Erasmus+

Programmijuhend

Kui eri keeleversioonide vahel esineb vastuolusid,

on ülimuslik ingliskeelne versioon.

Versioon 1 18/11/2026 (2027)

Sisukord

Sisukord ... 2
A OSA. PROGRAMMI „ERASMUS+“ KÄSITLEV ÜLDINE TEAVE ... 4
MIS ON PROGRAMMI „ERASMUS+“ EESMÄRGID? ... 6
PROGRAMMI „ERASMUS+“ PRIORITEEDID ... 7
PROGRAMMI „ERASMUS+“ OLULISED ELEMENDID ... 11
MILLINE ON PROGRAMMI „ERASMUS+“ ÜLESEHITUS? ... 15
KUI SUUR ON EELARVE? ... 19
KES VIIB PROGRAMMI „ERASMUS+“ ELLU? ... 20
KES PROGRAMMI ELLUVIIMISES VEEL OSALEVAD? ... 22
KES VÕIB OSALEDA PROGRAMMIS „ERASMUS+“? ... 33
B OSA. TEAVE SELLES JUHENDIS KÄSITLETAVATE MEETMETE KOHTA ... 38
MIS MEETMEID SELLES JUHENDIS TUTVUSTATAKSE? ... 38
1. PÕHIMEEDE: ÜKSIKISIKUTE ÕPIRÄNNE ... 40
MIS ON ÕPIRÄNDEPROJEKT? ... 41
UUESTI AKREDITEERIMINE KÕIGIS HARIDUSE, KOOLITUSE JA NOORTEGA SEOTUD VALDKONDADES ... 43
ERASMUSE AKREDITEERING ÕPIRÄNDEKONSORTSIUMI KOORDINAATORILE KÕRGHARIDUSE VALDKONNAS ... 49
ÜLIÕPILASTE JA KÕRGKOOLIDE TÖÖTAJATE ÕPIRÄNDE PROJEKTID ... 54
ÕPPIJATE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNNE KUTSEHARIDUSE JA -ÕPPE VALDKONNAS ... 86
ÜLDHARIDUSE VALDKONNA ÕPILASTE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNNE ... 108
TÄISKASVANUHARIDUSE VALDKONNA ÕPPIJATE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNNE ... 129
ÕPIRÄNNE NOORTEVALDKONNAS ... 150
ÕPIRÄNDEVÕIMALUSED ORGANISATSIOONIDELE, KELLEL ON ERASMUSE AKREDITEERING NOORTEVALDKONNAS ... 151
NOORTE ÕPIRÄNDEPROJEKTID – NOORTEVAHETUSED ... 153
NOORSOOTÖÖTAJATE ÕPIRÄNDE PROJEKTID ... 166
NOORTE OSALUSTEGEVUS ... 179
NOORTE ÕPIRÄNDEPROJEKTID – ALGATUSE „DiscoverEU“ KAASAMISMEEDE ... 196
TÖÖTAJATE ÕPIRÄNNE SPORDIVALDKONNAS ... 207
ERASMUS+ VIRTUAALSETE VAHETUSTE PROGRAMM ... 217
2. PÕHIMEEDE: ORGANISATSIOONIDE JA ASUTUSTE KOOSTÖÖ ... 225
PARTNERLUSED KOOSTÖÖ EDENDAMISEKS ... 228
KOOSTÖÖPARTNERLUSED ... 236
VÄIKEPARTNERLUSED ... 246
KOOLIDE ARENDAMISEKS LOODUD EUROOPA PARTNERLUSED ... 254
TIPPTASEME SAAVUTAMISE PARTNERLUSED ... 261

ERASMUS+ TEACHER ACADEMIES 2.0 ... 262
KUTSEHARIDUSE TIPPTASEME KESKUSED ... 273
ERASMUS MUNDUSE MEETMED ... 293
INNOVATSIOONIPARTNERLUSED ... 309
INNOVATSIOONILIIDUD ... 310
SUUTLIKKUSE SUURENDAMINE KÕRGHARIDUSE VALDKONNAS ... 329
SUUTLIKKUSE SUURENDAMINE KUTSEHARIDUSE JA -ÕPPE VALDKONNAS ... 344
SUUTLIKKUSE SUURENDAMINE NOORTEVALDKONNAS ... 357
SUUTLIKKUSE SUURENDAMINE SPORDIVALDKONNAS ... 367
MITTETULUNDUSLIKUD EUROOPA SPORDIÜRITUSED ... 373
3. PÕHIMEEDE: TOETUS POLIITIKA ARENDAMISEKS JA KOOSTÖÖKS ... 380
ALGATUS „EUROOPA NOORED ÜHESKOOS“ ... 382
JEAN MONNET’ MEETMED ... 391
JEAN MONNET’ MEETMED KÕRGHARIDUSE VALDKONNAS ... 392
JEAN MONNET’ MEETMED HARIDUSE JA KOOLITUSE MUUDES VALDKONDADES ... 409
JEAN MONNET’ POLIITILINE MÕTTEVAHETUS ... 420
C OSA. TEAVE TAOTLEJATELE ... 432
KUIDAS PROGRAMMI „ERASMUS+“ TAOTLUS ESITADA? ... 432
1. ETAPP. REGISTREERIMINE ... 433
2. ETAPP. PROGRAMMI KRITEERIUMIDE TÄITMISE KONTROLLIMINE ... 434
3. ETAPP. FINANTSTINGIMUSTELE VASTAVUSE KONTROLLIMINE ... 445
4. ETAPP. TAOTLUSE KOOSTAMINE JA ESITAMINE ... 452
D OSA. PÕHIMÕISTETE SÕNASTIK ... 462

A OSA. PROGRAMMI „ERASMUS+“ KÄSITLEV ÜLDINE TEAVE

Erasmus+ on haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonda hõlmav ELi programm ajavahemikuks 2021–2027. Haridus, koolitus, noorsootöö ja sport on kodanike isiklikku ja kutsealast arengut toetavate valdkondade hulgas kõige olulisemad. Kvaliteetne ja kaasav haridus ja koolitus ning ka informaalne ja mitteformaalne õppimine tagavad noortele ja igas vanuses osalejatele lõpptulemusena kvalifikatsioonid ja oskused, mida on vaja mõtestatud osalemiseks demokraatlikus ühiskonnas, kultuuridevahelise mõistmise arenemiseks ja inimeste edukaks liikumiseks tööturule. Ajendatuna programmi edust perioodil 2014–2020 tugevdatakse programmis „Erasmus+“ jõupingutusi, et luua suuremaid võimalusi veelgi rohkematele osalejatele ja suuremale organisatsioonide ringile, keskendudes seejuures programmi kvalitatiivsele mõjule ning andes panuse kaasavuse, ühtekuuluvuse, keskkonnakestlikkuse ja digipädevuse suurendamisse ühiskonnas.

Euroopa kodanikel on vaja teadmisi, oskusi ja pädevusi, mis tulevad kasuks tehisintellektist lähtuva tööstusrevolutsiooni kontekstis ja kiiresti muutuvas ühiskonnas, mis on üha mobiilsem, mitmekultuurilisem ja digitaalsem. Teises riigis õppimine ja töötamine peaks muutuma normiks ning igaühel peaks olema võimalus õppida lisaks emakeelele veel kaht võõrkeelt. Programm on väga tähtis, et toetada oskuste liidu ja selle tugiraamistiku, Euroopa haridusruumi eesmärke ning samuti eesmärke, mis on seatud 5. novembril 2026 vastu võetud hariduse ja oskuste paketis ja ELi noortestrateegias. Spordi valdkonnas on teatises „Euroopa spordimudeli täiustamine“ seatud ELi spordipoliitika strateegiline suund, mis võetakse eelkõige ELi spordialase töökava (2024–2027) kaudu ja mille keskmes on väärtustele rajatud sport, ausus, solidaarsus ja spordi roll ühiskonnas.

Võttes arvesse pakilist vajadust peatada põhioskuste vähenemine kogu ELis, tugevdada õpetaja elukutset, arendada oskusi ja võimeid tulemuslikuks tehisintellektil põhinevaks hariduseks ning muuta kutseharidus 2027. aastal paindlikumaks ja strateegilisemaks, hakatakse programmiga kiiresti ellu viima hariduspaketi nelja järgmist prioriteeti: koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlused, mis sillutavad teed Euroopa koolide liitudele; programmi „Erasmus+“ uue põlvkonna õpetajate akadeemiad (Teacher Academies); kutsehariduse tipptaseme keskused ning 2027. aasta poliitikaeksperimentide ja koostööpartnerluste prioriteedid. Programm annab juba praegu sisuka panuse oskuste liidu algatusse, toetades inimesi põhioskuste arendamisel, suurendades õpetajakutse atraktiivsust, andes hoogu ettevõtlusele ja innovatsioonile, toetades tipptasemel teadmisi ja akadeemilist tipptaset, hõlbustades oskuste ja kvalifikatsioonide tunnustamist, võimaldades tööturule integreerumist ning täites Euroopas teadmiste, oskuste ja pädevuste vallas esinevaid lünki. 5. novembri 2026. aasta hariduse ja oskuste paketis[1] – sellesse kuuluvad teatis „Tugevamad haridusalused kõigile tehisintellekti ajastul“, ettepanekud nõukogu soovituste kohta, milles käsitletakse põhioskuste vähenemise peatamist ja õpetaja elukutse atraktiivsemaks muutmist (ELi õpetajate tegevuskava), ning Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegia aastateks 2026–2030 – on sätestatud meetmed, mille abil edendatakse oskuste liitu hariduses ja koolituses. Kõikide eelpoolnimetatute kohta on B osas esitatud meetmete juures näidatud, kuidas nad neisse panustavad. Programm tugineb ka digiõppe tegevuskavale 2021–2027 ja toetab ELi kriisivalmiduse strateegiat.

Haridus annab inimestele oskused, mis suurendavad konkurentsivõimet, aitab kodanikel olla teadlik ja kaasatud ning annab ühiskonnas noortele võimaluse valmistuda oma tulevikuks ja seda kujundada. See toob kasu üksikisikutele, institutsioonidele, ettevõtetele, organisatsioonidele ning ühiskonnale tervikuna, aidates saavutada kestlikku majanduskasvu ja tagades võrdsuse, õitsengu ning sotsiaalse kaasatuse nii Euroopas kui ka mujal.

Kooskõlas Euroopa innovatsioonikavaga, mis käsitleb **võimekate inimeste arengu** toetamist, et suurendada Euroopa innovatsioonisuutlikust, aidatakse ka arendada digioskusi ja -pädevust ning teadmisi tulevikku suunatud valdkondades, näiteks võitlus kliimamuutuste vastu, puhas energia, tehisintellekt, robootika, suurandmete analüüs. Kõik see on väga tähtis Euroopa edasise kestliku majanduskasvu ja ühtekuuluvuse jaoks.

Programmi meetmete kvalitatiivse mõju suurendamiseks ja **võrdsete võimaluste** tagamiseks tuleb veelgi tõhusamalt jõuda paljude eri vanuses ning erineva kultuurilise, sotsiaalse ja majandusliku taustaga inimesteni, nii et kedagi ei jäetaks kõrvale. Programmi keskne sihtrühm on vähemate võimalustega isikud, sealhulgas nii puudega inimesed ja sisserändajad kui ka need Euroopa Liidu kodanikud, kes elavad äärealadel või on sotsiaal-majanduslikes raskustes. Selle kaudu

[1] https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/education-and-skills-package

innustatakse programmis osalejaid, eeskätt noori, tundma huvi kodanikuühiskonna vastu ja õppima kodanikuühiskonnas osalema ning olema paremini kursis Euroopa Liidu ühiste väärtustega. 2027. aastal jätkatakse programmi kaudu ka jõupingutusi, mis aitavad leevendada **sotsiaal-majanduslikke ja haridusalaseid probleeme, mille on kaasa toonud Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu**. Sealhulgas toetatakse projekte, millega edendatakse hariduse andmist ja aidatakse Ukrainas toimuva sõja eest põgenenud inimestel integreeruda uues õpikeskkonnas, samuti meetmeid, millega toetatakse organisatsioone, õpilasi ja õpetamisega seotud töötajaid Ukrainas.

Veel üks probleem on seotud sellega, et kogu Euroopas kaldub **demokraatlikus elus osalemise määr** olema väike ning teadmised ja teadlikkus Euroopa küsimustest ning samuti nende mõjust kõigi Euroopa kodanike igapäevaelule on sageli piiratud. Paljud ei soovi või ei saa kogukonnaelus või Euroopa Liidu tasandi poliitikas või ühiskonnaelus kaasa rääkida ega sisukalt osaleda. Euroopa Liidu tuleviku seisukohast on äärmiselt oluline tugevdada noorte Euroopa identiteeti ja edendada noorte osalust demokraatlikes protsessides. Nagu COVID-19 pandeemia on näidanud, on juurdepääs haridusele ülioluline selleks, et tagada kiire **taastumine kriisidest**. Seda võib aidata saavutada ka mitteformaalne õppimine, millega püütakse suurendada noorte ja täiskasvanud õppijate oskusi ja pädevust ning kodanikuaktiivsust. Kooskõlas ELi kriisivalmiduse strateegiaga aitab programm tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust ning arendada sotsiaalset ja kultuuridevahelise suhtlemise pädevust. Samuti toetab programm kriitilisele mõtlemisele ning digi- ja meediapädevusele suunatud tegevusi, aidates seeläbi ennetada ja tõkestada desinformatsiooni ja valeuudiste levitamist.

Programmi „Erasmus+“ projektide kavandamisel tuleks arvesse võtta keskkonnahoidlikkust ning projektidesse tuleks lõimida keskkonnahoidlikke tavasid kõigis tahkudes, võttes arvesse Euroopa Liidu prioriteete majanduse kestlikumaks muutmisel. Kaasatud organisatsioonid ja osalejad peaksid oma projektide kavandamisel järgima keskkonnasõbralikku lähenemisviisi – see innustab neid arutama ja teadvustama keskkonnaküsimusi, otsima rohujuure tasandil lahendusi küsimusele, kuidas muuta ise projekte keskkonnakestlikumaks, ning kujundama oma tegevuse elluviimiseks välja keskkonnahoidlikumaid meetodeid.

Haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna organisatsioonide riikidevahelise ja rahvusvahelise koostöö toetamise ja hõlbustamisega aidatakse inimestel omandada uusi võtmepädevusi ja vähendada haridussüsteemist varakult lahkumise määra ning soodustatakse formaalõppe, informaalse ja mitteformaalse õppimise tulemusena omandatud pädevuste tunnustamist. See hõlbustab mõttevahetust, parima tava ja oskusteabe edasiandmist ning digivõimekuse suurendamist, mis aitab tagada kvaliteetset haridust ja tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust. Programm „Erasmus+“ on Euroopa Liidu üks silmapaistvamaid edulugusid. See tugineb nii Euroopa-siseste kui ka rahvusvaheliste partnerluste mõõdet hõlmavates haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna Euroopa programmides enam kui 35 aasta jooksul tehtud edusammudele.

Programmi „Erasmus+“ 2027. aasta juhend on programmi „Erasmus+“ 2027. aasta projektikonkursi (edaspidi „projektikonkurss“) lahutamatu osa ning selles on esitatud projektikonkursi osalemis- ja rahastamistingimused. Seega põhineb juhend Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrusel (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“[2] (edaspidi „Erasmus+ määrus“), ning programmi „Erasmus+“ 2027. aasta tööprogrammil. Projektikonkursiga hõlmatud meetmed võivad seoses paranduse avaldamisega muutuda. Potentsiaalsetel taotlejatel palutakse korrapäraselt tutvuda programmi „Erasmus+“ veebisaidi,[3] EACEA veebisaidi,[4] oma riikliku büroo veebisaidi[5] ning programmi „Erasmus+“ iga-aastase tööprogrammi ja selle muudatustega. Kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (uuesti sõnastatud) (edaspidi „ELi finantsmäärus“). Samuti eeldab projektikonkursi rakendamine seda, et kui ELi eelarvepädev institutsioon on asjaomase aasta eelarve vastu võtnud, tehakse eelarveprojektis ette nähtud assigneeringud kättesaadavaks, või et assigneeringud tehakse kättesaadavaks ajutiste kaheteistkümnendike süsteemis.

[2] https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj/est

[3] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/et

[4] https://www.eacea.ec.europa.eu/index_et

[5] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/et/about-erasmus/contacts/national-agencies

MIS ON PROGRAMMI „ERASMUS+“ EESMÄRGID?

ÜLDEESMÄRK

Programmi üldeesmärk on toetada elukestva õppe abil inimeste hariduslikku, kutsealast ja isiklikku arengut haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonnas nii Euroopas kui ka mujal, soodustades seeläbi kestlikku majanduskasvu, kvaliteetsete töökohtade loomist ja sotsiaalset ühtekuuluvust, innovatsiooni, Euroopa identiteedi tugevdamist ja kodanikuaktiivsust. Sel viisil on programm peamine vahend Euroopa haridusruumi loomisel, pidades silmas, et sellega toetatakse Euroopa strateegilist koostööd haridus- ja koolitusvaldkonnas selle aluseks olevate valdkondlike tegevuskavadega. Samuti edendatakse sellega noortepoliitikaalast koostööd ELi noortestrateegia 2019–2027 alusel ning arendatakse Euroopa mõõdet spordis.

ERIEESMÄRGID

Programmi erieesmärgid on järgmised:

- edendada üksikisikute ja rühmaviisilist õpirännet, samuti koostööd, kvaliteedi parandamist, kaasamist, võrdseid võimalusi, tipptasemel teadmisi, loovust ning innovatsiooni haridus- ja koolitusvaldkonna organisatsioonide ja poliitika tasandil;
- edendada õpirännet mitteformaalses ja informaalses õppes ning noorte aktiivset osalust, samuti koostööd, kvaliteedi parandamist, kaasamist, loovust ja innovatsiooni noortevaldkonna organisatsioonide ja poliitika tasandil;
- edendada sporditöötajate õpirännet, samuti koostööd, kvaliteedi parandamist, kaasamist, loovust ja innovatsiooni spordivaldkonna organisatsioonide ja spordipoliitika tasandil.

PROGRAMMI „ERASMUS+“ PRIORITEEDID

KAASAMINE JA MITMEKESISUS

Programmi eesmärk on edendada kõigis selle meetmetes võrdseid võimalusi ja võrdset juurdepääsu, kaasamist, mitmekesisust ja õiglust. Nende eesmärkide keskmes on organisatsioonid ja vähemate võimalustega osalejad; seda silmas pidades hõlmab programm neile suunatud mehhanisme ja ressursse. Projektide ja tegevuse kavandamisel peaksid organisatsioonid rakendama kaasavat lähenemisviisi, tagades juurdepääsu mitmesugustele osalejate rühmadele.

Ka riiklikud bürood toetavad eelkõige projekte, mis on võimalikult kaasavad ja mitmekesised. Lähtudes Euroopa tasandil kehtestatud üldpõhimõtetest ja mehhanismidest, koostavad riiklikud bürood kaasamise ja mitmekesisuse kavad, et käsitleda parimal võimalikul viisil vähemate võimalustega osalejate vajadusi ning toetada nende sihtrühmadega töötavaid organisatsioone oma riigis. Samal ajal on kaasamise ja mitmekesisusega seotud meetmete edendamisel ja elluviimisel oluline roll ka programmi rakendamist toetavatel SALTO teabekeskustel, eeskätt mis puudutab teadmiste kogumist ning riiklike büroode töötajate ja programmi toetusesaajate suutlikkuse suurendamise tegevuste kavandamist ja juhtimist. Programmi otsese eelarve täitmise raames juhitavate tegevussuundade puhul on samavõrd oluline roll Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametil (EACEA). Programmivälistes kolmandates riikides aitavad asjaomaste sihtrühmadeni jõuda ELi delegatsioonid ning olemasolu korral programmi „Erasmus+“ riiklikud ametid (NEOd) ja Erasmus+ koordinatsioonikeskused.

Nende põhimõtete rakendamiseks on välja töötatud **kaasamismeetmete raamistik**[6] ning kõiki programmivaldkondi hõlmav **kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia,**[7] et soodustada rohkemate organisatsioonide juurdepääsu rahastamisele ning jõuda paremini ja suuremal määral osalejateni, kel on vähem võimalusi. Samuti sätestatakse neis tegutsemisruum ja mehhanismid sellisteks projektideks, mille eesmärk on tegeleda kaasamise ja mitmekesisuse küsimustega. Strateegiaga soovitakse kõrvaldada tõkkeid, mille tõttu kõnealused võimalused ei pruugi eri sihtrühmadele Euroopas ja mujal kättesaadavad olla.

Osa neist võimalikest takistustest on loetletud allpool, et anda ettekujutus meetmetest, mida tuleks võtta vähemate võimalustega isikute juurdepääsuvõimaluste suurendamiseks ja selliste isikuteni jõudmiseks. Need tõkked võivad takistada osalemist nii eraldiseisvalt kui ka koostoimes.

- **Puuded:** sealhulgas füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline kahjustus, mis võib koostoimel erinevate takistustega tõkestada isiku täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel[8].
- **Terviseprobleemid:** tervisehäired, sealhulgas rasked või kroonilised haigused või muud füüsilise või vaimse tervise probleemid, mis takistavad inimeste osalemist programmis.
- **Haridus- ja koolitussüsteemidega seotud takistused:** takistusi võib esineda inimestel, kel on haridus- ja koolitussüsteemides eri põhjustel raskusi, madala haridustasemega noortel, mittetöötavatel ja mitteõppivatel noortel ning madala kvalifikatsiooniga täiskasvanutel. Ehkki mõju võivad avaldada ka teised tegurid, on kõnealused hariduslikud probleemid, mis võivad ka olla seotud isiklike asjaoludega, enamasti tingitud sellest, et haridussüsteem kätkeb endas struktuurilisi piiranguid ja/või selles ei võeta piisaval määral arvesse üksikisikute konkreetseid vajadusi. Samuti võib üksikisikute osalemist takistada see, et õppekavad on üles ehitatud viisil, mis ei võimalda õpingute käigus toimuvat õpi- või koolitusrännet välismaale.
- **Kultuurilised erinevused:** ehkki kultuurilised erinevused võivad takistuseks olla ükskõik mis taustaga inimestele, võivad need iseäranis kahjulikku mõju avaldada vähemate võimalustega isikutele. Sellised erinevused võivad oluliselt takistada õppimist üldiselt ning eriti mõjutatud on sellest sisserändaja või pagulase taustaga inimesed, sealhulgas (kuid mitte ainult) äsja saabunud rändajad, rahvus- või etnilisse vähemusse kuuluvad inimesed, viipekeele kasutajad

[6] Komisjoni rakendusotsus Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmide (2021–2027) kaasamismeetmete raamistiku kohta: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/commission-decision-framework-inclusion-2021-27

[7] Rakendussuunised – programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/documents-and-guidelines/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy

[8] Lisateavet selle teema kohta leiate Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsioonist: https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html

ning inimesed, kellel on raskusi keelelise kohanemise ja kultuurilise kaasatusega. Kokkupuude võõrkeelte ja kultuuriliste erinevustega programmi tegevuses võib teatavatele üksikisikutele mõjuda heidutavalt ning piirata mingil määral nende osalemisest saadavat kasu. Sellised kultuurilised erinevused võivad isegi takistada võimalikel osalejatel programmi kaudu toetust taotlemast ning seega üldse osalemast.

- **Sotsiaalsed takistused**: takistuseks võivad olla sotsiaalse kohanemise probleemid, näiteks piiratud sotsiaalne pädevus, antisotsiaalne või suure riskiga käitumine, (varasemad) õigusrikkumised, narkootikumide või alkoholi (varasem) kuritarvitamine või sotsiaalne tõrjutus. Muud sotsiaalsed takistused võivad tuleneda perekonna olukorrast, näiteks kui inimene on oma perekonnas esimene, kes omandab kõrghariduse, või ta on lapsevanem (eriti üksikvanem või vanem, kellel on väikesed lapsed ja puudub laiem mitteametlik lastehoiuvõrgustik) või hooldaja, pere ülalpidaja või orb või kui ta on elanud või elab hoolekandeasutuses.
- **Majanduslikud takistused:** takistuseks võivad osutuda ebasoodsad majanduslikud tingimused, näiteks madal elatustase, väike sissetulek, vajadus ühitada õppimine ja töö enda ülalpidamiseks, sõltuvus sotsiaalhoolekandesüsteemist, pikaajaline töötus, ebakindel olukord või vaesus, kodutus, võlad või rahalised probleemid. Muud raskused võivad olla tingitud piiratud ülekantavusest selliste teenuste puhul (eeskätt vähemate võimalustega isikute tugiteenused), mida osalejad vajavad oma elukohast kaugemal või koguni välismaal toimuvates tegevustes osalemiseks.
- **Diskrimineerimisega seotud takistused:** takistusi võib esineda soo, vanuse, etnilise päritolu, usu, veendumuste, seksuaalse sättumuse või puude alusel diskrimineerimise või läbipõimuva diskrimineerimise tõttu (kahe või mitme nimetatud diskrimineerimisliigi koosesinemine).
- **Geograafilised takistused**: osalemist võib takistada see, kui inimene elab äärealal, maapiirkonnas, väikesaarel või äärepoolseimas piirkonnas,[9] äärelinnas, vähem teenindatavas piirkonnas (piiratud avalikud transporditeenused, kehv taristu) või kolmanda riigi vähem arenenud piirkonnas.

DIGIPÖÖRE

Kooskõlas hariduse ja oskuste paketiga toetatakse programmiga haridus-, koolitus- ja noortesüsteeme, et digitehnoloogiat ja tehisintellekti saaks õppetöös kasutada ohutul, õiglasel ja inimkesksel viisil. Nende eesmärkide saavutamiseks aitab programm parandada õppijate ja õpetajate tehisintellektipädevust, võttes aluseks ELi ja OECD tehisintellektipädevuse raamistiku (2026) ning komisjoni ajakohastatud eetikasuunised haridustöötajatele tehisintellekti ja andmete kasutamise kohta õpetamisel ja õppimisel (2026). See toetab õpetajate ja õpilaste digitaalset heaolu, edendades veebiturvalisust, suurendades teadlikkust digitaalsetest häirijatest ja kahjulikust sisust ning sellest, kui oluline on tervisliku ekraanikasutamise harjumus füüsilise ja vaimse tervise jaoks.

Programmi raames toetatakse jätkuvalt digiõppe tegevuskava (2021–2027) kahte strateegilist prioriteeti: arendada hästi toimivat digihariduse ökosüsteemi ja parandada kõigi (sh vähemate võimalustega noorte, üliõpilaste, tööotsijate ja töötajate) digioskuste ja -pädevuse arendamist ühiskonna kõigil tasanditel ja kooskõlas oskuste liidu strateegiaga ja värske teatisega „Tugevamad haridusalused kõigile tehisintellekti ajastul“ (COM(2026) 770). Programmis keskendutakse asutuste digivalmidusele ja -suutlikkusele, tehnoloogia ja innovatsiooni kasutamisele hariduses ja koolituses ning digi-, meedia- ja tehisintellektipädevuse arendamisele ja digioskuste süstemaatilisele hindamisele.

Programmiga toetatakse jätkuvalt Euroopa digiõppekeskust,[10] mis loodi selleks, et tugevdada ELi tasandi koostööd digiõppe valdkonnas ning soodustada heade tavade vahetamist, koosloomist ja eksperimenteerimist. Keskuse eesmärk on toetada liikmesriike tihedama sektoriülese koostöö kaudu, kus digiõppele lähenetakse elukestva õppe perspektiivist. Digiõppe poliitika ja tavade väljatöötamise abil toob keskus kokku riiklikud asutused, erasektori esindajad, eksperdid, teadlased, haridus- ja koolitusteenuste osutajad ning kodanikuühiskonna esindajad. Keskus toetab ka hariduses digiõpet ja tehisaru käsitleva paketi rakendamist (nt juhised tervisliku ekraanikasutuse kokkulepeteks, tõendite kogumine koolide digiõppe taristuvajaduste kohta, isikuandmete ja privaatsuse kaitse, veebiturvalisus jne).

[9] Euroopa Liidul on üheksa äärepoolseimat piirkonda. Need on Prantsuse Guajaana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion ja Saint-Martin (Prantsusmaa), Assoorid ja Madeira (Portugal) ning Kanaari saared (Hispaania).

[10] https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan/european-digital-education-hub

Selle poliitikaraamistiku rakendamiseks programmi kaudu on koostatud kõiki programmivaldkondi hõlmav **digistrateegia**,[11] mille eesmärk on aidata programmi toetusesaajatel ja elluviijatel edukalt arendada rahastatavate projektide digimõõdet.

Teabe, kommunikatsiooni ja tehnoloogiavahendite ulatuslikum kasutamine, füüsilise õpirände ja virtuaalõppe kombineerimine ning virtuaalkoostöö võimaldab programmi raames jõuda laiema sihtrühmani nii liidus kui ka mujal.

KESKKOND JA VÕITLUS KLIIMAMUUTUSTE VASTU

Nii praegu kui ka edaspidi on ELi põhiprioriteedid keskkond ja kliimamuutustevastased meetmed. **Euroopa rohelist kokkulepet käsitleva teatisega**[12] on kehtestatud Euroopa uus majanduskasvu strateegia, milles tunnistatakse, et koolidel, koolitusasutustel ja ülikoolidel on oluline roll kaasamaks õpilasi, lastevanemaid ja üldsust muutustesse, mida on vaja selleks, et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus. Lisaks rõhutatakse **nõukogu soovituses rohepööret toetava õppe kohta**[13] vajadust pakkuda igas vanuses õppijatele võimalusi saada kliimakriisi ja kestlikkuse kohta teavet nii formaalse kui ka mitteformaalse hariduse kaudu ning seada rohepööret toetav õpe haridus- ja koolituspoliitika ja -programmide üheks prioriteediks. Kestlikkus peaks saama hariduse ja koolituse kõigi valdkondade, sealhulga õppekavade, haridustöötajate kutsealase arengu, samuti hoonete, taristu ja tegevuse osaks.

Programm „Erasmus+“ on üks peamisi vahendeid, et aidata arendada kliimamuutustealaseid teadmisi, oskusi ja hoiakuid ning toetada kestlikku arengut Euroopa Liidus ja mujal.

Selle poliitikaraamistiku rakendamiseks programmi kaudu on koostatud kõiki programmivaldkondi hõlmav **rohepöörde ja kestliku arengu strateegia**,[14] mille eesmärk on aidata programmi toetusesaajatel ja elluviijatel edukalt arendada rahastatavate projektide rohelist mõõdet.

Programmiga suurendatakse õpirändevõimaluste arvu keskkonnahoidlikes tulevikku suunatud valdkondades; nende võimalustega aidatakse arendada pädevust, parandada karjääriväljavaateid ja kaasata osalejaid kestliku majanduskasvu seisukohast strateegiliselt olulistesse valdkondadesse, pöörates erilist tähelepanu maaelu arengule (kestlik põllumajandus, loodusvarade majandamine, mullakaitse, mahepõllumajandus). Arvestades sellega, et programmi „Erasmus+“ keskmes on õpiränne, tuleks ühtlasi astuda samme süsinikuneutraalsuse saavutamiseks, edendades kestlikke transpordiliike ja keskkonnateadlikumat käitumist.

Projektide valikul on keskkond ja võitlus kliimamuutuste vastu üks horisontaalsetest prioriteetidest. Eelistatakse projekte, mille eesmärk on arendada pädevusi mitmesugustes keskkonnahoiuga tegelevates sektorites, sealhulgas projekte, mis on seotud hariduse ja kultuuri panusega kestliku arengu eesmärkide saavutamisse, valdkondlike roheoskuste strateegiate ja meetodite väljatöötamisega, tulevikku suunatud õppekavadega ning ka algatustega, mille abil toetatakse osalevate organisatsioonide poolt keskkonnakestlikkuse valdkonnas kavandatavaid lähenemisviise.

Programmiga toetatakse selliste uuenduslike tavade rakendamist, mille eesmärk on innustada õppijaid, töötajaid ja noorsootöötajaid ellu viima muutusi (nt hoidma kokku ressursse, vähendama energiatarbimist, jäätmeteket ja süsinikujalajälge, tegema kestlikke toitumis- ja liiklusvalikuid). Samuti eelistatakse projekte, mis aitavad hariduse, koolituse, noortele suunatud tegevuse ja spordi abil muuta inimeste käitumist seoses isiklike eelistustega, kultuurilisi väärtusi ja teadlikkust ning soodustavad üldisemalt aktiivset tegutsemist kestliku arengu nimel.

---

[11] Rakendussuunised – programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4af7ff4a-e2b1-11ef-be2a-01aa75ed71a1/language-et

[12] Euroopa Komisjon, Euroopa roheline kokkulepe. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_et

[13] Nõukogu soovitus rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(01)

[14] Rakendussuunised – programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/documents-and-guidelines/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy

Seega peaksid organisatsioonid ja osalejad püüdma tegevuste kavandamisel lõimida keskkonnahoidlikke tavasid kõigisse projektidesse – see innustab arutama ja teadvustama keskkonnaküsimusi, analüüsima kohalikke meetmeid ning kujundama oma tegevuse elluviimiseks välja keskkonnahoidlikumaid viise.

Sellistel platvormidel nagu Euroopa koolihariduse platvorm (mis hõlmab veebiplatvormi eTwinning) ja EPALE avaldatakse ka edaspidi abimaterjale ning soodustatakse selliste hästi toimivate haridustavade ning poliitikapõhimõtete vahetamist, mis on seotud keskkonnakestlikkusega. Programm „Erasmus+" on samuti jõuline vahend, mis aitab jõuda meie ühiskonnas paljude selliste osalejateni (koolid, ülikoolid, kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused, noorte- ja spordiorganisatsioonid, valitsusvälise organisatsioonid, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, kodanikuühiskonna organisatsioonid jne) ning neid kaasata, aidates neil saada aktiivseks eestvedajaks üleminekul kliimaneutraalsusele 2050. aastaks.

OSALEMINE DEMOKRAATLIKUS ELUS, ÜHISED VÄÄRTUSED JA KODANIKUOSALUS

Programmi „Erasmus+" raames tegeletakse probleemide ja takistustega, mis piiravad kodanike osalemist demokraatlikes protsessides, suurendatakse kodanike teadlikkust ja teadmisi Euroopa Liidust ning toetatakse kodanikke, et aidata neil kaasa rääkida ja osaleda oma kogukonnas ning liidu poliitika- ja ühiskonnaelus. Liidu tuleviku jaoks on äärmiselt oluline, et arusaam Euroopa Liidust kujuneks välja juba varajases eas. Formaalõppe kõrval saab kodanike arusaama Euroopa Liidust parandada ning kogukonda kuulumise tunnet tugevdada mitteformaalse õppimise abil.

Programmiga edendatakse kodanikuaktiivsust ja elukestva õppe eetikat, soodustades projekte ja tegevusi, mis aitavad arendada sotsiaalset ja kultuuridevahelise suhtlemise pädevust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust. Hariduse ja oskuste paketis määratletakse kodanikuaktiivsus – demokraatia mõistmine, kriitiline mõtlemine ja austus teiste suhtes – kui üks põhioskusi, mida iga õppija vajab lisaks kirjaoskusele, matemaatikale, loodusteadustele ja digioskustele. Kooskõlas selle ja ELi kriisivalmiduse strateegiaga[15] edendatakse programmiga osalemist demokraatlikus elus, kodanikuaktiivsust, kerksust ja valmisolekut. Kodanikele ja kogukondadele kõikjal ELis tuleb anda võimalus saada kvaliteetset ja usaldusväärset teavet ning vajalikud oskused saadud teabe hindamiseks, samuti võimalused osaleda aktiivselt kriiside ennetamises ja olla piisavalt valmis neile reageerima. Eelistatakse projekte, mis võimaldavad inimestel osaleda demokraatlikus ja ühiskonnaelus ning samuti kodanikuühiskonnas kas sisuka formaalõppe või mitteformaalse õppimise kogemuste kaudu. Programmis keskendutakse Euroopa Liidu alase teadlikkuse ja arusaamise suurendamisele, pöörates eelkõige tähelepanu **ELi ühistele väärtustele**,[16] ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtetele ning sotsiaalsele, kultuuri- ja ajaloopärandile.

Noortevaldkonnas on välja töötatud **noorte osaluse strateegia**,[17] mis tagab ühtse raamistiku ja toetab programmi kasutamist, et soodustada noorte osalust demokraatlikus elus. Strateegia eesmärk on kvalitatiivselt parandada noorte osalust programmis ning see täiendab peamisi ELi noortepoliitika dokumente, nagu ELi noortestrateegia ja Euroopa noorte eesmärgid[18]. Strateegiale on lisatud noorte osaluse moodulite komplekt,[19] mille eesmärk on otseselt pakkuda oskusteavet, soovitusi, töövahendeid ja praktilisi suuniseid selle horisontaalse prioriteedi käsitlemiseks töös noortega ja programmi iga meetme raames. Noorte osaluse strateegiat täiendavad noorte sisulise osalemise kvaliteedistandardid,[20] mis laiendavad ja rikastavad arusaamist noorte osalemisest demokraatlikus elus ning kirjeldavad, milline on kvaliteetne lähenemisviis praktikas.

[15] ELi kriisivalmiduse strateegia: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_25_856

[16] ELi väärtused on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 ja lühidalt määratletud järgmisel aadressil: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_et

[17] Noorte osalemise strateegia: https://participationpool.eu/resource-category/youth-participation/youth-participation-strategy/.

[18] Euroopa noorte eesmärgid: https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals_et.

[19] Noorte osaluse moodulite komplekt: https://participationpool.eu/toolkit/.

[20] Noorte sisulise osalemise kvaliteedistandardid: https://participationpool.eu/resource/quality-standards-for-meaningful-youth-participation/

PROGRAMMI „ERASMUS+“ OLULISED ELEMENDID

Erilist tähelepanu väärivad järgmised programmi elemendid.

ELi VÄÄRTUSTE AUSTAMINE

Programmi „Erasmus+“ rakendamisel ning seega programmi toetusesaajate tasandil ja programmi tegevuste elluviimisel tuleb austada ELi väärtusi, nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, järgides täielikult ELi aluslepingutes ja ELi põhiõiguste hartas sätestatud väärtusi ja õigusi.

Kooskõlas toetuslepinguga võidakse toetusesaaja toetust vähendada, kui neid sätteid ei järgita.

OSALEJATE KAITSE, TERVIS JA TURVALISUS

Programmi „Erasmus+“ oluliste põhimõtete hulka kuulub programmi projektidesse kaasatud osalejate kaitse, tervis ja turvalisus. Kõikidel osalejatel peaks olema võimalus kasutada täiel määral programmi „Erasmus+“ kaudu pakutavaid võimalusi isiklikuks ja kutsealaseks arenguks ning õppimiseks. Sel eesmärgil tuleb tagada turvaline keskkond, kus austatakse ja kaitstakse kõikide isikute õigusi, nende füüsilist ja vaimset puutumatust ning vaimset tervist ja heaolu. Programmis kehtib nulltolerants kuritarvitamise, seksuaalse ahistamise ja ärakasutamise suhtes.

Kõikidel programmis osalevatel organisatsioonidel peavad olema tõhusad menetlused ja kord selleks, et tagada oma tegevustes osalejate turvalisus, kaitse ja mittediskrimineerimine ning seda edendada. Vajaduse korral peaksid alaealisi osalejaid (õpilased, kutsehariduses ja -õppes osalejad, noored) õpirändetegevuses saatma täiskasvanud. Saatvast isikust täiskasvanute ülesanne on tagada nii õpirände kestel toimuva õppe piisav kvaliteet kui ka alaealiste osalejate kaitse ja turvalisus.

Peale selle peavad kõik õpilased, üliõpilased, praktikandid, õpipoisid, täiskasvanud õppijad, noored ja töötajad, kes osalevad programmi „Erasmus+“ mis tahes põhimeetme raames õpirändetegevustes, olema kindlustatud tegevuses osalemisega seotud riskide vastu. Kõige sobivama kindlustuspoliitika kindlakstegemine vastavalt elluviidava projekti liigile ja riigi tasandil kättesaadavatele kindlustusvormidele on projekti korraldajate ülesanne. Peale selle ei ole vaja vormistada projektipõhist kindlustust, kui osalejad on juba hõlmatud projekti korraldajate olemasolevate kindlustuspoliisidega.

Mõlemal juhul peavad olema kaetud järgmised valdkonnad:

- tervisekindlustus ja
- asjakohasel juhul
    - reisikindlustus (sh pagasi kahjustumine või kaotsiminek);
    - vastutuskindlustus (sh erialane vastutuskindlustus, kui see on asjakohane);
    - õnnetus ja raske haigus (sh püsiv või ajutine töövõimetus);
    - surm (sh välismaal elluviidavate projektide puhul kodumaale tagasitoimetamine).

Riikidevahelises tegevuses osalemise korral soovitatakse osalejatel tungivalt hankida endale Euroopa ravikindlustuskaart. See on tasuta kaart, mis annab juurdepääsu meditsiiniliselt vajalikule riiklikule arstiabile ajutise viibimise ajal ükskõik millises 27 ELi riigis, Islandil, Liechtensteinis ja Norras samadel tingimustel ning sama tasu eest (mõnes riigis tasuta) nagu selles riigis kindlustatud isikutele. Lisateave kaardi ja selle hankimise kohta on kättesaadav aadressil https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/moving-working-europe/eu-social-security-coordination/european-health-insurance-card_et.

Kui projektides osalevad alla 18-aastased noored, peavad osalevad organisatsioonid saama noorte osalemiseks enne loa vanematelt või eestkostjatelt.

MITMEKEELSUS

Mitmekeelsus on üks Euroopa projekti nurgakive, sümboliseerides võimsalt ELi püüdlust olla ühinenud mitmekesisuses. Võõrkeeltel on oluline roll oskuste puhul, mis aitavad inimestel end tööturu jaoks paremini ette valmistada ja kasutada

võimalikult hästi ära olemasolevaid võimalusi. EL on seadnud eesmärgi et igal kodanikul peaks olema võimalus alustada alates varajasest east vähemalt kahe võõrkeele õppimist.

Keeleõppe ja keelelise mitmekesisuse edendamine on üks programmi erieesmärkidest. Keeleoskuse puudumine on üks peamisi tõkkeid, mis takistab osalemist Euroopa haridus-, koolitus- ja noorteprogrammides. Keeletoe pakkumiseks loodud võimaluste eesmärk on muuta õpiränne tõhusamaks ja tulemuslikumaks ning parandada õpitulemusi. Seega aidatakse nendega saavutada programmi erieesmärki.

Programmi raames pakutakse õpirändetegevuses osalejatele keeletuge. Keeletuge pakutakse peamiselt programmi „Erasmus+" veebipõhise keeletoe platvormi kaudu (mis on vastavalt vajadusele kohandatud konkreetsele valdkonnale), arvestades, et e-õppel on keeleõppe puhul juurdepääsu ja paindlikkuse seisukohast oma eelised. Programmi „Erasmus+" veebipõhine keeletugi võimaldab osalejatel hinnata, praktiseerida ja parandada oma keeleoskust. Veebipõhise keeletoe kõrval võidakse pakkuda muus vormis keeletuge, et täita konkreetsete sihtrühmade, näiteks viipekeele või punktkirja kasutajate keeleõppevajadusi. Seda on võimalik rahastada kaasamise soodustamiseks ette nähtud sihtotstarbelise rahalise toetusega.

Keeleõpetust ja -õpet edendatakse ka koostööprojektide raamistikus. Uuendustegevus ja head tavad, mille eesmärk on edendada keeleoskust, võivad hõlmata näiteks õpetamis- ja hindamismeetodeid, pedagoogiliste materjalide väljatöötamist, teadusuuringuid, arvutipõhist keeleõpet ning võõrkeelte kasutamisega seotud ettevõtlustegevust.

Euroopa keeleõppe tunnuskirjaga (European Language Label) tunnustab Euroopa Komisjon kvaliteeti, toetab mitmekeelsuse valdkonna tipp-projektide tulemuste jagamist ning edendab avalikku huvi keeleõppe vastu. Riiklikud bürood annavad Euroopa keeleõppe tunnuskirju välja üks või kaks korda aastas nendele haridus- ja õppeorganisatsioonidele, kes on programmi „Erasmus+" raames viinud silmapaistvate tulemustega ellu riikliku büroo antud projekti keeleõppe ja -õpetuse valdkonnas. Programmist „Erasmus+" väljavalitud projektide kõrval võib riiklik büroo otsustada anda Euroopa keeleõppe tunnuskirja ka muudele algatustele, mille puhul on rakendatud terviklikku, kaasavat või uuenduslikku lähenemisviisi keeleõpetusele ja -õppele.

RAHVUSVAHELINE MÕÕDE

Programmil „Erasmus+" on tugev rahvusvaheline mõõde (st koostöö programmiväliste kolmandate riikidega) õpirände-, koostöö- ja poliitikadialoogi meetmete näol. Sellega toetatakse Euroopa organisatsioone, kes seisavad silmitsi üleilmastumise, kliimamuutuste ja digipöördega kaasnevate ülemaailmsete probleemidega, eeskätt tugevdatakse selle kaudu rahvusvahelist õpirännet ja kolmandate riikidega tehtavat koostööd ning suurendatakse seega Euroopa Liidu ülemaailmset rolli. Programmiga tugevdatakse ühiskondlikke sidemeid õpirände, vahetustegevuse ja suutlikkuse suurendamise abil, soodustatakse sotsiaalset vastupanuvõimet, inimarengut, tööalast konkurentsivõimet, aktiivset osalust ning tagatakse korrapärased kanalid inimestevaheliseks koostööks, edendades ühistel prioriteetidel põhinevaid väärtusi, põhimõtteid ja huve. Programmi „Erasmus+" meetmed pakuvad lahendusi kvaliteedi, moderniseerimise ja tööalase konkurentsivõime probleemidele, suurendades hariduse asjakohasust ja reageerimisvõimet keskkonnahoidliku ja kestliku sotsiaal-majandusliku taastumise, majanduskasvu ja jõukuse tagamiseks programmivälistes kolmandates riikides, ning aitavad seeläbi kaasa inim- ja institutsionaalsele arengule, digiüleminekule, majanduskasvule ja töökohtade loomisele, heale valitsemistavale ning rahule ja julgeolekule. Noorte kaasamine programmivälistes kolmandates riikides on keskse tähtsusega vastupanuvõimelisema ning vastastikusel usaldusel ja kultuuridevahelisel mõistmisel põhineva ühiskonna väljakujundamisel.

Programmi „Erasmus+" rahvusvaheline mõõde teenib ka hariduse ja oskuste paketi huve: Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegias 2026–2030 kutsutakse üles kasutama programmi „Erasmus+" selleks, et ühendada Euroopa ja partnerriikide kutsehariduse ja -õppe pakkujaid, ning Erasmus Mundus, suutlikkuse suurendamine kõrghariduses ja Jean Monnet' meetmed viivad liidu tipptasemel hariduspakkumise partnerriikidesse kooskõlas strateegiaga „Global Gateway" ja laienemiskavaga.

OSKUSTE JA KVALIFIKATSIOONIDE TUNNUSTAMINE JA VALIDEERIMINE

Programmiga „Erasmus+" toetatakse pädevuste, oskuste ja kvalifikatsioonidega seonduvaid liidu läbipaistvus- ja tunnustamisvahendeid, eeskätt Europass (sh Euroopa digitaalsed kvalifikatsioonitunnistused õpitulemuste eest),

noortepass, Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (EQF), oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaator (ESCO), Euroopa ainepunktisüsteem (ECTS), Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik kutsehariduse ja -õppe valdkonnas (EQAVET), kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa register (EQAR), kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa võrgustik (ENQA), samuti neid vahendeid toetavaid kogu ELi hõlmavaid haridus- ja koolitusvaldkonna võrgustikke, eelkõige riiklikud akadeemilise tunnustamise infokeskused (NARIC), Euroguidance võrgustikud, riiklikud Europassi keskused ning Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku riiklikud koordineerimisasutused. Nende vahendite ühine eesmärk on tagada, et pädevusi, oskusi ja kvalifikatsioone oleks kõikides hariduse ja koolituse allsüsteemides ning ka tööturu kõigis sektorites nii riigi tasandil kui ka piiriüleselt lihtsam tunnustada ja mõista, olenemata sellest, kas need omandati formaalhariduse ja -koolituse teel või muude õpikogemuste käigus (nt töökogemus, vabatahtlik tegevus, veebipõhine õpe).

Kooskõlas oskuste liidu ning hariduse ja oskuste paketiga toetavad need vahendid ka oskuste ja kvalifikatsioonide ülekantavust üle riigipiiride, sealhulgas õpetajate ning kutsehariduses ja -õppes osalejate puhul, nagu on ette nähtud ELi õpetajate tegevuskavas ning Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegias aastateks 2026–2030, ning õpirände kaudu omandatud õpiväljundite tunnustamist.

Nimetatud eesmärkide saavutamiseks peaksid need vahendid võimaldama arvestada selliste uute nähtustega nagu hariduse ja koolituse rahvusvahelistumine ja üha suurem digitaalse õppe ja digitaalsete kvalifikatsioonitunnistuste kasutamine ning need peaksid toetama õppijate vajadustele ja eesmärkidele vastavate paindlike õppimisvõimaluste loomist. Samuti peaksid need vahendid suurendama oskuste, pädevuste ja kvalifikatsioonide võrreldavust ja ülekantavust piiriüleselt, võimaldades õppijatel ja töötajatel õppimise või töötamise eesmärgil vabalt liikuda.

Nende vahendite rakendamist ja arendamist suunavad mitmesugused pikaajalised poliitikadokumendid, sealhulgas nõukogu 22. mai 2017. aasta soovitus elukestva õppe Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kohta, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. aprilli 2018. aasta otsus (EL) 2018/646, milles käsitletakse oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud paremate teenuste pakkumise ühist raamistikku (Europass), ja nõukogu 20. detsembri 2012. aasta soovitus mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise kohta. Lisaks nendele horisontaalsetele poliitikadokumentide toetatakse noortevaldkonnas kõnealuste valdkondade arengut selliste temaatiliste strateegiatega nagu noortepass[21] ja Euroopa koolitusstrateegia (ETS)[22].

PROJEKTIDEST TEAVITAMINE JA NENDE TULEMUSTE LEVITAMINE MÕJU SUURENDAMISEKS

Selleks et tagada projektide mõju eri tasanditel, on keskse tähtsusega teabevahetus ja tulemuste levitamine. Programmist „Erasmus+“ toetuse taotlejad peavad olema valmis jagama teavet oma projekti ja selle tulemuste kohta nii projekti kestuse ajal kui ka pärast seda. Projektitaotlusi hinnatakse asjakohaste kriteeriumide alusel, tagamaks, et projekt hõlmab neid tahkusid. Projektide puhul, mis aitavad saavutada hariduse ja oskuste paketi prioriteete – põhioskused, õpetaja elukutse, digitehnoloogia ja tehisintellekt ning kutseharidus ja -õpe –, julgustatakse eelkõige jagama oma tulemusi Euroopa koolihariduse platvormi (sealhulgas eTwinning), EPALE ja programmi „Erasmus+“ projektitulemuste platvormi kaudu, et tõhusaid tavasid saaks levitada Euroopa koolide, koolitajate ja haridusasutuste seas.

Tulemuste levitamise ja teabevahetustegevuse ulatus ja mahukus peab olema proportsionaalne programmi „Erasmus+“ eri meetmete üld- ja erieesmärkide ning ulatusega. Programmist „Erasmus+“ toetust saavad isikud peavad järgima Euroopa Komisjoni koostatud ühiseid teabevahetussuuniseid projektide toetusesaajatele[23] ning jälgima ja hindama nii kvalitatiivselt kui ka kvantitatiivselt oma teabevahetustegevuse tulemuslikkust.

Nagu ühistes teabevahetussuunistes märgitud, peavad toetusesaajad kogu teabevahetuses ja tulemuste levitamisel ning toodetel (nt veebisaidid, visuaalsed materjalid ja väljaanded) ja üritustel selgelt viitama Euroopa Liidu toetusele. Eeskätt

[21] Noortepassi strateegia: https://www.youthpass.eu/et/about-youthpass/youthpass-strategy/

[22] Euroopa koolitusstrateegia: https://www.salto-youth.net/rc/training-and-cooperation/trainingstrategy/.

[23] „Kuidas tutvustada oma projekti?“: https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/429c34ff-7231-11ec-9136-01aa75ed71a1/language-et/format-PDF/source-248841143

peavad nad tagama, et kõikidele teabematerjalidele lisatakse Euroopa Liidu embleem ning et need vastavad toetuslepingus või -otsuses kehtestatud sätetele[24]. Kui neid sätteid ei järgita, võidakse toetusesaaja toetust vähendada.

Toetusesaajad võtavad teabevahetusstrateegia ja -kava koostamisel arvesse järgmisi tegureid.

- **Teabevahetuse eesmärgid:** taotlejad peaksid kindlaks määrama, mida nad soovivad konkreetse teabevahetustegevusega saavutada, st kas nad soovivad suurendada teadlikkust, edendada ühiskondlikke väärtusi, luua uusi partnerlusi edaspidiseks või avaldada mõju poliitikas ja tavades.
- **Sihtrühm:** taotlejad peavad kindlaks määrama inimesed, kelleni nad sooviksid jõuda ja kellel võiks projekti tulemustest kasu olla. Sihtrühm tuleks määratleda võimalikult täpselt. See võib olla näiteks üldsus, mõni konkreetne sidusrühm, eksperdid ja muud huvitatud isikud, otsusetegijad, meediakanalid jne.
- **Kanalid ja tegevus** sihtrühmani jõudmiseks: taotlejad peavad kindlaks tegema kanalid ja tegevused, mis on kõige tõhusamad valitud sihtrühma vajaduste täitmiseks, nt sotsiaalmeedia, üritused, väljaanded.
- **Projektitulemused** (materjalid ja väljundid): näiteks hea tava juhend, praktiline vahend või toode, uuringuaruanne, omandatud teadmised ja oskused jne. Tulemusi tuleks jagada või levitada programmi „Erasmus+“ projektitulemuste platvormil (https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects).
- **Ajakava:** Taotlejad peavad koostama ajakava eri tegevuste jaoks (sidudes selle töökava/vahe-eesmärkidega), kindlaks määrama realistlikud eesmärgid ja tagama paindlikkuse, et võtta vajaduse korral arvesse projekti kulgu, muutusi sihtrühma vajadustes ning poliitika ja menetluste täiendamist.
- **Peamised tulemusnäitajad:** tulemusnäitajad kujutavad endast väärtuslikku juhtimisvahendit, mis võimaldab jälgida teabevahetuses ja tulemuste levitamisel tehtud edusamme (ja teha vajaduse korral kohandusi) ning hinnata eesmärkide saavutamise tulemuslikkust. Peamised tulemusnäitajad peaksid olema kooskõlas ühiste teabevahetusvõrgu näitajatega[25].

ERASMUS+ RAAMES KOOSTATUD ÕPPEMATERJALID PEAVAD OLEMA KÕIGILE JUURDEPÄÄSETAVAD

Programmiga „Erasmus+“ edendatakse avatud juurdepääsu projekti väljunditele, mis toetavad õppimist, õpetamist, koolitust ja noorsootööd. Eelkõige on programmi „Erasmus+“ toetusesaajad kohustatud tegema kõik õppematerjalid ja -vahendid, mis on koostatud programmi raames toetatavate projektide käigus (dokumendid, meediasisu, tarkvara ja muu materjal), avatud litsentsi alusel üldsusele vabalt kättesaadavaks. Materjalid peavad olema tasuta ja piiranguteta kergesti kättesaadavad ja leitavad ning avatud litsents peab võimaldama üldsusel vahendit kasutada, uuesti kasutada, kohandada ja jagada. Selliseid materjale nimetatakse avatud õppematerjalideks. Nimetatud eesmärgi saavutamiseks tuleks vahendid üles laadida töödeldaval digitaalsel kujul ning sobivale ja vabalt juurdepääsetavale platvormile. Ehkki programmi „Erasmus+“ raames julgustatakse toetusesaajaid rakendama kõige avatumaid litsentse,[26] võivad nad valida litsentsid, millega kaasnevad teatavad piirangud, näiteks piirang kaubanduslikul eesmärgil kasutamisele teiste poolt, või mis kohustavad teisi kohaldama sama litsentsi tuletatud teoste puhul, tingimusel et see on asjakohane tulenevalt projekti laadist ja asjaomase materjali liigist ning et see võimaldab üldsusel vahendit jätkuvalt kasutada, uuesti kasutada, kohandada ja jagada. Avatud juurdepääsu nõue on kohustuslik ja see ei piira toetusesaajate intellektuaalomandiõiguste kohaldamist.

AVATUD JUURDEPÄÄS PROGRAMMI „ERASMUS+“ TEADUSUURINGUTE TULEMUSTELE JA ANDMETELE

Programmiga „Erasmus+“ julgustatakse toetusesaajaid avaldama teadusuuringute tulemusi avatud juurdepääsuga kanalites, st kasutajatele tasuta või muude juurdepääsupiiranguteta kanalites. Samuti julgustatakse toetusesaajaid kohaldama teadusuuringute tulemuste puhul avatud litsentse. Võimaluse korral tuleks projektide abil kogutud andmed avaldada avatud andmetena, st avatud litsentsiga, sobivas vormingus ja sobival avatud andmete platvormil.

[24] Suunised Euroopa Komisjoni visuaalse identiteedi, sealhulgas Euroopa Liidu embleemi kasutamise kohta on kättesaadavad aadressil https://ec.europa.eu/info/resources-partners/european-commission-visual-identity_et#documents ja https://commission.europa.eu/system/files/2021-05/eu-emblem-rules_et.pdf.

[25] Teabevahetusvõrgu näitajad ja asjaomased juhendid: https://commission.europa.eu/system/files/2023-02/2022%20EC%20Comm%20indicators.pdf.

[26] Nt laialt kasutatavad litsentsid Creative Commons Attribution või Creative Commons Attribution-Share Alike loometeoste puhul, GNU Public License ja GNU Lesser Public License tarkvara puhul või Open Database License andmebaaside puhul.

MILLINE ON PROGRAMMI „ERASMUS+“ ÜLESEHITUS?

Programmi „Erasmus+“ eesmärkide saavutamiseks on ette nähtud alljärgnevalt kirjeldatud põhimeetmete võtmine ajavahemikul 2021–2027.

1. PÕHIMEEDE: ÜKSIKISIKUTE ÕPIRÄNNE

Selle põhimeetme raames toetatakse järgmist tegevust.

- **Õppijate ja töötajate õpiränne:** õpilastele, üliõpilastele, täiskasvanud õppijatele, praktikantidele ja noortele ning õppejõududele, õpetajatele, koolitajatele, haridustöötajatele, noorsootöötajatele, spordivaldkonna töötajatele, haridusasutuste töötajatele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele pakutavad võimalused saada teises riigis õppimise ja/või töötamise kogemus. 2027. aastal aitab õppijate õpiränne kaasa kodanikuaktiivsusele kui põhioskusele, nagu on määratletud põhioskuste tegevuskavas, koolitöötajate õpiränne aitab kaasa ELi õpetajate tegevuskava kutsealase arengu eesmärkide saavutamisele ning kutsehariduses ja -õppes osalejate ja töötajate õpiränne aitab ellu viia Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegiat aastateks 2026–2030; mõlemad on osa hariduse ja oskuste paketist.
- **Noorte osalustegevus:** noorte juhitavad kohalikud ja riikidevahelised algatused, mille eesotsas on mitteametlikud noorterühmad ja/või noorteorganisatsioonid ning mille eesmärk on innustada noori tundma huvi demokraatia vastu ja õppima demokraatlikus elus osalema, suurendades teadlikkust Euroopa Liidu ühistest väärtustest ja põhiõigustest, viies noori kokku poliitikakujundajatega kohalikul, riigi ja liidu tasandil ning aidates kaasa Euroopa Liidu ühiste eesmärkide saavutamisele.
- **Spordivaldkonna töötajate õpiränne:** spordiorganisatsioonide töötajatele, eelkõige rahvaspordi valdkonnas, antakse võimalus täiendada oma pädevust ja kvalifikatsiooni ning omandada uusi oskusi õpirände abil ja viibides teatava aja välismaal, aidates sellega edendada spordiorganisatsioonide suutlikkust ning arengut. Meetmega toetatakse treenerite ja teiste rahvaspordi valdkonna töötajate (nii palgatöötajad kui ka vabatahtlikud) kutsealast arengut. Sporditöötajad, kes ei tegutse rahvaspordi valdkonnas, sealhulgas need, kellel on topeltkarjäär spordi- ja muus valdkonnas, võivad samuti suurendada rahvaspordi valdkonna töötajate ja organisatsioonide mõju õppimisele ja teadmussiiret. Nende sporditöötajate õpirände võimalusi, kes ei tegutse rahvaspordi valdkonnas, võib toetada siis, kui selliste töötajate osalemine võib rahvaspordile kasu tuua.
- **DiscoverEU-reisipass:** meetme raames pakutakse 18 aasta vanustele noortele võimalust reisida teatava lühikese perioodi jooksul Euroopas kas üksi või koos grupiga. Algatus „DiscoverEU“ põhineb informaalsel õppel, mille eesmärk on arendada noortes Euroopa Liitu kuulumise tunnet ning võimaldada neil avastada Euroopa kultuurilist mitmekesisust. Samuti pakutakse noortele võimalust omandada oskusi ja pädevusi edasiseks eluks. Noori innustatakse eelistama kestlikke reisimisviise ning edendatakse keskkonnateadlikkust üldisemalt. Algatus „DiscoverEU“ hõlmab üldmeedet, mille raames noored saavad esitada taotluse otse Euroopa Noorteportaalis, ning ka kaasamismeedet. **Algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeetmega** püütakse jõuda vähemate võimalustega 18–21aastaste noorteni, et anda neile võimalus osaleda algatuses samamoodi nagu teevad seda eakaaslased.
- Programmi raames pakutakse **keeleõppevõimalusi** välismaal õpirändega seotud tegevuses osalevatele inimestele. Keeletuge pakutakse peamiselt programmi „Erasmus+“ veebipõhise keeletoe vahendi kaudu (mis on vastavalt vajadusele kohandatud konkreetsele valdkonnale), arvestades, et e-õppel on keeleõppe puhul juurdepääsu ja paindlikkuse seisukohast oma eelised. Juhtudel, kui veebipõhine õpe ei ole kõige sobivam vahend sihtrühmani jõudmiseks, võib pakkuda keeletuge muus vormis.
- **Virtuaalsed vahetused kõrghariduse ja noortevaldkonnas**: selle meetme raames antakse võimalus korraldada veebipõhiselt tegevusi, mis võimaldavad inimestevahelist suhtlemist ja millega edendatakse kultuuridevahelist dialoogi ning võimaldatakse üksikisikutel programmivälistest kolmandatest riikidest, ELi liikmesriikidest või programmiga liitunud kolmandatest riikidest arendada pehmeid oskusi. Tegevus toimub väikestes rühmades ning kõiki seansse juhatab koolitatud juhendaja.

2. PÕHIMEEDE: ORGANISATSIOONIDE JA ASUTUSTE KOOSTÖÖ

Selle põhimeetme raames toetatakse järgmist tegevust.

Partnerluste loomine koostööks, sealhulgas:

- **koostööpartnerlused:** koostööpartnerluste põhieesmärk on võimaldada organisatsioonidel parandada oma

tegevuste kvaliteeti ja asjakohasust, kujundada välja partnerlusvõrgustikud ja neid tugevdada, suurendada riikidevahelise koostöö suutlikkust, edendades oma tegevuse rahvusvahelistumist, töötades välja ja vahetades uusi tavasid ja meetodeid ning jagades ja arutades ideid; 2027. aastal kajastavad koostööpartnerluste ja väikepartnerluste prioriteedid hariduse ja oskuste paketti, eelkõige põhioskuste, õpetajakutse, digitehnoloogia ja tehisintellekti ning kutsehariduse ja -õppe valdkonnas.

- **väikepartnerlused:** meetme eesmärk on hõlbustada programmile juurdepääsu kooli- ja täiskasvanuhariduse, kutsehariduse ja -õppe ning noorte- ja spordivaldkonna väiksemate osalejate ja selliste üksikisikute puhul, kelleni on keeruline jõuda. Võrreldes koostööpartnerlustega on organisatsioonidele antavad toetused väiksemad, projektide kestus lühem ning haldusnõuded lihtsamad. Meetme eesmärk on toetada rohujuure tasandi organisatsioone, programmi uusi osalejaid ja väiksemate kogemustega organisatsioone, et vähendada tõkkeid, mis takistavad väiksema organisatsioonisuutlikkusega üksuste osalemist programmis;
- **koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlused:** meede soodustab selliste tugistruktuuride arendamist, mis võivad anda strateegilise ja üldise mõõtme koolihariduse koostöö- ja õpirändeprojektidele. Kooskõlas hariduse ja oskuste paketiga keskenduvad partnerlused 2027. aastal põhioskuste parandamisele ja sillutavad tõhusalt teed Euroopa koolide liitudele, mis sisalduvad komisjoni ettepanekus programmi „Erasmus+“ (2028–2034) kohta.

Tipptaset arendavad partnerlused, sealhulgas:

- **Euroopa ülikoolide algatus:** meetmega toetatakse kõrgkoolide alt ülespoole liitude loomist ja viiakse piiriülene koostöö seeläbi järgmisele tasandile, töötades välja tipptasemel hariduse, teadusuuringute ja innovatsiooni pikaajalised ühisstrateegiad, mis põhinevad ühisel visioonil ja jagatud väärtustel;
- **kutsehariduse tipptaseme keskused:** meetmega toetatakse kutsehariduse tipptaseme alt ülespoole lähenemisviisi, mis hõlmab mitmesuguseid kohalikke sidusrühmi ning võimaldab kutseharidus- ja -õppeasutustel kiiresti kohandada oskuste pakkumist majanduse ja ühiskonna muutuvate vajadustega. Keskused tegutsevad konkreetses kohalikus kontekstis, kus need moodustavad innovatsiooni, regionaalarengut ja sotsiaalset kaasatust edendavaid oskuste ökosüsteeme, samuti teevad need rahvusvaheliste koostöövõrgustike kaudu koostööd teistes riikides asuvate kutsehariduse tipptaseme keskustega. Selle meetme raames pakutakse noortele esmaõppevõimalusi ning täiskasvanutele täiendus- ja ümberõppevõimalusi, kusjuures koolituse pakkumisel lähtutakse paindlikkusest, õigeaegsusest ning muutuva tööturu vajadustest, sealhulgas rohe- ja digipöörde kontekstis; Meetmega viiakse ellu Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegia aastateks 2026–2030, mis võeti vastu koos hariduse ja oskuste paketiga; 2027. aastal toetab see ka keskuste Euroopa praktikakogukonda.
- **„Erasmus+“ Teacher Academies 2.0**[27]**:** hariduse ja oskuste paketi kohaselt on selle meetme üldeesmärk luua ökosüsteemid, mis keskenduvad õpetajate põhikoolitusele ning algajate õpetajate ja koolijuhtide toetamisele, et nad saaksid enesekindlalt tegutseda kaasaegses klassiruumis ja kasutada tehisintellekti vahendeid õpetamise ja õppimise hüvanguks. Akadeemiad toovad Euroopa tasandil kokku formaalhariduse pakkujad, täienduskoolituse pakkujad, koolid ja haridusasutused ning muud asjaomased partnerid, et keskenduda digitehnoloogia ja tehisintellekti lapsekesksele kasutamisele, õpetamisele mitmekesistes klassiruumides, klassi haldamisele, koostööpõhisele juhtimisele ning demokraatiale ja kerksusele.
- **Erasmus Munduse meetmed:** selle meetme eesmärk on soodustada kõrgkoolide tipptaseme saavutamist ja ülemaailmset rahvusvahelistumist (magistri-)õppeprogrammide abil, mida rakendavad ja tunnustavad vastastikku Euroopas asutatud kõrgkoolid ja mis on avatud teistes riikides tegutsevatele asutustele.

Innovatsioonipartnerlused, sealhulgas:

- **innovatsiooniliidud:** meetme eesmärk on edendada kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, ettevõtluse ja teadusuuringute valdkonna oluliste osalejate (teadmiste kolmnurk) strateegilist koostööd, et soodustada haridus- ja koolitussüsteemide innovatsiooni ja moderniseerimist, võimaldades kindlaks teha ja pakkuda selliseid oskusi, teadmisi ja pädevusi, mida on tulevikus vaja tööturu nõudluse katmiseks Euroopa kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime seisukohast olulistes valdkondades;
- **tulevikku suunatud projektid:** meetme eesmärk on edendada innovatsiooni, loovust ja osalust, samuti sotsiaalset ettevõtlust hariduse ja koolituse eri valdkondades. Sellega toetatakse Euroopa peamistest prioriteetidest lähtuvaid tulevikku suunatud ideid, millel on potentsiaal muutuda üldkasutatavaks, aidata edendada haridus- ja koolitussüsteeme ning samuti märkimisväärselt uuendada meetodeid ja tavasid eri liiki õpi- ja aktiivse osaluse keskkondades Euroopa sotsiaalse ühtekuuluvuse heaks. 2027. aastal toetatakse tulevikku suunatud projektidega

[27] „Erasmus+ Teacher Academies 2.0“ osutab, et programmi „Erasmus+“ õpetajate akadeemiaid tugevdati, et reageerida kõige pakilisematele tundides esilekerkivatele probleemidele, pöörates suuremat tähelepanu algajatele õpetajatele ja koolijuhtidele.

hariduse ja oskuste paketi rakendamist, sealhulgas koolidele mõeldud ELi nõustamis- ja tugiteenuste võrgustikku ning piirkondlikke tugiteenuseid, mida katsetatakse programmi „Erasmus+“ toel.

Suutlikkuse suurendamise projektid, sealhulgas:

- **projektid suutlikkuse suurendamiseks kõrghariduse valdkonnas**: selle meetmega toetatakse rahvusvahelisi koostööprojekte, mis põhinevad ELi liikmesriikides või programmiga liitunud ja programmivälistes kolmandates riikides kõrghariduse valdkonnas tegutsevate organisatsioonide mitmepoolsel partnerlusel. Projektide eesmärk on parandada kõrghariduse asjakohasust, kvaliteeti ja kättesaadavust ning toetada selle ajakohastamist programmivälistes kolmandates riikides, et soodustada sotsiaal-majanduslikku arengut;
- **projektid suutlikkuse suurendamiseks kutsehariduse ja -õppe valdkonnas**: selle kutsehariduse ja -õppe valdkonna meetmega toetatakse rahvusvahelisi koostööprojekte, mis põhinevad ELi liikmesriikides, programmiga liitunud ja programmivälistes kolmandates riikides kutsehariduse ja -õppe valdkonnas tegutsevate organisatsioonide mitmepoolsel partnerlusel. Projektide eesmärk on parandada kutseharidus- ja -õppeasutuste ning -süsteemide asjakohasust, juurdepääsetavust ja kohanemisvõimet programmivälistes kolmandates riikides, et soodustada kestlikku sotsiaal-majanduslikku arengut;
- **projektid suutlikkuse suurendamiseks noortevaldkonnas**: selle meetmega toetatakse ELi liikmesriikide, programmiga liitunud ja programmiväliste kolmandate riikide organisatsioonide koostööd ja vahetustegevust noortevaldkonnas; see hõlmab mitteformaalset õppimist eesmärgiga suurendada noortega väljaspool formaalõpet töötavate organisatsioonide suutlikkust, tagades seejuures noorte aktiivse osaluse;
- **projektid suutlikkuse suurendamiseks spordivaldkonnas**: selle meetmega toetatakse rahvusvahelisi koostööprojekte, mis põhinevad ELi liikmesriikides või programmiga liitunud ja programmivälistes kolmandates riikides spordivaldkonnas tegutsevate organisatsioonide mitmepoolsel partnerlusel. Projektide eesmärk on toetada sporditegevust ja -poliitikat programmivälistes kolmandates riikides, et edendada väärtusi ning pakkuda õppevahendit, mis võimaldab soodustada üksikisikute isiklikku ja sotsiaalset arengut ning suurendada kogukondade ühtekuuluvust;

mittetulunduslikud spordiüritused: selle meetmega toetatakse mittetulunduslike spordiürituste ettevalmistamist, korraldamist ja järelmeetmeid; neid üritusi korraldavad spordivaldkonnas tegutsevad mittetulundusühendused või avalik-õiguslikud asutused ühes või mitmes riigis. Nende ürituste eesmärk on edendada programmi „Erasmus+“ spordimeetmete nähtavust ning suurendada teadlikkust spordi olulisusest sotsiaalse kaasamise, võrdsete võimaluste ja tervist tugevdava kehalise aktiivsuse edendamisel.

Lisaks eespool loetletud meetmetele annavad sellised **veebiplatvormid** nagu **Euroopa koolihariduse platvorm** (sh **eTwinning**), **Euroopa täiskasvanuõppe elektrooniline platvorm (EPALE)** ja **Euroopa Noorteportaal** õpetajatele, koolitajatele, noorsootöötajatele, poliitikakujundajatele ja teistele kõnealustes valdkondades tegutsejatele, samuti õpilastele, noortele ja täiskasvanud õppijatele nii Euroopas kui ka mujal võimaluse teha virtuaalset koostööd, otsida andmebaasidest partnereid, osaleda praktikakogukondades ja kasutada muid veebipõhiseid teenuseid.

3. PÕHIMEEDE: TOETUS POLIITIKA ARENDAMISEKS JA KOOSTÖÖKS

Selle põhimeetme raames toetatakse järgmist tegevust.

Algatus **„Euroopa noored üheskoos“** on suunatud nii rohujuure tasandi noorteorganisatsioonidele kui ka suurematele organisatsioonide ning sellega aidatakse luua piiriüleseid partnerlussuhteid. Selle meetme alla kuuluv tegevus peaks aitama kaasata noori, et tagada arvamuste mitmekesisus ning jõuda paljude erinevate noorteni nii noorteorganisatsioonides kui ka neist väljaspool, sealhulgas vähemate võimalustega noorteni. Tegevuses tuleks kasutada mitmesuguseid tavapäraseid ja digitaalseid kanaleid ning toetada partnerluste ja võrgustike loomist, et võimaldada rohujuure tasandi valitsusväliste organisatsioonide ja noorteliikumiste osalust ja juurdepääsu.

Peale selle hõlmab see põhimeede järgmisi meetmeid.

- Meetmed eesmärgiga töötada välja ELi poliitiline hariduse, koolituse, noorte ja spordi tegevuskava, mis hõlmab kõrgharidust, kutseharidust ja -õpet, koole ja täiskasvanuõpet käsitlevaid valdkondlikke tegevuskavasid, ja toetada selle elluviimist, eeskätt hõlbustades **avatud koordinatsiooni meetodite** haldamist ja toimimist. 2027. aastal hõlmab see hariduse ja oskuste paketi rakendamist, mis on järelmeede ettepanekutele nõukogu soovituste kohta, milles käsitletakse põhioskuste vähenemise peatamist ja õpetaja elukutse atraktiivsemaks muutmist (ELi õpetajate

tegevuskava), ning Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegia 2026–2030 rakendamist.

- **Euroopa poliitikaeksperimentide** elluviimine, mida juhivad kõrgetasemelised avaliku sektori asutused ning mis hõlmavad paljudes riikides kohapeal toimuvat ja usaldusväärsetel hindamismeetoditel põhinevat poliitikameetmete katsetamist. Kooskõlas ELi noortestrateegiaga antakse rahalist toetust ka üksustele riiklikes töörühmades, mille iga riiklik asutus on riigi tasandil määranud tegelema ELi noortedialoogiga.
- Meetmed eesmärgiga koguda tõendeid ja teadmisi haridus-, koolitus-, noorte- ja spordisüsteemide ja -poliitika kohta riigi ja Euroopa tasandil ning lõppkokkuvõttes soodustada läbimõeldud poliitikakujundamist. Tõendite kogumiseks ja analüüsimiseks kasutatakse kogu **ELi hõlmavaid või rahvusvahelisi küsitlusi ja uuringuid, samuti valdkondlikke ja riigispetsiifilisi eksperditeadmisi.**
- Meetmed, millega suurendatakse **oskuste ja kvalifikatsioonide läbipaistvust ja hõlbustatakse nende tunnustamist ning ka ainepunktide ülekandmist**, et edendada kvaliteedi tagamist ning toetada mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist, oskuste juhtimist ja nõustamist. See valdkond hõlmab ka toetust sellistele riigi ja Euroopa tasandi asutustele ja võrgustikele, kes aitavad kaasa üleeuroopaliste vahetuste toimimisele, samuti paindlike õppimisvõimaluste loomisele hariduse, koolituse ja noortega seotud eri valdkondade vahel ning formaalse, mitteformaalse ja informaalse õppe keskkondades ning oskuste liidu kaudu taotletavale oskuste ja kvalifikatsioonide ülekantavusele.
- Meetmed, millega toetatakse **poliitikadialoogi Euroopa Liidus ja mujal asuvate** sidusrühmadega, näiteks konverentside, ürituste ja muu tegevuse abil, millesse kaasatakse haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna poliitikakujundajad, nendes valdkondades tegutsejad ning teised sidusrühmad, et suurendada teadlikkust asjaomastest Euroopa poliitilistest tegevuskavadest ning tutvustada Euroopat kui suurepärast õppe- ja teadustöö sihtkohta.
- **Koostöö** tunnustatud pädevuse ja analüüsivõimega **rahvusvaheliste organisatsioonidega** (OECD ja Euroopa Nõukogu), et tugevdada haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna poliitika mõju ja lisaväärtust.

JEAN MONNET' MEETMED

Jean Monnet' meetmetega toetatakse järgmist tegevust.

- **Jean Monnet' meetmed kõrghariduse valdkonnas:** nende meetmetega toetatakse kõrgkoole nii Euroopas kui ka mujal, edendades Euroopa lõimumist käsitlevate teemade õpetamist ja uurimist ning liidu poliitikaprioriteetidele keskenduvat poliitilist mõttevahetust ja vahetusprojekte teadusringkonna ja poliitikakujundajatega. Täpsemalt toetatakse järgmisi meetmeid: **Jean Monnet' moodulid:** lühiajalised õpetamisprogrammid ühel või mitmel Euroopa Liidu uuringute erialal; **Jean Monnet' õppetoolid:** Euroopa Liidu uuringutele spetsialiseerunud pikaajalisemad ametikohad ülikoolide õppejõududele; **Jean Monnet' tippkeskused:** Euroopa uuringute mitmesuguste erialade kõrgetasemeliste ekspertide teadmisi koondavad koordinatsioonikeskused, kus töötatakse välja riikidevahelisi tegevusi ja luuakse struktuurseid sidemeid teiste riikide akadeemiliste asutustega.
- **Jean Monnet' meetmed hariduse ja koolituse muudes valdkondades:** nende meetmetega edendatakse Euroopa Liidu alaste teadmiste omandamist ELi liikmesriikide ning programmiga liitunud kolmandate riikide koolides ning kutseharidus- ja -õppeasutustes. Meetmete eesmärk on pakkuda võimalusi haridusteenuste osutajatele (et nad saaksid töötada välja ja pakkuda õpisisu) ja õpetajakoolituse pakkujatele (et nad saaksid õpetajatele edasi anda metodoloogiat ja ajakohaseid teadmisi seoses Euroopa Liidu küsimustega), samuti edendada koolide ning kutsehariduse ja -õppe valdkonna esindajate ja sidusrühmade arutelu ja vahetusprojekte, et soodustada Euroopa Liidu teemade omandamist. Täpsemalt toetatakse järgmisi meetmeid: **õpetajakoolitus**: ELi-teemalise struktureeritud koolituse väljatöötamine ja pakkumine õpetajatele; **ELi käsitleva õppe algatus:** edendada paremat arusaamist üldhariduses ja kutseõppes (ISCEDi 1.–4. tase), aidates seeläbi kaasa kodanikuaktiivsusele kui põhioskusele, nagu on määratletud põhioskuste tegevuskavas, ja õpetajate kutsealasele arengule ELi õpetajate tegevuskava raames.
- **Jean Monnet' poliitiline mõttevahetus**:
    - **Jean Monnet' kõrgharidusvõrgustikud**, mis tegelevad komisjoni prioriteediga seotud konkreetse teemaga, kogudes ja arutades partneritega uurimisjäreldusi, kursuste sisu, kogemusi ja teadustöö tulemusi (uuringud, artiklid, kursuste sisu jms).
    - **Hariduse ja koolituse muude valdkondade võrgustikud**, heade tavade vahetamine ja koostöine õpetamine teatavas riikide rühmas.
- **Toetus määratud asutustele:** selle meetmega toetatakse Euroopa huvides tegutsevaid määratud asutusi, kes osutavad liidule, liikmesriikidele ja kodanikele kvaliteetseid teenuseid konkreetsetes prioriteetsetes teemavaldkondades. Nende asutuste põhi- ja teavitustegevus hõlmab järgmist: teadusuuringud, sealhulgas

andmete kogumine ja analüüs edasiseks poliitikakujundamiseks, rahvusvaheliste organisatsioonide tulevaste (eeskätt õigus- ja juhtimisvaldkonna) töötajate ja ametnike kohapealne ja veebipõhine õpetamine, liidu prioriteetsete küsimustega seotud ürituste korraldamine ning konkreetsete tulemuste ja üldise teabe levitamine laiema üldsuse seas.

KUI SUUR ON EELARVE?

Programmi üldine soovituslik rahastamispakett on enam kui 26 miljardit eurot,[28] mis eraldatakse ELi eelarvest seitsmeks aastaks (2021–2027). Aastaeelarve võtab vastu eelarvepädev institutsioon. ELi eelarve vastuvõtmisel läbitavaid etappe saab jälgida aadressil https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/how-it-works/annual-lifecycle_et.

Selleks et saada teavet eelarve kohta meetmete kaupa, tutvuge programmi „Erasmus+“ 2027. aasta tööprogrammiga https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/documents-and-guidelines.

[28] Programmi üldine soovituslik rahastamispakett on 24,574 miljardit eurot (jooksevhindades), millele lisandub täiendav assigneering summas 1,7 miljardit eurot (2018. aasta hindades).

KES VIIB PROGRAMMI „ERASMUS+“ ELLU?

EUROOPA KOMISJON

Euroopa Komisjon on programmi „Erasmus+“ liikumapanev jõud. Ta koostab programmi „Erasmus+“ iga-aastase tööprogrammi raames eelarve ja haldab seda ning määrab jooksvalt kindlaks programmi prioriteedid, eesmärgid ja kriteeriumid. Kooskõlas programmi „Erasmus+“ määrusega suunab ja jälgib ta programmi üldist rakendamist, järelmeetmeid ja hindamist Euroopa tasandil. Komisjon teeb ka järelevalvet programmi meetmete ja riiklike büroode hallatavate meetmete üle.

EUROOPA HARIDUSE JA KULTUURI RAKENDUSAMET (EACEA)

Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA)[29] vastutab mitme programmi „Erasmus+“ meetme rakendamise eest, mille Euroopa Komisjon on talle delegeerinud. EACEA rakendab programmi meetmeid otsese eelarve täitmise raames. Lisaks, kui käesolevas juhendis on nii osutatud ja viidatud, avaldatakse käesolevas juhendis käsitletud ja rakendusameti hallatavate meetmete jaoks asjakohased projektikonkursi dokumendid ja taotlusvormid ELi rahastamis- ja hankeportaalis: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home.

Rakendusamet vastutab delegeeritud meetmete haldamise eest kogu projekti kestel alates programmi tutvustamisest, toetustaotluste hindamisest ja projektide elluviimise jälgimisest kuni projektide ja programmi tulemuste levitamiseni. Samuti on rakendusameti ülesanne avaldada spetsiaalseid konkursikutseid, mis on seotud programmi teatavate meetmega, mida käesolevas juhendis ei käsitleta.

Euroopa Komisjon vastutab rakendusameti kaudu ka alljärgneva eest:

- uuringute korraldamine programmiga toetatavates valdkondades;
- uuringute läbiviimine ja tõendusmaterjalile tuginev tegevus võrgustiku Eurydice kaudu;
- programmi nähtavuse ja süsteemse mõju suurendamine, levitades ja rakendades programmi tulemusi;
- lepinguliste küsimuste haldamine ning programmist „Erasmus+“ toetatavate asutuste ja võrgustike rahastamine;
- programmi raames teenuste hankimiseks korraldatavate hankemenetluste haldamine.

RIIKLIKUD BÜROOD

Programmi „Erasmus+“ viiakse ellu peamiselt eelarve kaudse täitmise raames, mis tähendab seda, et Euroopa Komisjon on eelarve täitmise ülesanded delegeerinud riiklikele büroodele. Selle lähenemisviisi aluseks on põhimõte tuua programm „Erasmus+“ võimalikult lähedale programmi toetusesaajatele ning võtta arvesse riikide haridus-, koolitus- ja noorsootöösüsteemide mitmekesisust. Selleks on iga ELi liikmesriik või programmiga liitunud kolmas riik määranud ühe või mitu riiklikku büroo[30]. Need riiklikud bürood edendavad ja rakendavad programmi riigi tasandil ning toimivad ühelt poolt Euroopa Komisjoni ja teiselt poolt kohaliku, piirkondliku ja riigi tasandi osalevaid organisatsioone ühendava lülina. Eelkõige, et:

- anda võimalikele toetusesaajatele programmi „Erasmus+“ kohta asjakohast teavet;
- korraldada oma riigis rahastatavate akrediteeringute ja projektitaotluste puhul õiglane ja läbipaistev valikumenetlus;
- anda toetusi;
- pakkuda projektitaotluste esitajatele ja osalevatele organisatsioonidele tuge kogu projekti kestel;
- teha toetusesaajate esmast kontrolli, kontrolle ja järelevalvet, sealhulgas tugevdatud järelevalvet, tagamaks, et antud toetusi kasutatakse ettenähtud viisil ja kooskõlas kohaldatavate liidu eeskirjadega;

[29] https://www.eacea.ec.europa.eu/index_et

[30] Kontaktandmed leiate järgmiselt lingilt: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/et/about-erasmus/contacts/national-agencies

- jälgida ja hinnata oma riigis programmi elluviimist;
- teha tõhusat koostööd kõikide riiklike büroode võrgustiku, EACEA ja Euroopa Komisjoniga, sealhulgas ELi finantshuvide kaitsmiseks;
- tagada programmi nähtavus ning seda suurendada;
- edendada programmi tulemuste levitamist ja kasutamist kohalikul ning riigi tasandil.

Peale selle on riiklikel büroodel poliitika väljatöötamist ja programmi „Erasmus+" kvaliteetset elluviimist silmas pidades oluline vahendav roll, sest nad

- viivad ellu projekte ja tegevusi, mis ei kuulu projekti juhtimise ülesannete hulka, näiteks koolitus- ja koostöötegevust ning võrgustikutegevust, et toetada programmi kvaliteetset elluviimist ja/või ajendada poliitilist arengut programmiga toetatavates valdkondades;
- tagavad toetava suhtumise uutesse tulijatesse, vähemate kogemustega organisatsioonidesse ja vähemate võimalustega sihtrühmadesse, et kõrvaldada tõkked, mis ei lase neil isikutel programmis täielikult osaleda;
- otsivad võimalusi teha koostööd väliste asutuste ja riiklike asutustega, et suurendada programmi mõju vastavates tegevusvaldkondades nii oma riigis kui ka kogu Euroopa Liidus.

Riiklike büroode poolse toetava lähenemisviisi eesmärk on juhendada potentsiaalseid taotlejaid ja programmi toetusesaajaid läbi kõikide etappide, alates esimesest kokkupuutest programmiga ning taotlemisprotsessi ja projekti elluviimise ajal kuni projekti lõpliku hindamiseni. See lähenemisviis on kooskõlas valikumenetluse õigluse ja läbipaistvuse põhimõtetega. Lähtutakse seisukohast, et kõikidele võrdsete võimaluste tagamiseks tuleb programmi sihtrühmadele pakkuda abi nende vajaduste järgi kujundatud nõustamis-, seire- ja juhendamissüsteemide kaudu.

Koolitus- ja koostöötegevust korraldavad programmi „Erasmus+" riiklikud bürood, et luua lisaväärtust ja parandada programmi „Erasmus+" üldist kvaliteeti. Koolitus- ja koostöötegevus võib hõlmata õpikodasid, seminare ja muud liiki üritusi või tegevusi, näiteks teadusuuringuid, mis keskenduvad hea tava ja saadud kogemuste jagamisele ning pakuvad programmi „Erasmus+" sidusrühmadele võrgustikutöö võimalusi. Programmi uute osalejate jaoks on eelkõige kontaktseminarid kõige tõhusam viis partnerite leidmiseks. Koolitus- ja koostöötegevuses võivad osaleda nende asutuste esindajad, kes juba osalevad programmis „Erasmus+" või kavatsevad toetust taotleda.

Koolitus- ja koostöötegevustega võib toetada ka tegevusi, mille eesmärk on tugevdada sidemeid Euroopa poliitilise koostööga haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonnas, samuti tegevusi, mille eesmärk on mõjutada riiklikke tavasid asjaomastes valdkondades ja vastupidi. Seda tehakse sageli strateegiliste pikaajaliste tegevuste raames.

Programmi „Erasmus+" riiklike büroode hallatavate meetmetega seotud asjaomased üldised konkursikutsed avaldatakse programmi „Erasmus+" veebisaidil[31] ning riiklikud bürood teatavad neist oma veebisaitidel.

[31]Programmi „Erasmus+" dokumendikogu: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/documents-and-guidelines

KES PROGRAMMI ELLUVIIMISES VEEL OSALEVAD?

Eespool nimetatud asutuste kõrval panustavad programmi „Erasmus+“ elluviimisse oma eksperditeadmistega alljärgnevad teabekeskused ja infobürood, platvormid ning teadmus- ja eksperdivõrgustikud.

SALTO TEABEKESKUSED

SALTO teabekeskuste[32] eesmärk on aidata parandada programmi „Erasmus+“ kvaliteeti ja suurendada selle mõju süsteemi tasandil, pakkudes konkreetsete valdkondade eksperditeadmisi, ressursse, teavet ja koolitustegevust programmi „Erasmus+“ riiklikele büroodele ning teistele haridus-, koolitus- ja noorsootöö valdkonnas tegutsejatele. Muu hulgas hõlmavad need tegevused koolituskursuste, seminaride, õpikodade, õpikäikude, foorumite ning koostööd ja partnerlust soodustava tegevuse korraldamist programmi „Erasmus+“ prioriteetsetel teemadel.

Iga SALTO teabekeskus võib täielikult katta programmi kõik valdkonnad või ainult mõned. SALTO teabekeskused võivad oma tegevuse ulatusest olenevalt keskenduda kas konkreetsetele teemadele või piirkondadele (idapartnerluse riigid ja Venemaa, Vahemere lõunaosa ning Lääne-Balkani riigid) või toetustele (Euroopa solidaarsuskorpus, koolitus- ja koostöötegevus). Piirkondlikud SALTO teabekeskused hõlmavad näiteks ainult noortevaldkonna meetmeid.

Lisaks sellele annavad SALTO teabekeskused SALTO veebisaitide kaudu juurdepääsu mitmesugustele veebipõhistele vahenditele ja andmebaasidele, nagu Euroopa koolituskalendris esitatud ülevaade noorsootöötajatele kättesaadavatest Euroopa koolitustegevustest, haridusalase tegevuse vahendid ja meetodid, veebiõppe võimalused, noorsoovaldkonna koolitajate ja tugiisikute andmebaas ning võimalus otsida partnerorganisatsioone. Samuti on SALTO teabekeskuste ülesanne jälgida ja tutvustada programmi saavutusi, kogemusi ja õppetunde oma konkreetsetes valdkondades.

PROGRAMMI „ERASMUS+“ HORISONTAALSEID PRIORITEETE TOETAVAD SALTO TEABEKESKUSED

Programmi „Erasmus+“ horisontaalseid prioriteete toetab neli SALTO teabekeskust.

SALTO – KAASAMINE JA MITMEKESISUS

Kaasamise ja mitmekesisuse prioriteedi toetamiseks kõigis programmivaldkondades teevad koostööd kaks SALTO teabekeskust: neist üks tegutseb hariduse ja koolituse valdkonnas[33] ning teine noortevaldkonnas[34].

Nende SALTO teabekeskuste missioon on edendada programmi „Erasmus+“ projektide kvaliteeti ja mõju, et suurendada programmi kaasavust ja mitmekesisust.

Konkreetsemalt toimivad need SALTO keskused ka tõenduspõhiste teadmiste keskustena ja erapooletute vahendajatena, tuginedes oma programmijuhtimise alasele asjatundlikkusele ning kaasamise ja mitmekesisuse valdkonnas omandatud kogemustele. See tähendab, et konkreetses teemavaldkonnas lisatakse järjepidevalt programmi rakendamisel saadud teadmisi ja kogemusi ning suunatakse need koostöös riiklike büroode võrgustiku ja komisjoniga sobivate platvormide kaudu programmi arendamisse. Peale selle toetavad need SALTO keskused riiklikke büroosid programmi elluviimisel, rakendades asjakohased poliitilised otsused (nt nõukogu järeldused/resolutsioonid), vastastikuse õppimise tulemused ning kaasamise ja mitmekesisuse prioriteeti käsitlevad otsused.

Kaasamise ja mitmekesisuse prioriteeti taotlevate SALTO keskuste põhiülesanded on järgmised:

- edendada programmi „Erasmus+“ projektide ja tegevuste kvaliteeti ja mõju, keskendudes kaasamise ja mitmekesisuse prioriteedile;

[32] https://saltonetwork.eu/
[33] https://saltoinclusion.eu/
[34] https://www.salto-youth.net/rc/inclusion/

- aidata optimeerida programmi „Erasmus+“ kaasamise ja mitmekesisuse prioriteedi elluviimist, seiret ja järelmeetmeid haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas;
- täita olulist rolli riiklike büroode juhendamisel seoses kaasamise ja mitmekesisuse prioriteedile keskenduvate projektide analüüsi ja mõju hindamisega hariduse, koolituse ja noorte valdkonnas.

SALTO – ROHEPÖÖRE JA KESTLIK ARENG

Rohepöörde ja kestliku arengu prioriteeti taotlev SALTO teabekeskus[35] hõlmab kõiki programmi „Erasmus+“ valdkondi ja aitab kaasa kliimamuutustest tulenevate probleemide lahendamisele, tegeledes kõikide meetmete raames kliima- ja keskkonnateemadega.

See SALTO keskus toetab keskkonnakaitse, kestlikkuse ja kliimamuutuste vastu võitlemise prioriteedi elluviimist kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe ja kliimapaktiga, toetades Euroopa haridusruumi meetmeid kliimat ja kestlikkust käsitleva hariduse valdkonnas ning andes otsese panuse ELi noortestrateegias sisalduvast 11st Euroopa noorte eesmärgist ühe (kestlik roheline Euroopa) saavutamisse. SALTO teabekeskuse põhiülesanded on järgmised:

- edendada programmi „Erasmus+“ projektide ja tegevuste kvaliteeti ja mõju, keskendudes kestlikkusele ja kliimamuutuste vastu võitlemisele;
- aidata optimeerida programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmi keskkonnakaitse, kestlikkuse ja kliimamuutuste vastase võitluse prioriteedi elluviimist, seiret ja järelmeetmeid;
- täita olulist rolli ja juhendada riiklikke büroosid programmide keskkonnakaitse, kestlikkuse ja kliimamuutuste vastu võitlemise prioriteedile keskenduvate projektide analüüsimisel ja mõju hindamisel.

SALTO – DIGIMÕÕDE

Digimõõtme prioriteeti taotlev SALTO teabekeskus[36] hõlmab kõiki programmi „Erasmus+“ valdkondi; kooskõlas digiõppe tegevuskava ja nõukogu soovitustega, millest üks käsitleb edukat digiõpet ja -koolitust soodustavaid peamisi tegureid ning teine digioskuste õpetamise täiustamist hariduses ja koolituses, ning noori käsitlevate põhiliste poliitikadokumentidega toetab ta programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmi horisontaalse digimõõtme prioriteedi elluviimist, et pidevalt parandada digiõppe ja -koolituse ning digitaalsete aspektide kvaliteeti ja kaasamist noortevaldkonnas. Digimõõtme prioriteeti taotlev SALTO teabekeskus toimib tõenduspõhiste teadmiste keskusena digiõppe ja -koolituse ning noortevaldkonnas ja suunab enda pädevusse kuuluvas valdkonnas teadmisi nii programmide väljatöötamisse kui ka poliitika kujundamisse. Digimõõtme prioriteeti taotleva SALTO teabekeskuse põhiülesanded on järgmised:

- edendada programmide projektide ja tegevuste kvaliteeti ja mõju, keskendudes digimõõtme prioriteetidele;
- aidata optimeerida programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmi digiõppe ja -koolituse ning noorte prioriteetide elluviimist, seiret ja järelmeetmeid;
- täita olulist rolli ja juhendada riiklikke büroosid digimõõtme prioriteetide edukal elluviimisel ning programmide digimõõtme prioriteetidele keskenduvate projektide analüüsimisel ja mõju hindamisel, mis toetab ka poliitika kujundamist ja sidusrühmade foorumeid ning eelkõige Euroopa digiõppe keskust.

SALTO – OSALEMINE JA TEAVE

SALTO osalemise ja teavitamise keskus[37] hõlmab kõiki programmi „Erasmus+“ valdkondi ning toetab aktiivset ja informeeritud osalemist demokraatlikus elus ja kodanikuaktiivsust, mille puhul juhindutakse kogu programmi

[35] https://saltogreen.eu/
[36] https://saltodigital.eu/
[37] https://www.salto-youth.net/rc/participation/

„Erasmus+“ vältel Euroopa väärtustest. Selleks luuakse ja levitatakse asjakohast teavet, vahendeid, inspiratsiooniallikaid ja ametialase arengu materjale, mis on seotud demokraatliku osalemise teemaga.

Selle töö hõlmab järgmist:

- suuniste väljatöötamine taotlejatele ja toetusesaajatele, eelkõige selleks, et soodustada osalemist demokraatlikes otsustusprotsessides ning kodaniku- ja ühiskonnaelus vabatahtliku tegevuse või ühiskondlikes organisatsioonides tegutsemise kaudu;
- kõigile riiklikele büroodele suuniste andmine ja toetuse pakkumine seoses nüüdisaegsete strateegiatega, et jõuda suurema arvu inimesteni, parandada teabetegevuse kvaliteeti, mõju ja kaasavust ning edendada projektitulemuste kestlikkust ja ülekantavust;
- osalusvõimaluste andmebaasi[38] haldamine, et jagada teadmisi kõigile demokraatliku osalemise edendamisest huvitatutele, pakkudes mitmesuguseid õppematerjale, andmeid, inspiratsiooni, praktilisi töövahendeid ja aktuaalseid uudiseid demokraatliku osalemise ja sellega seotud teemade kohta.

Lisaks nendele SALTO keskustele aitavad kaks valdkonnapõhist SALTO teabekeskust arendada riiklike büroode ja toetust saavate organisatsioonide suutlikkust teha programmiga „Erasmus+“ seotud tööd, hõlbustades riikidevahelist koostööd, võrgustike loomist ja vastastikust õppimist riiklike büroode ja eri sidusrühmade vahel, peamiselt koolitus- ja koostöötegevuse kaudu.

SALTO – KOOLITUS JA KOOSTÖÖ HARIDUS- JA KOOLITUSVALDKONNAS

SALTO teabekeskus, mis on suunatud koolitusele ja koostööle haridus- ja koolitusvaldkonnas[39], keskendub sellele, et toetada kõiki haridus- ja koolitusvaldkondi järgmise tegevuse kaudu:

- Euroopa koolitus- ja koostöötegevust haridus- ja koolitusvaldkonnas toetava platvormi pakkumine;
- sidusrühmade abistamine, et muu hulgas arendada nende organisatsioonide suutlikkust programmi „Erasmus+“ võimalusi paremini kasutada;
- parimate tavade levitamine Euroopa riikides, partnerite leidmine või oma projektide mõju suurendamine Euroopa tasandil.

SALTO – KOOLITUS JA KOOSTÖÖ NOORTEVALDKONNAS

Koolitusele ja koostööle suunatud SALTO teabekeskus[40] keskendub strateegiliste ja uuenduslike meetmete väljatöötamisele, et tagada üldine kvaliteetne lähenemine noortevaldkonna koolitusstrateegiatele ja tegevustele ning noorsootöös mitteformaalse ja informaalse õppe tunnustamine kogu Euroopas, sealhulgas järgmise tegevuse kaudu:

- protsesside, tegevuste ja vahendite väljatöötamine ja rakendamine noortepassi strateegia raames, et toetada ja edendada mitteformaalse ja informaalse õppega seotud tegevuste ning noorsootöö tunnustamist ja valideerimist;
- protsesside, tegevuste ja vahendite väljatöötamine ja rakendamine noortevaldkonna Euroopa koolitusstrateegia raames, et toetada Euroopa noorsootöö suutlikkuse suurendamist ja kvaliteedi arendamist;
- platvormi pakkumine, et toetada Euroopa koolitus- ja koostöötegevust noorte valdkonnas;
- riiklike büroode töötajate toetamine nende töös seoses koolitus- ja koostöötegevuse, noortepassi ning teadmushalduse ja personalikoolitusega.

[38] https://participationpool.eu/
[39] www.salto-et.net
[40] https://www.salto-youth.net/rc/training-and-cooperation/

NOORTEVALDKONNA PIIRKONDLIKUD SALTO TEABEKESKUSED

Kolm piirkondlikku SALTO keskust[41] (SALTO Euroopa teabekeskus, SALTO Ida-Euroopa ja Kaukaasia piirkonna teabekeskus ning SALTO Euroopa Vahemere piirkonna teabekeskus) edendavad strateegilist ja uuenduslikku koostööd ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest, samuti programmivälistest kolmandatest riikidest pärit sidusrühmade vahel programmi „Erasmus+" ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmi raames ning eesmärgiga

- tõsta veelgi projektide ja partnerluste kvantiteeti, kvaliteeti ja mõju;
- toetada noorsootööd ja noorsoopoliitika arendamist programmivälistes kolmandates riikides, see tähendab vastavalt Lääne-Balkani riikides, idapartnerluse riikides ja Venemaal ning Vahemere lõunapiirkonna riikides.

INFOBÜROOD

Programmi „Erasmus+" riiklikud ametid

Programmi „Erasmus+" riiklikud ametid[42] aitavad komisjonil, rakendusametil ja kohalikel ametiasutustel viia programmi „Erasmus+" ellu teatavates kolmandates riikides, mis ei ole programmiga liitunud (Lääne-Balkani riigid, idanaabruse riigid, Vahemere lõunapiirkonna riigid, Kesk-Aasia riigid). Need ametid tegutsevad nendes riikides koordinatsioonikeskustena sidusrühmade jaoks, kes osalevad programmis „Erasmus+" kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, noorte- ja spordivaldkonnas. Ametid aitavad suurendada teadlikkust programmi „Erasmus+" rahvusvahelisest mõõtmest ning selle nähtavust, asjakohasust, tulemuslikkust ja mõju.

Programmi „Erasmus+" riiklike ametite ülesanne on:

- anda teavet programmi „Erasmus+" meetmete kohta, mis on asjaomasele riigile osalemiseks avatud (sh kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, noorte- ja spordivaldkonnas, kui see on asjakohane);
- nõustada ja aidata potentsiaalseid taotlejaid;
- koordineerida kohaliku kõrgharidusreformi eksperdirühma tegevust;
- anda oma panus uuringutesse ja ettevõtmistesse;
- toetada poliitikadialoogi;
- hoida kontakti kohalike omavalitsuste ja ELi delegatsioonidega;
- jälgida oma riigis eespool nimetatud valdkondade poliitika arengut.

Programmi „Erasmus+" riikide koordinatsioonikeskused

Teatavates programmivälistes kolmandates riikides (Põhja- ja Lõuna-Ameerika, Sahara-taguse Aafrika, Lähis-Ida, Aasia ja Vaikse Ookeani piirkonna riigid) toetab komisjoni, rakendusametit ja kohalikke ametiasutusi riikide koordinatsioonikeskuste võrgustik,[43] mille raames pakutakse suuniseid, praktilist teavet ja abi kõigis küsimustes, mis on seotud programmis „Erasmus+" osalemisega kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, noorte- ja spordivaldkonnas. Need keskused tegutsevad kontaktasutustena, kes suhtlevad asjaomase riigi sidusrühmadega ning aitavad parandada teadlikkust programmist „Erasmus+", selle nähtavust, asjakohasust, tulemuslikkust ja mõju rahvusvahelisel tasandil.

Riiklikud akadeemilise tunnustamise infokeskused (NARIC)

NARIC võrgustikust saab teavet teistes Euroopa riikides saadud diplomite ja läbitud õppeperioodide tunnustamise kohta ning nõu seoses välismaiste akadeemiliste diplomitega riikides, kus tegutseb vastav infokeskus. Võrgustikust saavad eksperdinõu

[41] https://www.salto-youth.net/rc/

[42] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/contacts/national-erasmus-offices

[43] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/contacts/erasmus-national-focal-points

kõik need, kes suunduvad töötamiseks või haridustee jätkamiseks välismaale, ent samuti haridusasutused, üliõpilased, nõustajad, vanemad, õpetajad ja potentsiaalsed tööandjad.

Euroopa Komisjon toetab NARIC võrgustiku tegevust riikidevahelise teabe ja kogemuste vahetamisega, heade tavade väljaselgitamisega, asjaomase valdkonna süsteemide ja poliitikapõhimõtete võrdleva analüüsiga ning ühise hariduspoliitika jaoks oluliste küsimuste arutamise ja analüüsimisega.

Lisateave on kättesaadav aadressil www.enic-naric.net.

Eurodeski võrgustik

Eurodeski võrgustik pakub noortele ja noortega töötavatele isikutele teavet, mis käsitleb Euroopa võimalusi haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas ning noorte kaasamist Euroopa tegevusse.

Eurodeski võrgustik, mis on esindatud kõikides ELi liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides ning mida koordineerib Euroopa tasandil Brüsselis asuv keskbüroo, vastab teabenõuetele, pakub teavet rahastamise kohta, korraldab üritusi ning koostab väljaandeid. Võrgustik aitab ka elavdada Euroopa Noorteportaali tegevust.

Euroopa Noorteportaali kaudu pakutakse Euroopa ja riigi tasandi teavet ning võimalusi, mis võivad huvi pakkuda Euroopas elavatele, õppivatele või töötavatele noortele. Teavet jagatakse 28 keeles.

Euroopa Noorteportaal asub aadressil www.youth.europa.eu. Lisateavet Eurodeski kohta saab aadressil www.eurodesk.eu.

Otlas – noortevaldkonna organisatsioonidele ette nähtud vahend partnerite leidmiseks

SALTO-YOUTHi teabekeskused on muu hulgas välja töötanud noortevaldkonna organisatsioonidele koostööpartnerite leidmiseks ette nähtud keskse veebipõhise vahendi Otlas ning haldavad seda. Organisatsioonid saavad Otlases registreerida oma kontaktandmed ja huvipakkuvad valdkonnad ning võivad esitada projektiideede elluviimiseks üleskutseid partnerite leidmiseks.

Lisateavet leiate aadressilt www.salto-et.net või www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding.

PLATVORMID JA VAHENDID

Programmi „Erasmus+“ projektitulemuste platvorm

Programmi „Erasmus+“ projektitulemuste platvormil saab tutvuda kõikide programmist „Erasmus+“ rahastatud projektide teabe ja tulemustega. Ulatuslik teave programmi „Erasmus+“ alusel ellu viidud projektide, nende tulemuste ja saadud kogemuste kohta on organisatsioonidele hea inspiratsiooniallikas.

Platvormil kuvatav projektiteave ja -tulemused peavad olema täielikult kooskõlas isikuandmete valdkonnas kehtivate eeskirjade ja õigusnormidega. Selle eest vastutavad eeskätt projektide toetusesaajad riiklike büroode projektiametnike järelevalve all.

Projekte saab otsida märksõna, põhimeetme, aasta, riigi, teema, tulemuste liigi jms alusel. Otsinguid on võimalik salvestada ja pidevalt ajakohastada, et teha eelnevalt kindlaksmääratud kriteeriumide alusel kindlaks kõige uuemad projektid. Esile on tõstetud poliitilisest asjakohasusest, mõjususest ja teabevahetusega seotud potentsiaalist lähtudes valitud hea tava projektid.

Programmi „Erasmus+“ projektitulemuste platvorm on kättesaadav aadressil https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects.

Euroopa kooliharidus platvorm (ESEP) ja eTwinning

Euroopa koolihariduse platvorm on kõikide koolihariduse sektori sidusrühmade – koolitöötajate, teadlaste, poliitikakujundajate ja teiste spetsialistide – kohtumispaik, mis hõlmab kõiki tasemeid alates alusharidusest ja lapsehoiust kuni alg- ja keskkoolini, sealhulgas esmakutseõpet.

Sellel platvormil tegutseb ka **eTwinning**, st kõikidele õpetajatele ja koolitöötajatele mõeldud kogukond, mille turvalisele keskkonnale on juurdepääs vaid riiklike tugiorganisatsioonide eelkontrolli läbinud töötajatel. Osalejad saavad osa võtta paljudest tegevustest: projektide elluviimine teiste koolide ja klassidega, arutelud kolleegidega ja erialaste võrgustike loomine, mitmesugustes kutsealase arengu võimalustes kaasalöömine (internetis ja kohapeal).

eTwinningus osalevad õpetajad ja koolid saavad tuge riiklikult tugiorganisatsioonilt. Tegemist on riigi pädeva asutuse määratud organisatsiooniga, kes abistab koole registreerimisel, partnerite leidmisel ja projekti elluviimisel, edendab eTwinningu kasutamist, annab välja auhindu ja kvaliteedimärke ning korraldab õpetajatele täienduskoolitust.

Riiklike tugiorganisatsioonide tegevust koordineerib keskne kasutajatugi, kes vastutab ka Euroopa koolihariduse platvormi arendamise ja õpetajate täienduskoolituse korraldamise eest Euroopa tasandil.

Euroopa koolihariduse platvorm ja eTwinning on kättesaadavad aadressil www.school-education.ec.europa.eu.

Täiskasvanuõppe elektrooniline platvorm (EPALE)

Euroopa täiskasvanuõppe elektrooniline platvorm (EPALE) on programmi „Erasmus+“ raames rahastatav Euroopa Komisjoni algatus. Platvorm on avatud õpetajatele, haridustöötajatele, koolitajatele ja vabatahtlikele, ent samuti poliitikakujundajatele, teadlastele, ajakirjanikele, õppejõududele ja teistele täiskasvanuharidusega seotud isikutele.

Platvorm pakub valdkonnauudiseid ja interaktiivseid võrgustikke, võimaldades kasutajatel luua sidemeid teiste kasutajatega üle kogu Euroopa, osaleda aruteludes ja vahetada häid tavasid. Paljude vahendite ja sisu seast leiab EPALEst huvipakkuvaid vahendeid programmi „Erasmus+“ (potentsiaalsetele) toetusesaajatele, näiteks:

- kursuste ja sündmuste kalender;
- koostööpartneri otsingu tööriist, mis on kasulik selleks, et leida koostööpartnereid ELi rahastatava projekti ettevalmistamiseks või leida või pakkuda töövarjuna tegutsemise võimalusi;
- kursuste kataloog, kust külastajad leiavad mitmesuguseid veebipõhiseid ja kohapealseid kursusi;
- praktikakogukonnad pakuvad lisavõimalust sarnase huviga inimeste ja organisatsioonidega suhtlemiseks;
- koostöökeskkonnad, kus projektipartnerid saavad oma projekti välja töötada turvalises keskkonnas;
- **Erasmus+Space** – töökindel ja turvaline vahend eeskätt programmi „Erasmus+“ 1. ja 2. põhimeetme alusel rahastatavate projektide koordinaatoritele ja nende partneritele, et viia ellu põimitud õpirännet/koostööd, hallata projekti ning levitada tulemusi;
- ressursikeskus, kus projektide toetusesaajad saavad kasulikke materjale, millest oma töös lähtuda, ja/või üles laadida artikleid, aruandeid, käsiraamatuid ja muid materjale, mis on nende projekti käigus või nende organisatsiooni koostatud, pakkudes seega lisavõimalust tulemusi levitada;
- blogi, kus projektides osalejad saavad oma kogemusi jagada või oma tulemusi tutvustavaid videoid üles laadida mitteametlikul ja dünaamilisel viisil.

ELi vahenditest rahastatavates projektides osalejaid innustatakse jagama platvormil teavet oma tegevuste ja tulemuste kohta blogipostituste, uudiste, sündmuste ning muud liiki tegevuse kaudu.

Platvormi haldavad keskne tugimeeskond ning ELi liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides tegutsevate riiklike tugiorganisatsioonide võrgustik, kelle ülesanne on selgitada välja huvipakkuv teave ning julgustada sidusrühmi andma platvormi oma panus ja seda kasutama.

EPALE on kättesaadav aadressil www.epale.ec.europa.eu.

Eneseanalüüs tulemusliku õppimise kohta, soodustades innovatsiooni haridustehnoloogia kaudu (SELFIE)

SELFIE (eneseanalüüs tulemusliku õppimise kohta, soodustades innovatsiooni haridustehnoloogia kaudu) on tasuta pakutav mitmekeelne veebipõhine eneseanalüüsivahend, mis aitab üldharidus- ja kutseõppeasutustel arendada oma digisuutlikkust.

Vahendiga SELFIE for Schools kogutakse anonüümselt õpilaste, õpetajate ja koolijuhtide arvamusi tehnoloogia kasutamise kohta konkreetses koolis. Selleks tuleb vastata lühikestele väidetele ja küsimustele lihtsal viiepallisel skaalal. Nende sisendite alusel koostab töövahend aruande ehk hetkepildi (justkui *selfie*) kooli tugevatest ja nõrkadest külgedest tehnoloogia kasutamisel. SELFIEt saavad kasutada põhi-, kesk ja kutsekoolid nii Euroopas kui ka mujal ning see on kättesaadav rohkem kui 30 keeles. Seda saavad kasutada kõik koolid, mitte ainult need, kellel on arenenud taristu ja kes kasutavad tehnoloogiat palju.

COVID-19 pandeemia tingimustes on märkimisväärselt suurenenud kaugtööd ja -õpet võimaldava digitehnoloogia kasutamine, sealhulgas kutsehariduse ja -õppe valdkonnas. Samuti on ilmnenud, et äriühingutes on nendes tingimustes keeruline säilitada töölõppimist, mistõttu on veelgi olulisem suurendada kutsehariduse ja -õppe valdkonna õpetajate ning äriühingusiseste koolitajate dialoogi digitaalsete vahendite kaudu.

Digiõppe tegevuskava raames on õpetajatele kõigis ELi ametlikes keeltes kättesaadav uus vahend („SELFIE for Teachers“), mis võimaldab õpetajatel iseseisvalt hinnata oma digipädevust ja kindlustunnet digitehnoloogia kasutamisel ning saada kiiret tagasisidet oma tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta. Vahendit on võimalik kasutada ka rühmaviisiliselt ning töötada välja koolituskava.

2021. aasta oktoobris käivitati uus töölõppimise abivahend SELFIE („SELFIE for WBL“) kõigis ametlikes ELi keeltes. See aitab viia kutseharidus- ja õppeasutused kokku äriühingutega, et arutada üheskoos kõige tõhusamaid viise digitehnoloogia kasutamiseks pakutavas hariduses ja koolituses. Töölõppimise SELFIEst saavad kasu koolijuhid, kutsehariduse ja -õppe õpetajad ning õppijad, ent ka äriühingusisesed koolitajad. Töölõppimise SELFIE arendamisel tehtav edasine töö keskendub sellele, kuidas see vahend saab toetada poliitika seiret ja arendamist riigi ja ELi tasandil. Lisaks sellele tuleks täiendavalt analüüsida töölõppimise SELFIE mõju äriühingutele, et uurida äriühingute edasist kaasamist või arendada vahendit edasi, et see hõlmaks erinevaid aspekte vastavalt äriühingute vajadustele.

SELFIE töötasid välja Teadusuuringute Ühiskeskus ning hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat.

Lisateavet SELFIE kohta saab aadressil www.education.ec.europa.eu/selfie.

HEInnovate

Juhtraamistik HEInnovate pakub kõrgkoolidele ELis ja mujal võimalust analüüsida oma innovatsioonisuutlikkust ja ettevõtlikkust ühes või mitmes järgmisest kaheksast valdkonnast:

- juhtimine ja valitsemistava;
- organisatsiooniline suutlikkus: inimesed, ressursid, stiimulid ja tunnustus;
- ettevõtlik õpetamine ja õppimine;
- ettevõtjate ettevalmistamine ja toetamine;
- digipööre ja -suutlikkus;
- ettevõtluse ökosüsteem ja ettevõtlusvõrgustikud;
- rahvusvahelise tasandi asutus;
- ettevõtliku kõrgkooli mõju.

Ühtlasi on HEInnovate praktikakogukond, mille raames eksperdid pakuvad kõrgkoolidele veebiseminare ja õpikodasid, et parandada innovatsiooniga seotud tulemuslikkust, ning koolitajate koolituse üritusi, et edendada lähenemisviisi laiemalt institutsioonilisel tasandil. HEInnovate'i eksperdirühmal on oluline roll HEInnovate'i ressursside kavandamisel ja rakendamisel ning taotlejatele otseste suuniste andmisel platvormil oleva spetsiaalse ekspertidele mõeldud päringukasti kaudu. Koolitusmaterjalid on avaldatud veebisaidil. Platvormil on kättesaadavad ka juhtumiuuringud ja kasutajate lood, mis

näitlikustavad ELi kõrgkoolides seoses innovatsiooniga rakendatavaid eri lähenemisviise, sealhulgas annavad tegevuskaartide vormis soovitusi järelmeetmete võtmiseks. Samuti on see kättesaadav EHESO strateegilise ümberkujundamise töövahendis[44] vahendina kõrgkoolidele, kes püüavad lahendada tulevasi probleeme, ning sellel on keskne roll Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi kõrgharidusalgatuses,[45] kuna EIT kõrgharidusalgatuse projektikonkursile taotluse esitamiseks on nõutav HEInnovate'i enesehindamise lõpuleviimine.

Algatuse HEInnovate raames luuakse **haridusalase innovatsiooni kogukond**, mis ühendab haridusasutusi, haridustöötajaid, ettevõtjaid ja poliitikakujundajaid, et edendada haridusalast innovatsiooni ning võimaldada õppijatel omandada Euroopa innovatsioonikeskkonda panustamiseks vajalikud oskused ja mõtteviisi, sealhulgas ettevõtlus-, rohe- ja digipööre, MATI- ning elukestva õppe valdkonnas.

Raamistikust HEInnovate võib kasu olla sellistes programmist „Erasmus+" rahastatavates projektides nagu Euroopa ülikoolide liitude ja innovatsiooniliitude projektid.

HEInnovate on kättesaadav aadressil www.heinnovate.eu.

Euroopa Noorteportaal

Euroopa Noorteportaali kaudu pakutakse Euroopa ja riigi tasandi teavet ning võimalusi, mis võivad huvi pakkuda Euroopas elavatele, õppivatele või töötavatele noortele. Samuti innustatakse noori osalema Euroopa demokraatlikus elus, eelkõige ELi noortedialoogi ja muude algatuste kaudu, mille eesmärk on õhutada noori poliitikakujundamisel kaasa rääkima.

Euroopa Noorteportaalis leidub teavet ka teistele noortevaldkonnas tegutsevatele sidusrühmadele; see teave on kättesaadav 28 keeles aadressil www.youth.europa.eu.

Euroopa üliõpilaspileti algatus

Euroopa üliõpilaspileti algatuse eesmärk on hõlbustada õpi- ja koolitusrännet, tehes digitaalsena kättesaadavaks kõik üliõpilaste õpirändeks vajalikud põhikomponendid, alates teabe esitamisest kuni taotlusprotsessideni ning teises riigis vastuvõtvas kogukonnas kohanemiseni. Selle algatuse raames on kõigile kõrgkoolidele ja üliõpilastele nüüd kättesaadavad Erasmus+ mobiilirakendus, paberivaba Erasmuse võrgustik ja Euroopa üliõpilaspileti ruuter.

Erasmus+ mobiilirakendus pakub üliõpilastele ühtset veebipõhist juurdepääsupunkti kogu teabele ja kõikidele teenustele, mida võib vaja minna enne üliõpilasvahetust teises riigis, selle ajal ja pärast seda. Samuti sisaldab Erasmus+ mobiilirakendus muude sektorite õppijatele suunatud teavet programmis osalemise kohta. Rakenduse saab alla laadida App Store'is või Google Play poes. Täiendavat teavet saab aadressil www.erasmus-plus.ec.europa.eu/european-student-card-initiative/erasmus-app.

Paberivaba Erasmuse võrgustik võimaldab kõrgkoolidel kasutada kommunikatsioonikanalit, et vahetada sujuvalt, turvaliselt ja ühetaoliselt üliõpilaste õpirände andmeid; see tagab täielikult digitaalse platvormi õpirände haldamiseks, sealhulgas veebipõhised õppelepingud, digitaalsed kõrgkoolidevahelised lepingud ja digitaalsed kandidaatide nimetamised. Kõrgkoolid, kes soovivad teavet selle kohta, kuidas liituda paberivaba Erasmuse võrgustikuga ja seda kasutada, saavad tutvuda teabe, suuniste ja juhenditega paberivaba Erasmuse võrgustiku veebilehel Euroopa üliõpilaspileti algatuse portaalis aadressil www.erasmus-plus.ec.europa.eu/european-student-card-initiative/ewp.

Euroopa üliõpilaspilet on standardfunktsioonide kogum, mis integreeritakse osalevate kõrgkoolide väljastatavatesse üliõpilaspiletitesse ja mis loob üliõpilastele ühtse Euroopa identiteedi. Kui üliõpilaspilet sisaldab Euroopa üliõpilaspileti funktsioone, saavad üliõpilased oma üliõpilase staatust kogu Euroopas hõlpsasti tõendada. Euroopa üliõpilaspilet toimib digiplatvormi Euroopa üliõpilaspileti ruuteri kaudu, mis võimaldab osalevatel kõrgkoolidel integreerida Euroopa üliõpilaspileti

[44] https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/eheso/strategic-transformation-toolbox
[45] https://eit-hei.eu/

funktsioonid oma olemasolevatesse füüsilistesse või digitaalsetesse üliõpilaspiletitesse. See võimaldab üliõpilase staatuse reaalajas valideerimist kogu Euroopa haridusruumis. Lisateave selle kohta, kuidas õppeasutused saavad Euroopa üliõpilaspileti ruuteriga ühenduda, et alustada Euroopa üliõpilaspileti funktsioonide integreerimist oma üliõpilaspiletitesse, on kättesaadav veebisaidil https://erasmus-plus.ec.europa.eu/european-student-card-initiative/card

TEADMUS- JA EKSPERDIVÕRGUSTIKUD

Eurydice võrgustik

Eurydice võrgustiku raames keskendutakse eelkõige sellele, kuidas haridus on Euroopas kõikidel tasanditel struktureeritud ja korraldatud, eesmärgiga parandada Euroopa haridussüsteemide vastastikust mõistetavust. See tagab Euroopas haridussüsteemide ja -poliitika eest vastutavatele isikutele otsuste tegemiseks vajalikud Euroopa tasandi võrdlevad analüüsid ning riigipõhise teabe hariduse ja noorte valdkonnas.

Eurydice võrgustik avaldab hulganisti teavet, sealhulgas riiklike haridussüsteemide üksikasjalikud kirjeldused ja ülevaated („National Education Systems and Policies“ (riiklikud haridussüsteemid ja -poliitika)); võrdlevad temaatilised aruanded konkreetsetel liidu jaoks olulistel teemadel („Thematic Reports“ (temaatilised aruanded)); näitajad ja statistika („Key Data Series“ (põhiandmete kogum)) ning haridusega seotud fakte ja näitajaid sisaldavad teabelehed, nagu riikide haridussüsteemide struktuuri tutvustus, koolikalendrid, õpetajate palkade võrdlus ning nõutav koormus riikide ja haridustasandite kaupa („Facts and Figures“ (faktid ja näitajad)).

Võrgustik koosneb rakendusametis tegutsevast kesksest koordineerivast üksusest ja riiklikest üksustest, mis on asutatud kõikides ELi liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides ning samuti Albaanias, Bosnias ja Hertsegoviinas ning Montenegros.

Lisateave on kättesaadav aadressil www.eurydice.eacea.ec.europa.eu.

Youth Wiki riiklike korrespondentide võrgustik

Kooskõlas ELi noortestrateegiaga ja eesmärgiga parandada teadmisi Euroopa noorsooküsimustest antakse rahalist toetust Youth Wiki (interaktiivne vahend, mis annab selget, ajakohast ja hõlpsasti kasutatavat teavet Euroopa noorte ja riikide noortepoliitika kohta) riiklikele struktuuridele.

Rahalist toetust antakse ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis riiklike asutuste määratud asutustele, et need asutused saaksid ellu viia meetmeid riigipõhise teabe, võrreldavate riigikirjelduste ja näitajate koostamiseks, aidates parandada Euroopa noortetöö süsteemide ja noortepoliitika vastastikust mõistetavust.

Lisateave on kättesaadav aadressil www.national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki.

Kõrgharidusreformi ekspertide võrgustik (HEREs)

Programmivälistes kolmandates riikides, kus tegutsevad programmi „Erasmus+“ riiklikud ametid, pakuvad kõrgharidusreformi riiklikud eksperdirühmad kohalikele omavalitsustele ja sidusrühmadele eksperditeadmisi, et soodustada reforme ning kiirendada edusamme kõrghariduse valdkonnas. Nad osalevad oma riigi kõrghariduspoliitika väljatöötamisel. Kõrgharidusreformi eksperdirühmade tegevus põhineb vastastikustel kontaktidel. Igas riiklikus eksperdirühmas on 5–15 liiget. Eksperdirühma liikmed on kõrghariduse valdkonna asjatundjad (rektorid, prorektorid, dekaanid, juhtivõppejõud, rahvusvaheliste suhete spetsialistid, üliõpilased jne).

Kõrgharidusreformi eksperdirühma ülesanne on muu hulgas toetada

- poliitikakujundamist oma riigis, toetades tihedas koostöös asjaomaste kohalike omavalitsustega kõrghariduse ajakohastamist, reformiprotsesse ja strateegiaid;

- poliitilist dialoogi ELiga kõrghariduse valdkonnas;
- koolitus- ja nõustamistegevust, mis on suunatud kohalikele sidusrühmadele, eeskätt kõrgkoolidele ning nende töötajatele;
- programmi „Erasmus+“ projekte (eelkõige neid, mida viiakse ellu suutlikkuse suurendamise meetme kaudu), levitades nende tulemusi ja väljundeid, iseäranis häid tavasid ja uuenduslikke algatusi, ning kasutades neid koolituse eesmärgil.

Kutsehariduse ja -õppe ELi prioriteetide rakendamist toetavad riiklikud rühmad

Kutsehariduse ja -õppe ekspertide riiklike rühmade eesmärk on pakkuda eksperditeadmisi, et edendada kutsehariduse ja -õppe ELi vahendite ja põhimõtete kohaldamist programmi „Erasmus+“ raames ELi vahenditest rahastatavates projektides. Eeskätt peaksid eksperdid pakkuma programmi „Erasmus+“ raames ELi vahenditest rahastatavate projektide toetusesaajatele abi, et

- toetada kooskõlas 2024. aasta soovitusega „Liikuvus Euroopas“ õpirände kaudu kutsehariduse ja -õppe atraktiivsust ja kvaliteeti, näiteks kogenematute koolituspakkujate ja tööturul osalejate jaoks, viies kokku kutsehariduse ja -õppe pakkujad ja tööandjad ning suurendades võimalusi saada välismaal töökohapõhist õpet;
- edendada kutsehariduse tipptaset, näiteks luues koostoime programmi „Erasmus+“ kutsehariduse tipptaseme keskuste projektide ja muude sarnaste projektide toetusesaajate vahel, mis tugevdavad sidemeid riiklike ametiasutuste, sealhulgas muude ELi fondide haldajate, ja ettevõtjatega, et projektid saaksid levitada oma tulemusi väljaspool partnerlust ning luua võimalusi väljatöötatud kursuseid ja kvalifikatsioone laiendada ja neile tugineda.

EQAVETi riiklike tugikeskuste võrgustik

Riiklike asutuste loodud EQAVETi riiklikud tugikeskused koondavad valdkonnas tegutsevaid organisatsioone, sealhulgas sotsiaalpartnereid ja kõiki asjaomaseid sidusrühmi riigi ja piirkondlikul tasandil, et aidata kaasa Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistiku rakendamisele kutsehariduse ja -õppe valdkonnas, nagu on sätestatud nõukogu soovituses jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta[46].

EQAVETi riiklike tugikeskuste eesmärgid on järgmised:

- teha konkreetseid algatusi EQAVETi raamistiku rakendamiseks ja edasiarendamiseks;
- teavitada ja kaasata mitmesuguseid sidusrühmi, et aidata kaasa EQAVETi raamistiku rakendamisele;
- toetada enesehindamist kui täiendavat ja tulemuslikku kvaliteedi tagamise vahendit;
- esitada EQAVETi raamistikul põhineva riikliku/piirkondliku kvaliteedi tagamise korra ajakohastatud kirjeldus;
- osaleda kutsehariduse ja -õppe süsteemi kvaliteedi tagamise vastastikuses hindamises ELi tasandil.

Euroopa kvalifikatsiooniraamistik, Europass ja Euroguidance – riiklikud keskused

Igas riigis toetatakse neid kolme riiklike keskuste võrgustikku ühe või mitme toetuslepingu alusel.

Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku riiklikud koordineerimisasutused

Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku (EQF) riiklikud koordineerimisasutused, mille on määranud riiklikud asutused, aitavad riiklikel keskustel

- töötada välja, rakendada ja vaadata läbi riiklikke kvalifikatsiooniraamistikke ning sidustada need Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga;

- vaadata läbi ja vajaduse korral ajakohastada riiklike kvalifikatsiooniraamistike või -süsteemide tasemete sidustamist EQFi tasemetega.

Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku riiklikud koordineerimisasutused aitavad tuua EQFi üksikisikutele ja organisatsioonidele lähemale:

- toetades asjaomaste EQFi tasemete lisamist tunnistustele, diplomitele, akadeemilistele õienditele ja teistele kvalifikatsioonidokumentidele ning kvalifikatsiooniandmebaasidesse;
- töötades välja riiklike kvalifikatsiooniraamistike kvalifikatsioone sisaldavaid kvalifikatsiooniregistreid või -andmebaase ning avaldades need Europassi platvormil.

Lisateave on kättesaadav aadressil www.europa.eu/europass/et/implementation-european-qualifications-framework-eqf.

Riiklikud Europassi keskused

Europassi põhiosa moodustab veebiplatvorm, kus üksikisikud ja organisatsioonid saavad kasutada interaktiivseid vahendeid ning tutvuda teabega õppimisvõimaluste, kvalifikatsiooniraamistike ja kvalifikatsioonide, nõustamise, oskuste prognoosimise, enesehindamisvahendite ning oskuste ja kvalifikatsioonide dokumenteerimise kohta, samuti võimaldab portaal juurdepääsu õppimis- ja töövõimalustele. See nõuab riigi tasandil märkimisväärset tööd, mille eest vastutavad riiklike asutuste määratud keskused. Nende keskuste ülesanne on eelkõige:

- teha ELi platvormil kättesaadavaks riigi tasandi teave, et tagada ühelt poolt ELi platvormi ning teisalt õppimisvõimalustega seotud riiklike andmeallikate ja riiklike kvalifikatsiooniandmebaaside või -registrite vastastikune ühendatus;
- edendada ELi platvormil pakutavate teenuste kasutamist;
- teha koostööd kõigi asjaomaste sidusrühmadega riigi tasandil.

Lisateave on kättesaadav aadressil www.europa.eu/europass.

Euroguidance võrgustik

Euroguidance on riiklike asutuste määratud riiklike teabekeskuste Euroopa võrgustik. Euroguidance'i keskustel on järgmised ühised eesmärgid:

- teha koostööd ja pakkuda tuge liidu tasandil, et tugevdada nõustamistegevusega seotud poliitikat, süsteeme ja tavasid liidus (arendada elukestva nõustamise Euroopa mõõdet);
- toetada nõustajate pädevuse arendamist;
- pakkuda kvaliteetset teavet elukestva nõustamise kohta;
- edendada õpirände ja karjäärijuhtimise võimalusi Euroopas (Europassi platvormi kaudu).

Euroguidance'i peamine sihtrühm on nii haridus- kui ka tööhõivesektori nõustajad ja poliitikakujundajad.

Lisateave on kättesaadav aadressil www.euroguidance.eu.

Täiskasvanuhariduse riiklikud koordinaatorid

Riiklike koordinaatorite võrgustik edendab täiskasvanuharidust ja toetab Euroopa prioriteetide rakendamist riiklikul tasandil. Euroopa täiskasvanuhariduse tegevuskava raames töötavad riiklikud koordinaatorid tugevdavad sidusrühmade koostööd, hõlbustavad poliitika koordineerimist ja vahetavad häid tavasid. Nende tegevus hõlmab teadlikkuse suurendamist ja teavitustegevust, sidusrühmade kaasamist, suutlikkuse suurendamist ning koostööd riiklikul ja Euroopa tasandil.

KES VÕIB OSALEDA PROGRAMMIS „ERASMUS+“?

Programmi „Erasmus+“ peamine sihtrühm on üksikisikud. Üksikisikuteni jõutakse programmist toetatavaid tegevusi korraldavate organisatsioonide, institutsioonide, asutuste või rühmade kaudu. Seepärast on programmile juurdepääsu tingimused seotud kahe osalejate kategooriaga: „osalejad“ (üksikisikud, kes osalevad programmi „Erasmus+“ projekti tegevustes ja võivad saada osa ELi toetusest, mis on ette nähtud nende osalemiskulude katmiseks) ja „osalevad organisatsioonid“[47] (sh taotlejatena või partneritena programmi „Erasmus+“ projektiga seotud mitteametlikud noorte rühmad ja füüsilisest isikust ettevõtjad). Nii osalejate kui ka osalevate organisatsioonide puhul sõltuvad osalemise tingimused nende asukohariigist[48].

PROGRAMMI „ERASMUS+“ PROJEKTITEGEVUSES OSALEJAD

Programmi „Erasmus+“ projektides osalejad peavad üldjuhul asuma mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Osa meetmeid, eelkõige kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe ning noorte- ja spordivaldkonnas, on avatud ka programmivälistest kolmandatest riikidest pärit osalejatele.

Programmi „Erasmus+“ projektis osalemise konkreetsed tingimused sõltuvad asjaomase meetme liigist.

Üldjoontes on peamised sihtrühmad järgmised.

- Kõrghariduse valdkonna projektide sihtrühmad on eelkõige üliõpilased (lühitsükkel, esimene, teine või kolmas õppetasand), kõrgkoolide õppejõud ja professorid, kõrgkoolide töötajad, koolitajad ja spetsialistid ettevõtetest.
- Kutsehariduse ja -õppe valdkonna projektide sihtrühmad on eelkõige kutsehariduse ja -õppe valdkonna õpipoisid ja õpilased, spetsialistid ja koolitajad, esmakutseõpet pakkuvate organisatsioonide personal, koolitajad ja spetsialistid ettevõtetest.
- Üldhariduse valdkonna projektide sihtrühmad on eelkõige koolide juhid, õpetajad ja töötajad ning koolieelset haridust, põhi- ja keskharidust omandavad õpilased.
- Täiskasvanuhariduse valdkonna projektide sihtrühmad on eelkõige täiskasvanuhariduse (v.a kutsehariduse) valdkonnas tegutsevate organisatsioonide liikmed ning täiskasvanuhariduse (v.a kutsehariduse) valdkonna koolitajad, töötajad ja õppijad.
- Noortevaldkonna projektide sihtrühmad on eelkõige 13–30aastased noored,[49] noorsootöötajad, noortevaldkonnas tegutsevate organisatsioonide töötajad ja liikmed.
- Spordivaldkonna projektide sihtrühmad on eelkõige spordivaldkonna spetsialistid ja vabatahtlikud, sportlased ja treenerid.

Lisateabe saamiseks igas konkreetses meetmes osalemise tingimuste kohta tutvuge käesoleva juhendi B osaga.

OSALEVAD ORGANISATSIOONID

[47] Füüsilised isikud, v.a füüsilisest isikust ettevõtjad (st mittepalgalised töötajad, kui äriühingu juriidilise isiku staatus ei ole eraldiseisev füüsilise isiku õigusvõimest), ei saa programmi „Erasmus+“ riiklikelt büroodelt ega EACEA-lt toetust taotleda. Üksused, millel asjakohase siseriikliku õiguse kohaselt puudub juriidilise isiku staatus, saavad erandkorras osaleda, tingimusel et nende esindajatel on õigus võtta nende nimel õiguslikke kohustusi ja pakkuda liidu finantshuvide kaitseks tagatisi, mis on võrdväärsed juriidiliste isikute pakutavate tagatistega. Taotlevasse konsortsiumi ei tohi kuuluda ELi asutused (v.a Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus).

[48] Kooskõlas Euroopa Liidu deklaratsiooniga Euroopa – Vahemere piirkonna lepingu muutmise kohta on programmist „Erasmus+“ rahastatavad meetmed osalemiseks avatud sahrawide diasporaale ja sahrawide juhitud organisatsioonidele kooskõlas käesolevas programmijuhendis loetletud vastavate meetmete kriteeriumidega.

[49] Vanusepiirang on olenevalt meetme liigist erinev. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi B osaga. Palume arvesse võtta ka järgnevat:
vanuse alampiir – osalejad peavad tegevuse alguse kuupäeva seisuga olema nõutud miinimumvanuses;
vanuse ülempiir – osalejad ei tohi olla tegevuse alguse kuupäeva seisuga vanemad kindlaksmääratud maksimumvanusest.

Programmi „Erasmus+“ projekte esitavad ja viivad ellu osalevad organisatsioonid. Kui projekt valitakse välja, saab taotluse esitanud organisatsioonist programmi „Erasmus+“ toetuse saaja. Toetusesaajad kirjutavad alla toetuslepingule, mis annab neile õiguse saada oma projekti elluviimiseks rahalist toetust.

Programmi „Erasmus+“ projektides osalevad organisatsioonid peavad **üldjuhul** olema asutatud mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Osa meetmeid, eelkõige kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe ning noorte- ja spordivaldkonnas, on avatud ka programmivälistest kolmandatest riikidest pärit osalevatele organisatsioonidele.

Programmi „Erasmus+“ projektis osalemise konkreetsed tingimused sõltuvad programmi raames toetatava meetme liigist. Üldjoontes on programm avatud kõikidele hariduse, koolituse, noorte või spordi valdkonnas tegutsevatele organisatsioonidele. Mitu meedet on avatud ka teistele tööturul osalejatele.

Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi B osaga.

RAHASTAMISKÕLBLIKUD RIIGID

ELi liikmesriigid osalevad täielikult programmi „Erasmus+“ kõigis meetmetes. Kooskõlas programmi „Erasmus+“ käsitleva määruse artikliga 19 on programmiga lisaks liitunud järgmised kolmandad riigid:

- Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) liikmed, kes on ühtlasi Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmed: Norra, Island, Liechtenstein;
- ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid: Põhja-Makedoonia Vabariik, Türgi Vabariik ja Serbia Vabariik;
- Šveits[50] ja Ühendkuningriik,[51] tingimusel et nad täidavad kõik vastava assotsieerimislepingu tingimused.

ELi liikmesriike ja programmiga liitunud eespool nimetatud kolmandaid riike nimetatakse edaspidi „**ELi liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid**“.

Rahastamiskõlblikkuse tingimuste täitmisel käsitatakse taotlejaid, kes on asutatud kolmandas riigis, mis peab ametlikult läbirääkimisi programmiga „Erasmus+“ liitumise üle, programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud üksustena, kui toetuslepingu allkirjastamise ajal on asjaomase kolmanda riigiga sõlmitavat lepingut programmiga „Erasmus+“ liitumiseks kohaldama hakatud.

Peale selle saavad kooskõlas määruse artikliga 20 programmi „Erasmus+“ meetmetes osaleda juriidilised isikud teistest programmivälistest kolmandatest riikidest, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja liidu huvides (edaspidi „**programmivälised kolmandad riigid**“).

[50] Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides, ST/8029/2025/INIT (ELT L, 2025/2480, 16.12.2025).
ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2025/2480/oj

[51] Nõukogu 30. märtsi 2026. aasta otsus (EL) 2026/833 Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepinguga loodud liidu programmides osalemise erikomitees seoses nimetatud lepingu I protokolli muutmisega, ST/6914/2026/INIT (ELT L, 2026/833, 10.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2026/833/oj).

ELI LIIKMESRIIGID JA PROGRAMMIGA LIITUNUD KOLMANDAD RIIGID

Programmi „Erasmus+“ meetmetes võivad täiel määral osaleda järgmised riigid.

Euroopa Liidu (ELi) liikmesriigid[52]			
Austria	Eesti	Itaalia	Portugal
Belgia	Soome	Läti	Rumeenia
Bulgaaria	Prantsusmaa	Leedu	Sloveenia
Horvaatia	Saksamaa	Luksemburg	Slovakkia
Küpros	Kreeka	Malta	Hispaania
Tšehhi	Ungari	Madalmaad	Rootsi
Taani	Iirimaa	Poola	

Programmiga liitunud kolmandad riigid[53][54]		
Island	Norra	Türgi
Liechtenstein	Serbia	Ühendkuningriik
Põhja-Makedoonia	Šveits	

[52] Nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta otsuse (EL) 2021/1764 (ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta, sealhulgas ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelised suhted (otsus ÜMTde, sealhulgas Gröönimaa assotsieerimise kohta) (https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj/est) artikli 33 lõike 2 kohaselt peab liit tagama, et ülemeremaade ja -territooriumide üksikisikud ja organisatsioonid võivad osaleda programmi „Erasmus+“ projektides vastavalt programmi eeskirjadele ning samadel alustel kui need liikmesriigid, kellega asjaomased ÜMTd seotud on. See tähendab, et ülemeremaade ja -territooriumide üksikisikud ning organisatsioonid osalevad programmis ELi liikmesriigi või programmiga liitunud kolmanda riigi staatusega, kusjuures ELi liikmesriik või programmiga liitunud kolmas riik on liikmesriik, millega nad on seotud. Ülemeremaade ja -territooriumide loetelu on kättesaadav aadressil www.ec.europa.eu/international-partnerships/where-we-work/overseas-countries-and-territories_et.

[53] Eeldusel, et Euroopa Liit on sõlminud nende riikidega assotsieerimislepingud.

[54] Pange tähele, et ülemeremaadel ja -territooriumidel ning muudel programmiga liitunud kolmandate riikide sõltkondadel ei ole sama staatust nõukogu otsuse 2013/755/EL (https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2013/755/oj/est) territoriaalse kohaldamise või assotsieerimislepingu tingimuste tõttu. Sellistelt territooriumidelt pärit üksikisikud ja organisatsioonid võivad osaleda üksnes programmiväliste kolmandate riikide üksustena.

PROGRAMMIVÄLISED KOLMANDAD RIIGID

Programmi teatavates meetmetes võivad konkreetsete kriteeriumide või tingimuste alusel osaleda järgmised riigid. Mõni neist riikidest on ametliku arenguabi saaja[55]. Iga konkreetse meetme abikõlblikud riigid on esitatud käesoleva juhendi B osas.

Lääne-Balkani riigid (1. piirkond)	Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo,*[56] Montenegro
Idanaabruse riigid (2. piirkond)	Armeenia, Aserbaidžaan, Gruusia,[57] Moldova, Ukraina ja Valgevene[58]
Vahemere lõunapiirkonna riigid (3. piirkond)	Alžeeria, Egiptus, Iisrael,[59] Jordaania, Liibanon, Liibüa, Maroko, Palestiina,[60] Süüria, Tuneesia
Venemaa Föderatsioon (4. piirkond)	Venemaa[61]
5. piirkond Aasia	a) Bangladesh, Bhutan, Filipiinid, Hiina, India, Indoneesia, Kambodža, Laos, Malaisia, Maldiivid, Mongoolia, Myanmar/Birma, Nepal, Pakistan, Põhja-Korea, Sri Lanka, Tai, Vietnam; b) suure sissetulekuga riigid ja territooriumid:[62] Brunei, Hongkong, Jaapan, Korea Vabariik, Macau, Singapur, Taiwan
6. piirkond Kesk-Aasia	Afganistan, Kasahstan, Kõrgõzstan, Tadžikistan, Türkmenistan, Usbekistan
7. piirkond	a) Iraak, Iraan, Jeemen;

[55] Vähim arenenud riikide loetelu on kättesaadav aadressil https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/oda-eligibility-and-conditions/DAC-List-of-ODA-Recipients-for-reporting-2024-25-flows.pdf.

[56] See nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

[57] Kooskõlas nõukogu 19. detsembri 2024. aasta järeldustega ja vastusena poliitilistele arengusuundumustele Gruusias on EL läbi vaadanud finantsabi, millest Gruusia ametiasutuse otsest kasu saavad. Võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määruse (EL) 2021/817 (millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+) artiklit 20, leitakse, et otsene rahaline toetus Gruusia ametiasutustele, mille all peetakse silmas keskvalitsust, kohalikke ametiasutusi, ameteid ja riigile kuuluvad ettevõtteid, ei ole liidu huvides. Gruusia ametiasutused ei ole seega ühegi käesolevas juhendis nimetatud meetme raames rahastamiskõlblikud.

[58] Vastavalt nõukogu 12. oktoobri 2020. aasta järeldustele ja võttes arvesse Valgevene osalemist Venemaa agressioonisõjas Ukraina vastu, mida on tunnistatud Euroopa Ülemkogu 2022. aasta veebruari järeldustes, on EL lõpetanud koostöö Valgevene avaliku sektori asutuste ja riigiettevõtete esindajatega. Kui olukord peaks muutuma, võidakse see otsus uuesti läbi vaadata. Seni jätkab EL koostööd valitsusväliste, kohalike ja piirkondlike osalejatega ning on võimaluse korral suurendanud nende toetamist, sealhulgas vajaduse korral käesoleva programmi raames.

[59] Kõikide käesoleva programmijuhendi kohaselt elluviidavate tegevuste suhtes kohaldatakse komisjoni teatises nr 2013/C-205/05 (ELT C 205, 19.7.2013, lk 9–11) sõnastatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriume, sealhulgas kolmandate isikute suhtes, kes saavad rahalist toetust juhul, kui vastav meede eeldab toetusesaajate poolt kolmandatele isikutele antavat rahalist toetust kooskõlas ELi finantsmääruse artikliga 204.

[60] Sellist nimekasutust ei tõlgendata Palestiina riigi tunnustamisena ning see ei mõjuta selles küsimuses võetud liikmesriikide individuaalseid seisukohti.

[61] Venemaal asuvad organisatsioonid ja seal elavad isikud ei saa üheski käesoleva programmi meetmes ühelgi viisil osaleda. Vt täpsemalt käesoleva juhendi C osa jaotis „ELi piiravad meetmed“.

[62] See hõlmab riike ja territooriume kooskõlas OECD suure sissetulekuga riikide loeteluga, ilma et see piiraks ühegi territooriumi staatust või suveräänsust, rahvusvaheliste piiride ja riigipiiride piiristamist ega ühegi territooriumi, linna või piirkonna nime.

Lähis-Ida	b) suure sissetulekuga riigid: Araabia Ühendemiraadid, Bahrein, Katar, Kuveit, Omaan, Saudi Araabia
8. piirkond Vaikse ookeani piirkond	a) Fidži, Ida-Timor, Kiribati, Marshalli Saared, Mikroneesia, Nauru, Niue, Paapua Uus-Guinea, Palau, Saalomoni Saared, Samoa, Tonga, Tuvalu, Vanuatu; b) suure sissetulekuga riigid: Austraalia, Cooki saared, Uus-Meremaa
9. piirkond Sahara-tagune Aafrika[63]	Angola, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Cabo Verde, Côte d'Ivoire, Djibouti, Ekvatoriaal-Guinea, Eritrea, Eswatini, Etioopia, Gabon, Gambia, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Kamerun, Kenya, Kesk-Aafrika Vabariik, Komoorid, Kongo, Kongo Demokraatlik Vabariik, Lesotho, Libeeria, Lõuna-Aafrika, Lõuna-Sudaan, Madagaskar, Malawi, Mali, Mauritaania, Mauritius, Mosambiik, Namiibia, Nigeeria, Niger, Rwanda, Sambia, Sao Tomé ja Príncipe, Seišellid, Senegal, Sierra Leone, Somaalia, Sudaan, Zimbabwe, Tansaania, Togo, Tšaad, Uganda
10. piirkond Ladina-Ameerika	Argentina, Boliivia, Brasiilia, Tšiili, Colombia, Costa Rica, Ecuador, El Salvador, Guatemala, Honduras, Mehhiko, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peruu, Uruguay, Venezuela
11. piirkond Kariibi mere piirkond	Antigua ja Barbuda, Bahama, Barbados, Belize, Dominica, Dominikaani Vabariik, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, Kuuba, Saint Kitts ja Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent, Suriname, Trinidad ja Tobago
12. piirkond USA ja Kanada	Ameerika Ühendriigid, Kanada
13. piirkond	Andorra, Monaco, San Marino, Vatikani linnriik
14. piirkond	Fääri saared

Rahalised vahendid eraldatakse riiklikele organisatsioonidele nende territooriumil (nagu seda on tunnustatud rahvusvahelises õiguses). Rahastamisel tuleb järgida kõiki piiranguid, mille Euroopa Ülemkogu on ELi välisabi suhtes kehtestanud. Taotlused peavad olema kooskõlas ELi üldiste väärtustega, nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2.

Lisateabe saamiseks tutvuge programmi meetmete üksikasjaliku kirjeldusega käesoleva juhendi B osas.

VIISADE JA ELAMISLUBADEGA SEOTUD NÕUDED

Programmi „Erasmus+" projektides osalejatel võib meedet elluviivas ELi liikmesriigis ja programmiga liitunud või programmivälises kolmandas riigis viibimiseks vaja olla viisat. Kõik osalevad organisatsioonid vastutavad selle eest, et vajalikud load (lühi- või pikaajalised viisad või elamisload) hangitakse enne kavandatud meetme algust. Tungivalt soovitatav on taotleda asjaomaseid lube pädevatelt asutustelt juba aegsasti, sest menetlus võib kesta mitu nädalat. Riiklikud bürood ja rakendusamet võivad anda täiendavat nõu ja tuge viisade, elamislubade, sotsiaalkindlustuse jms küsimustes. ELi sisserändeportaal sisaldab üldist teavet viisade ja elamislubade kohta ELi liikmesriikides nii lühiajaliseks kui ka pikaajaliseks viibimiseks: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/eu-immigration-portal_en

[63] Rändeküsimustes on olulisemad järgmised programmivälised kolmandad riigid: Burkina Faso, Kamerun, Tšaad, Côte d'Ivoire, Djibouti, Eritrea, Etioopia, Gambia, Ghana, Guinea, Mali, Mauritaania, Niger, Nigeeria, Senegal, Somaalia, Lõuna-Sudaan ja Sudaan.

B OSA. TEAVE SELLES JUHENDIS KÄSITLETAVATE MEETMETE KOHTA

Programmi „Erasmus+“ juhendi see osa sisaldab kõigi programmiga hõlmatud meetmete ja tegevuste kohta järgmist teavet:

- eesmärkide ja oodatava mõju kirjeldus;
- toetatava tegevuse kirjeldus;
- tabelid, milles on esitatud projektitaotluste hindamisel kasutatavad kriteeriumid;
- lisateave, mis on vajalik hea ettekujutuse saamiseks sellest, mis liiki projekte toetatakse;
- rahastamiseeskirjade kirjeldus.

Enne taotluse esitamist on taotlejatel soovitatav hoolikalt läbi lugeda kogu jaotis meetme kohta, mille alusel nad taotlust soovivad esitada, samuti tutvuda üldteabega programmi prioriteetide, eesmärkide ja põhiosade kohta.

MIS MEETMEID SELLES JUHENDIS TUTVUSTATAKSE?

Jaotistes „1. põhimeede“, „2. põhimeede“ ja „3. põhimeede“ tutvustatakse alljärgnevaid meetmeid.

1. põhimeede: üksikisikute õpiränne

- Kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse, täiskasvanuhariduse ja noortevaldkonna õppijate ja töötajate õpirände projektid;
- Erasmuse akrediteeringud kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, üld- ja täiskasvanuhariduse ning noortevaldkonnas[64];
- noorte osalustegevus;
- algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeede;
- spordivaldkonna töötajate õpiränne;
- virtuaalsed vahetused kõrghariduse ja noortevaldkonnas.

2. põhimeede: organisatsioonide ja asutuste koostöö

- Partnerluste loomine koostööks, sealhulgas:
    - koostööpartnerlused;
    - väikepartnerlused;
    - koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlused;
- tipptaset arendavad partnerlused, sealhulgas:
    - programmi „Erasmus+“ Teacher Academies;
    - kutsehariduse tipptaseme keskused;
    - Erasmus Munduse meetmed;

[64]Kõik käesoleva programmijuhendi kohased akrediteerimiskonkursid avaldatakse programmi „Erasmus+“ määruse (EL) 2021/817 ning liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogrammi „Erasmus+“ rakendamise 2027. aasta tööprogrammi alusel. Organisatsiooni edukus akrediteerimiskonkursil ei kohusta toetust andvat asutust rahalist toetust andma. See kujutab endast esimese hindamisetapi läbimist kaheetapilises taotluste esitamise menetluses ELi finantsmääruse 2024/2509 tähenduses ja annab akrediteeritud organisatsioonile õiguse osaleda rahastamiskonkursil, mille eeltingimuseks on akrediteerimine. Nende konkursside raames akrediteeritud üksuste taotluste esitamise teine etapp on kavas käivitada kooskõlas programmi „Erasmus+“ määrusega aastateks 2028–2034 (vt ettepanek COM(2025) 549 final).

- innovatsioonipartnerlused:
    - innovatsiooniliidud;
- suutlikkuse suurendamine kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, noorte- ja spordivaldkonnas;
- mittetulunduslikud Euroopa spordiüritused.

3. põhimeede: toetus poliitika arendamiseks ja koostööks

- algatus „Euroopa noored üheskoos“.

Jean Monnet' meetmed:

- Jean Monnet' meetmed kõrghariduse valdkonnas;
- Jean Monnet' meetmed hariduse ja koolituse muudes valdkondades.

Peale selle viiakse osa neist meetmetest ellu spetsiaalsete projektikonkursside kaudu, mida haldab Euroopa Komisjon otse või Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet. Lisateabe saamiseks tutvuge programmi „Erasmus+“ iga-aastase tööprogrammiga ning külastage Euroopa Komisjoni[65] ja rakendusameti[66] veebisaiti.

[65] Euroopa Komisjon – Erasmus+: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/et
[66] Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet: https://www.eacea.ec.europa.eu/index_et

1. PÕHIMEEDE: ÜKSIKISIKUTE ÕPIRÄNNE

Selle põhimeetme raames toetatavatelt meetmetelt oodatakse positiivset ja kauakestvat mõju asjaomastele osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele ning ka poliitikasüsteemidele, kus selliseid meetmeid kavandatakse.

Õpilaste, üliõpilaste, praktikantide, õpipoiste, täiskasvanud õppijate ja noorte puhul peaks selle põhimeetme raames toetatavatel õpirändetegevustel olema järgmised tulemused:

- paremad õpitulemused;
- suurem tööalane konkurentsivõime ja paremad karjäärivõimalused;
- suurem algatusvõime ja ettevõtlikkus;
- parem omal jõul toimetuleku võime ja kõrgem enesehinnang;
- parem võõrkeeleoskus ja digipädevus;
- suurem kultuuridevaheline teadlikkus;
- aktiivsem osalus ühiskonnas;
- ulatuslikum positiivne suhtlus eri taustaga inimestega;
- suurem teadlikkus Euroopa projektist ja ELi väärtustest;
- suurem motivatsioon osaleda formaalses või mitteformaalses hariduses või koolituses.

Personali, noorsootöötajate ning haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnaga seotud spetsialistide puhul peaks õpirändetegevustel olema üks või mitu järgmist tulemust:

- suuremad kutsenõuetega seotud pädevused (õpetamise, koolitamise, noorsootöö jms valdkonnas);
- laiem arusaam hariduse, koolituse või noorsootöö tavadest, poliitikast ja süsteemidest eri riikides;
- suurem suutlikkus käivitada ajakohastamise ja rahvusvahelistumisega seotud muudatusi vastavates haridusorganisatsioonides;
- formaalse ja mitteformaalse hariduse, kutseõppe ning tööturu vastastikuste seoste parem mõistmine;
- töö ja tegevuse parem kvaliteet, mis tuleb kasuks üliõpilastele, praktikantidele, õpipoistele, õpilastele, täiskasvanud õppijatele ning noortele;
- igat laadi mitmekesisuse, nt sotsiaalse, etnilise, keelelise, soolise ja kultuurilise mitmekesisuse, samuti erinevate võimete parem mõistmine ja nendega arvestamine;
- suurem võime arvestada vähemate võimalustega isikute vajadustega;
- suurem toetus õppijate õpirändega seotud tegevusele ja selle propageerimine;
- paremad kutsealase arengu ja karjääri edendamise võimalused;
- parem võõrkeeleoskus ja digipädevus;
- suurem motivatsioon ja rahulolu igapäevatöös.

Osalevate organisatsioonide puhul peaks selle meetme raames toetatavatel tegevustel samuti olema üks või mitu järgmist tulemust:

- <u>parem suutlikkus tegutseda ELi/rahvusvahelisel tasandil:</u> paremad juhtimisoskused ja rahvusvahelistumise strateegiad; tugevdatud koostöö teistest riikidest pärit partneritega; suurem rahaliste vahendite (muude kui ELi vahendite) eraldamine ELi/rahvusvaheliste projektide korraldamiseks; ELi/rahvusvaheliste projektide kvaliteetsem ettevalmistamine ja elluviimine, seire ning järelmeetmete võtmine;
- <u>innovaatiline ja tõhusam sihtrühmadele suunatud tegevus, nt pakkudes:</u> üliõpilastele, praktikantidele, õpipoistele ja noortele huvitavamaid ning nende vajadustele ja ootustele vastavaid programme; paremaid kvalifikatsioone õpetajatele ja koolitajatele; täiustatud protsesse välismaal õppides omandatud pädevuste tunnustamiseks ja valideerimiseks; tulemuslikumat tegevust kohaliku kogukonna heaks, täiustatud meetodeid ja tavasid noorsootööks, et kaasata aktiivselt noori ja/või tegeleda ebasoodsas olukorras olevate rühmadega jne;

- ajakohasem, dünaamilisem, pühendunum ja professionaalsem organisatsioonisisene keskkond, mida iseloomustab: valmidus lõimida igapäevategevusse häid tavasid ja uusi meetodeid; avatus koostoimele teistes sotsiaal-, haridus- ja tööhõivevaldkondades tegutsevate organisatsioonidega; personali kutsealase arengu strateegiline kavandamine vastavalt töötajate individuaalsetele vajadustele ja organisatsiooni eesmärkidele; teabevahetus, teadmussiire ja asjakohasel juhul saavutuste levitamine, suutlikkus meelitada ligi parimaid üliõpilasi ja akadeemilisi töötajaid kogu maailmast.

Pikas perspektiivis peaksid selle põhimeetme raames toetatavad tuhanded projektid üheskoos avaldama soodsat mõju osalevate riikide haridus- ja koolitussüsteemidele ning noorsootööle, ajendades seeläbi poliitikareforme ja meelitades ligi uusi ressursse õpirände võimaluste pakkumiseks nii Euroopas kui ka mujal.

Sellega seoses jätkatakse 2027. aastal programmi rakendamist, et leevendada Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja sotsiaal-majanduslikke ja haridusalaseid tagajärgi, toetades õpirändeprojekte, mis hõlbustavad Ukraina sõja eest põgenenud inimeste integreerimist.

MIS ON ÕPIRÄNDEPROJEKT?

Haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas tegutsevad organisatsioonid võivad saada programmi „Erasmus+“ raames toetust, et viia ellu mitmesuguseid õpirännet edendavaid projekte. Õpirändeprojekt koosneb järgmistest etappidest:

- **kavandamine** (sealhulgas õpiväljundite ja tegevuse vormide kindlaksmääramine, tööprogrammi ja tegevuste ajakava koostamine);
- **ettevalmistamine** (sealhulgas praktilised korraldused, osalejate väljavalimine, lepingute sõlmimine partnerite ja osalejatega, osalejate keeleline / kultuuridevaheline / õppe ja konkreetse ülesandega seotud ettevalmistamine enne lahkumist);
- õpirändetegevuse **elluviimine**;
- **järelmeetmed** (sealhulgas tegevuse hindamine, osalejate õpiväljundite valideerimine ja ametlik tunnustamine (vajaduse korral) ning projekti väljundite kasutamine).

Programmi „Erasmus+“ raames pakutava toetuse kõrval on õpirändetegevuses osalejatel võimalus enne välismaale suundumist ja seal viibimise ajal täiendada oma võõrkeeleoskust, sealhulgas pakutakse tõhusamat keeletuge kutsehariduse ja -õppe, täiskasvanuhariduse ning üldhariduse valdkonna pikaajalises õpirändes osalevatele isikutele. Programmi „Erasmus+“ veebipõhise keeletoe teenus annab õpirändetegevuses osalejatele võimaluse hinnata keelte valdamise taset ning osaleda oma pädevuse parandamiseks veebipõhistel keelekursustel.

Peale selle on programmi „Erasmus+“ raames võimalik välja töötada õpirändetegevust, millesse kaasatakse erineva taustaga ning eri valdkondades või sotsiaal-majanduslikes sektorites tegutsevaid partnerorganisatsioone (nt üliõpilaste või kutsehariduses ja -õppes osalejate praktika ettevõtetes, valitsusvälistes organisatsioonides, avalik-õiguslikes asutustes; kooliõpetajate täienduskoolitus äriühingutes või koolituskeskustes; ettevõtluse kspertide loengud või koolitused kõrgkoolides jms).

Kolmas oluline õpirändetegevuse innovatsiooni ja kvaliteediga seotud element on see, et programmis „Erasmus+“ osalevad organisatsioonid saavad võimaluse korraldada õpirändega seotud tegevust laiemas strateegilises raamistikus ja keskpikas perspektiivis. Õpirändeprojekti koordinaator saab viia ühe toetustaotluse kaudu ellu mitu õpirändetegevust, võimaldades paljudel üksikisikutel suunduda eri välisriikidesse. Selle tulemusel saavad taotlejad programmi „Erasmus+“ alusel töötada oma projekti välja vastavalt osalejate vajadustele, ent samuti kooskõlas organisatsioonisiseste rahvusvahelistumise, suutlikkuse suurendamise ja ajakohastamise plaanidega.

1. põhimeetme suure mõju tagamisel on olulisel kohal akrediteerimissüsteemid. Erasmuse kõrgharidusharta, kõrgharidusvaldkonna konsortsiumi Erasmuse akrediteering ning Erasmuse akrediteeringud kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse, täiskasvanuhariduse ja noorte valdkonnas annavad organisatsioonidele nende akrediteeringu kehtivusajal lihtsustatud juurdepääsu toetustele ning võimaldavad neil seeläbi keskenduda pikaajalisematele eesmärkidele ja institutsionaalsele mõjule.

Olenevalt osalejate profiilist toetatakse programmi „Erasmus+“ 1. põhimeetme raames järgmist liiki õpirändeprojekte.

Haridus- ja koolitusvaldkonnas:

- üliõpilaste ja kõrgkoolide töötajate õpirände projektid;
- kutsehariduses ja -õppes osalejate ja töötajate õpirände projektid;
- kooliõpilaste ja -töötajate õpirände projektid;
- täiskasvanuhariduses osalejate ja töötajate õpirände projektid.

Noortevaldkonnas:

- noorte õpirände projektid – noortevahetused;
- noorsootöötajate õpirände projektid;
- noorte osalustegevus;
- algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeede.

Spordivaldkonnas:

- spordivaldkonna töötajate õpiränne.

Järgmistes jaotistes on esitatud üksikasjalik teave iga õpirändeprojektide liigi suhtes kohaldatavate kriteeriumide ja tingimuste kohta.

UUESTI AKREDITEERIMINE KÕIGIS HARIDUSE, KOOLITUSE JA NOORTEGA SEOTUD VALDKONDADES

Käesolev projektikonkurss kuulutatakse välja Euroopa Komisjoni poolt 2025. aasta juulis välja pakutud haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogrammi „Erasmus+" 2028–2034 ettevalmistamiseks[67]. Konkursil saavad osaleda üksnes organisatsioonid, kellel on juba üks või mitu allpool loetletud akrediteeringut ja kes soovivad programmi jaoks uut akrediteeringut järgmise mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 alusel. Selle projektikonkursi kontekstis osutab mõiste „akrediteerimine" järgmisele:

- Erasmuse kõrgharidusharta;
- kõrgharidusvaldkonna õpirändekonsortsiumide Erasmuse akrediteering;
- Erasmuse akrediteering kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse, täiskasvanuhariduse ja noorte valdkonnas.

Akrediteerimine on vahend haridus-, koolitus- ja noorteorganisatsioonidele, kes soovivad programmi „Erasmus+" raames ellu viia piiriüleseid vahetus- ja koostöötegevusi. Akrediteerimine kinnitab, et taotlev organisatsioon on koostanud pikaajalistel eesmärkidel põhineva sidusa kava kvaliteetsete õpirändetegevuste elluviimiseks osana laiematest jõupingutustest, mille eesmärk on oma organisatsiooni arendada.

Akrediteerimine on esimene etapp taotluste esitamise kaheetapilises menetluses, mis koosneb akrediteerimisetapist ja toetuse taotlemise etapist. Akrediteerimisetapis hinnatakse, kui kvaliteetne on taotleja kava kasutada programmi „Erasmus+" rahalisi vahendeid oma organisatsiooni arendamiseks ning õpetamise, noorsootöö ja/või formaalse, informaalse või mitteformaalse õppimise tavade parandamiseks.

Akrediteering ei too automaatselt kaasa rahaliste vahendite andmist. Selle asemel annab see akrediteeritud organisatsioonile võimaluse esitada toetuse taotlemise etapis ja programmitöö perioodi jooksul õpirändeprojektidele taotlus lihtsustatud menetluse alusel, ilma et hinnataks uuesti kriteeriume, mida akrediteerimisetapis juba hinnati.

Käesolev uuesti akrediteerimise konkurss avaldatakse programmi „Erasmus+" määruse (EL) 2021/817 ja programmi „Erasmus+" 2027. aasta tööprogrammi alusel. Selle konkursi tulemusena antud akrediteeringut tunnustatakse programmi „Erasmus+" määruse kohaste 2028.–2034. aasta rahastamiskonkursside toetustaotluste esitamise etapis rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide osana.

Komisjon jätab endale õiguse käesolevat uuesti akrediteerimise konkurssi ja sellele järgnevaid rahastamiskonkursse muuta või need tühistada ja/või algatada muid (uuesti) akrediteerimise konkursse, millel on erinev sisu.

[67] Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse programm „Erasmus+" aastateks 2028–2034 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888 (COM/2025/549 final), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52025PC0549

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Kes võib esitada taotluse?	Taotlejatel peab olema Erasmuse kõrgharidusharta[68] või Erasmuse akrediteering kõrghariduse (õpirändekonsortsiumide puhul), kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse, täiskasvanuhariduse või noorte valdkonnas, mis on heaks kiidetud mõne varasema projektikonkursi alusel (nagu on kindlaks määranud asjaomane riiklik büroo käesolevale konkursikutsele lisatud üksikasjalikes eeskirjades). Lisaks peavad taotlejad olenevalt valdkonnast, kus nad taotluse esitavad, kuuluma ühte allpool määratletud rahastamiskõlblikkuse kategooriatest. Kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse ja täiskasvanuhariduse valdkonnas määrab iga riigi pädev asutus[69] kindlaks rahastamiskõlblikud organisatsioonid igas loetletud kategoorias vastavalt riiklikele õigusaktidele ja kooskõlas kohaldatava programmi „Erasmus+" määrusega. Organisatsioon võib olla rahastamiskõlblik enam kui ühes valdkonnas, kui ta pakub erinevaid õppeprogramme ja -tegevusi. Rahastamiskõlblike organisatsioonide määratlused ja näited tuleb avaldada vastutava riikliku büroo veebisaidil enne taotluste esitamise tähtaega.
	Kõrghariduse valdkonnas: Uuesti akrediteerimiseks üksikorganisatsioonina (Erasmuse kõrgharidusharta): (1) kõrgkoolid. Uuesti akrediteerimiseks õpirändekonsortsiumi koordinaatorina: (1) kõrgkoolid; (2) muud kõrghariduse valdkonnas tegutsevad avalik-õiguslikud või eraõiguslikud organisatsioonid.
	Kutsehariduse ja -õppe valdkonnas: (1) esma- või jätku-kutseõpet pakkuvad organisatsioonid; (2) kohalikud ja piirkondlikud avaliku sektori asutused, koordineerivad asutused ning muud kutsehariduse ja -õppe valdkonnas tegutsevad organisatsioonid; (3) ettevõtted ja muud avaliku või erasektori organisatsioonid, kes võtavad vastu või koolitavad kutsehariduses ja -õppes osalejaid ja õpipoisse või töötavad nendega muul viisil.
	Üldhariduse valdkonnas**Error! Bookmark not defined.**: (1) koolieelset, põhi- või keskharidust pakkuvad üldhariduskoolid, sealhulgas alusharidus- ja lapsehoiuteenuseid osutavad organisatsioonid;

[68] Programmivälistes kolmandates riikides asutatud Erasmuse kõrgharidusharta omanikud ei ole rahastamiskõlblikud.

[69] ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud koolid või kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused, mis on eristaatusega ja tegutsevad mõne teise riigi ametiasutuse järelevalve all, peavad võib-olla esitama taotluse järelevalvet tegeva riigi riiklikule büroole. Täpsemat teavet iga juhtumi kohta saab riiklikult büroolt vastuvõtvas riigis või asjaomase ametiasutuse riigis.

	(2) kohalikud ja piirkondlikud avaliku sektori asutused, koordineerivad asutused ning muud üldhariduse valdkonnas tegutsevad organisatsioonid.
	Täiskasvanuhariduse valdkonnas: (1) formaalse, informaalse ja mitteformaalse täiskasvanuhariduse võimalusi pakkuvad organisatsioonid; (2) kohalikud ja piirkondlikud avaliku sektori asutused, koordineerivad asutused ning muud täiskasvanuhariduse valdkonnas tegutsevad organisatsioonid.
	Noortevaldkonnas: (1) mittetulundusorganisatsioonid, assotsiatsioonid, vabaühendused; (2) Euroopa noorte vabaühendused; (3) kohaliku, piirkonna või riigi tasandi avaliku sektori asutused; (4) sotsiaalsed ettevõtted; ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas tegutsevad kasumit taotlevad asutused, kellel on tõendatud kogemus noortevaldkonnas, tingimusel et nende osalemisel ei ole ärilist ega kasumi teenimise eesmärki.
Kellele esitada taotlus?	Taotlused tuleb esitada elektrooniliselt selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Taotluse esitamise tähtaeg	**30. september 2027 kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)**
Erasmuse programmi kvaliteedistandardid	Taotlejad peavad järgima Erasmuse programmi ühiseid kvaliteedistandardeid, mis on esitatud taotlusvormil. Neid Erasmuse programmi kvaliteedistandardeid kohaldatakse kõigis hariduse, koolituse ja noortega seotud valdkondades. Erasmuse programmi kvaliteedistandardeid võidakse akrediteeringu kehtivusajal ajakohastada. Sellisel juhul on järgmise toetuse taotlemise tingimuseks akrediteeritud organisatsioonide nõusolek ajakohastatud kvaliteedistandarditega.
Taotluste arv	Organisatsioonid, kes taotlevad uuesti akrediteerimist rohkem kui ühes valdkonnas, peavad esitama iga valdkonna kohta eraldi taotluse.
Akrediteerimise liik	Taotlejad võivad taotleda uuesti akrediteerimist ainult sama liiki akrediteeringu jaoks, mis neil juba on (üksikorganisatsioonina või õpirändekonsortsiumi koordinaatorina). Kõrghariduse valdkonnas: ▪ ainult akrediteeritud õpirändekonsortsiumi koordinaator saab taotleda selles rollis uuesti akrediteerimist; ▪ kõrgharidusvaldkonna taotlejad, kellel on individuaalne akrediteering (Erasmuse kõrgharidusharta) ja kes koordineerivad õpirändekonsortsiumi, võivad esitada uuesti akrediteerimise taotluse mõlemat liiki akrediteeringu jaoks; ▪ taotlejaid, kes koordineerivad rohkem kui ühte õpirändekonsortsiumi, saab uuesti akrediteerida ainult ühe õpirändekonsortsiumi koordinaatorina.

Mis on Erasmuse akrediteering õpirändekonsortsiumi koordinaatorile?	Kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse ja täiskasvanuhariduse valdkonnas on õpirändekonsortsium rühm samas riigis asutatud organisatsioone, kes viivad ellu õpirändetegevust ühise Erasmuse kava alusel. Iga õpirändekonsortsiumi tegevust koordineerib üks juhtorganisatsioon ehk õpirändekonsortsiumi koordinaator, kellel peab olema Erasmuse akrediteering. Õpirändekonsortsiumi koordinaator võib korraldada ise tegevusi (nagu iga organisatsioon, kellel on üksikorganisatsiooni akrediteering) ning lisaks võib ta pakkuda õpirändevõimalusi teistele oma konsortsiumi liikmesorganisatsioonidele. Konsortsiumi liikmete suhtes kohaldatakse samu rahastamiskõlblikkuse kriteeriume kui taotleva organisatsiooni suhtes. Konsortsiumi liikmeid ei pea ise olema akrediteeritud, välja arvatud juhul, kui asjaomases konkursikutses on ette nähtud teisiti (näiteks kõrghariduse valdkonnas võidakse nõuda individuaalset akrediteerimist konsortsiumi liikmetelt, kes viivad ellu üliõpilaste õpirännet õpingute eesmärgil või töötajate õpirännet õpetamise eesmärgil). Kõik konsortsiumi liikmesorganisatsioonid peavad olema samast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist kui õpirändekonsortsiumi koordinaator. Selles etapis ei pea aga esitama konsortsiumi liikmete täpset nimekirja. Konsortsium (sealhulgas koordinaator) peab koosnema vähemalt kahest organisatsioonist (kõrghariduse valdkonnas tähendab see vähemalt kahte kõrgkooli). Kuigi neid rahastamiskõlblikkuse kriteeriume kontrollitakse toetuse taotlemise etapis, peaks taotleja neid arvesse võtma, kui ta kirjeldab akrediteerimistaotluses kavandatavat konsortsiumi koosseisu.

HINDAMISKRITEERIUMID

Uuesti akrediteerimise taotlusi hinnatakse allpool loetletud hindamiskriteeriumide alusel, mille põhjal otsustatakse, kas taotlus rahuldatakse või lükatakse tagasi. Kriteeriumid põhinevad taotlejate aruandes esitatud punktisummal ja kajastavad põhjalikke kvalitatiivseid hinnanguid eesmärkide, prioriteetide ja oodatavate tulemuste saavutamise ning liidu rahastamise üldise tõhususe maksimeerimise kohta. Uuesti akrediteerimiseks peavad taotlejad vastama kõigile näitajatele. Iga loetletud näitaja miinimumkünnised ja muud täpsed nõuded määrab kindlaks ja avaldab asjaomane riiklik büroo enne taotluse esitamise tähtaega.

Tulemuslikkus	Positiivse tulemuse saamiseks peavad taotlejad saavutama miinimumkünnise iga järgmise elemendi puhul: ▪ kehtiva akrediteeringu alusel lõpule viidud akrediteeritud õpirändeprojektidele antud punktisummad lõpparuandes; ▪ eelarve kasutusmäär kehtiva akrediteeringu alusel lõpule viidud projektide puhul, kui riiklik büroo on selle märkinud; ▪ akrediteerimisaruande tulemused kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse, täiskasvanuhariduse ja noorte valdkonnas.
Vastavus	Positiivse tulemuse saamiseks peab taotleja vastama akrediteeritud õpirändeprojektide läbiviimisega seoses järgmistele tingimustele: ▪ kehtiva akrediteeringu raames akrediteeritud projektide puhul ei ole dokumenteeritud õigusnormide rikkumisi ega olulisi rakendusprobleeme; ▪ võetud kohustused on täidetud ja tähtaegadest on kinni peetud ning riiklike büroode soovituste ja juhiste alusel on võetud õigeaegseid järelmeetmeid.

ARUANDLUS, JÄRELEVALVE, AJAKOHASTAMINE JA KVALITEEDI TAGAMINE

Projektiaruanded	Iga akrediteeringu alusel rakendatava toetuslepingu lõpus esitab akrediteeritud organisatsioon kõnealuses toetuslepingus nimetatud lõpparuande.
Erasmuse kava järelevalve	Akrediteeritud organisatsioonide edusamme Erasmuse kava rakendamisel hinnatakse kirjaliku menetluse või struktureeritud kontrollkäigu abil vähemalt üks kord viie aasta jooksul alates akrediteeringu rakendamise algusest.
Erasmuse programmi kvaliteedistandardite järelevalve	Akrediteeritud organisatsioonide vastavust Erasmuse programmi kvaliteedistandarditele hindab korrapäraselt riiklik büroo kirjaliku menetluse või struktureeritud kontrollkäigu abil.
Erasmuse kava ajakohastamine	Erasmuse kava ajakohastatakse riikliku büroo taotlusel. Lisaks võib akrediteeritud organisatsioon igal ajal esitada põhjendatud taotluse oma Erasmuse kava ajakohastamiseks. Kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse ja täiskasvanuhariduse valdkonnas võivad Erasmuse kava ajakohastamise taotlused hõlmata üleminekut üksikorganisatsiooni akrediteeringult õpirändekonsortsiumi koordinaatori akrediteeringule või vastupidi.

Aruandlus- ja järelevalvetoimingute arvu ja sageduse otsustab riiklik büroo ning need tehakse teatavaks akrediteerimisotsuse osana. Riiklik büroo võib akrediteeritud organisatsiooni tulemuste põhjal muuta organisatsiooni struktuurimuutuste või muude põhjendatud asjaolude tõttu aruandlus- ja järelevalvetoimingute arvu ja sagedust. Pärast aruandlust või järelevalvet annab riiklik büroo akrediteeritud organisatsioonile tagasisidet. Aruandluse ja järelevalve tulemuste või muu asjakohase teabe põhjal võib riiklik büroo anda kohustuslikke juhiseid rakendamisel esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

Kui akrediteeritud organisatsioon ei järgi riikliku büroo juhiseid ja tähtaegu, kui ta ei tegutse pikka aega, kui tema tulemused on kehvad või kui ta rikub programmi eeskirju (sealhulgas mõne muu meetme puhul), võib riiklik büroo võtta järgmisi ettevaatus- ja parandusmeetmeid.

- **Vaatlus:** kui selline akrediteerimine on nõutav, võib riiklik büroo anda kohustuslikke juhiseid ja kehtestada tegevustele finants-, tegevus- või muid piiranguid. Riiklik büroo võib algatada vaatlusmeetmeid ka suure riskiga organisatsioonide suhtes, kes on saanud akrediteeringu esimest korda.

- **Peatamine:** riiklik büroo võib anda kohustuslikke juhiseid ja peatada akrediteeringu kehtivuse. Kui akrediteeringu kehtivus on peatatud, ei saa esitada uusi akrediteeritud rahastamise taotlusi ning samuti võib peatada kõik selle akrediteeringu alusel sõlmitud kehtivad toetuslepingud, kuna organisatsioon ei vasta rahastamiskõlblikkuse tingimustele. Akrediteeringu peatamine võib viia ka kõnealuse akrediteeringu alusel algatatud käimasolevate projektide lõpetamiseni kooskõlas toetuslepingu sätetega.

- **Lõpetamine:** riiklik büroo võib akrediteeringu lõpetada pärast seda, kui ta on andnud organisatsioonile võimaluse esitada märkusi. Kui akrediteering lõpetatakse, ei saa esitada uusi akrediteeritud rahastamise taotlusi ja lõpetatakse ka kõik selle akrediteeringu alusel sõlmitud kehtivad toetuslepingud. Akrediteering lõpetatakse ka siis, kui akrediteeritud organisatsioon lõpetab tegevuse või riiklik büroo ja akrediteeritud organisatsioon selles kokku lepivad. Akrediteeringu võib lõpetada ka siis, kui akrediteeritud organisatsioon kaotab ELi või riikliku õigusraamistiku kohase rahastamiskõlblikkuse staatuse.

Enne peatamise või lõpetamise algatamist teavitab riiklik büroo akrediteeritud organisatsiooni oma kavatsusest ja annab talle võimaluse vastata. Vaatlus- või peatamisperiood kestab seni, kuni riiklik büroo teeb kindlaks, et konkursikutses kindlaks määratud tingimused ja kvaliteedistandardid on taas täidetud ning akrediteeritud organisatsioon on tema juhiseid järginud.

Organisatsioonid, kelle suhtes kohaldatakse vaatlust või kelle akrediteering on peatatud, ei saa taotleda uut akrediteeringut samas valdkonnas.

MENETLUSEST KÕRVALEJÄTMISE KRITEERIUMID NING ORIGINAALSISU JA AUTORLUST KÄSITLEVAD EESKIRJAD

Taotlejad peavad esitama allkirjastatud kirjaliku kinnituse tõendamaks, et nad ei ole üheski **käesoleva juhendi C osas** loetletud menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumides osutatud olukorras, ning et taotlus sisaldab taotleja koostatud originaalsisu.

VALIKUKRITEERIUMID

Taotlejatel peab olema oma Erasmuse kava rakendamiseks piisav tegevussuutlikkus. Kui akrediteering antakse, hinnatakse toetuse taotlemise etapis taotlejate finantssuutlikkust. Lisateave valikukriteeriumide kohta on esitatud **käesoleva juhendi C osas**.

KEHTIVUS

Edukate taotlejate akrediteeringu kehtivust pikendatakse kogu eelseisvaks programmitöö perioodiks kuni 31. detsembrini 2034, tingimusel et käesolevas konkursikutses esitatud nõuded on jätkuvalt täidetud.

Erasmuse akrediteeringut ei saa ühelt organisatsioonilt teisele üle anda. Kui aga akrediteeritud organisatsioonis tehakse struktuurimuudatusi (näiteks jagunemine, ühinemine, juriidilise isiku, põhikirja või omandiõiguse muutmine või ülesannete ja vahendite ametlik üleandmine avaliku sektori asutuste vahel), võib riiklik büroo anda akrediteeringu põhjendatud taotluse alusel üle ühele õigusjärglasest organisatsioonile.

Kui Erasmuse akrediteering on nõutav pärast programmiperioodi 2028–2034 lõppu toimuvateks meetmeteks, võib riiklik büroo Euroopa Komisjoni kindlaksmääratud tingimustel akrediteeringu kehtivust pikendada. Kui akrediteeringut ei pikendata, võib varem heakskiidetud projektide elluviimist pärast 31. detsembrit 2034 jätkata kuni asjaomaste toetuslepingute lõpuni.

ERASMUSE AKREDITEERING ÕPIRÄNDEKONSORTSIUMI KOORDINAATORILE KÕRGHARIDUSE VALDKONNAS

Akrediteerimine on vahend kõrgharidusorganisatsioonidele, kes soovivad programmi „Erasmus+“ raames osaleda piiriüleses vahetus- ja koostöötegevuses. Akrediteerimine kinnitab, et taotlev organisatsioon on koostanud pikaajalistel eesmärkidel põhineva sidusa kava kvaliteetsete õpirändetegevuste elluviimiseks osana laiematest jõupingutustest, mille eesmärk on oma organisatsiooni arendada.

Akrediteerimine on esimene etapp taotluste esitamise kaheetapilises menetluses, mis koosneb akrediteerimisetapist ja toetuse taotlemise etapist. Akrediteerimisetapis hinnatakse, kui kvaliteetne on taotleja kava kasutada programmi „Erasmus+“ vahendeid oma organisatsiooni arendamiseks ning oma õpetamis- ja/või õppimistavade parandamiseks. Akrediteering ei too automaatselt kaasa rahaliste vahendite andmist. Selle asemel annab see akrediteeritud organisatsioonile võimaluse esitada toetuse taotlemise etapis lihtsustatud menetluse alusel taotlusi õpirändeprojektideks, ilma et hinnataks uuesti kriteeriume, mida akrediteerimisetapis juba hinnati.

Käesolev akrediteerimiskonkurss avaldatakse programmi „Erasmus+“ määruse (EL) 2021/817 ja programmi „Erasmus+“ 2027. aasta tööprogrammi alusel. Selle konkursi tulemusena antud akrediteeringut tunnustatakse programmi „Erasmus+“ määruse kohaste 2028.–2034. aasta rahastamiskonkursside toetustaotluste esitamise etapis rahastamiskõlblikkuse raames.

Komisjon jätab endale õiguse käesolevat akrediteerimiskonkurssi ja sellele järgnevaid rahastamiskonkursse muuta või need tühistada ja/või algatada muid akrediteerimiskonkursse, millel on erinev sisu.

Taotlejad võivad taotleda Erasmuse akrediteeringut õpirändekonsortsiumi koordinaatorina, nagu on selgitatud allpool.

AKREDITEERIMISE EESMÄRGID

Akrediteerimine aitab rakendada 2025. aasta teatist oskuste liidu kohta, nõukogu 2024. aasta soovitust „Liikuvus Euroopas – õpirände võimalused kõigile“ ja 2022. aasta Euroopa ülikoolide strateegiat järgmiselt:

- Euroopa ja rahvusvahelise õpirände ja koostöötegevuse jaoks pikaajalise kvaliteediraamistiku loomine;
- hariduse, eelkõige kõrghariduse Euroopa ja rahvusvahelise mõõtme tugevdamine;
- õpirändetegevuste tõhusa, prognoositava ja stabiilse rahastamise tagamine;
- osalevate organisatsioonide suutlikkuse suurendamise, ajakohastamise ja rahvusvahelistumise toetamine Euroopas ja mujal;
- Euroopa Liitu käsitleva õppe ja õpetamise edendamine;
- süstemaatiline panustamine programmi „Erasmus+“ prioriteetidesse: kaasamine ja mitmekesisus, digipööre, keskkonnakestlikkus ja kodanikuosalus;
- heade tavade vahetamise ning kõrgkoolide, üliõpilaste ja töötajate võrgustike arendamise toetamine kogu Euroopas ja mujal.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Kes võib esitada taotluse?	Meetmes võivad osaleda: (1) kõrgkoolid; (2) muud kõrghariduse valdkonnas tegutsevad avalik-õiguslikud või eraõiguslikud organisatsioonid. Organisatsioonide kõlblikkuse koordinaatorina tegutsemiseks määrab kindlaks iga riigi asjaomane riiklik büroo vastavalt riiklikele õigusaktidele ja kooskõlas kohaldatava programmi „Erasmus+“ määrusega. Kohaldatavad määratlused ja rahastamiskõlblike organisatsioonide näited avaldatakse riikliku büroo veebisaidil.
Rahastamiskõlblikud riigid	Taotlejad peavad olema asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud või programmiga liitumas olevas kolmandas riigis.
Kellele esitada taotlus?	Taotlused tuleb esitada selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Taotluse esitamise tähtaeg	**30. september 2027 kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)**
Erasmuse programmi kvaliteedistandardid	Taotlejad peavad järgima Erasmuse programmi kvaliteedistandardeid, mis on esitatud taotlusvormil. Erasmuse programmi kvaliteedistandardeid võidakse akrediteeringu kehtivusajal ajakohastada. Sellisel juhul on järgmise toetuse taotlemise tingimuseks akrediteeritud organisatsioonide nõusolek ajakohastatud kvaliteedistandarditega.
Taotluste liigid ja arv	Taotlejad, kes vastavad õpirändekonsortsiumi koordinaatorina uuesti akrediteerimise tingimustele, ei saa taotleda uut sama liiki akrediteeringut.
Erasmuse akrediteering õpirändekonsortsiumi koordinaatoritele	Õpirändekonsortsium on sama riigi organisatsioonide rühm, mis viib ühise Erasmuse kava raames ellu õpirändetegevusi. Iga õpirändekonsortsiumi tegevust koordineerib üks juhtorganisatsioon ehk õpirändekonsortsiumi koordinaator, kellel peab olema Erasmuse akrediteering. Õpirändekonsortsiumi koordinaator võib korraldada ise tegevusi (nagu iga organisatsioon, kellel on üksikorganisatsiooni akrediteering) ning lisaks võib ta pakkuda õpirändevõimalusi teistele oma konsortsiumi liikmesorganisatsioonidele. Erasmuse akrediteeringut üksikorganisatsioonina (Erasmuse kõrgharidusharta) võib konsortsiumi liikmetelt nõuda üksnes juhul, kui nad viivad ellu üliõpilaste õpirännet õpingute eesmärgil või töötajate õpirännet õpetamise eesmärgil. Õpirändekonsortsiumi koordinaatori taotluse esitaja peab taotluses kirjeldama konsortsiumi eesmärki ja kavandatavat koosseisu. Kõik kavandatavad konsortsiumi liikmesorganisatsioonid peavad olema samast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist kui õpirändekonsortsiumi koordinaator. Selles etapis ei pea aga esitama konsortsiumi liikmete täpset nimekirja. Konsortsiumi liikmete suhtes kohaldatakse samu rahastamiskõlblikkuse kriteeriume kui taotleva organisatsiooni suhtes. Konsortsium peab koosnema vähemalt kahest kõrgkoolist

	(sealhulgas koordinaator). Kuigi neid rahastamiskõlblikkuse kriteeriume kontrollitakse toetuse taotlemise etapis, peaks taotleja neid arvesse võtma, kui ta kirjeldab akrediteerimistaotluses kavandatavat konsortsiumi koosseisu.

HINDAMISKRITEERIUMID

Taotluste kvaliteeti hinnatakse 100 punkti skaalal, lähtudes allpool esitatud kriteeriumidest ja punktisummadest.

Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab see koguma:

- vähemalt 70 punkti 100 maksimumpunktist ja
- vähemalt poole maksimaalsest punktisummast igas viies allpool esitatud hindamiskriteeriumide kategoorias.

Asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 10)	Hinnatakse, kas: ▪ taotleja profiil, kogemused, tegevus ning üliõpilaste ja töötajate sihtrühm on asjakohased kõrghariduse valdkonna, kõrghariduse valdkonnas Erasmuse akrediteeringu eesmärkide ja taotluse liigi (konsortsiumi koordinaator) seisukohast; ▪ kavandatavate konsortsiumiliikmete profiil on asjakohane taotluses täpsustatud konsortsiumi otstarbe ja eesmärkide ning kõrghariduse valdkonna Erasmuse akrediteeringu eesmärkide seisukohast; ▪ konsortsiumi loomine annab selle liikmetele selget lisaväärtust kõrghariduse valdkonna Erasmuse akrediteeringu eesmärkide seisukohast.
Erasmuse kava (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: ▪ see on kooskõlas kõrghariduse valdkonna Erasmuse akrediteeringu eesmärkidega; ▪ selle eesmärgid vastavad selgelt ja konkreetselt kogu kavandatud õpirändekonsortsiumi, selle töötajate ja üliõpilaste vajadustele; ▪ eesmärgid on kooskõlas konsortsiumi taotluses määratletud eesmärgiga; ▪ eesmärkide saavutamise ajakava on realistlik ja piisavalt ambitsioonikas, et saavutada konsortsiumi jaoks positiivne mõju; ▪ Erasmuse kava eesmärkide täitmise jälgimiseks ja hindamiseks kavandatavad meetmed on asjakohased ja konkreetsed.
Tegevused (maksimaalne punktisumma: 20)	Hinnatakse, kas: ▪ õpirändetegevustes osalejate kavandatav arv on proportsionaalne taotleva organisatsiooni kogemuste ja konsortsiumi kavandatud suurusega; ▪ kavandatav õpirändetegevuses osalejate arv on Erasmuse kava eesmärkide seisukohast realistlik ja asjakohane; ▪ kavandatud õpirändetegevustes osalejate profiilid on asjakohased kõrghariduse valdkonna, kavandatava Erasmuse kava ja kõrghariduse valdkonna Erasmuse akrediteeringu eesmärkide seisukohast; ▪ nendega tagatakse vähemate võimalustega osalejate kaasamine.
Juhtimine (maksimaalne punktisumma: 15)	Hinnatakse, kas: ▪ taotleja on pakkunud välja konkreetsed viisid juhtimist käsitlevate Erasmuse programmi kvaliteedistandardite rakendamiseks;

	▪ taotleja on pakkunud välja ülesannete ja rahaliste vahendite selge ja tervikliku jaotuse kooskõlas juhtimist käsitlevate Erasmuse programmi kvaliteedistandarditega; ▪ taotleja on eraldanud asjakohased vahendid programmi tegevuste juhtimiseks kooskõlas juhtimist käsitlevate Erasmuse programmi kvaliteedistandarditega; ▪ organisatsiooni juhtkonna asjakohane osalus on tagatud; ▪ on kindlaks määratud sobivad meetmed programmi tegevuse järjepidevuse tagamiseks juhul, kui taotleva organisatsiooni personalis või juhtkonnas toimub muutusi; ▪ taotleja on kehtestanud õpirändetegevustega seotud kvaliteedi tagamise ja järelevalve süsteemi; ▪ taotleja on välja pakkunud konkreetsed ja loogilised sammud, et integreerida oma õpirände- ja muude tegevuste tulemused kogu kavandatava konsortsiumi tavapärasesse töösse; ▪ taotleja on välja pakkunud selge kommunikatsioonistrateegia oma programmi „Erasmus+“ tegevuste edendamiseks ja nende tegevuste tulemuste jagamiseks.
Õpirändetegevuste elluviimine (maksimaalne punktisumma: 25)	Hinnatakse, kas: ▪ taotleja on pakkunud välja konkreetsed viisid Erasmuse programmi kvaliteedistandardite rakendamiseks seoses nelja prioriteediga; ▪ taotleja on välja pakkunud konkreetsed viisid Erasmuse programmi kvaliteedistandardite rakendamiseks seoses õpirändetegevusega, eelkõige seoses järgmisega: o õpirände juhtimise digiteerimine; o Euroopa ainepunktisüsteem; o toetus väljaminevatele osalejatele; o kursuste kataloogid; o haridusasutuste vahelised kokkulepped; o individuaalsed lepingud; o toetus saabuvatele osalejatele; o tunnustamismenetlus; ▪ konsortsiumi koordinaatorite puhul kehtib see kriteerium kogu kavandatava konsortsiumi suhtes.

ARUANDLUS, JÄRELEVALVE, AJAKOHASTAMINE JA KVALITEEDI TAGAMINE

Aruandlust, järelevalvet, ajakohastamist ja kvaliteedi tagamist käsitlevaid sätteid peatükis „Haridus-, koolitus- ja noortevaldkonna uuesti akrediteerimine“ kohaldatakse ka kõrgharidusvaldkonna õpirändekonsortsiumi koordinaatorite akrediteerimise suhtes.

MENETLUSEST KÕRVALEJÄTMISE KRITEERIUMID NING ORIGINAALSISU JA AUTORLUST KÄSITLEVAD EESKIRJAD

Taotlejad peavad esitama allkirjastatud kirjaliku kinnituse tõendamaks, et nad ei ole üheski **käesoleva juhendi C osas** loetletud menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumides osutatud olukorras. Lisaks tõendavad taotlejad kirjaliku kinnituse allkirjastamisega, et esitatud Erasmuse kava sisaldab taotleja koostatud originaalsisu ja et taotlust ei ole tasu eest koostanud ükski teine organisatsioon ega kolmas isik.

Õpirändekonsortsiumi koordinaatori taotluse esitajad võivad taotluse koostamisel konsulteerida konsortsiumi võimalike liikmetega.

VALIKUKRITEERIUMID

Taotlejatel peab olema kavandatud Erasmuse kava rakendamiseks piisav tegevus- ja kutsealane suutlikkus, sealhulgas asjakohased kogemused kõrghariduse valdkonnas ja õpirändekonsortsiumi koordinaatoritena, ning asjakohane konsortsiumi koordineerimise suutlikkus. Tegevussuutlikkuse kontrollimisel võetakse avaliku sektori asutuste puhul asjaomase kogemusena arvesse ka kogemusi, mis omandati enne ühinemist või sarnaseid struktuurimuudatusi.

Taotlejate finantssuutlikkust kontrollitakse hiljem eraldi akrediteeritud projektide toetustaotluste hindamise raames

Lisateave valikukriteeriumide kohta on esitatud **käesoleva juhendi C osas**.

KEHTIVUS

Edukate taotlejate akrediteering kehtib alates 1. jaanuarist 2028 ja kogu järgmise programmitöö perioodi jooksul kuni 31. detsembrini 2034, tingimusel et käesolevas konkursikutses esitatud nõuded on jätkuvalt täidetud.

Erasmuse akrediteeringut ei saa ühelt organisatsioonilt teisele üle anda. Kui aga akrediteeritud organisatsioonis tehakse struktuurimuudatusi (näiteks jagunemine, ühinemine, juriidilise isiku, põhikirja või omandiõiguse muutmine või ülesannete ja vahendite ametlik üleandmine avaliku sektori asutuste vahel), võib riiklik büroo anda akrediteeringu põhjendatud taotluse alusel üle ühele õigusjärglasest organisatsioonile.

Kui Erasmuse akrediteering on nõutav pärast programmiperioodi 2028–2034 lõppu toimuvateks meetmeteks, võib riiklik büroo Euroopa Komisjoni kindlaksmääratud tingimustel akrediteeringu kehtivust pikendada. Kui akrediteeringut ei pikendata, võib varem heakskiidetud projektide elluviimist pärast 31. detsembrit 2034 jätkata kuni asjaomaste toetuslepingute lõpuni.

ÜLIÕPILASTE JA KÕRGKOOLIDE TÖÖTAJATE ÕPIRÄNDE PROJEKTID

Selle kõrgharidusvaldkonna õpirände meetmega toetatakse üliõpilaste füüsilist ja põimitud õpirännet olenemata erialast ja õppetasandist (lühitsükkel, bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõpe). Üliõpilased saavad välismaal õppida partnerkõrgkoolis või läbida praktika ettevõttes, uurimisinstituudis, laboris, organisatsioonis või muus asjakohases töökeskkonnas. Samuti saavad üliõpilased kombineerida välismaal läbitud õppeperioode praktikaga; see võimaldab veelgi tõhustada õpiväljundeid ja soodustab valdkonnaüleste oskuste arengut. Ehkki üliõpilasi julgustatakse osalema eeskätt pikaajalises füüsilises õpirändes, tunnistatakse selle meetme puhul vajadust pakkuda kestuse mõttes paindlikumaid füüsilise õpirände võimalusi, et kõigil üliõpilastel oleks programmile juurdepääs, olenemata nende taustast, asjaoludest ja erialast.

Samuti innustatakse selle meetmega kõrgkoolide õppejõude ja haldustöötajaid võtma osa täienduskoolitusest välismaal ning julgustatakse ettevõtete töötajaid õpetama ja koolitama üliõpilasi või töötajaid kõrgkoolides. See tegevus võib hõlmata nii õpetamist kui ka koolitusperioode (nt töövarjuna tegutsemine, vaatlusperioodid, koolituskursused).

Peale selle toetatakse selle meetmega põimitud intensiivprogramme, mis võimaldavad kõrgkoolidel koostöös välja töötada põimitud õpirände õppekavasid ning tegevusi nii üliõpilastele kui ka akadeemilistele ja haldustöötajatele.

MEETME EESMÄRGID

Selle meetme eesmärk on aidata kaasa ülemaailmse haardega Euroopa haridusruumi loomisele ning tugevdada kõrghariduse ja teadusuuringute valdkonna vastastikust seost.

Samuti püütakse meetmega edendada tööalast konkurentsivõimet, sotsiaalset kaasatust, kodanikuosalust, innovatsiooni ja keskkonnakestlikkust nii Euroopas kui ka mujal, pakkudes kõikidele üliõpilastele – olenemata erialast ja õppetasandist – võimalust õppida oma õpingute raames välismaal või osaleda välismaal praktikas. Meetme eesmärk on:

- tutvustada üliõpilastele erinevaid seisukohti, teadmisi, õpetamis- ja uurimismeetodeid ning töötavasid nende erialal Euroopa ja rahvusvahelises kontekstis;
- arendada valdkonnaüleseid oskusi, nagu suhtlus- ja keeleoskus, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamise oskus, kultuuridevahelised ja uurimisoskused;
- arendada tulevikku suunatud oskusi, näiteks digi- ja roheoskused, mis võimaldavad neil toime tulla probleemidega nii praegu kui ka edaspidi;
- soodustada isiklikku arengut, näiteks arendada võimet kohaneda uute olukordadega ja suurendada enesekindlust.

Samuti on eesmärk pakkuda töötajatele – sealhulgas ettevõtete töötajatele – võimalust osana kutsealasest arengust õpetada või osaleda koolitusel välismaal, et

- jagada oma oskusteavet;
- omandada kogemusi uutes õpetamiskeskkondades;
- omandada uusi uuenduslikke pedagoogilisi ja õppekava koostamisega seotud oskusi, samuti digioskusi;
- suhelda kolleegidega välismaal, et kavandada ühistegevust programmi eesmärkide saavutamiseks;
- vahetada häid tavasid ja soodustada kõrgkoolide koostööd;
- valmistada üliõpilasi paremini ette tööeluks.

Peale selle püütakse soodustada riikide- ja erialadevaheliste õppekavade koostamist ning ka uuenduslike õpi- ja õpetamismeetodite väljatöötamist, sealhulgas veebipõhine koostöö, uurimispõhine õpe ja konkreetsetele ühiskondlikele ülesannetele suunatud probleemipõhised lähenemisviisid.

KUIDAS KASUTADA PROGRAMMI „ERASMUS+“ KÕRGHARIDUSVALDKONNA ÕPIRÄNDE VÕIMALUSI?

Taotlev organisatsioon peab olema asutatud ELi liikmesriigis või programmiga „Erasmus+“ liitunud kolmandas riigis ning sellel peab olema kõrgharidusvaldkonna akrediteering. Organisatsioon võib esitada taotluse kas eraldiseisva kõrgkoolina (selleks on vajalik Erasmuse kõrgharidusharta (ECHE)) või õpirändekonsortsiumi nimel (selleks on vajalik konsortsiumi akrediteering).

Organisatsiooni eraldiseisev akrediteering – Erasmuse kõrgharidusharta

Kõrgkoolidel peab olema Erasmuse kõrgharidusharta (ECHE)[70] enne, kui nad esitavad asjaomasele programmi „Erasmus+“ riiklikule büroole õpirändeprojekti taotluse. Kirjutades alla Erasmuse kõrgharidushartale, kohustuvad kõrgkoolid pakkuma õpirändeprojektides osalejatele kogu vajalikku tuge, sh keelelist ettevalmistust. Õpirändes osalejad saavad kasutada programmi „Erasmus+“ veebipõhist keeletuge (OLS) oma võõrkeeleoskuse parandamiseks enne õpirännet ja/või selle ajal.

Muude Erasmuse kõrgharidusharta põhimõtete järgimise kõrval peab osalev kõrgkool tagama, et õppimise ja õpetamise eesmärgil ette võetav õpiränne toimuks üksnes kõrgkoolide vahel eelnevalt sõlmitud lepingu raamistikus ning et tulevasi osalejaid valitakse ja õpirändetoetusi antakse õiglasel, läbipaistval, sidusal ja dokumenteeritud viisil kooskõlas riikliku bürooga sõlmitud toetuslepingus sätestatuga. Selliseid õiglasi ja läbipaistvaid menetlusi tuleb rakendada kõigis õpirände etappides ning osalejate teabenõuetele/kaebustele vastamisel. Kõrgkool peab tagama, et ainepunktide omandamisega seotud õpirändeperioodi (lühiajaline õpiränne) eest ei võetaks tasu ning et õpirändele saabuvatelt üliõpilastelt ei võetaks õppemaksu ega tasu registreerimise, eksamite, laboriruumidele ega raamatukogule juurdepääsu eest. Pärast õpirännet peab kõrgkool samuti automaatselt ja täielikult tunnustama välismaal veedetud õppeperioodi väljundeid.

Erasmuse kõrgharidushartat täiendavad suunised,[71] millest kõrgkoolid saavad harta põhimõtete rakendamisel juhinduda. Kõrgkoolid peavad hartast ja seda toetavatest suunistest nõuetekohaselt kinni pidama kõigi selliste meetmete rakendamisel, mille korral on kõnealune akrediteering nõutav.

Ehkki programmivälistes kolmandates riikides asuvad kõrgkoolid ei saa Erasmuse kõrgharidushartale alla kirjutada,[72] peavad nad järgima harta põhimõtteid. Seepärast tuleb rahvusvahelise õpirände kõrgkoolidevahelises lepingus sõnaselgelt käsitleda selliseid küsimusi nagu õiglane ja läbipaistev osalejate valik, õpiväljundite tunnustamine ning vajalik tugi õpirändeprojektides osalejatele.

Rühmaviisiline akrediteering – kõrgharidusvaldkonna õpirändekonsortsiumide Erasmuse akrediteering

Kõrgharidusvaldkonna õpirändeprojekti taotlusi võivad lisaks eraldiseisvatele kõrgkoolidele esitada ka kõrgkoolide rühmad. Seda rühma nimetatakse õpirändekonsortsiumiks. Õpirändekonsortsiumil peab olema kõrgharidusvaldkonna õpirändekonsortsiumide Erasmuse akrediteering.

Õpirändekonsortsiumi koordinaator taotleb õpirändekonsortsiumi nimel kõrgharidusvaldkonna õpirändekonsortsiumide Erasmuse akrediteeringut ja programmi „Erasmus+“ toetust. Selle akrediteeringu annab sama riiklik büroo, kes hindab kõrgharidusvaldkonna õpirändeprojekti rahastamise taotlust. Akrediteerimistaotluse ja õpirändeprojektide toetustaotluse võib esitada sama projektikonkursi raames. Õpirändeprojektidega seotud toetust antakse siiski vaid nendele kõrgkoolide ja organisatsioonide rühmadele, kes läbivad edukalt akrediteerimisprotsessi.

Konsortsiumi akrediteeringu saamiseks peavad olema täidetud järgmised kriteeriumid.

[70] Erasmus Charter for Higher Education (Erasmuse kõrgharidusharta): https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/erasmus-charter-for-higher-education

[71] Erasmuse kõrgharidusharta 2021–2027 suunised: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/documents-and-guidelines/erasmus-charter-for-higher-education-2021-2027-guidelines

[72] Erandiks on Lääne-Balkani programmivälistes kolmandates riikides paiknevad kõrgkoolid, kes võivad osaleda Euroopa ülikoolide algatuse konkursikutsetel, kui nad vastavad nende konkursikutsete tingimustele.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid	Kõrgharidusvaldkonna õpirändekonsortsium võib koosneda järgmistest osalevatest organisatsioonidest: ▪ kõrgkoolid, kellel on Erasmuse kõrgharidusharta; ▪ ükskõik milline tööturul või haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas tegutsev avaliku või erasektori organisatsioon. Iga osalev organisatsioon peab olema asutatud mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Õpirändekonsortsium ei tohi olla asutatud programmivälises kolmandas riigis. Konsortsiumi akrediteeringu taotlemisel tuleb ära märkida kõik õpirändekonsortsiumi liikmesorganisatsioonid.
Kes võib esitada taotluse?	Iga rahastamiskõlblik osalev organisatsioon võib tegutseda koordinaatorina ja esitada taotluse kõikide konsortsiumi kaasatud organisatsioonide nimel.
Osalevate organisatsioonide arv	Õpirändekonsortsiumi peab kuuluma vähemalt kolm rahastamiskõlblikku osalevat organisatsiooni, kellest kaks peavad olema kõrgkoolid.
Konsortsiumi akrediteeringu kehtivus	Kogu programmitöö periood. Kui akrediteering on saadud, tuleb õpirändekonsortsiumi koosseisus oluliste muutuste toimumisel esitada uus akrediteerimistaotlus.
Kellele esitada taotlus?	Selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad esitama akrediteerimistaotluse hiljemalt **18. veebruaril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi) projektide puhul, mida hakatakse ellu viima sama aasta või järgnevate aastate 1. juunist**.
Kuidas esitada taotlus?	Üksikasjalik teave taotluse esitamise kohta on esitatud käesoleva juhendi C osas.

HINDAMISKRITEERIUMID

Esitatud taotlusi hinnatakse 100 punkti skaalal, lähtudes allpool esitatud kriteeriumidest ja punktisummadest. Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab see koguma:

- vähemalt 60 punkti 100 maksimumpunktist ja
- vähemalt poole maksimaalsest punktisummast igas neljas allpool esitatud hindamiskriteeriumide kategoorias.

Konsortsiumi asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 30)	▪ Projektitaotluse asjakohasus, võttes arvesse järgmist: – meetme eesmärgid; – konsortsiumis osalevate organisatsioonide ja individuaalsete osalejate vajadused ning eesmärgid.

	▪ Mil määral on projektitaotlus asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu. ▪ Projektitaotluse sobivus selleks, et - võimaldada osalejatel saavutada kvaliteetseid õpiväljundeid; - tugevdada konsortsiumis osalevate organisatsioonide suutlikkust ja rahvusvahelist haaret; - pakkuda ELi tasandil lisaväärtust tulemuste kaudu, mida kõrgkoolid ei suudaks saavutada eraldi tegutsedes.
Konsortsiumi koosseisu ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	Hinnatakse järgmist: ▪ kas konsortsiumis on saavutatud sobiv kooslus saatvatest kõrgkoolidest ja vajaduse korral muid sotsiaal-majanduslikke sektoreid esindavatest osalevatest organisatsioonidest, kellel on sellised omadused, kogemused ja oskusteave, mis on vajalikud selleks, et saavutada edukalt tulemused projekti kõikide aspektide puhul; ▪ konsortsiumi koordinaatori varasemad kogemused seoses konsortsiumi või sarnast liiki projekti juhtimisega; ▪ rollide, vastutuse ja ülesannete/ressursside selge jaotus ning see, mil määral väljendab see kõikide osalevate organisatsioonide pühendumist ja aktiivset osalust; ▪ mil määral on ülesanded/ressursid koondatud ja jagatud; ▪ vastutusalade selgus lepingu ja finantsjuhtimisega seotud küsimuste puhul; ▪ mil määral kaasab konsortsium meetmesse uusi tulijaid ja vähemate kogemustega organisatsioone.
Konsortsiumi tegevuse ülesehituse ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	▪ Õpirändeprojekti kõikide etappide (ettevalmistused, õpirändetegevuse elluviimine ja järelmeetmed) selgus, täielikkus ja kvaliteet; ▪ praktiliste korralduste ning juhtimis- ja toetamismeetodite (nt vastuvõtvate organisatsioonide leidmine, osalejate kokkuviimine, teavitamine, keeletugi ja kultuuridevahelise suhtlusega seotud tugi, seire) kvaliteet; ▪ osalevate organisatsioonide vahelise ja teiste asjaomaste sidusrühmadega toimuva koostöö, koordineerimise ning teabevahetuse kvaliteet; ▪ kui see on asjakohane, osalejate õpiväljundite tunnustamise ja valideerimise korra kvaliteet ning Euroopa läbipaistvus- ja tunnustamisvahendite järjepidev kasutamine; ▪ kui see on asjakohane, õpirändetegevuses osalejate väljavalimise ja vähemate võimalustega isikute õpirändetegevuses osalemise edendamisega seotud meetmete sobivus.

Mõju ja tulemuste levitamine (maksimaalne punktisumma: 30)	▪ Konsortsiumi juhitavate tegevuste tulemuste hindamiseks võetavate meetmete kvaliteet. ▪ Projekti võimalik mõju: ▪ osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele projekti ajal ning pärast projekti lõppu; ▪ muudele kui projektis otseselt osalevatele organisatsioonidele ja isikutele institutsioonilisel, kohalikul, piirkondlikul, riigi ja/või rahvusvahelisel tasandil. ▪ Nende meetmete asjakohasus ja kvaliteet, mille eesmärk on levitada konsortsiumi juhitavate tegevuste tulemusi osalevate organisatsioonide ja partnerite seas ning laiemalt.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Taotlev organisatsioon esitab taotluse õpirändeprojekti toetuse saamiseks, allkirjastab toetuslepingu ja täidab seda ning annab aru.

Õpirändeprojektis on organisatsioonidel järgmised rollid ja ülesanded.

- Saatev organisatsioon vastutab üliõpilaste/töötajate väljavalimise ja nende välismaale saatmise eest. Need kohustused hõlmavad ka õpirändeperioodi toetuste maksmist (osalejatele ELi liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides), ettevalmistusi, seiret ja automaatset tunnustamist.
- Vastuvõtva organisatsiooni ülesanne on välismaalt saabuvad üliõpilased/töötajad vastu võtta ja pakkuda neile õppe-, praktika- või koolitusprogrammi või saada osa nende õpetamistegevusest. Need kohustused hõlmavad ka toetuste maksmist (programmivälistest kolmandatest riikidest pärit osalejatele).
- Vahendav organisatsioon on organisatsioon, mis tegutseb ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmanda riigi tööturul või haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas. See organisatsioon võib olla õpirändekonsortsiumi liige, kuid ei ole saatev organisatsioon. Kõnealuse organisatsiooni roll võib olla jagada ja hõlbustada saatvate kõrgkoolide haldusmenetlusi ning aidata seoses pakutavate praktikavõimalustega sobitada õpilaste profiile paremini ettevõtjate vajadustega ja valmistada osalejaid ühiselt ette.

Saatev ja vastuvõttev organisatsioon koos üliõpilaste/töötajatega peavad kokku leppima üliõpilaste tegevuses (sõlmima õppelepingu) või töötajate tegevuses (sõlmima õpirändelepingu) enne õpirändeperioodi algust. Nendes lepingutes määratakse kindlaks välismaal veedetava õpirändeperioodi sisu ja täpsustatakse iga lepinguosalise ametliku tunnustamise nõudeid. Õigused ja kohustused on sätestatud toetusesaaja ja osaleja sõlmitud toetuslepingus. Kui tegevuses lepivad kokku kaks kõrgkooli (üliõpilaste õpiränne õppimise eesmärgil, sh põimitud õpiränne, ja töötajate õpiränne õpetamise eesmärgil), tuleb enne vahetuste algust sõlmida leping saatva ja vastuvõtva asutuse vahel.

Horisontaalsed mõõtmed

Õpirändeprojekti kavandades tuleb tugevdada alljärgnevaid horisontaalseid mõõtmeid.

KAASAMINE JA MITMEKESISUS KÕRGHARIDUSVALDKONNA ÕPIRÄNDES

Selleks et teha juurdepääs üliõpilaste ja töötajate õpirändele võimalikult hõlpsaks, peavad kõrgkoolid kooskõlas Erasmuse kõrgharidusharta põhimõtetega tagama võrdse ja õiglase juurdepääsu ning võimalused praegustele ja võimalikele osalejatele, olenemata nende taustast. See tähendab, et kaasata tuleb vähemate võimalustega osalejaid, näiteks füüsilise puude, vaimse tervise häire ja muude terviseprobleemidega inimesed, lapsevanematest üliõpilased, töötavad või tippsportlasest üliõpilased ning kõigi õpirändeprojektides alaesindatud erialade üliõpilased. Selle põhimõtte järgimiseks on oluline kehtestada sellised sisemised valikumenetlused, milles võetakse arvesse võrdseid võimalusi ja kaasatust ning hinnatakse taotlejate saavutusi ja motiveeritust terviklikul viisil. Peale selle innustatakse kõrgkoole töötama välja integreeritud õpirände võimalusi, näiteks

lõimides need õppekavadesse, et soodustada kõikide erialade üliõpilaste osalust. Sellega seoses võib kasu olla põimitud õpirände võimalustest, mis võivad mõnele üksikisikule või üliõpilaste rühmale sobida paremini. Seda silmas pidades on kaasamise ja mitmekesisuse seisukohast kasulik, kui kõrgkoolis on olemas kaasamisküsimustega tegelev ametnik, kes võib näiteks aidata suurendada teadlikkust, töötada välja teabevahetus- ja teavitusstrateegiaid, tagada asjaomaste kolleegidega koostöös piisava toe õpirändeperioodi kestel ning aidata hõlbustada kaasamise ja mitmekesisuse valdkonna oskusteabega asjaomaste töötajate koostööd asutuses.

KESKKONNAKESTLIKKUS JA KESKKONNAHOIDLIKUD TAVAD KÕRGHARIDUSVALDKONNA ÕPIRÄNDES

Kooskõlas Erasmuse kõrgharidusharta põhimõtetega peavad kõrgkoolid edendama kõikides programmiga seotud tegevustes keskkonnasõbralikke tavasid. See tähendab, et õpirännet korraldades edendatakse kestlike transpordivahendite kasutamist ja tehakse pingutusi, et korraldada programmi „Erasmus+“ raames toimuva õpirändega seotud üritusi, konverentse ja kohtumisi keskkonnasõbralikumal viisil, samuti püütakse asendada paberkandjapõhised haldusprotsessid digitaalsete protsessidega (kooskõlas Euroopa üliõpilaspileti algatuse normide ja ajakavaga). Samuti peaksid kõrgkoolid suurendama kõigi osalejate teadlikkust mitmesugustest meetmetest, mida nad saavad välismaal viibides võtta oma õpirändetegevusega seotud CO_2 jalajälje ja keskkonnajalajälje vähendamiseks, ning jälgima üliõpilaste ja töötajate õpirände tegevuste keskkonnakestlikkuse suurendamiseks tehtavaid edusamme.

DIGIPÖÖRE NING DIGIÕPE JA -OSKUSED KÕRGHARIDUSVALDKONNA ÕPIRÄNDES

Kooskõlas Erasmuse kõrgharidusharta põhimõtetega peaksid kõrgkoolid üliõpilaste õpirände haldamiseks kasutusele võtma digitaalsed lahendused, järgides Euroopa üliõpilaspileti algatuse[73] tehnilisi norme. See tähendab, et programmis osalevad kõrgkoolid peavad õpirände andmete vahetamiseks võtma ühendust paberivaba Erasmuse võrgustikuga ning looma ühenduse Euroopa üliõpilaspileti ruuteriga, et integreerida Euroopa üliõpilaspileti funktsioonid oma (füüsilistesse või digitaalsetesse) üliõpilaspiletitesse[74]. Kui need on kättesaadavad, peaksid kõrgkoolid võtma ühendust ESCI+ kaudu. Kõrgkoolid võivad kasutada oma korraldustoetuse vahendeid õpirände digitaalseks haldamiseks ja Euroopa üliõpilaspileti funktsioonide integreerimiseks oma üliõpilaspiletitesse.

Kõrgkoolid, kellele anti Erasmuse kõrgharidusharta 2026. aastal, võivad otsustada kasutada paberivaba Erasmuse võrgustikku, kui nad on sellega juba ühinenud. Nad ei ole siiski kohustatud seda tegema ja neil soovitatakse oodata, kuni ESCI+ tehnilised kirjeldused on kättesaadavad[75]. Need kõrgkoolid võivad kasutada oma olemasolevaid menetlusi ja süsteeme õpirände haldamiseks praeguse programmi „Erasmus+“ viimasel aastal. Eeldatakse, et kõik kõrgkoolid vahetavad programmi „Erasmus+“ järgmisel programmitöö perioodil ESCI+ kaudu teavet üliõpilaste liikuvuse kohta.

Asutused peaksid edendama põimitud õpirännet ehk füüsilise ja virtuaalse komponendi ühitamist asutuses, et pakkuda paindlikumaid õpirände võimalusi, täiendada õpiväljundeid ning suurendada füüsilise õpirände mõju. Põimitud õpirändetegevuse puhul peavad kõrgkoolid tagama tegevuse kvaliteedi ning põimitud õpirändes, sealhulgas selle virtuaalses osas, osalemise ametliku tunnustamise. Samuti peaksid asutused suurendama üliõpilaste ja töötajate teadlikkust programmi raames pakutavatest võimalustest omandada ja arendada asjaomaseid digioskusi kõigil erialadel, sealhulgas digitaalsete võimaluste praktikaprogrammi kaudu, mis võimaldab üliõpilastel ja äsjalõpetanutel arendada või omandada digioskusi[76].

---

[73] Euroopa üliõpilaspileti algatus: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/european-student-card-initiative.

[74] Selline integreerimine on võimalik ka juhul, kui üliõpilaspileteid ei väljasta kõrgharidusasutus ise, vaid seda teeb tsentraalselt näiteks avaliku sektori asutus (nt ministeerium) või üliõpilasliit. Euroopa üliõpilaspileti ruuter võimaldab paindlikkust, võttes arvesse juhtumeid, kus kõrgkool ei ole üliõpilaspiletite otsene väljastaja.

[75] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/european-student-card-initiative/about/esci-2028-2034

[76] Üliõpilase praktika loetakse digioskuste praktikaks juhul, kui praktikant tegeleb selle käigus ühe või mitme alljärgneva tegevusega: digiturundus (nt sotsiaalmeediahaldus, veebianalüütika); graafiline, mehaaniline või arhitektuuriline digidisain; mobiilirakenduste, tarkvara või veebisaitide arendus, skriptide kirjutamine; IT-süsteemide installimine ja võrkude paigaldamine, hooldus ja haldus; küberturvalisus; andmeanalüütika, andmekaeve ja andmete visualiseerimine; programmeerimine, robootika ja tehisintellekti rakenduste arendamine; Üldine kasutajatugi, tellimuste täitmine, andmesisestus või kantseleitöö selle kategooria alla ei kuulu.

Digioskuste koolitusest võib kasu olla ka õpetajatele ja haldustöötajatele, sest see võimaldab neil omandada asjakohaseid digioskusi, et kasutada digitaaltehnoloogiat kursustel ja haldustegevuses[77].

OSALEMINE DEMOKRAATLIKUS ELUS JA KODANIKUOSALUS

Programmi eesmärk on aidata osalejatel avastada kodanikuaktiivsuse ja demokraatlikus elus osalemise kasutegureid. Toetatavate õpirändetegevustega tuleks tugevdada kodanikuühiskonna eri valdkondades osalemise oskusi, samuti arendada kultuuridevahelise suhtlemise ja sotsiaalset pädevust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust. Võimaluse korral peaksid projektid pakkuma võimalusi osalemiseks demokraatlikus ja ühiskonnaelus ning kodanikuühiskonnas sisuka formaalõppe ja mitteformaalse õppimise kaudu, samuti edendades õppetegevuste koosloomise ja -kavandamise tavasid. Osalemine õpirändes peaks parandama ka osalejate arusaamist Euroopa Liidust ja Euroopa ühistest väärtustest, sealhulgas demokraatlike põhimõtete, inimväärikuse ning ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtete austamine, kultuuridevaheline dialoog ning ka Euroopa sotsiaalne, kultuuri- ja ajaloopärand.

Tegevuste kirjeldus

Üliõpilaste õpiränne

Üliõpilaste õpiränne võib toimuda ükskõik mis erialal ja õppetasandil (lühitsükkel / bakalaureuse-/magistri-/doktoriõpe). Selleks et tagada kvaliteetsed õpirändega seotud tegevused, millel oleks üliõpilastele võimalikult suur mõju, peab tegevus vastama üliõpilase kraadiõppe ja isikliku arengu vajadustele.

Üliõpilased võivad osaleda alljärgnevas tegevuses.

- **Õppeperiood** välismaal partnerkõrgkoolis. Välismaal veedetav õppeperiood peab moodustama osa üliõpilase kraadiõppeprogrammist ükskõik mis õppetasandil. Õppeperiood välismaal võib hõlmata ka praktikaperioodi. Selline kombineerimine tagab välismaal omandatud akadeemilise ja erialase kogemuse koostoime. Mis puudutab töökoormust, siis Euroopa kõrgharidusruumi kuuluvates riikides koosneb õppeaasta täiskoormusega õppe puhul tavaliselt hariduskäigu komponentidest, mis annavad kokku 60 EAPd (või samaväärsed ühikud Euroopa kõrgharidusruumi välistes riikides). Õppeaastast lühemate õpirändeperioodide puhul on tuleb õppelepingus sisalduvaid hariduskäigu komponente proportsionaalselt kohandada.
- **Praktika** (õppepraktika) välismaal mõnes ettevõttes, uurimisinstituudis, laboris, organisatsioonis või muus asjakohases töökeskkonnas. Välismaal läbitavat praktikat toetatakse nii õpingute ajal (olenemata õppetsüklist) kui ka vahetult pärast õpingute lõpetamist. See hõlmab ka õpetajapraktikat õpetajaks õppijatele ning üliõpilaste ja doktorantide uurimispraktikat ükskõik mis asjaomases uurimisasutuses. Selleks et suurendada koostoimet programmiga „Euroopa horisont“, võib kõnealune õpiränne toimuda ka programmist „Euroopa horisont“ rahastatavate teadusprojektide raames, ent seejuures tuleb täielikult järgida ELi vahenditest topeltrahastamise vältimise põhimõtet. Kui vähegi võimalik, peaks praktika olema üliõpilase õppeprogrammi lahutamatu osa. Mis puudutab töökoormust, siis peavad osalejad põhimõtteliselt töötama täiskohaga, lähtudes vastuvõtva organisatsiooni tööajast.

[77] Töötajate õpirännet käsitatakse digioskuste koolitusena, kui töötaja tegeleb selle käigus ühe või mitme alljärgneva tegevusega: töövarjutamine / osalemine koolituskursustel, mis käsitlevad Euroopa üliõpilaspileti algatuse vahendeid, digiõppe vahendeid/tarkvara, programmeerimist ning spetsiaalset IT-tarkvara ja spetsiaalseid IT-süsteeme kõrgharidusasutuste haldamiseks.

Selleks et paremini täita **doktorantide õpirände** korral mitmesuguseid õpi- ja koolitusvajadusi ning tagada kõrgharidustöötaja staatusega isikutega võrdsed võimalused, saavad doktorandid ja hiljuti doktorikraadi omandanud isikud[78] osaleda lühi- või pikaajalises füüsilises õpirändes või praktikas välismaal. Füüsilisele õpirändele on soovitatav lisada virtuaalne osa.

Välismaal läbitav õppeperiood või praktika (sh doktorantide õpiränne) võib olenemata kestusest igal juhul toimuda **põimitud õpirände** vormis. Põimitud õpiränne hõlmab füüsilist õpirännet, millele lisatakse virtuaalne osa, et soodustada koostööpõhist vastastikust veebiõpet ja rühmatööd. Näiteks saavad õppijad eri riikidest ja erialadelt virtuaalse õpirände kaudu osaleda veebikursustel või teha rühmades ja individuaalselt ülesandeid, mida omakorda tunnustatakse osana nende õpingutest.

Kõik üliõpilased saavad põimitud õpirändes osaleda ka **põimitud intensiivprogrammi** kaudu, kui täidetud on käesolevas juhendis põimitud intensiivprogrammide puhul kirjeldatud rahastamiskõlblikkuse erikriteeriumid.

Töötajate õpiränne

Töötajate õpirändes võivad osaleda kõik kõrgharidustöötajad või väljastpoolt kõrgkooli õpetama kutsutud töötajad. Selleks et tagada kvaliteetsed õpirändega seotud tegevused, millel oleks võimalikult suur mõju, peab tegevus olema seotud töötajate kutsealase arenguga ning vastama nende õpi- ja isikliku arengu vajadustele.

Töötajad võivad osaleda alljärgnevas tegevuses.

- **Õpetamisperiood** välismaal partnerkõrgkoolis. Õpetamisperioodi jooksul saavad kõrgkoolide õppejõud või ettevõtete töötajad võimaluse õpetada partnerkõrgkoolis välismaal. Õpetamisega seotud töötajate õpirännet on võimalik rakendada iga eriala puhul.
- **Koolitusperiood** välismaal partnerkõrgkoolis, ettevõttes või muus asjakohases töökeskkonnas. Koolitusperiood välismaal võimaldab kõrgkoolide töötajatel osaleda seal koolitustegevuses, mis on seotud nende igapäevatööga kõrgkoolis. Tegevus võib toimuda koolitusürituste (v.a konverentsid) või töövarju- ja vaatlusperioodide vormis.

Välismaal veedetava õpirändeperioodi vältel võib õpetamis- ja koolitustegevusi põimida. Välismaal veedetav õpetamis- või koolitusperiood võib toimuda **põimitud õpirände** kujul.

Põimitud intensiivprogrammid

Tegemist on lühiajaliste intensiivprogrammidega, milles kasutatakse uuenduslikke õpi- ja õpetamismeetodeid, sealhulgas veebipõhist koostööd. Programmid võivad hõlmata probleemipõhist õpet, mille puhul riikide- ja erialadevahelised rühmad teevad koostööd konkreetsete probleemide lahendamiseks, näiteks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkidega seotud probleemid või piirkondades, linnades või äriühingutes kindlaks tehtud ühiskondlikud väljakutsed. Võrreldes osalevates kõrgkoolides pakutavate olemasolevate kursuste või koolitustegevustega peab intensiivprogrammil olema lisaväärtus ning tegemist võib olla mitmeaastase programmiga. Põimitud intensiivprogrammide eesmärk on jõuda kõigi üliõpilasteni, olenemata nende taustast, erialast ja õppetsüklist ning need võimaldavad füüsilise ja virtuaalse õpirände ühendamise teel uusi paindlikumaid õpirände võimalusi.

Kõrgkoolidel on võimalus koostöös korraldada üliõpilastele ja töötajatele suunatud lühiajalisi põimitud intensiivprogramme, mis hõlmavad õpet, õpetamist ja koolitust. Nende põimitud intensiivprogrammide ajal viibivad üliõpilaste ja/või õppivate töötajate rühmad lühikest aega välismaal ning peavad lisaks sellele läbima kohustusliku virtuaalse osa, mis võimaldab koostööpõhist vastastikust veebiõpet ja rühmatööd. Virtuaalne osa peab võimaldama õppijatel teha veebis rühmades ja samaaegselt konkreetseid põimitud intensiivprogrammi lõimitud ülesandeid, mida arvestatakse üldiste õpiväljundite puhul.

[78] Hiljuti doktorikraadi omandanud isik võib praktikal osaleda samadel tingimustel nagu iga teine äsjalõpetanud isik (12 kuu jooksul alates lõpetamisest). Nende riikide puhul, kus äsjalõpetanud peavad astuma kohustuslikku sõjaväe- või tsiviilteenistusse, pikendatakse rahastamiskõlblikkuse perioodi nimetatud teenistuse kestuse võrra.

Peale selle võivad põimitud intensiivprogrammid olla avatud mis tahes kõrgkoolide üliõpilastele ja töötajatele, kaasa arvatud kohalikele üliõpilastele ja töötajatele. Põimitud intensiivprogrammid aitavad suurendada suutlikkust uuenduslike õpetamis- ja õpitavade väljakujundamiseks ja rakendamiseks osalevates kõrgkoolides.

Programmiväliseid kolmandaid riike hõlmav rahvusvaheline õpiränne

Kõrgharidusvaldkonna õpirände meetme põhieesmärk on toetada Euroopa mõõtmega õpirännet ehk õpirännet ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide vahel.

Peale selle toetatakse meetme raames ka rahvusvahelist mõõdet – selleks on ette nähtud kaks tegevussuunda õpirändeks, mis hõlmab programmiväliseid kolmandaid riike kogu maailmast.

Ühe tegevussuunaga toetatakse õpirännet kõigisse programmivälistesse kolmandatesse riikidesse (v.a Valgevene ja Venemaa) ning seda rahastatakse ELi sisepoliitika rahalistest vahenditest[79].

Teise tegevussuunaga toetatakse õpirännet programmivälistesse kolmandatesse riikidesse ja nendest riikidest, välja arvatud mis tahes õpiränne Venemaale ja Venemaalt, Valgevene suunaline õpiränne ja töötajate õpiränne Valgevenesse ja Valgevenest. Seda tegevussuunda rahastatakse ELi välistegevuse vahenditest[80].

Nendel kahel rahvusvahelise õpirände tegevussuunal on erinevad, ent vastastikku täiendavad eesmärgid, mis põhinevad vastavate rahastamisallikate poliitikaprioriteetidel.

Sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatav väljapoole suunatud rahvusvaheline õpiränne. Tähelepanu keskmes on ELi liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides asuvate kõrgkoolide üliõpilaste ja töötajate tulevikku suunatud ja muude asjaomaste oskuste arendamine. Rahvusvahelist õpirännet programmivälistesse riikidesse rahastatakse õpirändeprojektidele eraldatud toetusest. Toetusesaajad võivad kasutada kuni 20 % neile viimati eraldatud projektitoetuse summast väljapoole suunatud õpirändeks programmivälistesse riikidesse kogu maailmast. Nende võimaluste eesmärk on innustada ELi liikmesriikide või programmiga liitunud kolmandate riikide organisatsioone välja töötama väljapoole suunatud õpirände tegevusi koos mitme programmivälise kolmanda riigiga ning projekti geograafiline ulatus peaks olema võimalikult suur.

Välispoliitika rahalistest vahenditest toetatav väljapoole suunatud ja sissetulev rahvusvaheline õpiränne. Selle meetme puhul juhindutakse ELi välispoliitika prioriteetidest ning seega on rahastamiskõlblike piirkondade (1.–3. ja 5.–12. piirkonna riigid) koostööks kindlaks määratud teatavad eesmärgid ja eeskirjad, mis on esitatud allpool jaotises „Lisateave välispoliitika rahalistest vahenditest toetatavate õpirändeprojektide kohta“.

Selle meetme all kirjeldatavad rahvusvahelise õpirände tegevused kehtivad mõlema tegevussuuna puhul, kui ei ole sätestatud teisiti.

MILLISED ON ÕPIRÄNDEPROJEKTI RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID?

Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega määratakse kindlaks projektikonkursil osalemise tingimused. Järgmises jaotises on esitatud rahastamiskõlblikud tegevused, projekti kestus ning õpirändeprojekti taotluse esitamise viis ja aeg.

ÕPIRÄNDEPROJEKTIDE RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks peab taotleja vastama järgmistele kriteeriumidele.

[79] ELi eelarve rubriik 2 „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“.

[80] ELi eelarve rubriik 6 „Naabrus ja maailm“.

Rahastamiskõlblikud tegevused	Kõrgkoolid võivad ellu viia üht või mitut järgmist rahastamiskõlblikku tegevust: ▪ üliõpilaste õpiränne õppimise eesmärgil; ▪ üliõpilaste õpiränne praktika eesmärgil; ▪ töötajate õpiränne õpetamise eesmärgil; ▪ töötajate õpiränne koolituse eesmärgil; ▪ põimitud intensiivprogrammid (v.a välispoliitika rahalistest vahenditest toetatavate õpirändeprojektide puhul). Rahastamiskõlblikud õpirändevood: ▪ Sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatavad õpirändeprojektid: ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest ükskõik mis riiki maailmas (ELi liikmesriigid, programmiga liitunud kolmandad riigid ja 1.–3. ja 5.–14. piirkonna programmivälised kolmandad riigid); ▪ Välispoliitika rahalistest vahenditest toetatavad õpirändeprojektid: ELi liikmesriikide või programmiga liitunud kolmandate riikide ning programmiväliste kolmandate riikide vahel (v.a 13. ja 14. piirkonna riigid). **NB!** Üliõpilaste ja töötajate õpiränne Venemaale ja Venemaalt ning töötajate õpiränne Valgevenesse ja Valgevenest ei ole rahastamiskõlblikud.
Kes võib esitada taotluse?	Toetust võivad taotleda järgmiste akrediteeringutega organisatsioonid. ▪ Taotlus eraldiseisva kõrgkoolina: ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud kõrgkoolid, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta. ▪ Taotlus õpirändekonsortsiumina: ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud organisatsioonid, kes koordineerivad kõrgharidusvaldkonna õpirändekonsortsiumide Erasmuse akrediteeringuga konsortsiumi. Organisatsioonid, kellel ei ole konsortsiumi akrediteeringut, saavad seda akrediteeringut taotleda sama projektikonkursi raames õpirändeprojekti toetust taotleva õpirändekonsortsiumi nimel või mõnel varasemal projektikonkursil osalenud õpirändekonsortsiumi nimel. Kõikidel osalevatel ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide kõrgkoolidel peab olema Erasmuse kõrgharidusharta. Organisatsiooni õpirändeprojekt on rahastamiskõlblik üksnes juhul, kui tema konsortsiumi akrediteeringu taotlus rahuldatakse. Kõrgkoolide üliõpilased ja töötajad ei saa toetust otse taotleda: õpirändega seotud tegevuses ja põimitud intensiivprogrammides osalejate valikukriteeriumid määrab kindlaks kõrgkool, kus osalejad õpivad või töötavad.
Rahastamiskõlblikud riigid	Tegevuses võivad osaleda: ▪ ELi liikmesriigid või programmiga liitunud kolmandad riigid; ▪ programmivälised kolmandad riigid (võimalikud tingimused välispoliitika rahalistest vahenditest toetatavate õpirändeprojektide puhul on esitatud käesolevat meedet käsitlevas jaotises „Lisateave välispoliitika rahalistest vahenditest toetatavate õpirändeprojektide kohta“ ja jaotises „Rahastamiskõlblikud riigid“ A osas).

Osalevate organisatsioonide arv	Kui taotlus esitatakse eraldiseisva kõrgkoolina, märgitakse taotlusvormil üks organisatsioon, ning kui taotlus esitatakse õpirändekonsortsiumina, märgitakse taotlusvormil taotleja ja õpirändekonsortsiumi liikmed. Õpirändeprojekti elluviimisel peavad kaasa lööma vähemalt kaks organisatsiooni (vähemalt üks saatev organisatsioon ja vähemalt üks vastuvõttev organisatsioon). Välispoliitika rahalistest vahenditest toetatavates õpirändeprojektides peab osalema vähemalt üks organisatsioon programmivälisest kolmandast riigist. Sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatavates õpirändeprojektides toimuvate põimitud intensiivprogrammide puhul peab projekti elluviimise ajal põimitud intensiivprogrammi korraldamisel lisaks taotlejale (taotlev kõrgkool või taotlevasse õpirändekonsortsiumisse kuuluv kõrgkool) osalema vähemalt kaks kõrgkooli kahest teisest ELi liikmesriigist ja programmiga liitunud kolmandast riigist.
Projekti kestus	Sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatavad õpirändeprojektid: 26 kuud. Välispoliitika rahalistest vahenditest toetatavad õpirändeprojektid: 24 või 36 kuud.
Kellele esitada taotlus?	Selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad esitama toetustaotluse **hiljemalt 18. veebruaril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi) nii sisepoliitika rahalistest vahenditest rahastatavate projektide puhul, mida hakatakse ellu viima sama aasta 1. juunil, kui ka välispoliitika rahalistest vahenditest rahastatavate projektide puhul, mida hakatakse ellu viima sama aasta 1. augustil**.
Kuidas esitada taotlus?	Üksikasjalik teave taotluse esitamise kohta on esitatud käesoleva juhendi C osas.
Muud miinimumnõuded	Kõrgkool võib riikliku büroo kaudu toetust taotleda kahel viisil: • otse eraldiseisva kõrgkoolina; • õpirändekonsortsiumi koordinaatorina/liikmena. Kõrgkool võib esitada igas valikuvoorus vaid ühe taotluse õpirändeprojekti kohta kas eraldiseisva kõrgkoolina ja/või teatavat konsortsiumi koordineeriva kõrgkoolina. Kõrgkool võib siiski kuuluda mitmesse samal ajal toetust taotlevasse õpirändekonsortsiumi või koordineerida nende tegevust. Mõlemat varianti (individuaalne taotlus ja konsortsiumi taotlus) võib kasutada ühel ajal. Kui samal õppeaastal kasutatakse mõlemat rahastuse taotlemise varianti, vastutab kõrgkool siiski osaleja topeltrahastamise vältimise eest. Õpirändeprojektis tuleks rakendada Euroopa üliõpilaspileti algatust (sh paberivaba Erasmuse võrgustik ja Euroopa üliõpilaspilet), et hõlbustada õpirändetsükli veebipõhist haldamist, ning muid keskkonnasõbralikkust ja kaasamist edendavaid lähenemisviise kooskõlas Erasmuse kõrgharidusharta ja selle suunistega.

Lisaks eespool osutatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele hinnatakse taotlejaid järgmistes jaotistes esitatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide ning samuti **menetlusest kõrvalejätmise, valiku- ja hindamiskriteeriumide** alusel. Lisateave menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumide kohta on esitatud käesoleva juhendi C osas.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID ÜLIÕPILASTE ÕPIRÄNDE KORRAL

Rahastamiskõlblikud tegevused	Vt rahastamiskõlblikud tegevused jaotises „Õpirändeprojektide rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid“.
Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid	▪ **Üliõpilaste õpiränne õppimise eesmärgil** Kõik osalevad (nii saatvad kui ka vastuvõtvad) organisatsioonid ELi liikmesriikidest või programmiga liitunud kolmandatest riikidest peavad olema kõrgkoolid, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta. Kõik (nii saatvad kui ka vastuvõtvad) programmivälistes kolmandates riikides paiknevad organisatsioonid peavad olema pädevate asutuste tunnustatud kõrgkoolid, kes on enne õpirändetegevust allkirjastanud kõrgkoolidevahelised lepingud partneritega ELi liikmesriikidest või programmiga liitunud kolmandatest riikidest. ▪ **Üliõpilaste õpiränne praktika eesmärgil** Saatev organisatsioon peab olema ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asuv kõrgkool, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta, või programmivälises kolmandas riigis asuv kõrgkool, keda on tunnustanud pädevad asutused ja kes on enne õpirändetegevust allkirjastanud kõrgkoolidevahelised lepingud partneritega ELi liikmesriikidest või programmiga liitunud kolmandatest riikidest. Kui tegemist on üliõpilaste õpirändega praktika eesmärgil, võib vastuvõttev organisatsioon olla[81]: o ükskõik milline tööturul või haridus-, koolitus-, noorte- või teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas tegutsev avaliku või erasektori organisatsioon. Selline organisatsioon võib olla näiteks: – avaliku või erasektori ettevõte või väike-, keskmise suurusega või suurettevõte (sh sotsiaalne ettevõte); – kohaliku, piirkonna või riigi tasandi avalik-õiguslik asutus; – saatva ELi liikmesriigi või programmiga liitunud kolmanda riigi saatkond või konsulaat; – sotsiaalpartner või muu tööhõivesektori esindaja, sealhulgas kaubanduskoda, erialaliit, ametiühing; – uurimisinstituut; – sihtasutus; – kool/instituut/hariduskeskus (ükskõik mis tasandil, alates koolieelsest haridusest kuni keskhariduseni, k.a kutse- ja täiskasvanuharidus); o mittetulundusühendus, ühendus, valitsusväline organisatsioon; o karjääri- ja kutsenõustamis- ning teabeteenuseid pakkuv asutus; o ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asuv kõrgkool, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta, või programmivälises kolmandas riigis asuv

[81] Üliõpilaste praktikaga seotud õpirände korral ei ole vastuvõtvate organisatsioonidena rahastamiskõlblikud järgmised organisatsioonid: ELi institutsioonid ja muud ELi asutused, sealhulgas spetsialiseeritud asutused (nende täielik nimekiri on kättesaadav aadressil https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_et); ELi programme haldavad organisatsioonid, näiteks programmi „Erasmus+“ riiklikud bürood (selleks et vältida võimalikku huvide konflikti ja/või topeltrahastamist).

	kõrgkool, keda on tunnustanud pädevad asutused ja kes on enne õpirändetegevust allkirjastanud kõrgkoolidevahelised lepingud partneritega ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist.
Meetme kestus	**Üliõpilaste õpiränne õppimise eesmärgil**: 2 kuud (või üks semester või trimester) kuni 12 kuud füüsilist õpirännet (ei sisalda reisimisele kuluvat aega). See võib hõlmata täiendavat praktikaperioodi, kui see on ette nähtud, ning tegevused võivad olenevalt asjaoludest olla korraldatud kas üksteise järel või samal ajal. Sellise kombinatsiooni puhul järgitakse rahastamiseeskirju ja õpirände miinimumkestust. **Üliõpilaste õpiränne praktika eesmärgil:** 2–12 kuud füüsilist õpirännet (ei sisalda reisimisele kuluvat aega). Kõik üliõpilased, eelkõige need, kellel ei ole võimalik pikaajalises füüsilises õpirändes õppimise või praktika eesmärgil osaleda, näiteks oma eriala või vähemate osalemisvõimaluste tõttu, saavad põimida lühemat aega kestva füüsilise õpirände virtuaalse osaga (lühiajaline põimitud õpiränne). Peale selle saavad üliõpilased osaleda põimitud intensiivprogrammides. Nendel juhtudel peab füüsiline õpiränne kestma 5–30 päeva (ei sisalda reisimisele kuluvat aega) ning see tuleb ühitada kohustusliku virtuaalse osaga, mis võimaldab koostööpõhist vastastikust veebiõpet ja rühmatööd. Õppimise eesmärgil toimuva põimitud õpirände eest peab üliõpilane saama vähemalt 3 EAPd. **Doktorantide õpiränne õpinguteks ja praktikaks**: 5–30 päeva või 2–12 kuud füüsilist õpirännet (ei sisalda reisimisele kuluvat aega), kusjuures õpiränne võib hõlmata täiendavat praktikaperioodi, kui see on ette nähtud. **Rahastamiskõlbliku tegevuse kogukestus õppetsükli kohta** Sama üliõpilane võib osaleda õpirändeperioodides, mille puhul füüsilise õpirände kestus on kokku maksimaalselt 12 kuud[82] iga õppetsükli kohta,[83] olenemata õpirändega seotud tegevuste arvust ja liigist: ▪ esimese õppetsükli (bakalaureuseõpe või muu samaväärne õpe), sealhulgas lühikese õppetsükli jooksul (EQFi 5. ja 6. tase); ▪ teise õppetsükli (magistriõpe või muu samaväärne õpe – EQFi 7. tase) jooksul ja ▪ kolmanda õppetsükli jooksul doktorandina (doktoriõpe või EQFi 8. tase). Äsjalõpetanute praktika kestus moodustab osa selle tsükli 12-kuulisest maksimumperioodist, mille jooksul nad praktikakohta taotlevad. Füüsilise õpirände periood võib olla katkestustega. Katkestusperioodi ei võeta õpirände kestuse arvestuses arvesse. Praktika puhul ei käsitata ettevõtte/organisatsiooni puhkust katkestusperioodina. Toetus säilib selle puhkuse ajal. Puhkuseperioodi võetakse arvesse praktikaperioodi miinimumkestuse arvestuses.

[82] Varasem kogemus programmi „Erasmus+“ raames ja/või Erasmus Munduse programmi stipendiumisaajana moodustab osa õppetsükli puhul arvestatavast 12 kuust.

[83] Ühe õppetsükliga õppeprogrammide puhul (nt meditsiini erialal) saavad üliõpilased õpirändes osaleda kuni 24 kuud.

Tegevuse toimumiskoht (kohad)	Üliõpilaste füüsiline õpiränne peab toimuma sellises ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või programmivälises kolmandas riigis,[84] mis ei ole saatva organisatsiooni riik ega üliõpilase elukohariik õpingute ajal[85].
Rahastamiskõlblikud osalejad	Kõrgkoolide üliõpilased, kes on immatrikuleeritud õppekavale, mis viib tunnustatud kraadi, sealhulgas topelt-/ühiskraadi[86] või muu tunnustatud kolmanda taseme kvalifikatsiooni omandamiseni (kuni ja kaasa arvatud doktoriõpe). Doktorantide õpirände korral peab osaleja kvalifikatsioon vastama EQFi 8. tasemele. Äsjalõpetanud võivad osaleda õpirändes praktika eesmärgil. Toetust saav organisatsioon võib loobuda praktikavõimaluste pakkumisest äsjalõpetanutele. Äsjalõpetanud isikud peab välja valima vastav kõrgkool nende viimasel õpinguaastal ning nad peavad läbima ja lõpetama oma praktika välismaal ühe aasta jooksul pärast kõrgkooli lõpetamist[87].
Muud nõuded	Üliõpilaste õpiränne võib olla seotud ükskõik mis erialaga. Üliõpilaste õpirände puhul võib õppeperiood olla põimitud lühiajalise (vähem kui 2 kuud) praktikaga, kusjuures seda käsitatakse tervikliku õppeperioodina. Üliõpilane ning saatev ja vastuvõttev organisatsioon peavad allkirjastama õppelepingu. Välismaal veedetav õppeperiood peab moodustama osa üliõpilase kraadiõppeprogrammist. Kui vähegi võimalik, peaks praktika olema üliõpilase õppeprogrammi lahutamatu osa. Osalemist kõrgkoolis toimuvatel kursustel ei saa lugeda praktikaks. Üliõpilaste põimitud õpirände puhul võivad tegevused hõlmata osalemist põimõppe vormis pakutavatel kursustel ükskõik mis partnerkõrgkoolis, veebikoolitust ja veebis tehtavaid ülesandeid või osalemist põimitud intensiivprogrammides. Rahvusvahelise õpirände küsimuses vt jaotis „Programmiväliseid kolmandaid riike hõlmav rahvusvaheline õpiränne“.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID TÖÖTAJATE ÕPIRÄNDE KORRAL

Rahastamiskõlblikud tegevused	Vt rahastamiskõlblikud tegevused jaotises „Õpirändeprojektide rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid“.
	▪ **Töötajate õpiränne õpetamise eesmärgil**

[84] Välja arvatud Valgevene ja Venemaa.

[85] Kui tegemist on emakõrgkoolist juriidiliselt sõltuva filiaaliga, kes ei saa sõlmida eraldi institutsioonidevahelist lepingut, käsitatakse saatva või vastuvõtva riigina riiki, kus asub emakõrgkool, ning individuaalne toetus ja õpirändevoo toetuskõlblikkus määratakse kindlaks selle riigi järgi. Reisitoetuse saamiseks kasutatava vahemaa arvutamisel peavad toetusesaajad kasutama filiaali(de) tegelikku asukohta. Sõltumatud filiaalid peavad programmis osalema emakõrgkoolist eraldi.

[86] Ühis- või topeltkraadi andvate kõrgkoolide vaheline õpiränne on rahastamiskõlblik, tingimusel et ei esine topeltrahastamist. Ühis- või topeltkraadide puhul on õpirändes osalejat saatev kõrgkool see, kes rahastab sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatavat õpirännet. Rahvusvahelise õpirände puhul võivad ühis- või topeltkraadi andmises osalevad kõrgkoolid kasutada rahastamist selliste õpirändeprojektide raames, mida toetatakse sise- ja välispoliitika rahalistest vahenditest, võttes arvesse iga tegevussuuna tegevuste ja voogude rahastamiskõlblikkust.

[87] Nende riikide puhul, kus äsjalõpetanud peavad astuma kohustuslikku sõjaväe- või tsiviilteenistusse, pikendatakse rahastamiskõlblikkuse perioodi nimetatud teenistuse kestuse võrra.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid	**Saatev organisatsioon peab olema:** o ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asuv kõrgkool, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta, või o programmivälises kolmandas riigis asuv kõrgkool, keda on tunnustanud pädevad asutused ja kes on enne õpirändetegevust allkirjastanud kõrgkoolidevahelised lepingud partneritega ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist, või o ettevõtetest kutsutud töötajate, st kõrgkooli õpetama kutsutud töötajate puhul: ükskõik milline ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või programmivälises kolmandas riigis tööturul või hariduse, koolituse, noorte või teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas tegutsev avaliku või erasektori organisatsioon (v.a kõrgkoolid, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta). Selline organisatsioon võib olla näiteks: – avaliku või erasektori ettevõte või väike-, keskmise suurusega või suurettevõte (sh sotsiaalne ettevõte); – kohaliku, piirkonna või riigi tasandi avalik-õiguslik asutus; – sotsiaalpartner või muu tööhõivesektori esindaja, sealhulgas kaubanduskoda, erialaliit, ametiühing; – uurimisinstituut; – sihtasutus; – kool/instituut/hariduskeskus (ükskõik mis tasandil, alates koolieelsest haridusest kuni keskhariduseni, k.a kutse- ja täiskasvanuharidus); – mittetulundusühendus, ühendus, valitsusväline organisatsioon; – karjääri- ja kutsenõustamis- ning teabeteenuseid pakkuv asutus. **Vastuvõttev organisatsioon peab olema** ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asuv kõrgkool, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta akrediteering, või programmivälises kolmandas riigis asuv kõrgkool, keda on tunnustanud pädevad asutused ja kes on enne õpirändetegevust allkirjastanud kõrgkoolidevahelise lepingu partneriga ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist. ▪ **Töötajate õpiränne koolituse eesmärgil** **Saatev organisatsioon peab olema** ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asuv kõrgkool, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta akrediteering, või programmivälises kolmandas riigis asuv kõrgkool, keda on tunnustanud pädevad asutused ja kes on enne õpirändetegevust allkirjastanud kõrgkoolidevahelised lepingud partneritega ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist. **Vastuvõttev organisatsioon peab olema**: o ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asuv kõrgkool, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta, või programmivälises kolmandas riigis asuv kõrgkool, keda on tunnustanud pädevad asutused ja kes on enne õpirändetegevust allkirjastanud kõrgkoolidevahelised lepingud partneritega ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist, või o ükskõik milline ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis (või programmivälises kolmandas riigis, kui õpirändeprojekti rahastatakse sisepoliitika rahalistest vahenditest) tööturul või haridus-, koolitus-, noorte- või teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas tegutsev avaliku või erasektori organisatsioon.
Õpirände kestus	**Töötajate õpiränne õpetamise ja koolituse eesmärgil**

	Õpirände kestus ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud riikide vahel peab olema 2–60 päeva füüsilist õpirännet (ei sisalda reisimisele kuluvat aega). Ettevõtetest kutsutud töötajate puhul on minimaalne kestus 1 päev füüsilist õpirännet. Kui õpiränne hõlmab programmiväliseid kolmandaid riike, peab kestus olema 5–60 päeva (ei sisalda reisimisele kuluvat aega). Sama kehtib ettevõtetest kutsutud töötajate puhul. Kõigil juhtudel peavad miinimumkestuse päevad olema järjestikused. Füüsilise õpirände periood võib olla katkestustega. Katkestusperioodi ei võeta õpirände kestuse arvestuses arvesse. Õpetamistegevust peab igal juhul olema vähemalt 8 tundi nädalas (või mis tahes nädalast lühema perioodi jooksul). Kui õpiränne kestab kauem kui nädal, peab pooliku nädala minimaalne õpetamistundide arv olema proportsionaalne nädala kestusega. Kehtib järgmine erand: • õpetamistundide minimaalse arvu nõuet ei kohaldata ettevõtetest kutsutud töötajate puhul; • kui õpetamistegevus on ühe välismaal veedetud perioodi jooksul ühendatud koolitustegevusega, lühendatakse nädala (või mis tahes nädalast lühema perioodi) minimaalset õpetamistundide arvu 4 tunnini. Kõik töötajad võivad osaleda põimitud intensiivprogrammides. Kui on tegemist põimitud intensiivprogrammi raames toimuva töötajate õpirändega enda koolitamise eesmärgil, peab füüsiline õpiränne kestma 5–30 päeva (ei sisalda reisimisele kuluvat aega) ning see tuleb ühitada kohustusliku virtuaalse osaga, mis võimaldab koostööpõhist vastastikust veebiõpet ja rühmatööd. Kui on tegemist sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatava põimitud intensiivprogrammi raames toimuva töötajate õpirändega enda koolitamise eesmärgil, peab füüsiline õpiränne kestma 2–30 päeva (ei sisalda reisimiseks kuluvat aega) või ettevõtetest kutsutud töötajate puhul vähemalt üks päev ning virtuaalne osa on vabatahtlik.
Tegevuse toimumiskoht (kohad)	Töötajate füüsiline õpiränne peab toimuma ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või programmivälises kolmandas riigis, mis ei ole ei saatva organisatsiooni riik ega töötaja elukohariik[88].
Rahastamiskõlblikud osalejad	**Töötajate õpiränne õpetamise eesmärgil:** • ELi liikmesriigis, programmiga liitunud või programmivälises kolmandas riigis asuva kõrgkooli töötajad; • ükskõik mis riigi ettevõtte, tööturul või haridus-, koolitus-, noorte- või teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas tegutseva avaliku või erasektori organisatsiooni (millele ei ole omistatud Erasmuse kõrgharidushartat) töötajad (sh tööl käivad doktorandid), kes on kutsutud ükskõik mis riigi kõrgkooli õpetama. **Töötajate õpiränne koolituse eesmärgil:** ELi liikmesriigis, programmiga liitunud või programmivälises kolmandas riigis asuva kõrgkooli töötajad.

[88] Kui tegemist on emakõrgkoolist juriidiliselt sõltuva filiaaliga, kes ei saa sõlmida eraldi institutsioonidevahelist lepingut, käsitatakse saatva või vastuvõtva riigina riiki, kus asub emakõrgkool, ning individuaalne toetus ja õpirändevoo toetuskõlblikkus määratakse kindlaks selle riigi järgi. Reisitoetuse saamiseks kasutatava vahemaa arvutamisel peavad toetusesaajad kasutama filiaali(de) tegelikku asukohta. Sõltumatud filiaalid peavad programmis osalema emakõrgkoolist eraldi.

Muud nõuded	Töötajate õpiränne võib koosneda õpetamisperioodist, mis on põimitud koolitusperioodiga; seda arvestatakse tervikliku õpetamisperioodina. Õpiränne õpetamise või koolituse eesmärgil võib toimuda samas riigis enam kui ühes vastuvõtvas organisatsioonis, kusjuures seda käsitatakse ühe õpetamis- või koolitusperioodina, mille suhtes kohaldatakse miinimumkestuse nõuet. Õpetamisega seotud õpiränne võib olla seotud ükskõik mis erialaga. Õpetamisega seotud õpiränne võib hõlmata koolituse korraldamist partnerkõrgkooli arendamiseks. Töötaja ning saatev ja vastuvõttev organisatsioon peavad allkirjastama õpirändelepingu. Rahvusvahelise õpirände küsimuses vt jaotis „Programmiväliseid kolmandaid riike hõlmav rahvusvaheline õpiränne“.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID PÕIMITUD INTENSIIVPROGRAMMIDE PUHUL

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid	Põimitud intensiivprogrammi peab olema välja töötanud ja seda peab ellu viima vähemalt kolm kõrgkooli vähemalt kolmest ELi liikmesriigist ja programmiga liitunud kolmandast riigist. Peale selle võivad osaleda ja osalejaid saata teised ELi liikmesriigi või programmiga liitunud või programmivälise kolmanda riigi kõrgkoolid või organisatsioonid. Üliõpilasi ja töötajaid põimitud intensiivprogrammides õppima saatev kõrgkool peab olema ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asuv kõrgkool, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta, või programmivälises kolmandas riigis asuv kõrgkool, keda on tunnustanud pädevad asutused ja kes on enne õpirändetegevust allkirjastanud kõrgkoolidevahelised lepingud partneritega ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist. Programmi elluviimisel osalevate õppejõudude ja koolitajate puhul võib see olla ükskõik mis organisatsioon ELi liikmesriigist, programmiga liitunud kolmandast riigist või programmivälisest kolmandast riigist (vt „Rahastamiskõlblikud osalejad“). Osalejaid võidakse saata programmist „Erasmus+“ eraldatavate rahaliste vahendite toel või nad osalevad omal kulul. Programmiväliste kolmandate riikide kõrgkoolid võivad osalejaid programmist „Erasmus+“ eraldatavate rahaliste vahendite toel saata juhul, kui vastuvõtvas kõrgkoolis on samal ajal käigus välispoliitika rahalistest vahenditest rahastatav õpirändeprojekt, mille raames võetakse vastu üliõpilasi ja töötajaid nendest riikidest. Neid programmivälistest kolmandatest riikidest pärit osalejaid miinimumnõuete täitmise seisukohast arvesse ei võeta. Vastuvõtvale kõrgkoolile peab olema omistatud Erasmuse kõrgharidusharta. Vastuvõttev kõrgkool võib, kuid ei pruugi olla koordineeriv kõrgkool. Osalejaid võivad vastuvõtvas riigis toimuva füüsilise õpirände teatava perioodi jooksul võõrustada ka muud organisatsioonid. Ka koordineeriv kõrgkool peab olema kõrgkool, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta. Koordineeriv/vastuvõttev kõrgkool on kas sisepoliitika rahalistest vahenditest rahastatava õpirändeprojekti taotlust esitav kõrgkool või taotleva õpirändekonsortsiumi liige.

Meetme kestus	Põimitud intensiivprogrammi füüsilise osa kestus peab olema õppijate puhul vahemikus 5–30 päeva. Virtuaalse osa puhul ei ole nõutavat miinimumkestust, ent virtuaalne ja füüsiline osa koos peavad üliõpilastele andma vähemalt 3 EAPd.
Tegevuse toimumiskoht (kohad)	Füüsiline õpiränne võib toimuda vastuvõtvas kõrgkoolis või mis tahes muus vastuvõtva kõrgkooli riigis asuvas kohas.
Rahastamiskõlblikud osalejad	**Üliõpilased:** ELi liikmesriigis, programmiga liitunud või programmivälises kolmandas riigis asuva kõrgkooli üliõpilased, kes on immatrikuleeritud õppekavale, mille läbimisel saadakse tunnustatud kraad või muu tunnustatud kolmanda taseme kvalifikatsioon (kuni ja kaasa arvatud doktoriõpe). **Töötajad:** ELi liikmesriigis, programmiga liitunud või programmivälises kolmandas riigis asuva kõrgkooli töötajad. **Programmi elluviimisel osalevad õppejõud ja koolitajad:** • ELi liikmesriigis, programmiga liitunud või programmivälises kolmandas riigis asuva kõrgkooli töötajad; ▪ kõrgkooli õpetama kutsutud töötajad; avaliku või erasektori ettevõtte/organisatsiooni (v.a kõrgkoolid, kellele on omistatud Erasmuse kõrgharidusharta) töötajad; ettevõte/organisatsioon peab olema asutatud ELi liikmesriigis, programmiga liitunud või programmivälises kolmandas riigis ning tegutsema tööturul või hariduse, koolituse, noorte või teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas; selle meetme alusel on rahastamiskõlblikud ka töötavad doktorandid.
Muud nõuded	Üliõpilastele ja töötajatele suunatud põimitud intensiivprogrammid peavad hõlmama lühiajalist füüsilist õpirännet välismaal koos kohustusliku virtuaalse osaga, mis võimaldab koostööpõhist vastastikust veebiõpet ja rühmatööd. Virtuaalne osa peab võimaldama õppijatel teha veebis rühmades ja samaaegselt konkreetseid põimitud intensiivprogrammi lõimitud ülesandeid, mida arvestatakse üldiste õpiväljundite puhul. Põimitud intensiivprogrammide eest peavad üliõpilased saama vähemalt 3 EAPd. Korraldustoetuse saamiseks peab põimitud intensiivprogrammis osalema vähemalt kümme Erasmus+ õpirändes osalevat õppijat, keda toetatakse sisepoliitika rahalistest vahenditest (arvesse ei lähe õppejõud ja koolitajad, kes programmi läbi viivad). Need kümme õpirändes osalejat peavad osalema õpirändes spetsiaalselt selleks, et võtta põimitud intensiivprogrammist osa programmi „Erasmus+“ ühe järgnevalt loetletud õpirändetegevuse raames: põimitud lühiajaline üliõpilaste õpiränne õppimise eesmärgil või põimitud töötajate õpiränne koolituse eesmärgil. Füüsilises õpirändes osalejatele pakub individuaalset toetust ja vajaduse korral reisimisega seotud toetust saatev kõrgkool (ja vastuvõttev kõrgkool, kui tegemist on ettevõtetest kutsutud töötajatega ning programmivälistest kolmandatest riikidest pärit osalejatega, kelle osalust rahastatakse välistegevuse rahastust).

LISATEAVE VÄLISPOLIITIKA RAHALISTEST VAHENDITEST TOETATAVATE ÕPIRÄNDEPROJEKTIDE KOHTA

Välispoliitika rahalistest vahenditest toetatavateks õpirändeprojektideks ettenähtud vahendid on jagatud maailma eri piirkondade vahel 12 eelarvepaketiks, mille suurus on olenevalt vastavast ELi välispoliitika prioriteedist erinev. Lisateave igas eelarvepaketis saadaolevate summade kohta avalikustatakse riiklike büroode veebisaitidel.

EL on geograafilise tasakaalustatuse puhul kindlaks määranud hulga soovituslikke eesmärke ja prioriteete, mis tuleb Euroopa tasandil programmi kogu kestuse jooksul (2021–2027) saavutada, sealhulgas koostöö vähim arenenud riikidega[89]. Neid soovituslikke eesmärke ja prioriteete ei pea kõrgkoolid saavutama eraldi, vaid riiklikud bürood võtavad neid arvesse saadaoleva eelarve jaotamisel. Alljärgnevalt on loetletud välispoliitika rahalistest vahenditest tervikuna toetatavate õpirändeprojektide eesmärgid, mis tuleb ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide tasandil saavutada 2027. aasta projektikonkursiks.

- Aasia:
    - vähemalt 25 % eelarvest tuleks kasutada õpirändetegevuseks piirkonna vähim arenenud riikidega;
    - õpirändetegevuseks piirkonna suure sissetulekuga riikidega ei tohiks kasutada rohkem kui 25 % eelarvest;
    - õpirändetegevuseks Hiinaga ei tohiks kasutada rohkem kui 15 % eelarvest;
    - õpirändetegevuseks Indiaga ei tohiks kasutada rohkem kui 10 % eelarvest.
- Vaikse ookeani piirkond:
    - õpirändetegevuseks Austraalia ja Uus-Meremaaga ei tohiks kasutada kokku rohkem kui 86,5 % eelarvest.
- Sahara-tagune Aafrika:
    - vähemalt 35 % eelarvest tuleks kasutada õpirändetegevuseks piirkonna vähim arenenud riikidega, eelkõige rändeküsimustes prioriteetsete riikidega;
    - ühegi riigi puhul ei tohiks õpirändetegevuse rahastamiseks kasutada rohkem kui 8 % eelarvest.
- Ladina-Ameerika:
    - õpirändetegevuseks Brasiilia ja Mehhikoga ei tohiks kasutada kokku rohkem kui 30 % eelarvest.
- Idapartnerlus:
    - vähemalt 40 % eelarvest tuleks eraldada vähemate võimalustega üliõpilaste toetuseks.
- Lõunanaabrus:
    - ühegi riigi puhul ei tohiks õpirändetegevuse rahastamiseks kasutada rohkem kui 15 % eelarvest;
    - vähemalt 70 % rahalistest vahenditest tuleks eraldada üliõpilaste toetuseks, kellest 50 % peavad olema vähemate võimalustega isikud.
- Lääne-Balkan: tähelepanu tuleks pöörata üliõpilaste õpirändele.

[89] Erasmus+ mitmeaastane sihtprogramm: www.international-partnerships.ec.europa.eu/document/download/ae1b61bc-1638-49bd-a2d6-2f9d5bbf609f_en.

Võttes arvesse nõuet panustada ELi välistegevuse eesmärkide saavutamisse, piirdub koostöös 2.–11. piirkonna[90] alla kuuluvate ametliku arenguabi saamise tingimustele (ODA)[91] vastavate riikidega korraldatav lühikese õppetsükli ning esimese ja teise õppetasandi üliõpilaste õpiränne üliõpilaste vastuvõtmisega programmivälistest kolmandatest riikidest. Võimalused õpirändeks nendesse piirkondadesse on kättesaadavad ainult doktorantidele ja töötajatele.

Kui taotlejale on antud sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatav õpirändeprojekt, võidakse selliseid väljapoole suunatud rahvusvahelise õpirände vooge (mis rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele ei vasta) nendesse piirkondadesse rahastada vastastikku täiendaval viisil kõnealuse õpirändeprojekti raames, mida toetatakse sisepoliitika rahalistest vahenditest.

Kõrgkoolid võivad taotleda 100 % töötajate õpirännet või 100 % üliõpilaste õpirännet või nende kombinatsioone, kui see on kooskõlas projektide puhul riikliku büroo kehtestatud mis tahes täiendavate rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega (vt järgmine jaotis).

RIIKLIKE BÜROODE KEHTESTATUD TÄIENDAVAD RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID VÄLISPOLIITIKA RAHALISTEST VAHENDITEST TOETATAVATE ÕPIRÄNDEPROJEKTIDE PUHUL

Kui riikliku büroo eelarvepakett konkreetse partnerpiirkonna jaoks on piiratud, võib riiklik büroo otsustada kasutada üht või mitut alljärgnevat rahastamiskõlblikkuse kriteeriumi:

- kraadiõppe tasandi piiramine osalejate puhul (nt taotluste piiramine vaid ühe või kahe õppetsükliga – bakalaureuseõpe, magistriõpe, doktoriõpe);
- osalejate piiramine üksnes töötajate või üliõpilastega;
- õpirändeperioodide kestuse piiramine (nt üliõpilaste õpirände piiramine 6 kuuni või töötajate õpirände piiramine 10 päevani).

Kui riiklik büroo otsustab kasutada projektide täiendavaid rahastamiskõlblikkuse kriteeriume, avaldatakse see otsus enne taotluste esitamise tähtaega, eeskätt riikliku büroo veebisaidil.

MILLISED ON ÕPIRÄNDEPROJEKTI HINDAMISKRITEERIUMID?

HINDAMISKRITEERIUMID SISEPOLIITIKA RAHALISTEST VAHENDITEST TOETATAVATE ÕPIRÄNDEPROJEKTIDE PUHUL

Kuna kvalitatiivset hindamist ei toimu (kvaliteeti hinnati Erasmuse kõrgharidusharta taotlusvoorus või õpirändekonsortsiumi akrediteerimisel), puuduvad hindamiskriteeriumid.

Rahastatakse kõiki rahastamiskõlblikke toetustaotlusi (pärast seda, kui taotlused on läbinud rahastamiskõlblikkuse kontrolli).

Antava toetuse maksimumsumma sõltub mitmest tegurist:

- taotletavate õpirändetegevuste arv;
- taotleja varasem tulemuslikkus seoses õpirändetegevuste arvu, tegevuste elluviimise kvaliteedi ja usaldusväärse finantsjuhtimisega, juhul kui taotleja on saanud varasematel aastatel sarnast toetust;
- põimitud intensiivprogrammide arv taotluses;
- sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatavatele õpirändeprojektidele eraldatud riiklik kogueelarve.

[90] Piirkondade loetelu on esitatud käesoleva juhendi A osas.

[91] Riigid, mille suhtes seda nõuet kohaldatakse, on loetletud ametlikku arenguabi saavate riikide nimekirjas, mille on avaldanud OECD arenguabi komitee (DAC): https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/oda-eligibility-and-conditions/DAC-List-of-ODA-Recipients-for-reporting-2024-25-flows.pdf. OECD arenguabi komitee nimekirja uuendatakse perioodiliselt, et riigid saaksid liikuda ühest kategooriast teise või nimekirjast väljuda. Sellegipoolest ei muutu riigi ametliku arenguabi staatus ja suhtelised piirangud sama projektikonkursi projektide kogu elutsükli jooksul.

HINDAMISKRITEERIUMID VÄLISPOLIITIKA RAHALISTEST VAHENDITEST TOETATAVATE ÕPIRÄNDEPROJEKTIDE PUHUL

Rahastamiskõlblikke toetustaotlusi hinnatakse (pärast seda, kui taotlused on läbinud rahastamiskõlblikkuse kontrolli) järgmiste hindamiskriteeriumide alusel.

Projekti tasandi hindamiskriteerium: projekti kavandamise ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 40)	• Ulatus, mil määral kirjeldab taotlev organisatsioon selgelt partneritevahelist vastutusalade, rollide ja ülesannete jaotust; • ulatus, mil määral on projektitaotlus asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; • osalejate väljavalimise, nende toetamise ja nende õpirändeperioodi tunnustamise korra täielikkus ja kvaliteet (eeskätt programmivälises kolmandas riigis).
Piirkonna tasandi hindamiskriteerium: strateegia asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 40)	Iga piirkondliku partnerluse puhul: • kavandatava õpirändeprojekti asjakohasus osalevate kõrgkoolide rahvusvahelistumisstrateegiate seisukohast; • töötajate ja/või üliõpilaste õpirände valiku põhjendus; • partnerpiirkonna konkreetsete riikide kõrgkoolidega/organisatsioonidega koostöö taotlemise põhjendus.
Piirkonna tasandi hindamiskriteerium: mõju ja tulemuste levitamine (maksimaalne punktisumma: 20)	Iga piirkondliku partnerluse puhul: • projekti võimalik mõju osalejatele, taotlejatele ja partneritele kohalikul, piirkondlikul ja riigi tasandil; • selliste meetmete kvaliteet, mille eesmärk on levitada õpirändeprojekti tulemusi teaduskonna ja kõrgkooli tasandil ning vajaduse korral laiemalt kõigis osalevates riikides.

Taotleja selgitab, kuidas vastab projekt nendele kolmele kriteeriumile nii oma kõrgkooli (või kõrgkoolide, kui taotluse esitab konsortsium) kui ka programmivälistes kolmandates riikides asuvate partnerkõrgkoolide seisukohast. Hindamiskriteeriumi **„projekti kavandamise ja koostöökorralduse kvaliteet“** puudutavale küsimusele tuleb vastata üks kord kogu projektitaotluse kohta, samas kui hindamiskriteeriume **„strateegia asjakohasus“** ning **„mõju ja levitamine“** puudutavatele küsimustele tuleb vastata üks kord iga piirkonna kohta, mida taotleja plaanib projekti kaasata.

Taotlejad peaksid koondama oma taotlused „piirkondlike partnerluste“ alla, st rühmitama ümber kõik meetmed, mis hõlmavad sama piirkonna riike. Iga piirkondlikku partnerlust hinnatakse eraldi. Rahastamisel võetakse arvesse üksnes neid piirkondlikke partnerlusi, millele antud punktisumma on vähemalt 60 ja mille iga tabelis esitatud hindamiskriteeriumi puhul on saavutatud miinimumtase 50 %.

Projektile antav kogutoetus on nendele piirkondlikele partnerlustele antavate toetuste summa, mis on saavutanud minimaalse kvaliteedikünnise, mis sõltub mitmest elemendist:

- osalejate arv ja taotletav meetme kestus;
- riigi või piirkonna jaoks saadaolev eelarve;
- geograafiline tasakaal asjaomases piirkonnas.

Olenemata sellest, kas piirkondliku partnerluse puhul on osutatud künnis ületatud, võib riiklik büroo eelistada õpirändetegevust teatavate riikidega, et tagada selles piirkonnas geograafiline tasakaal kooskõlas eespool nimetatud geograafiliste eesmärkidega.

Riiklik büroo ei ole kohustatud rahastama kõiki konkreetse programmivälise kolmanda riigi puhul taotletud õpirändetegevusi, kui taotlust peetakse olemasolevat eelarvet ületavaks.

RAHASTAMISEESKIRJAD

A) KÕIKIDE KÕRGHARIDUSVALDKONNA ÕPIRÄNDEGA SEOTUD TEGEVUSTE SUHTES KOHALDATAVAD RAHASTAMISEESKIRJAD

<table>
<tr><th>Eelarvekategooria</th><th>Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid</th><th colspan="3">Summa</th></tr>
<tr><td>Korraldustoetus</td><td>Kulud, mis on otseselt seotud õpirändetegevuse elluviimisega (v.a osalejate elamis- ja reisikulud).

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse õpirändetegevuses osalejate arv.</td><td colspan="3">Sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatavad õpirändeprojektid:

kuni 100. osalejani 400 eurot osaleja kohta ja alates 101. osalejast 230 eurot iga täiendava osaleja kohta.

Välispoliitika rahalistest vahenditest toetatavad õpirändeprojektid:

500 eurot osaleja kohta.</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Reisitoetus</td><td rowspan="8">Toetus, mis aitab katta osalejate kulud seoses reisimisega lähtekohast tegevuse toimumiskohta ja tagasi.

Alla 500 km pikkuse vahemaa korral kasutavad osalejad reisimiseks üldjuhul vähese heitega transpordivahendeid.

Üle 500 km pikkuse vahemaa puhul soovitatakse osalejatel tungivalt kasutada erinevaid transpordiliike, et muuta oma reis keskkonnasäästlikumaks.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse sihtkoha kaugus osaleja/saatva isiku kohta. Taotleja peab märkima lähtekoha ja tegevuse toimumise koha vahemaa,[92]</td><td>Sihtkoha kaugus</td><td>Keskkonna kestlik reisimine</td><td>Muu reisimine</td></tr>
<tr><td>10–99 km</td><td>56 eurot</td><td>28 eurot</td></tr>
<tr><td>100–499 km</td><td>285 eurot</td><td>211 eurot</td></tr>
<tr><td>500–1999 km</td><td>417 eurot</td><td>309 eurot</td></tr>
<tr><td>2000–2999 km</td><td>535 eurot</td><td>395 eurot</td></tr>
<tr><td>3000–3999 km</td><td>785 eurot</td><td>580 eurot</td></tr>
<tr><td>4000–7999 km</td><td>1188 eurot</td><td>1188 eurot</td></tr>
<tr><td>8000 km või enam</td><td>1735 eurot</td><td>1735 eurot</td></tr>
</table>

[92] Näiteks kui osaleja on pärit Madridist (Hispaania) ja tegevus toimub Roomas (Itaalia), arvutab taotleja vahemaa Madridist Rooma (1365,28 km) ning valib seejärel vastava sihtkoha kauguse vahemiku (st 500–1999 km).

	kasutades Euroopa Komisjoni pakutavat vahemaa kalkulaatorit[93]. Vajaduse korral on rahastamiskõlblik tegevusele eelneval ja järgneval reisimisel tekkinud elamiskulu kattev individuaalne toetus maksimaalselt kahe reisipäeva ulatuses, kui osalejad / saatvad isikud ei kasuta vähese heitega transpordivahendeid, ja maksimaalselt kuue reisipäeva ulatuses, kui nad kasutavad vähese heitega transpordivahendeid.			
Kaasamistoetus	**Kaasamistoetus organisatsioonidele:** kulud, mis on seotud õpirändetegevuste korraldamisega vähemate võimalustega osalejatele, kes vajavad tegelike kulude alusel eraldatavat täiendavat toetust. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse nende vähemate võimalustega osalejate arv, kes saavad kaasamistoetuse kategooria alusel lisatoetust vastavalt tegelikele kuludele.	125 eurot osaleja kohta.		
	Kaasamistoetus osalejatele: lisakulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega osalejatega. Eelkõige on need kulud ette nähtud selleks, et tagada täiendav rahaline toetus isiklike probleemide, füüsilise puude, vaimse tervise häire või muude terviseprobleemidega isikutele, et nad saaksid osaleda õpirändes ja ettevalmistavatel kohtumistel, ning saatvatele isikutele (sh reisi- ja elamiskulude katmiseks, kui see on põhjendatud ja tingimusel, et neid ei kaeta vastavate osalejate puhul reisitoetuse või individuaalse toetuse eelarvekategooriate alusel)[94]. **Rahastamismehhanism**: tegelikud kulud.	100 % rahastamiskõlblikest kuludest		

[93] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/distance-calculator

[94] Saatvate isikute puhul kohaldatakse töötajate suhtes kehtivaid ja suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorraliste kulude määrasid. Kui erandjuhtudel peab saatev isik jääma välismaale kauemaks kui 60 päevaks, toetatakse 60päevast perioodi ületaval ajal täiendavaid elamiskulusid kaasamistoetuse rubriigist.

	Eraldamisel kohaldatav reegel: taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma.	
Erakorralised kulud	Kulud, mis on seotud finantstagatise andmisega, kui riiklik büroo seda nõuab. Sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatava õpirändeprojekti puhul: suured reisikulud. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma.	**Finantstagatisega seotud kulud:** 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. **Suured reisikulud:** 80 % rahastamiskõlblikest reisikuludest.

Korraldustoetus toetusesaajale (kõrgkoolid või konsortsiumid)

Õpirändega seotud korraldustoetusega aidatakse katta kõik need kulud, mis tekivad kõrgkoolidel seoses nii kõrgkooli saabuvate kui ka sealt lähetatavate üliõpilaste ja töötajate õpirännet toetavate tegevustega, et järgida ELi liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides Erasmuse kõrgharidushartat ja programmiväliste kolmandate riikide kõrgkoolide puhul kõrgkoolidevahelistes lepingutes kajastuvaid Erasmuse kõrgharidusharta põhimõtteid. Kulusid võivad kaasa tuua näiteks:

- korralduslikud kokkulepped partnerkõrgkoolidega, sealhulgas kohtumised potentsiaalsete partneritega, et leppida kokku kõrgkoolidevaheliste lepingute tingimustes õpirändes osalejate väljavalimiseks, ettevalmistamiseks, vastuvõtmiseks ja lõimimiseks, ning hoida neid lepinguid ajakohasena;
- rahvusvaheliste üliõpilaste varustamine ajakohastatud kursusekataloogidega;
- üliõpilaste ja töötajate teavitamine ja abistamine;
- üliõpilaste ja töötajate väljavalimine;
- õppelepingute ettevalmistamine, et tagada üliõpilaste hariduskäigu komponentide täielik tunnustamine; töötajate õpirändelepingute ettevalmistamine ja tunnustamine;
- nii kõrgkooli saabuvate kui ka sealt lähetatavate üliõpilaste ja töötajate keeleline ja kultuuridevahelise suhtlusega seotud ettevalmistus, mis täiendab programmi „Erasmus+“ veebipõhist keeletuge;
- kõrgkooli saabuvate õpirändes osalejate lõimumise hõlbustamine;
- õpirändes osalejate tõhusa mentorluse ja nõustamise korra sisseseadmine;
- erikorraldused, et tagada üliõpilastele vastuvõtvates ettevõtetes/organisatsioonides pakutavate praktikavõimaluste kvaliteet;
- hariduskäigu komponentide ja nendega seotud ainepunktide tunnustamine, õpitulemuste väljavõtete ja akadeemiliste õiendite väljastamine;
- õpirändes osalejate taaslõimumise toetamine ning osalejate omandatud uute pädevuste ärakasutamine kõrgkooli ja kaasüliõpilaste hüvanguks;
- Euroopa üliõpilaspileti algatuse rakendamine (õpirände digitaalne haldamine, sh paberivaba Erasmuse võrgustik ja Euroopa üliõpilaspilet);
- keskkonnasõbralike õpirändeviiside edendamine ja haldusmenetluste keskkonnahoidlikumaks muutmine;
- vähemate võimalustega isikute osaluse edendamine ja haldamine;

- kodanikuosaluse võimaluste kindlakstegemine ja edendamine ning sellises tegevuses osalemise jälgimine;
- põimitud ja/või rahvusvahelise õpirände edendamine ja haldamine.

Kõrgkoolid kohustuvad järgima kõiki kõrgharidusharta põhimõtteid, et tagada kvaliteetne õpiränne, sealhulgas: tagama väljaminevate õpirändes osalejate hea ettevalmistuse välismaal toimuvaks tegevuseks, sealhulgas põimitud õpirändeks, korraldades tegevust vajaliku keeleoskuse ja kultuuridevahelise pädevuse omandamiseks, ning pakkuma sissetulevatele õpirändes osalejatele asjakohast keelelist tuge. Selleks võib kasutada kõrgkooli olemasolevaid keeleõppevõimalusi. Nendel kõrgkoolidel, kes suudavad tagada üliõpilaste ja töötajate kvaliteetse õpirände, sealhulgas keeletoe, väiksemate kuludega (või kes rahastavad seda muudest allikatest kui ELi eelarve), on võimalus kanda osa korraldustoetusest üle täiendavate õpirändetegevuste rahastamiseks. Sellise paindlikkuse tase täpsustatakse toetuslepingus.

Lepingust tulenevalt on toetusesaajad igal juhul kohustatud osutama kvaliteetseid teenuseid. Nende tegevust jälgivad ja kontrollivad riiklikud bürood, kes võtavad arvesse üliõpilaste ja töötajate esitatud aruandeid, millele riiklikel büroodel ja komisjonil on vahetu juurdepääs.

Korraldustoetuse summa arvutamisel võetakse aluseks kõikide toetatavate õpirändes osalejate arv (k.a osalejad, kellele ei maksta kogu õpirändeperioodi jaoks toetust programmi „Erasmus+“ vahenditest – vt allpool õpiränne kohta, mille puhul ei maksta toetust, ja ettevõtetest kõrgkooli õpetama kutsutud töötajad). Õpirändes osalejad, kellele ei maksta kogu õpirändeperioodi jaoks toetust programmi „Erasmus+“ vahenditest, lähevad arvesse kui toetatavad õpirändes osalejad, sest nad saavad kasu õpiränderaamistikust ja korraldustegevusest. Seepärast makstakse korraldustoetust ka nende osalejate puhul. See ei kehti osalejaid välismaal toimuvas õpirändetegevuses saatvate isikute suhtes. Kui täiendavaid õpirändetegevusi korraldatakse rahaliste vahendite ümberpaigutamisega eelarvekategooriate vahel, ei suurene korraldustoetuse arvutus automaatselt.

Õpirändekonsortsiumi puhul võib saadud korraldustoetuse jagada kõikide asjaomasest riigist pärit liikmete vahel vastavalt eeskirjadele, milles liikmed on eelnevalt kokku leppinud.

Välispoliitika rahalistest vahenditest toetatavate õpirändeprojektide puhul jagatakse korraldustoetus asjaomaste partnerite vahel viisil, milles osalevad kõrgkoolid on kokku leppinud ja mis sobib kõigile osalejatele.

Õpirändes osalejad, kellele ei maksta toetust programmi „Erasmus+“ ELi vahenditest

Üliõpilased ja töötajad, kellele ei maksta toetust ELi programmi „Erasmus+“ vahenditest, on need õpirändes osalejad, kes ei saa õpirändetoetust programmist „Erasmus+“, kuid kes muus osas vastavad kõikidele üliõpilaste ja töötajate õpirändega seotud kriteeriumidele ning saavad osa kõikidest programmi „Erasmus+“ üliõpilaseks või töötajaks olemise hüvedest. Nad võivad saada oma õpirändega seotud kulude katmiseks toetust muust ELi fondist (ESF jne) kui programm „Erasmus+“ või piirkondlikku, riiklikku või muud liiki toetust. Nende õpirändes osalejate arvu, kellele ei maksta kogu õpirändeperioodi jaoks toetust programmi „Erasmus+“ ELi vahenditest, arvestatakse statistikas, mille põhjal arvutatakse välja tulemuslikkuse näitaja, mida omakorda kasutatakse ELi eelarvevahendite jaotamisel riikide vahel. Vähemate võimalustega osalejad ei saa olla sellised osalejad, kellele ei maksta toetust.

Sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatavates õpirändeprojektides on võimalik rakendada osalist toetuseta õpirännet, mille puhul rahastatakse individuaalse toetusega ainult osa füüsilise õpirände perioodi kestusest. Sellisel juhul peavad õpirändes osalejad saama individuaalset toetust vähemalt minimaalse füüsilise õpirände perioodi jooksul.

Kaasamistoetus

Vähemate võimalustega isikul ei ole isiklike asjaolude, füüsilise puude, vaimse tervise häire või muude terviseprobleemide tõttu võimalik projektis/õpirändetegevuses osaleda ilma täiendava rahalise või muud liiki toetuseta. Kõrgkoolid, kes on

kaasanud projektis osalejate sekka vähemate võimalustega üliõpilasi ja/või töötajaid, saavad esitada riiklikule büroole lisatoetuse taotluse, et katta kõnealuste isikute õpirändetegevuses osalemisega kaasnevad täiendavad kulud. Vähemate võimalustega osalejate, eeskätt füüsilise puude, vaimse tervise häire või muude terviseprobleemidega isikute puhul võib toetus seepärast olla suurem kui allpool esitatud individuaalse toetuse maksimumsumma. Juhised selle kohta, kuidas vähemate võimalustega üliõpilased ja töötajad saavad sellist lisatoetust taotleda ja põhjendada, esitab kõrgkool oma veebisaidil.

Vähemate võimalustega üliõpilastele ja töötajatele ette nähtud täiendavad rahalised vahendid võivad olla pärit ka muudest kohaliku, piirkondliku ja/või riigi tasandi allikatest.

Erasmuse kõrgharidushartale alla kirjutades kohustub iga kõrgkool tagama osalejatele võrdse juurdepääsu ja võrdsed võimalused olenemata nende taustast. Seepärast saavad vähemate võimalustega üliõpilased ja töötajad kasutada tugiteenuseid, mida vastuvõttev kõrgkool pakub oma kohalikele üliõpilastele ja töötajatele.

Erakorralised kulud suurte reisikulude katmiseks

Erakorralised kulud suurte reisikulude katmiseks on rahastamiskõlblikud üksnes nende sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatavates õpirändeprojektides osalejate puhul, kes vastavad reisitoetuse saamise tingimustele.

Õpirändeprojektide toetuse saajad võivad taotleda osalejate suurte reisikulude katmiseks rahalist toetust erakorraliste kulude rubriigi alusel (80 % rahastamiskõlblikest kogukuludest). See on lubatud eeldusel, et toetusesaajad põhjendavad, miks rahastamine eeskirjade alusel (vastavalt ühikuhindadele sihtkoha kauguse vahemiku kohta) ei kata osalejate reisikuludest vähemalt 70 %. Kui toetust antakse suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulude jaoks, siis asendab see reisitoetust.

Muud rahastamisallikad

Üliõpilased ja töötajad võivad saada programmi „Erasmus+“ raames antava toetuse kõrval või selle toetuse asemel (puudutab neid õpirändes osalejaid, kellele ei maksta toetust ELi vahenditest) piirkondlikku, riiklikku või mis tahes muud liiki toetust, mida haldab mõni muu organisatsioon kui riiklik büroo (nt ministeerium või piirkondlik omavalitsus). Programmi „Erasmus+“ toetusi võib täiendada või asendada ka muude vahenditega ELi eelarvest (ESF jne). Muudest rahastamisallikatest kui ELi eelarvest antava toetuse puhul ei kehti selles konkursikutses kindlaks määratud miinimum- ja maksimumsummad.

Praktika eesmärgil toimuva õpirände korral võivad vastuvõtvad organisatsioonid anda praktikantidele rahalist või mitterahalist toetust.

B) ÜLIÕPILASTE ÕPIRÄNDE SUHTES KOHALDATAVAD RAHASTAMISEESKIRJAD

Individuaalne toetus füüsilise õpirände korral – põhisummad pikaajalise õpirände jaoks

Üliõpilased võivad saada individuaalset toetust, mis aitab katta välismaal läbitava õppe- või praktikaperioodiga seotud täiendavad elamiskulud.

ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide vahelise õpirände ning 13. ja 14. piirkonda kuuluvatesse programmivälistesse kolmandatesse riikidesse suunduva õpirände puhul määravad need igakuised summad kindlaks riiklikud bürood kokkuleppel riiklike asutuste ja/või kõrgkoolidega allpool kirjeldatud viisil objektiivsete ja läbipaistvate kriteeriumide põhjal. Täpsed summad avaldatakse riiklike büroode ja kõrgkoolide veebisaitidel.

ELi liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid ning 13. ja 14. piirkonda kuuluvad programmivälised kolmandad riigid[95] on jagatud järgmisse kolme rühma.

1. rühm Kõrgema elukallidusega riigid	Austria, Belgia, Iirimaa, Island, Itaalia, Liechtenstein, Luksemburg, Madalmaad, Norra, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Šveits, Taani, Ühendkuningriik. Programmivälised kolmandad riigid 13. ja 14. piirkonnast
2. rühm Keskmise elukallidusega riigid	Eesti, Hispaania, Kreeka, Küpros, Läti, Malta, Portugal, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi.
3. rühm Madalama elukallidusega riigid	Bulgaaria, Horvaatia, Leedu, Poola, Põhja-Makedoonia, Rumeenia, Serbia, Türgi, Ungari

Üliõpilastele programmi „Erasmus+“ raames antav individuaalne toetus oleneb lähte- ja sihtriigi vahelisest õpirändevoost ja seda arvutatakse järgmiselt:

- suundumine sarnase elukallidusega riiki: üliõpilased saavad ELi keskmise taseme toetust;
- suundumine kõrgema elukallidusega riiki: üliõpilased saavad ELi kõrgema taseme toetust;
- suundumine madalama elukallidusega riiki: üliõpilased saavad ELi madalama taseme toetust.

Riiklikud bürood määravad kindlaks toetuse summad järgmistes vahemikes.

- **ELi keskmise taseme toetus:** keskmist toetussummat – vahemikus 292–606 eurot kuus – kohaldatakse siis, kui õpirändetegevuseks suundutakse sarnase elukallidusega riiki: a) 1. rühma riikidest 1. rühma riikidesse, b) 2. rühma riikidest 2. rühma riikidesse ja c) 3. rühma riikidest 3. rühma riikidesse.
- **ELi kõrgema taseme toetus**: vastab riikliku büroo kohaldatavale keskmise taseme toetuse summale, millele on lisatud vähemalt 50 eurot; jääb vahemikku 348–674 eurot kuus. Neid summasid kohaldatakse siis, kui õpirändetegevuseks suundutakse kõrgema elukallidusega riiki: a) 2. rühma riikidest 1. rühma riikidesse ning b) 3. rühma riikidest 1. ja 2. rühma riikidesse.
- **ELi madalama taseme toetus:** vastab riikliku büroo kohaldatavale keskmise taseme toetuse summale, millest on maha arvatud vähemalt 50 eurot; jääb vahemikku 225–550 eurot kuus. Neid summasid kohaldatakse siis, kui õpirändetegevuseks suundutakse madalama elukallidusega riiki: a) 1. rühma riikidest 2. ja 3. rühma riikidesse ning b) 2. rühma riikidest 3. rühma riikidesse.

Oma riigis toetusesaajate suhtes kohaldatavate summade kindlaksmääramisel võtavad riiklikud bürood arvesse kaht järgmist elementi:

- ELi toetust täiendavate selliste muude rahaliste vahendite kättesaadavus ja summa, mis saadakse kohalikul, piirkondlikul või riigi tasandil eraõiguslike või avalik-õiguslike asutuste pakutava kaasrahastamise teel;
- välismaal õppida või end koolitada soovivate üliõpilaste nõudluse üldine tase.

Riiklikud bürood võivad ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide vahelise õpirände ning 13. ja 14. piirkonda kuuluvatesse programmivälistesse kolmandatesse riikidesse suunduva õpirände puhul pakkuda oma kõrgkoolidele paindlikkust ning määrata riigi tasandil kindlaks toetuste vahemikud, mitte summad. See peaks olema

[95] 13. ja 14. piirkonda kuuluvad programmivälised kolmandad riigid on ainult vastuvõtvad riigid, välja arvatud juhul, kui naaberriigiga on sõlmitud kokkulepe, millega hõlbustatakse sellise riigi osalemist programmis nii lähetava kui ka vastuvõtva riigina.

põhjendatud – näiteks võiks seda võimaldada riikides, kus piirkondlikul või kõrgkooli tasandil on kättesaadav kaasrahastamine.

VÄHEMATE VÕIMALUSTEGA ÜLIÕPILASED JA ÄSJALÕPETANUD – INDIVIDUAALSE TOETUSE LISASUMMA PIKAAJALISE ÕPIRÄNDE KORRAL

Vähemate võimalustega üliõpilased ja äsjalõpetanud saavad lisaks programmi „Erasmus+“ raames antavale individuaalsele ELi toetusele lisasumma 250 eurot kuus. Kohaldatavad kriteeriumid määravad riigi tasandil kindlaks riiklikud bürood kokkuleppel riiklike asutustega.

PRAKTIKAL OLEVAD ÜLIÕPILASED JA ÄSJALÕPETANUD – INDIVIDUAALSE TOETUSE LISASUMMA PIKAAJALISE ÕPIRÄNDE KORRAL

Praktikal olevad üliõpilased ja äsjalõpetanud saavad lisaks programmi „Erasmus+“ raames antavale individuaalsele ELi toetusele lisasumma 150 eurot kuus. Praktikal osalevatel vähemate võimalustega üliõpilastel ja äsjalõpetanutel on õigus saada nii vähemate võimalustega üliõpilastele ja äsjalõpetanutele ette nähtud lisasumma kui ka praktika jaoks ette nähtud lisasumma.

ÄÄREPOOLSEIMATEST PIIRKONDADEST NING ÜLEMEREMAADEST JA -TERRITOORIUMIDELT PÄRIT ÜLIÕPILASED JA ÄSJALÕPETANUD, KES OSALEVAD PIKAAJALISES ÕPIRÄNDES

ELi liikmesriikide äärepoolseimates piirkondades ning ELi liikmesriikide koosseisu kuuluvates ülemeremaades ja -territooriumidel asuvates kõrgkoolides õppivate või õppinud üliõpilaste ja äsjalõpetanute puhul kohaldatakse alljärgnevaid suuremaid individuaalse toetuse summasid, võttes arvesse piiranguid, mis tulenevad kaugusest teistest ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest, ning majandustaset.

Lähtekoht	Sihtkoht	Summa
Äärepoolseimad piirkonnad ning ülemeremaad ja -territooriumid	ELi liikmesriigid, programmiga liitunud kolmandad riigid ning 13. ja 14. piirkonda kuuluvad programmivälised kolmandad riigid	786 eurot kuus

Vähemate võimalustega üliõpilastele ja äsjalõpetanutele ette nähtud lisasummat sel juhul ei määrata. Praktika jaoks ette nähtud lisasumma määratakse.

ÜLIÕPILASED JA ÄSJALÕPETANUD, KES OSALEVAD PROGRAMMIVÄLISEID KOLMANDAID RIIKE HÕLMAVAS PIKAAJALISES RAHVUSVAHELISES ÕPIRÄNDES

Individuaalse toetuse põhisumma on alljärgnev.

Lähtekoht	Sihtkoht	Summa
ELi liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid	Programmivälised kolmandad riigid 1.–3. ja 5.–12. piirkonnast	700 eurot kuus
ELi liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid	Programmivälised kolmandad riigid 13. ja 14. piirkonnast	Nagu on kirjeldatud eespool jaotises „Toetus üliõpilaste õpirände jaoks“ („Individuaalne toetus füüsilise õpirände korral“)
Programmivälised kolmandad riigid 1.–12. piirkonnast	1. rühma kuuluvad ELi liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid	900 eurot kuus
	2. rühma kuuluvad ELi liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid	850 eurot kuus

	3. rühma kuuluvad ELi liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid	800 eurot kuus

Vähemate võimalustega üliõpilastele ja äsjalõpetanutele ette nähtud lisasumma sel juhul määratakse.

Praktika jaoks ette nähtud lisasumma määratakse üksnes juhul, kui õpirände raames suundutakse 13. ja 14. piirkonda kuuluvasse programmivälisesse kolmandasse riiki.

ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide alla kuuluvad ülemeremaad ja -territooriumid.

LÜHIAJALISES FÜÜSILISES ÕPIRÄNDES OSALEVAD ÜLIÕPILASED JA ÄSJALÕPETANUD – INDIVIDUAALSE TOETUSE PÕHISUMMAD (PÕIMITUD ÕPIRÄNNE NING DOKTORANTIDE LÜHIAJALINE ÕPIRÄNNE)

Individuaalse toetuse põhisummad on alljärgnevad.

Füüsilise õpirände kestus	**Summa (mis tahes ELi liikmesriik, programmiga liitunud kolmas riik või programmiväline kolmas riik)**
Tegevuse elluviimise 14. päevani	79 eurot päevas
Tegevuse elluviimise 15.–30. päev	56 eurot päevas

Praktika jaoks ette nähtud lisasummat sel juhul ei määrata.

ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide alla kuuluvad ülemeremaad ja -territooriumid.

VÄHEMATE VÕIMALUSTEGA ÜLIÕPILASED JA ÄSJALÕPETANUD – INDIVIDUAALSE TOETUSE LISASUMMA LÜHIAJALISE FÜÜSILISE ÕPIRÄNDE KORRAL

Vähemate võimalustega üliõpilased ja äsjalõpetanud saavad lisaks programmi „Erasmus+“ individuaalsele ELi toetusele lisasumma 100 eurot 5–14 päeva kestva füüsilise õpirände perioodi korral ning 150 eurot juhul, kui see periood kestab 15–30 päeva. Kohaldatavad kriteeriumid määravad riigi tasandil kindlaks riiklikud bürood kokkuleppel riiklike asutustega.

C) TÖÖTAJATE ÕPIRÄNDE SUHTES KOHALDATAVAD RAHASTAMISEESKIRJAD

Töötajad saavad ELi toetust, mis katab välismaal viibimise ajal nende elamiskulud, vastavalt alljärgnevatele tingimustele.

Eelarvekategooria	**Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid**	**Summa**
Individuaalne toetus	Osalejate otsesed elamiskulud meetme elluviimise ajal. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse viibimise kestus osaleja kohta ning saatev ja vastuvõttev riik.	Kuni meetme kestuse 14. päevani: tabeli A veerus 1.1 esitatud summast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist pärit osaleja kohta päevas või tabeli A veerus 1.2 esitatud summast programmivälisest kolmandast riigist pärit osaleja kohta päevas. Tegevuse elluviimise 15.–60. päev: 70 % tabeli A veerus 1.1 esitatud summast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist pärit osaleja kohta (päevas) või 70 % tabeli A

		veerus 1.2 esitatud summast programmivälisest kolmandast riigist pärit osaleja kohta (päevas). Makstavad summad ümardatakse lähima täiseuroni.

Tabel A. Individuaalne toetus (summa eurodes päevas)

Summad sõltuvad vastuvõtvast riigist. Need summad määratakse kindlaks allpool esitatud tabelis märgitud miinimum- ja maksimumsummade piires. Oma riigis toetusesaajate suhtes kohaldatavate summade kindlaksmääramisel võtavad riiklikud bürood kokkuleppel riiklike asutustega arvesse kaht järgmist elementi:

- ELi toetust täiendavate selliste muude rahaliste vahendite kättesaadavus ja summa, mis saadakse kohalikul, piirkondlikul või riigi tasandil eraõiguslike või avalik-õiguslike asutuste pakutava kaasrahastamise teel;
- välismaal õpetada või end koolitada soovivate töötajate nõudluse üldine tase.

Kõikide vastuvõtvate riikide suhtes tuleb kohaldada asjaomase vahemiku piires sama protsendimäära. Kõikide vastuvõtvate riikide jaoks ei saa kindlaks määrata sama summat.

Vastuvõttev riik	**Väljaminev töötajate õpiränne:** **ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide töötajad (v.a ettevõtetest kutsutud töötajad)**	**Sissetulev töötajate õpiränne:** **Töötajad programmivälistest kolmandatest riikidest** **ettevõtetest kutsutud töötajad ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest**
	Miinimumsumma – maksimumsumma (päevas)	**Summa (päevas)**
	A1.1	**A1.2**
Austria, Belgia, Iirimaa, Island, Itaalia, Liechtenstein, Luksemburg, Madalmaad, Norra, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Šveits, Taani, Ühendkuningriik.	96–190	190
Programmivälised kolmandad riigid 13. ja 14. piirkonnast	96–190	Ei ole rahastamiskõlblikud
Eesti, Hispaania, Kreeka, Küpros, Läti, Malta, Portugal, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi.	84–170	170

Bulgaaria, Horvaatia, Leedu, Poola, Põhja-Makedoonia, Rumeenia, Serbia, Türgi, Ungari.	71–148	148
Programmivälised kolmandad riigid 1.–3. ja 5.–12. piirkonnast	190	Ei ole rahastamiskõlblikud

Riiklikud bürood võivad ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide vahelise õpirände ning 13. ja 14. piirkonda kuuluvatesse programmivälistesse kolmandatesse riikidesse suunduva õpirände puhul pakkuda oma kõrgkoolidele paindlikkust ning määrata riigi tasandil kindlaks toetuste vahemikud, mitte summad. See peaks olema põhjendatud – näiteks võiks seda võimaldada riikides, kus piirkondlikul või kõrgkooli tasandil on kättesaadav kaasrahastamine. Täpsed summad avaldatakse riiklike büroode ja kõrgkoolide veebisaitidel.

D) KÕRGKOOLIDE JA ÕPIRÄNDEKONSORTSIUMIDE KINDLAKSMÄÄRATAV ÜLIÕPILASTELE JA TÖÖTAJATELE ANTAVA RAHALISE TOETUSE SUMMA

Oma asutustes ELi määrade kindlaksmääramisel ja/või kohaldamisel peavad kõrgkoolid ja õpirändekonsortsiumid igal juhul täitma järgmisi nõudeid.

- Kui kõrgkoolid/konsortsiumid on toetuse määrad paika pannud, peavad need jääma samaks kogu õpirändeprojekti kestuse ajal. Ühe projekti raames ei ole võimalik toetusi vähendada ega suurendada.
- Määrad tuleb kindlaks määrata ja/või neid tuleb kohaldada objektiivselt ja läbipaistvalt, võttes igati arvesse eespool kirjeldatud põhimõtteid ning metoodikat (st arvestades õpirändevoo ja täiendavate eritoetustega).
- Kõik üliõpilased, kes suunduvad sama liiki õpirändetegevuse (õpingud või praktika) raames sama rühma riikidesse, peavad saama sama suurt toetust (v.a äärepoolseimatest piirkondadest ning ülemeremaadest ja -territooriumidelt pärit või vähemate võimalustega üliõpilased ja äsjalõpetanud).

E) PÕIMITUD INTENSIIVPROGRAMMIDE SUHTES KOHALDATAVAD RAHASTAMISEESKIRJAD

Eelarvekategooria	Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid	Summa
Korraldustoetus	Kulud, mis on otseselt seotud põimitud intensiivprogrammide korraldamisega (v.a osalejate elamis- ja reisikulud). **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse sisepoliitika rahalistest vahenditest toetatavate õpirändeprojektide raames rahastatavate kõrgharidusvaldkonna õpirändes õppijate arv, v.a programmi elluviimisel osalevad õpetajad/koolitajad. Taotluse korraldustoetuse saamiseks esitab põimitud intensiivprogrammi ühiselt	400 eurot osaleja kohta, vähemalt 10 ja kõige rohkem 20 õpirändes osalejat, kes saavad toetust programmist „Erasmus+“.

	korraldavate kõrgkoolide nimel koordineeriv kõrgkool.	

Põimitud intensiivprogrammide korraldustoetusega kantakse kõik kulud, mis osalevatel kõrgkoolidel võivad põimitud intensiivprogrammide korraldamisel tekkida, näiteks programmide ettevalmistamise, kavandamise, väljatöötamise, elluviimise ja järelmeetmetega, sealhulgas füüsilise ja virtuaalse/kaugtegevuse elluviimise ning ka üldise haldamise ja koordineerimisega seotud kulud.

Koordineeriv kõrgkool jagab põimitud intensiivprogrammide korraldustoetuse partnerite vahel, kes eespool nimetatud kulusid kannavad.

ÕPPIJATE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNNE KUTSEHARIDUSE JA -ÕPPE VALDKONNAS

Selle meetmega toetatakse kutseharidust ja -õpet pakkuvaid asutusi ning teisi kutsehariduse ja -õppe valdkonnas tegutsevaid organisatsioone, kes soovivad korraldada õpirändetegevust kutsehariduses ja -õppes osalejatele ning töötajatele.

Toetatakse mitmesuguseid tegevusi, sealhulgas töövarjuna tegutsemine ja täienduskoolituskursused töötajatele, õppepraktika ja pikaajaline praktika (meede „ErasmusPro"), ekspertide kutsumine ja muud allpool selgitatud tegevused.

Osalevad organisatsioonid peaksid oma tegevuses aktiivselt edendama **kaasamist ja mitmekesisust, keskkonnakestlikkust, digiõpet ning kodanikuaktiivsust ja -osalust**, kasutades selleks programmi raames pakutavaid sihtotstarbelisi rahastamisvõimalusi, suurendades osalejate teadlikkust, jagades parimat tava ning kavandades oma tegevust asjakohasel viisil.

MEETME EESMÄRGID

Programmist „Erasmus+" rahastatava õpirändetegevuse eesmärk on pakkuda üksikisikutele õppimisvõimalusi ning toetada kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste ning muude kutsehariduse ja -õppe valdkonnas tegutsevate organisatsioonide rahvusvahelistumist ja institutsionaalset arengut. Meetmega toetatakse kutseharidust käsitleva nõukogu soovituse ja Osnabrücki deklaratsiooni,[96] Euroopa oskuste tegevuskava[97] ja oskuste liidu[98] elluviimist. Samuti aidatakse sellega kaasa Euroopa haridusruumi loomisele. Meetme konkreetsed eesmärgid on alljärgnevad.

Esma- ja jätku-kutseõppe kvaliteedi parandamine Euroopas:

- tugevdades võtmepädevusi ja valdkonnaüleseid oskusi, eeskätt keeleõpe ja digioskused;
- toetades tööturul praegu ja edaspidi vajaminevate kutseoskuste arendamist;
- jagades parimat tava, edendades uute ja uuenduslike pedagoogiliste meetodite ja tehnoloogiate kasutamist ning toetades õpetajate, koolitajate, mentorite ning muude kutsehariduse ja -õppe valdkonna töötajate kutsealast arengut;
- suurendades kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste suutlikkust viia ellu kvaliteetseid õpirändeprojekte ning võimet luua kvaliteetseid partnerlussuhteid, arendades ühtlasi oma rahvusvahelistumisstrateegiaid;
- pakkudes õpirände võimalusi kõikidele esma- ja jätku-kutseõppes õppijatele ning pikendades kutsehariduses ja -õppes osalejate õpirände keskmist kestust, et parandada kvaliteeti ja suurendada mõju;
- parandades välismaal veedetud õpirändeperioodide õpiväljundite kvaliteeti, läbipaistvust ja tunnustamist, kasutades eeskätt Euroopa tasandi tööriistu ja vahendeid.

Õpetamise ja õppimise Euroopa mõõtme tugevdamine:

- edendades kaasamist, mitmekesisust, sallivust ja demokraatlikku osalemist;
- täiendades teadmisi Euroopa ühisest pärandist ja mitmekesisusest;
- toetades erialaste võrgustike arengut kogu Euroopas.

KUIDAS KASUTADA PROGRAMMI „ERASMUS+" ÕPIRÄNDE VÕIMALUSI?

Kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused ning teised kutsehariduse ja -õppe valdkonnas tegutsevad organisatsioonid saavad rahastamist taotleda kahel viisil.

[96] https://www.cedefop.europa.eu/files/osnabrueck_declaration_eu2020.pdf
[97] https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223
[98] https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/union-skills_et

- **Lühiajalised õppijate ja töötajate õpirände projektid** – need projektid annavad taotlejatele võimaluse korraldada ühe projekti raames mitmesuguseid õpirändetegevusi. Lühiajalised projektid sobivad eeskätt organisatsioonidele, kes taotlevad programmi „Erasmus+" raames toetust esimest korda või kes soovivad korraldada vaid piiratud arvul tegevusi.

- **Akrediteeritud asutuste õpirändeprojektid (õppijate ja töötajate õpiränne)** – need projektid on avatud üksnes nendele organisatsioonidele, kellel on Erasmuse akrediteering kutsehariduse ja -õppe valdkonnas. See sihtotstarbeline rahastussuund võimaldab akrediteeritud organisatsioonidel saada korrapäraselt rahastust õpirändetegevuseks, mille abil viiakse järk-järgult ellu Erasmuse kava.

Peale selle saavad organisatsioonid programmis osaleda taotlust esitamata, kasutades alljärgnevaid võimalusi:

- **liitumine programmi „Erasmus+" õpirändekonsortsiumiga**, mida juhib õpirändekonsortsiumi koordinaator nende riigis, või

- **teisest riigist pärit osalejate vastuvõtmine**: kõik organisatsioonid saavad vastu võtta õppijaid või töötajaid teises riigis asuvast partnerorganisatsioonist. Vastuvõtva organisatsioonina tegutsemine annab väärtusliku kogemuse ning hea võimaluse programmiga enne ise taotlemist paremini tutvuda.

Kutseharidust ja -õpet pakkuvaid asutusi julgustatakse ühinema Euroopa veebiplatvormidega, nagu EPALE ja eTwinning. EPALE platvormil saab suhelda kolleegidega kogu Euroopast ning õppida nende kogemustest. Platvormil on kättesaadavad blogipostitused, foorumid ja partnerite otsingu vahend, samuti on võimalik luua praktikakogukondi, otsida õppematerjale ja osaleda üritustel. Samuti tegutseb platvormil Euroopa kutsehariduse ja -õppe praktikute kogukond (https://epale.ec.europa.eu/en/practitioners-in-vet), kus kutsehariduse- ja õppe valdkonna õpetajad, koolitajad ja ettevõtetes töötavad juhendajad saavad teha koostööd ning hoida end kursis Euroopa algatustega. eTwinning on turvalisel platvormil asuv veebikogukond, mida rahastatakse programmist „Erasmus+" ning millele on juurdepääs eTwinningu riikliku tugiorganisatsiooni eelkontrolli läbinud õpetajatel ja koolitöötajatel. eTwinning võimaldab kutseharidust ja -õpet pakkuvatel asutustel luua ühiseid virtuaalseid klassiruume ning viia ellu projekte koos teiste kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutustega ja muude partnerorganisatsioonidega (st vastuvõtvad äriühingud); samuti saavad õpetajad ja koolitajad vahetada mõtteid ja teavet kolleegidega ning osaleda mitmesugustes täienduskoolitustegevustes. eTwinning on ka suurepärane keskkond, kust leida partnereid edasisteks projektideks.

PROJEKTI KAVANDAMINE

1. põhimeetme projektis on keskne roll taotleval organisatsioonil. Taotlusprotsessis keskendutakse taotleva organisatsiooni (või selle konsortsiumi) vajadustele ja kavadele. Taotlev organisatsioon koostab ja esitab taotluse, allkirjastab toetuslepingu, viib läbi õpirändetegevusi ning esitab aruandeid riiklikule büroole. Kui toetusleping jõustub, saab taotlejast ELi toetuse puhul ametlikult „toetusesaaja".

Õpirändeprojekti tegevused võivad olla suunatud väljapoole või sissepoole. Enamik pakutavatest tegevustest on seotud väljapoole suunatud õpirändega. See tähendab, et taotlev organisatsioon (toetusesaaja) tegutseb saatva organisatsioonina – ta valib välja osalejad ja lähetab nad vastuvõtvasse organisatsiooni välismaal. Peale selle pakutakse eriotstarbelisi vastuvõtutegevusi selleks, et taotlev organisatsioon saaks kutsuda enda juurde eksperte või õpetajaid ja õpetajapraktikante. Vastuvõtutegevuste eesmärk ei ole tagada vastastikust vahetust, vaid kutsuda organisatsiooni isikuid, kes saavad aidata taotleval organisatsioonil areneda ja rahvusvahelistuda.

Kõigi selle meetme raames toetatavate tegevuste elluviimisel tuleb täita Erasmuse programmi kvaliteedistandardeid[99]. Erasmuse programmi kvaliteedistandardid hõlmavad konkreetseid tegevusi projektiga seotud ülesannete täitmiseks, nagu

[99] Erasmuse programmi kvaliteedistandardid www.erasmus-plus.ec.europa.eu/document/erasmus-quality-standards-mobility-projects-vet-adults-schools

osalejate valik ja ettevalmistamine, õpiväljundite kindlaksmääramine, hindamine ja tunnustamine, projekti tulemuste jagamine jne.

Iga õpirändeprojekti lahutamatu osa on keeleõpe: toetust saavad organisatsioonid peaksid pakkuma oma osalejatele keeletuge nii enne õpirändetegevust kui ka selle ajal. Selleks rahastatakse programmist „Erasmus+“ tasuta veebipõhist keeletoe platvormi, mis on avatud kõigile programmi „Erasmus+“ osalejatele.

Kuidas leida oma õpirändetegevuste jaoks koostööpartnereid?

Programm „Erasmus+“ pakub mitmesuguseid vahendeid ja võimalusi, mille abil saab leida õpirändetegevuste jaoks koostööpartnereid.

- **Euroopa koolihariduse platvorm (ESEP)** on veebipõhine koostööpartnerite leidmise vahend kutsehariduse ja -õppe ning koolihariduse valdkonnas tegutsevatele organisatsioonidele. Platvormil registreerumine võimaldab postitada koostööpartnerite leidmiseks teateid ja tutvuda teiste organisatsioonide postitatud teadetega: www.school-education.ec.europa.eu/en/connect/partner-search.

- Programmi „Erasmus+“ riiklikud bürood korraldavad korrapäraselt **koolitus- ja koostöötegevust**. See tegevus hõlmab programmi „Erasmus+“ taotlejatele ja toetusesaajatele mõeldud kontaktide loomise seminare, veebiüritusi ja muid koostööpartnerite leidmise võimalusi. Teave koolitus- ja koostöötegevuste kohta on kättesaadav asjaomaste riiklike büroode veebisaitidel ning SALTO haridus- ja koolitusvaldkonna koolitus- ja koostöötegevuste teabekeskuse veebisaidil www.salto-et.net.

- **Programmi „Erasmus+“ projektitulemuste platvorm** võimaldab otsida kõiki akrediteeritud organisatsioone ja heakskiidetud projekte: www.erasmus-plus.ec.europa.eu/projects.

Horisontaalsed mõõtmed

Kõik õpirändeprojektid peaksid hõlmama järgmisi programmi „Erasmus+“ ühiseid mõõtmeid.

Kaasamine ja mitmekesisus

Erasmuse programmi kvaliteedistandardite kohaselt peavad programmist toetust saavad organisatsioonid pakkuma õpirände võimalusi kaasaval ja õiglasel viisil kõigile osalejatele, olenemata nende taustast. Projekti tegevustes osalevate õppijate valikul tuleks põhiteguritena arvesse võtta motiveeritust ja saavutusi ning ka osalejate isikliku arengu ja õpivajadusi. Ka osalevate töötajate valikul tuleks tagada, et nende kutsealasest arengust saaksid kasu kõik organisatsiooni õppijad.

Õpirändetegevuste ettevalmistamisel, elluviimisel ja järelmeetmetes peaks saatev ja vastuvõttev organisatsioon tähtsaimate otsuste tegemisse kaasama ka osalejad, et tagada iga osaleja jaoks võimalikult suur kasu ja mõju.

Toetusesaajaid ja muid haridus- ja koolitusteenuseid osutavaid osalevaid organisatsioone julgustatakse aktiivselt looma ja toetama õpirände võimalusi, näiteks lõimides need oma akadeemilisse kalendrisse ning määrates kindlaks standardmeetmed naasvate osalejate taasintegreerimiseks.

Keskkonnakestlikud ja keskkonna suhtes vastutustundlikud tavad

Erasmuse programmi kvaliteedistandardite kohaselt peavad programmist toetust saavad organisatsioonid soodustama osalejate keskkonnakestlikku ja keskkonna suhtes vastutustundlikku käitumist, suurendades teadlikkust sellest, kui oluline on võtta meetmeid selleks, et vähendada õpirändetegevuste keskkonnajalajälge või heastada tekitatud kahju. Neid põhimõtteid tuleks arvesse võtta programmi kõigi tegevuste ettevalmistamisel ja elluviimisel, kasutades selleks eeskätt programmis kestlike reisimisviiside edendamiseks ette nähtud rahalisi vahendeid. Haridus- ja koolitusteenuseid osutavad organisatsioonid peaksid nendest põhimõtetest lähtuma ka oma igapäevases tegevuses ning aktiivselt toetama oma õppijate ja töötajate mõtteviisi ja käitumise muutust.

Digipööre hariduses ja koolituses

Erasmuse programmi kvaliteedistandardite kohaselt toetatakse programmi raames kõiki osalevaid organisatsioone digitaalsete vahendite ja õppemeetodite kasutuselevõtmisel, et täiendada füüsilise õpirändega seotud tegevust, edendada koostööd partnerorganisatsioonide vahel, parandada õppimise ja õpetamise kvaliteeti ja kaasavust ning arendada digioskusi. Samuti peaksid kutseharidus- ja -õppeasutused suurendama õppijate teadlikkust sellest, kuidas on programmi raames võimalik omandada ja arendada vajalikke digioskusi, sealhulgas kuidas saavad kutsehariduses ja -õppes osalejad ning äsjalõpetanud osaleda digitaalsete võimaluste praktikaprogrammis[100]. Osalevad töötajad saavad samuti osaleda digitaalsete võimaluste praktikaprogrammis ehk õpirändetegevuses, mille käigus on võimalik omandada digioskusi ning suurendada suutlikkust koolitada, õpetada ja teha muid ülesandeid digivahendite abil. Sellist tegevust saab korraldada ükskõik millises töötajatele pakutavate õpirändevõimaluste vormis.

Osalemine demokraatlikus elus ja kodanikuosalus

Programmi eesmärk on aidata osalejatel avastada kodanikuaktiivsuse ja demokraatlikus elus osalemise kasutegureid. Toetatavate õpirändetegevustega tuleks tugevdada kodanikuühiskonna eri valdkondades osalemise oskusi, samuti arendada kultuuridevahelise suhtlemise ja sotsiaalset pädevust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust. Võimaluse korral peaksid projektid pakkuma võimalusi osalemiseks demokraatlikus ja ühiskonnaelus ning kodanikuühiskonnas sisuka formaalõppe ja mitteformaalse õppimise kaudu. Samuti tuleks parandada osalejate arusaamist Euroopa Liidust ja Euroopa ühistest väärtustest, sealhulgas demokraatlike põhimõtete, inimväärikuse ning ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtete austamine, kultuuridevaheline dialoog ning ka Euroopa sotsiaalne, kultuuri- ja ajaloopärand.

TEGEVUS

Selles jaotises kirjeldatakse tegevusi, mida saab rahastada programmist „Erasmus+“ nii lühiajaliste projektide kui ka akrediteeritud asutuste projektide raames.

Kõik õpirändetegevused peavad olema

- **harivad:** mõeldud osalejate teadmiste, oskuste, pädevuste ja hoiakute parandamiseks või omandamiseks;
- **riikidevahelised:** st hõlmama eri riikidest pärit inimeste vahelist suhtlust vastastikuse teadmiste vahetuse ja õppimise eesmärgil;
- **struktureeritud:** selge metoodika, õppekava ja kavandatud õpiväljunditega;
- **strateegilised:** aitama saavutada projekti laiemaid või akrediteerimisega seotud eesmärke.

Kõik õppijate ja töötajate õpirändetegevused peavad toimuma välismaal asuvas organisatsioonis, kus juhtiv roll on vastuvõtvate organisatsioonide töötajatel. Saatva organisatsiooni allorganid või muud saatva organisatsiooniga seotud üksused ei saa tegutseda vastuvõtvate organisatsioonidena, kui nende tegevused ei ole riikidevahelised.

Iga tegevuse puhul on võimalik anda täiendavat rahalist toetust vähemate võimalustega osalejaid, alaealisi või järelevalvet vajavaid noori täiskasvanuid saatvatele isikutele. Saatvatele isikutele saab toetust anda kogu tegevuse ajaks või vaid teatud perioodiks.

TÖÖTAJATE ÕPIRÄNNE

[100] Kutsehariduses ja -õppes osaleja praktika loetakse digiteemaliseks praktikaks juhul, kui praktikant tegeleb selle käigus ühe või mitme alljärgneva tegevusega: digiturundus (nt sotsiaalmeediahaldus, veebianalüütika); graafiline, mehaaniline või arhitektuuriline digidisain; mobiilirakenduste, tarkvara või veebisaitide arendus, skriptide kirjutamine; IT-süsteemide installimine ja võrkude paigaldamine, hooldus ja haldus; küberturvalisus; andmeanalüütika, andmekaeve ja andmete visualiseerimine; programmeerimine, robootika ja tehisintellekti rakenduste arendamine; Üldine kasutajatugi, tellimuste täitmine, andmesisestus või kantseleitöö selle kategooria alla ei kuulu.

Rahastamiskõlblikud tegevused	▪ Töövarjuna tegutsemine (2–60 päeva) ▪ Õpetamine välisriigis (2–365 päeva) ▪ Kursustel ja koolitustel osalemine (2–10 päeva) Lisaks füüsilisele õpirändele saab kõiki töötajate õpirände tegevusi põimida virtuaalse õppetegevusega. Eespool nimetatud miinimum- ja maksimumkestust kohaldatakse füüsilise õpirände osa suhtes. Läbiviidud tegevused peavad vastama järgmistele kvalitatiivsetele nõuetele. **Töövarjuna tegutsemine**: osalejad saavad veeta teatava aja teises riigis vastuvõtvas organisatsioonis, et õppida uusi tavasid ja koguda uusi mõtteid vaatlemise ja suhtlemise kaudu. Töövarjuna tegutsemiseks on vaja vastuvõtvas organisatsioonis kindlalt määratleda peamine mentor, st isik, kelle tegevust osaleja töövarjuna jälgib. Korraga võivad sama mentorit töövarjuna jälgida kuni kaks osalejat. **Õpetamine või koolituse pakkumine**: osalejad saavad veeta teatava aja teises riigis vastuvõtvas organisatsioonis, et õpetada või õppijaid koolitada ning samal ajal oma ülesandeid täites ja kolleegidega suheldes ka ise õppida. **Kursused ja koolitus**: osalejad saavad kaasa lüüa struktureeritud kursusel või sarnasel koolitusel, mida viivad läbi kvalifitseeritud spetsialistid ning mis põhinevad eelnevalt kindlaksmääratud õppekaval ja õpiväljunditel. Kursuste ja koolituse toetuse kogusumma[101] võib moodustada kuni 40 % eraldatud projektitoetusest Erandina on projektide puhul, mille toetuse kogusumma on kuni 50 000 eurot, ülemmäär 20 000 eurot. Sama kursuse ühiseks läbimiseks võib toetust saada kuni kolm isikut samast saatvast organisatsioonist ja kuni kümme isikut samast õpirändekonsortsiumist. Iga isik võib osaleda ainult ühel kursusel projekti kohta. Koolitus peab sisaldama selget riikidevahelist komponenti, näiteks edendades eri riikidest pärit osalejate vahelist õpikoostööd või integreerides tavade riikidevahelise ülekandmise muid elemente, nagu vastuvõtva riigi kutsehariduse ja -õppe valdkonna töötajate jõuline kaasamine, et nad suhtleksid välisriikide kolleegidega ja tutvustaksid neile oma tavasid. Kursuste ja koolituse sisu peab olema osalevate töötajate kutseoskuste ning projekti või akrediteeringu eesmärkide seisukohast oluline. Näiteks võivad toetatavad tegevused hõlmata kursusi ja koolitust, mida korraldavad avaliku sektori asutused või vabatahtlike organisatsioonid, eri riikide organisatsioonide vahel tavade vahetamise raames korraldatavaid tegevusi ning ostetavaid kursusi ja koolitusüritusi. Kursusi ja koolitusi võivad korraldada ka programmi „Erasmus+“ toetusesaajad, et ühiselt koolitada oma töötajaid ja vahetada parimaid tavasid. Selline koolitus võib hõlmata välisekspertide pakutavat sisu ja osa sellest võib pühendada partnerite otsimisele. Lõpparuande etapis ei arvestata 1. põhimeetme raames akrediteeritud toetusesaajate

[101] Selle ülempiiri puhul ei võeta arvesse eelarvekategooriat „Kaasamistoetus osalejatele“.

	korraldatud kursustel ja koolitustel osalemiseks kasutatud vahendeid seda liiki tegevuse jaoks ette nähtud maksimaalse eelarvetoetuse hulka. Täiesti passiivset tegevust (nt loengute, kõnede või suurele sihtrühmale suunatud konverentside kuulamine) ei toetata. Konverentside ja sarnaste ürituste rahastamist võib kaaluda üksnes siis, kui osalejad veedavad suurema osa oma ajast struktureeritud koolitusel, õpikodades, praktilisi harjutusi läbi viies, kolleegidega tavade vahetamisel või muude aktiivõppe vormide raames. Taotlejad peaksid olema teadlikud, et kommertskursuste pakkujad on programmist „Erasmus+" sõltumatud ja tegutsevad vabal turul teenuseosutajatena. Seepärast vastutab kursuste ja koolituse valiku eest toetust saav organisatsioon. Taotlejad saavad valikul lähtuda järgmistest kvaliteedistandarditest: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/quality-standards-key-action-1.
Rahastamiskõlblikud osalejad	Rahastamiskõlblike osalejate hulka kuuluvad õpetajad, koolitajad ning kõik teised, mitteõpetavad eksperdid ja töötajad esma- ja jätku-kutseõppe valdkonnas. Rahastamiskõlblike mitteõpetavate töötajate hulka kuuluvad esma- ja jätku-kutseõppe valdkonna töötajad, kes töötavad kas kutseharidus- ja -õppeasutustes (nt juhtivtöötajad, rahvusvahelise õpirände ametnikud, programmi „Erasmus+" koordinaatorid jne) või muudes kutsehariduse ja -õppe valdkonnas tegutsevates organisatsioonides (nt koolitajad kohalikes partnerüriühingutes, nõustajad, programmi „Erasmus+" koordinaatorid, kutsehariduse ja -õppe küsimustega tegelevad poliitikakoordinaatorid jne). Osalejad peavad olema saatva organisatsiooni töötajad või tegema temaga korrapäraselt koostööd, aidates läbi viia organisatsiooni põhitegevusi (nt väliskoolitajate või ettevõttesiseste koolitajate, ekspertide, vabatahtlike, juhatuse liikmete või inspektoritena jne). Kõigil juhtudel tuleb ülesanded, mis seovad osalejat saatva organisatsiooniga, dokumenteerida viisil, mis võimaldab riiklikul bürool seda seotust kontrollida (nt töö- või vabatahtliku töö lepingu, ülesande kirjelduse või muu sarnase dokumendi põhjal). Riiklikud bürood kehtestavad läbipaistva ja järjepideva korra selle kohta, mida mõeldakse riigi kontekstis aktsepteeritava töösuhte all ja mis dokumentidega tuleb seda tõendada. Välismaalt kaugtööd tegevad töötajad ei saa osaleda tegevuses, mis toimub riigis, kust nad töötavad.
Rahastamiskõlblikud toimumiskohad	Tegevus peab toimuma välismaal, st mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Tegevus peab toimuma riigis, kus vastuvõttev organisatsioon on seaduslikult asutatud. Iga õpirändetegevus võib toimuda ainult ühes riigis[102]. Lisaks võivad toetusesaajad saata osalejaid tegutsema töövarjuna ning õpetamis- või koolituslähetustele programmivälistesse kolmandatesse riikidesse (1.–3. ja 5.–14. piirkond, nagu on täpsustatud A osas „Rahastamiskõlblikud riigid"). **NB!** Õpiränne Valgevenesse ja Venemaale ei ole rahastamiskõlblik.

[102] Lühikesed piiriülesed reisid on lubatud, kui need on tegevuse puhul asjakohased, ent toetuse arvutamisel ei käsitada seda toimumiskoha riigi muutmisena. Kui järjestikuseid tegevusi korraldatakse eri riikides, peab iga tegevus eraldi vastama kõigile asjakohastele rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.

Õpiväljundite dokumenteerimine	Õpiväljundite dokumenteerimise nõuded on kindlaks määratud Erasmuse programmi kvaliteedistandardites ja neid täpsustatakse projekti toetuslepingus. Saatev organisatsioon, vastuvõttev organisatsioon ja osaleja peavad enne õpirändetegevuse alustamist sõlmima õppelepingu (või sarnase dokumendi), milles täpsustatakse osaleja eeldatavad õpiväljundid. Kursuste ja koolituse puhul võib õppelepingu asemel kasutada kursuseprogrammi. Pärast tegevuse läbiviimist tuleb osaleja saavutatud õpiväljundeid tunnustada, andes välja Europassi õpirände tunnistuse või sarnase dokumendi. Toetust saav organisatsioon peab säilitama tegevuse läbimise tõendina väljaantud dokumendi koopia. Lisaks sellele võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja allkirjastaks osalejaga toetuslepingu ja säilitaks seda tõendavate dokumentide osana. See nõue peab sisalduma toetuslepingus.

ÕPPIJATE ÕPIRÄNNE

Rahastamiskõlblikud tegevused	▪ Kutsevõistlustel osalemine (1–10 päeva) ▪ Kutsehariduses ja -õppes osalejate rühmaviisiline õpiränne (2–30 päeva, rühmas peab olema vähemalt kaks kutsehariduses ja -õppes osalejat) ▪ Kutsehariduses ja -õppes osalejate lühiajaline õpiränne (10–89 päeva) ▪ Kutsehariduses ja -õppes osalejate pikaajaline õpiränne (meede „ErasmusPro“) (90–365 päeva) Lisaks füüsilisele õpirändele saab kõiki õppijate õpirände tegevusi põimida virtuaalse õppetegevusega. Eespool nimetatud miinimum- ja maksimumkestust kohaldatakse füüsilise õpirände osa suhtes. Läbiviidud tegevused peavad vastama järgmistele kvalitatiivsetele nõuetele. **Kutsevõistlustel osalemine:** kutsehariduses ja -õppes osalejad saavad võistelda rahvusvahelistel valdkonnaüritustel, kus demonstreeritakse oskusi, et edendada, tunnustada ja vahetada kogemusi, oskusteavet ning uuenduslikke tehnilisi lahendusi kutsehariduse ja -õppe valdkonnas[103]. Toetatakse ka töötajaid, mentoreid või eksperte, kes saadavad õppijaid tegevuse ajal. **Kutsehariduses ja -õppes osalejate rühmaviisiline õpiränne**: rühm õpilasi saatvast organisatsioonist saab õppida koos välismaa partnerorganisatsiooni kutseharidus- ja -õppeasutuse õpilastega. Saatev organisatsioon peab õppetegevuse kavandama koostöös vastuvõtva riigi partnerorganisatsiooni kutseharidus- ja -õppeasutusega[104]. Õpilasi peavad kogu tegevuse ajal saatma ja nende õpiprotsessi suunama õpetajad, koolitajad või muud

[103] Lisateave selle kohta, mida kutsevõistluste all mõistetakse, on esitatud D osas „Põhimõistete sõnastik“.

[104] Rühmaviisilist õpirännet, mis koosneb täielikult või suuremas osas osalemisest ostetavatel kursustel (nt keelekursused) või muudest turul juba pakutavatest tegevustest, ei rahastata. Vastuvõtva kutseharidus- ja -õppeasutuse pakutavat tegevust võib täiendada töölõppimise praktikaga ettevõttes. Kui see on tegevuse õppeprogrammi seisukohast asjakohane, võivad õpilased veeta osa õpirändeperioodist ühisreisidel loodusesse ja kultuurikohtadesse või osaleda koos rahvusvahelistel võistlustel või muus sarnases õppetegevuses. See peab siiski olema põhiõppetegevuse kõrval alati teisel kohal ning ette nähtud kahe kutseharidus- ja -õppeasutuse koostatud vastastikuse õppimise programmis.

	kvalifitseeritud haridustöötajad saatvast organisatsioonist. Vajaduse korral võivad saatvaid töötajaid toetada veel teised täiskasvanud[105]. **Kutsehariduses ja -õppes osalejate lühiajaline õpiränne**: kutsehariduses ja -õppes osalejad saavad teatud aja jooksul õppida välismaal partnerorganisatsioonist kutseharidus- ja -õppeasutuses, äriühingus või kutsehariduse ja -õppe valdkonnas või tööturul tegutsevas muus organisatsioonis. Õppeperiood peab hõlmama tugevat töölõppimise komponenti ning igale osalejale tuleb kindlaks määrata individuaalne õppeprogramm. Vähemate võimalustega osalejate korral võib õpiränne miinimumkestus olla 2 päeva, kui see on põhjendatud. **Kutsehariduses ja -õppes osalejate pikaajaline õpiränne (meede „ErasmusPro“)**: kutsehariduses ja -õppes osalejad saavad pikema aja jooksul õppida välismaal partnerorganisatsioonist kutseharidus- ja -õppeasutuses, äriühingus või kutsehariduse ja -õppe valdkonnas või tööturul tegutsevas muus organisatsioonis. Õppeperiood peab hõlmama tugevat töölõppimise komponenti ning igale osalejale tuleb kindlaks määrata individuaalne õppeprogramm. Rühmaviisiliste ja individuaalsete tegevusvormide erinevus ei põhine mitte reisimise ja majutuse korraldusel, vaid pigem kollektiivsetele või individuaalsetele õppeprogrammidele esitatavatel nõuetel, nagu on kirjeldatud allpool jaotises „Õpitulemuste dokumenteerimine“. Seega pakutakse rühmaviisilistele ja individuaalsetele tegevustele erineval tasemel korraldustoetust, nagu on ette nähtud käesoleva peatüki lõpus esitatud rahastamiseeskirjades.
Rahastamiskõlblikud osalejad	Rahastamiskõlblike osalejate hulgas on esma-kutseõppes (iVET) ja jätku-kutseõppes (cVET) osalevad õppijad ja õpipoisid. Osalejad peavad olema registreerunud õpinguteks rahastamiskõlbliku esma- või jätku-kutseõppe õppekava[106] raames. Rahastamiskõlbliku esma- või jätku-kutseõppe hiljuti lõpetanud (sh endised õpipoisid) saavad osaleda kuni 12 kuu jooksul pärast lõpetamist. Kui osalejad on pärast lõpetamist läbinud kohustusliku tsiviil- või sõjaväeteenistuse, pikendatakse rahastamiskõlblikkuse perioodi teenistuse kestuse aja võrra. Osalejad peavad olema registreerunud õpinguteks rahastamiskõlbliku esmakutseõppe õppekava[107] raames.
Rahastamiskõlblikud toimumiskohad	Tegevus peab toimuma välismaal, st mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Tegevus peab toimuma riigis, kus vastuvõttev organisatsioon on seaduslikult asutatud. Iga õpirändetegevus võib toimuda ainult ühes riigis[108].

[105] Igal juhul vastutavad saatvad ja vastuvõtvad organisatsioonid selle eest, et tegevuses järgitakse kõiki saatvas ja vastuvõtvas riigis kohaldatavaid eeskirju ja õigusnorme.

[106] Iga ELi liikmesriigi või programmiga liitunud kolmanda riigi rahastamiskõlblikud esma- või jätku-kutseõppe õppekavad määrab kindlaks riigi pädev asutus ning see teave avaldatakse asjaomase riikliku büroo veebisaidil.

[107] Riigi pädev asutus otsustab, kas rühmaviisilise õpirände tegevuse puhul on rahastamiskõlblikud kõik või ainult mõned esmakutseõppe õppekavad.

[108] Lühikesed piiriülesed reisid on lubatud, kui need on tegevuse puhul asjakohased, ent toetuse arvutamisel ei käsitada seda toimumiskoha riigi muutmisena. Kui järjestikuseid tegevusi korraldatakse eri riikides, peab iga tegevus eraldi vastama kõigile asjakohastele rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.

	Lisaks võivad toetusesaajad saata õppijaid lühiajalisele õpirändele, pikaajalisele õpirändele (meede „ErasmusPro“) ning kutsevõistlustel osalema programmivälistesse kolmandatesse riikidesse (1.–3. ja 5.–14. piirkond, nagu on täpsustatud A osas „Rahastamiskõlblikud riigid“). **NB!** Õpiränne Valgevenesse ja Venemaale ei ole rahastamiskõlblik. Kutsehariduses ja -õppes osalejate rühmaviisiline õpiränne peab toimuma vastuvõtvas kutseharidus- ja -õppeasutuses. Erandkorras võib tegevus toimuda mõnes muus kohas vastuvõtva organisatsiooni riigis, kui see on tegevuse sisu ja kvaliteedi seisukohast põhjendatud. Sel juhul ei käsitata vastuvõtvast organisatsioonist toimumiskohta reisimisega kaasnevaid kulusid riikidevahelise õpirände kuludena. Seepärast ei saa sel otstarbel taotleda lisarahastust. Peale selle võib kutsehariduses ja -õppes osalejate rühmaviisiline õpiränne aset leida mõne Euroopa Liidu institutsiooni asukohas, kui tegevust korraldatakse ELi institutsioonis või koostöös sellega[109]. Olenemata toimumiskohast, peab rühmaviisilises õpirändes osalema õppijaid vähemalt kahest ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist.
Õpiväljundite dokumenteerimine	Õpiväljundite dokumenteerimise nõuded on kindlaks määratud Erasmuse programmi kvaliteedistandardites ja neid täpsustatakse projekti toetuslepingus. **Individuaalsed õpirändetegevused**: saatev organisatsioon, vastuvõttev organisatsioon ja osaleja peavad enne tegevuse alustamist sõlmima õppelepingu (või sarnase dokumendi), milles täpsustatakse osaleja eeldatavad õpiväljundid. Pärast tegevuse läbiviimist tuleb osaleja saavutatud õpiväljundeid tunnustada, andes välja Europassi õpirände tunnistuse või sarnase dokumendi. Toetust saav organisatsioon peab säilitama tegevuse läbimise tõendina väljaantud dokumendi koopia. Lisaks sellele võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja allkirjastaks osalejaga toetuslepingu ja säilitaks seda tõendavate dokumentide osana. See nõue peab sisalduma toetuslepingus. **Rühmaviisilised õpirändetegevused**: õppeprogramm tuleb kindlaks määrata kogu rühma jaoks (individuaalseid õppelepinguid ei nõuta). Pärast tegevuse läbiviimist peab toetust saav organisatsioon säilitama tegevuse läbimise tõendina õppeprogrammi ja osalejate (sh saatvad isikud) nimekirja.

MUUD TOETATAVAD TEGEVUSED

Rahastamiskõlblikud tegevused	▪ Ekspertide kutsumine (2–60 päeva) ▪ Õpetajapraktikantide vastuvõtmine (10–365 päeva)

[109] Euroopa Liidu institutsioonide asukohad on Brüssel, Frankfurt, Luxembourg ja Strasbourg. ELi institutsioonide asukohtades toimuvat tegevust käsitatakse riikidevahelise õpirändena, kui meetmes osalevad ühiselt vähemalt kahest riigist pärit osalejad. Sellisel juhul on võimalik taotleda rahastust (nagu on kirjeldatud jaotises „Millised on rahastamiseeskirjad?“) kõigi osalejate jaoks, olenemata nende päritoluriigist. ELi institutsioonide loetelu on kättesaadav aadressil https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_et.

	Läbiviidud tegevused peavad vastama järgmistele kvalitatiivsetele nõuetele. **Ekspertide kutsumine:** organisatsioonid saavad kutsuda välismaalt koolitajaid, õpetajaid, poliitikaeksperte või muid kvalifitseeritud spetsialiste, kes saavad aidata tõsta vastuvõtvas organisatsioonis õpetamise, koolitamise ja õppimise taset. Näiteks saavad kutsutud eksperdid koolitada vastuvõtva organisatsiooni töötajaid, demonstreerida uusi õpetamismeetodeid või aidata kasutusele võtta häid korraldus- ja juhtimistavasid. **Õpetajapraktikantide vastuvõtmine:** taotlevad organisatsioonid saavad vastu võtta õpetajapraktikante, kes soovivad tulla välismaale praktikale.
Rahastamiskõlblikud osalejad	**Kutsutavad eksperdid** võivad olla teisest ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist pärit isikud, kes saavad pakkuda kutsuva organisatsiooni vajaduste ja eesmärkide seisukohast olulist oskusteavet ja koolitust. **Õpetajapraktikantide vastuvõtmise** projektides osalejad peavad olema mõne muu ELi liikmesriigi või programmiga liitunud kolmanda riigi õpetajakoolitusprogrammi (või muusse sarnasesse õpetajatele suunatud koolitusprogrammi) immatrikuleeritud üliõpilased või äsjalõpetanud[110]. Nende osalemiseks võib anda rahalist toetust, kui saatev asutus ei anna samal eesmärgil toetust.
Rahastamiskõlblikud toimumiskohad	Kutsutavate ekspertide ja õpetajapraktikantide puhul on toimumiskoht alati toetust saav organisatsioon (sh konsortsiumi liikmed).
Õpiväljundite dokumenteerimine	Kutsutud ekspertide puhul tuleb eksperdi pakutav õppeprogramm enne tegevuse alustamist vastuvõtva organisatsiooniga kokku leppida. Pärast tegevuse lõpetamist peab toetust saav organisatsioon säilitama tegevuse läbimise tõendina läbiviidud õppeprogrammi. Koolitusel osalevate õpetajate ja haridustöötajate suhtes kohaldatakse individuaalsete õpirändetegevuste puhul kirjeldatud nõudeid.

ETTEVALMISTAVAD KOHTUMISED

Mis on ettevalmistav kohtumine?	Ettevalmistav kohtumine on lähetava organisatsiooni töötajate külaskäik tulevasse vastuvõtvasse organisatsiooni, et õppijate või töötajate õpirändetegevust paremini ette valmistada.
Millal saab ettevalmistava kohtumise korraldada?	Iga ettevalmistavat kohtumist tuleb selgelt põhjendada ning need peavad aitama suurendada õpirändetegevuste kaasavust ja ulatust ning parandada nende kvaliteeti. Näiteks saab ettevalmistavaid kohtumisi korraldada selleks, et valmistada paremini ette vähemate võimalustega osalejate õpirännet, alustada koostööd uue partnerorganisatsiooniga või valmistada ette pikemaajalisi õpirändetegevusi. Ettevalmistavaid kohtumisi saab korraldada õppijate või töötajate mis tahes vormis õpirände puhul, välja arvatud kursused ja koolitus.

[110] Äsjalõpetanud võivad osaleda kuni 12 kuu jooksul pärast lõpetamist. Kui osalejad on pärast lõpetamist läbinud kohustusliku tsiviil- või sõjaväeteenistuse, pikendatakse rahastamiskõlblikkuse perioodi teenistuse kestuse aja võrra.

Kes võib ettevalmistaval kohtumisel osaleda?	Ettevalmistavatel kohtumistel võivad osaleda kõik isikud, kes vastavad töötajate õpirändetegevuses osalemise tingimustele ning on kaasatud projekti korraldamisse. Erandkorras saavad pikaajalises õpirändes osalevad õppijad ning mis tahes tegevuses osalevad vähemate võimalustega osalejad osa võtta asjaomase tegevusega seotud ettevalmistavatest kohtumistest. Ettevalmistaval kohtumisel võib osaleda kuni kolm inimest.
Kus võivad ettevalmistavad kohtumised toimuda?	Ettevalmistavad kohtumised toimuvad tulevase vastuvõtva organisatsiooni ruumides või mis tahes muus kohas, kus õpirändetegevused on kavandatud toimuma. Töötajate ja õppijate õpirändetegevuste toimumiskohtade suhtes kohaldatavad eeskirjad kehtivad ka nende tegevustega seotud ettevalmistavate kohtumiste suhtes. Ühe vastuvõtva organisatsiooni kohta saab korraldada ainult ühe ettevalmistava kohtumise.

LÜHIAJALISED KUTSEHARIDUSE JA -ÕPPE VALDKONNA ÕPPIJATE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNDE PROJEKTID

Lühiajalised õppijate ja töötajate õpirände projektid on lihtne ja konkreetne võimalus programmist „Erasmus+" kasu saada. Nende projektide eesmärk on võimaldada toetusesaajatel vähese vaevaga korraldada teatavaid tegevusi ja omandada programmi raames kogemusi. Pärast lühiajalise projekti edukat lõpuleviimist on toetusesaajatel võimalus taotleda Erasmuse akrediteeringut. Rahastamiskõlblikkuse eeskirjad, kvaliteedikünnised, miinimumnõuded ja uute akrediteeringute maksimaalse arvu avaldab asjaomane riiklik büroo.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud organisatsioonid: kes võib esitada taotluse?	Taotluse võivad esitada järgmised organisatsioonid[111]: (1) esma- või jätku-kutseõpet pakkuvad organisatsioonid[112]; (2) kohalikud ja piirkondlikud avaliku sektori asutused, koordineerivad asutused ning muud kutsehariduse ja -õppe valdkonnas tegutsevad organisatsioonid; (3) ettevõtted ja muud avaliku või erasektori organisatsioonid, kes võtavad vastu või koolitavad kutsehariduses ja -õppes osalejaid ja õpipoisse või töötavad nendega muul viisil. Organisatsioonid, kellel on Erasmuse akrediteering kutsehariduse ja -õppe valdkonnas, ei saa lühiajalisteks projektideks rahastamist taotleda.

[111] Igas ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis kehtestab rahastamiskõlbliku organisatsiooni määratluse riigi pädev asutus ning see avaldatakse asjaomase riikliku büroo veebisaidil koos vastavate näidetega.

[112] ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused, mis on eristaatusega ja tegutsevad mõne teise riigi ametiasutuse järelevalve all, peavad võib-olla esitama taotluse järelevalvet tegeva riigi riiklikule büroole. Täpsemat teavet iga juhtumi kohta saab riiklikult büroolt vastuvõtvas riigis või asjaomase ametiasutuse riigis. Kuna kõik õpirändetegevused peavad olema riikidevahelised, ei saa kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused, kes esitavad taotluse väljaspool oma asukohariiki asuvale riiklikule büroole, korraldada sissepoole või väljapoole suunatud õpirände tegevusi teiste organisatsioonidega, mis asuvad taotluse saanud riikliku büroo asukohariigis, ega kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutustega, kellel on sarnane eristaatus ja kes esitavad taotluse samale riiklikule büroole, isegi kui need organisatsioonid asuvad taotluse esitajast erinevas riigis.

Õpirändekonsortsium	Taotlejad võivad esitada taotluse üksikorganisatsioonina või õpirändekonsortsiumi koordinaatorina: õpirändekonsortsium on sama riigi organisatsioonide rühm, kes taotleb rahastust seoses ühisprojektiga, mida juhib õpirändekonsortsiumi koordinaator, kes esitab taotluse konsortsiumi nimel. Sel juhul tuleb taotluse osana esitada õpirändekonsortsiumi liikmete nimekiri, mis peab lisaks koordinaatorile sisaldama vähemalt üht liikmesorganisatsiooni. Õpirändekonsortsiumi liikmeks võib saada iga organisatsioon, mis vastab sama valdkonna lühiajalise projekti rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele[113]. Kõik kavandatavad konsortsiumi liikmesorganisatsioonid peavad olema samast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist kui õpirändekonsortsiumi koordinaator[114]. Konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete vaheline suhe peab põhinema koostööl ja olema mittetulunduslik. Õpirändekonsortsiumis osalevad organisatsioonid võivad sama projektikonkursi raames taotleda kutsehariduse ja -õppe valdkonnas rahastust **kuni kahes 1. põhimeetme taotluses**. Seega võivad kutsehariduse ja -õppe valdkonna organisatsioonid, kes taotlevad toetust lühiajalise projekti või akrediteeritud projekti jaoks, osaleda lisaks liikmesorganisatsioonina üksnes ühes akrediteeritud või lühiajalises õpirändekonsortsiumi taotluses. Muud organisatsioonid võivad osaleda kuni kahes õpirändekonsortsiumi taotluses.
Rahastamiskõlblikud riigid	Taotlevad organisatsioonid peavad olema asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis.
Kellele esitada taotlus?	Taotlus esitatakse selle riigi riiklikule büroole, kus taotleja on asutatud.
Taotluse esitamise tähtajad	1. taotlusvoor (kõigi riiklike büroode puhul): **18. veebruar kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)**. 2. taotlusvoor: riiklikud bürood võivad otsustada avada teise tähtaja (2. taotlusvoor). Sel juhul teavitab riiklik büroo taotlejaid sellest oma veebisaidil. 2. taotlusvooru puhul peavad taotlejad esitama taotluse hiljemalt **5. oktoobril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi).**
Projektide alguskuupäevad	Projektide alguskuupäevad võivad olla järgmised: ▪ 1. taotlusvoor: sama aasta 1. juunist 31. detsembrini; ▪ 2. taotlusvoor (kui avatakse): järgneva aasta 1. jaanuarist 31. maini.
Projekti kestus	6–24 kuud

[113] Lepingu sõlmimisel võivad konsortsiumi liikmed olla kaastoetusesaajad, seotud üksused või kolmandad isikud, kes saavad rahalist toetust. Toetust kolmandatele isikutele võib anda vastavalt Erasmuse programmi kvaliteedistandardites sätestatud nõuetele, mis käsitlevad kõnealuse meetme jaoks kindlaks määratud rahastamiskõlblikke tegevusi ja rahastamiskõlblikke osalejaid, ning kuni 60 000 eurot toetust saava organisatsiooni kohta. Konsortsiumi liikmed, kes kuuluvad õiguslikult konsortsiumi koordinaatoriga samasse üksusesse, võivad saada projektitoetust ja neid ei käsitata õiguslikult kaastoetusesaajate, seotud üksuste ega kolmandate isikutena. Iga õpirändekonsortsiumi projekti lepingulise ülesehituse kohta teeb otsuse riiklik büroo, võttes aluseks konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete staatuse ja ametlikud seosed riiklikus õigusraamistikus. Osalevad konsortsiumi liikmed peavad igal juhul olema projektitaotluses ja projekti toetuslepingus projekti kirjelduse raames loetletud.

[114] Eristaatusega ja mõne teise riigi ametiasutuse järelevalve all tegutsevad koolid (nt prantsuse lütseumid või saksa koolid) võivad osaleda õpirändekonsortsiumides, mida juhivad kooli üle järelevalvet tegeva riigi riikliku büroo akrediteeritud organisatsioonid. Sellegipoolest ei või nad osaleda samal ajal kahe eri riigi riikliku büroo hallatavates projektides. Õpirändekonsortsium, mis kaasab eespool nimetatud eristaatuses olevaid koole, ei saa korraldada konsortsiumi eri organisatsioonide vahelist õpirändetegevust ega õppijate või töötajate õpirändetegevust, kui sihtriik on järelevalvet tegeva riikliku büroo riik.

Taotluste arv	Ühes valikuvoorus saab organisatsioon taotleda toetust ainult ühele lühiajalisele kutsehariduse ja -õppe valdkonna projektile. Organisatsioonid, kes saavad esimeses taotlusvoorus lühiajalisele projektile toetuse, ei või osaleda sama projektikonkursi teises taotlusvoorus.
Rahastamiskõlblikud tegevused	Igasugune kutsehariduse ja -õppe alane tegevus. Üksikasjalik loend ja eeskirjad on esitatud jaotises „Tegevus“. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele vastamiseks peab taotlus sisaldama vähemalt ühte töötajate või õppijate õpirändetegevust.
Projekti maht	Iga riiklik büroo võib kindlaks määrata maksimaalse toetussumma projekti kohta. Sellisel juhul peab riiklik büroo avaldama maksimaalse toetussumma enne taotluse esitamise tähtaega. Projektides ei tohi eraldada üle 20 % antud toetusest programmiväliste kolmandate riikidega seotud tegevustele[115].
Toetavad organisatsioonid	Toetav organisatsioon on organisatsioon, kes abistab toetust saavat organisatsiooni projekti elluviimise praktilistes aspektides, mis ei puuduta projekti põhiülesandeid. Projekti põhiülesanded hõlmavad programmi rahaliste vahendite finantsjuhtimist, ühenduse pidamist riikliku bürooga, aruandlust elluviidud tegevuste kohta ning kõiki otsuseid, mis mõjutavad otseselt läbiviidavate tegevuste sisu, kvaliteeti ja tulemusi (nt tegevuse liigi, kestuse ja vastuvõtva organisatsiooni valik, õpiväljundite kindlaksmääramine ja hindamine). Toetava organisatsiooni kaasamiseks on vaja riikliku büroo heakskiitu. Toetavate organisatsioonide roll ja kohustused tuleb ametlikult kindlaks määrata nende organisatsioonide ja toetust saava organisatsiooni kokkuleppel. Toetav organisatsioon tegutseb toetust saava organisatsiooni järelevalve all, kusjuures toetust saav organisatsioon kannab lõplikku vastutust läbiviidud tegevuste tulemuste ja kvaliteedi eest. Toetavate organisatsioonide panus peab kõikidel juhtudel vastama Erasmuse programmi kvaliteedistandarditele. Kvaliteedistandardite puuduliku rakendamise või nende nõuete muul viisil täitmata jätmise korral võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja ei saaks enam teatavate ülesannete täitmiseks abi, vaid täidaks need ise. Kui toetusesaaja ei järgi seda nõuet, võib riiklik büroo toetuslepingu lõpetada. Vastuvõtvaid organisatsioone, kes pakuvad toetust saava organisatsiooni osalejatele õppesisu ja juhendamist, ei käsitata toetavate organisatsioonidena, välja arvatud juhul, kui nad samal ajal toetavad toetust saavat organisatsiooni muudes projektijuhtimisega seotud ülesannetes, mida tavaliselt täidab saatev organisatsioon.

VALIKUKRITEERIUMID, MENETLUSEST KÕRVALEJÄTMISE KRITEERIUMID NING ORIGINAALSISU JA AUTORLUST KÄSITLEVAD EESKIRJAD

Taotlejatel peab olema kavandatud projekti elluviimiseks piisav tegevus- ja finantssuutlikkus. Õpirändekonsortsiumi projekti taotlejatel peab olema piisav konsortsiumi tegevuse koordineerimise suutlikkus.

Taotlejad peavad esitama allkirjastatud kirjaliku kinnituse tõendamaks, et nad ei ole üheski **käesoleva juhendi C osas** loetletud menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumides osutatud olukorras. Lisaks tõendavad taotlejad kirjaliku kinnituse

[115] Eelarvekategooriaid „Kaasamistoetus osalejatele“ ja „Erakorralised kulud suurte reisikulude katmiseks“ ei võeta „Projekti mahu“ all kindlaks määratud ülemmäärade puhul arvesse.

allkirjastamisega, et esitatud taotlus sisaldab taotleja koostatud originaalsisu ja et taotlust ei ole tasu eest koostanud ükski teine organisatsioon ega kolmas isik.

Lisateave valikukriteeriumide, menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumide ning originaalsisu ja autorlust käsitlevate eeskirjade kohta on esitatud **käesoleva juhendi C osas**.

HINDAMISKRITEERIUMID

Esitatud taotlusi hinnatakse 100 punkti skaalal, lähtudes allpool esitatud kriteeriumidest ja punktisummadest. Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab see koguma:

- vähemalt 60 punkti 100 maksimumpunktist ja
- vähemalt poole maksimaalsest punktisummast igas kolmes allpool esitatud hindamiskriteeriumide kategoorias.

Asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 20)	Hinnatakse järgmist: ▪ taotleja profiili, kogemuste, tegevuste ja õppijate sihtrühma asjakohasus kutsehariduse ja -õppe valdkonna jaoks; ▪ projekt on meetme eesmärke silmas pidades asjakohane; ▪ õpirändekonsortsiumi projekti taotlejate puhul: kas kavandatavate konsortsiumiliikmete profiil on asjakohane taotluses täpsustatud konsortsiumi otstarbe ja eesmärkide seisukohast; ▪ projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; ▪ projekti asjakohasus järgmiste konkreetsete prioriteetide seisukohast: – uute tulijate ja vähemate kogemustega organisatsioonide toetamine; – meetmes „ErasmusPro“ osalejate toetamine; – vähemate võimalustega osalejate toetamine.
Projekti kavandamise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 50)	Hinnatakse, kas: ▪ projekti kavandatavad eesmärgid vastavad selgelt ja konkreetselt taotleva organisatsiooni, selle töötajate ja õppijate vajadustele; ▪ kavandatavad tegevused on projekti eesmärkide saavutamiseks asjakohased; ▪ projekti ülesehituse tegevuslikud ja logistilised aspektid (nt kavandatud toimumiskohad) on asjakohased ja kulutõhusad; ▪ projekt hõlmab keskkonnakestlikke ja keskkonna suhtes vastutustundlikke tavasid; ▪ projektis rakendatakse digitaalseid vahendeid (eelkõige eTwinning esmakutseõppe ja EPALE jätku-kutseõppe puhul) ja õppemeetodeid, et täiendada füüsilise õpirände tegevust ja parandada koostööd vastuvõtvate partnerorganisatsioonidega.
Järelmeetmete kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: ▪ taotleja on selgelt kindlaks määranud ülesanded ja vastutusalad tegevuse elluviimiseks kooskõlas Erasmuse programmi kvaliteedistandarditega; ▪ taotleja on kavandanud konkreetseid ja loogilisi samme selleks, et rakendada õpirändetegevuste tulemusi organisatsiooni igapäevases töös; ▪ taotleja on ette näinud sobiva viisi projekti väljundite hindamiseks; ▪ taotleja on kavandanud konkreetseid ja tõhusaid samme selleks, et levitada projekti tulemusi taotlevas organisatsioonis, jagada neid muude organisatsioonide ja üldsusega ning avalikult tunnustada Euroopa Liidu rahastust.

AKREDITEERITUD ASUTUSTE PROJEKTID KUTSEHARIDUSE JA -ÕPPE VALDKONNA ÕPPIJATE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNDEKS

Organisatsioonid, kellel on Erasmuse akrediteering kutsehariduse ja -õppe valdkonnas, saavad taotleda rahastamist spetsiaalse, ainult nende jaoks avatud rahastussuuna kaudu. Kuna taotlused põhinevad varem heaks kiidetud Erasmuse kaval, ei ole rahastamise taotlemisel vaja esitada tegevuste üksikasjalikku loendit ega kirjeldust. Selle asemel keskendutakse taotlustes järgmiste tegevuste jaoks vajaliku eelarve prognoosimisele.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud organisatsioonid: kes võib esitada taotluse?	Taotlejatel peab olema projekti alguskuupäeval kehtiv Erasmuse akrediteering kutsehariduse ja -õppe valdkonnas.
Õpirändekonsortsium	Organisatsioonid, kellel on Erasmuse akrediteering õpirändekonsortsiumi koordinaatorina, peavad taotlema õpirändekonsortsiumi toetust. Taotluse osana tuleb esitada õpirändekonsortsiumi liikmete nimekiri; konsortsiumil peab lisaks koordinaatorile olema vähemalt üks liikmesorganisatsioon. Õpirändekonsortsiumi liikmeks võib saada mis tahes organisatsioon, kes vastab sama valdkonna Erasmuse akrediteeringu saamise kriteeriumidele[116]. Kõik kavandatavad konsortsiumi liikmesorganisatsioonid peavad olema samast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist kui õpirändekonsortsiumi koordinaator. Konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete vaheline suhe peab põhinema koostööl ja olema mittetulunduslik. Konsortsiumi liikmetel ei pea olema Erasmuse akrediteeringut. Õpirändekonsortsiumis osalevad organisatsioonid võivad sama projektikonkursi raames taotleda kutsehariduse ja -õppe valdkonnas rahastust kuni kahes 1. põhimeetme taotluses. Seega võivad kutsehariduse ja -õppe valdkonna organisatsioonid, kes taotlevad toetust lühiajalise projekti või akrediteeritud projekti jaoks, osaleda lisaks liikmesorganisatsioonina üksnes ühes akrediteeritud või lühiajalises õpirändekonsortsiumi taotluses. Muud organisatsioonid võivad osaleda kuni kahes õpirändekonsortsiumi taotluses.
Kellele esitada taotlus?	Taotlus esitatakse selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Taotluse esitamise tähtaeg	**18. veebruar kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)**
Projekti alguskuupäev	Sama aasta 1. juuni.

[116] Lepingu sõlmimisel võivad konsortsiumi liikmed olla kaastoetusesaajad, seotud üksused või kolmandad isikud, kes saavad rahalist toetust. Toetust kolmandatele isikutele võib anda vastavalt Erasmuse programmi kvaliteedistandardites sätestatud nõuetele, mis käsitlevad kõnealuse meetme jaoks kindlaks määratud rahastamiskõlblikke tegevusi ja rahastamiskõlblikke osalejaid, ning kuni 60 000 eurot toetust saava organisatsiooni kohta. Konsortsiumi liikmed, kes kuuluvad õiguslikult konsortsiumi koordinaatoriga samasse üksusesse, võivad saada projektitoetust ja neid ei käsitata õiguslikult kaastoetusesaajate, seotud üksuste ega kolmandate isikutena. Iga õpirändekonsortsiumi projekti lepingulise ülesehituse kohta teeb otsuse riiklik büroo, võttes aluseks konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete staatuse ja ametlikud seosed riiklikus õigusraamistikus. Osalevad konsortsiumi liikmed peavad igal juhul olema projektitaotluses ja projekti toetuslepingus projekti kirjelduse raames loetletud.

Projekti kestus	Kõigi akrediteeritud asutuste projektide esialgne kestus on 15 kuud. Kui see on põhjendatud, võivad toetusesaajad taotleda oma projekti pikendamist nii, et see kestaks kokku 24 kuud. Projekti kestust pikendatakse pärast 12 kuu möödumist, kui riiklik büroo ei otsusta teisiti.
Taotluste arv	Akrediteeritud organisatsioonid võivad esitada ainult ühe taotluse konkursi kohta.
Rahastamiskõlblikud tegevused	Igasugune kutsehariduse ja -õppe alane tegevus. Üksikasjalik loend ja eeskirjad on esitatud jaotises „Tegevus“. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele vastamiseks peab taotlus sisaldama vähemalt ühte töötajate või õppijate õpirändetegevust.
Projekti maht	Projektides ei tohi eraldada üle 20 % antud toetusest programmiväliste kolmandate riikidega seotud tegevustele[117].
Toetavad organisatsioonid	Toetav organisatsioon on organisatsioon, kes abistab toetust saavat organisatsiooni projekti elluviimise praktilistes aspektides, mis ei puuduta projekti põhiülesandeid. Projekti põhiülesanded hõlmavad programmi rahaliste vahendite finantsjuhtimist, ühenduse pidamist riikliku bürooga, aruandlust läbiviidud tegevuste kohta ning kõiki otsuseid, mis mõjutavad otseselt läbiviidavate tegevuste sisu, kvaliteeti ja tulemusi (nt tegevuse liigi, kestuse ja vastuvõtva organisatsiooni valik, õpiväljundite kindlaksmääramine ja hindamine jne). Toetava organisatsiooni kaasamiseks on vaja riikliku büroo heakskiitu. Toetavate organisatsioonide roll ja kohustused tuleb ametlikult kindlaks määrata nende organisatsioonide ja toetust saava organisatsiooni kokkuleppel. Toetav organisatsioon tegutseb toetust saava organisatsiooni järelevalve all, kusjuures toetust saav organisatsioon kannab lõplikku vastutust läbiviidud tegevuste tulemuste ja kvaliteedi eest. Toetavate organisatsioonide panus peab kõikidel juhtudel vastama Erasmuse programmi kvaliteedistandarditele. Kvaliteedistandardite puuduliku rakendamise või nende nõuete muul viisil täitmata jätmise korral võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja ei saaks enam teatavate ülesannete täitmiseks abi, vaid täidaks need ise. Kui toetusesaaja ei järgi seda nõuet, võib riiklik büroo toetuslepingu lõpetada. Vastuvõtvaid organisatsioone, kes pakuvad toetust saava organisatsiooni osalejatele õppesisu ja juhendamist, ei käsitata toetavate organisatsioonidena, välja arvatud juhul, kui nad samal ajal toetavad toetust saavat organisatsiooni muudes projektijuhtimisega seotud ülesannetes, mida tavaliselt täidab saatev organisatsioon.

EELARVEVAHENDITE ERALDAMINE

Taotleja Erasmuse kava kvaliteeti on juba hinnatud akrediteeringu taotlemise etapis ning eelarvevahendite eraldamise etapis seega kvalitatiivset hindamist ei toimu. Rahastatakse kõiki rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele vastavaid toetustaotlusi.

Toetuse maksimumsumma sõltub mitmest tegurist:

- akrediteeritud taotlejatele eraldamiseks kättesaadav kogueelarve;

[117] Selle ülemmäära puhul ei arvestata eelarvekategooriaid „Kaasamistoetus osalejatele“ ja „Erakorralised kulud suurte reisikulude katmiseks“.

- taotletavad tegevused (sh nende elluviimiseks vajaliku eelarve prognoos);
- toetuse põhi- ja maksimumsumma;
- järgmised eraldamiskomponendid: kvalitatiivne tulemuslikkus, poliitikaprioriteedid ja geograafiline tasakaal (kui riiklik büroo seda põhimõtet kohaldab).

Riiklik büroo avaldab akrediteeritud asutuste projektidele ettenähtud eelarve ja üksikasjalikud eeskirjad eelarvevahendite eraldamise kohta enne konkursi tähtaega. Eelarvevahendite eraldamise eeskirjad peavad järgima õigluse, läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtet. Eelarvevahendite eraldamisel kasutatavad näitajad ja parameetrid peavad olema objektiivsed ja kontrollitavad ning nende väärtused peavad olema taotlejatele teada enne konkursi tähtaega.

Riiklik büroo prognoosib iga taotleja taotletud tegevuste läbiviimiseks vajaliku eelarve, võttes aluseks kohaldatavad ühikuhinnad ja varasemad andmed. Taotlejatele ei saa anda toetust, mis on saadud hinnangulisest eelarvest suurem.

Kui taotlejale eraldatakse kogu taotletud tegevuste läbiviimiseks vajalik hinnanguline eelarve, siis lisatakse taotluses nimetatud tegevused projekti toetuslepingusse tulemuseesmärkidena. Kui aga taotlejale kogu hinnangulist eelarvet ei eraldata, kohandatakse tulemuseesmärke nii, et need oleksid eraldatud toetusega proportsionaalsed[118].

Kulukategooriate „Kaasamistoetus osalejatele“ ja „Erakorralised kulud“ eelarvet ei saa prognoosida samamoodi nagu nende kulukategooriate eelarvet, mille puhul kohaldatakse ühikuhindu. Riiklik büroo hindab nende kululiikide taotlusi eraldi, lähtudes esitatud kirjeldusest ja põhjendustest. Projekti elluviimisel võivad toetusesaajad vajaduse korral esitada nende kululiikide kohta täiendavaid taotlusi. Riiklik büroo vaatab sellised täiendavad taotlused läbi nende laekumise järjekorras seni, kuni rahalised vahendid on veel saadaval.

[118] Riiklik büroo võib proportsionaalset kohandust teatavas ulatuses muuta, et eraldatud toetus ja sihtmeetmed oleksid suuremas vastavuses ning et tagada kooskõla heakskiidetud Erasmuse kavaga ja, pakkuda piisavat toetust prioriteetseteks tegevusteks, samuti selleks, et igas taotleja taotletud tegevusliigis ja -kategoorias jääks alles vähemalt üks osaleja ning et projektikonkursi eeskirjad oleksid täidetud.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Kutsehariduses ja -õppes osalevate õppijate ja töötajate õpirände lühiajaliste projektide ja akrediteeritud projektide suhtes kohaldatakse järgmisi rahastamiseeskirju. Programmi „Erasmus+“ projekte rahastatakse kaasrahastamise põhimõttel. Seega arvutatakse alljärgnevas tabelis määratletud ühikukulud nii, et need katavad keskmiselt 80 % tegelikest kuludest.

Projektis osalejate hulka võivad kuuluda osalejad, kelle kogu toetust või osa sellest rahastatakse muudest allikatest kui Erasmus+. Toetusesaaja võib iga üksiku osaleja puhul taotleda, et rahastataks kõiki rahastamiskõlblikke eelarvekategooriaid või ainult mõnda neist, kui ülejäänud kulud kaetakse muul viisil. Toetust saav organisatsioon võib täiendada programmist „Erasmus+“ saadud rahalisi vahendeid enda vahendite, muude ELi vahendite, annetuste, osalejate toetuste, kolmandate isikute toetustega, jms. Järgida tuleb topeltrahastamisest hoidumise põhimõtet (vt C osa). Kui toetusesaaja taotleb osalejatelt rahalise panuse andmist, peab see panus olema kooskõlas Erasmuse programmi kvaliteedistandardite asjakohaste sätetega. Eelkõige ei tohi sellised panused takistada vähemate võimalustega osalejate kaasamist.

<table>
<tr><th>Eelarvekategooria</th><th>Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid</th><th>Summa</th></tr>
<tr><td rowspan="3">Korraldustoetus</td><td rowspan="3">Projekti elluviimisega otseselt seotud kulud, mida muud kulukategooriad ei hõlma.

Näiteks: osalejate (pedagoogiline, kultuuriline jne) ettevalmistamine, mentorlus, seire ja toetamine õpirändetegevuse ajal, projekti läbiviimiseks vajalikud teenused, seadmed ja töövahendid, põimitud meetmete virtuaalsed komponendid, õpiväljundite tunnustamine, tulemuste jagamine ja Euroopa Liidu rahastuse üldsusele nähtavaks tegemine.

Korraldustoetus on ette nähtud nii saatva kui ka vastuvõtva organisatsiooni kulude katmiseks (v.a töötajate õpiränne kursustel ja koolitustel osalemiseks). Saadud toetuse jagamises lepivad saatev ja vastuvõttev organisatsioon omavahel kokku.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse osalejate arv. Saatvaid isikuid ei loeta õpirändetegevustes osalejateks ja neid ei võeta korraldustoetuse arvutamisel arvesse.</td><td>100 eurot
– kutsevõistluses osaleja kohta
– õppijate rühmaviisilises õpirändes osaleja kohta
– töötajate kursuste ja koolitusega seotud õpirändes osaleja kohta
– kutsutud eksperdi kohta
– õpetajapraktikandi kohta</td></tr>
<tr><td>350 eurot; alates sama liiki tegevuse sajandast osalejast
200 eurot
– kutsehariduses ja -õppes osalejatele ette nähtud lühiajalises õpirändes osaleja kohta
– töötajate töövarjuna tegutsemises ning õpetamis- ja koolituslähetustega seotud õpirändes osaleja kohta</td></tr>
<tr><td>500 eurot
– kutsehariduses ja -õppes osalejate pikaajalises õpirändes (meede „ErasmusPro“) osaleja kohta
– programmivälises kolmandas riigis toimuvas individuaalses õpirändetegevuses osaleja kohta</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td rowspan="8">Reisitoetus</td><td rowspan="8">Toetus, mis aitab katta osalejate ja neid saatvate isikute kulud seoses reisimisega lähtekohast tegevuse toimumiskohta ja tagasi.

Alla 500 km pikkuse vahemaa korral kasutavad osalejad reisimiseks üldjuhul vähese heitega transpordivahendeid.

Üle 500 km pikkuse vahemaa puhul soovitatakse osalejatel tungivalt kasutada erinevaid transpordiliike, et muuta oma reis keskkonnasäästlikumaks.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse sihtkoha kaugus ning osalejate ja saatvate isikute arv.

Taotleja peab märkima lähtekoha ja tegevuse toimumise koha vahelise ühe otsa vahemaa linnulennult,[119] kasutades Euroopa Komisjoni pakutavat vahemaa kalkulaatorit[120].</td><td colspan="2">Sihtkoha kaugus</td><td>Keskkonnakestlik reisimine</td><td>Muu reisimine</td></tr>
<tr><td colspan="2">10–99 km</td><td>56 eurot</td><td>28 eurot</td></tr>
<tr><td colspan="2">100–499 km</td><td>285 eurot</td><td>211 eurot</td></tr>
<tr><td colspan="2">500–1999 km</td><td>417 eurot</td><td>309 eurot</td></tr>
<tr><td colspan="2">2000–2999 km</td><td>535 eurot</td><td>395 eurot</td></tr>
<tr><td colspan="2">3000–3999 km</td><td>785 eurot</td><td>580 eurot</td></tr>
<tr><td colspan="2">4000–7999 km</td><td>1188 eurot</td><td>1188 eurot</td></tr>
<tr><td colspan="2">8000 km või enam</td><td>1735 eurot</td><td>1735 eurot</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Individuaalne toetus</td><td rowspan="4">Osalejate ja saatvate isikute[121] elamiskulud tegevuse ajal.

Vajaduse korral on rahastamiskõlblikud tegevusele eelneval ja järgneval reisimisel tekkivad elamiskulud maksimaalselt kahe reisipäeva ulatuses, kui osalejad ja saatvad isikud saavad tavapärase reisimise toetust, ja maksimaalselt kuue lisapäeva ulatuses keskkonnakestliku reisimise toetuse korral.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.</td><td>Osalejate kategooria</td><td>1. rühma riigid</td><td>2. rühma riigid</td><td>3. rühma riigid</td></tr>
<tr><td>Töötajad</td><td>107–191 eurot</td><td>95–169 eurot</td><td>84–148 eurot</td></tr>
<tr><td>Kutsehariduses ja -õppes osalejad</td><td>48–127 eurot</td><td>41–110 eurot</td><td>36–93 eurot</td></tr>
<tr><td colspan="3">Need on baasmäärade lubatud vahemikud tegevuse päeva kohta. Iga riiklik büroo määrab oma hallatavate projektide puhul täpse baasmäära nendes vahemikes ja avaldab selle teabe oma veebisaidil.

Baasmäära alusel makstakse kuni tegevuse 14. päevani (k.a reisimisele kuluvad päevad). Alates 15. päevast makstav</td></tr>
</table>

[119] Näiteks kui osaleja on pärit Madridist (Hispaania) ja tegevus toimub Roomas (Itaalia), arvutab taotleja vahemaa Madridist Rooma (1365,28 km) ning valib seejärel vastava sihtkoha kauguse vahemiku (st 500–1999 km).

[120] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/distance-calculator

[121] Saatvate isikute puhul kehtivad samad määrad mis töötajate korral. Kui erandjuhtudel peab saatev isik jääma välismaale kauemaks kui 60 päevaks, toetatakse 60päevast perioodi ületaval ajal täiendavaid elamiskulusid kaasamistoetuse rubriigist.

	Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse osalejate ja saatvate isikute arv, viibimise kestus ja vastuvõttev riik[122].	summa moodustab 70 % baasmäärast. Makstavad summad ümardatakse lähima täiseuroni.
Kaasamistoetus	**Kaasamistoetus organisatsioonidele:** kulud, mis on seotud õpirändetegevuste korraldamisega vähemate võimalustega osalejatele. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse vähemate võimalustega osalejate arv.	125 eurot osaleja kohta
	Kaasamistoetus osalejatele: lisakulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega osalejate ja neid saatvate isikutega (sealhulgas reisi- ja elamiskulud, kui nendele osalejatele ei ole toetust taotletud reisi- ja individuaalse toetuse eelarvekategooriatest). Kaasamistoetust võib anda ka vähemate võimalustega töötajatele, kes	100 % rahastamiskõlblikest kuludest

[122] **Vastuvõtvate riikide rühmad ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide puhul:**

1. rühma riigid: Austria, Belgia, Iirimaa, Island, Itaalia, Liechtenstein, Luksemburg, Madalmaad, Norra, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Šveits, Taani, Ühendkuningriik.

2. rühma riigid: Eesti, Hispaania, Kreeka, Küpros, Läti, Malta, Portugal, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi.

3. rühma riigid: Bulgaaria, Horvaatia, Leedu, Poola, Põhja-Makedoonia, Rumeenia, Serbia, Türgi, Ungari.

Vastuvõtvate riikide rühmad programmiväliste kolmandate riikide puhul:

1. rühma riigid: Ameerika Ühendriigid, Andorra, Angola, Araabia Ühendemiraadid, Argentina, Armeenia, Aserbaidžaan, Austraalia, Bahrein, Fääri saared, Gruusia, Hongkong, Iisrael, Jaapan, Kanada, Kuveit, Liibanon, Lõuna-Korea, Malaisia, Mehhiko, Moldova, Monaco, Saint Kitts ja Nevis, Saint Vincent ja Grenadiinid, San Marino, Saudi Araabia, Singapur, Sudaan, Tai, Taiwan, Tansaania, Vatikani linnriik, Vietnam.

2. rühma riigid: Albaania, Antigua ja Barbuda, Bahama, Bangladesh, Barbados, Bosnia ja Hertsegoviina, Brasiilia, Brunei, Costa Rica, Côte d'Ivoire, Djibouti, Dominica, Dominikaani Vabariik, Ecuador, Egiptus, Etioopia, Filipiinid, Gabon, Ghana, Grenada, Guyana, Haiti, Hiina, India, Indoneesia, Iraan, Jamaica, Jeemen, Jordaania, Kasahstan, Katar, Keenia, Kiribati, Kongo DV, Kuuba, Kõrgõzstan, Laos, Libeeria, Liibüa, Lõuna-Aafrika, Malawi, Maroko, Mauritius, Mikroneesia, Montenegro, Mosambiik, Nigeeria, Omaan, Paapua Uus-Guinea, Palestiina, Panama, Paraguay, Peruu, Põhja-Korea, Rwanda, Saint Lucia, Seišellid, Senegal, Sierra Leone, Süüria, Tšaad, Tšiili, Türkmenistan, Uganda, Ukraina, Uruguay, Usbekistan, Venezuela.

3. rühma riigid: Afganistan, Alžeeria, Belau, Belize, Benin, Bhutan, Boliivia, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Cabo Verde, Colombia, Cooki saared, El Salvador, Ekvatoriaal-Guinea, Eritrea, Eswatini, Fidži, Gambia, Guatemala, Guinea, Guinea-Bissau, Honduras, Ida-Timor, Iraak, Kambodža, Kamerun, Kesk-Aafrika Vabariik, Komoorid, Kongo Vabariik, Kosovo,* Lesotho, Lõuna-Sudaan, Macau, Madagaskar, Maldiivid, Mali, Marshalli Saared, Mauritaania, Mongoolia, Myanmar, Namiibia, Nauru, Nepal, Nicaragua, Niger, Niue, Pakistan, Saalomoni Saared, Sambia, Samoa, São Tomé ja Príncipe, Somaalia, Sri Lanka, Suriname, Zimbabwe, Tadžikistan, Togo, Tonga, Trinidad ja Tobago, Tuneesia, Tuvalu, Uus-Meremaa, Vanuatu.

	tegutsevad saatva isikuna või osalevad ettevalmistaval kohtumisel. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma.	
Ettevalmistavad kohtumised	Reisi- ja elamiskulud ettevalmistaval kohtumisel osalemise ajal. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse osalejate arv.	680 eurot osaleja kohta
Kursusetasud	Kulud kursuste ja koolituste osalustasude katmiseks töötajate õpirände korral. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse projekti kestus.	80 eurot päevas osaleja kohta
Keeleõppetoetus	Kulud seoses keeleõppematerjalide ja keelekoolituse võimaldamisega osalejatele, kellel on vaja täiendada tegevuse ajal õppimiseks või koolituseks kasutatava keele oskust. Keeleõppetoetust võivad saada järgmist liiki tegevustes osalejad: töövarjuna tegutsemine, õpetamis- ja koolitamistegevus, koolitusel osalevate õpetajate ja haridustöötajate vastuvõtmine, kutsehariduses ja -õppes osalejate lühi- ja pikaajaline õpiränne (meede „ErasmusPro“). Toetust makstakse üksnes juhul, kui osaleja ei saa veebipõhist keeletuge, sest vajalik keel või tase ei ole kättesaadav või vähemate võimalustega osalejatel esinevad konkreetsed takistused. Neid tingimusi ei kohaldata kutsehariduses ja -õppes osalejate	150 eurot osaleja kohta. Lisaks: 150 euro suurune keeleõppe lisatoetus kutsehariduses ja -õppes osalejate pikaajalises õpirändes osaleja kohta (meede „ErasmusPro“).

	pikaajalises õpirändes osalejatele pakutava lisatoetuse suhtes (meede „ErasmusPro“). **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse osalejate arv.	
Erakorralised kulud	Kulud, mis on seotud finantstagatise andmisega, kui riiklik büroo seda nõuab. Osalejate ja neid saatvate isikute suured reisikulud, mida suure geograafilise vahemaa või muude takistuste tõttu ei saa katta tavapärase reisimise toetusega. Kui toetust antakse suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulude jaoks, siis asendab see toetus ühikuhindadel põhinevat reisitoetust. Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel**: taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma. Suurte reisikuludega on tegemist juhul, kui ühikuhindadel põhinev reisitoetus ei kata 70 % osalejate reisikuludest.	**Finantstagatisega seotud kulud:** 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. **Suured reisikulud:** 80 % rahastamiskõlblikest reisikuludest. **Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega**: 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

ÜLDHARIDUSE VALDKONNA ÕPILASTE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNNE

Meetmega toetatakse koole ja muid üldhariduse valdkonnas tegutsevaid organisatsioone, kes soovivad korraldada õpirändetegevusi kooliõpilastele ja -töötajatele.

Toetatakse mitmesuguseid tegevusi, sealhulgas töövarjuna tegutsemine ja täienduskoolituskursused töötajatele, õpilaste individuaalne ja rühmaviisiline õpiränne, ekspertide kutsumine ja muud allpool selgitatud tegevused.

Osalevad organisatsioonid peaksid oma tegevuses aktiivselt edendama **kaasamist ja mitmekesisust, keskkonnakestlikkust, digiõpet ning kodanikuaktiivsust ja -osalust**, kasutades selleks programmi raames pakutavaid sihtotstarbelisi rahastamisvõimalusi, suurendades osalejate teadlikkust, jagades parimat tava ning kavandades oma tegevust asjakohasel viisil.

MEETME EESMÄRGID

Selle meetme eesmärk on pakkuda üksikisikutele õppimisvõimalusi ning toetada koolide ja muude üldhariduse valdkonnas tegutsevate organisatsioonide rahvusvahelistumist ja institutsionaalset arengut. Meetme konkreetsed eesmärgid on alljärgnevad.

Õpetamise ja õppimise Euroopa mõõtme tugevdamine:

- edendades kaasamist, mitmekesisust, sallivust ja demokraatlikku osalemist;
- täiendades teadmisi Euroopa ühisest pärandist ja mitmekesisusest;
- toetades erialaste võrgustike arengut kogu Euroopas.

Õpetamise ja õppe kvaliteedi parandamine üldhariduses:

- toetades õpetajate, koolijuhtide ja teiste koolitöötajate kutsealast arengut;
- edendades uue tehnoloogia ja uuenduslike õpetamismeetodite kasutamist;
- täiustades keeleõpet ja suurendades keelelist mitmekesisust koolides;
- toetades õpetamise ja koolide arenguga seotud parima tava jagamist ja edasiandmist.

Euroopa haridusruumi loomisele kaasaaitamine:

- suurendades koolide suutlikkust osaleda piiriüleses vahetustegevuses ja koostöös ning ellu viia kvaliteetseid õpirändeprojekte;
- pakkudes õpirände võimalusi kõigile üldharidust omandavatele õpilastele;
- soodustades õpilaste ja töötajate välismaal veedetud õpirändeperioodide õpiväljundite tunnustamist.

KUIDAS KASUTADA PROGRAMMI „ERASMUS+“ ÕPIRÄNDE VÕIMALUSI?

Koolidel ja muudel üldhariduse valdkonnas tegutsevatel organisatsioonidel on rahastuse taotlemiseks kaks võimalust.

- **Lühiajalised õpilaste ja töötajate õpirände projektid** – need projektid annavad taotlejatele võimaluse korraldada ühe projekti raames mitmesuguseid õpirändetegevusi. Lühiajalised projektid sobivad eeskätt organisatsioonidele, kes taotlevad programmi „Erasmus+“ raames toetust esimest korda või kes soovivad korraldada vaid piiratud arvul tegevusi.

- **Akrediteeritud asutuste õpirändeprojektid (õpilaste ja töötajate õpiränne)** – need projektid on avatud üksnes nendele organisatsioonidele, kellel on Erasmuse akrediteering üldhariduse valdkonnas. See sihtotstarbeline rahastussuund võimaldab akrediteeritud organisatsioonidel saada korrapäraselt rahastust õpirändetegevuseks, mille abil viiakse järk-järgult ellu Erasmuse kava.

Peale selle saavad organisatsioonid programmis osaleda taotlust esitamata, kasutades alljärgnevaid võimalusi.

- **liitumine programmi „Erasmus+“ õpirändekonsortsiumiga**, mida juhib õpirändekonsortsiumi koordinaator nende riigis, või

- **teisest riigist pärit osalejate vastuvõtmine:** kõik organisatsioonid saavad vastu võtta õppijaid või töötajaid teises riigis asuvast partnerorganisatsioonist. Vastuvõtva organisatsioonina tegutsemine annab väärtusliku kogemuse ning hea võimaluse luua partnerlusi ja programmiga enne ise taotlemist paremini tutvuda.

Koolidel soovitatakse liituda ka eTwinninguga:[123] tegemist on Euroopa koolihariduse platvormil asuva veebikogukonnaga, mida rahastatakse programmist „Erasmus+“ ning millele on juurdepääs eTwinningu riikliku tugiorganisatsiooni eelkontrolli läbinud õpetajatel ja koolitöötajatel. eTwinning võimaldab koolidel luua ühiseid virtuaalseid klassiruume ja viia ellu projekte koos teiste koolidega ning õpetajatel vahetada mõtteid ja teavet kolleegidega ning osaleda mitmesugustes täienduskoolitustegevustes. eTwinning on ka suurepärane keskkond, kust leida partnereid edasisteks projektideks.

Peale selle innustatakse koole ja õpetajaid kasutama SELFIE vahendeid – Euroopa Komisjoni väljatöötatud ja tasuta kättesaadavad mitmekeelsed veebipõhised eneseanalüüsivahendid, mille abil koolid ja õpetajad saavad arendada oma digisuutlikkust. Õpetajatele suunatud vahendi abil saavad õpetajad iseseisvalt hinnata oma digipädevust ja kindlustunnet digitehnoloogia kasutamisel, samuti selgitada välja oma tugevad küljed ja leida lüngad teadmistes või digipädevuses, milles saaks end arendada. Vahendit on võimalik kasutada ka rühmaviisiliselt ning töötada välja koolituskava. SELFIE on kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/education/schools-go-digital_et

PROJEKTI KAVANDAMINE

1. põhimeetme projektis on keskne roll taotleval organisatsioonil. Taotlusprotsessis keskendutakse taotleva organisatsiooni (või selle konsortsiumi) vajadustele ja kavadele. Taotlev organisatsioon koostab ja esitab taotluse, allkirjastab toetuslepingu, viib läbi õpirändetegevusi ning esitab aruandeid riiklikule büroole. Kui toetusleping jõustub, saab taotlejast ELi toetuse puhul ametlikult „toetusesaaja“.

Õpirändeprojekti tegevused võivad olla suunatud väljapoole või sissepoole. Enamik pakutavatest tegevustest on seotud väljapoole suunatud õpirändega. See tähendab, et taotlev organisatsioon (toetusesaaja) tegutseb saatva organisatsioonina – ta valib välja osalejad ja lähetab nad vastuvõtvasse organisatsiooni välismaal. Nende võimaluste kasutamisel on tungivalt soovitatav korraldada vastastikuse vahetuse või ühistegevusi ühe või mitme partnerkooliga. Sellisel juhul peaks iga osalev kool taotlema rahastamist programmist „Erasmus+“ või liituma olemasoleva konsortsiumiga.

Peale selle pakutakse eriotstarbelisi vastuvõtutegevusi selleks, et taotlev organisatsioon saaks kutsuda enda juurde eksperte või õpetajapraktikante. Vastuvõtutegevuste eesmärk ei ole tagada vastastikust vahetust, vaid kutsuda organisatsiooni isikuid, kes saavad aidata taotleval organisatsioonil areneda ja rahvusvahelistuda.

Kõigi selle meetme raames toetatavate tegevuste elluviimisel tuleb täita Erasmuse programmi kvaliteedistandardeid. Erasmuse programmi kvaliteedistandardid hõlmavad konkreetseid tegevusi projektiga seotud ülesannete täitmiseks, nagu osalejate valik ja ettevalmistamine, õpiväljundite kindlaksmääramine, hindamine ja tunnustamine, projekti tulemuste jagamine jne. Erasmuse programmi kvaliteedistandardite terviktekst on kättesaadav Euroopa veebisaidil https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/erasmus-quality-standards-mobility-projects-vet-adults-schools.

Iga õpirändeprojekti lahutamatu osa on keeleõpe: toetust saavad organisatsioonid peaksid pakkuma oma osalejatele keeletuge nii enne õpirändetegevust kui ka selle ajal. Selleks rahastatakse programmist „Erasmus+“ tasuta veebipõhist keeletoe platvormi, mis on avatud kõigile programmi „Erasmus+“ osalejatele.

[123] Euroopa koolihariduse platvorm – eTwinning: www.school-education.ec.europa.eu/en/etwinning

Kuidas leida oma õpirändetegevuste jaoks koostööpartnereid?

Programm „Erasmus+“ pakub mitmesuguseid vahendeid ja võimalusi, mille abil saab leida õpirändetegevuste jaoks koostööpartnereid.

- **Euroopa koolihariduse platvorm (ESEP)** on veebipõhine koostööpartnerite leidmise vahend. Platvormil registreerumine võimaldab postitada koostööpartnerite leidmiseks teateid ja tutvuda teiste organisatsioonide postitatud teadetega: https://school-education.ec.europa.eu/en/networking/partner-finding.

- Programmi „Erasmus+“ riiklikud bürood korraldavad korrapäraselt **koolitus- ja koostöötegevust**. See tegevus hõlmab programmi „Erasmus+“ taotlejatele ja toetusesaajatele mõeldud kontaktide loomise seminare, veebiüritusi ja muid koostööpartnerite leidmise võimalusi. Teave koolitus- ja koostöötegevuste kohta on kättesaadav asjaomaste riiklike büroode veebisaitidel ning SALTO haridus- ja koolitusvaldkonna koolitus- ja koostöötegevuste teabekeskuse veebisaidil www.salto-et.net.

- **Programmi „Erasmus+“ projektitulemuste platvorm** võimaldab otsida kõiki akrediteeritud organisatsioone ja heakskiidetud projekte: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects

Horisontaalsed mõõtmed

Kõik õpirändeprojektid peaksid hõlmama järgmisi programmi „Erasmus+“ ühiseid mõõtmeid.

KAASAMINE JA MITMEKESISUS

Erasmuse programmi kvaliteedistandardite kohaselt peavad programmist toetust saavad organisatsioonid pakkuma õpirände võimalusi kaasaval ja õiglasel viisil kõigile osalejatele, olenemata nende taustast. Projekti tegevustes osalevate õppijate valikul tuleks põhiteguritena arvesse võtta motiveeritust ja saavutusi ning ka osalejate isikliku arengu ja õpivajadusi. Ka osalevate töötajate valikul tuleks tagada, et nende kutsealasest arengust saaksid kasu kõik organisatsiooni õppijad.

Õpirändetegevuste ettevalmistamisel, elluviimisel ja järelmeetmetes peaks saatev ja vastuvõttev organisatsioon tähtsaimate otsuste tegemisse kaasama ka osalejad, et tagada iga osaleja jaoks võimalikult suur kasu ja mõju.

Toetusesaajaid ja muid haridus- ja koolitusteenuseid osutavaid osalevaid organisatsioone julgustatakse aktiivselt looma ja toetama õpirände võimalusi, näiteks lõimides need oma akadeemilisse kalendrisse ning määrates kindlaks standardmeetmed naasvate osalejate taasintegreerimiseks.

KESKKONNAKESTLIKUD JA KESKKONNA SUHTES VASTUTUSTUNDLIKUD TAVAD

Erasmuse programmi kvaliteedistandardite kohaselt peavad programmist toetust saavad organisatsioonid soodustama osalejate keskkonnakestlikku ja keskkonna suhtes vastutustundlikku käitumist, suurendades teadlikkust sellest, kui oluline on võtta meetmeid selleks, et vähendada õpirändetegevuste keskkonnajalajälge või heastada tekitatud kahju. Neid põhimõtteid tuleks arvesse võtta programmi kõigi tegevuste ettevalmistamisel ja elluviimisel, kasutades selleks eeskätt programmis kestlike reisimisviiside edendamiseks ette nähtud rahalisi vahendeid. Haridus- ja koolitusteenuseid osutavad organisatsioonid peaksid nendest põhimõtetest lähtuma ka oma igapäevases tegevuses ning aktiivselt toetama oma õppijate ja töötajate mõtteviisi ja käitumise muutust.

DIGIPÖÖRE HARIDUSES JA KOOLITUSES

Erasmuse programmi kvaliteedistandardite kohaselt toetatakse programmi raames kõiki osalevaid organisatsioone digitaalsete vahendite ja õppemeetodite kasutuselevõtmisel, et täiendada füüsilise õpirändega seotud tegevust, edendada koostööd partnerorganisatsioonide vahel ning parandada õppimise ja õpetamise kvaliteeti. Osalejad saavad samuti osaleda

digitaalsete võimaluste praktikaprogrammis ehk õpirändetegevuses, mille käigus on võimalik omandada digioskusi ning suurendada töötajate suutlikkust koolitada, õpetada ja teha muid ülesandeid digivahendite abil. Sellist tegevust saab korraldada ükskõik millises osalejatele pakutavate õpirändevõimaluste vormis.

OSALEMINE DEMOKRAATLIKUS ELUS JA KODANIKUOSALUS

Programmi eesmärk on aidata osalejatel avastada kodanikuaktiivsuse ja demokraatlikus elus osalemise kasutegureid. Toetatavate õpirändetegevustega tuleks tugevdada kodanikuühiskonna eri valdkondades osalemise oskusi, samuti arendada kultuuridevahelise suhtlemise ja sotsiaalset pädevust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust. Võimaluse korral peaksid projektid pakkuma võimalusi osalemiseks demokraatlikus ja ühiskonnaelus ning kodanikuühiskonnas sisuka formaalõppe ja mitteformaalse õppimise kaudu. Samuti tuleks parandada osalejate arusaamist Euroopa Liidust ja Euroopa ühistest väärtustest, sealhulgas demokraatlike põhimõtete, inimväärikuse ning ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtete austamine, kultuuridevaheline dialoog ning ka Euroopa sotsiaalne, kultuuri- ja ajaloopärand.

TEGEVUS

Selles jaotises kirjeldatakse tegevusi, mida saab rahastada programmist „Erasmus+" nii lühiajaliste projektide kui ka akrediteeritud asutuste projektide raames.

Kõik õpirändetegevused peavad olema

- **harivad:** mõeldud osalejate teadmiste, oskuste, pädevuste ja hoiakute parandamiseks või omandamiseks;
- **riikidevahelised:** st hõlmama eri riikidest pärit inimeste vahelist suhtlust vastastikuse teadmiste vahetuse ja õppimise eesmärgil;
- **struktureeritud:** selge metoodika, õppekava ja kavandatud õpiväljunditega;
- **strateegilised:** aitama saavutada projekti laiemaid või akrediteerimisega seotud eesmärke.

Kõik õppijate ja töötajate õpirändetegevused peavad toimuma välismaal asuvas organisatsioonis, kus juhtiv roll on vastuvõtvate organisatsioonide töötajatel. Saatva organisatsiooni allorganid või muud saatva organisatsiooniga seotud üksused ei saa tegutseda vastuvõtvate organisatsioonidena, kui nende tegevused ei ole riikidevahelised.

Iga tegevuse puhul on võimalik anda täiendavat rahalist toetust vähemate võimalustega osalejaid, alaealisi või järelevalvet vajavaid noori täiskasvanuid saatvatele isikutele. Saatvatele isikutele saab toetust anda kogu tegevuse ajaks või vaid teatud perioodiks.

TÖÖTAJATE ÕPIRÄNNE

Rahastamiskõlblikud tegevused	▪ Töövarjuna tegutsemine (2–60 päeva) ▪ Õpetamine välisriigis (2–365 päeva) ▪ Kursustel ja koolitustel osalemine (2–10 päeva) Lisaks füüsilisele õpirändele saab kõiki töötajate õpirände tegevusi põimida virtuaalse õppetegevusega. Eespool nimetatud miinimum- ja maksimumkestust kohaldatakse füüsilise õpirände osa suhtes. Läbiviidud tegevused peavad vastama järgmistele kvalitatiivsetele nõuetele. **Töövarjuna tegutsemine**: osalejad saavad veeta teatava aja teises riigis vastuvõtvas organisatsioonis, et õppida uusi tavasid ja koguda uusi mõtteid vaatlemise ja suhtlemise kaudu. Töövarjuna tegutsemiseks on vaja vastuvõtvas organisatsioonis kindlalt määratleda

	peamine mentor, st isik, kelle tegevust osaleja töövarjuna jälgib. Korraga võivad sama mentorit töövarjuna jälgida kuni kaks osalejat. **Õpetamine või koolituse pakkumine**: osalejad saavad veeta teatava aja teises riigis vastuvõtvas organisatsioonis, et õpetada või õppijaid koolitada ning samal ajal oma ülesandeid täites ja kolleegidega suheldes ka ise õppida. **Kursused ja koolitus**: osalejad saavad kaasa lüüa struktureeritud kursusel või sarnasel koolitusel, mida viivad läbi kvalifitseeritud spetsialistid ning mis põhinevad eelnevalt kindlaksmääratud õppekaval ja õpiväljunditel. Kursuste ja koolituse toetuse kogusumma[124] võib moodustada kuni 40 % eraldatud projektitoetusest Erandina on projektide puhul, mille toetuse kogusumma on kuni 50 000 eurot, ülemmäär 20 000 eurot. Sama kursuse ühiseks läbimiseks võib toetust saada kuni kolm isikut samast saatvast organisatsioonist ja kuni kümme isikut samast õpirändekonsortsiumist. Iga isik võib osaleda ainult ühel kursusel projekti kohta. Koolitus peab sisaldama selget riikidevahelist komponenti, näiteks edendades eri riikidest pärit osalejate vahelist õpikoostööd või integreerides tavade riikidevahelise ülekandmise muid elemente, nagu vastuvõtva riigi üldhariduse valdkonna töötajate jõuline kaasamine, et nad suhtleksid välisriikide kolleegidega ja tutvustaksid neile oma tavasid. Kursuste ja koolituse sisu peab olema osalevate töötajate kutseoskuste ning projekti või akrediteeringu eesmärkide seisukohast oluline. Näiteks võivad toetatavad tegevused hõlmata kursusi ja koolitust, mida korraldavad avaliku sektori asutused või vabatahtlike organisatsioonid, eri riikide organisatsioonide vahel tavade vahetamise raames korraldatavaid tegevusi ning ostetavaid kursusi ja koolitusüritusi. Kursusi ja koolitusi võivad korraldada ka programmi „Erasmus+“ toetusesaajad, et ühiselt koolitada oma töötajaid ja vahetada parimaid tavasid. Selline koolitus võib hõlmata välisekspertide pakutavat sisu ja osa sellest võib pühendada partnerite otsimisele. Lõpparuande etapis ei arvestata 1. põhimeetme raames akrediteeritud toetusesaajate korraldatud kursustel ja koolitustel osalemiseks kasutatud vahendeid seda liiki tegevuse jaoks ette nähtud maksimaalse eelarvetoetuse hulka. Täiesti passiivset tegevust (nt loengute, kõnede või suurele sihtrühmale suunatud konverentside kuulamine) ei toetata. Konverentside ja sarnaste ürituste rahastamist võib kaaluda üksnes siis, kui osalejad veedavad suurema osa oma ajast struktureeritud koolitusel, õpikodades, praktilisi harjutusi läbi viies, kolleegidega tavade vahetamisel või muude aktiivõppe vormide raames. Taotlejad peaksid olema teadlikud, et kommertskursuste pakkujad on programmist „Erasmus+“ sõltumatud ja tegutsevad vabal turul teenuseosutajatena. Seepärast vastutab kursuste ja koolituse valiku eest toetust saav organisatsioon. Taotlejad saavad valikul lähtuda järgmistest kvaliteedistandarditest:

[124] Selle ülempiiri puhul ei võeta arvesse eelarvekategooriat „Kaasamistoetus osalejatele“.

	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/quality-standards-key-action-1.
Rahastamiskõlblikud osalejad	Rahastamiskõlblike osalejate hulka kuuluvad õpetajad, koolijuhid ja teised, mitteõpetavad eksperdid ja töötajad üldhariduse valdkonnas. Rahastamiskõlblike mitteõpetavate töötajate hulka kuuluvad üldhariduse valdkonna töötajad, kes töötavad kas koolides (nt õpetajaabid, õppenõustajad, psühholoogid, programmi „Erasmus+“ koordinaatorid jne) või muudes üldhariduse valdkonnas tegutsevates organisatsioonides (nt kooliinspektorid, nõustajad, programmi „Erasmus+“ koordinaatorid, üldhariduse küsimustega tegelevad poliitikakoordinaatorid jne). Osalejad peavad olema saatva organisatsiooni töötajad või tegema temaga regulaarselt koostööd, aidates läbi viia organisatsiooni põhitegevusi (nt väliskoolitajate, ekspertide, vabatahtlike, juhatuse liikmete või inspektoritena jne). Kõigil juhtudel tuleb ülesanded, mis seovad osalejat saatva organisatsiooniga, dokumenteerida viisil, mis võimaldab riiklikul bürool seda seotust kontrollida (nt töö- või vabatahtliku töö lepingu, ülesande kirjelduse või muu sarnase dokumendi põhjal). Riiklikud bürood kehtestavad läbipaistva ja järjepideva korra selle kohta, mida mõeldakse riigi kontekstis aktsepteeritava töösuhte all ja mis dokumentidega tuleb seda tõendada. Välismaalt kaugtööd tegevad töötajad ei saa osaleda tegevuses, mis toimub riigis, kust nad töötavad.
Rahastamiskõlblikud toimumiskohad	Tegevus peab toimuma välismaal, st mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Tegevus peab toimuma riigis, kus vastuvõttev organisatsioon on seaduslikult asutatud. Iga õpirändetegevus võib toimuda ainult ühes riigis[125].
Õpiväljundite dokumenteerimine	Õpiväljundite dokumenteerimise nõuded on kindlaks määratud Erasmuse programmi kvaliteedistandardites ja neid täpsustatakse projekti toetuslepingus. Saatev organisatsioon, vastuvõttev organisatsioon ja osaleja peavad enne tegevuse alustamist sõlmima õppelepingu (või sarnase dokumendi), milles täpsustatakse osaleja eeldatavad õpiväljundid. Kursuste ja koolituse puhul võib õppelepingu asemel kasutada kursuseprogrammi. Pärast tegevuse läbiviimist tuleb osaleja saavutatud õpiväljundeid tunnustada, andes välja Europassi õpirände tunnistuse või sarnase dokumendi. Toetust saav organisatsioon peab säilitama tegevuse läbimise tõendina väljaantud dokumendi koopia. Lisaks sellele võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja allkirjastaks osalejaga toetuslepingu ja säilitaks seda tõendavate dokumentide osana. See nõue peab sisalduma toetuslepingus.

ÕPPIJATE ÕPIRÄNNE

Rahastamiskõlblikud tegevused	▪ Kooliõpilaste rühmaviisiline õpiränne (2–30 päeva, rühmas peab olema vähemalt kaks õpilast)

[125] Lühikesed piiriülesed reisid on lubatud, kui need on tegevuse puhul asjakohased, ent toetuse arvutamisel ei käsitada seda toimumiskoha riigi muutmisena. Kui järjestikuseid tegevusi korraldatakse eri riikides, peab iga tegevus eraldi vastama kõigile asjakohastele rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.

	▪ Õpilaste lühiajaline õpiränne (10–29 päeva) ▪ Õpilaste pikaajaline õpiränne (30–365 päeva) Lisaks füüsilisele õpirändele saab kõiki õppijate õpirände tegevusi põimida virtuaalse õppetegevusega. Eespool nimetatud miinimum- ja maksimumkestust kohaldatakse füüsilise õpirände osa suhtes. Läbiviidud tegevused peavad vastama järgmistele kvalitatiivsetele nõuetele. **Kooliõpilaste rühmaviisiline õpiränne:** rühm õpilasi saatvast koolist saab õppida välismaal koos teisest riigist pärit kaasõpilastega. Saatev kool peab õppetegevuse kavandama ja läbi viima koostöös vastuvõtva riigi partnerkooliga[126]. Õpilasi peavad kogu tegevuse ajal saatma ja nende õpiprotsessi suunama õpetajad või muud kvalifitseeritud haridustöötajad saatvast koolist. Vajaduse korral võivad saatvaid õpetajaid toetada veel teised täiskasvanud[127]. **Kooliõpilaste lühiajaline õpiränne**: õpilased saavad teatud perioodi jooksul õppida partnerkoolis välismaal või läbida praktika muus asjaomases organisatsioonis välismaal. Igale osalejale tuleb kindlaks määrata individuaalne õppeprogramm. Vähemate võimalustega osalejate korral võib õpirände miinimumkestus olla 2 päeva, kui see on põhjendatud. **Kooliõpilaste pikemaajaline õpiränne**: õpilased saavad teatud perioodi jooksul õppida partnerkoolis välismaal või läbida praktika muus asjaomases organisatsioonis välismaal. Igale osalejale tuleb kindlaks määrata individuaalne õppeprogramm. Kõigile osalejatele tuleb tagada kohustuslik väljasõidueelne koolitus ning kättesaadavaks tehakse täiendav korraldus- ja keeleõppetoetus. Rühmaviisiliste ja individuaalsete tegevusvormide erinevus ei põhine mitte reisimise ja majutuse korraldusel, vaid pigem kollektiivsetele või individuaalsetele õppeprogrammidele esitatavatel nõuetel, nagu on kirjeldatud allpool jaotises „Õpitulemuste dokumenteerimine“. Seega pakutakse rühmaviisilistele ja individuaalsetele tegevustele erineval tasemel korraldustoetust, nagu on ette nähtud käesoleva peatüki lõpus esitatud rahastamiseeskirjades.
Rahastamiskõlblikud osalejad	Osalevad õpilased peavad olema registreeritud saatva kooli haridusprogrammis[128]. Osaleda on võimalik ka õpilastel, kes õpivad väljaspool haridusasutust riikides, kus selline praktika on olemas[129].

[126] Rühmaviisilist õpirännet, mis koosneb täielikult või suuremas osas osalemisest ostetavatel kursustel (nt keelekursused) või muudest turul juba pakutavatest tegevustest, ei rahastata. Kui see on tegevuse õppeprogrammi seisukohast asjakohane, võivad õpilased veeta väiksema osa õpirändeperioodist ühisreisidel loodusesse, kultuuriasutustesse, ettevõtetesse või avaliku sektori asutustesse või osaleda koos rahvusvahelistel võistlustel või muus sarnases õppetegevuses, kuid selline tegevus peab alati olema integreeritud kahe kooli koostatud vastastikuse õppimise programmi.

[127] Igal juhul vastutavad saatvad ja vastuvõtvad koolid selle eest, et tegevuses järgitakse kõiki saatvas ja vastuvõtvas riigis kohaldatavaid eeskirju ja õigusnorme.

[128] Igas ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis kehtestab rahastamiskõlblike haridusprogrammide määratluse riigi pädev asutus ning see avaldatakse asjaomase riikliku büroo veebisaidil.

[129] Väljaspool haridusasutust õppimise seaduslikkus ja tingimused on igas riigis reguleeritud riigisiseste õigusnormidega. Riikides, kus sellised võimalused on olemas, otsustab pädev riiklik asutus, millised koolid võivad toimida sel viisil õppivaid õpilasi saatvate koolidena.

Rahastamiskõlblikud toimumiskohad	Tegevus peab toimuma välismaal, st mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Tegevus peab toimuma riigis, kus vastuvõttev organisatsioon on seaduslikult asutatud. Iga õpirändetegevus võib toimuda ainult ühes riigis[130]. Kooliõpilaste rühmaviisiline õpiränne peab toimuma vastuvõtvas koolis. Erandkorras võib tegevus toimuda mõnes muus kohas vastuvõtva kooli riigis, kui see on tegevuse sisu ja kvaliteedi seisukohast põhjendatud. Sel juhul ei käsitata vastuvõtvast koolist toimumiskohta reisimisega kaasnevaid kulusid riikidevahelise õpirände kuludena. Seepärast ei saa sel otstarbel taotleda lisarahastust. Peale selle võib õpilaste rühmaviisiline õpiränne aset leida mõne Euroopa Liidu institutsiooni asukohas, kui tegevust korraldatakse ELi institutsioonis või koostöös sellega[131]. Olenemata toimumiskohast, peab rühmaviisilises õpirändes osalema õpilasi vähemalt kahest ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist.
Õpiväljundite dokumenteerimine	Õpiväljundite dokumenteerimise nõuded on kindlaks määratud Erasmuse programmi kvaliteedistandardites ja neid täpsustatakse projekti toetuslepingus. **Individuaalsed õpirändetegevused**: saatev organisatsioon, vastuvõttev organisatsioon ja osaleja peavad enne tegevuse alustamist sõlmima õppelepingu (või sarnase dokumendi), milles täpsustatakse osaleja eeldatavad õpiväljundid. Pärast tegevuse läbiviimist tuleb osaleja saavutatud õpiväljundeid tunnustada, andes välja Europassi õpirände tunnistuse või sarnase dokumendi. Toetust saav organisatsioon peab säilitama tegevuse läbimise tõendina väljaantud dokumendi koopia. Lisaks sellele võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja allkirjastaks osalejaga toetuslepingu ja säilitaks seda tõendavate dokumentide osana. See nõue peab sisalduma toetuslepingus. **Rühmaviisilised õpirändetegevused**: õppeprogramm tuleb kindlaks määrata kogu rühma jaoks (individuaalseid õppelepinguid ei nõuta). Pärast tegevuse läbiviimist peab toetust saav organisatsioon säilitama tegevuse läbimise tõendina õppeprogrammi ja osalejate (sh saatvad isikud) nimekirja.

MUUD TOETATAVAD TEGEVUSED

Rahastamiskõlblikud tegevused	▪ Ekspertide kutsumine (2–60 päeva) ▪ Õpetajapraktikantide vastuvõtmine (10–365 päeva) Läbiviidud tegevused peavad vastama järgmistele kvalitatiivsetele nõuetele.

[130] Lühikesed piiriülesed reisid on lubatud, kui need on tegevuse puhul asjakohased, ent toetuse arvutamisel ei käsitada seda toimumiskoha riigi muutmisena. Kui järjestikuseid tegevusi korraldatakse eri riikides, peab iga tegevus eraldi vastama kõigile asjakohastele rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.

[131] Euroopa Liidu institutsioonide asukohad on Brüssel, Frankfurt, Luxembourg ja Strasbourg. ELi institutsioonide asukohtades toimuvat tegevust käsitatakse riikidevahelise õpirändena, kui meetmes osalevad ühiselt vähemalt kahest riigist pärit osalejad. Sellisel juhul on võimalik taotleda rahastust (nagu on kirjeldatud jaotises „Millised on rahastamiseeskirjad?“) kõigi osalejate jaoks, olenemata nende päritoluriigist. ELi institutsioonide loetelu on kättesaadav aadressil https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_et.

	Ekspertide kutsumine: koolid saavad kutsuda välismaalt koolitajaid, õpetajaid, poliitikaeksperte või muid kvalifitseeritud spetsialiste, kes saavad aidata tõsta õpetamise ja õppimise taset vastuvõtvas koolis. Näiteks saavad kutsutud eksperdid koolitada koolitöötajaid, demonstreerida uusi õpetamismeetodeid või aidata kasutusele võtta häid korraldus- ja juhtimistavasid. **Õpetajapraktikantide vastuvõtmine:** taotlevad organisatsioonid saavad vastu võtta õpetajapraktikante, kes soovivad tulla välismaale praktikale.
Rahastamiskõlblikud osalejad	**Kutsutavad eksperdid** võivad olla teisest ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist pärit isikud, kes saavad pakkuda kutsuva organisatsiooni vajaduste ja eesmärkide seisukohast olulist oskusteavet ja koolitust. **Õpetajapraktikantide vastuvõtmise** projektides osalejad peavad olema mõne muu ELi liikmesriigi või programmiga liitunud kolmanda riigi õpetajakoolitusprogrammi (või muusse sarnasesse õpetajatele suunatud koolitusprogrammi) immatrikuleeritud üliõpilased või äsjalõpetanud[132]. Nende osalemiseks võib anda rahalist toetust, kui saatev asutus ei anna samal eesmärgil toetust.
Rahastamiskõlblikud toimumiskohad	Kutsutavate ekspertide ja õpetajapraktikantide puhul on toimumiskoht alati toetust saav organisatsioon (sh konsortsiumi liikmed).
Õpiväljundite dokumenteerimine	Kutsutud ekspertide puhul tuleb eksperdi pakutav õppeprogramm enne tegevuse alustamist toetust saava organisatsiooniga kokku leppida. Pärast tegevuse lõpetamist peab toetust saav organisatsioon säilitama tegevuse läbimise tõendina läbiviidud õppeprogrammi. Koolitusel osalevate õpetajate ja haridustöötajate suhtes kohaldatakse individuaalsete õpirändetegevuste puhul kirjeldatud nõudeid.

ETTEVALMISTAVAD KOHTUMISED

Mis on ettevalmistav kohtumine?	Ettevalmistav kohtumine on lähetava organisatsiooni töötajate külaskäik tulevasse vastuvõtvasse organisatsiooni, et õppijate või töötajate õpirändetegevust paremini ette valmistada.
Millal saab ettevalmistava kohtumise korraldada?	Iga ettevalmistavat kohtumist tuleb selgelt põhjendada ning need peavad aitama suurendada õpirändetegevuste kaasavust ja ulatust ning parandada nende kvaliteeti. Näiteks saab ettevalmistavaid kohtumisi korraldada selleks, et valmistada paremini ette vähemate võimalustega osalejate õpirännet, alustada koostööd uue partnerorganisatsiooniga või valmistada ette pikemaajalisi õpirändetegevusi. Ettevalmistavaid kohtumisi saab korraldada õppijate või töötajate mis tahes vormis õpirände puhul, välja arvatud kursused ja koolitus.
Kes võib ettevalmistaval kohtumisel osaleda?	Ettevalmistavatel kohtumistel võivad osaleda kõik isikud, kes vastavad töötajate õpirändetegevuses osalemise tingimustele ning on kaasatud projekti korraldamisse.

[132] Äsjalõpetanud võivad osaleda kuni 12 kuu jooksul pärast lõpetamist. Kui osalejad on pärast lõpetamist läbinud kohustusliku tsiviil- või sõjaväeteenistuse, pikendatakse rahastamiskõlblikkuse perioodi teenistuse kestuse aja võrra.

	Erandkorras saavad pikemaajalises õpirändes osalevad õppijad ning mis tahes tegevuses osalevad vähemate võimalustega osalejad osa võtta asjaomase tegevusega seotud ettevalmistavatest kohtumistest. Ettevalmistaval kohtumisel võib osaleda kuni kolm inimest.
Kus võivad ettevalmistavad kohtumised toimuda?	Ettevalmistavad kohtumised toimuvad tulevase vastuvõtva organisatsiooni ruumides või mis tahes muus kohas, kus õpirändetegevused on kavandatud toimuma. Töötajate ja õppijate õpirändetegevuste toimumiskohtade suhtes kohaldatavad eeskirjad kehtivad ka nende tegevustega seotud ettevalmistavate kohtumiste suhtes. Ühe vastuvõtva organisatsiooni kohta saab korraldada ainult ühe ettevalmistava kohtumise.

LÜHIAJALISED ÜLDHARIDUSE VALDKONNA ÕPILASTE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNDE PROJEKTID

Lühiajalised õpilaste ja töötajate õpirände projektid on lihtne ja konkreetne võimalus programmist „Erasmus+" kasu saada. Nende projektide eesmärk on võimaldada organisatsioonidel vähese vaevaga korraldada teatavaid tegevusi ja omandada programmi raames kogemusi. Pärast lühiajalise projekti edukat lõpuleviimist on toetusesaajatel võimalus taotleda Erasmuse akrediteeringut. Rahastamiskõlblikkuse eeskirjad, kvaliteedikünnised, miinimumnõuded ja uute akrediteeringute maksimaalse arvu avaldab asjaomane riiklik büroo.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud organisatsioonid: kes võib taotluse esitada?	Taotluse võivad esitada järgmised organisatsioonid[133]: (1) koolieelset, põhi- või keskharidust pakkuvad üldhariduskoolid, sealhulgas alusharidus- ja lapsehoiuteenuseid osutavad organisatsioonid[134]; (2) kohalikud ja piirkondlikud avaliku sektori asutused, koordineerivad asutused ning muud üldhariduse valdkonnas tegutsevad organisatsioonid. Organisatsioonid, kellel on Erasmuse akrediteering üldhariduse valdkonnas, ei saa lühiajalisteks projektideks rahastamist taotleda.
Õpirändekonsortsium	Taotlejad võivad esitada taotluse üksikorganisatsioonina või õpirändekonsortsiumi koordinaatorina: õpirändekonsortsium on sama riigi organisatsioonide rühm, kes taotleb rahastust seoses ühisprojektiga, mida juhib õpirändekonsortsiumi koordinaator, kes esitab taotluse konsortsiumi nimel. Sel juhul tuleb taotluse osana esitada õpirändekonsortsiumi liikmete nimekiri, mis peab lisaks koordinaatorile sisaldama vähemalt üht liikmesorganisatsiooni. Õpirändekonsortsiumi liikmeks võib saada iga organisatsioon, mis vastab sama valdkonna lühiajalise projekti rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele[135]. Kõik kavandatavad konsortsiumi liikmesorganisatsioonid peavad olema samast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud

[133] Igas ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis kehtestab rahastamiskõlbliku organisatsiooni määratluse riigi pädev asutus ning see avaldatakse asjaomase riikliku büroo veebisaidil koos vastavate näidetega.

[134] ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud koolid, mis on eristaatusega ja tegutsevad mõne teise riigi ametiasutuse järelevalve all, peavad võib-olla esitama taotluse järelevalvet tegeva riigi riiklikule büroole. Täpsemat teavet iga juhtumi kohta saab riiklikult büroolt vastuvõtvas riigis või asjaomase ametiasutuse riigis. Kuna kõik õpirändetegevused peavad olema riikidevahelised, ei saa koolid, kes esitavad taotluse väljaspool oma asukohariiki asuvale riiklikule büroole, korraldada sissepoole või väljapoole suunatud õpirände tegevusi teiste organisatsioonidega, mis asuvad taotluse saanud riikliku büroo asukohariigis, ega koolidega, kellel on sarnane eristaatus ja kes esitavad taotluse samale riiklikule büroole, isegi kui need organisatsioonid asuvad taotluse esitajast erinevas riigis.

[135] Lepingu sõlmimisel võivad konsortsiumi liikmed olla kaastoetusesaajad, seotud üksused või kolmandad isikud, kes saavad rahalist toetust. Toetust kolmandatele isikutele võib anda vastavalt Erasmuse programmi kvaliteedistandardites sätestatud nõuetele, mis käsitlevad kõnealuse meetme jaoks kindlaks määratud rahastamiskõlblikke tegevusi ja rahastamiskõlblikke osalejaid, ning kuni 60 000 eurot toetust saava organisatsiooni kohta. Konsortsiumi liikmed, kes kuuluvad õiguslikult konsortsiumi koordinaatoriga samasse üksusesse, võivad saada projektitoetust ja neid ei käsitata õiguslikult kaastoetusesaajate, seotud üksuste ega kolmandate isikutena. Iga õpirändekonsortsiumi projekti lepingulise ülesehituse kohta teeb otsuse riiklik büroo, võttes aluseks konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete staatuse ja ametlikud seosed riiklikus õigusraamistikus. Osalevad konsortsiumi liikmed peavad igal juhul olema projektitaotluses ja projekti toetuslepingus projekti kirjelduse raames loetletud.

	kolmandast riigist kui õpirändekonsortsiumi koordinaator[136]. Konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete vaheline suhe peab põhinema koostööl ja olema mittetulunduslik. Õpirändekonsortsiumis osalevad organisatsioonid võivad sama projektikonkursi raames taotleda üldhariduse valdkonnas rahastust kuni kahes 1. põhimeetme taotluses. Seega võivad üldhariduse valdkonna organisatsioonid, kes taotlevad toetust lühiajalise projekti või akrediteeritud projekti jaoks, osaleda lisaks liikmesorganisatsioonina üksnes ühes akrediteeritud või lühiajalises õpirändekonsortsiumi taotluses. Muud organisatsioonid võivad osaleda kuni kahes õpirändekonsortsiumi taotluses.
Rahastamiskõlblikud riigid	Taotlevad organisatsioonid peavad olema asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis.
Kellele esitada taotlus?	Taotlus esitatakse selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Taotluse esitamise tähtajad	1. taotlusvoor (kõigi riiklike büroode puhul): **18. veebruar kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** 2. taotlusvoor: riiklikud bürood võivad otsustada avada teise tähtaja (2. taotlusvoor). Sel juhul teavitab riiklik büroo taotlejaid sellest oma veebisaidil. 2. taotlusvooru puhul peavad taotlejad esitama oma taotluse hiljemalt **5. oktoobril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi).**
Projektide alguskuupäevad	Projektide alguskuupäevad võivad olla järgmised: ▪ 1. taotlusvoor: sama aasta 1. juunist 31. detsembrini; ▪ 2. taotlusvoor (kui avatakse): järgneva aasta 1. jaanuarist 31. maini.
Projekti kestus	6–24 kuud
Taotluste arv	Igas valikuvoorus saab organisatsioon taotleda toetust ainult ühele lühiajalisele üldhariduse valdkonna projektile. Organisatsioonid, kes saavad esimeses taotlusvoorus lühiajalisele projektile toetuse, ei või osaleda sama projektikonkursi teises taotlusvoorus.
Rahastamiskõlblikud tegevused	Igat liiki tegevused üldhariduse valdkonnas. Üksikasjalik loend ja eeskirjad on esitatud jaotises „Tegevus“. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele vastamiseks peab taotlus sisaldama vähemalt ühte töötajate või õppijate õpirändetegevust.
Projekti maht	Iga riiklik büroo määrab kindlaks maksimaalse toetussumma projekti kohta ja see avaldatakse enne taotluse esitamise tähtaega[137].

[136] Eristaatusega ja mõne teise riigi ametiasutuse järelevalve all tegutsevad koolid (nt prantsuse lütseumid või saksa koolid) võivad osaleda õpirändekonsortsiumides, mida juhivad kooli üle järelevalvet tegeva riigi riikliku büroo akrediteeritud organisatsioonid. Sellegipoolest ei või nad osaleda samal ajal kahe eri riigi riikliku büroo hallatavates projektides. Õpirändekonsortsium, mis kaasab eespool nimetatud eristaatuses olevaid koole, ei saa korraldada konsortsiumi eri organisatsioonide vahelist õpirändetegevust ega õppijate või töötajate õpirändetegevust, kui sihtriik on järelevalvet tegeva riikliku büroo riik.

[137] Selle ülemmäära puhul ei arvestata eelarvekategooriaid „Kaasamistoetus osalejatele“ ja „Erakorralised kulud suurte reisikulude katmiseks“.

Toetavad organisatsioonid	Toetav organisatsioon on organisatsioon, kes abistab toetust saavat organisatsiooni projekti elluviimise praktilistes aspektides, mis ei puuduta projekti põhiülesandeid. Projekti põhiülesanded hõlmavad programmi rahaliste vahendite finantsjuhtimist, ühenduse pidamist riikliku bürooga, aruandlust elluviidud tegevuste kohta ning kõiki otsuseid, mis mõjutavad otseselt läbiviidavate tegevuste sisu, kvaliteeti ja tulemusi (nt tegevuse liigi, kestuse ja vastuvõtva organisatsiooni valik, õpiväljundite kindlaksmääramine ja hindamine). Toetava organisatsiooni kaasamiseks on vaja riikliku büroo heakskiitu. Toetavate organisatsioonide roll ja kohustused tuleb ametlikult kindlaks määrata nende organisatsioonide ja toetust saava organisatsiooni kokkuleppel. Toetav organisatsioon tegutseb toetust saava organisatsiooni järelevalve all, kusjuures toetust saav organisatsioon kannab lõplikku vastutust läbiviidud tegevuste tulemuste ja kvaliteedi eest. Toetavate organisatsioonide panus peab kõikidel juhtudel vastama Erasmuse programmi kvaliteedistandarditele. Kvaliteedistandardite puuduliku rakendamise või nende nõuete muul viisil täitmata jätmise korral võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja ei saaks enam teatavate ülesannete täitmiseks abi, vaid täidaks need ise. Kui toetusesaaja ei järgi seda nõuet, võib riiklik büroo toetuslepingu lõpetada. Vastuvõtvaid organisatsioone, kes pakuvad toetust saava organisatsiooni osalejatele õppesisu ja juhendamist, ei käsitata toetavate organisatsioonidena, välja arvatud juhul, kui nad samal ajal toetavad toetust saavat organisatsiooni muudes projektijuhtimisega seotud ülesannetes, mida tavaliselt täidab saatev organisatsioon.

VALIKUKRITEERIUMID, MENETLUSEST KÕRVALEJÄTMISE KRITEERIUMID NING ORIGINAALSISU JA AUTORLUST KÄSITLEVAD EESKIRJAD

Taotlejatel peab olema kavandatud projekti elluviimiseks piisav tegevus- ja finantssuutlikkus. Õpirändekonsortsiumi projekti taotlejatel peab olema piisav konsortsiumi tegevuse koordineerimise suutlikkus.

Taotlejad peavad esitama allkirjastatud kirjaliku kinnituse tõendamaks, et nad ei ole üheski **käesoleva juhendi C osas** loetletud menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumides osutatud olukorras. Lisaks tõendavad taotlejad kirjaliku kinnituse allkirjastamisega, et esitatud taotlus sisaldab taotleja koostatud originaalsisu ja et taotlust ei ole tasu eest koostanud ükski teine organisatsioon ega kolmas isik.

Lisateave valikukriteeriumide, menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumide ning originaalsisu ja autorlust käsitlevate eeskirjade kohta on esitatud **käesoleva juhendi C osas**.

HINDAMISKRITEERIUMID

Esitatud taotlusi hinnatakse 100 punkti skaalal, lähtudes allpool esitatud hindamiskriteeriumidest ja punktisummadest. Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab see koguma:

- vähemalt 60 punkti 100 maksimumpunktist ja
- vähemalt poole maksimaalsest punktisummast igas kolmes allpool esitatud hindamiskriteeriumide kategoorias.

Asjakohasus	Hinnatakse järgmist:

(maksimaalne punktisumma: 20)	▪ taotleja profiili, kogemuste, tegevuste ja õppijate sihtrühma asjakohasus üldhariduse valdkonna jaoks; ▪ projekt on meetme eesmärke silmas pidades asjakohane; ▪ õpirändekonsortsiumi projekti taotlejate puhul: kas kavandatavate konsortsiumiliikmete profiil on asjakohane taotluses täpsustatud konsortsiumi otstarbe ja eesmärkide seisukohast; ▪ projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; ▪ projekti asjakohasus järgmiste konkreetsete prioriteetide seisukohast: – uute tulijate ja vähemate kogemustega organisatsioonide toetamine; – õpilaste pikemaajalises õpirändes osalejate toetamine; – vähemate võimalustega osalejate toetamine.
Projekti kavandamise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 50)	Hinnatakse, kas: ▪ projekti kavandatavad eesmärgid vastavad selgelt ja konkreetselt taotleva organisatsiooni, selle töötajate ja õppijate vajadustele; ▪ kavandatavad tegevused on projekti eesmärkide saavutamiseks asjakohased; ▪ projekti ülesehituse tegevuslikud ja logistilised aspektid (nt kavandatud toimumiskohad) on asjakohased ja kulutõhusad; ▪ projekt hõlmab keskkonnakestlikke ja keskkonna suhtes vastutustundlikke tavasid; ▪ projektis rakendatakse digitaalseid vahendeid (eeskätt eTwinning) ja õppemeetodeid, et täiendada füüsilise õpirände tegevust ja parandada koostööd vastuvõtvate partnerorganisatsioonidega.
Järelmeetmete kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: ▪ taotleja on selgelt kindlaks määranud ülesanded ja vastutusalad tegevuse elluviimiseks kooskõlas Erasmuse programmi kvaliteedistandarditega; ▪ taotleja on kavandanud konkreetseid ja loogilisi samme selleks, et rakendada õpirändetegevuste tulemusi organisatsiooni igapäevases töös; ▪ taotleja on ette näinud sobiva viisi projekti väljundite hindamiseks; ▪ taotleja on kavandanud konkreetseid ja tõhusaid samme selleks, et levitada projekti tulemusi taotlevas organisatsioonis, jagada neid muude organisatsioonide ja üldsusega ning avalikult tunnustada Euroopa Liidu rahastust.

AKREDITEERITUD ASUTUSTE PROJEKTID ÜLDHARIDUSE VALDKONNA ÕPILASTE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNDEKS

Organisatsioonid, kellel on Erasmuse akrediteering üldhariduse valdkonnas, saavad taotleda rahastamist spetsiaalse, ainult nende jaoks avatud rahastussuuna kaudu. Kuna taotlused põhinevad varem heaks kiidetud Erasmuse kaval, ei ole vaja esitada tegevuste üksikasjalikku loendit ega kirjeldust. Selle asemel keskendutakse taotlustes järgmiste tegevuste jaoks vajaliku eelarve prognoosimisele.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud organisatsioonid: kes võib esitada taotluse?	Taotlejatel peab olema projekti alguskuupäeval kehtiv Erasmuse akrediteering üldhariduse valdkonnas.
Õpirändekonsortsium	Organisatsioonid, kellel on Erasmuse akrediteering õpirändekonsortsiumi koordinaatorina, peavad taotlema õpirändekonsortsiumi toetust. Taotluse osana tuleb esitada õpirändekonsortsiumi liikmete nimekiri; konsortsiumil peab lisaks koordinaatorile olema vähemalt üks liikmesorganisatsioon. Õpirändekonsortsiumi liikmeks võib saada mis tahes organisatsioon, kes vastab sama valdkonna Erasmuse akrediteeringu saamise kriteeriumidele[138]. Kõik kavandatavad konsortsiumi liikmesorganisatsioonid peavad olema samast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist kui õpirändekonsortsiumi koordinaator[139]. Konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete vaheline suhe peab põhinema koostööl ja olema mittetulunduslik. Konsortsiumi liikmetel ei pea olema Erasmuse akrediteeringut. Õpirändekonsortsiumis osalevad organisatsioonid võivad sama projektikonkursi raames taotleda üldhariduse valdkonnas rahastust kuni kahes 1. põhimeetme taotluses. Seega võivad üldhariduse valdkonna organisatsioonid, kes taotlevad toetust lühiajalise projekti või akrediteeritud projekti jaoks, osaleda lisaks liikmesorganisatsioonina üksnes ühes akrediteeritud või lühiajalises õpirändekonsortsiumi taotluses. Muud organisatsioonid võivad osaleda kuni kahes õpirändekonsortsiumi taotluses.
Kellele esitada taotlus?	Taotlus esitatakse selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.

[138] Lepingu sõlmimisel võivad konsortsiumi liikmed olla kaastoetusesaajad, seotud üksused või kolmandad isikud, kes saavad rahalist toetust. Toetust kolmandatele isikutele võib anda vastavalt Erasmuse programmi kvaliteedistandardites sätestatud nõuetele, mis käsitlevad kõnealuse meetme jaoks kindlaks määratud rahastamiskõlblikke tegevusi ja rahastamiskõlblikke osalejaid, ning kuni 60 000 eurot toetust saava organisatsiooni kohta. Konsortsiumi liikmed, kes kuuluvad õiguslikult konsortsiumi koordinaatoriga samasse üksusesse, võivad saada projektitoetust ja neid ei käsitata õiguslikult kaastoetusesaajate, seotud üksuste ega kolmandate isikutena. Iga õpirändekonsortsiumi projekti lepingulise ülesehituse kohta teeb otsuse riiklik büroo, võttes aluseks konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete staatuse ja ametlikud seosed riiklikus õigusraamistikus. Osalevad konsortsiumi liikmed peavad igal juhul olema projektitaotluses ja projekti toetuslepingus projekti kirjelduse raames loetletud.

[139] Eristaatusega ja mõne teise riigi ametiasutuse järelevalve all tegutsevad koolid (nt prantsuse lütseumid või saksa koolid) võivad osaleda õpirändekonsortsiumides, mida juhivad kooli üle järelevalvet tegeva riigi riikliku büroo akrediteeritud organisatsioonid. Sellegipoolest ei või nad osaleda samal ajal kahe eri riigi riikliku büroo hallatavates projektides. Õpirändekonsortsium, mis kaasab eespool nimetatud eristaatuses olevaid koole, ei saa korraldada konsortsiumi eri organisatsioonide vahelist õpirändetegevust ega õppijate või töötajate õpirändetegevust, kui sihtriik on järelevalvet tegeva riikliku büroo riik.

Taotluse esitamise tähtaeg	**18. veebruar kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)**
Projekti alguskuupäev	Sama aasta 1. juuni.
Projekti kestus	Kõigi akrediteeritud asutuste projektide esialgne kestus on 15 kuud. Kui see on põhjendatud, võivad toetusesaajad taotleda oma projekti pikendamist nii, et see kestaks kokku 24 kuud. Projekti kestust pikendatakse pärast 12 kuu möödumist, kui riiklik büroo ei otsusta teisiti.
Taotluste arv	Akrediteeritud organisatsioonid võivad esitada ainult ühe taotluse konkursi kohta.
Rahastamiskõlblikud tegevused	Igat liiki tegevused üldhariduse valdkonnas. Üksikasjalik loend ja eeskirjad on esitatud jaotises „Tegevus“. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele vastamiseks peab taotlus sisaldama vähemalt ühte töötajate või õppijate õpirändetegevust.
Projekti maht	Iga riiklik büroo võib kindlaks määrata maksimaalse toetussumma[140] projekti kohta. Sellisel juhul peab riiklik büroo avaldama maksimaalse toetussumma enne taotluse esitamise tähtaega.
Toetavad organisatsioonid	Toetav organisatsioon on organisatsioon, kes abistab toetust saavat organisatsiooni projekti elluviimise praktilistes aspektides, mis ei puuduta projekti põhiülesandeid. Projekti põhiülesanded hõlmavad programmi rahaliste vahendite finantsjuhtimist, ühenduse pidamist riikliku bürooga, aruandlust elluviidud tegevuste kohta ning kõiki otsuseid, mis mõjutavad otseselt läbiviidavate tegevuste sisu, kvaliteeti ja tulemusi (nt tegevuse liigi, kestuse ja vastuvõtva organisatsiooni valik, õpiväljundite kindlaksmääramine ja hindamine). Toetava organisatsiooni kaasamiseks on vaja riikliku büroo heakskiitu. Toetavate organisatsioonide roll ja kohustused tuleb ametlikult kindlaks määrata nende organisatsioonide ja toetust saava organisatsiooni kokkuleppel. Toetav organisatsioon tegutseb toetust saava organisatsiooni järelevalve all, kusjuures toetust saav organisatsioon kannab lõplikku vastutust läbiviidud tegevuste tulemuste ja kvaliteedi eest. Toetavate organisatsioonide panus peab kõikidel juhtudel vastama Erasmuse programmi kvaliteedistandarditele. Kvaliteedistandardite puuduliku rakendamise või nende nõuete muul viisil täitmata jätmise korral võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja ei saaks enam teatavate ülesannete täitmiseks abi, vaid täidaks need ise. Kui toetusesaaja ei järgi seda nõuet, võib riiklik büroo toetuslepingu lõpetada. Vastuvõtvaid organisatsioone, kes pakuvad toetust saava organisatsiooni osalejatele õppesisu ja juhendamist, ei käsitata toetavate organisatsioonidena, välja arvatud juhul, kui nad samal ajal toetavad toetust saavat organisatsiooni muudes projektijuhtimisega seotud ülesannetes, mida tavaliselt täidab saatev organisatsioon.

[140] Selle ülemmäära puhul ei arvestata eelarvekategooriaid „Kaasamistoetus osalejatele“ ja „Erakorralised kulud suurte reisikulude katmiseks“.

EELARVEVAHENDITE ERALDAMINE

Taotleja Erasmuse kava kvaliteeti on juba hinnatud akrediteeringu taotlemise etapis ning eelarvevahendite eraldamise etapis seega kvalitatiivset hindamist ei toimu. Rahastatakse kõiki rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele vastavaid toetustaotlusi.

Toetuse maksimumsumma sõltub mitmest tegurist:

- akrediteeritud taotlejatele eraldamiseks kättesaadav kogueelarve;
- taotletavad tegevused (sh nende elluviimiseks vajaliku eelarve prognoos);
- toetuse põhi- ja maksimumsumma;
- järgmised eraldamiskomponendid: kvalitatiivne tulemuslikkus, poliitikaprioriteedid ja geograafiline tasakaal (kui riiklik büroo seda põhimõtet kohaldab).

Riiklik büroo avaldab akrediteeritud asutuste projektidele ettenähtud eelarve ja üksikasjalikud eeskirjad eelarvevahendite eraldamise kohta enne konkursi tähtaega. Eelarvevahendite eraldamise eeskirjad peavad järgima õigluse, läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtet. Eelarvevahendite eraldamisel kasutatavad näitajad ja parameetrid peavad olema objektiivsed ja kontrollitavad ning nende väärtused peavad olema taotlejatele teada enne konkursi tähtaega.

Riiklik büroo prognoosib iga taotleja taotletud tegevuste läbiviimiseks vajaliku eelarve, võttes aluseks kohaldatavad ühikuhinnad ja varasemad andmed. Taotlejatele ei saa anda toetust, mis on saadud hinnangulisest eelarvest suurem.

Kui taotlejale eraldatakse kogu taotletud tegevuste läbiviimiseks vajalik hinnanguline eelarve, siis lisatakse taotluses nimetatud tegevused projekti toetuslepingusse tulemuseesmärkidena. Kui aga taotlejale kogu hinnangulist eelarvet ei eraldata, kohandatakse tulemuseesmärke nii, et need oleksid eraldatud toetusega proportsionaalsed[141].

Kulukategooriate „Kaasamistoetus osalejatele“ ja „Erakorralised kulud“ eelarvet ei saa prognoosida samamoodi nagu nende kulukategooriate eelarvet, mille puhul kohaldatakse ühikuhindu. Riiklik büroo hindab nende kululiikide taotlusi eraldi, lähtudes esitatud kirjeldusest ja põhjendustest. Projekti elluviimisel võivad toetusesaajad vajaduse korral esitada nende kululiikide kohta täiendavaid taotlusi. Riiklik büroo vaatab sellised täiendavad taotlused läbi nende laekumise järjekorras seni, kuni rahalised vahendid on veel saadaval.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Üldhariduse valdkonna õpilaste ja töötajate õpirände lühiajaliste projektide ja akrediteeritud projektide suhtes kohaldatakse järgmisi rahastamiseeskirju. Programmi „Erasmus+“ projekte rahastatakse kaasrahastamise põhimõttel. Seega arvutatakse alljärgnevas tabelis määratletud ühikukulud nii, et need katavad keskmiselt 80 % tegelikest kuludest. Projektis osalejate hulka võivad kuuluda osalejad, kelle kogu toetust või osa sellest rahastatakse muudest allikatest kui Erasmus+. Toetusesaaja võib iga üksiku osaleja puhul taotleda, et rahastataks kõiki rahastamiskõlblikke eelarvekategooriaid või ainult mõnda neist, kui ülejäänud kulud kaetakse muul viisil. Toetust saav organisatsioon võib täiendada programmist „Erasmus+“ saadud rahalisi vahendeid enda vahendite, muude ELi vahendite, annetuste, osalejate toetuste, kolmandate isikute toetustega, jms. Järgida tuleb topeltrahastamisest hoidumise põhimõtet (vt C osa). Kui toetusesaaja taotleb osalejatelt rahalise panuse andmist, peab see panus olema kooskõlas Erasmuse programmi kvaliteedistandardite asjakohaste sätetega. Eelkõige ei tohi sellised panused takistada vähemate võimalustega osalejate kaasamist.

[141] Riiklik büroo võib proportsionaalset kohandust teatavas ulatuses muuta, et eraldatud toetus ja sihtmeetmed oleksid suuremas vastavuses ning et tagada kooskõla heakskiidetud Erasmuse kavaga ja, pakkuda piisavat toetust prioriteetseteks tegevusteks, samuti selleks, et igas taotleja taotletud tegevusliigis ja -kategoorias jääks alles vähemalt üks osaleja ning et projektikonkursi eeskirjad oleksid täidetud.

<table>
<tr><th>Eelarvekategooria</th><th>Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid</th><th colspan="3">Summa</th></tr>
<tr><td rowspan="3">Korraldustoetus</td><td rowspan="3">Projekti elluviimisega otseselt seotud kulud, mida muud kulukategooriad ei hõlma.

Näiteks: osalejate (pedagoogiline, kultuuriline jne) ettevalmistamine, mentorlus, seire ja toetamine õpirändetegevuse ajal, projekti läbiviimiseks vajalikud teenused, seadmed ja töövahendid, põimitud meetmete virtuaalsed komponendid, õpiväljundite tunnustamine, tulemuste jagamine ja Euroopa Liidu rahastuse üldsusele nähtavaks tegemine.

Korraldustoetus on ette nähtud nii saatva kui ka vastuvõtva organisatsiooni kulude katmiseks (v.a töötajate õpiränne kursustel ja koolitustel osalemiseks). Saadud toetuse jagamises lepivad saatev ja vastuvõttev organisatsioon omavahel kokku.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse osalejate arv. Saatvaid isikuid ei loeta õpirändetegevustes osalejateks ja neid ei võeta korraldustoetuse arvutamisel arvesse.</td><td colspan="3">100 eurot
– rühmaviisilises õpirändes osaleva õpilase kohta
– töötajate kursuste ja koolitusega seotud õpirändes osaleja kohta
– kutsutud eksperdi kohta
– õpetajapraktikandi kohta</td></tr>
<tr><td colspan="3">350 eurot; alates sama liiki tegevuse sajandast osalejast 200 eurot
– õpilaste lühiajalises õpirändes osaleja kohta
– töötajate töövarjuna tegutsemises ning õpetamis- ja koolituslähetustega seotud õpirändes osaleja kohta</td></tr>
<tr><td colspan="3">500 eurot
– õpilaste pikemaajalises õpirändes osaleja kohta</td></tr>
<tr><td rowspan="7">Reisitoetus</td><td rowspan="7">Toetus, mis aitab katta osalejate ja neid saatvate isikute kulud seoses reisimisega lähtekohast tegevuse toimumiskohta ja tagasi.

Lisaks: pikaajalises õpirändes osalevate õpilaste puhul toetus, mis aitab katta osalejate ja neid saatvate isikute kulud seoses reisimisega lähtekohast väljasõidueelse koolituse toimumiskohta ja tagasi.

Alla 500 km pikkuse vahemaa korral kasutavad osalejad reisimiseks üldjuhul vähese heitega transpordivahendeid.

Üle 500 km pikkuse vahemaa puhul soovitatakse osalejatel tungivalt kasutada</td><td>Sihtkoha kaugus</td><td>Keskkonnakestlik reisimine</td><td>Muu reisimine</td></tr>
<tr><td>10–99 km</td><td>56 eurot</td><td>28 eurot</td></tr>
<tr><td>100–499 km</td><td>285 eurot</td><td>211 eurot</td></tr>
<tr><td>500–1999 km</td><td>417 eurot</td><td>309EUR</td></tr>
<tr><td>2000–2999 km</td><td>535 eurot</td><td>395 eurot</td></tr>
<tr><td>3000–3999 km</td><td>785 eurot</td><td>580 eurot</td></tr>
<tr><td>4000–7999 km</td><td>1188 eurot</td><td>1188 eurot</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>erinevaid transpordiliike, et muuta oma reis keskkonnasäästlikumaks.
Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse sihtkoha kaugus ning osalejate ja saatvate isikute arv.

Taotleja peab märkima lähtekoha ja tegevuse toimumise koha vahelise ühe otsa vahemaa linnulennult,[142] kasutades Euroopa Komisjoni pakutavat vahemaa kalkulaatorit[143].</td><td>8000 km või enam</td><td>1735 eurot</td><td>1735 eurot</td></tr>
<tr><td>Individuaalne toetus</td><td>Osalejate ja saatvate isikute[144] elamiskulud tegevuse ajal.

Vajaduse korral on rahastamiskõlblikud tegevusele eelneval ja järgneval reisimisel tekkivad elamiskulud maksimaalselt kahe reisipäeva ulatuses, kui osalejad ja saatvad isikud saavad tavapärase reisimise toetust, ja maksimaalselt kuue lisapäeva ulatuses keskkonnakestliku reisimise toetuse korral.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse osalejate ja saatvate isikute arv, viibimise kestus ja vastuvõttev riik[145].</td><td colspan="3"><table><tr><th>Osalejate kategooria</th><th>1. rühma riigid</th><th>2. rühma riigid</th><th>3. rühma riigid</th></tr><tr><td>Töötajad</td><td>107–191 eurot</td><td>95–169 eurot</td><td>84–148 eurot</td></tr><tr><td>Kooliõpilased</td><td>48–85 eurot</td><td>41–74 eurot</td><td>36–64 eurot</td></tr></table>Need on baasmäärade lubatud vahemikud tegevuse päeva kohta. Iga riiklik büroo määrab oma hallatavate projektide puhul täpse baasmäära nendes vahemikes ja avaldab selle teabe oma veebisaidil.

Baasmäära alusel makstakse kuni tegevuse 14. päevani (k.a reisimisele kuluvad päevad). Alates 15. päevast makstav summa moodustab 70 % baasmäärast. Makstavad summad ümardatakse lähima täiseuroni.</td></tr>
<tr><td>Kaasamistoetus</td><td>Kaasamistoetus organisatsioonidele: kulud, mis on seotud õpirändetegevuste korraldamisega vähemate võimalustega osalejatele.</td><td colspan="3">125 eurot osaleja kohta</td></tr>
</table>

[142] Näiteks kui osaleja on pärit Madridist (Hispaania) ja tegevus toimub Roomas (Itaalia), arvutab taotleja vahemaa Madridist Rooma (1365,28 km) ning valib seejärel vastava sihtkoha kauguse vahemiku (st 500–1999 km).

[143] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/distance-calculator

[144] Saatvate isikute puhul kehtivad samad määrad mis töötajate korral. Kui erandjuhtudel peab saatev isik jääma välismaale kauemaks kui 60 päevaks, toetatakse 60päevast perioodi ületaval ajal täiendavaid elamiskulusid kaasamistoetuse rubriigist.

[145] Vastuvõtvate riikide rühmad:

1. rühma riigid: Austria, Belgia, Iirimaa, Island, Itaalia, Liechtenstein, Luksemburg, Madalmaad, Norra, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Šveits, Taani, Ühendkuningriik

2. rühma riigid: Eesti, Hispaania, Kreeka, Küpros, Läti, Malta, Portugal, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi;

3. rühma riigid: Bulgaaria, Horvaatia, Leedu, Poola, Põhja-Makedoonia, Rumeenia, Serbia, Türgi, Ungari.

	Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse vähemate võimalustega osalejate arv.	
	Kaasamistoetus osalejatele: lisakulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega osalejate ja neid saatvate isikutega (sealhulgas põhjendatud reisi- ja elamiskulud, kui nendele osalejatele ei ole toetust taotletud reisi- ja individuaalse toetuse eelarvekategooriatest). Kaasamistoetust võib anda ka vähemate võimalustega töötajatele, kes tegutsevad saatva isikuna või osalevad ettevalmistaval kohtumisel. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma.	100 % rahastamiskõlblikest kuludest
Ettevalmistavad kohtumised	Reisi- ja elamiskulud ettevalmistaval kohtumisel osalemise ajal. **Rahastamismehhanism:** ühikuhinnad. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse osalejate arv.	680 eurot osaleja kohta
Kursusetasud	Kulud kursuste ja koolituste osalustasude katmiseks töötajate õpirände korral. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse projekti kestus.	80 eurot päevas osaleja kohta
Keeleõppetoetus	Kulud seoses keeleõppematerjalide ja keelekoolituse võimaldamisega osalejatele, kellel on vaja täiendada tegevuse ajal õppimiseks või koolituseks kasutatava keele oskust. Keeleõppetoetust võivad saada järgmist liiki tegevustes osalejad: töövarjuna tegutsemine, õpetamis- ja koolitamistegevus, koolitusel osalevate õpetajate ja haridustöötajate	150 eurot osaleja kohta Lisaks: 150 euro suurune keeleõppe lisatoetus õpilaste pikaajalises õpirändes osaleja kohta.

	vastuvõtmine, kooliõpilaste lühi- ja pikaajaline õpiränne. Toetust makstakse üksnes juhul, kui osaleja ei saa veebipõhist keeletuge, sest vajalik keel või tase ei ole kättesaadav või vähemate võimalustega osalejatel esinevad konkreetsed takistused. Neid tingimusi ei kohaldata õpilaste pikaajalises õpirändes osalejatele pakutava lisatoetuse suhtes. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse osalejate arv.	
Erakorralised kulud	Kulud, mis on seotud finantstagatise andmisega, kui riiklik büroo seda nõuab. Osalejate ja neid saatvate isikute suured reisikulud, mida suure geograafilise vahemaa või muude takistuste tõttu ei saa katta tavapärase reisimise toetusega. Kui toetust antakse suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulude jaoks, siis asendab see toetus ühikuhindadel põhinevat reisitoetust. Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma. Suurte reisikuludega on tegemist juhul, kui ühikuhindadel põhinev reisitoetus ei kata 70 % osalejate reisikuludest.	**Finantstagatisega seotud kulud:** 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. **Suured reisikulud:** 80 % rahastamiskõlblikest reisikuludest. **Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega:** 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

TÄISKASVANUHARIDUSE VALDKONNA ÕPPIJATE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNNE

Meetmega toetatakse täiskasvanuharidust pakkuvaid asutusi ja muid täiskasvanuhariduse valdkonnas tegutsevaid organisatsioone, kes soovivad korraldada õpirändetegevusi täiskasvanud õppijatele ja haridustöötajatele.

Meede on avatud väga mitmesugustele organisatsioonidele, nagu täiskasvanuharidust pakkuvatele koolidele ja õppekeskustele, kodanikuühiskonna organisatsioonidele, valitsusvälistele organisatsioonidele ja vabatahtlike organisatsioonidele, nõustamiskeskustele, raamatukogudele, muuseumidele, kultuuri-, kogukonna- ja sotsiaalkeskustele, aga ka muudele organisatsioonidele, kes teevad tööd puuetega inimeste, eakate kodanike või vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste jne heaks.

Toetatakse mitmesuguseid tegevusi, sealhulgas täiskasvanud õppijate individuaalset ja rühmaviisilist õpirännet, töövarjuna tegutsemist ja täienduskoolituskursusi töötajatele, ekspertide kutsumist ja muud allpool selgitatud tegevust.

Täiskasvanud õppijad võivad olla kõik isikud, kes saavad kasu täiskasvanuhariduse valdkonnas tegutsevate organisatsioonide tegevusest ja teenustest. Projektide raames võidakse korraldada tegevusi, mis keskenduvad kodakondsusele, Euroopat käsitleva teabe saamisele, kogukonnateenustele, vabatahtlikule tegevusele, põlvkondadevahelisele vahetusele, kriitilisele mõtlemisele, aktiivsele vananemisele jmt.

Osalevad organisatsioonid peaksid oma tegevuses aktiivselt edendama **kaasamist ja mitmekesisust, keskkonnakestlikkust, digiõpet ning kodanikuaktiivsust ja -osalust**, kasutades selleks programmi raames pakutavaid sihtotstarbelisi rahastamisvõimalusi, suurendades osalejate teadlikkust, jagades parimat tava ning kavandades oma tegevust asjakohasel viisil.

MEETME EESMÄRGID

Selle meetme eesmärk on pakkuda üksikisikutele õppimisvõimalusi ning toetada täiskasvanuharidust pakkuvate asutuste ja muude täiskasvanuhariduse valdkonnas tegutsevate organisatsioonide rahvusvahelistumist ja institutsionaalset arengut. Meetmega aidatakse kaasa oskuste tegevuskava elluviimisele ja Euroopa haridusruumi loomisele. Meetme konkreetsed eesmärgid on:

- suurendada igas vanuses ja erineva sotsiaal-majandusliku taustaga täiskasvanute osalust täiskasvanuhariduses, eeskätt soodustada ebasoodsas olukorras olevate õppijatega töötavate organisatsioonide, täiskasvanuharidust pakkuvate väikeettevõtjate, programmi uute tulijate, vähemate kogemustega organisatsioonide ja ka kogukonnapõhiste rohujuure tasandi organisatsioonide osalust;
- tugevdada õpetamise ja õppimise Euroopa mõõdet;
- edendada kaasamist, mitmekesisust, sallivust ja demokraatlikku osalemist;
- täiendada teadmisi Euroopa ühisest pärandist ja mitmekesisusest;
- toetada erialaste võrgustike arengut kogu Euroopas;
- parandada Euroopas formaalse, informaalse ja mitteformaalse täiskasvanuhariduse kvaliteeti seoses ELi raamistikus (2018) määratletud võtmepädevuste omandamisega, sh põhioskused (kirjaoskus, arvutusoskus, digioskused) ja muud eluks vajalikud oskused;
- laiendada ja mitmekesistada pakutavat täiskasvanuharidust pedagoogide töö kutseliseks muutmise ja täiskasvanuharidust pakkuvate asutuste suutlikkuse suurendamise abil;
- lihtsustada kvaliteetset õpetamist ja õpet kõigis täiskasvanuhariduse vormides ning juurdepääsu nendele ja tagada nende asjakohasus üksikisiku ja kogu ühiskonna vajadusi arvesse võttes;
- suurendada täiskasvanuharidust pakkuvate asutuste suutlikkust viia ellu kvaliteetseid õpirändeprojekte.

KUIDAS KASUTADA PROGRAMMI „ERASMUS+“ ÕPIRÄNDE VÕIMALUSI?

Täiskasvanuharidust pakkuvatel asutustel ja muudel täiskasvanuhariduse valdkonnas tegutsevatel organisatsioonidel on rahastuse taotlemiseks kaks võimalust:

- **Lühiajalised õppijate ja töötajate õpirände projektid** – need projektid annavad taotlejatele võimaluse korraldada ühe projekti raames mitmesuguseid õpirändetegevusi. Lühiajalised projektid sobivad eeskätt organisatsioonidele, kes esitavad programmile „Erasmus+" taotluse esimest korda või kes soovivad korraldada üksnes piiratud arvul tegevusi.

- **Akrediteeritud asutuste õpirändeprojektid (õppijate ja töötajate õpiränne)** – need projektid on avatud üksnes nendele organisatsioonidele, kellel on Erasmuse akrediteering üldhariduse valdkonnas. See sihtotstarbeline rahastussuund võimaldab akrediteeritud organisatsioonidel saada korrapäraselt rahastust õpirändetegevuseks, mille abil viiakse järk-järgult ellu Erasmuse kava.

Peale selle saavad organisatsioonid programmis osaleda taotlust esitamata, kasutades alljärgnevaid võimalusi:

- **liitumine programmi „Erasmus+" õpirändekonsortsiumiga**, mida juhib õpirändekonsortsiumi koordinaator nende riigis, või

- **teisest riigist pärit osalejate vastuvõtmine:** kõik organisatsioonid saavad vastu võtta osalejaid mõnest välismaisest partnerorganisatsioonist. Vastuvõtva organisatsioonina tegutsemine annab väärtusliku kogemuse ning hea võimaluse luua partnerlusi ja programmiga enne ise taotlemist paremini tutvuda.

PROJEKTI KAVANDAMINE

1. põhimeetme projektis on keskne roll taotleval organisatsioonil. Taotlusprotsessis keskendutakse taotleva organisatsiooni (või selle konsortsiumi) vajadustele ja kavadele. Taotlev organisatsioon koostab ja esitab taotluse, allkirjastab toetuslepingu, viib läbi õpirändetegevusi ning esitab aruandeid riiklikule büroole. Kui toetusleping jõustub, saab taotlejast ELi toetuse puhul ametlikult „toetusesaaja".

Õpirändeprojekti tegevused võivad olla suunatud väljapoole või sissepoole. Enamik pakutavatest tegevustest on seotud väljapoole suunatud õpirändega. See tähendab, et taotlev organisatsioon tegutseb saatva organisatsioonina (toetusesaaja) – ta valib välja osalejad ja lähetab nad vastuvõtvasse organisatsiooni välismaal. Peale selle pakutakse eriotstarbelisi vastuvõtutegevusi selleks, et taotlev organisatsioon saaks kutsuda enda juurde eksperte, õpetajaid ja õpetajapraktikante. Vastuvõtutegevuste eesmärk ei ole tagada vastastikust vahetust, vaid kutsuda organisatsiooni isikuid, kes saavad aidata taotleval organisatsioonil areneda ja rahvusvahelistuda.

Kõigi selle meetme raames toetatavate tegevuste elluviimisel tuleb täita Erasmuse programmi kvaliteedistandardeid. Erasmuse programmi kvaliteedistandardid hõlmavad konkreetseid tegevusi projektiga seotud ülesannete täitmiseks, näiteks osalejate valik ja ettevalmistamine, õpiväljundite kindlaksmääramine, hindamine ja tunnustamine, tulemuste jagamine jne. Erasmuse programmi kvaliteedistandardite terviktekst on kättesaadav Euroopa Liidu ametlikul veebisaidil: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/erasmus-quality-standards-mobility-projects-vet-adults-schools.

Iga õpirändeprojekti lahutamatu osa on keeleõpe: toetust saavad organisatsioonid peaksid pakkuma oma osalejatele keeletuge nii enne õpirändetegevust kui ka selle ajal. Selleks rahastatakse programmist „Erasmus+" tasuta veebipõhist keeletoe platvormi, mis on avatud kõigile programmi „Erasmus+" osalejatele.

Kuidas leida oma õpirändetegevuste jaoks koostööpartnereid?

Programm „Erasmus+" pakub mitmesuguseid vahendeid ja võimalusi, mille abil saab leida õpirändetegevuste jaoks koostööpartnereid.

- **Täiskasvanuõppe elektrooniline platvorm EPALE** on veebipõhine koostööpartnerite leidmise vahend. Platvormil registreerumine võimaldab postitada koostööpartnerite leidmiseks teateid ja tutvuda teiste organisatsioonide postitatud teadetega: https://epale.ec.europa.eu/et/erasmus-adult-education.

- Programmi „Erasmus+" riiklikud bürood korraldavad korrapäraselt **koolitus- ja koostöötegevust**. See tegevus hõlmab programmi „Erasmus+" taotlejatele ja toetusesaajatele mõeldud kontaktide loomise seminare, veebiüritusi ja muid koostööpartnerite leidmise võimalusi. Teave koolitus- ja koostöötegevuste kohta on kättesaadav asjaomaste riiklike büroode veebisaitidel ning SALTO haridus- ja koolitusvaldkonna koolitus- ja koostöötegevuste teabekeskuse veebisaidil www.salto-et.net.

- **Programmi „Erasmus+" projektitulemuste platvorm** võimaldab otsida kõiki akrediteeritud organisatsioone ja heakskiidetud projekte: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects

Horisontaalsed mõõtmed

Kõik õpirändeprojektid peaksid hõlmama järgmisi programmi „Erasmus+" ühiseid mõõtmeid.

KAASAMINE JA MITMEKESISUS

Erasmuse programmi kvaliteedistandardite kohaselt peavad programmist toetust saavad organisatsioonid pakkuma õpirände võimalusi kaasaval ja õiglasel viisil kõigile osalejatele, olenemata nende taustast. Projekti tegevustes osalevate õppijate valikul tuleks põhiteguritena arvesse võtta motiveeritust ja saavutusi ning ka osalejate isikliku arengu ja õpivajadusi. Ka osalevate töötajate valikul tuleks tagada, et nende kutsealasest arengust saaksid kasu kõik organisatsiooni õppijad.

Õpirändetegevuste ettevalmistamisel, elluviimisel ja järelmeetmetes peaks saatev ja vastuvõttev organisatsioon tähtsaimate otsuste tegemisse kaasama ka osalejad, et tagada iga osaleja jaoks võimalikult suur kasu ja mõju.

Toetusesaajaid ja muid haridus- ja koolitusteenuseid osutavaid osalevaid organisatsioone julgustatakse aktiivselt looma ja toetama õpirände võimalusi, näiteks lõimides need oma akadeemilisse kalendrisse ning määrates kindlaks standardmeetmed naasvate osalejate taasintegreerimiseks.

KESKKONNAKESTLIKUD JA KESKKONNA SUHTES VASTUTUSTUNDLIKUD TAVAD

Erasmuse programmi kvaliteedistandardite kohaselt peavad programmist toetust saavad organisatsioonid soodustama osalejate keskkonnakestlikku ja keskkonna suhtes vastutustundlikku käitumist, suurendades teadlikkust sellest, kui oluline on võtta meetmeid selleks, et vähendada õpirändetegevuste keskkonnajalajälge või heastada tekitatud kahju. Neid põhimõtteid tuleks arvesse võtta programmi kõigi tegevuste ettevalmistamisel ja elluviimisel, kasutades selleks eeskätt programmis kestlike reisimisviiside edendamiseks ette nähtud rahalisi vahendeid. Haridus- ja koolitusteenuseid osutavad organisatsioonid peaksid nendest põhimõtetest lähtuma ka oma igapäevases tegevuses ning aktiivselt toetama oma õppijate ja töötajate mõtteviisi ja käitumise muutust.

DIGIPÖÖRE HARIDUSES JA KOOLITUSES

Erasmuse programmi kvaliteedistandardite kohaselt toetatakse programmi raames kõiki osalevaid organisatsioone digitaalsete vahendite ja õppemeetodite kasutuselevõtmisel, et täiendada füüsilise õpirändega seotud tegevust, edendada koostööd partnerorganisatsioonide vahel ning parandada õppimise ja õpetamise kvaliteeti. Peale selle on osalejatele kättesaadav digitaalsete võimaluste praktikaprogramm ehk õpirändetegevus, mille käigus on võimalik omandada digioskusi ning võimaldada töötajatel suurendada suutlikkust koolitada, õpetada ja täita muid ülesandeid digivahendite abil. Sellist tegevust saab korraldada ükskõik millises osalejatele pakutavate õpirändevõimaluste vormis.

OSALEMINE DEMOKRAATLIKUS ELUS JA KODANIKUOSALUS

Programmi eesmärk on aidata osalejatel avastada kodanikuaktiivsuse ja demokraatlikus elus osalemise kasutegureid. Toetatavate õpirändetegevustega tuleks tugevdada kodanikuühiskonna eri valdkondades osalemise oskusi, samuti arendada kultuuridevahelise suhtlemise ja sotsiaalset pädevust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust. Võimaluse korral peaksid projektid pakkuma võimalusi osalemiseks demokraatlikus ja ühiskonnaelus ning kodanikuühiskonnas sisuka formaalõppe ja mitteformaalse õppimise kaudu. Samuti tuleks parandada osalejate arusaamist Euroopa Liidust ja Euroopa ühistest väärtustest, sealhulgas demokraatlike põhimõtete, inimväärikuse ning ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtete austamine, kultuuridevaheline dialoog ning ka Euroopa sotsiaalne, kultuuri- ja ajaloopärand.

VÕTMEPÄDEVUSTE ARENDAMINE

Programmiga toetatakse elukestvat arengut ja võtmepädevuste[146] tugevdamist, soodustades seeläbi isiklikku arengut ja rahulolu, tööalast konkurentsivõimet, kodanikuaktiivsust ja sotsiaalset kaasatust. Osalevad organisatsioonid peaksid pakkuma õppijate konkreetsetele vajadustele kohandatud koolitus- ja õppetegevust, et aidata neil saavutada majanduslik sõltumatus ning kõrvaldada takistused, millega nad haridusvaldkonnas ja sotsiaalses suhtluses kokku puutuvad.

TEGEVUS

Selles jaotises kirjeldatakse tegevusi, mida saab rahastada programmist „Erasmus+“ nii lühiajaliste projektide kui ka akrediteeritud asutuste projektide raames.

Kõik õpirändetegevused peavad olema

- **harivad:** mõeldud osalejate teadmiste, oskuste, pädevuste ja hoiakute parandamiseks või omandamiseks;
- **riikidevahelised:** st hõlmama eri riikidest pärit inimeste vahelist suhtlust vastastikuse teadmiste vahetuse ja õppimise eesmärgil;
- **struktureeritud:** selge metoodika, õppekava ja kavandatud õpiväljunditega;
- **strateegilised:** aitama saavutada projekti laiemaid või akrediteerimisega seotud eesmärke.

Kõik õppijate ja töötajate õpirändetegevused peavad toimuma välismaal asuvas organisatsioonis, kus juhtiv roll on vastuvõtvate organisatsioonide töötajatel. Saatva organisatsiooni allorganid või muud saatva organisatsiooniga seotud üksused ei saa tegutseda vastuvõtvate organisatsioonidena, kui nende tegevused ei ole riikidevahelised.

Iga tegevuse puhul on võimalik anda täiendavat rahalist toetust vähemate võimalustega osalejaid saatvatele isikutele. Saatvatele isikutele saab toetust anda kogu tegevuse ajaks või vaid teatud perioodiks.

TÖÖTAJATE ÕPIRÄNNE

Rahastamiskõlblikud tegevused	▪ Töövarjuna tegutsemine (2–60 päeva) ▪ Õpetamine välisriigis (2–365 päeva) ▪ Kursustel ja koolitustel osalemine (2–10 päeva)

[146] Võtmepädevused – https://ec.europa.eu/education/policies/school/key-competences-and-basic-skills_et

	Lisaks füüsilisele õpirändele saab kõiki töötajate õpirände tegevusi põimida virtuaalse õppetegevusega. Eespool nimetatud miinimum- ja maksimumkestust kohaldatakse füüsilise õpirände osa suhtes. Läbiviidud tegevused peavad vastama järgmistele kvalitatiivsetele nõuetele. **Töövarjuna tegutsemine**: osalejad saavad veeta teatava aja teises riigis vastuvõtvas organisatsioonis, et õppida uusi tavasid ja koguda uusi mõtteid vaatlemise ja suhtlemise kaudu. Töövarjuna tegutsemiseks on vaja vastuvõtvas organisatsioonis kindlalt määratleda peamine mentor, st isik, kelle tegevust osaleja töövarjuna jälgib. Korraga võivad sama mentorit töövarjuna jälgida kuni kaks osalejat. **Õpetamine või koolituse pakkumine**: osalejad saavad veeta teatava aja teises riigis vastuvõtvas organisatsioonis, et õpetada või õppijaid koolitada ning samal ajal oma ülesandeid täites ja kolleegidega suheldes ka ise õppida. **Kursused ja koolitus**: osalejad saavad kaasa lüüa struktureeritud kursusel või sarnasel koolitusel, mida viivad läbi kvalifitseeritud spetsialistid ning mis põhinevad eelnevalt kindlaksmääratud õppekaval ja õpiväljunditel. Sama kursuse ühiseks läbimiseks võib toetust saada kuni kolm isikut samast saatvast organisatsioonist ja kuni kümme isikut samast õpirändekonsortsiumist. Iga isik võib osaleda ainult ühel kursusel projekti kohta. Koolitus peab sisaldama selget riikidevahelist komponenti, näiteks edendades eri riikidest pärit osalejate vahelist õpikoostööd või integreerides tavade riikidevahelise ülekandmise muid elemente, nagu vastuvõtva riigi täiskasvanuhariduse valdkonna töötajate jõuline kaasamine, et nad suhtleksid välisriikide kolleegidega ja tutvustaksid neile oma tavasid. Kursuste ja koolituse sisu peab olema osalevate töötajate kutseoskuste ning projekti või akrediteeringu eesmärkide seisukohast oluline. Näiteks võivad toetatavad tegevused hõlmata kursusi ja koolitust, mida korraldavad avaliku sektori asutused või vabatahtlike organisatsioonid, eri riikide organisatsioonide vahel tavade vahetamise raames korraldatavaid tegevusi ning ostetavaid kursusi ja koolitusüritusi. Kursusi ja koolitusi võivad korraldada ka programmi „Erasmus+“ toetusesaajad, et ühiselt koolitada oma töötajaid ja vahetada parimaid tavasid. Selline koolitus võib hõlmata väliseksperte pakutavat sisu ja osa sellest võib pühendada partnerite otsimisele. Täiesti passiivset tegevust (nt loengute, kõnede või suurele sihtrühmale suunatud konverentside kuulamine) ei toetata. Konverentside ja sarnaste ürituste rahastamist võib kaaluda üksnes siis, kui osalejad veedavad suurema osa oma ajast struktureeritud koolitusel, õpikodades, praktilisi harjutusi läbi viies, kolleegidega tavade vahetamisel või muude aktiivõppe vormide raames. Taotlejad peaksid olema teadlikud, et kommertskursuste pakkujad on programmist „Erasmus+“ sõltumatud ja tegutsevad vabal turul teenuseosutajatena. Seepärast vastutab kursuste ja koolituse valiku eest toetust saav organisatsioon. Taotlejad saavad valikul lähtuda järgmistest kvaliteedistandarditest: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/quality-standards-key-action-1.

Rahastamiskõlblikud osalejad	Rahastamiskõlblike osalejate hulka kuuluvad õpetajad, koolitajad ja teised, mitteõpetavad eksperdid ja töötajad täiskasvanuhariduse valdkonnas. Rahastamiskõlblike mitteõpetavate töötajate hulka kuuluvad täiskasvanuhariduse valdkonna töötajad, kes töötavad kas täiskasvanuharidust pakkuvates asutustes (nt juhtkonna liikmed, programmi „Erasmus+" koordinaatorid jne) või muudes täiskasvanuhariduse valdkonnas tegutsevates organisatsioonides (nt vabatahtlikud, nõustajad, programmi „Erasmus+" koordinaatorid, täiskasvanuhariduse küsimustega tegelevad poliitikakoordinaatorid jne). Osalejad peavad olema saatva organisatsiooni töötajad või tegema temaga regulaarselt koostööd, aidates ellu viia organisatsiooni põhitegevusi (nt väliskoolitajate, ekspertide, vabatahtlike, juhatuse liikmete või inspektoritena jne). Kõigil juhtudel tuleb ülesanded, mis seovad osalejat saatva organisatsiooniga, dokumenteerida viisil, mis võimaldab riiklikul bürool seda seotust kontrollida (nt töö- või vabatahtliku töö lepingu, ülesande kirjelduse või muu sarnase dokumendi põhjal). Riiklikud bürood kehtestavad läbipaistva ja järjepideva korra selle kohta, mida mõeldakse riigi kontekstis aktsepteeritava töösuhte all ja mis dokumentidega tuleb seda tõendada. Välismaalt kaugtööd tegevad töötajad ei saa osaleda tegevuses, mis toimub riigis, kust nad töötavad.
Rahastamiskõlblikud toimumiskohad	Tegevus peab toimuma välismaal, st mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Tegevus peab toimuma riigis, kus vastuvõttev organisatsioon on seaduslikult asutatud. Iga õpirändetegevus võib toimuda ainult ühes riigis[147].
Õpiväljundite dokumenteerimine	Õpiväljundite dokumenteerimise nõuded on kindlaks määratud Erasmuse programmi kvaliteedistandardites ja neid täpsustatakse projekti toetuslepingus. Saatev organisatsioon, vastuvõttev organisatsioon ja osaleja peavad enne õpirändetegevuse alustamist sõlmima õppelepingu (või sarnase dokumendi), milles täpsustatakse osaleja eeldatavad õpiväljundid. Kursuste ja koolituse puhul võib õppelepingu asemel kasutada kursuseprogrammi. Pärast tegevuse läbiviimist tuleb osaleja saavutatud õpiväljundeid tunnustada, andes välja Europassi õpirände tunnistuse või sarnase dokumendi. Toetust saav organisatsioon peab säilitama tegevuse läbimise tõendina väljaantud dokumendi koopia. Lisaks sellele võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja allkirjastaks osalejaga toetuslepingu ja säilitaks seda tõendavate dokumentide osana. See nõue peab sisalduma toetuslepingus.

ÕPPIJATE ÕPIRÄNNE

Rahastamiskõlblikud tegevused	▪ Täiskasvanud õppijate rühmaviisiline õpiränne (2–30 päeva, rühmas peab olema vähemalt kaks õppijat) ▪ Täiskasvanud õppijate lühiajaline õpiränne (2–29 päeva)

[147] Lühikesed piiriülesed reisid on lubatud, kui need on tegevuse puhul asjakohased, ent toetuse arvutamisel ei käsitada seda toimumiskoha riigi muutmisena. Kui järjestikuseid tegevusi korraldatakse eri riikides, peab iga tegevus eraldi vastama kõigile asjakohastele rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.

	▪ Täiskasvanud õppijate pikaajaline õpiränne (30–365 päeva) Lisaks füüsilisele õpirändele saab kõiki õppijate õpirände tegevusi põimida virtuaalse õppetegevusega. Eespool nimetatud miinimum- ja maksimumkestust kohaldatakse füüsilise õpirände osa suhtes. Läbiviidud tegevused peavad vastama järgmistele kvalitatiivsetele nõuetele. **Täiskasvanud õppijate rühmaviisiline õpiränne:** rühm täiskasvanud õppijaid saatvast organisatsioonist saab teatava aja jooksul osaleda teises riigis uuenduslikus õppes, mida korraldavad koostöös saatev ja vastuvõttev organisatsioon (turul pakutavate koolitusteenuste ostu ei toetata). Tegevused peavad hõlmama ühiseid õppetegevusi teisest riigist pärit osalejatega ning võivad hõlmata kombinatsiooni erinevatest formaalse, informaalse ja mitteformaalse õppe meetoditest ja tehnikatest, näiteks vastastikõpe, töölõppimine, vabatahtlik tegevus ja muud uuenduslikud lähenemisviisid. Õppijaid peavad kogu tegevuse ajal saatma ja õppeprogrammi elluviimisel peavad osalema sobiva kvalifikatsiooniga koolitajad saatvast organisatsioonist. Rühmaviisilise õpirände tegevuse sisus tuleks keskenduda täiskasvanud õppijate võtmepädevustele, mis on seotud programmi järgmiste mõõtmetega: kaasamine ja mitmekesisus, digipööre, keskkonnakestlikkus ja osalus. **Täiskasvanud õppijate lühiajaline õpiränne**: täiskasvanud õppijad saavad välismaal vastuvõtvas organisatsioonis teatava aja jooksul parandada oma teadmisi ja oskusi. Igale osalejale tuleb kindlaks määrata individuaalne õppeprogramm. Õppeprogramm võib hõlmata kooslust formaalõppe ning informaalse ja mitteformaalse õppimise eri meetoditest. **Täiskasvanud õppijate pikemaajaline õpiränne**: täiskasvanud õppijad saavad välismaal vastuvõtvas organisatsioonis pikema aja jooksul parandada oma teadmisi ja oskusi. Igale osalejale tuleb kindlaks määrata individuaalne õppeprogramm. Õppeprogramm võib hõlmata kooslust formaalõppe ning informaalse ja mitteformaalse õppimise eri meetoditest. Rühmaviisiliste ja individuaalsete tegevusvormide erinevus ei põhine mitte reisimise ja majutuse korraldusel, vaid pigem kollektiivsetele või individuaalsetele õppeprogrammidele esitatavatel nõuetel, nagu on kirjeldatud allpool jaotises „Õpitulemuste dokumenteerimine“. Seega pakutakse rühmaviisilistele ja individuaalsetele tegevustele erineval tasemel korraldustoetust, nagu on ette nähtud käesoleva peatüki lõpus esitatud rahastamiseeskirjades. Rühmaviisiline õpiränne on soovitatav lihtsate tegevuste jaoks, mille puhul kasutatakse olemasolevaid ressursse ja sisu, samas kui individuaalne õpiränne sobib paremini selliste tegevuste jaoks, mille puhul on vaja saatva ja vastuvõtva organisatsiooni erilisi investeeringuid (sh juhul, kui mitu osalejat reisivad ja peatuvad koos).
Rahastamiskõlblikud osalejad	Rahastamiskõlblikud osalejad on õppijad, kes saavad kasu saatva organisatsiooni täiskasvanuharidusprogrammidest või -meetmetest[148].

[148] Igas ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis kehtestab rahastamiskõlblike täiskasvanuharidusprogrammide ning -meetmete määratluse riigi pädev asutus ning see avaldatakse asjaomase riikliku büroo veebisaidil. Haridusvaldkonna töötajaid (õpetajaid, koolitajaid, haridustöötajaid, noorsootöötajaid jne) või muid töötavaid täiskasvanuid ei käsitata selle rahastamiskõlblikkuse kriteeriumi

	Informaalse ja mitteformaalse täiskasvanuhariduse kontekstis võivad rahastamiskõlblikud õppijad olla kõik isikud, kes saavad kasu täiskasvanuharidusega tegelevate organisatsioonide (nt raamatukogud, elukestva õppe keskused, kogukonnakeskused jne) tegevusest (sh juhendamis- ja nõustamisteenustest või muust sarnasest toetusest), kui neid organisatsioone ja nende tegevust tunnustatakse nende riigis rahastamiskõlblikena. Kooskõlas tegevuse eesmärkidega tuleks kõikides projektides seada osalejate valimisel eesmärgiks, et osalejate profiilidest moodustuks kaasav ja tasakaalustatud kooslus ning et kindlasti kaasataks vähemate võimalustega osalejaid.
Rahastamiskõlblikud toimumiskohad	Tegevus peab toimuma välismaal, st mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Tegevus peab toimuma riigis, kus vastuvõttev organisatsioon on seaduslikult asutatud. Iga õpirändetegevus võib toimuda ainult ühes riigis[149]. Täiskasvanud õppijate rühmaviisiline õpiränne peab toimuma vastuvõtvas organisatsioonis. Erandkorras võib tegevus toimuda mõnes muus kohas vastuvõtva organisatsiooni riigis, kui see on tegevuse sisu ja kvaliteedi seisukohast põhjendatud. Sel juhul ei käsitata vastuvõtvast organisatsioonist toimumiskohta reisimisega kaasnevaid kulusid riikidevahelise õpirände kuludena. Seepärast ei saa sel otstarbel taotleda lisarahastust. Peale selle võib täiskasvanud õppijate rühmaviisiline õpiränne aset leida mõne Euroopa Liidu institutsiooni asukohas, kui tegevust korraldatakse ELi institutsioonis või koostöös sellega[150]. Toimumiskohast olenemata peab rühmaviisilises õpirändes osalema täiskasvanud õppijaid vähemalt kahest ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist.
Õpiväljundite dokumenteerimine	Õpiväljundite dokumenteerimise nõuded on kindlaks määratud Erasmuse programmi kvaliteedistandardites ja neid täpsustatakse projekti toetuslepingus. Individuaalsed õpirändetegevused: saatev organisatsioon, vastuvõttev organisatsioon ja osaleja peavad enne tegevuse alustamist sõlmima õppelepingu (või sarnase dokumendi), milles täpsustatakse osaleja eeldatavad õpiväljundid. Pärast tegevuse läbiviimist tuleb osaleja saavutatud õpiväljundeid tunnustada, andes välja Europassi õpirände tunnistuse või sarnase dokumendi. Toetust saav organisatsioon peab säilitama tegevuse läbimise tõendina väljaantud dokumendi koopia. Lisaks sellele võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja allkirjastaks osalejaga

kontekstis täiskasvanud õppijatena, välja arvatud juhul, kui nad osalevad õppijatena konkreetses täiskasvanuharidusprogrammis või -meetmes, mille riigi pädev asutus on kaasanud eespool nimetatud määratluse alla. Täiskasvanuhariduse valdkonna töötajad võivad osaleda töötajate õpirändetegevuses, mida on kirjeldatud eespool käesolevas jaotises. Samamoodi võivad haridusvaldkonna töötajad, kes tegutsevad muudes haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkondades, osaleda programmi „Erasmus+“ töötajate õpirändetegevuses, nagu on kirjeldatud käesoleva programmijuhendi asjakohastes jaotistes.

[149] Lühikesed piiriülesed reisid on lubatud, kui need on tegevuse puhul asjakohased, ent toetuse arvutamisel ei käsitada seda toimumiskoha riigi muutmisena. Kui järjestikuseid tegevusi korraldatakse eri riikides, peab iga tegevus eraldi vastama kõigile asjakohastele rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.

[150] Euroopa Liidu institutsioonide asukohad on Brüssel, Frankfurt, Luxembourg ja Strasbourg. ELi institutsioonide asukohtades toimuvat tegevust käsitatakse riikidevahelise õpirändena, kui meetmes osalevad ühiselt vähemalt kahest riigist pärit osalejad. Sellisel juhul on võimalik taotleda rahastust (nagu on kirjeldatud jaotises „Millised on rahastamiseeskirjad?“) kõigi osalejate jaoks, olenemata nende päritoluriigist. ELi institutsioonide loetelu on kättesaadav aadressil https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_et.

	toetuslepingu ja säilitaks seda tõendavate dokumentide osana. See nõue peab sisalduma toetuslepingus. **Rühmaviisilised õpirändetegevused**: õppeprogramm tuleb kindlaks määrata kogu rühma jaoks (individuaalseid õppelepinguid ei nõuta). Pärast tegevuse läbiviimist peab toetust saav organisatsioon säilitama tegevuse läbimise tõendina õppeprogrammi ja osalejate (sh saatvad isikud) nimekirja.

MUUD TOETATAVAD TEGEVUSED

Rahastamiskõlblikud tegevused	▪ Ekspertide kutsumine (2–60 päeva) ▪ Õpetajapraktikantide vastuvõtmine (10–365 päeva) Läbiviidud tegevused peavad vastama järgmistele kvalitatiivsetele nõuetele. **Ekspertide kutsumine:** organisatsioonid saavad kutsuda välismaalt koolitajaid, õpetajaid, poliitikaeksperte või muid kvalifitseeritud spetsialiste, kes saavad aidata tõsta vastuvõtvas organisatsioonis õpetamise, koolitamise ja õppimise taset. Näiteks saavad kutsutud eksperdid koolitada vastuvõtva organisatsiooni töötajaid, demonstreerida uusi õpetamismeetodeid või aidata kasutusele võtta häid korraldus- ja juhtimistavasid. **Õpetajapraktikantide vastuvõtmine:** taotlevad organisatsioonid saavad vastu võtta õpetajapraktikante, kes soovivad tulla välismaale praktikale.
Rahastamiskõlblikud osalejad	**Kutsutavad eksperdid** võivad olla teisest ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist pärit isikud, kes saavad pakkuda kutsuva organisatsiooni vajaduste ja eesmärkide seisukohast olulist oskusteavet ja koolitust. **Õpetajapraktikantide vastuvõtmise** projektides osalejad peavad olema mõne muu ELi liikmesriigi või programmiga liitunud kolmanda riigi õpetajakoolitusprogrammi (või muusse sarnasesse õpetajatele suunatud koolitusprogrammi) immatrikuleeritud üliõpilased või äsjalõpetanud[151]. Nende osalemiseks võib anda rahalist toetust, kui saatev asutus ei anna samal eesmärgil toetust.
Rahastamiskõlblikud toimumiskohad	Kutsutavate ekspertide ja õpetajapraktikantide puhul on toimumiskoht alati toetust saav organisatsioon (sh konsortsiumi liikmed).
Õpiväljundite dokumenteerimine	Kutsutud ekspertide puhul tuleb eksperdi pakutav õppeprogramm enne tegevuse alustamist vastuvõtva organisatsiooniga kokku leppida. Pärast tegevuse lõpetamist peab toetust saav organisatsioon säilitama tegevuse läbimise tõendina läbiviidud õppeprogrammi. Koolitusel osalevate õpetajate ja haridustöötajate suhtes kohaldatakse individuaalsete õpirändetegevuste puhul kirjeldatud nõudeid.

[151] Äsjalõpetanud võivad osaleda kuni 12 kuu jooksul pärast lõpetamist. Kui osalejad on pärast lõpetamist läbinud kohustusliku tsiviil- või sõjaväeteenistuse, pikendatakse rahastamiskõlblikkuse perioodi teenistuse kestuse aja võrra.

ETTEVALMISTAVAD KOHTUMISED

Mis on ettevalmistav kohtumine?	Ettevalmistav kohtumine on lähetava organisatsiooni töötajate külaskäik tulevasse vastuvõtvasse organisatsiooni, et õppijate või töötajate õpirändetegevust paremini ette valmistada.
Millal saab ettevalmistava kohtumise korraldada?	Iga ettevalmistavat kohtumist tuleb selgelt põhjendada ning need peavad aitama suurendada õpirändetegevuste kaasavust ja ulatust ning parandada nende kvaliteeti. Näiteks saab ettevalmistavaid kohtumisi korraldada selleks, et valmistada paremini ette vähemate võimalustega osalejate õpirännet, alustada koostööd uue partnerorganisatsiooniga või valmistada ette pikaajalisi õpirändetegevusi. Ettevalmistavaid kohtumisi saab korraldada õppijate või töötajate mis tahes vormis õpirände puhul, välja arvatud kursused ja koolitus.
Kes võib ettevalmistaval kohtumisel osaleda?	Ettevalmistavatel kohtumistel võivad osaleda kõik isikud, kes vastavad töötajate õpirändetegevuses osalemise tingimustele ning on kaasatud projekti korraldamisse. Erandkorras saavad pikaajalises õpirändes osalevad õppijad ning mis tahes tegevuses osalevad vähemate võimalustega osalejad osa võtta asjaomase tegevusega seotud ettevalmistavatest kohtumistest. Ettevalmistaval kohtumisel võib osaleda kuni kolm inimest.
Kus võivad ettevalmistavad kohtumised toimuda?	Ettevalmistavad kohtumised toimuvad tulevase vastuvõtva organisatsiooni ruumides või mis tahes muus kohas, kus õpirändetegevused on kavandatud toimuma. Töötajate ja õppijate õpirändetegevuste toimumiskohtade suhtes kohaldatavad eeskirjad kehtivad ka nende tegevustega seotud ettevalmistavate kohtumiste suhtes. Ühe vastuvõtva organisatsiooni kohta saab korraldada ainult ühe ettevalmistava kohtumise.

LÜHIAJALISED TÄISKASVANUHARIDUSE VALDKONNA ÕPPIJATE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNDE PROJEKTID

Lühiajalised õppijate ja töötajate õpirände projektid on lihtne ja konkreetne võimalus programmist „Erasmus+“ kasu saada. Nende projektide eesmärk on võimaldada organisatsioonidel vähese vaevaga korraldada teatavaid tegevusi ja omandada programmi raames kogemusi. Pärast lühiajalise projekti edukat lõpuleviimist on toetusesaajatel võimalus taotleda Erasmuse akrediteeringut. Rahastamiskõlblikkuse eeskirjad, kvaliteedikünnised, miinimumnõuded ja uute akrediteeringute maksimaalse arvu avaldab asjaomane riiklik büroo.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud organisatsioonid: kes võib taotluse esitada?	Taotluse võivad esitada järgmised organisatsioonid[152]: (1) formaalse, informaalse ja mitteformaalse täiskasvanuhariduse võimalusi pakkuvad organisatsioonid[153]; (2) kohalikud ja piirkondlikud avaliku sektori asutused, koordineerivad asutused ning muud täiskasvanuhariduse valdkonnas tegutsevad organisatsioonid. Organisatsioonid, kellel on Erasmuse akrediteering täiskasvanuhariduse valdkonnas, ei saa lühiajalisteks projektideks rahastamist taotleda.
Õpirändekonsortsium	Taotlejad võivad esitada taotluse üksikorganisatsioonina või õpirändekonsortsiumi koordinaatorina: õpirändekonsortsium on sama riigi organisatsioonide rühm, kes taotleb rahastust seoses ühisprojektiga, mida juhib õpirändekonsortsiumi koordinaator, kes esitab taotluse konsortsiumi nimel. Sel juhul tuleb taotluse osana esitada õpirändekonsortsiumi liikmete nimekiri, mis peab lisaks koordinaatorile sisaldama vähemalt üht liikmesorganisatsiooni. Õpirändekonsortsiumi liikmeks võib saada iga organisatsioon, mis vastab sama valdkonna lühiajalise projekti rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele[154]. Kõik kavandatavad konsortsiumi liikmesorganisatsioonid peavad olema samast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist kui õpirändekonsortsiumi koordinaator[155]. Konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete vaheline suhe peab põhinema koostööl ja olema mittetulunduslik. Õpirändekonsortsiumis osalevad organisatsioonid võivad sama projektikonkursi raames taotleda täiskasvanuhariduse valdkonnas rahastust kuni kahes 1. põhimeetme taotluses. Seega võivad täiskasvanuhariduse organisatsioonid, kes taotlevad toetust lühiajalise projekti või akrediteeritud projekti jaoks, osaleda lisaks liikmesorganisatsioonina üksnes ühes akrediteeritud või lühiajalises õpirändekonsortsiumi taotluses. Muud organisatsioonid võivad osaleda kuni kahes õpirändekonsortsiumi taotluses.

[152] Igas ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis kehtestab rahastamiskõlbliku organisatsiooni määratluse riigi pädev asutus ning see avaldatakse asjaomase riikliku büroo veebisaidil koos vastavate näidetega.

[153] Ilma et see piiraks riigi pädeva asutuse kehtestatud määratluste kohaldamist, juhime tähelepanu, et täiskasvanud õppijatele kutseharidust ja -õpet pakkuvateks organisatsioonideks peetakse tavaliselt kutsehariduse ja -õppe pakkujaid, mitte täiskasvanuhariduse pakkujaid. Lisateabe saamiseks tutvuge kohaldatavate määratlustega oma riikliku büroo veebisaidil.

[154] Lepingu sõlmimisel võivad konsortsiumi liikmed olla kaastoetusesaajad, seotud üksused või kolmandad isikud, kes saavad rahalist toetust. Toetust kolmandatele isikutele võib anda vastavalt Erasmuse programmi kvaliteedistandardites sätestatud nõuetele, mis käsitlevad kõnealuse meetme jaoks kindlaks määratud rahastamiskõlblikke tegevusi ja rahastamiskõlblikke osalejaid, ning kuni 60 000 eurot toetust saava organisatsiooni kohta. Konsortsiumi liikmed, kes kuuluvad õiguslikult konsortsiumi koordinaatoriga samasse üksusesse, võivad saada projektitoetust ja neid ei käsitata õiguslikult kaastoetusesaajate, seotud üksuste ega kolmandate isikutena. Iga õpirändekonsortsiumi projekti lepingulise ülesehituse kohta teeb otsuse riiklik büroo, võttes aluseks konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete staatuse ja ametlikud seosed riiklikus õigusraamistikus. Osalevad konsortsiumi liikmed peavad igal juhul olema projektitaotluses ja projekti toetuslepingus projekti kirjelduse raames loetletud.

[155] Eristaatusega ja mõne teise riigi ametiasutuse järelevalve all tegutsevad koolid (nt prantsuse lütseumid või saksa koolid) võivad osaleda õpirändekonsortsiumides, mida juhivad kooli üle järelevalvet tegeva riigi riikliku büroo akrediteeritud organisatsioonid. Sellegipoolest ei või nad osaleda samal ajal kahe eri riigi riikliku büroo hallatavates projektides. Õpirändekonsortsium, mis kaasab eespool nimetatud eristaatuses olevaid koole, ei saa korraldada konsortsiumi eri organisatsioonide vahelist õpirändetegevust ega õppijate või töötajate õpirändetegevust, kui sihtriik on järelevalvet tegeva riikliku büroo riik.

Rahastamiskõlblikud riigid	Taotlevad organisatsioonid peavad olema asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis.
Kellele esitada taotlus?	Taotlus esitatakse selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Taotluse esitamise tähtajad	1. taotlusvoor (kõigi riiklike büroode puhul): **18. veebruar kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)**. 2. taotlusvoor: riiklikud bürood võivad otsustada avada teise tähtaja (2. taotlusvoor). Sel juhul teavitab riiklik büroo taotlejaid sellest oma veebisaidil. 2. taotlusvooru puhul peavad taotlejad esitama oma taotluse hiljemalt **5. oktoobril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi).**
Projektide alguskuupäevad	Projektide alguskuupäevad võivad olla järgmised: ▪ 1. taotlusvoor: sama aasta 1. juunist 31. detsembrini; ▪ 2. taotlusvoor (kui avatakse): järgneva aasta 1. jaanuarist 31. maini.
Projekti kestus	6–24 kuud
Taotluste arv	Igas valikuvoorus saab organisatsioon taotleda toetust ainult ühele lühiajalisele täiskasvanuhariduse valdkonna projektile. Organisatsioonid, kes saavad esimeses taotlusvoorus lühiajalisele projektile toetuse, ei või osaleda sama projektikonkursi teises taotlusvoorus.
Rahastamiskõlblikud tegevused	Igat liiki tegevused täiskasvanuhariduse valdkonnas. Üksikasjalik loend ja eeskirjad on esitatud jaotises „Tegevus“. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele vastamiseks peab taotlus sisaldama vähemalt ühte töötajate või õppijate õpirändetegevust.
Projekti maht	Iga riiklik büroo võib kindlaks määrata maksimaalse toetussumma[156] projekti kohta. Sellisel juhul peab riiklik büroo avaldama maksimaalse toetussumma enne taotluse esitamise tähtaega.

[156] Selle ülemmäära puhul ei arvestata eelarvekategooriaid „Kaasamistoetus osalejatele“ ja „Erakorralised kulud suurte reisikulude katmiseks“.

Toetavad organisatsioonid	Toetav organisatsioon on organisatsioon, kes abistab toetust saavat organisatsiooni projekti elluviimise praktilistes aspektides, mis ei puuduta projekti põhiülesandeid. Projekti põhiülesanded hõlmavad programmi rahaliste vahendite finantsjuhtimist, ühenduse pidamist riikliku bürooga, aruandlust elluviidud tegevuste kohta ning kõiki otsuseid, mis mõjutavad otseselt läbiviidavate tegevuste sisu, kvaliteeti ja tulemusi (nt tegevuse liigi, kestuse ja vastuvõtva organisatsiooni valik, õpiväljundite kindlaksmääramine ja hindamine). Toetava organisatsiooni kaasamiseks on vaja riikliku büroo heakskiitu. Toetavate organisatsioonide roll ja kohustused tuleb ametlikult kindlaks määrata nende organisatsioonide ja toetust saava organisatsiooni kokkuleppel. Toetav organisatsioon tegutseb toetust saava organisatsiooni järelevalve all, kusjuures toetust saav organisatsioon kannab lõplikku vastutust läbiviidud tegevuste tulemuste ja kvaliteedi eest. Toetavate organisatsioonide panus peab kõikidel juhtudel vastama Erasmuse programmi kvaliteedistandarditele. Kvaliteedistandardite puuduliku rakendamise või nende nõuete muul viisil täitmata jätmise korral võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja ei saaks enam teatavate ülesannete täitmiseks abi, vaid täidaks need ise. Kui toetusesaaja ei järgi seda nõuet, võib riiklik büroo toetuslepingu lõpetada. Vastuvõtvaid organisatsioone, kes pakuvad toetust saava organisatsiooni osalejatele õppesisu ja juhendamist, ei käsitata toetavate organisatsioonidena, välja arvatud juhul, kui nad samal ajal toetavad toetust saavat organisatsiooni muudes projektijuhtimisega seotud ülesannetes, mida tavaliselt täidab saatev organisatsioon.

VALIKUKRITEERIUMID, MENETLUSEST KÕRVALEJÄTMISE KRITEERIUMID NING ORIGINAALSISU JA AUTORLUST KÄSITLEVAD EESKIRJAD

Taotlejatel peab olema kavandatud projekti elluviimiseks piisav tegevus- ja finantssuutlikkus. Õpirändekonsortsiumi projekti taotlejatel peab olema piisav konsortsiumi tegevuse koordineerimise suutlikkus.

Taotlejad peavad esitama allkirjastatud kirjaliku kinnituse tõendamaks, et nad ei ole üheski **käesoleva juhendi C osas** loetletud menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumides osutatud olukorras. Lisaks tõendavad taotlejad kirjaliku kinnituse allkirjastamisega, et esitatud taotlus sisaldab taotleja koostatud originaalsisu ja et taotlust ei ole tasu eest koostanud ükski teine organisatsioon ega kolmas isik.

Lisateave valikukriteeriumide, menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumide ning originaalsisu ja autorlust käsitlevate eeskirjade kohta on esitatud **käesoleva juhendi C osas**.

HINDAMISKRITEERIUMID

Esitatud taotlusi hinnatakse 100 punkti skaalal, lähtudes allpool esitatud kriteeriumidest ja punktisummadest. Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab see koguma:

- vähemalt 60 punkti 100 maksimumpunktist ja
- vähemalt poole maksimaalsest punktisummast iga kolme allpool esitatud hindamiskriteeriumi puhul.

Asjakohasus	Hinnatakse järgmist:

(maksimaalne punktisumma: 20)	▪ taotleja profiili, kogemuste, tegevuste ja õppijate sihtrühma asjakohasus täiskasvanuhariduse valdkonna jaoks; ▪ projekt on meetme eesmärke silmas pidades asjakohane; ▪ õpirändekonsortsiumi projekti taotlejate puhul: kas kavandatavate konsortsiumiliikmete profiil on asjakohane taotluses täpsustatud konsortsiumi otstarbe ja eesmärkide seisukohast; ▪ projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; ▪ projekti asjakohasus järgmiste konkreetsete prioriteetide seisukohast: – uute tulijate ja vähemate kogemustega organisatsioonide toetamine; – vähemate võimalustega osalejate toetamine.
Projekti kavandamise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 50)	Hinnatakse, kas: ▪ projekti kavandatavad eesmärgid vastavad selgelt ja konkreetselt taotleva organisatsiooni, selle töötajate ja õppijate vajadustele; ▪ kavandatavad tegevused on projekti eesmärkide saavutamiseks asjakohased; ▪ projekti ülesehituse tegevuslikud ja logistilised aspektid (nt kavandatud toimumiskohad) on asjakohased ja kulutõhusad; ▪ projekt hõlmab keskkonnakestlikke ja keskkonna suhtes vastutustundlikke tavasid; ▪ projektis rakendatakse digitaalseid vahendeid (EPALE) ja õppemeetodeid, et täiendada füüsilise õpirände tegevust ja parandada koostööd vastuvõtvate partnerorganisatsioonidega.
Järelmeetmete kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: ▪ taotleja on selgelt kindlaks määranud ülesanded ja vastutusalad tegevuse elluviimiseks kooskõlas Erasmuse programmi kvaliteedistandarditega; ▪ taotleja on kavandanud konkreetseid ja loogilisi samme selleks, et rakendada õpirändetegevuste tulemusi organisatsiooni igapäevases töös; ▪ taotleja on ette näinud sobiva viisi projekti väljundite hindamiseks; ▪ taotleja on kavandanud konkreetseid ja tõhusaid samme selleks, et levitada projekti tulemusi taotlevas organisatsioonis, jagada neid muude organisatsioonide ja üldsusega ning avalikult tunnustada Euroopa Liidu rahastust.

AKREDITEERITUD ASUTUSTE PROJEKTID TÄISKASVANUHARIDUSE VALDKONNA ÕPPIJATE JA TÖÖTAJATE ÕPIRÄNDEKS

Organisatsioonid, kellel on Erasmuse akrediteering täiskasvanuhariduse valdkonnas, saavad taotleda rahastamist spetsiaalse, ainult nende jaoks avatud rahastussuuna kaudu. Kuna taotlused põhinevad varem heaks kiidetud Erasmuse kaval, ei ole vaja esitada tegevuste üksikasjalikku loendit ega kirjeldust. Selle asemel keskendutakse taotlustes järgmiste tegevuste jaoks vajaliku eelarve prognoosimisele.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud organisatsioonid: kes võib esitada taotluse?	Taotlejatel peab olema projekti alguskuupäeval kehtiv Erasmuse akrediteering täiskasvanuhariduse valdkonnas.
Õpirändekonsortsium	Organisatsioonid, kellel on Erasmuse akrediteering õpirändekonsortsiumi koordinaatorina, peavad taotlema õpirändekonsortsiumi toetust. Taotluse osana tuleb esitada õpirändekonsortsiumi liikmete nimekiri; konsortsiumil peab lisaks koordinaatorile olema vähemalt üks liikmesorganisatsioon. Õpirändekonsortsiumi liikmeks võib saada mis tahes organisatsioon, kes vastab sama valdkonna Erasmuse akrediteeringu saamise kriteeriumidele[157]. Kõik kavandatavad konsortsiumi liikmesorganisatsioonid peavad olema samast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist kui õpirändekonsortsiumi koordinaator. Konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete vaheline suhe peab põhinema koostööl ja olema mittetulunduslik. Konsortsiumi liikmetel ei pea olema Erasmuse akrediteeringut. Õpirändekonsortsiumis osalevad organisatsioonid võivad sama projektikonkursi raames taotleda täiskasvanuhariduse valdkonnas rahastust kuni kahes 1. põhimeetme taotluses. Seega võivad täiskasvanuhariduse organisatsioonid, kes taotlevad toetust lühiajalise projekti või akrediteeritud projekti jaoks, osaleda lisaks liikmesorganisatsioonina üksnes ühes akrediteeritud või lühiajalises õpirändekonsortsiumi taotluses. Muud organisatsioonid võivad osaleda kuni kahes õpirändekonsortsiumi taotluses.
Kellele esitada taotlus?	Taotlus esitatakse selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Taotluse esitamise tähtaeg	**18. veebruar kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)**
Projekti alguskuupäev	Sama aasta 1. juuni.

[157] Lepingu sõlmimisel võivad konsortsiumi liikmed olla kaastoetusesaajad, seotud üksused või kolmandad isikud, kes saavad rahalist toetust. Toetust kolmandatele isikutele võib anda vastavalt Erasmuse programmi kvaliteedistandardites sätestatud nõuetele, mis käsitlevad kõnealuse meetme jaoks kindlaks määratud rahastamiskõlblikke tegevusi ja rahastamiskõlblikke osalejaid, ning kuni 60 000 eurot toetust saava organisatsiooni kohta. Konsortsiumi liikmed, kes kuuluvad õiguslikult konsortsiumi koordinaatoriga samasse üksusesse, võivad saada projektitoetust ja neid ei käsitata õiguslikult kaastoetusesaajate, seotud üksuste ega kolmandate isikutena. Iga õpirändekonsortsiumi projekti lepingulise ülesehituse kohta teeb otsuse riiklik büroo, võttes aluseks konsortsiumi koordinaatori ja konsortsiumi liikmete staatuse ja ametlikud seosed riiklikus õigusraamistikus. Osalevad konsortsiumi liikmed peavad igal juhul olema projektitaotluses ja projekti toetuslepingus projekti kirjelduse raames loetletud.

Projekti kestus	Kõigi akrediteeritud asutuste projektide esialgne kestus on 15 kuud. Kui see on põhjendatud, võivad toetusesaajad taotleda oma projekti pikendamist nii, et see kestaks kokku 24 kuud. Projekti kestust pikendatakse pärast 12 kuu möödumist, kui riiklik büroo ei otsusta teisiti.
Taotluste arv	Akrediteeritud organisatsioonid võivad esitada ainult ühe taotluse konkursi kohta.
Võimalikud tegevused	Igat liiki tegevused täiskasvanuhariduse valdkonnas. Üksikasjalik loend ja eeskirjad on esitatud jaotises „Tegevus“. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele vastamiseks peab taotlus sisaldama vähemalt ühte töötajate või õppijate õpirändetegevust.
Toetavad organisatsioonid	Toetav organisatsioon on organisatsioon, kes abistab toetust saavat organisatsiooni projekti elluviimise praktilistes aspektides, mis ei puuduta projekti põhiülesandeid. Projekti põhiülesanded hõlmavad programmi rahaliste vahendite finantsjuhtimist, ühenduse pidamist riikliku bürooga, aruandlust elluviidud tegevuste kohta ning kõiki otsuseid, mis mõjutavad otseselt läbiviidavate tegevuste sisu, kvaliteeti ja tulemusi (nt tegevuse liigi, kestuse ja vastuvõtva organisatsiooni valik, õpiväljundite kindlaksmääramine ja hindamine). Toetava organisatsiooni kaasamiseks on vaja riikliku büroo heakskiitu. Toetavate organisatsioonide roll ja kohustused tuleb ametlikult kindlaks määrata nende organisatsioonide ja toetust saava organisatsiooni kokkuleppel. Toetav organisatsioon tegutseb toetust saava organisatsiooni järelevalve all, kusjuures toetust saav organisatsioon kannab lõplikku vastutust läbiviidud tegevuste tulemuste ja kvaliteedi eest. Toetavate organisatsioonide panus peab kõikidel juhtudel vastama Erasmuse programmi kvaliteedistandarditele. Kvaliteedistandardite puuduliku rakendamise või nende nõuete muul viisil täitmata jätmise korral võib riiklik büroo nõuda, et toetusesaaja ei saaks enam teatavate ülesannete täitmiseks abi, vaid täidaks need ise. Kui toetusesaaja ei järgi seda nõuet, võib riiklik büroo toetuslepingu lõpetada. Vastuvõtvaid organisatsioone, kes pakuvad toetust saava organisatsiooni osalejatele õppesisu ja juhendamist, ei käsitata toetavate organisatsioonidena, välja arvatud juhul, kui nad samal ajal toetavad toetust saavat organisatsiooni muudes projektijuhtimisega seotud ülesannetes, mida tavaliselt täidab saatev organisatsioon.

EELARVEVAHENDITE ERALDAMINE

Taotleja Erasmuse kava kvaliteeti on juba hinnatud akrediteeringu taotlemise etapis ning eelarvevahendite eraldamise etapis seega kvalitatiivset hindamist ei toimu. Rahastatakse kõiki rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele vastavaid toetustaotlusi.

Toetuse maksimumsumma sõltub mitmest tegurist:

- akrediteeritud taotlejatele eraldamiseks kättesaadav kogueelarve;
- taotletavad tegevused (sh nende elluviimiseks vajaliku eelarve prognoos);
- toetuse põhi- ja maksimumsumma;
- järgmised eraldamiskomponendid: kvalitatiivne tulemuslikkus, poliitikaprioriteedid ja geograafiline tasakaal (kui riiklik büroo seda põhimõtet kohaldab).

Riiklik büroo avaldab akrediteeritud asutuste projektidele ettenähtud eelarve ja üksikasjalikud eeskirjad eelarvevahendite eraldamise kohta enne konkursi tähtaega. Eelarvevahendite eraldamise eeskirjad peavad järgima õigluse, läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtet. Eelarvevahendite eraldamisel kasutatavad näitajad ja parameetrid peavad olema objektiivsed ja kontrollitavad ning nende väärtused peavad olema taotlejatele teada enne konkursi tähtaega.

Riiklik büroo prognoosib iga taotleja taotletud tegevuste läbiviimiseks vajaliku eelarve, võttes aluseks kohaldatavad ühikuhinnad ja varasemad andmed. Taotlejatele ei saa anda toetust, mis on saadud hinnangulisest eelarvest suurem.

Kui taotlejale eraldatakse kogu taotletud tegevuste läbiviimiseks vajalik hinnanguline eelarve, siis lisatakse taotluses nimetatud tegevused projekti toetuslepingusse tulemuseesmärkidena. Kui aga taotlejale kogu hinnangulist eelarvet ei eraldata, kohandatakse tulemuseesmärke nii, et need oleksid eraldatud toetusega proportsionaalsed[158].

Kulukategooriate „Kaasamistoetus osalejatele“ ja „Erakorralised kulud“ eelarvet ei saa prognoosida samamoodi nagu nende kulukategooriate eelarvet, mille puhul kohaldatakse ühikuhindu. Riiklik büroo hindab nende kululiikide taotlusi eraldi, lähtudes esitatud kirjeldusest ja põhjendustest. Projekti elluviimisel võivad toetusesaajad vajaduse korral esitada nende kululiikide kohta täiendavaid taotlusi. Riiklik büroo vaatab sellised täiendavad taotlused läbi nende laekumise järjekorras seni, kuni rahalised vahendid on veel saadaval.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Täiskasvanuhariduse valdkonna õppijate ja töötajate õpirände lühiajaliste projektide ja akrediteeritud projektide suhtes kohaldatakse järgmisi rahastamiseeskirju. Programmi „Erasmus+“ projekte rahastatakse kaasrahastamise põhimõttel. Seega arvutatakse alljärgnevas tabelis määratletud ühikukulud nii, et need katavad keskmiselt 80 % tegelikest kuludest. Projektis osalejate hulka võivad kuuluda osalejad, kelle kogu toetust või osa sellest rahastatakse muudest allikatest kui Erasmus+. Toetusesaaja võib iga üksiku osaleja puhul taotleda, et rahastataks kõiki rahastamiskõlblikke eelarvekategooriaid või ainult mõnda neist, kui ülejäänud kulud kaetakse muul viisil. Toetust saav organisatsioon võib täiendada programmist „Erasmus+“ saadud rahalisi vahendeid enda vahendite, muude ELi vahendite, annetuste, osalejate toetuste, kolmandate isikute toetustega, jms. Järgida tuleb topeltrahastamisest hoidumise põhimõtet (vt C osa). Kui toetusesaaja taotleb osalejatelt rahalise panuse andmist, peab see panus olema kooskõlas Erasmuse programmi kvaliteedistandardite asjakohaste sätetega. Eelkõige ei tohi sellised panused takistada vähemate võimalustega osalejate kaasamist.

Eelarvekategooria	Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid	Summa
Korraldustoetus	Projekti elluviimisega otseselt seotud kulud, mida muud kulukategooriad ei hõlma. Näiteks: osalejate (pedagoogiline, kultuuriline jne) ettevalmistamine, mentorlus, seire ja toetamine õpirändetegevuse ajal, projekti läbiviimiseks vajalikud teenused, seadmed ja töövahendid, põimitud meetmete virtuaalsed komponendid, õpiväljundite tunnustamine, tulemuste jagamine ja Euroopa Liidu rahastuse üldsusele nähtavaks tegemine.	100 eurot – töötajate kursuste ja koolitusega seotud õpirändes osaleja kohta – kutsutud eksperdi kohta – õpetajapraktikandi kohta
		125 eurot – rühmaviisilises õpirändes osaleja kohta

[158] Riiklik büroo võib proportsionaalset kohandust teatavas ulatuses muuta, et eraldatud toetus ja sihtmeetmed oleksid suuremas vastavuses ning et tagada kooskõla heakskiidetud Erasmuse kavaga ja, pakkuda piisavat toetust prioriteetseteks tegevusteks, samuti selleks, et igas taotleja taotletud tegevusliigis ja -kategoorias jääks alles vähemalt üks osaleja ning et projektikonkursi eeskirjad oleksid täidetud.

<table>
<tr><td></td><td>Korraldustoetus on ette nähtud nii saatva kui ka vastuvõtva organisatsiooni kulude katmiseks (v.a töötajate õpiränne kursustel ja koolitustel osalemiseks). Saadud toetuse jagamises lepivad saatev ja vastuvõttev organisatsioon omavahel kokku.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse osalejate arv. Saatvaid isikuid ei loeta õpirändetegevustes osalejateks ja neid ei võeta korraldustoetuse arvutamisel arvesse.</td><td>350 eurot; alates sama liiki tegevuse sajandast osalejast 200 eurot
– täiskasvanud õppijate lühiajalises õpirändes osaleja kohta

– töötajate töövarjuna tegutsemises ning õpetamis- ja koolituslähetustega seotud õpirändes osaleja kohta

500 eurot
täiskasvanud õppijate pikaajalises õpirändes osaleja kohta</td></tr>
<tr><td>Reisitoetus</td><td>Toetus, mis aitab katta osalejate ja neid saatvate isikute kulud seoses reisimisega lähtekohast tegevuse toimumiskohta ja tagasi.

Alla 500 km pikkuse vahemaa korral kasutavad osalejad reisimiseks üldjuhul vähese heitega transpordivahendeid.

Üle 500 km pikkuse vahemaa puhul soovitatakse osalejatel tungivalt kasutada erinevaid transpordiliike, et muuta oma reis keskkonnasäästlikumaks.
Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse sihtkoha kaugus ning osalejate ja saatvate isikute arv.

Taotleja peab märkima lähtekoha ja tegevuse toimumise koha vahelise ühe otsa vahemaa linnulennult,[159] kasutades Euroopa Komisjoni pakutavat vahemaa kalkulaatorit[160].</td><td><table>
<tr><th>Sihtkoha kaugus</th><th>Keskkonnakestlik reisimine</th><th>Muu reisimine</th></tr>
<tr><td>10–99 km</td><td>56 eurot</td><td>28 eurot</td></tr>
<tr><td>100–499 km</td><td>285 eurot</td><td>211 eurot</td></tr>
<tr><td>500–1999 km</td><td>417 eurot</td><td>309 eurot</td></tr>
<tr><td>2000–2999 km</td><td>535 eurot</td><td>395 eurot</td></tr>
<tr><td>3000–3999 km</td><td>785 eurot</td><td>580 eurot</td></tr>
<tr><td>4000–7999 km</td><td>1188 eurot</td><td>1188 eurot</td></tr>
<tr><td>8000 km või enam</td><td>1735 eurot</td><td>1735 eurot</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Individuaalne toetus</td><td>Osalejate ja saatvate isikute[161] elamiskulud tegevuse ajal.

Vajaduse korral on rahastamiskõlblikud tegevusele eelneval ja järgneval reisimisel</td><td><table>
<tr><th>Osalejate kategooria</th><th>1. rühma riigid</th><th>2. rühma riigid</th><th>3. rühma riigid</th></tr>
<tr><td>Töötajad</td><td>107–191 eurot</td><td>95–169 eurot</td><td>84–148 eurot</td></tr>
</table></td></tr>
</table>

[159] Näiteks kui osaleja on pärit Madridist (Hispaania) ja tegevus toimub Roomas (Itaalia), arvutab taotleja vahemaa Madridist Rooma (1365,28 km) ning valib seejärel vastava sihtkoha kauguse vahemiku (st 500–1999 km).

[160] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/distance-calculator

[161] Saatvate isikute puhul kehtivad samad määrad mis töötajate korral. Kui erandjuhtudel peab saatev isik jääma välismaale kauemaks kui 60 päevaks, toetatakse 60päevast perioodi ületaval ajal täiendavaid elamiskulusid kaasamistoetuse rubriigist.

	tekkivad elamiskulud maksimaalselt kahe reisipäeva ulatuses, kui osalejad ja saatvad isikud saavad tavapärase reisimise toetust, ja maksimaalselt kuue lisapäeva ulatuses keskkonnakestliku reisimise toetuse korral. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse isikute arv, viibimise kestus ja vastuvõttev riik[162].	Õppijad	48– 127 eurot	41–110 eurot	36– 93 eurot
		Need on baasmäärade lubatud vahemikud tegevuse päeva kohta. Iga riiklik büroo määrab oma hallatavate projektide puhul täpse baasmäära nendes vahemikes ja avaldab selle teabe oma veebisaidil. Baasmäära alusel makstakse kuni tegevuse 14. päevani (k.a reisimisele kuluvad päevad). Alates 15. päevast makstav summa moodustab 70 % baasmäärast. Makstavad summad ümardatakse lähima täiseuroni.			
Kaasamistoetus	**Kaasamistoetus organisatsioonidele**: kulud, mis on seotud õpirändetegevuste korraldamisega vähemate võimalustega osalejatele. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse vähemate võimalustega osalejate arv.	125 eurot osaleja kohta			
	Kaasamistoetus osalejatele: lisakulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega osalejate ja neid saatvate isikutega (sealhulgas põhjendatud reisi- ja elamiskulud, kui nendele osalejatele ei ole toetust taotletud reisi- ja individuaalse toetuse eelarvekategooriatest). Kaasamistoetust võib anda ka vähemate võimalustega töötajatele, kes tegutsevad saatva isikuna või osalevad ettevalmistaval kohtumisel. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma.	100 % rahastamiskõlblikest kuludest			
Ettevalmistavad kohtumised	Reisi- ja elamiskulud ettevalmistaval kohtumisel osalemise ajal.	680 eurot osaleja kohta			

[162] Vastuvõtvate riikide rühmad:

1. rühma riigid: Austria, Belgia, Iirimaa, Island, Itaalia, Liechtenstein, Luksemburg, Madalmaad, Norra, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Šveits, Taani, Ühendkuningriik

2. rühma riigid: Eesti, Hispaania, Kreeka, Küpros, Läti, Malta, Portugal, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi;

3. rühma riigid: Bulgaaria, Horvaatia, Leedu, Poola, Põhja-Makedoonia, Rumeenia, Serbia, Türgi, Ungari.

	Rahastamismehhanism: ühikuhinnad. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse osalejate arv.	
Kursusetasud	Kulud kursuste ja koolituste osalustasude katmiseks töötajate õpirände korral. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse projekti kestus.	80 eurot päevas osaleja kohta
Keeleõppetoetus	Kulud seoses keeleõppematerjalide ja keelekoolituse võimaldamisega osalejatele, kellel on vaja täiendada tegevuse ajal õppimiseks või koolituseks kasutatava keele oskust. Keeleõppetoetust võivad saada järgmist liiki tegevustes osalejad: töövarjuna tegutsemine, õpetamis- ja koolitamistegevus, koolitusel osalevate õpetajate ja haridustöötajate vastuvõtmine, täiskasvanud õppijate lühi- ja pikaajaline õpiränne. Toetust makstakse üksnes juhul, kui osaleja ei saa veebipõhist keeletuge, sest vajalik keel või tase ei ole kättesaadav või vähemate võimalustega osalejatel esinevad konkreetsed takistused. Neid tingimusi ei kohaldata täiskasvanud õppijate pikaajalises õpirändes osalejatele pakutava lisatoetuse suhtes. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse osalejate arv.	150 eurot osaleja kohta Lisaks: 150 euro suurune keeleõppe lisatoetus täiskasvanud õppijate pikaajalises õpirändes osaleja kohta.
Erakorralised kulud	Kulud, mis on seotud finantstagatise andmisega, kui riiklik büroo seda nõuab. Osalejate ja neid saatvate isikute suured reisikulud, mida suure geograafilise vahemaa või muude takistuste tõttu ei saa katta tavapärase reisimise toetusega. Kui toetust antakse suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulude jaoks, siis asendab see toetus ühikuhindadel põhinevat reisitoetust.	**Finantstagatisega seotud kulud:** 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. **Suured reisikulud:** 80 % rahastamiskõlblikest reisikuludest. **Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega:** 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

	Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma. Suurte reisikuludega on tegemist juhul, kui ühikuhindadel põhinev reisitoetus ei kata 70 % osalejate reisikuludest.	

ÕPIRÄNNE NOORTEVALDKONNAS

Programmijuhendi selles jaotises kirjeldatakse 1. põhimeetme meetmeid noortevaldkonnas. Nende meetmetega pakutakse noortele ja noorsootöötajatele mitteformaalse ja informaalse õppe võimalusi.

Mitteformaalne ja informaalne õpe võimaldavad noortel omandada põhilisi pädevusi, mis toetavad nende isiklikku ja sotsiaal-hariduslikku arengut. See võib parandada arusaamist Euroopa Liidust ning edendada aktiivset osalemist demokraatlikes protsessides ja ühiskonnas, parandades lõppkokkuvõttes tööhõive väljavaateid.

Õpirändetegevustes osalemisega täiendavad noorsootöötajad kutsealaseks arenguks vajalikke oskusi, õpivad uusi töökorraldusviise ja parandavad noorsootöö üldist kvaliteeti.

Noortevaldkonna õppetegevuse eesmärk on avaldada olulist positiivset mõju noortele, samuti kaasatud organisatsioonidele, kogukondadele, milles kõnealused tegevused toimuvad, noorte valdkonnale endale ning Euroopa majandus- ja ühiskondlikele sektoritele laiemalt. Toetatakse järgmisi meetmeid:

- noorte õpiränne – noortevahetused;
- noorsootöötajate õpirände projektid;
- noorte osalustegevus;
- algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeede.

KUIDAS NEID VÕIMALUSI KASUTADA?

Rahastuse taotlemiseks on kaks viisi.

- **Standardprojektid** annavad taotlevatele organisatsioonidele ja mitteametlikele noorterühmadele võimaluse viia ellu üks või mitu noorte osalustegevust 3–24 kuu jooksul. Standardprojektid sobivad eeskätt organisatsioonidele, kes osalevad programmis „Erasmus+“ esimest korda või soovivad korraldada ühekordset projekti ja/või piiratud arvul tegevusi.
- **Akrediteeritud asutuste projektid** on avatud üksnes nendele organisatsioonidele, kellel on Erasmuse akrediteering noortevaldkonnas. See sihtotstarbeline rahastussuund võimaldab akrediteeritud organisatsioonidel saada korrapäraselt rahastust õpirändetegevusteks, mille abil viiakse järk-järgult ellu akrediteeritud kava.

Erasmuse akrediteeringut võivad taotleda organisatsioonid, kes soovivad korraldada regulaarseid õpirändetegevusi. Akrediteerimise kohta saab täpsemat teavet järgmisest jaotisest, milles käsitletakse Erasmuse akrediteeringut noortevaldkonnas.

Peale selle saavad organisatsioonid ja mitteametlikud noorterühmad programmis osaleda taotlust esitamata, kui nad ühinevad projektiga partnerina.

ÕPIRÄNDEVÕIMALUSED ORGANISATSIOONIDELE, KELLEL ON ERASMUSE AKREDITEERING NOORTEVALDKONNAS

Akrediteeritud organisatsioonid saavad taotleda noortevaldkonna õpirändetegevuste jaoks rahastamist lihtsustatud korras. Kuna taotlused põhinevad varem heaks kiidetud akrediteeringu tegevuskaval, ei ole vaja esitada tegevuste üksikasjalikku loendit ega kirjeldust. Selle asemel tuleb taotlustes esitada elluviidavate tegevuste ja nendes osalejate hinnangulised arvud.

Meetme raames läbiviidavad õpirändetegevused[163] peavad vastama miinimumnõuetele, mis on iga tegevuse liigi jaoks sätestatud käesoleva juhendi asjakohases jaotises.

Akrediteeritud organisatsioonid kohustuvad järgima Erasmuse programmi kvaliteedistandardeid ja korraldama noortevaldkonnas kvaliteetseid õpirändetegevusi.

Noortevaldkonnas akrediteeritud organisatsioonid ei saa taotleda rahastamist noortevahetuste ja noorsootöötajate õpirände standardprojektide raames. Nad võivad siiski osaleda nendes projektides partnerina.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Toetustaotluste suhtes kohaldatakse allpool esitatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriume.

Kes võib esitada taotluse?	Iga organisatsioon, kellel on projekti alguskuupäeval kehtiv Erasmuse akrediteering noortevaldkonnas.
Rahastamiskõlblikud tegevused	• Noortevahetused • Noorsootöötajate täienduskoolitustegevus Lisaks võib rakendada järgmisi tegevusi: • ettevalmistavad kohtumised; • süsteemiarendus- ja teavitustegevused (ainult koos noorsootöötajate täienduskoolitustegevusega). Iga tegevuse kirjeldus ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid on esitatud selle juhendi vastavates jaotistes.
Projekti kestus	Akrediteeritud projekti kestus on 12–24 kuud. 12 kuu möödudes on kõigil toetusesaajatel võimalik pikendada projekti kestust nii, et see kestaks kokku 24 kuud.
Kellele esitada taotlus?	Selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad esitama oma toetustaotluse hiljemalt **11. veebruaril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** projektide puhul, mida hakatakse ellu viima sama aasta 1. juunist.
Kuidas esitada taotlus?	Üksikasjalik teave taotluse esitamise kohta on esitatud käesoleva juhendi C osas.

[163] Põhiosa selle meetme jaoks ette nähtud eelarvest eraldatakse ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide organisatsioone ja osalejaid kaasavate riikidevaheliste tegevuste toetamiseks. Kuni 20 %ga kasutada olevast eelarvest saab siiski rahastada rahvusvahelist õpirändetegevust, kuhu on kaasatud organisatsioonid ja osalejad ELi naabruses asuvatest programmivälistest kolmandatest riikidest (1.–3. piirkond, vt programmijuhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid“).

Muud miinimumnõuded	Akrediteeritud organisatsioon võib esitada ainult ühe taotluse akrediteeritud projekti konkursi kohta (aastas).

EELARVEVAHENDITE ERALDAMINE

Toetuse maksimumsumma sõltub mitmest tegurist:

- akrediteeritud taotlejatele eraldamiseks kättesaadav kogueelarve;
- taotletavad tegevused;
- toetuse miinimum- ja maksimumsumma;
- alljärgnevad eraldamiskriteeriumid: majandustulemused, kvalitatiivne tulemuslikkus, taotletavas tegevuses käsitletavad poliitikaprioriteedid ja teemavaldkonnad ning geograafiline tasakaal (kui riiklik büroo seda põhimõtet kohaldab).

Üksikasjalikud eeskirjad toetuse põhi- ja maksimumsummade, eraldamiskriteeriumide punktisummade, iga kriteeriumi kaalu, eraldamismeetodi ja akrediteeritud asutuste projektidele ettenähtud eelarve kohta avaldab riiklik büroo enne konkursi tähtaega.

Riiklik büroo avaldab akrediteeritud asutuste projektidele ettenähtud eelarve ja üksikasjalikud eeskirjad eelarvevahendite eraldamise kohta enne konkursi tähtaega. Eelarvevahendite eraldamise eeskirjad peavad järgima õigluse, läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtet. Eelarvevahendite eraldamisel kasutatavad näitajad ja parameetrid peavad olema objektiivsed ja kontrollitavad ning nende väärtused peavad olema taotlejatele teada enne konkursi tähtaega.

Riiklik büroo prognoosib iga taotleja taotletud tegevuste läbiviimiseks vajaliku eelarve, võttes aluseks kohaldatavad ühikuhinnad ja varasemad andmed. Taotlejatele ei saa anda toetust, mis on saadud hinnangulisest eelarvest suurem.

Kui taotlejale eraldatakse kogu taotletud tegevuste läbiviimiseks vajalik hinnanguline eelarve, siis lisatakse taotluses nimetatud tegevused projekti toetuslepingusse tulemuseesmärkidena. Kui aga taotlejale kogu hinnangulist eelarvet ei eraldata, kohandatakse tulemuseesmärke nii, et need oleksid eraldatud toetusega proportsionaalsed[164].

Kulukategooriate „Kaasamistoetus osalejatele“ ja „Erakorralised kulud“ eelarvet ei saa prognoosida samamoodi nagu nende kulukategooriate eelarvet, mille puhul kohaldatakse ühikuhindu. Riiklik büroo hindab nende kululiikide taotlusi eraldi, lähtudes esitatud kirjeldusest ja põhjendustest. Projekti elluviimisel võivad toetusesaajad vajaduse korral esitada nende kululiikide kohta täiendavaid taotlusi. Riiklik büroo vaatab sellised täiendavad taotlused läbi nende laekumise järjekorras seni, kuni rahalised vahendid on veel saadaval.

[164] Riiklik büroo võib proportsionaalset kohandust teatavas ulatuses muuta, et eraldatud toetus ja sihtmeetmed oleksid suuremas vastavuses ning et tagada kooskõla heakskiidetud Erasmuse kavaga ja, pakkuda piisavat toetust prioriteetseteks tegevusteks, samuti selleks, et igas taotleja taotletud tegevusliigis ja -kategoorias jääks alles vähemalt üks osaleja ning et projektikonkursi eeskirjad oleksid täidetud.

NOORTE ÕPIRÄNDEPROJEKTID – NOORTEVAHETUSED

Selle meetme[165] raames saavad organisatsioonid ja mitteametlikud noorterühmad toetust projektidele, mis toovad kokku eri riikide noori, et vahetada kogemusi ja õppida väljaspool formaalhariduse süsteemi.

MEETME EESMÄRGID

Programmiga „Erasmus+" toetatakse noorte mitteformaalset õpirännet noortevahetuste kujul, mille eesmärk on noori kaasata ja suurendada nende mõjuvõimu ja kodanikuaktiivsust, siduda neid Euroopa projektiga ning aidata neil omandada ja arendada elus ja tulevases kutsetöös vajalikke oskusi.

Konkreetsemalt on noortevahetuste eesmärk:

- edendada kultuuridevahelist dialoogi ja õppimist ning eurooplaseks olemise tunnet;
- arendada noorte oskusi ja kujundada nende hoiakuid;
- tugevdada euroopalikke väärtusi ning kõrvaldada eelarvamusi ja stereotüüpe;
- suurendada teadlikkust sotsiaalselt olulistest teemadest ja innustada noori aktiivselt demokraatlikus elus osalema.

Meede on avatud kõigile noortele, eelkõige vähemate võimalustega noortele.

POLIITILINE TAUST

Euroopa Liidu noortestrateegias 2019–2027 on esitatud noortevaldkonna ELi koostöö raamistik, mis lähtub nõukogu 2018. aasta resolutsioonist[166]. Strateegiaga edendatakse noorte osalust demokraatlikus elus, toetatakse sotsiaalset kaasatust ja kodanikuaktiivsust ning seatakse eesmärgiks tagada, et kõikidel noortel on ühiskonnas osalemiseks vajalikud vahendid. ELi noortestrateegia hõlmab Euroopa noorte 11 eesmärki, millega on kindlaks määratud noorte elu mõjutavad sektoriülesed valdkonnad.

ELi noortestrateegia põhivaldkonna „Ühendamine" eesmärk on hõlbustada kontaktide loomist ja kogemuste vahetamist noorte vahel, sest see on ELi edasise arengu jaoks määrava tähtsusega. Parimaid võimalusi kontaktide loomiseks pakuvad mitmesugused õpirändetegevused, nagu noortevahetused ja algatus „DiscoverEU". Põhivaldkonna „Kaasamine" raames hõlbustab strateegia noorte osalemist näiteks noorte osalustegevuste ja ELi noortedialoogi kaudu. Põhivaldkonna „Võimestamine" raames hõlbustab strateegia kvaliteetset noorsootööd, näiteks noorsootöötajate õpirände ja koostöö, koolituse ja võrgustike loomise kaudu.

Projektid ja tegevused kõigis vormides ja sektorites saavad ELi noortestrateegiast inspiratsiooni ammutada ja selle strateegia elluviimisele kaasa aidata. Selleks tuleb kindlaks teha, kas ja kuidas edendab projekt järgmist:

- Euroopa noorte eesmärgid[167];
- ELi noorsootööpoliitika[168,169];

---

[165] Põhiosa selle meetme jaoks ette nähtud eelarvest eraldatakse ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide organisatsioone ja osalejaid kaasavate riikidevaheliste tegevuste toetamiseks. Kuni 20 %ga kasutada olevast eelarvest saab siiski rahastada rahvusvahelist õpirändetegevust, kuhu on kaasatud organisatsioonid ja osalejad ELi naabruses asuvatest programmivälistest kolmandatest riikidest (1.–3. piirkond, vt programmijuhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid").

[166] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.456.01.0001.01.EST&toc=OJ%3AC%3A2018%3A456%3AFULL

[167] https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals_et

[168] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.415.01.0001.01.EST.

[169] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202403526.

- ELi õpirändepoliitika[170,171];
- Euroopa noorteaasta pärand[172].

Et saada toetust oma projektide sidumiseks ELi noortestrateegiaga, võtke ühendust oma riikliku büroo või SALTO teabekeskustega.

Euroopa Liidu noortestrateegia on kättesaadav aadressil https://youth.europa.eu/strategy_etl

Noortevaldkonna teemastrateegiad

Programmi „Erasmus+" eesmärk on edendada noorte osalust, informaalse ja mitteformaalse õppimise protsesside kvaliteedi parandamist ning kvaliteetse noorsootöö arendamist. Neid valdkondi toetatakse ka konkreetsete teemastrateegiate abil, näiteks noorte osalemise strateegia, noortepassi strateegia ja Euroopa koolitusstrateegia (ETS)[173].

TEGEVUSTE KIRJELDUS

Noortevahetused

Noortevahetused on vähemalt kahest riigist pärit noori ühendavate rühmade lühiajalised kohtumised, mille käigus viiakse ühiselt läbi mõnd mitteformaalse õppimise programmi (mis võib hõlmata seminare, harjutusi, arutelusid, rollimänge, simulatsioone, vabaõhutegevusi jne) mõnel noori huvitaval teemal, lähtudes Euroopa noorte eesmärkidest[174]. Õpiperiood hõlmab ka taotluse esitamisele eelnevat kavandamisperioodi, vahetusele eelnevat ettevalmistusetappi ning sellele järgnevat hindamist ja järelmeetmeid.

Noortevahetuse raames ei saa toetust taotleda alljärgnevaks tegevuseks: akadeemilised õppereisid; tegevused, mille eesmärk on teenida rahalist kasu; tegevused, mida võib lugeda turismiks; festivalid; puhkusereisid; esinejate ringreisid, korralised koosolekud, täiskasvanute poolt noortele korraldatavad koolitused.

Ettevalmistavad kohtumised

Noortevahetuste raames võivad projektid hõlmata ka ettevalmistavaid kohtumisi. Ettevalmistava kohtumise eesmärk on tagada tegevuste kvaliteet, hõlbustades ja valmistades ette korraldustööd, luues usaldust ja mõistmist ning kindlad partnerlussuhted osalevate organisatsioonide ja inimeste vahel. Kui noortevahetuses osaleb vähemate võimalustega noori, peaks ettevalmistav kohtumine tagama, et arvestatakse nende osalejate erivajadustega. Ettevalmistav kohtumine toimub ühe vastuvõtva organisatsiooni riigis enne noortevahetuse algust.

[170] https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3364.
[171] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32022H0411%2801%29.
[172] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM:2024:1:FIN.
[173] Noorte osalemise strateegia: https://participationpool.eu/resource-category/youth-participation/youth-participation-strategy/; noortepassi strateegia: https://www.youthpass.eu/de/about-youthpass/youthpass-strategy/; Euroopa koolitusstrateegia: https://www.salto-youth.net/rc/training-and-cooperation/trainingstrategy/.
[174] Euroopa noorte eesmärgid töötati välja ELi noortestrateegia raamistikus. Nende eesmärkidega määratakse kindlaks noorte elu mõjutavad sektoriülesed valdkonnad ja osutatakse kitsaskohtadele: https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals_et.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Projekti viivad ellu vähemalt kaks organisatsiooni. Kõik kaasatud organisatsioonid tuleb nimetada taotluse esitamise etapis, kuna tugev partnerlus on kvaliteetse projekti elluviimise põhieeldus. Tagamaks, et projekti kaasatud organisatsioonid saavad osalemisest kasu, peaks projekt olema asjakohane nende igapäevases töös noortega ning kooskõlas nende eesmärkide ja vajadustega. Osalevatel organisatsioonidel on osalejaid saatev ja/või osalejaid vastuvõttev (st tegevust võõrustav) roll. Üks organisatsioonidest võtab endale ka koordinaatori rolli ja taotleb kogu partnerluse nimel rahastust.

Kui seda peetakse vajalikuks, võib toetust saav organisatsioon paluda noortevahetuses osalejatel maksta enne lahkumist osalustasu. Osalustasu peab olema väga väike, proportsionaalne projekti elluviimiseks antud toetusega, selgelt põhjendatud osaleja otsese kasuga, osalejatele hästi selgitatud ja põhjendatud ja kogutud mittetulunduslikul alusel ning see ei tohi luua ebaõiglasi takistusi osalemisele. Osalustasu ei tohi koguda vähemate võimalustega osalejatelt. Toetusesaaja võib kasutada kulukategooriat „kaasamistoetus“, et katta kõik erivajadused, mis tulenevad nende osalejate puhul esinevatest takistustest. Toetust saava organisatsiooni valitud muud teenuseosutajad ei tohi nõuda osalejatelt lisatasusid ega muid osalustasusid. Toetusesaaja peab lõpparuandes deklareerima kõik osalejatelt kogutud osalustasud.

Projekt koosneb neljast etapist: kavandamine, ettevalmistamine, elluviimine ja järelmeetmed. Osalevad organisatsioonid ja projekti tegevustesse kaasatud noored peaksid osalema aktiivselt kõigis neis etappides, et saadud kogemustest õppida:

- **kavandamine**: selle käigus määratakse enne taotluse esitamist kindlaks vajadused, eesmärgid, õpiväljundid, tegevuse vorm, koostatakse tööprogramm, tegevuste ajakava jne;
- **ettevalmistamine**: praktilised korraldused, lepingute sõlmimine partneritega, osalejate keeleline / kultuuridevaheline / õppe ja konkreetse ülesandega seotud ettevalmistamine enne projekti algust jne;
- tegevuste **elluviimine**;
- **järelmeetmed:** tegevuste hindamine, osalejate õpiväljundite kindlakstegemine ja dokumenteerimine ning projekti tulemuste levitamine ja kasutamine.

Kvaliteetne noortevahetus

- eeldab noorte ja osalevate organisatsioonide aktiivset kaasamist – mõlemad peaksid aktiivselt osalema projekti kõigis neljas etapis, et seeläbi veelgi rohkem õppida ja areneda;
- hõlmab mitmesuguse taustaga osalejate rühmi ja kasutab seda mitmekesisust tulemuslikult ära;
- põhineb osalevate noorte selgelt kindlaksmääratud vajadustel;
- tagab, et osalejate mitteformaalse ja informaalse õppe käigus omandatud õpiväljundid tehakse nõuetekohaselt kindlaks ja dokumenteeritakse;
- julgustab osalejaid mõtisklema Euroopa jaoks oluliste teemade ja euroopalike väärtuste üle.

Programmi „Erasmus+“ riiklikud bürood korraldavad korrapäraselt koolitus- ja koostöötegevust. See tegevus hõlmab programmi „Erasmus+“ taotlejatele ja toetusesaajatele mõeldud kontaktide loomise seminare, veebiüritusi ja muid koostööpartnerite leidmise võimalusi. Teave koolitus- ja koostöötegevuse kohta on kättesaadav Euroopa koolituskalendris: https://www.salto-youth.net/tools/european-training-calendar/. Inspiratsiooniallikana saab kasutada ka SALTO abivahendeid: https://www.salto-youth.net/tools/.

Õpiprotsess

Mitteformaalse õppimise eesmärgil toimuvaks noortevahetuseks on vaja, et vähemalt osa soovitavatest õpiväljunditest oleksid ette kavandatud; sel viisil tagatakse asjakohased õppimisvõimalused. Projekti tegevuses osalevad noored peaksid aitama kindlaks teha oma vajadusi ja soovitavaid õpitulemusi – st mis teadmisi ja oskusi nad soovivad noortevahetuse kaudu omandada või arendada.

Osalejad peaksid olema võimalikult suurel määral kaasatud ka tegevuse kavandamisse ja väljatöötamisse (programmi ettevalmistamine, töömeetodite kindlaksmääramine ja ülesannete jaotamine) ning mõtlema, kuidas valmistuda, et noortevahetusest võimalikult palju õppida ja toetada oma isiklikku arengut.

Pärast põhitegevuse lõppu tuleks paluda osalejatel tegevuse kohta tagasisidet anda ning mõelda sellele, mida nad on õppinud ja kuidas nad saavad neid õpiväljundeid ära kasutada. Osalejad peaksid kaaluma ka tegevuse võimalikke järelmeetmeid. Seda saab teha individuaalselt ja võimaluse korral rühmana.

Organisatsioonid peaksid toetama õpiprotsessi ning õpiväljundite kindlakstegemist ja dokumenteerimist, eelkõige noortepassi abil.

Erasmuse programmi kvaliteedistandardid

Kõik selle meetme raames toetatavad projektid peavad vastama Erasmuse programmi kvaliteedistandarditele kvaliteetsete õpirändetegevuste korraldamiseks. Erasmuse programmi kvaliteedistandardid hõlmavad meetme aluspõhimõtteid ning konkreetseid rakendustavasid selliste projektiülesannete puhul nagu osalejate valimine ja ettevalmistamine, õpiväljundite määratlemine, hindamine ja tunnustamine, projektitulemuste jagamine jne. Erasmuse programmi kvaliteedistandardid on kättesaadavad aadressil https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/documents-and-guidelines/erasmus-quality-standards-mobility-projects-youth

Osalejate kaitse ja turvalisus

Noortevahetuses osalevad rühmajuhid. Rühmajuhid jälgivad ja toetavad osalejaid, et tagada põhitegevuse ajal kvaliteetne õpiprotsess. Samal ajal hoolitsevad nad selle eest, et noortevahetus toimuks turvalises, lugupidavas ja mittediskrimineerivas keskkonnas ning et projektis osalejad oleksid kaitstud. Noortevahetust kavandades ja ette valmistades tuleb tähelepanu pöörata osalejate kaitse ja turvalisuse küsimustele ning näha ette kõik vajalikud meetmed riskide vältimiseks või vähendamiseks.

HORISONTAALSED MÕÕTMED

Õpirändeprojekti kavandades tuleb arvesse võtta järgmisi horisontaalseid mõõtmeid.

Kaasamine ja mitmekesisus

Programmi „Erasmus+“ eesmärk on edendada kõigis meetmetes võrdseid võimalusi ja võrdset juurdepääsu, kaasamist ja õiglust. Selle meetme raames toetust saavad organisatsioonid peaksid projektitegevusi kavandades mõtlema nende juurdepääsetavusele ja kaasavusele, võttes arvesse vähemate võimalustega osalejate arvamusi ja kaasates neid otsustusprotsessi.

Noortevahetused on vähemate võimalustega noorte kaasamiseks eriti sobivad, sest

- rühmaviisiline õpiränne võimaldab omandada rahvusvahelisi kogemusi turvaliselt koos rühmaga reisides;
- noortevahetuse lühike kestus hõlbustab vähemate võimalustega noorte kaasamist;
- kohalike osalejate kaasamine lihtsustab esmakordset osalust Euroopa projektides.

Noortevahetuse puhul saab kaasamist ja mitmekesisust toetada ka sobiva teemavalikuga: näiteks võib projekt keskenduda stereotüüpide kummutamisele, mõistvuse ja sallivuse suurendamisele ning diskrimineerimisest hoidumisele. Kogu projekti jooksul tuleks teadlikult tegeleda kaasamise ja mitmekesisuse teemadega. Neid tahke tuleks arvesse võtta projekti kavandamisel, ettevalmistamisel, elluviimisel ja järelmeetmetes.

Keskkonnakestlikkus

Noortevahetusega tuleks soodustada osalejate keskkonnakestlikku ja keskkonna suhtes vastutustundlikku käitumist, suurendades teadlikkust sellest, kui oluline on võtta meetmeid selleks, et vähendada õpirändetegevuste keskkonnajalajälge või heastada tekitatud kahju. Noortevahetust kavandades ja ellu viies tuleb tegutseda keskkonnateadlikult ja integreerida sellesse keskkonnakestlikke tavasid, näiteks valida pigem korduskasutatavaid või loodussäästlikke materjale, vähendada jäätmeteket, edendada ringlussevõttu ning eelistada keskkonnakestlikke transpordivahendeid.

Digipööre noortevaldkonnas

Programmi „Erasmus+" raames toetatakse kõiki osalevaid organisatsioone digitaalsete vahendite ja õppemeetodite kasutuselevõtmisel, et täiendada füüsilise õpirändega seotud tegevust, edendada koostööd partnerorganisatsioonide vahel ning parandada tegevuste kvaliteeti. Soovitatav on võtta kasutusele digitaalsed ja veebipõhised elemendid, et hõlbustada vähemate võimalustega noorte osalust. Projektide ja tegevustega, mille eesmärk on parandada digioskusi, soodustada digipädevust ja/või suurendada teadlikkust digitehnoloogia riskidest ja võimalustest, on programmi raames võimalik muuta hoiakuid ning edendada digitaalsete ja põimitud lähenemisviiside väljakujundamist noorte osalustegevustes.

Olenevalt tegevuste ülesehitusest ja eesmärkidest võidakse õpirändega suurendada digipädevust ja -teadlikkust ning edendada uue tehnoloogia kasutuselevõttu.

Osalemine demokraatlikus elus, ühised väärtused ja kodanikuosalus

Programmiga „Erasmus+" toetatakse noorte osalemist. Võimaluse korral peaksid selle meetme raames toimuvad projektid pakkuma võimalusi demokraatlikuks osalemiseks, sealhulgas võimalust kodanikuosaluseks ning võimalust mõjutada otsuste tegemist noori puudutavates küsimustes ja nende otsuste tegemisel osaleda, pakkudes sisukaid õpikogemusi, mis julgustavad noori olema aktiivsed kodanikud enne õpirändes osalemist, selle ajal ja pärast seda. Noorte õpirändeprojektid peaksid pakkuma noortele ka asjakohaseid võimalusi aktiivselt osaleda projekti tegevuste kavandamises ja läbiviimises, et osalejad saaksid demokraatlikus elus veelgi enam osaleda[175]. Lisaks peaksid need parandama osalejate arusaamist Euroopa Liidust ja Euroopa ühistest väärtustest, sealhulgas demokraatlike põhimõtete, inimväärikuse ning ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtete austamisest, kultuuridevahelisest dialoogist ning Euroopa sotsiaalsest, kultuuri- ja ajaloopärandist.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Noortevahetuse standardprojektide suhtes kohaldatakse allpool esitatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriume. Akrediteerimise kohta lisateabe saamiseks vt juhendi asjakohane jaotis.

Kes võib esitada taotluse?	Taotluse võib esitada iga ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud rahastamiskõlblik osalev organisatsioon või mitteametlik noorterühm. See organisatsioon esitab taotluse kõigi projekti kaasatud osalevate organisatsioonide nimel[176].

[175] Ressursse ja inspiratsiooni saab SALTO osaluse ja teabe ressursikeskuse koostatud noorte osaluse moodulite komplekti 7. moodulist („Noorte õpirändeprojektid") ja 12. moodulist („Osalemise kavandamine"): https://participationpool.eu/toolkit/.

[176] Osalevad organisatsioonid peavad andma taotlevale organisatsioonile allkirjastatud ühinemisvormi. Ühinemisvormid tuleb esitada taotluse esitamise etapis ja kõige hiljem toetuslepingule allakirjutamise ajal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid	Osalev organisatsioon võib olla: • mittetulundusühing, organisatsioon, valitsusväline organisatsioon; Euroopa noorte vabaühendus; kohaliku, piirkonna, riigi tasandi avalik-õiguslik asutus; sotsiaalne ettevõte; või ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas tegutsev kasumit taotlev asutus, kellel on tõendatud kogemus noortevaldkonnas, tingimusel et selle asutuse osalemisel ei ole ärilist ega kasumi teenimise eesmärki; • mitteametlik noorterühm[177]. mis on asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis või ELi naabruses asuvas programmivälises kolmandas riigis (1.–3. piirkonna riigid; vt programmijuhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid“).
Osalevate organisatsioonide arv	Projektis peavad kaasa lööma vähemalt kaks eri riikides asuvat osalevat organisatsiooni (vähemalt üks saatev organisatsioon ja vähemalt üks vastuvõttev organisatsioon). Sama organisatsioon (üks OID-kood) ei saa olla selles tegevuses taotleja või partnerina seotud rohkem kui viie taotlusega ühe tähtaja kohta.
Projekti kestus	3–24 kuud.
Kellele esitada taotlus?	Taotlus esitatakse selle riigi riiklikule büroole, kus taotleja on asutatud.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt: • **11. veebruaril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** projektide puhul, mida hakatakse ellu viima ajavahemikus sama aasta 1. juunist kuni 31. detsembrini; • **5. oktoobril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** projektide puhul, mida hakatakse ellu viima ajavahemikus järgneva aasta 1. veebruarist kuni 30. juunini.
Kuidas esitada taotlus?	Üksikasjalik teave taotluse esitamise kohta on esitatud käesoleva juhendi C osas.
Lisad	Taotlusvormile tuleb lisada projekti raames kavandatava iga noortevahetuse ja ettevalmistava kohtumise ajakava.

Noortevahetuste miinimumnõuded

Tegevuse kestus	5–21 päeva, v.a reisimisele kuluv aeg.
Tegevuse toimumiskoht (kohad)	Tegevus tuleb ellu viia ühe (või liikuvate tegevuste puhul mitme) tegevuses osaleva organisatsiooni riigis. **Erand:** tegevus ei tohi toimuda Valgevenes ega Venemaal.

[177] Vähemalt neljast 13–30aastasest noorest koosnev rühm. Üks vähemalt 18aastane rühma liige täidab esindaja ülesandeid ja võtab endale rühma nimel vastutuse. Mitteametliku rühma määratlus on esitatud sõnastikus. Selle meetme ja sellega seotud sätete kontekstis kuulub mitteametlik noorterühm osaleva organisatsiooni mõiste alla. Viidet osalevale organisatsioonile tuleb käsitada nii, et see hõlmab ka mitteametlikku noorterühma,

Osalevate organisatsioonide arv	Projektis peavad kaasa lööma vähemalt kaks eri riikides asuvat osalevat organisatsiooni (vähemalt üks saatev organisatsioon ja vähemalt üks vastuvõttev organisatsioon)[178]. **Tegevus ELi liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides**: kõik osalevad organisatsioonid peavad olema asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. **Tegevus ELi naabruses asuvate programmiväliste kolmandate riikidega**: tegevusse peab olema kaasatud vähemalt üks osalev organisatsioon ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist ja üks osalev organisatsioon ELi naabruses asuvast programmivälisest kolmandast riigist (1.–3. piirkond).
Rahastamiskõlblikud osalejad	13–30aastased noored,[179] kes elavad saatvate ja vastuvõtvate organisatsioonide riikides. Rühmajuhte ja juhendajaid ning saatvaid isikuid ei käsitata tegevuses osalejatena, kuid neil on õigus saada teatavate eelarvekategooriate raames toetust. Nad peavad olema vähemalt 18 aastat vanad.
Osalejate arv tegevuse kohta ja riikidest pärit rühmade koosseis	Minimaalselt 16 ja maksimaalselt 60 osalejat tegevuse kohta, minimaalselt 4 osalejat rühma kohta. Rühmajuhte, juhendajaid ega saatvaid isikuid ei võeta osalejate arvus arvesse. Kui noortevahetuses osalevad ainult vähemate võimalustega noored, on osalejate miinimumarv 10. Vähemalt kaks noorterühma kahest riigist. Igal rühmal peab olema vähemalt üks rühmajuht. Kõige enam kaks juhendajat tegevuse kohta.
Muud kriteeriumid	Vähemalt üks tegevuses osalevatest saatvatest või vastuvõtvatest organisatsioonidest peab olema riigist, kus asub riiklik büroo, kellele esitatakse taotlus.

Ettevalmistavate kohtumiste miinimumnõuded

Tegevuse toimumiskoht (kohad)	Noortevahetuse puhul peab tegevus toimuma ühe vastuvõtva organisatsiooni riigis. **Erand:** tegevus ei tohi toimuda Valgevenes ega Venemaal.
Rahastamiskõlblikud osalejad	Osalevate organisatsioonide esindajad, juhendajad, rühmajuhid ja noored[180].

[178] Kui mitu organisatsiooni samast riigist moodustavad ühe riikliku rühma, võib igal organisatsioonil olla oma rühmajuht.

[179] Kaaluda tuleb järgmist:
vanuse alampiir – osalejad peavad tegevuse alguse kuupäeva seisuga olema nõutud miinimumvanuses;
vanuse ülempiir – osalejad ei tohi olla tegevuse alguse kuupäeva seisuga vanemad kindlaksmääratud maksimumvanusest.

[180] Ettevalmistavatel kohtumistel osalevatelt isikutelt oodatakse ka põhitegevuses osalemist.

HINDAMISKRITEERIUMID

Esitatud taotlusi hinnatakse 100 punkti skaalal, lähtudes allpool esitatud kriteeriumidest ja punktisummadest. Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab see koguma:

- vähemalt 60 punkti 100 maksimumpunktist ja
- vähemalt poole maksimaalsest punktisummast igas kolmes allpool esitatud hindamiskriteeriumide kategoorias.

Asjakohasus, põhjendatus ja mõju (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse järgmist: • taotleja profiili, kogemuste, tegevuste ja noorte sihtrühma asjakohasus noortevaldkonna jaoks; • mil määral keskendutakse projektis ELi noortedialoogi ühele või mitmele prioriteedile või ELi noorte eesmärkidele. • mil määral suudetakse projektiga soodustada programmi järgmisi mõõtmeid: kaasamine ja mitmekesisus, ökoloogiline kestlikkus, digipööre ja osalus; • projekti asjakohasus meetme eesmärkide saavutamisel; • projekti asjakohasus selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; • mil määral keskendutakse projektis ja kavandatavates tegevustes vahetuses osalevate organisatsioonide ja osalejate vajadustele; • projekti sobivus selleks, et tagada osalejatele kvaliteetsed õpiväljundid; • projektil on tõenäoliselt mõju, mis avaldub nii osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele projekti kestuse ajal ja pärast seda kui ka väljaspool otseselt projektis osalevaid organisatsioone ja üksikisikuid kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja/või Euroopa või ülemaailmsel tasandil; • projektiga kaasatakse meetmesse uusi tulijaid ja vähemate kogemustega organisatsioone.
Projekti kavandamise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 40)	Hinnatakse, mil määral: • on projektitaotluses selgelt ja põhjalikult kirjeldatud kõiki projekti etappe (ettevalmistamine, tegevuse läbiviimine ja järelmeetmed ning noorte kaasamine tegevuse kõigis etappides); • järgitakse tasakaalustatud esindatust osalejate hulgas riikide ja sugude lõikes ning mil määral on kavandatavad tegevused juurdepääsetavad ja kaasavad ning avatud erineva tausta ja võimetega osalejatele; • hõlmavad tegevused kestlikke ja keskkonnasõbralikke tavasid; • kavandatud õppemeetodid, sealhulgas kõik veebipõhised/digitaalsed komponendid, on tegevuste seisukohast asjakohased; • refleksiooniprotsess ja osalejate õpiväljundite väljaselgitamine ja dokumenteerimine ning Euroopa läbipaistvus- ja tunnustamisvahendite, eelkõige noortepassi kasutamine on asjakohased.

Projekti juhtimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: • praktilise korralduse ning juhtimis- ja toetamismeetodite kvaliteet on rahuldav; • osalejate ohutuse ja kaitse tagamiseks ette nähtud meetmed on piisavad ja tõhusad; • tegevustega seotud ülesanded ja kohustused on kooskõlas Erasmuse programmi kvaliteedistandarditega selgelt kindlaks määratud; • osalevate organisatsioonide vahelise ning teiste asjaomaste sidusrühmadega tehtava koostöö ja teabevahetuse kava loob projekti juhtimiseks tugiraamistiku; • taotleja on kavandanud sobiva viisi projekti eri etappide ja väljundite hindamiseks vastavalt projekti eesmärkidele; • taotleja on kavandanud sobiva viisi projekti väljundite levitamiseks osalevates organisatsioonides ja väljaspool neid organisatsioone; • projekt sisaldab meetmeid, mille eesmärk on tagada projekti tulemuste kestlikkus pärast projekti lõppu.

Kui kaks või enam taotlust on saanud sama koondpunktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma esmalt kriteeriumi „Asjakohasus, põhjendatus ja mõju“ ning seejärel kriteeriumi „Projekti kavandamise kvaliteet“ puhul.

RAHASTAMISEESKIRJAD

<table>
<tr><th>Eelarvekategooria</th><th>Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid</th><th colspan="3">Summa</th></tr>
<tr><td>Korraldustoetus</td><td>Otseselt õpirändetegevuste elluviimisega seotud kulud.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse osalejate arv. Rühmajuhid, juhendajad ja saatvad isikud ei saa korraldustoetust.</td><td colspan="3">125 eurot noortevahetuses osaleja kohta</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Reisitoetus</td><td rowspan="8">Toetus, mis aitab katta osalejate, sh rühmajuhtide, saatvate isikute ja juhendajate kulud seoses reisimisega lähtekohast tegevuse toimumiskohta ja tagasi.

Alla 500 km pikkuse vahemaa korral kasutavad osalejad reisimiseks üldjuhul vähese heitega transpordivahendeid.

Üle 500 km pikkuse vahemaa puhul soovitatakse osalejatel tungivalt kasutada erinevaid transpordiliike, et muuta oma reis keskkonnasäästlikumaks. Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse sihtkoha kaugus ja inimeste arv.

Taotleja peab märkima lähtekoha ja tegevuse toimumise koha vahemaa,[181] kasutades Euroopa Komisjoni pakutavat vahemaa kalkulaatorit[182].

Liikuva tegevuse puhul peaks taotleja individuaalsete toimumiskohtade vahelised vahemaad kokku liitma ja valima koguarvule vastava sihtkoha kauguse vahemiku[183].</td><td>Sihtkoha kaugus</td><td>Keskkonnakestlik reisimine</td><td>Muu reisimine</td></tr>
<tr><td>10–99 km</td><td>56 eurot</td><td>28 eurot</td></tr>
<tr><td>100–499 km</td><td>285 eurot</td><td>211 eurot</td></tr>
<tr><td>500–1999 km</td><td>417 eurot</td><td>309 eurot</td></tr>
<tr><td>2000–2999 km</td><td>535 eurot</td><td>395 eurot</td></tr>
<tr><td>3000–3999 km</td><td>785 eurot</td><td>580 eurot</td></tr>
<tr><td>4000–7999 km</td><td>1188 eurot</td><td>1188 eurot</td></tr>
<tr><td>8000 km või enam</td><td>1735 eurot</td><td>1735 eurot</td></tr>
</table>

[181] Näiteks kui osaleja on pärit Madridist (Hispaania) ja tegevus toimub Roomas (Itaalia), arvutab taotleja vahemaa Madridist Rooma (1 365,28 km) ning valib seejärel vastava sihtkoha kauguse vahemiku (st 500–1 999 km).

[182] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/distance-calculator

[183] Näiteks kui osaleja on pärit Madridist (Hispaania) ja ta osaleb liikuvas tegevuses, mis toimub esmalt Roomas (Itaalia) ja seejärel Ljubljanas (Sloveenia), peab taotleja tegema järgmist: a) arvutama vahemaa Madridist Rooma (1365,28 km) ja Roomast Ljubljanasse (489,75 km) ning need kokku liitma (1855,03 km); b) valima sihtkoha kauguse vahemiku (st 500–1999 km) ning c) tegema kindlaks ELi toetuse, mille abil saab katta kulud, mis kaasnevad osaleja reisimisega Madridist Ljubljanasse (Rooma kaudu) ja tagasi (275 eurot).

Individuaalne toetus	Elamiskulud. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** sihtriigi põhjal võetakse aluseks viibimise kestus osaleja, rühmajuhtide, saatvate isikute ja (vajaduse korral) juhendajate kohta, mis hõlmab ka üht reisimisele kuluvat päeva enne tegevuse elluviimist ja üht reisimisele kuluvat päeva pärast tegevuse elluviimist ning kuni **nelja lisapäeva**, kui osaleja, rühmajuhid, saatvad isikud ja juhendajad saavad keskkonnakestliku reisimise toetust.	Tabelis A2.1 esitatud summa osaleja kohta päevas
Kaasamistoetus	**Kaasamistoetus organisatsioonidele:** Kulud, mis on seotud vähemate võimalustega osalejaid kaasavate õpirändetegevuste korraldamisega. Rühmajuhid, juhendajad ja saatvad isikud ei saa organisatsioonidele mõeldud kaasamistoetust. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse vähemate võimalustega osalejate arv.	125 eurot noortevahetuses osaleja kohta
	Kaasamistoetus osalejatele: lisakulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega osalejate ja neid saatvate isikute, rühmajuhtide ja juhendajatega (sh põhjendatud reisi- ja elamiskulud, kui nendele osalejatele ei ole toetust taotletud reisi- ja individuaalse toetuse eelarvekategooriatest). **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma.	100 % rahastamiskõlblikest kuludest
Ettevalmistava kohtumise toetus	Ettevalmistava kohtumisega seotud kulud, sh reisi- ja elamiskulud. **Rahastamismehhanism:** ühikuhinnad. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** osalejad vastuvõtvast organisatsioonist. Toetust saab anda kõige enam kahele osalejale osaleva organisatsiooni kohta, tingimusel, et teine osaleja on noor. Peale selle saab toetust anda iga ettevalmistava kohtumise kohta ühele juhendajale mis tahes osalevast organisatsioonist. Tingimuslik: taotleja peab	680 eurot osaleja ja ühe ettevalmistava kohtumise kohta.

	põhjendama ettevalmistava kohtumise vajadust, eesmärke ja osalejate koosseisu ning riiklik büroo peab need heaks kiitma. Seda tingimust ei kohaldata akrediteerimissüsteemi raames rahastatavate projektide puhul.	
Erakorralised kulud	Kulud, mis on seotud finantstagatise andmisega, kui riiklik büroo seda nõuab. Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega. Osalejate, sealhulgas saatvate isikute, rühmajuhtide ja juhendajate suured reisikulud, mida suure geograafilise vahemaa või muude takistuste tõttu ei saa katta tavapärase reisitoetusega (st kui puhtamate ja väiksema süsinikdioksiidi heitega transpordivahendite kasutamine toob kaasa suured reisikulud). Kui toetust antakse suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulude jaoks, siis asendab see toetus ühikuhindadel põhinevat reisitoetust. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma. Suurte reisikuludega on tegemist juhul, kui ühikuhindadel põhinev reisitoetus ei kata 70 % osalejate reisikuludest. Kui toetust antakse suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulude jaoks, siis asendab see toetus tavapärase reisimise toetust.	**Finantstagatis:** 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. **Suured reisikulud:** 80 % rahastamiskõlblikest reisikuludest. **Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega**: 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

Tabel A2.1. Individuaalne toetus noortevahetusteks

	Individuaalne toetus (eurodes päevas)
Austria	78
Belgia	78
Bulgaaria	45
Horvaatia	57
Küpros	63
Tšehhi	53
Taani	81
Eesti	48

Soome	79
Prantsusmaa	67
Saksamaa	71
Kreeka	68
Ungari	60
Island	76
Iirimaa	73
Itaalia	69
Läti	48
Liechtenstein	77
Leedu	49
Luksemburg	77
Malta	57
Madalmaad	69
Põhja-Makedoonia	41
Norra	83
Poola	51
Portugal	57
Rumeenia	46
Serbia	47
Slovakkia	48
Sloveenia	54
Hispaania	58
Rootsi	72
Šveits	77
Türgi	50
Ühendkuningriik	76
Naabruses asuvad programmivälised kolmandad riigid	44

NOORSOOTÖÖTAJATE ÕPIRÄNDE PROJEKTID

Selle meetme[184] raames saavad organisatsioonid toetust projektidele ühe või mitme sellise õpitegevuse läbiviimiseks, mille eesmärk on toetada noorsootöötajate kutsealast arengut ja suutlikkuse suurendamist ning nende organisatsioone.

MEETME EESMÄRGID

Meetmega toetatakse noorsootöötajate kutsealast arengut ja seeläbi kvaliteetse noorsootöö arendamist kohalikul, piirkondlikul, riigi, Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil õpirändetegevuste käigus omandatavate mitteformaalse ja informaalsete õppe kogemustega. Meede aitab saavutada ELi noortestrateegia 2019–2027 eesmärke, eelkõige aitab see ellu viia Euroopa noorsootöö tegevuskava,[185] et parandada noorsootöö kvaliteeti, innovatsiooni ja tunnustamist.

Täpsemalt on noorsootöötajate õpirände projektide eesmärk:

- luua noorsootöötajate haridusliku ja kutsealase arengu soodustamiseks mitteformaalse ja informaalse õppe võimalusi, mis aitaksid tagada nii kvaliteetse individuaalse töö kui ka toetaksid noorsootöö organisatsioonide ja süsteemide arengut;
- luua noorsootöötajate kogukond, mis aitaks tagada noortele suunatud projektide ja tegevuste kvaliteeti nii ELi programmide kontekstis kui ka laiemalt;
- arendada välja kohaliku noorsootöö tavasid ja aidata suurendada osalejate ja nende organisatsioonide kvaliteetse noorsootöö suutlikkust, mis avaldaks selget mõju osalevate noorsootöötajate igapäevatööle noortega.

POLIITILINE TAUST

Euroopa Liidu noortestrateegias 2019–2027 on esitatud noortevaldkonna ELi koostöö raamistik, mis lähtub nõukogu 2018. aasta resolutsioonist[186]. Strateegiaga edendatakse noorte osalust demokraatlikus elus, toetatakse sotsiaalset kaasatust ja kodanikuaktiivsust ning seatakse eesmärgiks tagada, et kõikidel noortel on ühiskonnas osalemiseks vajalikud vahendid. ELi noortestrateegia hõlmab Euroopa noorte 11 eesmärki, millega on kindlaks määratud noorte elu mõjutavad sektoriülesed valdkonnad.

ELi noortestrateegia põhivaldkonna „Ühendamine“ eesmärk on hõlbustada kontaktide loomist ja kogemuste vahetamist noorte vahel, sest see on ELi edasise arengu jaoks määrava tähtsusega. Parimaid võimalusi kontaktide loomiseks pakuvad mitmesugused õpirändetegevused, nagu noortevahetused ja algatus „DiscoverEU“. Põhivaldkonna „Kaasamine“ raames hõlbustab strateegia noorte osalemist näiteks noorte osalustegevuste ja ELi noortedialoogi kaudu. Põhivaldkonna „Võimestamine“ raames hõlbustab strateegia kvaliteetset noorsootööd, näiteks noorsootöötajate õpirände ja koostöö, koolituse ja võrgustike loomise kaudu.

Projektid ja tegevused kõigis vormides ja sektorites saavad ELi noortestrateegiast inspiratsiooni ammutada ja selle strateegia elluviimisele kaasa aidata. Selleks tuleb kindlaks teha, kas ja kuidas edendab projekt järgmist:

---

[184] Põhiosa selle meetme jaoks ette nähtud eelarvest eraldatakse ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide organisatsioone ja osalejaid kaasavate riikidevaheliste tegevuste toetamiseks. Kuni 20 %ga kasutada olevast eelarvest saab siiski rahastada rahvusvahelist õpirändetegevust, kuhu on kaasatud organisatsioonid ja osalejad ELi naabruses asuvatest programmivälistest kolmandatest riikidest (1.–3. piirkond, vt programmijuhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid“).

[185] Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa noorsootöö tegevuskava koostamise raamistiku kohta: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.415.01.0001.01.EST.
Lisateave Euroopa noorsootöö tegevuskava rakendamise kohta on kättesaadav veebisaidil www.bonn-process.net.

[186] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.456.01.0001.01.EST&toc=OJ%3AC%3A2018%3A456%3AFULL

- Euroopa noorte eesmärgid[187];
- ELi noorsootööpoliitika[188,189];
- ELi õpirändepoliitika[190,191];
- Euroopa noorteaasta pärand[192].

Et saada toetust oma projektide sidumiseks ELi noortestrateegiaga, võtke ühendust oma riikliku büroo või SALTO teabekeskustega.

Euroopa Liidu noortestrateegia on kättesaadav aadressil https://youth.europa.eu/strategy_et.

Noortevaldkonna teemastrateegiad

Programmi „Erasmus+" eesmärk on edendada noorte osalust, informaalse ja mitteformaalse õppimise protsesside kvaliteedi parandamist ning kvaliteetse noorsootöö arendamist. Neid valdkondi toetatakse ka konkreetsete teemastrateegiate abil, näiteks noorte osalemise strateegia, noortepassi strateegia ja Euroopa koolitusstrateegia (ETS)[193].

TEGEVUSTE KIRJELDUS

Täienduskoolitustegevused

Täienduskoolitustegevused on riikidevahelised või rahvusvahelised õpirändetegevused, mille eesmärk on toetada noorsootöötajate kutsealast arengut. Täienduskoolitustegevused hõlmavad järgmist:

- **õpikäigud ja mitmesugused lähetused**, näiteks töövarjuna tegutsemine, noorsootöötajate vahetused ja vastastikõpe välismaistes noorsootöö organisatsioonides ja noortevaldkonnas tegutsevates organisatsioonides;
- meetmes osalevate ja selle eesmärke toetavate noorsootöötajate **võrgustike ja kogukonna arendamine**;
- **koolitused** pädevuste arendamiseks (lähtudes näiteks olemasolevatest pädevusmudelitest), et rakendada kvaliteetse noortetöö tavasid või uurida ja katsetada uuenduslikke meetodeid (mis on seotud näiteks digitaalse ja nutika noortetööga[194]);
- **seminarid ja õpikojad**, millega toetatakse eelkõige teadmiste loomist ja parima tava jagamist seoses ELi noortestrateegia ja selle elluviimist toetavate ELi programmide eesmärkide, väärtuste ja prioriteetidega.

Noorsootöötajate õpirände projektide raames ei ole rahastamiskõlblikud järgmised tegevused: akadeemilised õppereisid; tegevused, mille eesmärk on teenida rahalist kasu; tegevused, mida võib lugeda turismiks; festivalid; puhkusereisid; esinejate ringreisid, korralised koosolekud.

Süsteemiarendus- ja teavitustegevused

Noorsootöötajate õpirände projektid võivad hõlmata **süsteemiarendus- ja teavitustegevusi**. Tegemist on täiendavate tegevustega, mille eesmärk on suurendada õpirändeprojekti praktilist mõju. See hõlmab kõiki tegevusi, millega aidatakse ellu

[187] https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals_et
[188] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.415.01.0001.01.EST.
[189] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202403526.
[190] https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3364.
[191] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32022H0411%2801%29.
[192] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM:2024:1:FIN.
[193] Noorte osalemise strateegia: https://participationpool.eu/resource-category/youth-participation/youth-participation-strategy/; noortepass: https://www.youthpass.eu/de/about-youthpass/youthpass-strategy/; Euroopa koolitusstrateegia: https://www.salto-youth.net/rc/training-and-cooperation/trainingstrategy/.
[194] Nõukogu järeldused nutika noorsootöö kohta: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XG1207(01)

viia Euroopa noorsootöö tegevuskava,[195] et parandada noorsootöö kvaliteeti, innovatsiooni ja tunnustamist, ning tutvustada omandatud uusi teadmisi ja vahendeid projektides osalevatele organisatsioonidele ja laiemalt. Need täiendavad tegevused võimaldavad suuremate kogemuste ja ressurssidega toetusesaajatel katsetada uuenduslikke meetodeid ja meetmeid ühiste probleemide lahendamiseks; sel viisil kujundatakse välja n-ö Euroopa noorsootöö labor, kus koondatakse projektides elluviidud, ent laiema mõjuga täienduskoolitustegevusest saadud kogemused.

Näiteks võidakse töötada välja vahendeid ja jagada tavasid, et soodustada noorsootöötajate organisatsioonide ja süsteemide arendamist, korraldada teavitustegevust ja kogukonna arendamise tegevust ning tutvustada uuenduslikke meetodeid, sh digitehnoloogia kasutuselevõtt noorsootöös. Need tegevused ei piirdu üksnes tulemuste levitamisega järelmeetmete etapis, mis on osa projekti tavapärasest elutsüklist, ning võivad hõlmata sihipärasemaid ja strateegilisemaid tulemuste levitamise meetmeid.

Süsteemiarendus- ja teavitustegevust võidakse ellu viia riikidevahelisel, rahvusvahelisel või riigi tasandil.

Ettevalmistavad kohtumised

Ettevalmistava kohtumise eesmärk on tagada tegevuste kvaliteet, hõlbustades ja valmistades ette korraldustööd, luues usaldust ja mõistmist ning kindlad partnerlussuhted osalevate organisatsioonide ja inimeste vahel. Ettevalmistavad kohtumised toimuvad ühe vastuvõtva organisatsiooni riigis enne täienduskoolitustegevuse algust.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Selle meetme raames toetatav projekt peab hõlmama üht või mitut täienduskoolitustegevust. Tegevusi võib paindlikult kombineerida, sõltuvalt projekti eesmärkidest ning osaleva(te) organisatsiooni(de) ja noorsootöötajate vajadustest.

Projekti viivad ellu vähemalt kaks organisatsiooni. Kõik kaasatud organisatsioonid tuleb nimetada taotluse esitamise etapis, kuna tugev partnerlus on kvaliteetse projekti elluviimise põhieeldus. Tagamaks, et projekti kaasatud organisatsioonid saavad osalemisest kasu, peaks projekt olema asjakohane nende igapäevases töös noortega ning kooskõlas nende eesmärkide ja vajadustega. Osalevatel organisatsioonidel on osalejaid saatev ja/või osalejaid vastuvõttev (st tegevust võõrustav) roll. Üks organisatsioonidest võtab endale ka koordinaatori rolli ja esitab kõigi partnerite nimel projektitaotluse.

Kui seda peetakse vajalikuks, võib toetust saav organisatsioon paluda noorsootöötajate õpirändeprojektis osalejatel maksta enne tegevuse algust osalustasu. Osalustasu peab olema väga väike, proportsionaalne projekti elluviimiseks antud toetusega, selgelt põhjendatud osaleja otsese kasuga, osalejatele hästi selgitatud ja põhjendatud ja kogutud mittetulunduslikul alusel ning see ei tohi luua ebaõiglasi takistusi osalemisele. Osalustasu ei tohi koguda vähemate võimalustega osalejatelt. Toetusesaaja võib kasutada kulukategooriat „kaasamistoetus“, et katta kõik erivajadused, mis tulenevad nende osalejate puhul esinevatest takistustest. Toetust saava organisatsiooni valitud muud teenuseosutajad ei tohi nõuda osalejatelt lisatasusid ega muid osalustasusid. Toetusesaaja peab lõpparuandes deklareerima kõik osalejatelt kogutud osalustasud.

Projekt koosneb neljast etapist:

- **kavandamine** (mille käigus määratakse kindlaks vajadused, eesmärgid, õpiväljundid, tegevuse vormid, koostatakse tööprogramm, tegevuste ajakava jne);
- **ettevalmistamine** (praktilised korraldused, osalejate väljavalimine, lepingute sõlmimine partneritega, osalejate keeleline / kultuuridevaheline / õppe ja konkreetse ülesandega seotud ettevalmistamine enne lahkumist jne);
- tegevuste **elluviimine**;

[195] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.415.01.0001.01.EST ja https://www.growingyouthwork.eu/.

- **järelmeetmed** (tegevuste hindamine, osalejate õpiväljundite kindlakstegemine ja dokumenteerimine ning projekti tulemuste levitamine ja kasutamine).

Kvaliteetne noorsootöötajate õpirände projekt:

- mõjutab selgelt osalevate noorsootöötajate igapäevast tööd noortega ja nende organisatsioone;
- eeldab osalevate organisatsioonide ja noorsootöötajate aktiivset kaasamist: nad peaksid aktiivselt osalema projekti kõigis etappides, et seeläbi veelgi rohkem õppida ja areneda;
- põhineb noorsootöötajate hariduse ja kutsealase arengu[196] valdkonnas selgelt kindlakstehtud vajadustel, mis on seotud eelkõige kvaliteedi, innovatsiooni ja tunnustamisega, ning sellega kaasnevad asjakohased valiku-, ettevalmistus- ja järelmeetmed;
- tagab, et osalejate mitteformaalse ja informaalse õppe käigus omandatud õpiväljundeid tunnustatakse sobival viisil ning et projekti väljundid, sh meetodid, materjalid ja vahendid, on ülekantavad, et neid hakatakse osalevates organisatsioonides kasutama – mis omakorda toetab noorsootöö organisatsioonide arengut – ning et neid levitatakse noortevaldkonnas laiemalt;
- innustab osalejaid mõtisklema Euroopa jaoks oluliste teemade ja euroopalike väärtuste üle ning annab noorsootöötajatele vahendid ja meetodid, mis aitavad neil arvestada oma igapäevatöös mitmekesisusega ja suhtuda sellesse austavalt;
- edendab uuenduslike tavade ja meetodite kasutamist, näiteks digitaalse noorsootöö tegevuste kaasamist, et nende abil võidelda veebis leviva mis tahes desinformatsiooni ja valeuudistega.

Programmi „Erasmus+“ riiklikud bürood korraldavad korrapäraselt koolitus- ja koostöötegevust. See tegevus hõlmab programmi „Erasmus+“ taotlejatele ja toetusesaajatele mõeldud kontaktide loomise seminare, veebiüritusi ja muid koostööpartnerite leidmise võimalusi. Teave koolitus- ja koostöötegevuse kohta on kättesaadav Euroopa koolituskalendris: https://www.salto-youth.net/tools/european-training-calendar/. Inspiratsiooniallikana saab kasutada ka SALTO abivahendeid: https://www.salto-youth.net/tools/.

Õpiprotsess

Noorsootöötajate õpirände projekt peab toetama refleksiooniprotsessi, õpiväljundite kindlakstegemist ja dokumenteerimist – eelkõige noortepassi kaudu –, et toetada projekti väljundite, projektist tulenevate noorsootöö tavade, meetodite ja materjalide tunnustamist ja mõju noortevaldkonnas.

Osalejate kaitse ja turvalisus

Projekti kavandades ja ette valmistades tuleb tähelepanu pöörata osalejate kaitse ja turvalisuse küsimustele ning näha ette kõik vajalikud meetmed riskide vältimiseks või vähendamiseks.

Erasmuse programmi kvaliteedistandardid

Kõik selle meetme raames toetatavad projektid peavad vastama **Erasmuse programmi kvaliteedistandarditele** kvaliteetsete õpirändetegevuste korraldamiseks. Erasmus+ programmi noortevaldkonna kvaliteedistandardid hõlmavad meetme aluspõhimõtteid ning konkreetseid rakendustavasid selliste projektiülesannete puhul nagu osalejate valimine ja ettevalmistamine, õpiväljundite määratlemine, hindamine ja tunnustamine, projektitulemuste jagamine jne. Erasmus+ programmi noortevaldkonna kvaliteedistandardid on kättesaadavad aadressil https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/documents-and-guidelines/erasmus-quality-standards-mobility-projects-youth.

[196] Euroopa koolitusstrateegia noorsootöötajate pädevusmudel rahvusvaheliseks tööks, https://www.salto-youth.net/rc/training-and-cooperation/trainingstrategy/.

HORISONTAALSED MÕÕTMED

Õpirändeprojekti kavandades tuleb arvesse võtta järgmisi horisontaalseid mõõtmeid.

Kaasamine ja mitmekesisus

Programmi „Erasmus+“ eesmärk on edendada kõigis meetmetes võrdseid võimalusi ja võrdset juurdepääsu, kaasamist ja õiglust. Organisatsioonid peaksid projektitegevusi kavandades mõtlema nende juurdepääsetavusele ja kaasavusele, võttes arvesse vähemate võimalustega osalejate arvamusi ja kaasates neid otsustusprotsessi.

- Noorsootöötajate õpirände projektid sobivad iseäranis hästi selleks, et suurendada noorsootöötajate teadlikkust mitmekesisusest ning parandada oskusi ja pädevusi vähemate võimalustega osalejate kaasamiseks noorsootöösse. Osalevate noorsootöötajate kaasamine projekti kõigis etappides võimaldab hoolikat juhendamist kogu õpi- ja arenguprotsessi jooksul ja vahetumat tagasiside andmist.
- Koolitajate ja juhendajate kohalviibimine enamiku tegevuste juures tagab asjakohasema ja kohandatud lähenemisviisi, mis vastab täpselt osalejate vajadustele.
- Kogu projekti jooksul tuleks teadlikult tegeleda kaasamise ja mitmekesisuse teemadega. Neid tahke tuleks arvesse võtta projekti kavandamisel, ettevalmistamisel, elluviimisel ja järelmeetmetes. Eriti tähtis on viis, kuidas projektiga suurendatakse osalevate organisatsioonide suutlikkust lahendada kaasamise ja mitmekesisusega seotud küsimusi ka igapäevases tegevuses.
- See tegevusvorm on samuti sobiv vähemate võimalustega osalejate kaasamiseks. Võttes arvesse tegevusvormiga pakutavat paindlikkust (nt tegevuse kestuse, liigi jms osas), on seda võimalik kohandada osalejate vajadustele. Kaasamine ja mitmekesisus sobivad hästi ka noorsootöötajate õpirände projekti keskseks teemaks – näiteks võib projekti eesmärk olla kaasavate tavade ja meetodite vahetamine.

Keskkonnakestlikkus

Projektiga tuleks soodustada osalejate keskkonnakestlikku ja keskkonna suhtes vastutustundlikku käitumist, suurendades teadlikkust sellest, kui oluline on võtta meetmeid selleks, et vähendada õpirändetegevuste keskkonnajalajälge või heastada tekitatud kahju. Projekti kavandades ja ellu viies tuleb tegutseda keskkonnateadlikult ja integreerida sellesse keskkonnakestlikke tavasid, näiteks valida pigem korduskasutatavaid või loodussäästlikke materjale, vähendada jäätmeteket, edendada ringlussevõttu ning eelistada keskkonnakestlikke transpordivahendeid.

Digipööre

Programmi „Erasmus+“ raames toetatakse kõiki osalevaid organisatsioone digitaalsete vahendite ja õppemeetodite kasutuselevõtmisel, et täiendada füüsilise õpirändega seotud tegevust, edendada koostööd partnerorganisatsioonide vahel ning parandada tegevuste kvaliteeti. Soovitatav on võtta kasutusele digitaalsed ja veebipõhised elemendid, et hõlbustada vähemate võimalustega isikute osalemist. Projektide ja tegevustega, mille eesmärk on parandada digioskusi, soodustada digipäevust ja/või suurendada teadlikkust digitehnoloogia riskidest ja võimalustest, on programmi raames võimalik muuta hoiakuid ning edendada digitaalsete ja põimitud lähenemisviiside väljakujundamist noorte osalustegevustes.

Olenevalt tegevuste ülesehitusest ja eesmärkidest võidakse õpirändega suurendada digipädevust ja -teadlikkust ning edendada uue tehnoloogia kasutuselevõttu.

Osalemine demokraatlikus elus, ühised väärtused ja kodanikuosalus

Programmi „Erasmus+“ raames toetatakse kõiki noorte osaluse mõõtmeid. Noorsootöötajate õpirändetegevused peaksid tugevdama osalejate osalemisoskusi, sotsiaalset ja kultuuridevahelise suhtlemise pädevust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust ning nende kutseoskusi noorte osaluse toetamiseks. Võimaluse korral peaksid projektid pakkuma noorsootöötajatele võimalusi demokraatlikuks osalemiseks, sealhulgas võimalust kodanikuosaluseks ning võimalust

mõjutada otsuste tegemist neid puudutavates küsimustes ja osaleda asjaomaste otsuste tegemisel. Need peaksid sisaldama ka osalusmõõdet, st pakkuma noorsootöötajatele asjakohaseid võimalusi aktiivselt tegutseda ja osaleda projekti tegevuste kavandamisel ja läbiviimisel[197]. Samuti tuleks projektidega parandada osalejate arusaamist Euroopa Liidust ja Euroopa ühistest väärtustest, sealhulgas demokraatlike põhimõtete, inimväärikuse ning ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtete austamisest, kultuuridevahelisest dialoogist ning Euroopa sotsiaalsest, kultuuri- ja ajaloopärandist.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Kes võib esitada taotluse?	Taotluse võib esitada iga ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud rahastamiskõlblik osalev organisatsioon. See organisatsioon esitab taotluse kõigi projekti kaasatud osalevate organisatsioonide nimel[198].
Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid	Osalev organisatsioon võib olla mittetulundusühing, ühendus, valitsusväline organisatsioon; Euroopa noorte vabaühendus; kohaliku, piirkonna, riigi tasandi avalik-õiguslik asutus; sotsiaalne ettevõte või ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas tegutsev kasumit taotlev asutus, kellel on tõendatud kogemus noortevaldkonnas, tingimusel et selle asutuse osalemisel ei ole ärilist ega kasumi teenimise eesmärki. Osalev organisatsioon peab olema asutatud ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või ELi naabruses asuvas programmivälises kolmandas riigis (1.–3. piirkond; vt programmijuhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid“).
Osalevate organisatsioonide arv	Projektis peavad kaasa lööma vähemalt kaks eri riikides asuvat osalevat organisatsiooni (vähemalt üks saatev organisatsioon ja vähemalt üks vastuvõttev organisatsioon). Sama organisatsioon (üks OID-kood) ei saa olla selles tegevuses taotleja või partnerina seotud rohkem kui viie taotlusega ühe tähtaja kohta.
Projekti kestus	3–24 kuud.
Kellele esitada taotlus?	Selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt: • **11. veebruaril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** projektide puhul, mida hakatakse ellu viima ajavahemikus sama aasta 1. juunist kuni 31. detsembrini; • **5. oktoobril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** projektide puhul, mida hakatakse ellu viima ajavahemikus järgneva aasta 1. veebruarist kuni 30. juunini.
Kuidas esitada taotlus?	Üksikasjalik teave taotluse esitamise kohta on esitatud käesoleva juhendi C osas.
Lisad	Iga projekt peab hõlmama vähemalt ühte täienduskoolitustegevust. Taotlusvormile tuleb lisada iga projektis kavandatava täienduskoolitustegevuse, ettevalmistava kohtumise ja süsteemiarendus- või teavitustegevuse ajakava.

[197] Ressursse ja inspiratsiooni saab SALTO osaluse ja teabe ressursikeskuse koostatud noorte osaluse moodulite komplekti 12. moodulist („Osalemise kavandamine“), mille eesmärk on pakkuda noorsootöötajatele oskusteavet, soovitusi, vahendeid ja praktilisi juhiseid ning analüüsi noorte osaluse edendamiseks: https://participationpool.eu/toolkit/.

[198] Osalevad organisatsioonid peavad andma taotlevale organisatsioonile allkirjastatud ühinemisvormi. Ühinemisvormid tuleb esitada taotluse esitamise etapis ja kõige hiljem toetuslepingule allakirjutamise ajal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Täienduskoolitustegevuste miinimumnõuded

Tegevuste kestus	2–60 päeva, v.a reisimisele kuluv aeg. 2 miinimumpäeva peavad olema järjestikused.
Tegevuse toimumiskoht (kohad)	Tegevus peab toimuma ühe (või liikuva tegevuse puhul mitme) tegevuses osaleva organisatsiooni riigis. **Erand:** tegevus ei tohi toimuda Valgevenes ega Venemaal.
Osalevate organisatsioonide arv	Projektis peavad kaasa lööma vähemalt kaks eri riikides asuvat osalevat organisatsiooni (vähemalt üks saatev organisatsioon ja vähemalt üks vastuvõttev organisatsioon). **Tegevus ELi liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides**: kõik osalevad organisatsioonid peavad olema asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. **Tegevus ELi naabruses asuvate programmiväliste kolmandate riikidega**: tegevusse peab olema kaasatud vähemalt üks osalev organisatsioon ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist ja üks osalev organisatsioon ELi naabruses asuvast programmivälisest kolmandast riigist (1.–3. piirkond).
Rahastamiskõlblikud osalejad	Vähemalt 16-aastased Osalejad peavad elama neid saatva või vastu võtva organisatsiooni riigis. Koolitajaid, saatvaid isikuid ja juhendajaid ei käsitata tegevuses osalejatena, kuid neil on õigus saada teatavate eelarvekategooriate raames toetust.
Osalejate arv	Osalejate arv: kuni 50 osalejat iga projekti raames kavandatud tegevuse puhul. Koolitajaid, saatvaid isikuid ega juhendajaid ei võeta osalejate arvus arvesse. Igas tegevuses peab olema osalejaid vastuvõtva organisatsiooni riigist.
Muud kriteeriumid	Vähemalt üks tegevuses osalevatest saatvatest või vastuvõtvatest organisatsioonidest peab olema riigist, kus asub riiklik büroo, kellele esitatakse taotlus.

Ettevalmistavate kohtumiste miinimumnõuded

Tegevuse toimumiskoht (kohad)	Täienduskoolitustegevuse puhul peab tegevus toimuma ühe vastuvõtva organisatsiooni riigis. **Erand:** tegevus ei tohi toimuda Valgevenes ega Venemaal.
Rahastamiskõlblikud osalejad	Osalevate organisatsioonide esindajad, koolitajad ja juhendajad[199].

[199] Ettevalmistavatel kohtumistel osalevatelt isikutelt oodatakse ka põhitegevuses osalemist.

HINDAMISKRITEERIUMID

Esitatud taotlusi hinnatakse 100 punkti skaalal, lähtudes allpool esitatud kriteeriumidest ja punktisummadest. Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab see koguma:

- vähemalt 60 punkti 100 maksimumpunktist ja
- vähemalt poole maksimaalsest punktisummast igas kolmes allpool esitatud hindamiskriteeriumide kategoorias.

Asjakohasus, põhjendatus ja mõju (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: • taotleja profiil, kogemused ja tegevused on noortevaldkonnaga seotud; • projektis keskendutakse ELi noortedialoogi ühele või mitmele prioriteedile või ELi noorte eesmärkidele; • projektiga suudetakse soodustada programmi järgmisi mõõtmeid: kaasamine ja mitmekesisus, ökoloogiline kestlikkus, digipööre ja osalus; • projekt on meetme eesmärke silmas pidades asjakohane; • projekt on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; • projekt ja kavandatavad tegevused vastavad osalevate noorsootöötajate ja noorsootöö organisatsioonide arenguvajadustele; • projekt on sobiv selleks, et o tugevdada või muuta osalevate organisatsioonide tegevust noorsootöö kvaliteedi, innovatsiooni ja tunnustamise osas, samuti nende suutlikkust ja tegevusulatust võimaluse korral kohalikust üleilmseks; o võimaldada osalevatel noorsootöötajatel saavutada kvaliteetseid õpiväljundeid; o kaasata noorsootööd tegevaid osalejaid osalevatest organisatsioonidest ja organisatsioonidest, kes teevad konkreetset noorsootööd ja töötavad korrapäraselt noortega kohalikul tasandil; o avaldada mõju osalevatele noorsootöötajatele ja organisatsioonidele projekti ajal ja pärast projekti lõppu; o avaldada mõju muudele kui projektis otseselt osalevatele organisatsioonidele ja isikutele kohalikul, piirkondlikul, riigi ja/või Euroopa või üleilmsel tasandil; • kavandatavad süsteemiarendus- ja teavitustegevused aitavad kaasa noorsootöö keskkonna arengule (vajaduse korral); • projektiga kaasatakse meetmesse uusi tulijaid ja vähemate kogemustega organisatsioone.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 40)	Hinnatakse järgmist:

	• mil määral on projektitaotluses kirjeldatud kindlaksmääratud vajaduste, projekti eesmärkide, osalejate profiilide ja kavandatavate tegevuste kokkusobivust; • mil määral on projektitaotluses selgelt ja veenvalt kirjeldatud kõiki projekti etappe (ettevalmistamine, läbiviimine ja järelmeetmed) ning osalejate aktiivset osalemist kõigis etappides; • tasakaalustatud esindatus osalejate hulgas riikide ja sugude lõikes; • noorsootöötajate valimise meetmete asjakohasus ja kooskõla õiguslikus aluses sätestatud noorsootöötaja määratlusega; • mil määral on kavandatavad tegevused juurdepääsetavad ja kaasavad ning avatud erineva tausta ja võimetega osalejatele; • mil määral hõlmavad tegevused kestlikke ja keskkonnasõbralikke tavasid; • kas kavandatud õppemeetodid, sealhulgas kõik digitaalsed vahendid või veebipõhised komponendid, on tegevuste seisukohast asjakohased; • kas refleksiooniprotsessi toetusmeetmed ning osalejate õpiväljundite väljaselgitamine ja dokumenteerimine ja Euroopa läbipaistvus- ja tunnustamisvahendite, eelkõige noortepassi kasutamine on asjakohased; • kas süsteemiarenduse ja teavitustegevuse osana kavandatud vahendid ja tavad on asjakohased ning mil määral saab neid levitada ja kasutada teiste organisatsioonide innustamiseks (vajaduse korral).
Projekti juhtimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: • praktilise korralduse ning juhtimis- ja toetamismeetodite kvaliteet on rahuldav; • osalejate ohutuse ja kaitse tagamiseks ette nähtud meetmed on piisavad ja tõhusad; • tegevustega seotud ülesanded ja kohustused on kooskõlas Erasmuse programmi kvaliteedistandarditega selgelt kindlaks määratud; • rühma(de)s osalejate ja osalevate organisatsioonide vahelise ning teiste asjaomaste sidusrühmadega tehtava koostöö ja teabevahetuse kava loob projekti juhtimiseks tugiraamistiku; • taotleja on kavandanud sobiva viisi projekti eri etappide ja väljundite hindamiseks vastavalt projekti eesmärkidele; • taotleja on kavandanud sobiva viisi projekti väljundite levitamiseks osalevates organisatsioonides ja väljaspool neid organisatsioone; • projekt sisaldab meetmeid, mille eesmärk on tagada projekti tulemuste kestlikkus pärast projekti lõppu.

Kui kaks või enam taotlust on saanud sama koondpunktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma esmalt kriteeriumi „Asjakohasus, põhjendatus ja mõju“ ning seejärel kriteeriumi „Projekti kavandamise kvaliteet“ puhul.

RAHASTAMISEESKIRJAD

<table>
<tr><th>Eelarvekategooria</th><th>Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid</th><th colspan="3">Summa</th></tr>
<tr><td>Korraldustoetus</td><td>Otseselt õpirändetegevuste elluviimisega seotud kulud.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse osalejate arv. saatvad isikud, koolitajad ja juhendajad ei saa korraldustoetust.</td><td colspan="3">125 eurot täienduskoolitustegevuses osaleja kohta</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Reisitoetus</td><td rowspan="8">Toetus, mis aitab katta osalejate, sh koolitajate, saatvate isikute ja juhendajate kulud seoses reisimisega lähtekohast tegevuse toimumiskohta ja tagasi.

Alla 500 km pikkuse vahemaa korral kasutavad osalejad reisimiseks üldjuhul vähese heitega transpordivahendeid.

Üle 500 km pikkuse vahemaa puhul soovitatakse osalejatel tungivalt kasutada erinevaid transpordiliike, et muuta oma reis keskkonnasäästlikumaks.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse sihtkoha kaugus ja inimeste arv.

Taotleja peab märkima lähtekoha ja tegevuse toimumise koha vahemaa,[200] kasutades Euroopa Komisjoni pakutavat vahemaa kalkulaatorit[201].

Liikuva tegevuse puhul peaks taotleja individuaalsete toimumiskohtade vahelised vahemaad kokku liitma ja valima koguarvule vastava sihtkoha kauguse vahemiku[202].</td><td>Sihtkoha kaugus</td><td>Keskkonnakestlik reisimine</td><td>Muu reisimine</td></tr>
<tr><td>10–99 km</td><td>56 eurot</td><td>28 eurot</td></tr>
<tr><td>100–499 km</td><td>285 eurot</td><td>211 eurot</td></tr>
<tr><td>500–1999 km</td><td>417 eurot</td><td>309 eurot</td></tr>
<tr><td>2000–2999 km</td><td>535 eurot</td><td>395 eurot</td></tr>
<tr><td>3000–3999 km</td><td>785 eurot</td><td>580 eurot</td></tr>
<tr><td>4000–7999 km</td><td>1188 eurot</td><td>1188 eurot</td></tr>
<tr><td>8000 km või enam</td><td>1735 eurot</td><td>1735 eurot</td></tr>
</table>

[200] Näiteks kui osaleja on pärit Madridist (Hispaania) ja tegevus toimub Roomas (Itaalia), arvutab taotleja vahemaa Madridist Rooma (1365,28 km) ning valib seejärel vastava sihtkoha kauguse vahemiku (st 500–1999 km).

[201] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/distance-calculator

[202] Näiteks kui osaleja on pärit Madridist (Hispaania) ja ta osaleb liikuvas tegevuses, mis toimub esmalt Roomas (Itaalia) ja seejärel Ljubljanas (Sloveenia), peab taotleja tegema järgmist: a) arvutama vahemaa Madridist Rooma (1365,28 km) ja Roomast Ljubljanasse (489,75 km) ning need kokku liitma (1855,03 km); b) valima sihtkoha kauguse vahemiku (st 500–1999 km) ning c) tegema kindlaks ELi toetuse, mille abil saab katta kulud, mis kaasnevad osaleja reisimisega Madridist Ljubljanasse (Rooma kaudu) ja tagasi (275 eurot).

Individuaalne toetus	Elamiskulud. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse vastuvõttev riik, viibimise kestus osaleja, saatvate isikute, koolitajate ja (vajaduse korral) juhendajate kohta, mis hõlmab ka üht reisimisele kuluvat päeva enne tegevuse läbiviimist ja üht reisimisele kuluvat päeva pärast tegevuse läbiviimist ning kuni **nelja lisapäeva**, kui osaleja, koolitajad, juhendajad ja saatvad isikud saavad keskkonnakestliku reisimise toetust.	Tabelis A2.2 esitatud summa osaleja kohta päevas. See tabel kehtib ka koolitajate, juhendajate ja saatvate isikute puhul. Kuni 1100 eurot osaleja, koolitaja, juhendaja ja saatva isiku kohta.
Kaasamistoetus	**Kaasamistoetus organisatsioonidele:** Kulud, mis on seotud vähemate võimalustega osalejaid kaasavate õpirändetegevuste korraldamisega. Koolitajad, saatvad isikud ja juhendajad ei saa organisatsioonidele mõeldud kaasamistoetust. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse vähemate võimalustega osalejate arv.	125 eurot osaleja kohta
	Kaasamistoetus osalejatele: lisakulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega osalejate ja neid saatvate isikute, koolitajate ja juhendajatega (sealhulgas põhjendatud reisi- ja elamiskulud, kui nendele osalejatele ei ole toetust taotletud reisi- ja individuaalse toetuse eelarvekategooriatest). **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma.	100 % rahastamiskõlblikest kuludest
Ettevalmistava kohtumise toetus	Ettevalmistava kohtumisega seotud kulud, sh reisi- ja elamiskulud. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** osalejad vastuvõtvast organisatsioonist. Toetust saab anda kõige enam kahele osalejale osaleva organisatsiooni ja tegevuse kohta. Peale selle saab toetust anda ühele	680 eurot osaleja ja ühe ettevalmistava kohtumise kohta.

	juhendajale/koolitajale mis tahes osalevast organisatsioonist ettevalmistava kohtumise kohta. Tingimuslik: taotleja peab põhjendama ettevalmistava kohtumise vajadust, eesmärke ja osalejate koosseisu ning riiklik büroo peab need heaks kiitma. Seda tingimust ei kohaldata akrediteerimissüsteemi raames rahastatavate projektide puhul.	
Süsteemiarendus- ja teavitustegevused	Kulud, mis on seotud täiendavate tegevuste elluviimisega. Kaudsed kulud: kaudse kuluna on rahastamiskõlblik kindlamääraline summa, mis ei ületa 7 % projekti rahastamiskõlblikest täiendavate tegevuste otsestest kuludest ning millega kaetakse toetusesaaja üldised halduskulud, mida saab seostada täiendavate tegevustega (nt elektri- või internetiarved, ruumidega seotud kulud, alalise personali kulud jne). **Rahastamismehhanism:** otseste kulude puhul tegelikud kulud ja kaudsete kulude puhul ühtne määr. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab põhjendama vajadust ja eesmärke ning riiklik büroo peab need heaks kiitma. Nende tegevuste jaoks saab kasutada kõige enam 10 % projekti kogukuludest.	Kuni 80 % rahastamiskõlblikest kuludest
Erakorralised kulud	Kulud, mis on seotud finantstagatise andmisega, kui riiklik büroo seda nõuab. Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega. Osalejate, saatvate isikute, koolitajate ja juhendajate suured reisikulud, mida suure geograafilise vahemaa või muude takistuste tõttu ei saa katta tavapärase reisitoetusega (st kui puhtamate ja väiksema süsinikdioksiidi heitega transpordivahendite kasutamine toob kaasa suured reisikulud). Kui toetust antakse suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulude jaoks, siis asendab see toetus ühikuhindadel põhinevat reisitoetust. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma. Suurte reisikuludega on tegemist juhul, kui ühikuhindadel põhinev reisitoetus ei kata 70 % osalejate reisikuludest. Kui toetust antakse suurte	**Finantstagatis:** 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. Suured reisikulud: 80 % rahastamiskõlblikest reisikuludest. **Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega:** 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

	reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulude jaoks, siis asendab see toetus tavapärase reisimise toetust.	

Tabel A2.2. Individuaalne toetus täienduskoolitustegevusteks

	Individuaalne toetus (eurodes päevas)
Austria	84
Belgia	88
Bulgaaria	60
Horvaatia	75
Küpros	81
Tšehhi	65
Taani	95
Eesti	76
Soome	93
Prantsusmaa	85
Saksamaa	77
Kreeka	80
Ungari	77
Island	99
Iirimaa	91
Itaalia	85
Läti	66
Liechtenstein	84
Leedu	65
Luksemburg	84
Malta	77
Madalmaad	92
Põhja-Makedoonia	57
Norra	94
Poola	68
Portugal	78
Rumeenia	64
Serbia	59
Slovakkia	67
Sloveenia	78
Hispaania	81

Rootsi	87
Šveits	84
Türgi	68
Ühendkuningriik	88
Naabruses asuvad programmivälised kolmandad riigid	62

NOORTE OSALUSTEGEVUS

Selle meetmega[203] toetatakse väljaspool formaalhariduse ja -koolituse süsteemi korraldatavaid tegevusi, millega soodustatakse, edendatakse ja hõlbustatakse noorte osalust Euroopa demokraatlikus elus kohalikul, piirkondlikul, riigi ja Euroopa tasandil.

Noorte osalemine tähendab seda, et noortel ja noorterühmadel on õigus, vahendid, keskkond, võimalus ja vajaduse korral toetus, et vabalt väljendada oma seisukohti, aidata kaasa ühiskondlike otsuste tegemisele neid puudutavates küsimustes ja seda mõjutada ning olla aktiivne meie kogukondade demokraatlikus ja ühiskondlikus elus. See on protsess, mille käigus jagatakse võimu noortega, olgu see siis otsuste tegemise või muude projekti raames toimuvate tegevuste kontekstis.

MEETME EESMÄRGID

Programmi „Erasmus+“ raames toetatakse kohalikul, riigi, riikidevahelisel ja rahvusvahelisel tasandil noorte algatatud osalusprojekte, milles innustatakse noori osalema Euroopa demokraatlikus elus ja püütakse saavutada üht või mitut alljärgnevat eesmärki:

- luua noortele võimalused osaleda ja õppida kodanikuühiskonnas ja poliitilises või demokraatlikus elus, teha oma arvamused kuuldavaks ja saavutada oma vajaduste arvessevõtmine;
- arendada osalusstruktuure, -mehhanisme ja -meetodeid, et pakkuda noortele võimalusi, tuge ja vahendeid neid puudutavate otsuste toetamiseks ja mõjutamiseks.

Toetatavad tegevused peaksid olema kooskõlas Euroopa ühiste väärtuste[204] ja põhiõigustega, suurendama teadlikkust nendest ning käsitlema noorte jaoks olulisi teemasid nende elu kõigis valdkondades. Toetatavad tegevused peaksid aitama suurendada noorte arusaama kohalikes, piirkondlikes, riiklikes ja Euroopa institutsioonides osalemisest ja nende huvi selle vastu ning arendama demokraatlikes protsessides osalemiseks vajalikke oskusi. Toetatavate tegevuste eesmärk võib olla ka suurendada poliitikakujundajate arusaama noorte osalemise tähtsusest ning parandada nende oskusi noortega suhtlemisel ja nende kaasamisel otsuste tegemisse.
Projektid võivad käsitleda erinevaid osalemise vorme ja neid tuleks rakendada kaasaval viisil.

POLIITILINE TAUST

[203] Põhiosa selle meetme jaoks ette nähtud eelarvest eraldatakse ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide organisatsioone ja osalejaid kaasavate riikidevaheliste tegevuste toetamiseks. Kuni 20 %ga kasutada olevast eelarvest saab siiski rahastada rahvusvahelist õpirändetegevust, kuhu on kaasatud organisatsioonid ja osalejad ELi naabruses asuvatest programmivälistest kolmandatest riikidest (1.–3. piirkond, vt programmijuhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid“).

[204] Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 on sätestatud, et liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine. Need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus.

Euroopa Liidu noortestrateegias 2019–2027 on esitatud noortevaldkonna ELi koostöö raamistik, mis lähtub nõukogu 2018. aasta resolutsioonist[205]. Strateegiaga edendatakse noorte osalust demokraatlikus elus, toetatakse sotsiaalset kaasatust ja kodanikuaktiivsust ning seatakse eesmärgiks tagada, et kõikidel noortel on ühiskonnas osalemiseks vajalikud vahendid. ELi noortestrateegia hõlmab Euroopa noorte 11 eesmärki, millega on kindlaks määratud noorte elu mõjutavad sektoriülesed valdkonnad.

ELi noortestrateegia põhivaldkonna „Ühendamine" eesmärk on hõlbustada kontaktide loomist ja kogemuste vahetamist noorte vahel, sest see on ELi edasise arengu jaoks määrava tähtsusega. Parimaid võimalusi kontaktide loomiseks pakuvad mitmesugused õpirändetegevused, nagu noortevahetused ja algatus „DiscoverEU". Põhivaldkonna „Kaasamine" raames hõlbustab strateegia noorte osalemist näiteks noorte osalustegevuste ja ELi noortedialoogi kaudu. Põhivaldkonna „Võimestamine" raames hõlbustab strateegia kvaliteetset noorsootööd, näiteks noorsootöötajate õpirände ja koostöö, koolituse ja võrgustike loomise kaudu.

Projektid ja tegevused kõigis vormides ja sektorites saavad ELi noortestrateegiast inspiratsiooni ammutada ja selle strateegia elluviimisele kaasa aidata. Selleks tuleb kindlaks teha, kas ja kuidas edendab projekt järgmist:

- Euroopa noorte eesmärgid[206];
- ELi noorsootööpoliitika[207,208];
- ELi õpirändepoliitika[209,210];
- Euroopa noorteaasta pärand[211].

Et saada toetust oma projektide sidumiseks ELi noortestrateegiaga, võtke ühendust oma riikliku büroo või SALTO teabekeskustega.

Euroopa Liidu noortestrateegia on kättesaadav aadressil https://youth.europa.eu/strategy_et.

Noorte osalemine on põhiõigus, mis põhineb rahvusvahelistel ja Euroopa inimõiguste standarditel, sealhulgas Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklitel 10 ja 11, millega tagatakse sõnavabadus ning kogunemis- ja ühinemisvabadus. Noorte osalemise toetamise ja arendamise tähtsus tugineb ka lapse õiguste konventsioonile (1990. aasta), eriti seoses artikli 12 „Õigus olla ära kuulatud" rakendamisega, mida on täpsustatud üldkommentaaris nr 12 (2009).

Noortevaldkonna teemastrateegiad

Programmi „Erasmus+" eesmärk on edendada noorte osalust, informaalse ja mitteformaalse õppimise protsesside kvaliteedi parandamist ning kvaliteetse noorsootöö arendamist. Neid valdkondi toetatakse ka konkreetsete teemastrateegiate abil, näiteks noorte osalemise strateegia, noortepassi strateegia ja Euroopa koolitusstrateegia (ETS)[212].

---

[205] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.456.01.0001.01.EST&toc=OJ%3AC%3A2018%3A456%3AFULL

[206] https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals_et

[207] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.415.01.0001.01.EST.

[208] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202403526.

[209] https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3364.

[210] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32022H0411%2801%29.

[211] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM:2024:1:FIN.

[212] Noorte osalemise strateegia: https://participationpool.eu/resource-category/youth-participation/youth-participation-strategy/; noortepass: https://www.youthpass.eu/de/about-youthpass/youthpass-strategy/; Euroopa koolitusstrateegia: https://www.salto-youth.net/rc/training-and-cooperation/trainingstrategy/.

TEGEVUSTE KIRJELDUS

Noorte osalustegevused on mitteformaalset õppimist hõlmavad tegevused, mille puhul keskendutakse noorte aktiivsele osalemisele. Selliste tegevuste eesmärk on pakkuda noortele võimalusi omavaheliseks suhtlemiseks, koostööks ning kultuuriliseks ja ühiskondlikuks tegevuseks. Toetust saavad tegevused peaksid aitama osalejatel tugevdada isiklikku, sotsiaalset, digi- ja kodanikupädevust.

Selle meetmega toetatakse noorte osalemise eri vorme, avades võimalusi aktiivseks osalemiseks erineva taustaga noortele.

Noorte osalustegevusi saab kasutada dialoogide ja arutelude pidamiseks noorte ja poliitikakujundajate vahel. Nende dialoogide ja arutelude eesmärk peaks olema poliitikakujundajate teadlikkus sellest, kui oluline on noortega väidelda ning võtta arvesse nende vajadusi ja arvamusi, ning poliitikakujundajate suurem pädevus selles valdkonnas, mis lõpptulemusena aitab tagada noortele võimaluse kasutada oma õigust osaleda neid mõjutavate otsuste tegemises kõigis eluvaldkondades. Noored peaksid saama avaldada oma arvamust (sõnastades seisukohti, ettepanekuid ja soovitusi) eelkõige selle kohta, kuidas noorsoopoliitikat tuleks Euroopas kujundada ja ellu viia. Noorte osalustegevused võivad toimuda ka kodanikualgatuse ja noorteaktivismi vormis, mis võimaldab noortel eri viisidel kaasa lüüa ning suurendada teadlikkust neile olulistest küsimustest ja esile kutsuda muutusi.

Noorte osalustegevusi võib korraldada nii rahvusvahelisel tasandil (kui tegevust viiakse ellu ühes või mitmes osalevas riigis ning sellesse on kaasatud mitteametlik(ud) noorterühm(ad) ja/või organisatsioonid mitmest osalevast riigist) kui ka riigi tasandil (kui tegevust viiakse ellu kohalikul, piirkondlikul või üleriigilisel tasandil ning sellesse on kaasatud mitteametlik(ud) noorterühm(ad) ja/või organisatsioonid ühest osalevast riigist), sõltuvalt projekti eesmärkidest ja kaasatud osapooltest. Kõik noorte osalustegevused, olenemata sellest, millisel tasandil neid ellu viiakse, peaksid pakkuma võimalust mõelda ELi väärtuste ja nendega seotud teemade üle ning nendega suhestuda, lisades igale projektile lisandväärtusena Euroopa mõõtme.

Toetatavate tegevuste hulka võivad kuuluda seminarid, arutelud, rollimängud, simulatsioonid, digivahendite (nt digitaalse demokraatia vahendite) kasutamine, teadlikkuse suurendamise kampaaniad, koolitused, kohtumised ja muul kujul virtuaalne või silmast-silma suhtlus noorte ja poliitikakujundajate vahel, konsultatsioonid, teabe- ja/või kultuuriüritused jne.

Näited tegevustest, mida saab projekti raames ellu viia:

- kohapealsed või veebipõhised töötoad ja/või kohtumised, seminarid või muud üritused/protsessid, mis pakuvad võimalusi noorte teavitamiseks, aruteludeks ja aktiivseks osalemiseks nende igapäevaeluga seotud küsimustes;
- noortega konsulteerimine, et teha kindlaks teemad ja probleemid, mis on nende jaoks eriti olulised (kohalikus, piirkondlikus, riigi või rahvusvahelises kontekstis), ja nende vajadused seoses osalemisega kõnealuste teemade käsitlemisel / probleemide lahendamisel;
- teadlikkuse suurendamise kampaaniad, milles keskendutakse noorte osalusele demokraatlikus elus, sealhulgas teabe- ja/või kultuuriüritused, mille keskmes on konkreetsed noortele olulised ühiskondlikud väljakutsed;
- simulatsioonid, milles matkitakse demokraatlike institutsioonide toimimist ja poliitikakujundajate rolle sellistes institutsioonides;
- poliitikakujundajate teadlikkuse suurendamine ja pädevuste arendamine seoses noorte osalemise kui õigusega, selle tähtsusega ja rakendamisvõimalustega kõigis sektorites.

Projekt võib koosneda erinevatest projektitegevustest, mis üheskoos aitavad kaasa kavandatud eesmärkide saavutamisele. Tavaliselt hõlmavad kõik projektid projektijuhtimisega seotud tegevusi, ellu viidud tegevuste seiret ja hindamist, projekti tulemuste nähtavuse ja levitamisega seotud meetmeid ning projektiga seotud peamisi pidevaid korrapäraseid tegevusi. Neid tegevusi tuleks rahastada eeskätt projekti juhtimise eelarvekategooria kaudu, mis näeb ette ühikuhindade alusel hüvitamist.

Sõltuvalt projekti ulatusest ja eesmärkidest võivad mõned projektid hõlmata ka muud liiki tegevusi, mille jaoks võib olla saadaval täiendav rahastus.

- Õpirändega seotud noorte osalusprojektid võivad olla kas riiklikud või riikidevahelised/rahvusvahelised ning peaksid alati toetama muid projektitegevusi.
- Projektid võivad hõlmata ka noorte osalusürituse korraldamist. Need üritused võivad olla erineva ulatuse ja kestusega, kuid need peaksid selgelt eristuma pidevatest projektijuhtimisega seotud tegevustest ning olema olulised projekti üldiste eesmärkide saavutamiseks. Noorte osalusüritused (mille jaoks on olemas spetsiaalsed täiendavad rahalised vahendid) peaksid hõlmama noorte ja/või poliitikakujundajate laiema sihtrühma füüsilist kohalolekut, st neil ei tohiks osaleda üksnes mitteametliku rühma liikmed või toetust saavate organisatsioonide noored, kes on otseselt seotud üldiste projektitegevustega. Mõned üritused võivad olla suunatud konkreetselt poliitikakujundajatele, kui nende pädevuse suurendamine aitab välja töötada kestlikumaid mehhanisme ja struktuure noorte osaluse jaoks ning on otseselt seotud projekti üldiste eesmärkidega. Vajaduse korral saab noorte osalusürituste korraldamiseks spetsiaalset toetust põhimõttel „osaleja ja ürituse kohta“, olenemata ürituse kestusest. Kolmanda isiku korraldatud üritusel osalemist ei tohiks käsitada noorte osalusüritusena ja see ei saa olla aluseks üritusepõhisele rahastamisele.

Taotlejad, kes kavatsevad lisada noorte osalusüritused oma projekti struktuuri, peaksid määrama kindlaks iga ürituse kestuse ja ulatuse, lähtudes projekti vajadustest ja oodatavatest tulemustest, eristades oma rahastamisvajadustest lähtudes kahte järgmist liiki üritusi:

- **õpirände komponendita üritused:** neid üritusi saab korraldada, ilma et osalejatele peaks maksma individuaalset toetust ja reisitoetust, kuna need ei ole seotud reisimise või ööbimise kuludega;
- **õpirände komponendiga üritused:** need üritused nõuavad mõnelt või kõigilt osalejatelt märkimisväärse vahemaa läbimist ja/või vähemalt ühte ööbimist ning neid ei saa korraldada mõnele või kõigile osalejatele individuaalset toetust (seotud elamiskuludega) ja/või reisitoetust maksmata.

Meetme raames ei toetata järgmisi tegevusi ega kaeta järgmisi kulusid: organisatsioonide või organisatsioonide võrgustike korralised koosolekud, parteipoliitiliste ürituste korraldamine, füüsiline taristu (nt hoonete ja nende püsiseadmete ehitamise/omandamise kulud).

Näited tugeva osaluselemendiga projektidest (sh muud kui noorte osalustegevuste vormis läbiviidavad projektid) ja asjaomased head tavad on kättesaadavad osalusvõimaluste andmebaasis[213].

PROJEKTI KAVANDAMINE

Selle meetme raames toetatavad projektid võivad hõlmata eespool kirjeldatud elemente erinevas kombinatsioonis. Neid elemente võib paindlikult kombineerida, sõltuvalt projekti eesmärkidest ning osaleva(te) organisatsiooni(de) ja osalejate vajadustest.

Projekti võib ellu viia üks või mitu mitteametlikku noorterühma[214], üks või mitu organisatsiooni (noorte aktiivsel osalusel) või nende kooslus. Mitteametlik(ud) noorterühm(ad) ja/või osalevad organisatsioonid tuleb nimetada taotluse esitamise etapis. Tagamaks, et projekti kaasatud organisatsioonid saavad osalemisest kasu, peaks projekt olema asjakohane nende igapäevases töös noortega ning kooskõlas nende eesmärkide ja vajadustega. Projekti võib kaasata ka teisi noori – kas mõnes tegevuses osalejana või tegevuste sihtrühma raames. Kui tegevuses osaleb ainult üks mitteametlik noorterühm, esitab taotluse rühma nimel üks selle liige. Kui projekti on kaasatud mitu rühma või organisatsiooni, võtab üks neist koordinaatori rolli ja taotleb projekti kõigi partnerite nimel.

[213] https://participationpool.eu

[214] Vähemalt neljast 13–30aastasest noorest koosnev rühm. Üks vähemalt 18aastane rühma liige täidab esindaja ülesandeid ja võtab endale rühma nimel vastutuse. Mitteametliku rühma määratlus on esitatud sõnastikus. Selle meetme ja sellega seotud sätete kontekstis kuulub mitteametlik noorterühm osaleva organisatsiooni mõiste alla. Viidet osalevale organisatsioonile tuleb käsitada nii, et see hõlmab ka mitteametlikku noorterühma.

Mitteametlikud noorterühmad võivad projektide rahastamist taotleda iseseisvalt või neid võib projekti (kaas)kavandamisel toetada organisatsioon, kes taotleb nende nimel toetust ja toetab neid hiljem projekti elluviimisel.

Kui seda peetakse vajalikuks, võib toetust saav organisatsioon paluda noorte osalustegevuses osalejatel maksta enne tegevuse algust osalustasu. Osalustasu peab olema väga väike, proportsionaalne projekti elluviimiseks antud toetusega, selgelt põhjendatud osaleja otsese kasuga, osalejatele hästi selgitatud ja põhjendatud ja kogutud mittetulunduslikul alusel ning see ei tohi luua ebaõiglasi takistusi osalemisele. Osalustasu ei tohi koguda vähemate võimalustega osalejatelt. Toetusesaaja võib kasutada kulukategooriat „kaasamistoetus", et katta kõik erivajadused, mis tulenevad nende osalejate puhul esinevatest takistustest. Toetust saava organisatsiooni valitud muud teenuseosutajad ei tohi nõuda osalejatelt lisatasusid ega muid osalustasusid. Toetusesaaja peab lõpparuandes deklareerima kõik osalejatelt kogutud osalustasud.

Projekt koosneb neljast etapist:

- kavandamine (mille käigus määratakse kindlaks vajadused, eesmärgid, õpiväljundid, tegevuse vorm, koostatakse tööprogramm, tegevuste ajakava jne);
- ettevalmistamine (praktilised korraldused, lepingute sõlmimine partneritega, kavandatavate tegevuste sihtrühma(de) kinnitamine, osalejate keeleline / kultuuridevaheline / õppe ja konkreetse ülesandega seotud ettevalmistamine enne lahkumist jne);
- tegevuste elluviimine;
- järelmeetmed (sealhulgas tegevuste hindamine, osalejate õpiväljundite kindlakstegemine ja dokumenteerimine ning projekti tulemuste levitamine ja kasutamine). Järelmeetmete etapi osana tuleks iga projekti puhul ette näha noortele osalejatele tagasiside andmine projekti konkreetsete väljundite kohta, sealhulgas selle kohta, kuidas väljunditest on teavitatud teisi asjaomaseid sidusrühmi ja/või kuidas sidusrühmad on neid kasutanud.

Osalevad organisatsioonid ja tegevustesse kaasatud noored peaksid osalema aktiivselt kõigis nimetatud etappides. Organisatsiooni(de) rakendatavate projektide puhul võib noorte kaasamise ulatus projekti eri etappides varieeruda, kui see on kooskõlas mõtestatud osalemise põhimõtetega. Praktilisi ideid ja suuniseid noorte osaluse edendamiseks saab noorte osaluse moodulite komplektist.

ELi noortedialoog

Kõigil tasanditel toimuvas noorte osalustegevuses on võimalik juhinduda ELi noortedialoogi[215] raames kindlaksmääratud teemadest ja prioriteetidest. Sarnaseks inspiratsiooniallikaks võivad olla ka Euroopa noorte eesmärgid, mis töötati välja osana ELi noortedialoogist ning millega määratakse kindlaks noorte elu mõjutavad sektoriülesed valdkonnad ja juhitakse tähelepanu probleemidele. Edukates noorte osalustegevustes saavutatud tulemusi saab omakorda kasutada sisendina ELi noortedialoogi järgmistes etappides.

Programmi „Erasmus+" riiklikud bürood korraldavad korrapäraselt koolitus- ja koostöötegevust. See tegevus hõlmab programmi „Erasmus+" taotlejatele ja toetusesaajatele mõeldud kontaktide loomise seminare, veebiüritusi ja muid koostööpartnerite leidmise võimalusi. Teave koolitus- ja koostöötegevuse kohta on kättesaadav Euroopa koolituskalendris: https://www.salto-youth.net/tools/european-training-calendar/. Inspiratsiooniallikana saab kasutada ka SALTO abivahendeid: https://www.salto-youth.net/tools/.

Õpiprotsess

Noorte osalustegevuse projekt peab toetama kõigi osalejate (st ka osalejad, kes ei ole projekti elluviiva mitteametliku noorterühma (elluviivate mitteametlike noorterühmade) liikmed ja/või kes ei osale aktiivselt projekti ettevalmistamises ja elluviimises) refleksiooniprotsessi ning individuaalsete õpiväljundite kindlakstegemist ja dokumenteerimist, eelkõige noortepassi kaudu.

[215] https://europa.eu/youth/strategy/euyouthdialogue_et

Osalejate kaitse ja turvalisus

Projekti kavandades ja ette valmistades tuleb tähelepanu pöörata osalejate kaitse ja turvalisuse küsimustele ning näha ette kõik vajalikud meetmed riskide vältimiseks või vähendamiseks.

Kogukonna arendamine

Noorte osalustegevuse projektidesse on tungivalt soovitatav kaasata kogukonna arendamise tegevusi. Võimaluse korral peaksid sellised tegevused jätkuma iseseisvalt ka pärast toetatava projekti lõppu.

Erasmuse programmi kvaliteedistandardid

Kõigi selle meetme raames toetatavate tegevuste elluviimisel tuleb järgida **Erasmuse programmi kvaliteedistandardeid**, et korraldada kvaliteetseid õpirändetegevusi. Erasmuse programmi kvaliteedistandardid hõlmavad meetme aluspõhimõtteid ning konkreetseid rakendustavasid selliste projektiülesannete puhul nagu osalejate valimine ja ettevalmistamine, õpiväljundite määratlemine, hindamine ja tunnustamine, projektitulemuste jagamine jne. **Erasmuse programmi kvaliteedistandardid** on kättesaadavad aadressil https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/documents-and-guidelines/erasmus-quality-standards-mobility-projects-youth.

HORISONTAALSED MÕÕTMED

Käesoleva meetme raames projekti kavandades tuleb arvesse võtta järgmisi horisontaalseid mõõtmeid.

Kaasamine ja mitmekesisus

Programmi „Erasmus+“ eesmärk on edendada kõigis meetmetes võrdseid võimalusi ja võrdset juurdepääsu, kaasamist ja õiglust. Taotlejad peaksid projektitegevusi kavandades mõtlema nende juurdepääsetavusele ja kaasavusele, võttes arvesse vähemate võimalustega osalejate arvamusi ja kaasates neid otsustusprotsessi.

Noorte osalustegevused on eriti sobivad vähemate võimalustega noorte kaasamiseks, sest

- need on kavandatud rohujuure tasandi meetmena, mille tingimused (kestus, osalejate arv, riigi tasandi / rahvusvahelised tegevused jne) on väga paindlikud ning mida saab hõlpsasti kohandada vähemate võimalustega noorte vajadustele;
- Noorte osalustegevuste projekti ellu viivaid noori võib toetada nõustaja[216]. Nõustaja teenused võivad olla eriti asjakohased ja abistavad vähemate võimalustega noorte puhul, et aidata neil projekte välja töötada ja ellu viia.
- Meetme eesmärk on pakkuda noortele võimalusi õppida osalema kodanikuühiskonnas ning luua osalusmehhanisme ja -struktuure. Neid eesmärke taotlevad projektid võivad olla iseäranis kasulikud selleks, et aidata vähemate võimalustega noortel ületada mõned olemasolevad takistused ja parandada nende üldist osalemist otsustusprotsessides.

Noorte osalustegevuste puhul saab kaasamist ja mitmekesisust toetada ka sobiva teemavalikuga: näiteks võib projekt keskenduda stereotüüpide kummutamisele, mõistvuse ja sallivuse suurendamisele ning diskrimineerimisest hoidumisele.

Keskkonnakestlikkus

Projektiga tuleks soodustada osalejate keskkonnakestlikku ja keskkonna suhtes vastutustundlikku käitumist, suurendades teadlikkust sellest, kui oluline on võtta meetmeid selleks, et vähendada õpirändetegevuste keskkonnajalajälge või heastada tekitatud kahju. Projekti kavandades ja ellu viies tuleb tegutseda keskkonnateadlikult ja integreerida sellesse

[216] Olenevalt vajadusest võivad projekti ellu viivad noored kasutada projekti jooksul üht või mitut nõustajat.

keskkonnakestlikke tavasid, näiteks valida pigem korduskasutatavaid või loodussäästlikke materjale, vähendada jäätmeteket, edendada ringlussevõttu ning eelistada keskkonnakestlikke transpordivahendeid.

Digipööre noortevaldkonnas

Programmi „Erasmus+" raames toetatakse kõiki osalevaid organisatsioone digitaalsete vahendite ja õppemeetodite kasutuselevõtmisel, et täiendada füüsilise õpirändega seotud tegevust, edendada koostööd partnerorganisatsioonide vahel ning parandada tegevuste kvaliteeti. Soovitatav on võtta kasutusele digitaalsed ja veebipõhised elemendid, et hõlbustada vähemate võimalustega noorte osalust. Projektide ja tegevustega, mille eesmärk on parandada digioskusi, soodustada digipädevust ja/või suurendada teadlikkust digitehnoloogia riskidest ja võimalustest, on programmi raames võimalik muuta hoiakuid ning edendada digitaalsete ja põimitud lähenemisviiside väljakujundamist noorte osalustegevustes.

Olenevalt tegevuste ülesehitusest ja eesmärkidest võib projektidesse lisada digipädevuse ja digitaalse teadlikkuse arendamise ning uue tehnoloogia (nt mitmesugused e-osaluse ja digitaalse demokraatia vahendid) kasutamise, kombineerides neid füüsiliste tegevustega. Kui projektid hõlmavad virtuaalseid komponente või isegi täielikult virtuaalseid tegevusi, et hõlbustada vähemate võimalustega noorte kaasamist, võib nõuetekohaselt põhjendatud kulusid rahastada eelarvekategooriast „Kaasamistoetus osalejatele".

Osalemine demokraatlikus elus, ühised väärtused ja kodanikuosalus

Programmiga „Erasmus+" toetatakse kõiki noorte osalemise mõõtmeid. Noorte osalustegevused peaksid tugevdama noorte osalemis- ja kodanikuoskusi, sotsiaalset ja kultuuridevahelise suhtlemise pädevust ning parandama nende kriitilist mõtlemist ja meediapädevust. Toetatavad tegevused peaksid looma võimalusi demokraatlikuks osalemiseks, sealhulgas võimaluse kodanikuosaluseks ning võimaluse mõjutada otsuste tegemist noori puudutavates küsimustes ja nende otsuste tegemisel osaleda, pakkudes noortele ja kõigile protsessis osalejatele sisukaid õpikogemusi. Projektidega võidakse toetada ka noorsootöötajaid, poliitikakujundajaid ja teisi kaasatud spetsialiste, et nad saaksid aru ja omandaksid oskused, kuidas pakkuda noorte osaluseks piisavaid võimalusi, keskkondi, vahendeid ja toetusi. Need peaksid sisaldama ka osalusmõõdet, st noorte julgustamist ja toetamist, et nad juhiksid aktiivselt projekti tegevuste kavandamist ja läbiviimist ja/või osaleksid selles, et osalejad saaksid demokraatlikus elus veelgi enam osaleda[217]. Samuti tuleks projektidega parandada osalejate arusaamist Euroopa Liidust ja Euroopa ühistest väärtustest, sealhulgas demokraatlike põhimõtete, inimväärikuse ning ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtete austamisest, kultuuridevahelisest dialoogist ning Euroopa sotsiaalsest, kultuuri- ja ajaloopärandist.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Kes võib esitada taotluse?	Taotluse võib esitada iga ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud rahastamiskõlblik osalev organisatsioon. See organisatsioon esitab taotluse kõigi projekti kaasatud osalevate organisatsioonide nimel[218].

[217] Ressursse ja inspiratsiooni saab SALTO osaluse ja teabe ressursikeskuse koostatud noorte osaluse moodulite komplekti 12. moodulist („Osalemise kavandamine"), mille eesmärk on pakkuda oskusteavet, soovitusi, vahendeid ja praktilisi juhiseid noorte osaluse edendamiseks: https://participationpool.eu/toolkit/.

[218] Osalevad organisatsioonid peavad andma taotlevale organisatsioonile allkirjastatud ühinemisvormi. Ühinemisvormid tuleb esitada taotluse esitamise etapis ja kõige hiljem toetuslepingule allakirjutamise ajal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid	Osalev organisatsioon võib olla: • mittetulundusühing või ühendus, valitsusväline organisatsioon; Euroopa noorte vabaühendus; kohaliku, piirkonna või riigi tasandi avalik-õiguslik asutus; sotsiaalne ettevõte või ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas tegutsev kasumit taotlev asutus, kellel on tõendatud kogemus noortevaldkonnas, tingimusel et selle asutuse osalemisel ei ole ärilist ega kasumi teenimise eesmärki; • mitteametlik noorterühm[219]. mis on asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis või ELi naabruses asuvas programmivälises kolmandas riigis (1.–3. piirkonna riigid; vt programmijuhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid“).
Osalevate organisatsioonide arv ja profiil	• Riigi tasandil ellu viidavad noorte osalustegevuse projektid: osalema peab vähemalt üks osalev organisatsioon. • Riikidevahelised ja rahvusvahelised noorte osalustegevuse projektid: osalema peab vähemalt kaks osalevat organisatsiooni eri riikidest. Sama organisatsioon (üks OID-kood) ei saa olla selles tegevuses taotleja või partnerina seotud rohkem kui viie taotlusega ühe tähtaja kohta.
Projekti kestus	3–24 kuud.
Tegevuse toimumiskoht (kohad)	Tegevus peab toimuma ühe või mitme osaleva organisatsiooni riigis. Tegevus võib toimuda ka mõne Euroopa Liidu institutsiooni asukohas,[220] kui tegevus korraldatakse ELi institutsiooni juures või koostöös sellega, isegi riikliku noorte osalustegevuse korral või kui projektis ei osale organisatsioone asjaomase institutsiooni asukohariigist. **Erand:** tegevus ei tohi toimuda Valgevenes ega Venemaal.
Rahastamiskõlblikud osalejad	13–30aastased noored,[221] kes elavad osalevate organisatsioonide riikides, ja projekti teemaga seotud poliitikakujundajad. Juhendajaid ja saatvaid isikuid ei käsitata tegevuses osalejatena, kuid neil on õigus saada teatavate eelarvekategooriate raames toetust.
Kellele esitada taotlus?	Selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.

[219] Vähemalt neljast 13–30aastasest noorest koosnev rühm. Üks vähemalt 18aastane rühma liige täidab esindaja ülesandeid ja võtab endale rühma nimel vastutuse. Mitteametliku rühma määratlus on esitatud sõnastikus. Selle meetme ja sellega seotud sätete kontekstis kuulub mitteametlik noorterühm osaleva organisatsiooni mõiste alla. Viidet osalevale organisatsioonile tuleb käsitada nii, et see hõlmab ka mitteametlikku noorterühma.

[220] Euroopa Liidu institutsioonide asukohad on Brüssel, Frankfurt, Luxembourg ja Strasbourg. ELi institutsioonide loetelu on kättesaadav aadressil https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_et

[221] Kaaluda tuleb järgmist:

- vanuse alampiir – osalejad peavad tegevuse alguse kuupäeva seisuga olema nõutud miinimumvanuses;
- vanuse ülempiir – osalejad ei tohi olla tegevuse alguse seisuga vanemad kindlaksmääratud maksimumvanusest.

Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt: • **11. veebruaril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** projektide puhul, mida hakatakse ellu viima ajavahemikus sama aasta 1. juunist kuni 31. detsembrini; • **5. oktoobril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** projektide puhul, mida hakatakse ellu viima ajavahemikus järgneva aasta 1. veebruarist kuni 30. juunini.
Kuidas esitada taotlus?	Üksikasjalik teave taotluse esitamise kohta on esitatud käesoleva juhendi C osas.
Lisad	Kui projekti raames on kavas ellu viia õpirändetegevusi ja/või noorte osalusüritusi: taotlusvormile tuleb lisada projekti raames kavandatud iga õpirändetegevuse ja/või iga ürituse ajakava.

HINDAMISKRITEERIUMID

Esitatud taotlusi hinnatakse 100 punkti skaalal, lähtudes allpool esitatud kriteeriumidest ja punktisummadest. Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab see koguma:

- vähemalt 60 punkti 100 maksimumpunktist ja
- vähemalt poole maksimaalsest punktisummast igas kolmes allpool esitatud hindamiskriteeriumide kategoorias.

Asjakohasus, põhjendatus ja mõju (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse järgmist: • taotleja profiil, kogemused, tegevused ja sihtrühm(ad) on noortevaldkonna jaoks asjakohased; • projektis keskendutakse ELi noortedialoogi ühele või mitmele prioriteedile või ELi noorte eesmärkidele; • projektiga suudetakse soodustada programmi järgmisi mõõtmeid: kaasamine ja mitmekesisus, ökoloogiline kestlikkus, digipööre ja osalus; • projekti asjakohasus meetme eesmärkide saavutamisel; • projekt on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; • projektis ja kavandatavates tegevustes keskendutakse noorte ja osalevate organisatsioonide vajadustele; • projektiga luuakse Euroopa lisaväärtust; • projekt on sobiv selleks, et tagada osalejatele kvaliteetseid õpiväljundeid; • projektil on tõenäoliselt mõju, mis avaldub nii osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele kui ka noortele ja organisatsioonidele, kes ei osale otseselt projektis, kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja/või Euroopa või ülemaailmsel tasandil; • projektiga kaasatakse meetmesse uusi tulijaid ja vähemate kogemustega organisatsioone, sealhulgas noorterühmi.

Projekti kavandamise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 40)	Hinnatakse, kas: • projektitaotluses on kirjeldatud kindlaksmääratud vajaduste, projekti eesmärkide, osalejate profiilide ja kavandatavate tegevuste kokkusobivust; • projektitaotluses on selgelt ja veenvalt kirjeldatud projekti ettevalmistamise, läbiviimise ja järelmeetmete võtmise etappe ning noorte aktiivset osalemist kõigis etappides; • kavandatavad tegevused on juurdepääsetavad ja kaasavad ning avatud erineva tausta ja võimetega osalejatele; • tegevused hõlmavad kestlikke ja keskkonnasõbralikke tavasid; • projektis kasutatakse ära noorte osalemise alternatiivseid, innovaatilisi ja nutikaid vorme; • kavandatud õppemeetodid, sealhulgas digitaalsed vahendid või virtuaalsed komponendid, on tegevuste seisukohast asjakohased ja hõlmavad reflektsiooniprotsessi osalejate õpiväljundite kindlakstegemiseks ja dokumenteerimiseks ning Euroopa läbipaistvuse ja tunnustamise vahendite, eelkõige noortepassi kasutamist.
Projekti juhtimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: • praktiline korraldus ning juhtimis- ja toetamismeetodid on rahuldavad; • osalejate ohutuse ja kaitse tagamise meetmed on piisavad ja tõhusad; • tegevustega seotud ülesanded ja kohustused on kooskõlas Erasmuse programmi kvaliteedistandarditega selgelt kindlaks määratud; • osalejate ja osalevate organisatsioonide vahelise ning teiste asjaomaste sidusrühmadega tehtava koostöö ja teabevahetuse kava loob projekti juhtimiseks tugiraamistiku; • taotleja on kavandanud sobiva viisi projekti väljundite hindamiseks vastavalt projekti eesmärkidele; • taotleja on kavandanud sobiva viisi projekti väljundite levitamiseks osalevates organisatsioonides ja väljaspool neid organisatsioone; • projekt sisaldab meetmeid, mille eesmärk on tagada projekti tulemuste kestlikkus pärast projekti lõppu.

Kui kaks või enam taotlust on saanud sama koondpunktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma esmalt kriteeriumi „Asjakohasus, põhjendatus ja mõju“ ning seejärel kriteeriumi „Projekti kavandamise kvaliteet“ puhul.

RAHASTAMISEESKIRJAD[222]

Projekti eelarve koostamisel tuleb kinni pidada järgmistest rahastamiseeskirjadest (summad on eurodes).

Noorte osalustegevuste jaoks antav maksimumtoetus projekti kohta: 60 000 eurot[223]

Eelarvekategooria	Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid	Summa
Projekti juhtimine	Kulud, mis on seotud projekti juhtimise ja elluviimisega (nt projektikohtumiste ja -tegevuste ettevalmistamine ja läbiviimine, koostöö ja teabevahetus partnerite vahel, hindamine, tulemuste levitamine ja järelmeetmed). **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse projekti kestus.	500 eurot kuus
Nõustamiskulud	Kulud, mis on seotud nõustaja kaasamisega projekti ellu viivate noorte jaoks, sealhulgas juhul, kui toetusesaaja on juriidiline isik. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse tegevuse toimumiskoha riik ja tööpäevade arv. Kui taotletakse rahalist toetust nõustaja kulude katmiseks, tuleb seda taotlusvormis põhjendada ja riiklik büroo hindab seda vajaduspõhisusest lähtudes. Nõustamise kestus ei ole seotud projekti kestusega.	Tabelis B3 esitatud summa töötatud päeva kohta. Kuni 12 päeva.
Kaasamistoetus osalejatele	Lisakulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega osalejate ja neid saatvate isikute ja juhendajatega projekti tegevustes ja üritustel (sh põhjendatud reisi- ja elamiskulud, kui nendele osalejatele ei ole toetust taotletud reisi- ja individuaalse toetuse eelarvekategooriatest). **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma.	100 % rahastamiskõlblikest kuludest

[222] Noorte osalustegevuste meetme puhul hõlmab mõiste „osaleja“ 13–30aastaseid noori, kes elavad osalevate organisatsioonide riikides, ja projekti teemaga seotud poliitikakujundajaid.

[223] See maksimumsumma ei sisalda kulusid, mis vastavad kategooriale „Kaasamistoetus osalejatele“.

Erakorralised kulud	Kulud, mis on seotud finantstagatise andmisega, kui riiklik büroo seda nõuab. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma.	**Finantstagatis**: 80 % rahastamiskõlblikest kuludest.

Tabel B3. Nõustamiskulud

	Nõustaja **Ühikutoetus päevas**
1. rühma riigid: Austria, Belgia, Iirimaa, Island, Itaalia, Liechtenstein, Luksemburg, Madalmaad, Norra, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Šveits, Taani, Ühendkuningriik	241
2. rühma riigid: Tšehhi, Eesti, Kreeka, Hispaania, Küpros, Malta, Portugal, Sloveenia, Slovakkia, Läti	137
3. rühma riigid: Bulgaaria, Horvaatia, Leedu, Ungari, Poola, Rumeenia, Serbia, Põhja-Makedoonia, Türgi	74

Lisatoetus projekti raamistikus korraldatavate kohapealsete ürituste jaoks

Eelarvekategooria	**Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid**	**Summa**
Noorte osalustegevusega seotud ürituste toetus	Kulud, mis on seotud selliste riigisiseste, riikidevaheliste ja rahvusvaheliste kohapealsete ürituste korraldamisega, mis on keskse tähtsusega noorte osalustegevuse projekti eesmärkide saavutamisel. Sellest eelarvekategooriast ei saa rahastada osaleva(te) organisatsiooni(de) töötajate / mitteametliku noorterühma (mitteametlike noorterühmade) liikmete ega juhendajate osalust –	100 eurot inimese kohta

	asjaomased üritustel osalemise kulud tuleks katta projekti juhtimise eelarvekategooriast. Kui projektid hõlmavad noorte osalusüritusi koos õpirändega, võib noorte osalusürituste toetuse kombineerida õpirände rahastamisega vastavalt allpool esitatud eeskirjadele. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse üritusel osalevate isikute arv, välja arvatud osaleva(te) organisatsiooni(de) töötajad / mitteametlike noorterühmade liikmed ja juhendajad.	

Lisatoetus projekti raamistikus korraldatavate õpirändetegevuste jaoks

Eelarvekategooria	**Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid**	**Summa**		
Reisitoetus	Toetus, mis aitab katta osalejate, neid saatvate isikute ja juhendajate kulusid seoses reisimisega lähtekohast projektitegevuse või kohapealse ürituse toimumiskohta ja tagasi, olenemata sellest, kas reis on riigisisene või riikidevaheline. Alla 500 km pikkuse vahemaa korral kasutavad osalejad reisimiseks üldjuhul vähese heitega transpordivahendeid. Üle 500 km pikkuse vahemaa puhul soovitatakse osalejatel tungivalt kasutada erinevaid transpordiliike, et muuta oma reis keskkonnasäästlikumaks. Osalejad, kes reisivad vähem kui 10 km kaugusel asuvasse toimumiskohta, võivad saada individuaalset toetust ja organisatsioonidele mõeldud kaasamistoetust tegevuspäevade eest, mis kattuvad reisitoetuse saamise tingimustele vastavate osalejate kohalolekuga. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse sihtkoha kaugus ja inimeste arv.	**Sihtkoha kaugus**	**Keskkonnakestlik reisimine**	**Muu reisimine**
		10–99 km	56 eurot	28 eurot
		100–499 km	285 eurot	211 eurot
		500–1999 km	417 eurot	309 eurot
		2000–2999 km	535 eurot	395 eurot
		3000–3999 km	785 eurot	580 eurot
		4000–7999 km	1188 eurot	1188 eurot
		8000 km või enam	1735 eurot	1735 eurot

	Taotleja peab märkima lähtekoha ja tegevuse toimumise koha vahemaa,[224] kasutades Euroopa Komisjoni pakutavat vahemaa kalkulaatorit[225]. Liikuva tegevuse puhul peaks taotleja individuaalsete toimumiskohtade vahelised vahemaad kokku liitma ja valima koguarvule vastava sihtkoha kauguse vahemiku[226].			
Individuaalne toetus	Elamiskulud. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse vastuvõttev riik, viibimise kestus osaleja, saatvate isikute ja (vajaduse korral) juhendajate kohta, mis hõlmab ka üht reisimisele kuluvat päeva enne tegevuse läbiviimist ja üht reisimisele kuluvat päeva pärast tegevuse läbiviimist (vajaduse korral) ning kuni **nelja lisapäeva**, kui osaleja, saatvad isikud ja juhendajad saavad keskkonnakestliku reisimise toetust.	Tabelis A2.1 esitatud summa osaleja kohta päevas Tabel kehtib ka saatvate isikute ja juhendajate puhul.		
Kaasamistoetus organisatsioonidele	Kulud, mis on seotud vähemate võimalustega osalejaid kaasavate õpirändetegevuste korraldamisega. Juhendajad ja saatvad isikud ei saa organisatsioonidele mõeldud kaasamistoetust. **Rahastamismehhanism**: hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel**: aluseks võetakse vähemate võimalustega osalejate arv.	125 eurot osaleja kohta		
Erakorralised kulud	Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega. Osalejate, mitteametliku rühma (mitteametlike rühmade) liikmete, saatvate isikute ja juhendajate suured reisikulud, mida suure geograafilise vahemaa või muude takistuste tõttu	**Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega:** 100 % rahastamiskõlblikest kuludest. **Suured reisikulud:** 80 % rahastamiskõlblikest reisikuludest.		

[224] Näiteks kui osaleja on pärit Madridist (Hispaania) ja tegevus toimub Roomas (Itaalia), arvutab taotleja vahemaa Madridist Rooma (1365,28 km) ning valib seejärel vastava sihtkoha kauguse vahemiku (st 500–1999 km).

[225] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/distance-calculator

[226] Näiteks kui osaleja on pärit Madridist (Hispaania) ja ta osaleb liikuvas tegevuses, mis toimub esmalt Roomas (Itaalia) ja seejärel Ljubljanas (Sloveenia), peab taotleja tegema järgmist: a) arvutama vahemaa Madridist Rooma (1365,28 km) ja Roomast Ljubljanasse (489,75 km) ning need kokku liitma (1855,03 km); b) valima sihtkoha kauguse vahemiku (st 500–1999 km) ning c) tegema kindlaks ELi toetuse, mille abil saab katta kulud, mis kaasnevad osaleja reisimisega Madridist Ljubljanasse (Rooma kaudu) ja tagasi (275 eurot).

	ei saa katta tavapärase reisitoetusega (st kui puhtamate ja väiksema süsinikdioksiidi heitega transpordivahendite kasutamine toob kaasa suured reisikulud). **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma. Suurte reisikuludega on tegemist juhul, kui ühikuhindadel põhinev reisitoetus ei kata 70 % reisikuludest. Kui toetust antakse suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulude jaoks, siis asendab see toetus ühikuhindadel põhinevat reisitoetust.	

Tabel A2.1. Individuaalne toetus noorte osalust edendavaks õpirändetegevuseks	**Noorte osalustegevused (eurot päevas)**
Austria	78
Belgia	78
Bulgaaria	45
Horvaatia	57
Küpros	63
Tšehhi	53
Taani	81
Eesti	48
Soome	79
Prantsusmaa	67
Saksamaa	71
Kreeka	68
Ungari	60
Island	76
Iirimaa	73
Itaalia	69
Läti	48
Liechtenstein	77
Leedu	49
Luksemburg	77
Malta	57
Madalmaad	69
Põhja-Makedoonia	41

Norra	83
Poola	51
Portugal	57
Rumeenia	46
Serbia	47
Slovakkia	48
Sloveenia	54
Hispaania	58
Rootsi	72
Šveits	77
Türgi	50
Ühendkuningriik	76
Naabruses asuvad programmivälised kolmandad riigid	44

NOORTE ÕPIRÄNDEPROJEKTID – ALGATUSE „DISCOVEREU“ KAASAMISMEEDE

DiscoverEU ja DiscoverEU kaasamismeede annavad noortele võimaluse avastada Euroopat, reisides lühikese aja jooksul üksi või koos rühmaga rongiga või vajaduse korral muude transpordivahenditega.

Kui DiscoverEU pakub seda võimalust 18aastastele noortele, siis DiscoverEU kaasamismeede laieneb 18–21aastastele noortele.

2022. aastal käivitatud DiscoverEU kaasamismeetme raames on organisatsioonidel ja mitteametlikel noorterühmadel võimalik saada lisatoetust, et viia ellu projekte vähemate võimalustega noortele, et nad saaksid avastada Euroopat samamoodi nagu DiscoverEU osalejad.

MEETME EESMÄRGID

DiscoverEU ja DiscoverEU kaasamismeetme ühised eesmärgid on järgmised:

- võimaldada noortel omandada teadmisi Euroopa kohta ning avastada, mis võimalusi Euroopas edasise haridustee ja elu kujundamiseks leidub;
- pakkuda noortele kasulikke teadmisi, eluks vajalikke oskusi ja pädevusi;
- soodustada noorte omavahelist suhtlust ja kultuuridevahelist dialoogi;
- edendada noortes Euroopa Liitu kuulumise tunnet;
- innustada noori eelistama kestlikke reisimisviise ning suurendada üldisemalt nende keskkonnateadlikkust.

DiscoverEU kaasamismeetme eesmärgid on järgmised:

- jõuda vähemate võimalustega noorteni, kes omal algatusel taotlust ei esitaks;
- kõrvaldada takistused, mille tõttu need noored ei saa osaleda otse DiscoverEU taotlusvoorudes, ning pakkuda neile vajalikku toetust reisimiseks;
- võtta ja edendada meetmeid, et DiscoverEU kaasamismeetmes osalevad vähemate võimalustega noored saaksid arendada oma pädevusi ja oskusi.

POLIITILINE TAUST

Euroopa Liidu noortestrateegias 2019–2027 on esitatud noortevaldkonna ELi koostöö raamistik, mis lähtub nõukogu 2018. aasta resolutsioonist Euroopa Liidu noortestrateegia kohta[227]. Strateegiaga edendatakse noorte osalust demokraatlikus elus, toetatakse sotsiaalset kaasatust ja kodanikuaktiivsust ning seatakse eesmärgiks tagada, et kõikidel noortel on ühiskonnas osalemiseks vajalikud vahendid. ELi noortestrateegia hõlmab ka Euroopa noorte 11 eesmärki, millega on kindlaks määratud noorte elu mõjutavad sektoriülesed valdkonnad

ELi noortestrateegia põhivaldkonna „Ühendamine“ eesmärk on hõlbustada kontaktide loomist ja kogemuste vahetamist noorte vahel, sest see on ELi edasise arengu jaoks määrava tähtsusega. Parimaid võimalusi kontaktide loomiseks pakuvad mitmesugused õpirändetegevused, nagu noortevahetused ja algatus „DiscoverEU“. Põhivaldkonna „Kaasamine“ raames hõlbustab strateegia noorte osalemist näiteks noorte osalustegevuste ja ELi noortedialoogi kaudu. Põhivaldkonna „Võimestamine“ raames hõlbustab strateegia kvaliteetset noorsootööd, näiteks noorsootöötajate õpirände ja koostöö, koolituse ja võrgustike loomise kaudu.

[227] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex%3A42018Y1218%2801%29

Projektid ja tegevused kõigis vormides ja sektorites saavad ELi noortestrateegiast inspiratsiooni ammutada ja selle strateegia elluviimisele kaasa aidata. Selleks tuleb kindlaks teha, kas ja kuidas edendab projekt järgmist:

- Euroopa noorte eesmärgid[228];
- ELi noorsootööpoliitika[229,230];
- ELi õpirändepoliitika[231,232];
- Euroopa noorteaasta pärand[233].

Et saada toetust oma projektide sidumiseks ELi noortestrateegiaga, võtke ühendust oma riikliku büroo või SALTO teabekeskustega.

Euroopa Liidu noortestrateegia on kättesaadav aadressil https://youth.europa.eu/strategy_etl

TEGEVUSTE KIRJELDUS

Algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeede

Algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeetme puhul valitakse lühikeseks Euroopa ringreisiks välja 1–5 vähemate võimalustega noort samast riigist. Õppeperiood hõlmab tegevuse kavandamist, ettevalmistamist ja elluviimist enne ja pärast algatuse „DiscoverEU“ raames toimuvat reisi ning ka järelmeetmeid pärast reisi.

Algatuse „DiscoverEU“ raames ei saa toetust taotleda alljärgnevaks tegevuseks: akadeemilised õppereisid; tegevused, mille eesmärk on teenida rahalist kasu; vahetustegevused, mida saab käsitada esinejate ringreiside, korraliste koosolekute, täiskasvanute poolt noortele korraldatavate koolitustena.

Osalustasu ei tohi koguda vähemate võimalustega osalejatelt. Toetusesaaja võib kasutada kulukategooriat „kaasamistoetus“, et katta kõik erivajadused, mis tulenevad nende osalejate puhul esinevatest takistustest. Toetust saava organisatsiooni valitud muud teenuseosutajad ei tohi nõuda osalejatelt lisatasusid ega muid osalustasusid.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Projekti võib ellu viia üks organisatsioon või mitteametlik noorterühm, kes saadab ühe või mitu osalejat (osalejate rühma) algatuse „DiscoverEU“ raames toimuvale reisile. Selleks et organisatsioon saaks algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeetmes osalemisest kasu, tuleks projektis juhinduda organisatsiooni eesmärkidest ja vajadustest. Võimalik on teha koostööd teistes riikides tegutsevate sidusrühmadega, kes võivad pakkuda osalejatele tegevust[234] või tuge, näiteks neid võõrustada jms.

Projekt koosneb neljast etapist: kavandamine, ettevalmistamine, elluviimine ja järelmeetmed. Osalevad organisatsioonid ja tegevustesse kaasatud noored peaksid osalema aktiivselt kõigis nimetatud etappides, et seeläbi saadud kogemustest õppida.

- Reisikogemuse kavandamine (tegevus(t)ega seotud vajaduste, eesmärkide, õpiväljundite, tegevus/, liigi, ajakava kindlaksmääramine, reisi planeerimine jms);
- ettevalmistamine (praktilised korraldused algatuse „DiscoverEU“ raames toimuvaks reisiks, lepingute sõlmimine sidusrühmadega, keelealaste / kultuuridevaheliste / õppimisega seotud / kultuuriliste / keskkonnaalaste /

[228] https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals_et
[229] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.415.01.0001.01.EST.
[230] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202403526.
[231] https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3364.
[232] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32022H0411%2801%29.
[233] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM:2024:1:FIN.
[234] Vt nt SALTO osaluse ja info ressursikeskuse koostatud noorte osaluse moodulite komplekti 9. moodul „DiscoverEU“ (https://participationpool.eu/wp-content/uploads/2021/05/Discover-EU-1.pdf).

digitehnoloogiaga seotud tegevuste korraldamine, osalejate väljasõidueelse ettevalmistusega seotud ülesanded jms);
- tegevuste elluviimine algatuse „DiscoverEU“ raames toimuval reisil;
- järelmeetmed (sealhulgas tegevuste hindamine, osalejate õpiväljundite kindlakstegemine ja dokumenteerimine ning projekti tulemuste levitamine ja kasutamine).

Algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeede on kvaliteetne siis, kui selle puhul:

- kaasatakse aktiivselt vähemate võimalustega noori ja osalevaid organisatsioone – nad peaksid aktiivselt osalema projekti kõigis etappides, et seeläbi veelgi rohkem õppida ja areneda;
- kaasatakse eelistatavalt mitmesuguse taustaga vähemate võimalustega osalejate rühmi ja kasutatakse seda mitmekesisust tulemuslikult ära;
- lähtutakse osalevate noorte selgelt kindlaksmääratud vajadustest;
- tagatakse, et õpiväljundid, mille osalejad algatuse „DiscoverEU“ raames aset leidva mitteformaalse ja informaalse õppe käigus omandavad, tehakse nõuetekohaselt kindlaks ja dokumenteeritakse;
- julgustatakse osalejaid mõtisklema Euroopa jaoks oluliste teemade ja euroopalike väärtuste üle.

Õpiprotsess

Mitteformaalse õppimise eesmärgil toimuvaks algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeetmeks on vaja, et vähemalt osa soovitavatest õpiväljunditest oleksid ette kavandatud; sel viisil tagatakse asjakohased võimalused. Osalejad peaksid aitama kindlaks teha oma vajadusi ja soovitavaid õpitulemusi – st mis teadmisi ja oskusi nad soovivad algatuse „DiscoverEU“ raames toimuval reisil omandada või arendada.

Osalejad peaksid olema võimalikult suurel määral kaasatud ka reisil toimuva(te) tegevus(t)e kavandamisse ja väljatöötamisse (programmi, ajakava ja tegevus(t)e kindlaksmääramine, majutuskohtade broneerimine jms) ning mõtlema, kuidas valmistuda, et reisi käigus võimalikult palju õppida ja toetada oma isiklikku arengut.

Pärast algatuse „DiscoverEU“ raames toimuvat reisi tuleks paluda osalejatel anda tagasisidet saadud kogemuse kohta ning mõelda sellele, mida nad on õppinud ja kuidas nad saavad õpiväljundeid ära kasutada.

Organisatsioonid peaksid toetama õpiprotsessi ning õpiväljundite kindlakstegemist ja dokumenteerimist, eelkõige kasutades algatuses „DiscoverEU“ osalejate puhul noortepassi.

Osalejate kaitse ja turvalisus

Algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeetmes võivad osaleda saatvad isikud, kes jälgivad ja toetavad osalejaid algatuse „DiscoverEU“ raames toimuval reisil, et tagada kvaliteetne õpiprotsess. Samal ajal hoolitsevad nad selle eest, et noortevahetus toimuks turvalises, lugupidavas ja mittediskrimineerivas keskkonnas ning et osalejad oleksid kaitstud. Algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeetme raames toimuvat reisi kavandades ja ette valmistades tuleb tähelepanu pöörata osalejate kaitse ja turvalisuse küsimustele ning näha ette kõik vajalikud meetmed riskide vältimiseks või vähendamiseks.

Erasmuse programmi kvaliteedistandardid

Kõik selle meetme raames toetatavad projektid peavad vastama Erasmuse programmi kvaliteedistandarditele kvaliteetsete õpirändetegevuste korraldamiseks. Erasmuse programmi kvaliteedistandardid hõlmavad meetme aluspõhimõtteid ning konkreetseid rakendustavasid selliste projektiülesannete puhul nagu osalejate valimine ja ettevalmistamine, õpiväljundite määratlemine, hindamine ja tunnustamine, projektitulemuste jagamine jne. Erasmuse programmi kvaliteedistandardid on kättesaadavad aadressil https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/documents-and-guidelines/erasmus-quality-standards-mobility-projects-youth

HORISONTAALSED MÕÕTMED

Õpirändeprojekti kavandades tuleb arvesse võtta järgmisi horisontaalseid mõõtmeid.

Kaasamine ja mitmekesisus

Programmi „Erasmus+“ eesmärk on edendada kõigis meetmetes võrdseid võimalusi ja võrdset juurdepääsu, kaasamist ja õiglust. Organisatsioonid peaksid projektitegevusi kavandades mõtlema nende juurdepääsetavusele ja kaasavusele, võttes arvesse vähemate võimalustega osalejate arvamusi ja kaasates neid otsustusprotsessi.

Algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeede on eriti sobiv vähemate võimalustega noorte kaasamiseks, sest:

- see võimaldab noorel omandada üksi reisimise kogemuse;
- rühmaviisiline õpiränne võimaldab omandada rahvusvahelisi kogemusi turvaliselt koos rühmaga reisides;
- tänu reisi lühikesele kestusele ja organisatsioonilt saadavale abile saavad vähemate võimalustega noored omandada reisikogemusi kas koos teistega või üksi.

Algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeede aitab toetada ka kaasamist ja mitmekesisust, et kummutada stereotüüpe, suurendada mõistvust ja sallivust ning vältida diskrimineerimist.

Keskkonnakestlikkus

Algatus „DiscoverEU“ peaks edendama osalejate seas keskkonnakestlikku ja keskkonna suhtes vastutustundlikku käitumist, suurendades nende teadlikkust sellest, kui oluline on võtta meetmeid selleks, et vähendada õpirändetegevuste keskkonnajalajälge või heastada tekitatud kahju. Algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeedet kavandades ja ellu viies tuleb tegutseda keskkonnateadlikult ja integreerida sellesse keskkonnakestlikke tavasid, näiteks valida pigem korduskasutatavaid või loodussäästlikke materjale, vähendada jäätmeteket, edendada ringlussevõttu ning eelistada keskkonnakestlikke transpordivahendeid.

Digipööre algatuses „DiscoverEU“

Programmi „Erasmus+“ raames toetatakse kõiki osalevaid organisatsioone digitaalsete vahendite ja veebiõppemeetodite kasutuselevõtmisel, et täiendada füüsilise õpirändega seotud tegevust, edendada koostööd sidusrühmade vahel ning parandada tegevuste kvaliteeti. Soovitatav on võtta kasutusele digitaalsed ja veebipõhised elemendid, et hõlbustada vähemate võimalustega noorte osalust. Projektide ja tegevustega, mille eesmärk on parandada digioskusi, soodustada digipädevust ja/või suurendada teadlikkust digitehnoloogia riskidest ja võimalustest, on programmi raames võimalik muuta hoiakuid ning edendada digitaalsete ja põimitud lähenemisviiside väljakujundamist noorte osalustegevustes.

Olenevalt tegevuste ülesehitusest ja eesmärkidest võidakse õpirändega suurendada digipädevust ja -teadlikkust ning edendada uue tehnoloogia kasutuselevõttu.

Osalemine demokraatlikus elus, ühised väärtused ja kodanikuosalus

Programmiga „Erasmus+“ toetatakse kõiki noorte osalemise mõõtmeid. Võimaluse korral peaksid DiscoverEU kaasamismeetme raames toimuvad projektid pakkuma võimalusi demokraatlikuks osalemiseks, sealhulgas võimalust kodanikuosaluseks ning võimalust mõjutada otsuste tegemist noori puudutavates küsimustes ja nende otsuste tegemisel osaleda, pakkudes sisukaid õpikogemusi, mis julgustavad noori olema aktiivsed kodanikud enne õpirändes osalemist, selle ajal ja pärast seda.

Projektid peaksid sisaldama ka osalusmõõdet, st pakkuma noortele asjakohaseid võimalusi aktiivselt osaleda projekti tegevuste kavandamises ja elluviimises, et osalejad saaksid demokraatlikus elus veelgi enam osaleda[235]. Samuti tuleks projektidega parandada osalejate arusaamist Euroopa Liidust ja Euroopa ühistest väärtustest, sealhulgas demokraatlike põhimõtete, inimväärikuse ning ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtete austamisest, kultuuridevahelisest dialoogist ning Euroopa sotsiaalsest, kultuuri- ja ajaloopärandist.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Kohaldatakse allpool esitatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriume.

Kes võib esitada taotluse?	Taotluse võib esitada iga ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud rahastamiskõlblik osalev organisatsioon või mitteametlik noorterühm.
Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid	Rahastamiskõlblik osalev organisatsioon võib olla: • mittetulundusühing, ühendus, valitsusväline organisatsioon; kohaliku, piirkonna, riigi tasandi avalik-õiguslik asutus; sotsiaalne ettevõte; ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas tegutsev kasumit taotlev asutus, kellel on tõendatud kogemus noortevaldkonnas, tingimusel et selle asutuse osalemisel ei ole ärilist ega kasumi teenimise eesmärki; • mitteametlik noorterühm[236], asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Sama organisatsioon (üks OID-kood) ei saa olla selles tegevuses taotleja või partnerina seotud rohkem kui viie taotlusega ühe tähtaja kohta.
Osalevate organisatsioonide arv	Üks osalev organisatsioon.
Projekti kestus	3–24 kuud
Kellele esitada taotlus?	Selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.

[235] Ressursse ja inspiratsiooni saab SALTO osaluse ja teabe ressursikeskuse koostatud noorte osaluse moodulite komplekti 12. moodulist („Osalemise kavandamine“), mille eesmärk on pakkuda oskusteavet, soovitusi, vahendeid ja praktilisi juhiseid noorte osaluse edendamiseks: https://participationpool.eu/toolkit/.

[236] Vähemalt neljast 13–30aastasest noorest koosnev rühm. Üks rühma liige täidab esindaja rolli ja võtab rühma nimel vastutuse (rühma esindaja peab olema vähemalt 18-aastane). Mitteametliku rühma määratlus on esitatud sõnastikus. Selle meetme ja sellega seotud sätete kontekstis kuulub mitteametlik noorterühm osaleva organisatsiooni mõiste alla. Viidet osalevale organisatsioonile tuleb käsitada nii, et see hõlmab ka mitteametlikku noorterühma.

Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt: **11. veebruaril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi) projektide puhul, mida hakatakse ellu viima ajavahemikus sama aasta 1. juulist kuni järgmise aasta 31. märtsini.** **Võimalik lisavoor** Riiklikud bürood võivad otsustada avada veel ühe taotlusvooru. Lisavooru väljakuulutamisest annavad riiklikud bürood taotlejatele teada oma veebisaidil. Kui lisavoor korraldatakse, peavad taotlejad esitama oma taotluse hiljemalt: **5. oktoobril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi) projektide puhul, mida hakatakse ellu viima ajavahemikus järgneva aasta 1. märtsist kuni 31. augustini.**
Kuidas esitada taotlus?	Üksikasjalik teave taotluse esitamise kohta on esitatud käesoleva juhendi C osas.

Algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeetme miinimumnõuded

Algatuse „DiscoverEU“ raames toimuva reisi kestus	1–30 päeva. Organisatsioon saab projekti kestuse jooksul korraldada mitu algatuse „DiscoverEU“ raames toimuvat reisi (iga reisi kohta 1–5 osalejat ja vajaduse korral saatev isik (saatvad isikud)).
Projekti elluviimise koht (kohad)	Algatuse „DiscoverEU“ reisid peavad toimuma vähemalt ühes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis, mis ei ole riik, kus osaleja(d) reisi alustas(id).
Osalevate organisatsioonide arv	Osalema peab ainult üks osalev organisatsioon.
Rahastamiskõlblikud osalejad	Vähemate võimalustega[237] 18–21aastased[238] noored, kes elavad seaduslikult saatva organisatsiooni riigis. Saatvaid isikuid[239] ei loeta tegevuses osalejateks, kuid neil on õigus saada toetust teatavate eelarvekategooriate raames, nagu reisikulud, individuaalne toetus, osalejate kaasamistoetus ja erakorralised kulud. Saatvad isikud peavad olema vähemalt 18aastased.
Osalejate arv ja riikidest pärit rühmade koosseis	Vähemalt üks ja kõige rohkem viis osalejat algatuse „DiscoverEU“ raames toimuva reisi kohta. Osalejad võivad reisida üksi või koos saatjaga. Maksimaalselt kaks saatvat isikut osaleja kohta, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud.

[237] Vt sõnastikus mõiste „vähemate võimalustega osaleja“ määratlus.

[238] Kaaluda tuleb järgmist:
vanuse alampiir – osalejad peavad tegevuse alguse kuupäeva seisuga olema vähemalt 18aastased;
vanuse ülempiir – osalejad ei tohi olla tegevuse alguse kuupäeva seisuga vanemad kindlaksmääratud maksimumvanusest, st vanemad kui 21aastased.

[239] Saatev isik on täiskasvanu, kes liitub noortega, et tagada nende tõhus õppimine, kaitse ja turvalisus.

HINDAMISKRITEERIUMID

Esitatud taotlusi hinnatakse 100 punkti skaalal, lähtudes allpool esitatud kriteeriumidest ja punktisummadest. Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab see koguma:

- vähemalt 60 punkti 100 maksimumpunktist ja
- vähemalt poole maksimaalsest punktisummast igas kolmes allpool esitatud hindamiskriteeriumide kategoorias.

Asjakohasus, põhjendatus ja mõju (maksimaalne punktisumma: 40)	• Projekti asjakohasus, võttes arvesse: - meetme eesmärke; - osalevate organisatsioonide ja osalejate vajadusi; • projekti sobivust avastusõppe võimaldamiseks; • ulatus, mil määral on projekt asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; • projekti võimalik mõju: - osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele projekti ajal ning pärast projekti lõppu; • ulatus, mil määral suudab organisatsioon tõendada varasemaid kogemusi rohujuure tasandi töös vähemate võimalustega noortega; • ulatus, mil määral suudetakse projektiga soodustada programmi järgmisi mõõtmeid: kaasamine ja mitmekesisus, ökoloogiline kestlikkus, digipööre ja osalus; • ulatus, mil määral kaasatakse projekti programmi „Erasmus+“ uusi tulijaid ja vähemate kogemustega organisatsioone, kellel on tõendatud kogemused töös vähemate võimalustega noortega.

Projekti kavandamise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 40)	• Projektitaotluses on kirjeldatud kindlaksmääratud vajaduste, projekti eesmärkide, osalejate profiilide ja kavandatavate tegevuste kokkusobivust. • Projekti kõigi etappide – ettevalmistamine vastavalt osalejate konkreetsetele vajadustele, tugi reisi ajal, tegevuste elluviimine ja järelmeetmed – selgus, täielikkus ja kvaliteet; • ulatus, mil määral on osalejad kaasatud tegevuse kõikidesse etappidesse; • ulatus, mil määral on kavandatud tegevused juurdepääsetavad ja kaasavad; • refleksiooniprotsessi korraldamise ja toetamise ning osalejate õpiväljundite kindlakstegemise ja dokumenteerimise kvaliteet ning asjaolu, kas kasutatakse noortepassi; • osalejate turvalisuse ja kaitse tagamiseks ette nähtud meetmete piisavus ja tõhusus; • ulatus, mil määral hõlmavad tegevused kestlikke ja keskkonnasõbralikke tavasid.
Projekti juhtimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	• Praktilise korralduse ning juhtimis- ja toetamismeetodite kvaliteet; • vajaduse korral muude asjaomaste sidusrühmadega suhtlemise ja nendega tehtava koostöö kvaliteet; • projekti eri etappide ja tulemuste hindamise meetmete kvaliteet; • nende meetmete asjakohasus ja kvaliteet, mille eesmärk on levitada projekti tulemusi osalevate organisatsioonide seas ning laiemalt.

Kui kaks või enam taotlust saavad sama koondpunktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma esmalt kriteeriumi „Asjakohasus, põhjendatus ja mõju“ ning seejärel kriteeriumi „Projekti kavandamise kvaliteet“ puhul.

RAHASTAMISEESKIRJAD

Eelarvekategooria	Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid	Summa
Reisikulud	**Reisipass**: osalejate reisipasside arv. Võimalike saatvate isikute reisipasside arv (sama transpordivahend nagu osalejate puhul).	Reisipass seitsmeks reisipäevaks[241] ühe kuu jooksul

[241] Reisipassi saab konkreetselt algatuse „DiscoverEU“ kaasamismeetme jaoks spetsiaalselt platvormilt. Reisipass kehtib 30 päeva, mille jooksul osaleja saab teha seitsmel reisipäeval (kesköösti kesköösti) nii palju rongireise, kui ta soovib. See, kuidas veeta ülejäänud päevad, on osaleja enda otsustada.

<table>
<tr><td></td><td>Reeglina kasutavad osalejad üldarvestuses kõige väiksema kasvuhoonegaaside heitega transpordivahendit[240].

Rahastamismehhanism:

▪ hüvitamine reisipassiga seotud tegelike kulude alusel;

▪ hüvitamine ühikuhindade alusel: kui osaleja päritoluriigil ei ole otseühendust Mandri-Euroopa raudteevõrguga ning õpirände alustamise riiki reisimiseks on vaja kasutada muid transpordivahendeid.

▪ keskkonnakestlik reisimine: kui osalejatel on vaja veel reisida, et jõuda sihtkohta, kus tegevust alustatakse, on neil õigus saada reisitoetust, sealhulgas vajaduse korral keskkonnakestliku reisimise eest.</td><td colspan="3">Vajaduse korral hüvitis muude transpordivahendite kasutamiseks

<table><tr><th>Sihtkoha kaugus</th><th>Keskkonnakestlik reisimine</th><th>Muu reisimine</th></tr><tr><td>10–99 km</td><td>56 eurot</td><td>28 eurot</td></tr><tr><td>100–499 km</td><td>285 eurot</td><td>211 eurot</td></tr><tr><td>500–1999 km</td><td>417 eurot</td><td>309 eurot</td></tr><tr><td>2000–2999 km</td><td>535 eurot</td><td>395 eurot</td></tr><tr><td>3000–3999 km</td><td>785 eurot</td><td>580 eurot</td></tr><tr><td>4000–7999 km</td><td>1188 eurot</td><td>1188 eurot</td></tr><tr><td>8000 km või enam</td><td>1735 eurot</td><td>1735 eurot</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>Korraldustoetus</td><td>Otseselt õpirändetegevuste elluviimisega seotud kulud.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse osalejate arv (v.a saatvad isikud).</td><td colspan="3">125 eurot osaleja kohta</td></tr>
<tr><td>Individuaalne toetus</td><td>Elamiskulud.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse viibimise kestus osaleja kohta, k.a saatvad isikud.</td><td colspan="3">78 eurot päevas osaleja kohta.

Iga osaleja saab toetust maksimaalselt 21 päeva eest.</td></tr>
</table>

[240] https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/energy-efficiency-and-specific-co2-emissions/energy-efficiency-and-specific-co2-9.

Kaasamistoetus	Kulud, mis on seotud õpirändetegevuste korraldamisega vähemate võimalustega osalejatele. Saatvad isikud ei saa organisatsioonidele ettenähtud kaasamistoetust. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse vähemate võimalustega osalejate arv (v.a saatvad isikud).	125 eurot osaleja kohta
	lisakulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega osalejate ja neid saatvate isikutega (sealhulgas põhjendatud reisi- ja elamiskulud, kui nendele osalejatele ei ole toetust taotletud reisi- ja individuaalse toetuse eelarvekategooriatest). **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma.	100 % rahastamiskõlblikest kuludest
Erakorralised kulud	Kulud, mis on seotud finantstagatise andmisega, kui riiklik büroo seda nõuab. Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega. **Broneerimiskulud:** mõnes riigis on reisimiseks nõutav koha broneerimine. Need broneerimiskulud on vajaduse korral võimalik katta lisaks reisipassile. Osalejate, sealhulgas saatvate isikute suured reisikulud, mida suure geograafilise vahemaa või muude takistuste tõttu ei saa katta tavapärase reisitoetusega (st kui puhtamate ja väiksema süsinikdioksiidi heitega transpordivahendite kasutamine toob kaasa suured reisikulud). Kui toetust antakse suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulude jaoks, siis asendab see toetus ühikuhindadel põhinevat reisitoetust. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma. Suurte reisikuludega on tegemist juhul, kui ühikuhindadel põhinev reisitoetus ei kata 70 %	**Finantstagatis:** 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. **Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega**: 100 % rahastamiskõlblikest kuludest. **Broneerimiskulud:** 100 % rahastamiskõlblikest broneerimiskuludest. **Suured reisikulud:** 100 % rahastamiskõlblikest reisikuludest.

	osalejate reisikuludest. Toetuse andmise korral asendavad suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulud tavapärase reisimise toetust, kuid need ei asenda reisipassi.	

TÖÖTAJATE ÕPIRÄNNE SPORDIVALDKONNAS

Käesoleva meetme eesmärk on aidata kaasa spordiorganisatsioonide arengule, toetades nende töötajate õpirännet.

Osalevad organisatsioonid peaksid oma tegevuses aktiivselt edendama kaasamist ja mitmekesisust, keskkonnakestlikkust , digiõpet ning kodanikuaktiivsust ja -osalust, kasutades selleks programmi raames pakutavaid sihtotstarbelisi rahastamisvõimalusi, suurendades osalejate teadlikkust, jagades parimat tava ning kavandades oma tegevust asjakohasel viisil.

Selle meetme üldeesmärk on anda spordiorganisatsioonide töötajatele, eelkõige rahvaspordi valdkonnas, võimalus täiendada oma pädevust ja kvalifikatsiooni ning omandada uusi oskusi õpirände abil, viibides teatava aja välismaal, ja aidata sellega edendada spordiorganisatsioonide suutlikkust ning arengut.

Meetmega toetatakse treenerite ja teiste rahvaspordi valdkonna töötajate (nii palgatöötajad kui ka vabatahtlikud) kutsealast arengut. Sporditöötajad, kes ei tegutse rahvaspordi valdkonnas, sealhulgas need, kellel on topeltkarjäär spordi- ja muus valdkonnas, võivad samuti suurendada rahvaspordi valdkonna töötajate ja organisatsioonide mõju õppimisele ja teadmussiiret. Nende sporditöötajate õpirände võimalusi, kes ei tegutse rahvaspordi valdkonnas, võib toetada siis, kui selliste töötajate osalemine võib rahvaspordile kasu tuua.

Meede aitab saavutada ELi spordialase töökava (2024–2027)[242] eesmärke.

Spordivaldkonna õpirändeprojektide eesmärgid on konkreetselt järgmised:

- keskenduda rahvaspordile, võttes arvesse spordi olulist rolli kehalise aktiivsuse ja tervisliku eluviisi, inimestevaheliste suhete, sotsiaalse kaasatuse ja võrdõiguslikkuse edendamisel;
- arendada Euroopa mõõdet spordis ja rahvusvahelist koostööd spordialase õpirände valdkonnas;
- suurendada rahvaspordiorganisatsioonide suutlikkust;
- parandada sporditöötajate teadmisi ja oskusi;
- edendada spordi vahendusel ühiseid Euroopa väärtusi, head valitsemistava ja ausust spordis, kestlikku arengut, samuti spordiharidust ja -koolitust, spordis vajalikke oskusi ning spordi kaudu omandatavat haridust, koolitust ja oskusi;
- edendada aktiivset ja keskkonnasõbralikku elustiili ning kodanikuaktiivsust;
- luua treenerite ja sporditöötajate Euroopa võrgustikud.

[242] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9771-2024-INIT/et/pdf

HORISONTAALSED PRIORITEEDID

Kõik õpirändeprojektid peaksid hõlmama järgmisi programmi „Erasmus+“ ühiseid mõõtmeid.

Kaasamine ja mitmekesisus

Programmi „Erasmus+“ eesmärk on edendada kõigis meetmetes võrdseid võimalusi ja võrdset juurdepääsu, kaasamist ja õiglust. Programmist toetust saavad organisatsioonid peavad pakkuma õpirände võimalusi kaasaval ja õiglasel viisil kõigile osalejatele, olenemata nende taustast. Osalejate valikul tuleks tagada, et nende kutsealasest arengust saadav kasu on neid saatvas organisatsioonis täielikult ülekantav.

Õpirändetegevuste ettevalmistamisel, elluviimisel ja järelmeetmetes peaks saatev ja vastuvõttev organisatsioon tähtsaimate otsuste tegemisse kaasama ka osalejad, et tagada iga osaleja jaoks võimalikult suur kasu ja mõju.

Keskkonnakestlikkus

Projektiga tuleks soodustada osalejate keskkonnakestlikku ja keskkonna suhtes vastutustundlikku käitumist, suurendades teadlikkust sellest, kui oluline on võtta meetmeid selleks, et vähendada õpirändetegevuste keskkonnajalajälge või heastada tekitatud kahju. Projekti kavandades ja ellu viies tuleb tegutseda keskkonnateadlikult ja integreerida sellesse keskkonnakestlikke tavasid, näiteks valida pigem korduskasutatavaid või loodussäästlikke materjale, vähendada jäätmeteket ja edendada ringlussevõttu. Neid põhimõtteid tuleks arvesse võtta programmi kõigi tegevuste ettevalmistamisel ja elluviimisel, kasutades selleks eeskätt programmis kestlike reisimisviiside edendamiseks ette nähtud rahalisi vahendeid.

Digipööre

Programmi „Erasmus+“ raames toetatakse kõiki osalevaid organisatsioone digitaalsete vahendite ja õppemeetodite kasutuselevõtmisel, et täiendada füüsilise õpirändega seotud tegevust, edendada koostööd partnerorganisatsioonide vahel ning parandada tegevuste kvaliteeti.

Osalemine demokraatlikus elus ja kodanikuosalus

Programmi eesmärk on aidata osalejatel avastada kodanikuaktiivsuse ja demokraatlikus elus osalemise kasutegureid. Toetatavate õpirändetegevustega tuleks tugevdada kodanikuühiskonna eri valdkondades osalemise oskusi, samuti arendada kultuuridevahelise suhtlemise ja sotsiaalset pädevust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust. Võimaluse korral peaksid projektid pakkuma võimalusi osalemiseks demokraatlikus ja ühiskonnaelus ning kodanikuühiskonnas sisuka formaalõppe ja mitteformaalse õppimise kaudu. Samuti tuleks parandada osalejate arusaamist Euroopa Liidust ja Euroopa ühistest väärtustest, sealhulgas demokraatlike põhimõtete, inimväärikuse ning ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtete austamine, kultuuridevaheline dialoog ning ka Euroopa sotsiaalne, kultuuri- ja ajaloopärand.

PROJEKTI KAVANDAMINE

1. põhimeetme projektis on keskne roll taotleval organisatsioonil. Taotleja koostab ja esitab taotluse, allkirjastab programmi „Erasmus+“ riikliku bürooga toetuslepingu, viib ellu õpirändetegevusi ning esitab aruandeid oma programmi „Erasmus+“ riiklikule büroole. Mõlemad toetatavate tegevuste liigid on seotud väljapoole suunatud õpirändega. See tähendab, et taotlev organisatsioon tegutseb saatva organisatsioonina – ta valib välja osalejad ja lähetab nad välismaal paiknevasse vastuvõtvasse organisatsiooni.

Projekt võib sisaldada ühte või mitut tegevust. Tegevusi võib kombineerida, sõltuvalt projekti eesmärkidest ning osaleva(te) organisatsiooni(de) ja osalejate vajadustest.

Projekt koosneb neljast etapist: kavandamine, ettevalmistamine, elluviimine ja järelmeetmed.

- Kavandamine (mille käigus määratakse kindlaks vajadused, eesmärgid, õpiväljundid, tegevuse vorm, koostatakse struktureeritud tööprogramm, tegevuste ajakava, selge metoodika jne);
- ettevalmistamine (praktilised korraldused, osalejate valimine, osalejate keeleline / kultuuridevaheline / õppe ja konkreetse ülesandega seotud ettevalmistamine enne lahkumist, virtuaalsed ettevalmistavad kohtumised jne); tuleb pöörata nõuetekohast tähelepanu osalejate kaitsele ja turvalisusele ning näha ette kõik vajalikud meetmed riskide vältimiseks või vähendamiseks;
- õppetegevuse elluviimine;
- järelmeetmed (tegevuste hindamine, osalejatele kavandatud õpiväljundite kindlakstegemine ja dokumenteerimine ning projekti tulemuste levitamine ja kasutamine, virtuaalsed järelkohtumised).

TEGEVUS

Toetatakse järgmisi tegevusi:

- töövarju- ja vaatlusperioodid (2–14 päeva);
- juhendamine või koolitamine (7–45 päeva).

Töövarjuna tegutsemise korral saavad osalejad veeta teatava aja (2–14 päeva) teises riigis vastuvõtvas organisatsioonis, et õppida uusi tavasid ja koguda uusi mõtteid vastuvõtvas organisatsioonis töötavate kolleegide, juhendajate, vabatahtlike või teiste töötajate igapäevatöö vaatlemise ja nendega suhtlemise kaudu.

Juhendamise või koolitamise korral saavad osalejad veeta teatava aja (7–45 päeva) teises riigis vastuvõtvas organisatsioonis, et juhendada või koolitada õppijaid ning samal ajal õppida oma ülesandeid täites ja kolleegidega suheldes ka ise. See aitab suurendada rahvaspordiorganisatsioonide suutlikkust.

Tegevustel ei tohi olla kasumi teenimise eesmärki.

Lisaks füüsilisele õpirändele saab kõiki töötajate õpirände tegevusi põimida virtuaalse õppetegevusega. Eespool nimetatud miinimum- ja maksimumkestust kohaldatakse füüsilise õpirände osa suhtes.

Iga tegevuse puhul on võimalik anda lisatoetust vähemate võimalustega osalejaid saatvatele isikutele. Saatvatele isikutele saab toetust anda kogu tegevuse ajaks või vaid teatud perioodiks.

Kursustel (tasuta või tasulised) osalemine ei ole spordivaldkonna töötajate õpirände puhul rahastamiskõlblik tegevus.

Ettevalmistavad kohtumised

Ettevalmistava kohtumise eesmärk on tagada tegevuste kvaliteet, hõlbustades ja valmistades ette korraldustööd, luues usaldust ja mõistmist ning kindlad partnerlussuhted osalevate organisatsioonide ja inimeste vahel.

Organisatsioonid saavad enne õpirändetegevuse toimumist korraldada ettevalmistava kohtumise vastuvõtva partneri juures. Ettevalmistavad kohtumised ei kujuta endast eraldiseisvat tegevust, vaid tegemist on töötajate õpirännet toetava korraldusega. Iga ettevalmistavat kohtumist tuleb selgelt põhjendada ning need peavad aitama suurendada õpirändetegevuste ulatust ning parandada nende kvaliteeti. Näiteks saab ettevalmistavaid kohtumisi korraldada selleks, et alustada koostööd uue partnerorganisatsiooniga või valmistada ette pikemaajalisi õpirändetegevusi. Ettevalmistavaid kohtumisi saab korraldada töötajate õpirände mõlema liigi puhul.

Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid

Kes võib esitada taotluse?	Osalev organisatsioon võib olla: • spordi ja kehalise aktiivsuse valdkonnas tegutsev avalik-õiguslik või eraorganisatsioon, mis korraldab sporditegevust ja kehalist aktiivsust rahvaspordi tasandil (nt mittetulundusühing, kohalik ametiasutus, spordiklubi); • muu kui rahvaspordi tasandi spordiorganisatsioon, kui selle töötajate osalemine toob kasu rahvaspordile (nt rahvusvaheline organisatsioon, riiklik spordiliit). Taotlevad organisatsioonid peavad olema asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Selleks et vältida Ukraina-vastase agressioonisõja eest vastutavale Venemaale spordi kaudu legitiimsuse või mainekasu andmist[243] ning tagada, et spordiaususe ja -väärtuste edendamise meetme eesmärki ei seata ohtu, ning et kaitsta programmi mainet ja ELi vahendite kasutamist, ei ole järgmistel üksustel õigust selles meetmes ühelgi viisil osaleda: 1. rahvusvahelised spordi juhtorganid, kes annavad Venemaa sportlastele loa võistelda spordiüritustel täielikult oma riiki esindades, sealhulgas kasutada riigilippu, hümni ja muid sümboleid; 2. üksused, mis korraldavad spordiüritusi, kus Venemaa sportlased osalevad täielikult oma riiki esindades, sealhulgas kasutades riigilippu, hümni ja muid sümboleid.
Kellele esitada taotlus?	Taotlus esitatakse selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad toetustaotluse esitama hiljemalt: **11. veebruar kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** **Võimalik lisavoor** Riiklikud bürood võivad otsustada avada veel ühe taotlusvooru. Lisavooru väljakuulutamisest annavad riiklikud bürood taotlejatele teada oma veebisaidil. Kui lisavoor korraldatakse, peavad taotlejad esitama taotluse hiljemalt **5. oktoobril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)**.
Projektide alguskuupäevad	Projektide elluviimist alustatakse **sama aasta 1. juunist kuni 31. detsembrini.** Lisavooru avamise korral alustatakse projektide elluviimist **järgneva aasta 1. jaanuarist kuni 31. maini**.
Kuidas esitada taotlus?	Üksikasjalik teave taotluse esitamise kohta on esitatud käesoleva juhendi C osas.

[243] Vt Euroopa Ülemkogu järeldused: https://www.consilium.europa.eu/media/c22plhwr/et-20261016-european-council-conclusions.pdf

Projekti kestus	3–18 kuud.
Taotluste arv	Organisatsioon võib esimeses valikuvoorus esitada ainult ühe taotluse. Kui korraldatakse lisavoor, siis seda piirangut ei kohaldata.

Tegevuste kestus	Töövarju- ja vaatlusperioodid: 2–14 järjestikust päeva (v.a reisimisele kuluvad päevad) Juhendamine ja koolitamine: 7–45 järjestikust päeva (v.a reisimisele kuluvad päevad)
Rahastamiskõlblikud osalejad	• Treenerid ja muud rahvaspordi tasandi spordiorganisatsioonide sporditöötajad. • Sporditöötajad, kes ei tegutse rahvaspordi valdkonnas, sealhulgas need, kellel on topeltkarjäär ja muu kui spordiga seotud karjäär, kui selliste töötajate osalemine võib rahvaspordile kasu tuua. • Spordiorganisatsioonides tegutsevad vabatahtlikud (muud kui treenerid). Osalejad peavad olema saatva organisatsiooni töötajad või tegema sellega regulaarselt koostööd, aidates läbi viia organisatsiooni põhitegevusi. Kõigil juhtudel tuleb ülesanded, mis seovad osalejat saatva organisatsiooniga, dokumenteerida viisil, mis võimaldab riiklikul bürool seda seotust kontrollida (nt töö- või vabatahtliku töö lepingu, ülesande kirjelduse või muu sarnase dokumendi põhjal). Osalejad ei saa osaleda õpirändetegevuses sportlasena.
Osalejate arv	Maksimaalselt 15 osalejat projekti kohta Selle arvu (maksimaalselt 15 osalejat) puhul ei võeta arvesse ettevalmistavatel kohtumistel osalejaid ega vähemate võimalustega osalejaid saatvaid isikuid.
Tegevuse toimumiskoht	Tegevus peab toimuma välismaal, st mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Iga tegevus peab toimuma ühes riigis.

Ettevalmistavate kohtumiste miinimumnõuded

Tegevuse toimumiskoht (kohad)	Ettevalmistavad kohtumised toimuvad vastuvõtva organisatsiooni riigis enne tegevuse algust.
Rahastamiskõlblikud osalejad	Osalevate organisatsioonide esindajad, kes osalevad põhitegevuses. Ettevalmistavaid kohtumisi võivad läbi viia projekti korraldamisega otseselt seotud töötajad või õpirändes osalevad töötajad.

HINDAMISKRITEERIUMID

Esitatud taotlusi hinnatakse 100 punkti skaalal, lähtudes allpool esitatud kriteeriumidest ja punktisummadest. Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab see koguma:

- vähemalt 60 punkti 100 maksimumpunktist ja
- vähemalt poole maksimaalsest punktisummast igas kolmes allpool esitatud hindamiskriteeriumide kategoorias.

Asjakohasus ja mõju (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse järgmist:
	• mil määral on projekt rahvaspordi seisukohast asjakohane;
	• mil määral on projekt asjakohane, võttes arvesse
	  • meetme eesmärke;
	  • taotleva organisatsiooni vajadusi ja arengut;
	  • osalevate töötajate vajadusi ja arengut;
	• projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu;
	• mil määral on projekt sobiv selleks, et:
	• võimaldada osalevatel töötajatel saavutada kvaliteetseid õpiväljundeid;
	• tugevdada või muuta osalevate organisatsioonide töötavasid, edendada nende kvaliteeti, suutlikkust ja innovatsiooni;
	• avaldada osalevatele organisatsioonidele ja töötajatele projekti ajal ja projekti lõppedes potentsiaalset mõju;
	• mil määral määratakse projekti raames kindlaks konkreetsed õpitulemused;
	• mil määral kaasatakse projektiga meetmesse uusi tulijaid ja vähemate kogemustega organisatsioone.

Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 40)	Hinnatakse järgmist: • mil määral vastavad projekti kavandatavad eesmärgid selgelt ja konkreetselt taotleva organisatsiooni ja selle töötajate vajadustele; • praktilise korralduse ning juhtimis- ja toetamismeetodite kvaliteet; • mil määral hõlmab projekt keskkonnakestlikke ja keskkonna suhtes vastutustundlikke tavasid; • mil määral rakendatakse projektis digitaalseid vahendeid ja õppemeetodeid, et täiendada füüsilise õpirände tegevusi ja parandada koostööd partnerorganisatsioonidega; • mil määral on kavandatavad tegevused juurdepääsetavad ja avatud vähemate võimalustega osalejatele ning kaasavad neid; • tasakaalustatud esindatus osalejate hulgas sugude lõikes; • muude kui rahvaspordiorganisatsioonide töötajate puhul selgitus, kuidas selliste töötajate osalemine toob kasu rahvaspordile.

Järelmeetmete kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: • taotleja on kavandanud konkreetseid ja loogilisi samme selleks, et rakendada õpirändetegevuste tulemusi organisatsiooni igapäevases töös; • taotleja on kavandanud konkreetseid ja tõhusaid samme selleks, et levitada projekti tulemusi taotlevas organisatsioonis, jagada neid muude organisatsioonide ja üldsusega ning avalikult tunnustada Euroopa Liidu rahastust.

RAHASTAMISEESKIRJAD

<table>
<tr><th>Eelarvekategooria</th><th>Rahastamiskõlblikud kulud ja kohaldatavad reeglid</th><th colspan="3">Summa</th></tr>
<tr><td>Korraldustoetus</td><td>Õpirändetegevuste elluviimisega otseselt seotud kulud, mida muud kulukategooriad ei hõlma.

Näiteks osalejate ettevalmistamine, mentorlus, seire ja toetamine õpirändetegevuse ajal, projekti läbiviimiseks vajalikud teenused, seadmed ja töövahendid, põimitud meetmete virtuaalsed komponendid, tulemuste jagamine ja Euroopa Liidu rahastuse üldsusele nähtavaks tegemine.

Korraldustoetus katab nii saatva kui ka vastuvõtva organisatsiooni kulud. Saadud toetuse jagamises lepivad saatev ja vastuvõttev organisatsioon omavahel kokku.

Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse osalejate arv (v.a saatvad isikud).</td><td colspan="3">350 eurot osaleja kohta</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Reisitoetus</td><td rowspan="8">Toetus, mis aitab katta osalejate ja neid saatvate isikute kulud seoses reisimisega lähtekohast tegevuse toimumiskohta ja tagasi.

Alla 500 km pikkuse vahemaa korral kasutavad osalejad reisimiseks üldjuhul vähese heitega transpordivahendeid.

Üle 500 km pikkuse vahemaa puhul soovitatakse osalejatel tungivalt kasutada erinevaid transpordiliike, et muuta oma reis keskkonnasäästlikumaks.
Rahastamismehhanism: hüvitamine ühikuhindade alusel.

Eraldamisel kohaldatav reegel: aluseks võetakse sihtkoha kaugus ja inimeste arv.

Taotleja peab märkima lähtekoha ja tegevuse toimumise koha vahemaa,[244] kasutades Euroopa Komisjoni pakutavat vahemaa kalkulaatorit[245].</td><td>Sihtkoha kaugus</td><td>Keskkonnakestlik reisimine</td><td>Muu reisimine</td></tr>
<tr><td>10–99 km</td><td>56 eurot</td><td>28 eurot</td></tr>
<tr><td>100–499 km</td><td>285 eurot</td><td>211 eurot</td></tr>
<tr><td>500–1999 km</td><td>417 eurot</td><td>309 eurot</td></tr>
<tr><td>2000–2999 km</td><td>535 eurot</td><td>395 eurot</td></tr>
<tr><td>3000–3999 km</td><td>785 eurot</td><td>580 eurot</td></tr>
<tr><td>4000–7999 km</td><td>1188 eurot</td><td>1188 eurot</td></tr>
<tr><td>8000 km või enam</td><td>1735 eurot</td><td>1735 eurot</td></tr>
</table>

[244] Näiteks kui osaleja on pärit Madridist (Hispaania) ja tegevus toimub Roomas (Itaalia), arvutab taotleja vahemaa Madridist Rooma (1 365,28 km) ning valib seejärel vastava sihtkoha kauguse vahemiku (st 500–1 999 km).

[245] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/distance-calculator

Individuaalne toetus	Osalejate ja saatvate isikute elamiskulud tegevuse ajal. Vajaduse korral on rahastamiskõlblikud tegevusele eelneval ja järgneval reisimisel tekkivad elamiskulud maksimaalselt kahe reisipäeva ulatuses, kui osalejad ja saatvad isikud saavad tavapärase reisimise toetust, ja maksimaalselt kuue lisapäeva ulatuses keskkonnakestliku reisimise toetuse korral. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse viibimise kestus osaleja ja saatva isiku kohta ning vastuvõttev riik[246].	**1. rühma riigid**: 107–191 eurot **2. rühma riigid**: 95–169 eurot **3. rühma riigid**: 84–148 eurot Need on baasmäärad tegevuse päeva kohta. Iga riiklik büroo määrab täpse baasmäära lubatud vahemikus. Baasmäära alusel makstakse kuni tegevuse 14. päevani. Alates tegevuse 15. päevast makstav summa moodustab 70 % baasmäärast. Makstavad summad ümardatakse lähima täiseuroni.
Kaasamistoetus	**Kaasamistoetus organisatsioonidele:** kulud, mis on seotud õpirändetegevuste korraldamisega vähemate võimalustega osalejatele. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse vähemate võimalustega osalejate arv (v.a saatvad isikud).	125 eurot osaleja kohta
	Kaasamistoetus osalejatele: lisakulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega osalejate ja neid saatvate isikutega (sealhulgas põhjendatud reisi- ja elamiskulud, kui nendele osalejatele ei ole toetust taotletud reisi- ja individuaalse toetuse eelarvekategooriatest). **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma.	100 % rahastamiskõlblikest kuludest
Ettevalmistava kohtumise toetus	Ettevalmistava kohtumisega seotud kulud, sh reisi- ja elamiskulud. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel.	680 eurot osaleja kohta, kuni kaks osalejat ettevalmistava kohtumise kohta.
Keeleõppetoetus	Kulud seoses keeleõppematerjalide ja keelekoolituse võimaldamisega osalejatele, kellel on	150 eurot osaleja kohta

[246] **1. rühma riigid**: Austria, Belgia, Iirimaa, Island, Itaalia, Liechtenstein, Luksemburg, Madalmaad, Norra, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Šveits, Taani, Ühendkuningriik

2. rühma riigid: Eesti, Hispaania, Kreeka, Küpros, Läti, Malta, Portugal, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi;

3. rühma riigid: Bulgaaria, Horvaatia, Leedu, Poola, Põhja-Makedoonia, Rumeenia, Serbia, Türgi, Ungari.

	vaja tegevuse ajal juhendamiseks või koolitamiseks kasutatava keele oskust. Keeleõppetoetust võivad saada järgmist liiki tegevustes osalejad: töövarjuna tegutsemine ja vaatlemine ning juhendamis- ja koolitamistegevus. Toetust makstakse üksnes juhul, kui osaleja ei saa veebipõhist keeletuge, sest vajalik keel või tase ei ole kättesaadav või vähemate võimalustega osalejatel esinevad konkreetsed takistused. **Rahastamismehhanism:** hüvitamine ühikuhindade alusel. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** aluseks võetakse osalejate arv.	
Erakorralised kulud	Kulud, mis on seotud finantstagatise andmisega, kui riiklik büroo seda nõuab. Osalejate ja neid saatvate isikute suured reisikulud, mida suure geograafilise vahemaa või muude takistuste tõttu ei saa katta tavapärase reisimise toetusega. Kui toetust antakse suurte reisikulude katmiseks mõeldud erakorralised kulude jaoks, siis asendab see toetus ühikuhindadel põhinevat reisitoetust. Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega. **Rahastamismehhanism:** tegelikud kulud. **Eraldamisel kohaldatav reegel:** taotleja peab taotlust põhjendama ja riiklik büroo peab selle heaks kiitma. Suurte reisikuludega on tegemist juhul, kui ühikuhindadel põhinev reisitoetus ei kata 70 % osalejate reisikuludest.	**Finantstagatis:** 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. **Suured reisikulud**: 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. **Kulud, mis on seotud viisa, elamislubade, vaktsineerimiste ja arstitõenditega:** 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

ERASMUS+ VIRTUAALSETE VAHETUSTE PROGRAMM

Virtuaalse vahetuse projektid hõlmavad veebipõhist inimestevahelist tegevust, mille eesmärk on edendada kultuuridevahelist dialoogi ja arendada pehmeid oskusi. Nende projektidega antakse kõigile noortele võimalus omandada kvaliteetset rahvusvahelist ja kultuuridevahelist haridust ilma füüsilise õpirändeta. Ehkki virtuaalne arutelu ja koolitus ei suuda täielikult asendada füüsilisest õpirändest saadavat kasu, võivad virtuaalsetes vahetustes osalejad siiski oodata teatavat rahvusvaheliste hariduskogemustega kaasnevat kasu. Digiplatvormid on väärtuslik abivahend, et reageerida digipöördele, mida COVID-19 pandeemia on veelgi kiirendanud. Samuti aitavad virtuaalsed vahetused levitada euroopalikke väärtusi. Peale selle võib virtuaalne vahetus anda mõnel juhul ideid ja valmistada ette pinnast tulevasteks füüsilisteks vahetusteks, mida selle meetme raames ei rahastata.

Kõrgharidus- ja noortevaldkonna virtuaalsed vahetused toimuvad väikestes rühmades ning neid juhatab kõigil juhtudel asjakohase koolituse läbinud juhendaja. Need peavad olema hõlpsasti integreeritavad noorteprojektidesse (mitteformaalse õppe projektid) või kõrgkoolide kursustesse. Virtuaalsetes vahetustes saavad osaleda ühe või mõlema kõnealuse valdkonna esindajad, olenevalt konkreetse projekti asjaoludest. Kõigis selle konkursikutsega hõlmatud projektides osalevad organisatsioonid ja osalejad nii ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest kui ka rahastamiskõlblikes piirkondades asuvatest programmivälistest kolmandatest riikidest.

MEETME EESMÄRGID

Meetme eesmärgid on järgmised:

- edendada kultuuridevahelist dialoogi programmiväliste kolmandate riikidega ning suurendada sallivust veebipõhise inimestevahelise suhtluse kaudu ja noortesõbraliku digitehnoloogia abil;
- soodustada eri liiki virtuaalset vahetust, mis täiendab programmi „Erasmus+“ raames toimuvat füüsilist õpirännet, et pakkuda rohkematele noortele võimalust omandada kultuuridevahelisi ja rahvusvahelisi kogemusi;
- edendada kriitilist mõtlemist ja meediapädevust, eelkõige interneti ja sotsiaalmeedia kasutamise puhul, et võidelda diskrimineerimise, ideoloogilise mõjutamise, polariseerumise ja vägivaldse radikaliseerumise vastu;
- soodustada üliõpilaste, noorte ja noorsootöötajate[247] digi- ja pehmete oskuste[248] arengut, sealhulgas võimaldada neil praktiseerida võõrkeeli ja teha meeskonnatööd, eeskätt selleks, et suurendada tööalast konkurentsivõimet;
- edendada hariduse kaudu kodanikuaktiivsust ning vabaduse, sallivuse ja mittediskrimineerimise ühiseid väärtusi;
- tugevdada noorte mõõdet ELi suhetes kolmandate riikidega.

TEEMAVALDKONNAD/ERIEESMÄRGID

Virtuaalsed vahetused tuleks korraldada ühes järgmistest teemavaldkondadest, mis vastavad programmi „Erasmus+“ prioriteetidele:

- kaasamine ja mitmekesisus;
- digipööre;
- keskkond ja võitlus kliimamuutuste vastu;
- osalemine demokraatlikus elus, ühised väärtused ja kodanikuosalus.

Selles laias raamistikus (kuna virtuaalsete lähetuste programm on alt üles suunatud algatus) võivad osalevad organisatsioonid ise valida teemad, millele projektis keskenduda, kuid projektitaotluses tuleb tõendada projekti oodatavat mõju ühe või mitme eespool osutatud eesmärgi saavutamise seisukohast (vt ka allpool jaotis „Oodatav mõju“).

[247] Noorsootöötajad on isikud, kes on kas oma erialase või vabatahtliku tegevuse tõttu seotud mitteformaalse õppimisega ning kes toetavad noorte isiklikku, sotsiaalhariduslikku ja kutsealast arengut.

[248] Pehmed oskused hõlmavad võimet kriitiliselt mõelda, uudishimulikkust ja loomingulisust, algatusvõimet, võimet lahendada probleeme ja teha koostööd, suhelda tõhusalt mitmekultuurilises ja valdkondadevahelises keskkonnas, kohanemisvõimet, võimet tulla toime pinge ja ebakindlusega. Need oskused kuuluvad võtmepädevuste hulka, mis on kindlaks määratud nõukogu soovituses võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (ELT C 189, 4.6.2018, lk 1).

Vastavalt vajadusele ja olenevalt projekti ulatusest ja teemadest tuleb arvesse võtta soolisi aspekte (nt võidakse koolitusse lõimida sootundlikkusega seotud küsimused). Erilist tähelepanu tuleb pöörata sotsiaalselt ja majanduslikult haavavate inimeste ja nende inimeste kaasamisele, kes ei saa osaleda füüsilises õpirändes.

TEGEVUS

Projekte rahastatakse töökavade alusel, mis hõlmavad veebipõhiseid koostöötegevusi, sealhulgas näiteks järgmisi tegevusi:

- eri riikides asuvatesse noorteorganisatsioonidesse kuuluvate noorte veebiarutelud noorteprojektide raames. Sellised arutelud võivad hõlmata rollimänge;
- koolitus noorsootöötajatele, kes on valmis kavandama virtuaalse vahetuse projekti kolleegidega teistest riikidest;
- eri riikides asuvate kõrgkoolide üliõpilaste veebiarutelud (juhendajaga) kraadiõppe raames;
- koolitus ülikoolide professoritele/töötajatele, kes on valmis kavandama virtuaalse vahetuse projekti kolleegidega teistest riikidest;
- interaktiivsed avatud veebikursused, sealhulgas tavapärased kursusematerjalid (loenguvideod, lektüür ja probleemide lahendamise töölehed, nt levinud MOOCid (laialt avatud e-õpe)), kuid rõhku asetatakse väikestes rühmades toimuvale interaktiivsele arutelule, et toetada kogukonnapõhist suhtlust üliõpilaste, professorite, õpetajaabide, noorte ja noorsootöötajate seas).

PROJEKTI KAVANDAMINE

Kõik virtuaalse vahetuse projektid peavad vastama järgmistele tingimustele:

- neid peavad juhatama asjakohase koolituse läbinud juhendajad;
- osalejatele ja vastuvõtjatele tuleb tagada turvalisus ja kaitse täielikus kooskõlas ELi andmekaitse-eeskirjadega[249];
- virtuaalsed vahetustegevused peavad olema tihedalt seotud noorte ja kõrghariduse valdkonnaga ning haakuma veebipõhise ja -välise noortekultuuriga osalevates riikides;
- projektid peavad olema avatud ja juurdepääsetavad kasutajakogemuse ja suhtluse tasandil; registreerimine ja suhtlus eakaaslaste/kolleegide, juhendajate, administraatorite ja muude sidusrühmadega peaks olema lihtne ja selge;
- virtuaalne vahetus peab toimuma peamiselt sünkroonselt mõningate asünkroonsete komponentidega (nt lektüür, videod);
- projektide puhul tuleb ette näha meetod noorte osalemise ja õpitulemuste tunnustamiseks vahetuse lõpus.

Osalevad organisatsioonid peavad korraldama virtuaalseid vahetusi 13–30aastastele inimestele. Kui projektis osaleb alla 18aastaseid, peavad osalevad organisatsioonid saama noorte osalemiseks enne loa vanematelt või eestkostjatelt. Üksikosalejad peavad asuma projektis osalevate organisatsioonide riikides.

Tegevuste elluviimiseks tuleks projektides nii palju kui võimalik kasutada olemasolevaid vahendeid ja platvorme.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks peavad virtuaalsete vahetuste projektide ettepanekud vastama järgmistele kriteeriumidele.

[249] https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/eu-data-protection-rules_et

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid **(Kes võib esitada taotluse?)**	Taotlejad (toetusesaajad ja vajaduse korral seotud üksused) peavad olema juriidilised isikud (avalik-õiguslikud või eraasutused) ja nad võivad kuuluda järgmistesse kategooriatesse: • kõrghariduse või noorte valdkonnas tegutsevad organisatsioonid (mitteformaalne õpe); • noorteorganisatsioonid[250]; • kõrgkoolid, kõrgkoolide ühendused või organisatsioonid, samuti seaduslikult tunnustatud riigisisesed või rahvusvahelised rektorite, õpetajate või õpilaste organisatsioonid. Taotlejad (toetusesaajad ja kui see on asjakohane ka seotud üksused) peavad olema asutatud ühes rahastamiskõlblikus riigis, st: • ELi liikmesriigis, • programmiga liitunud kolmandas riigis või • rahastamiskõlblikus piirkonnas asuvas programmivälises kolmandas riigis. Selle meetme raames on rahastamiskõlblikud **1., 2.,[251] 3. ja 9.** piirkond (vt käesoleva juhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid'). **Koordineeriv organisatsioon peab olema noorteorganisatsioon või kõrgkool ning ta peab olema seaduslikult asutatud ja asuma mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis.** Koordineeriv organisatsioon esitab taotluse kõigi projekti kaasatud osalevate organisatsioonide nimel. Koordineeriv organisatsioon ei saa olla seotud üksus. Programmivälistest kolmandatest riikidest pärit organisatsioonid ei saa olla koordinaatorid. Muud üksused, näiteks liitunud partnerid, võivad osaleda konsortsiumi raames muudes rollides. **Erand**: selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest ja Venemaalt pärit organisatsioonid kui programmiga liitunud partnerid.
Konsortsiumi koosseis (Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)	Projektitaotluse peab esitama **vähemalt kuuest taotlejast** (toetusesaajad, v.a seotud üksused) koosnev konsortsium, mis vastab järgmistele tingimustele: • osalema peab vähemalt **kuus sõltumatut üksust** (toetusesaajad, mitte seotud üksused) **kuuest erinevast rahastamiskõlblikust riigist**; • osalema peab vähemalt **kolm kõrgkooli või noorteorganisatsiooni kolmest ELi liikmesriigist ja programmiga liitunud kolmandast riigist** ning **kolm kõrgkooli või noorteorganisatsiooni kahest rahastamiskõlblikust programmivälisest kolmandast riigist, mis kuuluvad samasse rahastamiskõlblikku piirkonda**; • erinevatest rahastamiskõlblikest piirkondadest pärit organisatsioonid ei saa samades projektides osaleda. Piirkondadevahelised projektid ei ole rahastamiskõlblikud; • ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest pärit organisatsioonide arv **ei tohi olla suurem** kui rahastamiskõlblikest programmivälistest kolmandatest riikidest pärit organisatsioonide arv. Konsortsiumi koosseisus võetakse arvesse ainult toetusesaajaid (v.a seotud üksused). Liitunud partnereid ei võeta konsortsiumi koosseisus arvesse.

[250] St kõik avaliku või erasektori organisatsioonid, kes töötavad noortega või noorte heaks väljaspool formaalõpet. Sellised organisatsioonid võivad olla näiteks: mittetulundusühing, ühendus, valitsusväline organisatsioon (sh Euroopa noorte valitsusväline organisatsioon); riiklik noortenõukogu; kohaliku, piirkonna või riigi tasandi avaliku sektori asutus; haridus- või teadusasutus; sihtasutus.
[251] Selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest pärit organisatsioonid.

Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Olenemata virtuaalsest formaadist peavad tegevusi ellu viima ja neis osalema korraldajad, koolitajad ja osalejad, kes asuvad toetusesaajatena osalevate organisatsioonide riikides.
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA) ELi rahastamis- ja hankeportaali kaudu. **Konkursikutse tunnus:** • **ERASMUS-EDU-2027-VIRT-EXCH-SSA** – Erasmus+ virtuaalsete vahetuste programm Sahara-taguses Aafrikas • **ERASMUS-EDU-2027-VIRT-EXCH-WA** – Erasmus+ virtuaalsete vahetuste programm Lääne-Balkanil • **ERASMUS-EDU-2027-VIRT-EXCH-SMC** – Erasmus+ virtuaalsete vahetuste programm Vahemere lõunapiirkonna riikides • **ERASMUS-EDU-2027-VIRT-EXCH-NE** – Erasmus+ virtuaalsete vahetuste programm ELi idapoolsetes naaberriikides Enne taotluse esitamist vaadake asjakohaseid korduma kippuvaid küsimusi ELi rahastamis- ja hankeportaalis.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **12. oktoobril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi).**

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

HINDAMISKRITEERIUMID

Asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 30)	▪ **Seos eesmärkide ja teemavaldkondadega**: taotlus on asjakohane konkursikutsega hõlmatud valitud üld- ja erieesmärkide saavutamiseks. See vastab konkursikutses loetletud nõuetele ja sisaldab selget põhjendust. Taotluses käsitletakse ühte käesoleva projektikonkursi puhul kindlaks määratud teemavaldkonda. ▪ **Vajaduste analüüs**: taotlus põhineb nõuetekohasel väljakutsete ja vajaduste analüüsil. Eri partnerite erinevad vajadused on kindlaks tehtud ja neid on nõuetekohaselt arvesse võetud. ▪ **Tegevused**: virtuaalsed vahetused on selgelt kindlaks määratud ja need edendavad kultuuridevahelist dialoogi ja pehmete oskuste arendamist ning soodustavad peamiselt programmivälistest kolmandatest riikidest pärit osalejate hariduslikku, isiklikku või kutsealast arengut. Kavandatud tegevustega on võimalik suurendada vastastikust usaldust ja edendada piiriülest koostööd. Esitatud on tõendid kavandatava virtuaalse vahetuse lähenemisviisi tulemuslikkuse kohta. ▪ **ELi väärtused**: taotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu.

Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	▪ **Sidusus**: projekti üldise ülesehitusega on tagatud projekti eesmärkide, metoodika ning kavandatava tegevuse ja eelarve kokkusobivus. Taotlus sisaldab ühtset, realistilikku ja terviklikku kogumit sobivatest tegevustest, mis võimaldavad täita kindlakstehtud vajadusi ja saavutada kavandatud tulemusi. ▪ **Metoodika**: Projektitaotlus tõendab kavandatava metoodika kvaliteeti ja teostatavust ning sobivust kindlakstehtud vajaduste, sealhulgas eri partnerite vajaduste rahuldamiseks. Nende erinevate vajadustega tegelemiseks on välja töötatud selge kontseptsioon ning ka pedagoogiline lähenemisviis aitab (pedagoogilised lähenemisviisid aitavad) neid erinevaid vajadusi rahuldada. ▪ **Õpiväljundid**: projektis hinnatakse ja tunnustatakse õpiväljundeid (nt noortepass). Enne iga virtuaalset vahetustegevust määratakse selgelt kindlaks õpiväljundid, neid hinnatakse pärast tegevust, edusammud dokumenteeritakse ja saavutusi tunnustatakse. ▪ **Eelarve**: eelarvest nähtub kulutõhusus ning parim hinna-kvaliteedi suhe. Ülesanded, rollid ja rahalised vahendid on partnerite vahel jaotatud sidusal viisil. Finantsjuhtimiskord on selge ja asjakohane. ▪ **Hindamine**: konkreetsete meetmetega protsesside ja tulemuste jälgimiseks (st tulemusnäitajad ja kontrollimeetmed) tagatakse, et projekt viiakse ellu hea kvaliteediga. Olemas on selge kvaliteeditagamiskava, mis hõlmab piisaval määral ka projektijuhtimist. Seirestrateegia sisaldab tegevuskava riskide kindlakstegemiseks ja leevendamiseks.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	▪ **Koosseis**: partnerlus suudab tagada projekti eesmärkide täieliku saavutamise. Konsortsiumis on olemas projektiga hõlmatud valdkondades vajaminevad oskused, eksperditeadmised ja kogemused. Partnerite vahel on tagatud nõuetekohane panuse- ja ajajaotus. Partnerluses on oskused ja pädevused vastastikku täiendavad. ▪ **Pühendumus**: iga osalev organisatsioon näitab üles täielikku pühendumust vastavalt oma suutlikkusele ja konkreetsele pädevusvaldkonnale. ▪ **Koostöö**: koostöökord on tasakaalustatud. Kavandatud on tõhusad mehhanismid, et tagada osalevate organisatsioonide, sidusrühmade ja muude asjaomaste isikute sujuv koordineerimine, otsustusprotsess ja teabevahetus.

Mõju (maksimaalne punktisumma: 20)	▪ **Tulemuste levitamine**: teadlikkuse suurendamise, tulemuste levitamise ja teabevahetuse selge kava abil tagatakse, et projekti käigus jõutakse asjaomaste sihtrühmadeni ning ka peamiste sidusrühmade ja üldsuseni. See strateegia hõlmab kava, millega tehakse võimalikud väljatöötatavad materjalid avatud litsentside kaudu kättesaadavaks. ▪ **Tulemuste kasutamine**: taotluses on tõendatud, et virtuaalse vahetuse puhul valitud lähenemisviisi (-viise) on võimalik edukalt levitada ning et see tagab (need tagavad) laiema mõju ja aitab (aitavad) kaasa süsteemsetele muutustele. Projekti tulemuste kasutamise lähenemisviisi on selgelt kirjeldatud ning selleks kavandatavad meetmed on eeldatavalt tõhusad. ▪ **Mõju**: selgelt on kindlaks määratud prognoositav mõju, eeskätt mõju valitud sihtrühmadele, ning kehtestatud on meetmed selle mõju saavutamiseks ja hindamiseks. Tegevuste tulemused on tõenäoliselt märkimisväärsed. Projekti väljunditega on võimalik soodustada pikaajalisi muutusi, täiustusi või arengut, millest on kasu asjaomastele sihtrühmadele ja süsteemi tasandil. Taotluses selgitatakse samuti, kuidas hinnatakse virtuaalse vahetuse käigus toimuvast õppimisest saadavat mõju (õpiväljundeid), et esitada (andmetel põhinevaid) teadlikke soovitusi selle kohta, kuidas täiustada virtuaalses vahetuses toimuvat õpetamist ja õppimist ka väljaspool projekti. ▪ **Kestlikkus**: taotlus sisaldab asjakohaseid meetmeid ja ressursse selle tagamiseks, et tulemused ja kasutegurid püsivad ka pärast projekti lõppu.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt **60** punkti (võimalikust 100 punktist). Peale selle peavad projektid koguma iga eespool nimetatud toetuse määramise kriteeriumi puhul vähemalt poole maksimumpunktidest (st kriteeriumide „projekti asjakohasus“ ning „projekti ülesehituse ja elluviimise kvaliteet“ puhul vähemalt 15 punkti ning kriteeriumide ning „partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ ja „mõju“ puhul vähemalt 10 punkti).

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

OODATAV MÕJU

Eri projektide tegevuste ja väljundite eesmärk on tagada positiivne mõju seoses konkursikutse eesmärkidega; see mõju võib olenevalt projekti konkreetsetest asjaoludest erineda, kuid peaks olema tihedalt seotud virtuaalsete vahetuste õppimismõõtmega.

Iga projektitaotlus peaks sisaldama teavet selle eeldatava mõju kohta. Taotlejatel on soovitatav projekti mõju kirjeldamisel prognoosida mõju osalevatele üksikisikutele ja organisatsioonidele, eeskätt õppimisest saadava väärtuse osas.

GEOGRAAFILISED EESMÄRGID

Seda meedet rahastatakse ELi välistegevuse rahastust. Olemasolev eelarve on jagatud maailma eri piirkondade vahel (st Lääne-Balkan, idanaabrus, Vahemere lõunapiirkonna riigid ja Sahara-tagune Aafrika) ning iga eelarvepaketi suurus on erinev. Projektitaotlused järjestatakse piirkondade kaupa (vt eespool tegevussuuna tunnuse järgi pealkirja „Kellele

esitada taotlus?“ all) vastavalt konkreetsele eelarvepaketile. Lisateave igas eelarvepaketis saadaolevate summade kohta avaldatakse ELi rahastamis- ja hankeportaalis.

Sahara-tagune Aafrika: taotlejatel soovitatakse eelistada vähim arenenud riike selles piirkonnas ja pöörata erilist tähelepanu rändeküsimustes prioriteetsetele riikidele; ühelegi riigile ei eraldata enam kui 8 % selle piirkonna jaoks ette nähtud eelarvest. Samuti julgustatakse taotlejaid kaasama projektitaotlusesse osalejaid paljudest eri riikidest, sealhulgas partnereid, kellel on programmiga „Erasmus+“ vähem kogemusi.

Üldjuhul, kuid võttes arvesse riikide ja Euroopa õigusraamistikes kehtestatud piiranguid, tuleb tulemused teha kättesaadavaks avatud õppematerjalidena ning samuti asjaomastel kutsealastel, valdkondlikel või pädevate asutuste platvormidel. Projektitaotluses kirjeldatakse, kuidas loodavad andmed, materjalid, dokumendid ning audiovisuaalsed ja sotsiaalmeedia väljundid tehakse avatud litsentside kaudu vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. Taotlejale tehtava kindlasummalise toetuse suurus määratakse iga toetuse puhul kindlaks vastavalt taotleja kavandatava meetme eelarveprognoosile. Toetust andev asutus määrab summa kindlaks projekti eelarveprognoosi, hindamistulemuse ja **95 %** rahastamismäära alusel.

ELi toetuse maksimumsumma projekti kohta on 500 000 eurot. Toetusesaajad võivad saada kuni 200 eurot virtuaalses vahetuses osaleja (st noore või juhendaja) kohta. Näiteks peavad toetusesaajad, kes saavad maksimaalselt 500 000 eurot toetust, kaasama virtuaalsesse vahetusse vähemalt 2500 osalejat. Taotlusvormil tuleb selgelt märkida osalejate ja koolitatud juhendajate koguarv.

Antav toetus võib olla taotletud summast väiksem.

Kolmandate isikute rahaline toetamine toetuste või auhindade kujul ei ole lubatud.

Finantsauditite kulude katmine ei ole lubatud.

Vabatahtlike kulude katmine on lubatud. Need peavad olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses vabatahtlikega seotud ühikuhindade kohta[252].

VKEde omanike puhul on lubatud VKEde ühikuhindade katmine. Need peaksid olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses VKEde omanikega seotud ühikuhindade kohta[253].

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid.

- Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui toetusesaaja(d) vajalikuks peab (peavad) ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks (näiteks eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise ning kvaliteedi tagamise jaoks jne).
- Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi.
- Taotlejad peavad taotluses märkima igale tööpaketile kindlasummalisest maksest eraldatava summa (ning iga tööpaketi puhul märkima, kui suure osa rahalistest vahenditest iga toetusesaaja ja seotud üksus saab).

252 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-volunteers_en.pdf

253 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-sme-owners-natural-persons_en.pdf.

- Kirjeldatavad kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (nt teabe levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud) kulusid.

Projektitaotluseid hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluste kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes.

Pärast projektitaotluste hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa.

Toetuse parameetrid (toetuse maksimumsumma, rahastamismäär, rahastamiskõlblike kulude kogusumma jne) kehtestatakse toetuslepingus. Täpsem teave on esitatud käesoleva programmijuhendi C osa jaotises „Rahastamiskõlblikud otsesed kulud“.

Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. See rahastamiskord võimaldab keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

Täpsem teave on esitatud rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises[254].

[254] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/how-to-participate/reference-documents;programCode=ERASMUS2027?programmePeriod=2021-2027&frameworkProgramme=43353764

2. PÕHIMEEDE: ORGANISATSIOONIDE JA ASUTUSTE KOOSTÖÖ

Selle põhimeetme raames toetatakse järgmist tegevust:

- partnerlused koostöö edendamiseks, sh koostööpartnerlused, väikepartnerlused ja koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlused;
- partnerlused tipptaseme saavutamiseks, sh kutsehariduse tipptaseme keskused ja Erasmus Munduse meetmed;
- innovatsioonipartnerlused, sh liidud ja tulevikku suunatud projektid;
- suutlikkuse suurendamise projektid kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, noorte- ja spordivaldkonnas;
- mittetulunduslikud Euroopa spordiüritused.

Selle põhimeetme raames toetatavate meetmetega tuleks olulisel määral kaasa aidata programmi prioriteetide elluviimisele, samuti oodatakse neist positiivset ja kauakestvat mõju osalevatele organisatsioonidele ning poliitikasüsteemidele, mille raames selliseid meetmeid kavandatakse, ent ka võetavate meetmetega otseselt ja kaudselt seotud organisatsioonidele ja isikutele.

Selle põhimeetme tulemusena töötatakse eeldatavalt välja, antakse edasi ja/või rakendatakse innovaatilisi tavasid organisatsiooni, kohalikul, piirkondlikul, riigi või Euroopa tasandil.

Olenevalt käsitletavast valdkonnast ja taotleja kategooriast haldavad neid meetmeid kas riiklikud bürood või teeb seda Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA). Täpsem teave selle kohta, kes võivad taotluse esitada ja kellele tuleb taotlus esitada, on kättesaadav allpool.

Osalevatele organisatsioonidele peaksid selle põhimeetme alusel toetatavad projektid tooma järgmisi tulemusi:

- uuenduslik lähenemine oma sihtrühmadele, pakkudes näiteks järgmist: huvitavamad haridus- ja koolitusprogrammid, mis vastavad üksikisikute vajadustele ja ootustele; osalust soodustavate lähenemisviiside ja digimetoodika kasutamine; uued või täiustatud protsessid pädevuse tunnustamiseks ja valideerimiseks; põhioskuste õpetamise ja õppimise meetodite uuendamine, pöörates erilist tähelepanu ebasoodsas olukorras olevate õpilaste kehvade tulemuste vältimisele aga ka parimate tulemusteni jõudmisele põhioskuste valdkonnas; tõhusam tegevus, mis toob kasu kohalikele kogukondadele; uued või täiustatud tavad, et täita vähemate võimalustega sihtrühmade vajadusi ning tulla toime geograafilistest erinevustest ja sotsiaal-majanduslikust ebavõrdsusest tingitud erinevustega õpiväljundites; uued meetodid, et arvestada sotsiaalse, etnilise, keelelise ja kultuurilise mitmekesisusega; uued lahendused, et toetada paremini konkurentsivõimet ja tööhõivet, eelkõige piirkonna ja kohalikul tasandil; võimalus omandada keele õppimisel või õpetamisel saavutatud tipptaseme eest Euroopa keeleõppe tunnustus; ajakohasem, dünaamilisem, pühendunum ja professionaalsem organisatsioonisisene keskkond, mida iseloomustab: valmidus lõimida oma igapäevategevusse häid tavasid ja uusi meetodeid, sealhulgas digivõimekust; avatus koostoimele organisatsioonidega, kes tegutsevad muudes valdkondades või sotsiaal-majanduslikes sektorites; töötajate kutsealase arengu strateegiline kavandamine vastavalt üksikisikute vajadustele ja organisatsiooni eesmärkidele;
- suurem suutlikkus ja professionaalsus, mis võimaldab töötada ELi/rahvusvahelisel tasandil: paremad juhtimisoskused ja rahvusvahelistumise strateegiad; tugevdatud koostöö muudest riikidest pärit ning muudes hariduse, koolituse ja noortega seotud valdkondades ja/või muudes sotsiaal-majanduslikes sektorites tegutsevate partneritega; suuremate rahaliste vahendite (muude kui ELi vahendite) eraldamine ELi/rahvusvaheliste projektide korraldamiseks haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas; ELi/rahvusvaheliste projektide kvaliteetsem ettevalmistamine, elluviimine, järelevalve ning järelmeetmete võtmine;
- paremad teadmised ja suurem teadlikkus seoses spordi ja kehalise aktiivsusega;

- suurem teadlikkus spordi rollist sotsiaalse kaasatuse, võrdsete võimaluste ja tervisliku eluviisi edendamisel.

Samuti on selle põhimeetme raames rahastatavatel projektidel tõenäoliselt positiivne mõju meetmega otseselt või kaudselt seotud isikutele, mis väljendub näiteks järgmises:

- suurem algatusvõime ja ettevõtlikkus;
- parem võõrkeeleoskus;
- suurem digipädevus;
- igat laadi mitmekesisuse, nt sotsiaalse, etnilise, keelelise, soolise ja kultuurilise mitmekesisuse, samuti erinevate võimete parem mõistmine ja nendega arvestamine;
- tööalase konkurentsivõime ja uute ettevõtete loomiseks (sh sotsiaalne ettevõtlus) vajalike oskuste paranemine;
- aktiivsem osalus ühiskonnas;
- positiivsem suhtumine Euroopa projekti ja ELi väärtustesse;
- oskuste ja kvalifikatsioonide parem mõistmine ja tunnustamine nii Euroopas kui ka mujal;
- suurem ametiprofiilidega seotud pädevus (õpetamise, koolitamise, noorsootöö, spordiõpetuse jms valdkonnas);
- hariduse, koolituse, noorte ja spordiga seotud tavade, strateegiate ning süsteemide parem mõistmine kõigis riikides;
- formaalse ja mitteformaalse hariduse, kutseõppe, muude õppevormide ning tööturu vastastikuste seoste parem mõistmine;
- suuremad kutsealase arengu võimalused;
- suurem motivatsioon ja rahulolu igapäevatöös;
- ulatuslikum spordi harrastamine ja inimeste suurem kehaline aktiivsus.

Süsteemi tasandil tuleks projektidega toetada ajakohastamist ning aidata haridus- ja koolitussüsteemide ja noorsoopoliitika raames tõhusamalt tegeleda tänapäeva maailma sõlmküsimustega nagu keskkonnakestlikkus, digipööre, tööhõive, majanduse stabiilsus ja kasv, aga ka vajadus edendada sotsiaalset ja kultuuridevahelise suhtlemise pädevust ning kodanikupädevust, kultuuridevahelist dialoogi, demokraatlikke väärtusi ja põhiõigusi, sotsiaalset kaasatust, vaimset tervist ja heaolu, diskrimineerimisest hoidumist ja kodanikuaktiivsust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust.

Seepärast on selle põhimeetme kavandatud mõju järgmine:

- hariduse, koolituse, noorsootöö ja sporditegevuse parem kvaliteet nii Euroopas kui ka mujal: akadeemilise tipptaseme ja õppeasutuste atraktiivsuse ühendamine kõigile suuremate võimaluste tagamisega;
- haridus-, koolitus- ja noorsootöösüsteemid, mis on paremini kohandatud tööturu vajadustele ja võimalustele, ning tihedamad seosed ettevõtete ja kogukonnaga;
- põhioskuste ja valdkonnaüleste oskuste, eeskätt kirjaoskuse, arvutusoskuse, ettevõtlusalaste, sotsiaalsete, kodaniku-, kultuuridevahelise suhtluse ja keelepädevuste, kriitilise mõtlemise, digioskuste ja meediapädevuse parem pakkumine ja hindamine;

- suurem koostoime ja tihedamad seosed ning parem üleminek hariduse, koolituse ja noorte eri valdkondade vahel riigi tasandil, kasutades tõhusamalt Euroopa võrdlusvahendeid, mis on ette nähtud pädevuse ja kvalifikatsioonide tunnustamiseks ja valideerimiseks ning nende läbipaistvuse tagamiseks;
- õpiväljundite ulatuslikum kasutamine kvalifikatsioonide, kvalifikatsioonide osade ja õppekavade kirjeldamisel ning kindlaksmääramisel, et toetada õpetamist ja õppimist, ning samuti hindamise puhul;
- suurem teadlikkus ja avatus sotsiaalse mitmekesisuse suhtes, suurem kaasamine ja hõlpsam juurdepääs haridussüsteemidele ja võimalustele;
- avaliku sektori asutuste uus ja ulatuslikum piirkondade- ja riikidevaheline koostöö koolituse, hariduse ja noorte valdkonnas;
- strateegilisem ja lõimitum digitehnoloogia ning avatud õppematerjalide kasutamine haridus-, koolitus- ja noorsootöösüsteemides;
- suurem motivatsioon keeleõppeks, mis lähtub innovaatilistest õpetamismeetoditest või mille käigus luuakse seoseid keeleoskuse praktilise kasutamisega tööturul;
- praktika, teadustegevuse ja poliitika tugevam koostoime;
- ulatuslikum spordi harrastamine ja suurem kehaline aktiivsus tervise ja heaolu nimel;
- suuremad teadmised selle kohta, kuidas võidelda spordiausust ohustavate piiriüleste probleemidega, nagu doping, võistluste tulemuste kokkuleppimine ja vägivald, aga ka igasugune sallimatus ja diskrimineerimine; spordi hea juhtimistava ja sportlaste topeltkarjääri parem toetamine;
- vabatahtliku tegevuse ulatuslikum tunnustamine spordis;
- vabatahtlike, treenerite, spordijuhtide ja mittetulunduslike spordiorganisatsioonide töötajate suurem õpiränne;
- suurem sotsiaalne kaasatus ja võrdsed võimalused spordis.

PARTNERLUSED KOOSTÖÖ EDENDAMISEKS

MIS ON PARTNERLUSED KOOSTÖÖ EDENDAMISEKS?

See meede võimaldab osalevatel organisatsioonidel omandada rahvusvahelise koostöö kogemusi ja suurendada suutlikkust, samuti saavutada kvaliteetseid ja uuenduslikke tulemusi. Olenevalt muu hulgas projekti eesmärkidest, osalevatest organisatsioonidest ja oodatavast mõjust võivad partnerlused koostöö edendamiseks olla erineva suuruse ja tegevusulatusega ning tegevust võidakse vastavalt sellele kohandada. Selliste projektide kvalitatiivsel hindamisel võetakse arvesse koostöö eesmärke ja osalevate organisatsioonide olemust.

Sellest loogikast lähtudes saavad organisatsioonid üheskoos töötamiseks, õppimiseks ja arenemiseks kasutada kaht liiki partnerlust:

- **koostööpartnerlused;**
- **väikepartnerlused.**

Allpool kirjeldatakse neid kaht partnerlusliiki põhjalikumalt. Selle teabe põhjal saate kahest järgmisest jaotisest valida oma organisatsiooni profiili ja struktuuri ning projektiideedega kõige paremini sobiva partnerlusliigi.

Lisaks hõlmavad koostööpartnerlused **koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlusi**, mida rakendavad koolid ja haridusasutused. Koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlused aitavad kaasa oskuste liidule ning hariduse ja oskuste paketile, edendades põhioskuste parandamist koolide ja haridusasutuste piiriülese koostöö kaudu, sillutades teed 2028.–2034. aasta programmi jaoks kavandatud Euroopa koolide liitudele.

MIS TEGEVUST KOOSTÖÖ EDENDAMISE PARTNERLUS TAVALISELT HÕLMAB?

Projektitsükli jooksul võivad organisatsioonid korraldada mitmesuguseid tegevusi. Organisatsioonid saavad paindlikult kombineerida nii tavapäraseid kui ka loomingulisemaid ja innovaatilisemaid tegevusi, et saavutada projekti eesmärke vastavalt projekti mahule ja partnerite suutlikkusele. Tegevused võivad hõlmata näiteks alljärgnevat.

- **Projekti juhtimine:** tegevused, mis on vajalikud selleks, et tagada projektide piisav kavandamine, elluviimine ja järelmeetmed ning sujuv ja tõhus koostöö projektipartnerite vahel. Selles etapis hõlmavad tegevused tavaliselt korraldus- ja haldustööd, partnerite virtuaalseid kohtumisi, teavitusmaterjalide koostamist, tegevuses osalejate ettevalmistust ja järelmeetmeid jne.
- **Elluviimine**: nt võrgustike loomine, kohtumised ja töösessioonid, et vahetada tavasid ja saavutada tulemusi. Nendes tegevustes võivad osaleda ka töötajad ja õppijad (kui nende osalemine aitab saavutada projekti eesmärke).
- **Jagamine ja tulemuste levitamine**: konverentside, sessioonide ja ürituste korraldamine, et jagada, selgitada ja levitada projekti tulemusi konkreetsete tulemuste, järelduste, heade tavade või mis tahes muul kujul.

MEETME PANUS POLIITILISTE PRIORITEETIDE SAAVUTAMISSE

Igal aastal kehtestab Euroopa Komisjon hariduse, koolituse, noorte ja spordiga seotud eri valdkondades ühised prioriteedid ja eesmärgid, millest juhindutakse kogu programmi „Erasmus+“ tasandil. Lisaks projektis osalevate organisatsioonide suutlikkuse suurendamisele peaksid koostöö edendamise partnerlused seega aitama oma tulemustega kaasa ka programmi prioriteetide saavutamisele. 2027. aastal kajastavad need prioriteedid hariduse ja oskuste paketti, eelkõige põhioskuste, õpetajakutse, digitehnoloogia ja tehisintellekti ning kutsehariduse ja -õppe valdkonnas.

Seepärast nõutakse, et projektide tegevus seotaks ühe või mitme asjaomase prioriteetse valdkonnaga, mis tuleb valida taotluse esitamise etapis. Projektitaotlust koostades soovitatakse tutvuda ka sarnastest prioriteetidest lähtuvate varem rahastatud projektide tulemustega, et tagada järjepidevus ja vältida dubleerimist ning samal ajal järk-järgult edasi

arendada juba saavutatud tulemusi ja aidata kaasa eri valdkondade ühisele arendamisele. Kasulikku teavet rahastatud projektide kohta leiab programmi „Erasmus+“ projektitulemuste platvormilt[255].

Selleks et siduda Euroopa prioriteete paremini riigi konkreetsete vajadustega, võivad programmi „Erasmus+“ riiklikud bürood peale selle nimetada ühe või mitu kõnealust Euroopa prioriteeti oma riigi jaoks eriti oluliseks, et innustada organisatsioone keskenduma oma projektides just nendele asjaomasel aastal valitud valdkondadele.

2027. aastal peavad koostööpartnerlused ja väikepartnerlused tegelema ühe või mitme järgmise prioriteetse valdkonnaga.

PROGRAMMI „ERASMUS+“ VALDKONDADE ÜLDPRIORITEEDID

Järgmist nelja prioriteeti saab käsitleda kõigis programmi „Erasmus+“ valdkondades esitatud taotlustes. Taotlejad peavad täpselt selgitama oma taotluse mõju ja valitud horisontaalset prioriteeti valdkonnas, kus nad taotlust esitavad.

- **Kaasamine ja mitmekesisus kõigis haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkondades**. Programmiga toetatakse projekte, mille raames edendatakse sotsiaalset kaasatust ja püütakse paremini jõuda vähemate võimalustega isikuteni, sealhulgas puudega ja sisserändaja taustaga inimesed, samuti maapiirkondades ja äärealadel, näiteks äärepoolsetes piirkondades elavad inimesed ning inimesed, kes seisavad silmitsi soolise ebavõrduse, sotsiaal-majanduslike raskuste või muud liiki probleemidega, mis põhjustavad diskrimineerimist (soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel). Need projektid aitavad kõrvaldada takistusi, millega need rühmad programmi pakutavatele võimalustele juurdepääsul kokku puutuvad. Programm aitab luua kaasavaid keskkondi, mis edendavad osalejate võrdseid võimalusi, võrdõiguslikkust ja vaimset tervist.

- **Keskkond ja võitlus kliimamuutuste vastu.** Programmi eesmärk on suurendada teadlikkust rohepöördest ning keskkonna ja kliimamuutustega seotud probleemidest. Eelistatakse projekte, mille eesmärk on arendada pädevusi kestlikkusega seotud valdkondades, võtta kasutusele keskkonnasõbralikke meetodeid ja luua tulevikku suunatud õppekavasid, mis on kohandatud üksikisikute vajadustele. Programmiga toetatakse uuenduslike tavade katsetamist, et valmistada õppijaid, töötajaid ja noorsootöötajaid ette ellu viima muutusi. See võib hõlmata jõupingutusi ressursside säilitamiseks, energia tarbimise ja jäätmete vähendamiseks, süsinikdioksiidi heitkoguste kompenseerimiseks ning kestlike toidu- ja transpordivalikute eelistamiseks. Eelistatakse ka projekte, mis soodustavad isiklikke ja elustiili ning tarbimisharjumuste muutusi kooskõlas algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“,[256] samuti projekte, mis arendavad õpetajate pädevust kestlikkuse alal.
- **Digipöörde toetamine digioskuste ja digivalmiduse, kerksuse ja suutlikkuse suurendamise abil.** Programmiga toetatakse digioskuste arendamist, digi- ja tehisintellektipädevust, kujunemisjärgus digitehnoloogia ja innovatsiooni, sealhulgas tehisintellekti sihipärast kasutamist hariduses, koolituses, noorsootöös ja spordis, samuti projekte, mille eesmärk on suurendada institutsioonide ja organisatsioonide suutlikkust ja valmisolekut juhtida tõhusat üleminekut digiõppele, sealhulgas tehisintellektivalmidust. See hõlmab digipedagoogika ja eksperdioskuste arendamist digivahendite kasutamiseks, sealhulgas juurdepääsu- ja tugitehnoloogiad, ning digiharidusliku sisu loomist ja innovaatilist kasutamist, digitaalset heaolu ja veebiturvalisust, sealhulgas digitaalsete häirijate ohjamist ja tervislikku ekraanikasutamise harjumust. Lisaks eelistatakse programmis projekte, mille eesmärk on tõkestada desinformatsiooni, edendada digi- ja meediapädevust ning võidelda küberkiusamise vastu. Kooskõlas hariduse ja oskuste paketiga julgustatakse projekte, mis käsitlevad tehisintellekti hariduses, võtma aluseks ELi ja OECD tehisintellektipädevuse raamistiku ning komisjoni eetikasuunised haridustöötajatele tehisintellekti ja andmete kasutamise kohta õpetamisel ja õppimisel (2026).

- **Ühised väärtused, kodanikuaktiivsus, valmisolek ja osalemine.** Programmiga toetatakse kõikide vanuserühmade kodanikuaktiivsust ja elukestva õppe eetikat, aidatakse arendada sotsiaalset ja

[255] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects

[256] Lisateavet algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohta saab aadressil https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en.

kultuuridevahelise suhtlemise pädevust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust ning edendatakse põlvkondadevahelist õiglust ja õppimist. Samuti eelistatakse projekte, mis võimaldavad inimestel osaleda demokraatlikus ühiskonnaelus, võimaldavad ühiskondlikku ja kodanikuaktiivsust formaalõppe ja mitteformaalse õppetegevuse kaudu ning toetavad eestkõnelejate võrgustikke. Lisaks eelistatakse projekte, mis keskenduvad Euroopa Liidust arusaamisele, eelkõige seoses ELi ühiste väärtuste, ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtete, Euroopa kultuurilise identiteedi, kultuuriteadlikkuse ning sotsiaalse ja ajaloolise pärandiga, eesmärgiga tugevdada Euroopa identiteeti. Programmiga toetatakse ka kõigi valdkondade organisatsioone, institutsioone ja töötajaid, kes panustavad elanikkonna valmisoleku ja vastupanuvõime suurendamisse, täites olulist rolli digi- ja meediapädevuse ning kriitilise mõtlemise arendamisel ning kodanikuaktiivsuse ja demokraatliku kodakondsuse edendamisel.

Eespool nimetatud üldprioriteetide kõrval järgitakse asjaomastes sektorites ka alljärgnevaid eriprioriteete.

SEKTORITE ERIPRIORITEEDID

Kõrghariduse valdkonna prioriteedid

Prioriteetsena käsitatakse meetmeid, mis on võtmetähtsusega Euroopa haridusruumiga seotud eesmärkide saavutamisel. Eesmärk on aidata kõrgharidussektoris veelgi edendada vastastikust sidumist, innovatsiooni, kaasavust ja digiõpet. Sel eesmärgil soodustatakse programmiga märksa tihedamat valdkondadevahelist koostööd kõrgkoolide vahel ja ka lähikonnas toimivate innovatsiooni ökosüsteemidega ning aidatakse tugevdada hariduse, teaduse ja innovatsiooni seoseid. Eeskätt püütakse edendada kaasamist, õpirännet, digipööret, elukestvat õpet, kvaliteedi tagamist ja automaatset tunnustamist. Põhieesmärk on kiirendada kõrghariduse ümberkujundamist kogu Euroopas, et tulevased põlvkonnad saaksid ühiselt luua teadmisi vastupanuvõimelise, kaasava ja kestliku ühiskonna väljakujundamiseks.

- **Kvaliteetse õppimise, õpetamise ja oskuste arendamise tunnustamine.** Kooskõlas oskuste liiduga ja eesmärgiga soodustada kõrge kvalifikatsiooniga talentide arengut toetatakse selle prioriteediga strateegiate ja kvaliteedikultuuri väljatöötamist ja rakendamist, et tunnustada ja motiveerida tipptasemel õpetamist ja oskuste arendamist. See prioriteet hõlmab toetust paindlikule ja atraktiivsele akadeemilisele karjäärile, uute ja uuenduslike pedagoogiliste meetodite õpetamist õppejõududele ning uute õppekavade kavandamist, rakendamist ja hindamist. Selle prioriteedi alusel toetatakse ka väikeste õppeüksuste arendamist kooskõlas Euroopa lähenemisviisiga mikrokvalifikatsioonidele ning samuti elukestvat õpet kõrghariduses, innovatsiooni ja ettevõtlust kõrghariduses, finantskirjaoskust ja partnerluste edendamist erasektoriga, et soodustada üliõpilaste avatust innovatsioonile ja ettevõtlusele ning võrdset suhtumist õpetamisse, teadusuuringutesse ja meetoditesse, mis ühendavad hariduse teadusuuringute ja innovatsiooniga, kui see on asjakohane. Prioriteedi alusel toetatakse ka kõrgkoole Bologna peamiste kohustuste ja Tirana kommünikee prioriteetide rakendamisel, edendades muu hulgas akadeemilisi põhiväärtusi ning kvaliteedi tagamise standardeid ja suuniseid.

- **Loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika (MATI) toetamine ning naiste osalemine selles valdkonnas.** Kooskõlas oskuste liiduga toetatakse selle prioriteediga MATI-õppekavade väljatöötamist ja rakendamist; MATI-valdkonna põhi- ja kõrgema taseme oskuste arendamist, järgides matemaatika, teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja kunstide (MATIK) lähenemisviisi; naiste osalemise edendamist MATI-õppevaldkondades, eriti inseneriteaduses, info- ja kommunikatsioonitehnoloogias ning kõrgema taseme digioskuste valdkonnas, juhendamis- ja mentorprogrammide arendamist, pidades silmas õpilasi, kes soovivad jätkata õpinguid ning töötada MATI- ja IKT-valdkonnas, ning sooliste stereotüüpide kaotamist MATI-valdkonnas.

  Vastastikku seotud kõrgharidussüsteemide edendamine. Oskuste liidu toetamiseks on selle prioriteedi eesmärk tugevdada kõrgharidussüsteemide vahelisi sidemeid kogu Euroopas, muutes teadmiste, oskuste ja pädevuste omandamise väljaspool oma riiki üliõpilaste jaoks hõlpsamaks. See annab üliõpilastele ja kõrgkoolide töötajatele võimaluse õppida, saada koolitust ja arendada oma potentsiaali kõikjal ELis, kus selleks võimalus tekib. Selle prioriteedi alusel toetatakse kõrgkoolidevahelise strateegilise ja struktureeritud koostöö

tugevdamist, näiteks ühiste halldusprotsesside väljatöötamise, ressursside jagamise ja üliõpilaste ühise toetamise kaudu, paberivaba Erasmuse rakendamist ning kõikide Euroopa üliõpilaspileti algatuse põhikomponentide – Euroopa üliõpilase identifitseerimisnumbri ja Euroopa üliõpilaspileti – kasutuselevõttu.

- **Kõrgkoolide toetamine Ukraina kolleegidega koostöö tegemisel, et reageerida Ukraina sõjale.** Selle prioriteedi eesmärk on toetada Ukraina kõrgharidussüsteemi ümberkujundamist ja ülesehitamist Euroopa kõrgkoolidega tehtava koostöö kaudu eelkõige järgmistes valdkondades: paljudele õppijatele kättesaadava õpetamise ja õppe kvaliteet ja asjakohasus, uuenduslikud pedagoogilised lähenemisviisid, õpilaskesksed, probleemipõhised ja interdistsiplinaarsed lähenemisviisid, digi- ja roheoskused, elukestva õppe tavad, kvalifikatsioonisüsteem, tulemuslikud juhtimistavad, akadeemiliste väärtuste kaitse, koostöö innovatsiooni ökosüsteemiga, ühiste haridusmeetmete ja -programmide väljatöötamine ja elluviimine. Bologna protsessi peamiste kohustuste ja Tirana kommünikee prioriteetide rakendamine.

Üldhariduse valdkonna prioriteedid

- **Põhioskuste ja võtmepädevuste arendamine, õpiraskustega toimetulek ja koolist väljalangemise ennetamine.** Selle prioriteedi eesmärk on aidata parandada kõigi õppijate, eeskätt alushariduse ja lapsehoiu etapis olevate laste õpitulemusi ja anda neile võimalus saavutada koolis edu. Selle prioriteedi alusel rakendatavad projektid võivad keskenduda võtmepädevuste ja põhioskuste arendamisele, edendades õppekavadevahelist koostööd, tõstes tipptaset, kasutades uuenduslikke õppemeetodeid, arendades loovust, toetades õpetajaid pädevuspõhise õpetamise pakkumisel, arendades hindamist ja valideerimist, muutes koolihariduse rahvusvaheliseks ja saavutades piisava keeleoskuse taseme. Prioriteedi alusel toetatakse ka terviklikku, kogu kooli hõlmavat lähenemisviisi õpetamisele, õppimisele ja hindamisele ning koostööd kõigi osalejate vahel koolis, samuti koostööd perede, kohalike asutuste, spetsialistide ja teiste väliste sidusrühmadega. Lisaks hõlmab see prioriteet riskirühmadesse kuuluvate õpilaste varajast tuvastamist, raskustes olevatele õppijatele suunatud ennetustegevust ja varajast sekkumist ning koolijuhtide ja haridustöötajate toetamist. Samuti keskendutakse selle prioriteedi raames andmete kogumisele ja seirele, ühelt haridusastmelt teisele ülemineku sujuvamaks muutmisele ning koolide planeerimise ja kvaliteedi tagamise süsteemide tõhustamisele. Kooskõlas ettepanekuga võtta vastu nõukogu soovitus põhioskuste vähenemise peatamise kohta (osa hariduse ja oskuste paketist) julgustatakse projektides keskenduma tõenduspõhistele meetmetele, et parandada põhioskusi – kirjaoskus, matemaatika, loodusteadused, digioskused ja kodanikuoskused –, seada mõõdetavad arengueesmärgid ning kaasata haridusasutusi ning nõustamis- ja tugiteenuseid.

- **Heaolu toetamine koolis.** Selle prioriteedi eesmärk on suurendada koolide, haridustöötajate, lapsevanemate ja koolijuhtide suutlikkust käsitleda kogu kooli hõlmava lähenemisviisi raames heaolu koolis. Selle prioriteedi alusel ellu viidavate projektide keskmes on eesmärk edendada õpilaste ja õpetajate heaolu (nii vaimse kui ka füüsilise tervise seisukohast, digimaailmas ja reaalelus), luua positiivne koolikliima, lõimida sotsiaalne ja emotsionaalne õpe õppekavasse alates alusharidusest ja lapsehoiust kuni keskhariduseni, tegeleda digitaalsete häirijatega ja tervisliku ekraanikasutamise harjumusega, tagada turvaline kool ja kaitse igasuguse koolivägivalla, sealhulgas kiusamise, küberkiusamise ja soolise vägivalla eest. Prioriteedi teine eesmärk on tugevdada kutselisi õpikogukondi ning koostööd laiema kogukonnaga, eelkõige tervise- ja sotsiaalhoolekandespetsialistide ning lastevanematega.

- **Õpetajate, koolijuhtide ja teiste õpetajakutsete esindajate toetamine.** Selle prioriteedi raames toetatakse õpetajakutsete esindajaid (sh õpetajate koolitajaid) kõigis karjäärietappides. Samuti toetatakse projekte, mis toetavad alushariduse ja lapsehoiu teenuste korraldamisel, juhtimisel ja osutamisel osalevate töötajate põhi- ja täienduskoolitust. Sellel prioriteedil põhinevates projektides võidakse keskenduda õpetajate põhikoolituse ja ka nende täienduskoolituse täiustamisele, eelkõige poliitikaraamistiku täiendamise ning konkreetsete õpetajatele pakutavate õpirändevõimaluste abil. Prioriteedi raames toetatakse ka õpetajakutse atraktiivsemaks ja

mitmekesisemaks muutmist, sealhulgas õpetajate heaolu toetamise kaudu, ning õpetajakutse valiku, värbamise ja hindamise tugevdamist, pöörates erilist tähelepanu sellistele kriitilistele valdkondadele nagu matemaatika ja loodusteaduste aineõpetajate puudus. Samuti võidakse projektidega otseselt toetada koolijuhtimise tugevdamist ning uuenduslike õpetamis- ja hindamismeetodite väljatöötamist. Selle prioriteediga toetatakse ELi õpetajate tegevuskava (ettepanek võtta vastu nõukogu soovitus õpetaja elukutse atraktiivsemaks muutmise kohta, osa hariduse ja oskuste paketist) rakendamist, eelkõige algajate õpetajate sisseelamist ja juhendamist, koolijuhtide toetamist, halduskoormuse vähendamist ning õpetajate mõjuvõimu suurendamist digitehnoloogia ja tehisintellekti kasutamisel.

- **Huvi suurendamine loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika (MATI) ning MATIK-hariduse vastu ja tütarlaste huvi suurendamine MATI-hariduse vastu**. Selle prioriteedi alusel toetatakse projekte, millega edendatakse MATI-õppel põhinevat lähenemisviisi haridusele, rakendades interdistsiplinaarset õpet kultuuri, keskkonna, majanduse ja projekteerimisega seotud ning muudes kontekstides, soodustades tütarlaste huvi MATI-hariduse vastu. See prioriteet hõlmab tõhusate ja uuenduslike pedagoogika- ja hindamismeetodite väljatöötamist ja edendamist. Seda silmas pidades on eriti oluline partnerlussuhete loomine koolide, ettevõtjate, kõrgkoolide ja teadusasutuste vahel ning ühiskonnas laiemalt. Strateegilisel tasandil on prioriteedi eesmärk edendada STEM-strateegiate väljatöötamist riigi tasandil.

- **Kvaliteetsete alusharidus- ja lapsehoiusüsteemide väljatöötamine**. Selle prioriteedi eesmärk on edendada alushariduse ja lapsehoiu ELi kvaliteediraamistiku rakendamist; raamistik on lisatud nõukogu 2019. aasta soovitusele kvaliteetsete alusharidus- ja lapsehoiusüsteemide kohta[257]. See hõlmab projekte, millega toetatakse alushariduse ja lapsehoiu teenuste korraldamisel, juhtimisel ja osutamisel osalevate töötajate põhi- ja täienduskoolitust. Peale selle toetatakse prioriteedi alusel ka selliste strateegiate ja tavade loomist, katsetamist ja rakendamist, mille eesmärk on edendada kõigi laste, sealhulgas vähemate võimalustega laste osalust alushariduses ja lapsehoius.

- **Euroopa haridus- ja koolitussüsteemide toetamine Ukraina sõjale reageerimisel.** Selle prioriteedi alusel toetatakse projekte, mille eesmärk on rakendada, jagada ja edendada kaasavaid pedagoogilisi lähenemisviise ja tööpõhiseid tavasid, mille sihtrühmad on Ukraina sõja eest põgenenud õpilased ja õpetamisega seotud töötajad. Selle prioriteedi alla kuuluvad projektid peaksid tuginema kõrgetele kvaliteedistandarditele, mis on seotud uute tulijate õpi- ja koolituskeskkonda lõimimisega, ning selles valdkonnas olemas olevatele rohketele kogemustele. Need projektid võivad keskenduda keeleõppele, õppijate lõimimisele kooliharidusse (võimaluse korral sõja eest põgenenud Ukraina õpetajate ja koolitajate toel), oskuste ja kvalifikatsioonide tunnustamise protsessidele, teadusuuringute rakendamisele ja laiendamisele, töötajate vahetusele Ukraina õppeasutustega, headele tavadele, mis toetavad sõja eest põgenenud õppijate ja töötajate psühhosotsiaalset heaolu jne.

Kutsehariduse ja -õppe (nii esma- kui ka jätku-kutseõpe) valdkonna prioriteedid

- **Kutsehariduse ja -õppe kohandamine tööturu vajadustega ning tegelemine põhioskuste madala tasemega.** Selle prioriteedi alusel toetatakse selliste kutsehariduse ja -õppe programmide väljatöötamist, milles kutseoskused ja võtmepädevused on tasakaalus. Selleks et tegeleda põhioskuste taseme langusega ELis, arendatakse kutsehariduse ja -õppe programmides tugevat arvutus-, kirja-, keele- ja digioskust, mis paneb kindla aluse konkurentsivõimele, elukestvale õppele, elukestvale tööalasele konkurentsivõimele, sotsiaalsele kaasatusele ja isiklikule arengule. See prioriteet soodustab ka vastavalt tööturu muutuvatele vajadustele (mis põhinevad oskuste prognoosimisel saadud teabel) korrapäraselt ajakohastatavate kutsehariduse ja -õppe programmide väljatöötamist, millel on tugev töölõppimise / praktika komponent. Prioriteedi abil viiakse ellu Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegia aastateks 2026–2030, mis võeti vastu koos hariduse ja oskuste paketiga.

[257] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32019H0605%2801%29&qid=1638446515934

- **Kutsehariduse ja -õppe valdkonnas pakutavate võimaluste paindlikkuse suurendamine.** Selle prioriteedi alusel toetatakse algatusi, millega töötatakse välja paindlikud ja õppijakesksed kutsehariduse ja -õppe programmid, mida saab jagada väiksemateks üksusteks ehk mooduliteks. Sellised programmid võimaldavad ka mitteformaalse ja informaalse õppimise käigus omandatud õpiväljundite valideerimist. Selle prioriteedi alla kuuluvad projektid aitavad kaasa ka täiskasvanute kutsealase täiendõppe programmide väljatöötamisele.

- **Innovatsiooni ja kvaliteedi soodustamine kutsehariduses.** Selle prioriteedi alusel toetatakse projekte, mis hõlmavad kutseharidust ja -õpet majandus-, tööstus- ja innovatsioonistrateegiates ning oskuste ökosüsteemides kohalikul, piirkondlikul või riiklikul tasandil. See hõlmab kutsehariduse ja -õppe arendamist Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kõrgematel tasemetel (5–8), kutsehariduse ja -õppe rolli tugevdamist innovatsiooni ja rakendusuuringute toetamisel ning kutsehariduse ja -õppe pakkujate uut liiki teenuste (nagu idufirmade toetus või VKEdele suunatud tehnosiirde toetamine) osutamist. Selle prioriteedi alusel toetatakse ka algatusi, mis keskenduvad kutsehariduse ja -õppe õpetajate/koolitajate kutse atraktiivsemaks muutmisele ja nende pidevale kutsealasele arengule. Samuti toetatakse selle raames projekte, mille eesmärk on veelgi parandada ja kohaldada kvaliteedi tagamise mehhanisme kooskõlas Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistikuga kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas (EQAVET).

- **Kutsehariduse ja -õppe, eelkõige MATI atraktiivsuse suurendamine ning kutsehariduse ja -õppe rahvusvahelistumise edendamine.** Selle prioriteedi alusel toetatakse projekte, mille eesmärk on meelitada õppijaid ELi konkurentsivõime ning rohe- ja digipöörde jaoks olulistesse programmidesse, mille lõpetajate järele on tööturul suur nõudlus, ja milles pööratakse erilist tähelepanu sooliste stereotüüpide käsitlemisele kutseõppeprogrammide valikul. Selle raames toetatakse ka algatusi, mis keskenduvad kutsehariduse ja -õppe rahvusvahelistumise strateegilisele käsitlusele, mis võib hõlmata õppijate ja õpetajate/koolitajate õpirännet, osalemist rahvusvahelistel kutsevõistlustel või muid asjakohaseid tegevusi. Eriti oluliseks peetakse kvalifikatsioonide ja õpiväljundite automaatset vastastikust tunnustamist ning õppijate õpirännet toetavate teenuste väljatöötamist (mis on seotud teabe, motivatsiooni, kutsehariduses ja -õppes osalejate ettevalmistamise, nende kultuuridevahelise teadlikkuse ja kodanikuaktiivsuse suurendamise ning vastuvõtvas riigis ühiskonda lõimumise hõlbustamisega) kooskõlas Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegia 2026–2030 eesmärgiga muuta kutseharidus ja -õpe esimeseks valikuks ning nõukogu soovitusega „Liikuvus Euroopas“.

- **Euroopa haridus- ja koolitussüsteemide toetamine Ukraina sõjale reageerimisel.** Selle prioriteedi alusel toetatakse projekte, mille eesmärk on rakendada, jagada ja edendada kaasavaid lähenemisviise, mille sihtrühmad on Ukraina sõja eest põgenenud kutsehariduses ja -õppes osalevad õppijad ja töötajad. Selle prioriteedi alla kuuluvad projektid peaksid tuginema kõrgetele kvaliteedistandarditele, mis on seotud uute tulijate õpi- ja koolituskeskkonda lõimimisega, ning selles valdkonnas olemas olevatele rohketele kogemustele. Need projektid võivad hõlmata muu hulgas keeleõpet, õppijate lõimimist kutseharidusse ja -õppesse, sealhulgas töölõppimise ja praktikakavadesse (võimaluse korral sõja eest põgenenud Ukraina õpetajate ja koolitajate toel), oskuste ja kvalifikatsioonide tunnustamist või tavasid, millega toetatakse sõja eest põgenenud õppijate ja töötajate psühhosotsiaalset heaolu.

Täiskasvanuhariduse valdkonna prioriteedid

- **Täiskasvanuhariduse kättesaadavuse, kvaliteedi, omandamise ja tunnustamise parandamine.** Selle prioriteedi alusel toetatakse atraktiivseid, kvaliteetseid ja paindlikke õppimisvõimalusi, mis on kohandatud kõigi põlvkondade täiskasvanute õpivajadustele. Samuti toetatakse selle raames projekte, mis võimestavad täiskasvanuid ja võimaldavad neil osaleda koolitustel, et vähendada oskuste nappust ja tööjõupuudust, sealhulgas projekte, mis põhinevad isiklikel õppekontodel ja tugiraamistikel, samuti projekte, mis tegelevad mikrokvalifikatsioonitunnistustega tõendatud või informaalse ja mitteformaalse õppe käigus omandatud oskuste valideerimisega. Lisaks toetatakse selle prioriteedi raames parema kvaliteedi tagamise mehhanismide väljatöötamist, sealhulgas tulemuslikkust ja õppijate edasijõudmist jälgivate seiremeetodite väljatöötamist ja ülekandmist. Kvaliteetse täiskasvanuõppe toetamiseks eelistatakse projekte, mis parandavad täiskasvanuhariduse valdkonna töötajate pädevusi ja on suunatud individuaalsete õpivajaduste äratundmiseks vajalike oskuste arendamisele, täiskasvanud õppijate varem omandatud teadmiste ja oskuste hindamisele,

parematele ja uuenduslikumatele õpetamismeetoditele, samuti täiskasvanuhariduse valdkonna töötajate toetava rolli tugevdamisele õppijate motiveerimisel, juhendamisel ja nõustamisel keerulistes õpiolukordades.

- **Kohalike õppekeskuste ja uuendusliku õppekeskkonna edendamine.** Selle prioriteedi eesmärk on toetada kohalikke õpikeskkondi, edendada sotsiaalset kaasatust, kodanikuosalust ja demokraatiat ning pakkuda kõigile kogukonnaliikmetele atraktiivseid võimalusi elukestvaks ja -põhiseks õppeks (pidev- ja kõikjalõpe), kasutades ära ka digitehnoloogiat ning rakendades meetmeid õppijate teavitamiseks ja kaasamiseks. Näiteks võidakse projektide raames innustada kohalikke õpikeskusi, raamatukogusid, muuseume, vanglaid, kodanikuühiskonda ja laiemat kogukonda (mittetulundusühingud, kohalikud ametiasutused, tervishoiu- ja kultuuriasutused) tegema koostööd, et pakkuda igas vanuses täiskasvanutele võimalusi (ja neid selleks motiveerida) õppida eluks vajalikke oskusi ja võtmepädevusi, mis tagavad vastupanu- ja kohanemisvõime muutuste ja ebakindluse tingimustes.

- **Täiskasvanute täiend- ja ümberõppe edendamine.** Selle prioriteedi eesmärk on edendada uute võimaluste, teadmiste ja oskuste edendamist täiskasvanuhariduses, eelkõige madala põhioskuste tasemega täiskasvanute jaoks. Projektid peaksid aitama täiskasvanud õppijatel parandada oma põhioskusi ja lõpuks omandada kõrgem kvalifikatsioon. Sellega peaks kaasnema täiskasvanute karjäärinõustamise ja -juhendamise ning karjäärijuhtimise oskuste arendamine. Täiskasvanute täiend- ja ümberõppe edendamise üldist eesmärki võivad toetada ka oskuste hindamise parandamine, kohandatud õppepakkumiste väljatöötamine ja tõhusa teavitustegevuse arendamine.

- **Euroopa haridus- ja koolitussüsteemide toetamine Ukraina sõjale reageerimisel.** Selle prioriteedi alusel toetatakse projekte, mille eesmärk on rakendada, jagada ja edendada kaasavaid pedagoogilisi lähenemisviise ja tööpõhiseid tavasid, mille sihtrühmad on Ukraina sõja eest põgenenud täiskasvanud õppijad ja töötajad. Prioriteedi alla kuuluvad projektid peaksid tuginema kõrgetele kvaliteedistandarditele ja uute tulijate õpi- ja koolituskeskkonda lõimimise alal omandatud olulistele kogemustele. Nendes projektides võib pakkuda keeletuge, rakendada teadustegevuse tulemusi ja laiendada teadusuuringuid, korraldada vahetusi Ukraina õppeasutustega, uurida häid tavasid, millega toetatakse sõja eest põgenenud õppijate ja töötajate psühhosotsiaalset heaolu, jne.

Noortevaldkonna prioriteedid

Prioriteetsena käsitatakse meetmeid, millega aidatakse kaasa ELi noortestrateegia (2019–2027) põhivaldkondade rakendamisele, st kaasatakse ja ühendatakse noori ning suurendatakse nende mõjuvõimu. Erilist tähelepanu pööratakse sektoriülese koostöö tugevdamisele, et suurendada noortele oluliste meetmevaldkondade koostoimet, edendada noorte osalust erinevates mastaapides ja vormides ning toetada noorte, eelkõige sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate noorte kodanikuaktiivsust. Noortevaldkonna eriprioriteedid on alljärgnevad.

- **Põhioskuste, tööalase konkurentsivõime ning noorte algatusvõime ja ettevõtlikkuse parandamine.** Prioriteedi eesmärk on tugevdada noorte võtmepädevusi ja põhioskusi, mis on määratletud hariduse ja oskuste paketis ja hõlmavad ka kodanikuoskusi, eesmärgiga edendada loovust, uuendusmeelsust ja kriitilist mõtlemist. Laiema kogukonna, näiteks noorteorganisatsioonide ja muude noortega töötavate üksuste kaasamine rikastab õppimist kogemuste, tegelike kasutusviiside, eeskujude vaatlemise ja ressurssidele juurdepääsu kaudu. See eri sidusrühmade osalemine on eriti tähtis, võttes arvesse püsivat seost sotsiaal-majandusliku tausta ja haridustulemuste vahel. Toetust võib anda ka organisatsioonidele, kes püüavad välja töötada informaalse õppe parimaid tavasid, et edendada noorte põhioskusi eesmärgiga suurendada nende tööalast konkurentsivõimet.

- **Noorsootöö kvaliteedi, innovatsiooni ja tunnustamise parandamine**. Selle prioriteedi eesmärk on edendada noorsootöö ning informaalse ja mitteformaalse õppimise tunnustamist ja valideerimist kõigil tasanditel ning toetada noorsootöö kvaliteedi parandamist ja innovatsiooni kooskõlas Euroopa noorsootöö tegevuskavas ning Bonni 2020. aasta detsembri deklaratsioonis sätestatud prioriteetidega. See hõlmab noorsootöötajate suutlikkuse suurendamist ning toetust noorsootööga seotud konkreetsete meetodite väljatöötamisele ja jagamisele. Selle prioriteedi eesmärk on ka tagada noortevaldkonnas poliitika, teaduse ja praktika tugevamad seosed, et teha paremini kindlaks vajadused ja hõlbustada poliitikakujundamist.

- **Euroopa noortevaldkonnas Ukraina sõjale reageerimise toetamine.** Selle prioriteedi alusel toetatakse projekte, mille eesmärk on rakendada, jagada ja edendada kaasavaid lähenemisviise ja tavasid, mille sihtrühmad on Ukraina sõja eest põgenenud noored ja noorsootöötajad ning vastuvõtvates riikides sellises tegevuses aktiivselt osalevad noorsootöötajad. Tegevuses tuleks järgida noorsootöö, sealhulgas mitteformaalse ja kultuuridevahelise õppe põhimõtteid, see peaks aitama kaasa inimõiguste ja demokraatia edendamisele ja mõistmisele ning suurendama osalevate organisatsioonide suutlikkust. Selline tegevus võib hõlmata keeletoe pakkumist, teadustegevuse tulemuste rakendamist ja teadusuuringute laiendamist, Ukrainas noortevaldkonnas tegutsevate organisatsioonidega sünergia ja vastastikuse täiendavuse suurendamist, selliste heade tavade uurimist, millega toetatakse Ukrainast pärit noorte pagulaste ja pagulastest noorsootöötajate psühhosotsiaalset heaolu, noorsootöö organisatsioonide suutlikkuse suurendamist Ukrainas ja vastuvõtvates riikides jne.

Spordivaldkonna prioriteedid

Prioriteetsena käsitatakse partnerlusi, millega toetatakse oluliste poliitikadokumentide rakendamist, näiteks Euroopa Liidu spordialane töökava (2024–2027)[258] või nõukogu soovitus tervist tugevdava kehalise aktiivsuse kohta[259]. Spordivaldkonna eriprioriteedid on alljärgnevad.

- **Tervislike eluviiside edendamine kõigi inimeste heaks.** Selle prioriteedi alla kuuluvad projektid keskenduvad eelkõige tervislike eluviiside edendamisele, sh suurendades teadlikkust tervisliku ja aktiivse eluviisi kasulikkusest, rakendades nõukogu soovitust tervist tugevdava kehalise aktiivsuse kohta ja ELi füüsilise tegevuse suuniseid, toetades Euroopa spordinädala elluviimist, edendades spordiga tegelemist ja kehalist aktiivsust kui võimalust parandada tervist, soodustades kõiki tegevusi, millega julgustatakse inimesi spordiga tegelema ja olema kehaliselt aktiivne, ning edendades traditsioonilisi spordialasid ja mänge.

- **Spordiaususe ja -väärtuste edendamine**. Selle prioriteedi alla kuuluvad projektid keskenduvad peamiselt spordis turvalise keskkonna edendamisele, sealhulgas ahistamise, väärkohtlemise, vägivalla ja igasuguse diskrimineerimise ennetamisele, dopingu kasutamise, võistluste tulemuste kokkuleppimise ja korruptsiooni vastu võitlemisele spordis ning hea juhtimistava parandamisele spordis.

- **Hariduse edendamine spordis ja spordi abil**. Selle prioriteedi alusel ellu viidavate projektide põhieesmärk on toetada oskuste arendamist spordis, soodustada sportlaste topeltkarjääri, parandada sporditreenerite ja -töötajate töö kvaliteeti, parandada õpirände kaudu kvalifikatsioone ning edendada spordi abil tööalast konkurentsivõimet.

258

259 https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:354:0001:0005:ET:PDF

KOOSTÖÖPARTNERLUSED

Koostööpartnerluste põhieesmärk on võimaldada organisatsioonidel parandada oma tegevuste kvaliteeti ja asjakohasust, kujundada välja partnerlusvõrgustikud ja neid tugevdada, et seeläbi suurendada riikidevahelisel tasandil tehtava koostöö suutlikkust, edendades seejuures oma tegevuse rahvusvahelistumist, töötades välja või vahetades uusi tavasid ja meetodeid ning jagades ja arutades ideid.

Strateegiliste partnerluste eesmärk on toetada innovaatiliste tavade väljakujundamist, edasiandmist ja/või rakendamist ning selliste ühisalgatuste elluviimist, millega edendatakse koostööd, vastastikõpet ja kogemuste vahetamist Euroopa tasandil. Tulemused peaksid olema taaskasutatavad, ülekantavad ja täiendatavad ning võimaluse korral tugeva valdkonnaülese mõõtmega.

Valituks osutunud projektidelt eeldatakse tegevuste tulemuste jagamist kohalikul, piirkondlikul, riigi ja rahvusvahelisel tasandil.

Koostööpartnerlustes lähtutakse programmi „Erasmus+“ iga valdkonna prioriteetidest ja poliitikaraamistikust nii üleeuroopalisel kui ka riigi tasandil ning need on samas suunatud sektoriülese ja horisontaalse koostöö temaatilistele algatustele.

Olenevalt kavandatava projekti valdkonnast ja taotleja kategooriast haldavad koostööpartnerlusi kas riiklikud bürood või teeb seda Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA). Lisateave on esitatud küsimuse „Kellele esitada taotlus?“ all RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMIDE jaotises.

MEETME EESMÄRGID

Koostööpartnerluste eesmärgid on:

- **parandada osalevate organisatsioonide ja asutuste töö, tegevuse ja tavade kvaliteeti**, kaasates uusi osalejaid, kes ei tegutse tavapäraselt ühes sektoris;
- **suurendada organisatsioonide suutlikkust** töötada riikidevaheliselt ja sektoriüleselt;
- **tegeleda ühiste vajaduste ja prioriteetidega** haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonnas;
- **aidata kaasa üleminekutele ja muutustele** (üksikisiku, organisatsiooni või sektori tasandil), mis aitaksid tuua paremaid tulemusi ja rakendada uusi lähenemisviise, arvestades iga organisatsiooni olemust.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAB KOOSTÖÖPARTNERLUS TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

Programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks peavad koostööpartnerluste projektitaotlused vastama järgmistele rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Kes võib esitada taotluse?	Taotleja/koordinaator võib olla iga ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud osalev organisatsioon. See organisatsioon esitab taotluse kõigi projekti kaasatud osalevate organisatsioonide nimel. Toetuse saamiseks peavad taotlevad/koordineerivad organisatsioonid olema seaduslikult asutatud vähemalt kaks aastat enne taotluse esitamise tähtaega. Haridus- ja koolitus- või noortevaldkonna partnerluste puhul, mille kohta on taotluse esitanud Euroopa valitsusvälised organisatsioonid ning mida haldab Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA), peab taotlev koordinaator olema haridus- ja koolitus-

	või noortevaldkonnas tegutsev Euroopa valitsusväline organisatsioon[260]. Euroopa valitsusvälise organisatsiooni nimel esitab taotluse selle organisatsiooni Euroopa asutus / sekretariaat. Selleks et vältida Ukraina-vastase agressioonisõja eest vastutavale Venemaale spordi kaudu legitiimsuse või mainekasu andmist[261] ning tagada, et spordiaususe ja -väärtuste edendamise meetme eesmärki ei seata ohtu, ning et kaitsta programmi mainet ja ELi vahendite kasutamist, ei ole järgmistel üksustel õigust selles meetmes ühelgi viisil osaleda: 3. rahvusvahelised spordi juhtorganid, kes annavad Venemaa sportlastele loa võistelda spordiüritustel täielikult oma riiki esindades, sealhulgas kasutada riigilippu, hümni ja muid sümboleid; 4. üksused, mis korraldavad spordiüritusi, kus Venemaa sportlased osalevad täielikult oma riiki esindades, sealhulgas kasutades riigilippu, hümni ja muid sümboleid.
Mis liiki organisatsioonid saavad projektis osaleda?	Koostööpartnerluses võivad osaleda kõik avaliku või erasektori organisatsioonid,[262] mis on asutatud ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või ükskõik millises 1.–3. piirkonda kuuluvas programmivälises kolmandas riigis (vt käesoleva juhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid“)[263]. **Erand:** selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) pärit organisatsioonid. ELi liikmesriikides või programmiga liitunud kolmandates riikides asutatud organisatsioonid võivad osaleda kas projekti koordinaatorina või partnerorganisatsioonina. Programmivälistes kolmandates riikides asuvad organisatsioonid ei saa osaleda projektikoordinaatorina. Olenemata valdkonnast, mida projekt mõjutab, on **koostööpartnerlused avatud igat liiki organisatsioonidele, kes tegutsevad mis tahes haridus-, koolitus-, noorte- või spordivaldkonnas või muudes sotsiaal-majanduslikes sektorites**, samuti valdkonnaülese tegevusega organisatsioonidele (nt kohalikud, piirkondlikud või riiklikud asutused, tunnustamis- ja valideerimiskeskused, kaubanduskojad, kutseorganisatsioonid, nõustamiskeskused, kultuuri- ja spordiorganisatsioonid).

[260] Käesoleva programmi mõistes on see selline valitsusväline organisatsioon, kes tegutseb formaalselt tunnustatud struktuuri raames, mis hõlmab Euroopa asutust/sekretariaati, mis on olnud mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis seaduslikult asutatud vähemalt kaks aastat, ning vähemalt üheksas ELi liikmesriigis ja programmiga liitunud kolmandas riigis asuvat riiklikku organisatsiooni/osakonda.
Need riiklikud organisatsioonid/osakonnad peavad

- tõendama, et nad on õiguslikult seotud asjaomase Euroopa asutuse/sekretariaadiga;
- tegutsema haridus-, koolitus- või noortevaldkonnas.

Seepärast peab Euroopa valitsusväline organisatsioon hõlmama vähemalt üheksat üksust (Euroopa asutus/sekretariaat + kaheksa riiklikku organisatsiooni/osakonda), mis asuvad üheksas ELi liikmesriigis ja programmiga liitunud kolmandas riigis.
Teave selle kohta, mida tähendab programmi „Erasmus+“ raames mõiste „õiguslikult seotud“, on esitatud käesoleva juhendi D osas.

[261] Vt Euroopa Ülemkogu järeldused: https://www.consilium.europa.eu/media/c22plhwr/et-20261016-european-council-conclusions.pdf

[262] Selle meetme puhul ei käsitata mitteametlikke noorterühmi organisatsioonina ja seepärast ei saa nad selles meetmes osaleda (ei taotlejate ega partneritena).

[263] ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asuval kõrgkoolil, kes soovib koostööpartnerluses osaleda, peab olema kehtiv Erasmuse kõrgharidusharta (ECHE). Programmivälistes kolmandates riikides asutatud osalevatelt kõrgkoolidelt Erasmuse kõrgharidusharta omamist ei nõuta, ent nad peavad kinni pidama harta põhimõtetest.

	Olenevalt projektis käsitletavast prioriteedist ja projekti eesmärkidest peaks koostööpartnerlustes osalevate partnerite koosseis olema võimalikult asjakohane ja mitmekesine, et projektis saaks ära kasutada nende erinevaid kogemusi, profiile ja eriteadmisi ning et saavutada asjakohaseid ja kvaliteetseid tulemusi.
Liitunud partnerorganisatsioonide osalemine	Lisaks projektis ametlikult osalevatele organisatsioonidele (koordinaator ja partnerorganisatsioonid) võivad koostööpartnerlustesse olla kaasatud muud avaliku või erasektori partnerid, kes aitavad ellu viia konkreetseid projektiga seotud ülesandeid/tegevusi või toetavad projekti edendamist ja kestlikkust. Programmi „Erasmus+" projektides nimetatakse selliseid partnereid liitunud partneriteks. Rahastamiskõlblikkuse ja lepinguhalduse seisukohast **ei käsitata neid projektipartneritena (st toetusesaajatena)** ning nad ei saa projekti raames programmist rahalisi vahendeid. Selleks et selgitada nende rolli partnerluses ja anda kavandatud projektist terviklik ülevaade, tuleb siiski selgelt kirjeldada nende osalust projektis ja eri tegevustes. Liitunud partneritena võivad osaleda kõikide riikide (v.a Valgevene ja Venemaa) organisatsioonid.
Osalevate organisatsioonide arv ja profiil	**Koostööpartnerlus on riikidevaheline projekt** ning see peab hõlmab **vähemalt kolme organisatsiooni kolmest eri ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist.** Partnerluses osalevate organisatsioonide arv ei ole piiratud. Toetuse taotlemisel tuleb ära märkida kõik osalevad organisatsioonid. Üldhariduse, kutsehariduse ja -õppe, täiskasvanuhariduse ja noorte valdkonnas riiklikele büroodele esitatavate taotluste puhul ei tohi sama organisatsioon (üks OID) olla taotleja või partnerina seotud kokku rohkem kui **kümne taotlusega** ühe tähtaja kohta[264]. Koostööpartnerlused peavad üldjuhul olema suunatud ELi liikmesriikides või programmiga liitunud kolmandates riikides asutatud organisatsioonide koostööle. **Programmiväliste kolmandate riikide** (1.–3. piirkond, v.a Valgevene) organisatsioone võib siiski kaasata partneritena (mitte taotlejatena), **kui nende osalemine annab projektile olulist lisaväärtust** ning tingimusel, et täidetud on nõue, mille kohaselt peab projektis osalema vähemalt kolm organisatsiooni kolmest eri ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist.
Kooskõla prioriteetidega	Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab koostööpartnerlus olema seotud • vähemalt ühe horisontaalse prioriteediga ja/või • vähemalt ühe valdkondliku prioriteediga kõige enam mõjutatud haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonnas. Programmi „Erasmus+" riiklike büroode (kaudse eelarve täitmise raames) hallatavate haridus-, koolitus- ja noortevaldkonna projektide puhul võivad riiklikud bürood nende prioriteetide seas omistada rohkem kaalu prioriteetidele, mis on nende riigi kontekstis eriti olulised (riigi kontekstis olulised Euroopa prioriteedid).

[264] Selle maksimumarvu puhul võetakse arvesse kõiki koostööpartnerluse taotlusi, mis on riiklikele büroodele esitatud kõigi nende valdkondade kohta.

	Riiklikud bürood peavad potentsiaalseid taotlejaid nõuetekohaselt teavitama oma ametlike veebisaitide kaudu. Spordivaldkonna projektide puhul saab valida ainult ühe prioriteedi (horisontaalne või valdkondlik).
Tegevuse toimumiskoht	Kõik tegevused peavad toimuma projektis toetusesaajatena osalevate organisatsioonide riikides. Lisaks sellele, juhul kui see on seoses projekti eesmärkide või elluviimisega nõuetekohaselt põhjendatud, võivad • tegevused toimuda ka Euroopa Liidu institutsiooni asukohas,[265] kui tegevusi korraldatakse ELi institutsioonis või koostöös ELi institutsiooniga, isegi kui projektis ei osale organisatsioone asjaomase institutsiooni asukohariigist; • tulemuste jagamist hõlmavad tegevused toimuda ka ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides.
Projekti kestus	12–36 kuud. Projekti kestus tuleb valida taotluse esitamise etapis, lähtudes projekti eesmärkidest ja selle aja sisse kavandatavate tegevuste liigist. Koostööpartnerluse kestust võidakse toetusesaaja põhjendatud taotluse alusel ja riikliku büroo või rakendusameti nõusolekul pikendada (tingimusel et projekti kogukestus ei ületa 36 kuud). Toetuse kogusumma sellisel juhul ei muutu.
Kellele esitada taotlus?	**Partnerlused haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas, kui taotluse esitab mõnes nimetatud valdkonnas tegutsev organisatsioon, v.a Euroopa valitsusväline organisatsioon**: • selle riigi **riiklikule büroole**, kus taotlev organisatsioon on asutatud. **Partnerlused haridus- ja koolitus- või noortevaldkonnas, kui taotluse esitab Euroopa valitsusväline organisatsioon[266]**: • **Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA)** ELi rahastamis- ja hankeportaali kaudu: - Euroopa valitsusvälised organisatsioonid – konkursikutse tunnused: ▪ ERASMUS-EDU-2027-PCOOP-ENGO (haridus ja koolitus) ▪ ERASMUS-YOUTH-2027-PCOOP-ENGO (noored) **Partnerlused spordivaldkonnas:** • **Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA)**: - sport – konkursikutse tunnus: ERASMUS-SPORT-2027-SCP

[265] Euroopa Liidu institutsioonide asukohad on Brüssel, Frankfurt, Luxembourg ja Strasbourg. ELi institutsioonide loetelu on kättesaadav aadressil https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_et

[266] Teave selle kohta, mida mõistetakse programmi „Erasmus+“ raames Euroopa valitsusvälise organisatsiooni all, on esitatud käesoleva juhendi D osas.

	Kõigil juhtudel saab sama partnerite konsortsium esitada üheks tähtajaks üksnes ühe taotluse rakendusametile või ühele büroole.
Millal esitada taotlus?	**Partnerlused haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas, kui taotluse esitab mõnes nimetatud valdkonnas tegutsev organisatsioon, v.a Euroopa valitsusväline organisatsioon**: • taotlejad peavad esitama oma toetustaotluse hiljemalt **9. märtsil kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** projektide puhul, mida hakatakse ellu viima ajavahemikus sama aasta 1. septembrist kuni 31. detsembrini. **Võimalik lisatähtaeg haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas, kui taotluse esitab mõnes nimetatud valdkonnas tegutsev organisatsioon, v.a Euroopa valitsusväline organisatsioon:** • haridus-, koolitus- ja noortevaldkonna riiklikud bürood võivad korraldada **teise taotlusvooru**, mille suhtes kohaldatakse samuti käesolevas juhendis sätestatud eeskirju. Riiklikud bürood teavitavad sellisest võimalusest oma veebisaidi kaudu; • kui korraldatakse teine taotlusvoor, peavad taotlejad toetustaotluse esitama hiljemalt **5. oktoobril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** projektide puhul, mida hakatakse ellu viima ajavahemikus järgneva aasta 1. jaanuarist kuni 31. augustini. **Partnerlused haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas, kui taotluse esitab Euroopa valitsusväline organisatsioon**: • taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **9. märtsil kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**. **Partnerlused spordivaldkonnas:** • taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **9. märtsil kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.

KÕRVALEJÄTMIS- JA VALIKUKRITEERIUMID

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Koostööpartnerluse projekt koosneb neljast etapist (ettevalmistamine, elluviimine ja järelmeetmed), mis algavad juba enne seda, kui projektitaotlus rahastamiseks välja valitakse. Osalevad organisatsioonid ja tegevustesse kaasatud osalejad peaksid kaasa lööma kõigis nimetatud etappides, et seeläbi saadud kogemustest õppida.

- Kavandamine (vajaduste, eesmärkide, projekti tulemuste ja õpiväljundite, tegevuse vormi, tegevuste ajakava jms kindlaksmääramine);
- ettevalmistamine (tegevuste kavandamine, tööprogrammi väljatöötamine, praktilised korraldused, kavandatavate tegevuste sihtrühma(de) kinnitamine, partneritega sõlmitavate lepingute ettevalmistamine jne);
- tegevuste elluviimine;

- järelmeetmed (tegevuste ja nende eri tasanditel avalduva mõju hindamine, projekti tulemuste jagamine ja kasutamine).

Koostööpartnerluste raames võidakse muu hulgas korraldada riikidevahelist üksikisikute ja rühmaviisilise õppimise, õpetamise ja koolitamisega seotud tegevust, kui see annab lisaväärtust projekti eesmärkide saavutamise seisukohast. Kavandatavate tegevuste vormi ja üldeesmärki ning nendes osalejate kategooriaid ja arvu kirjeldatakse ja põhjendatakse projektitaotluses.

Horisontaalsed aspektid, mida projekti kavandamisel arvesse võtta

Lisaks ametlike kriteeriumide täitmisele ja kestliku koostöökorra kokkuleppimisele kõigi projektipartneritega tasub arvesse võtta alljärgnevaid kaalutlusi, et suurendada koostööpartnerluste mõju ja nende elluviimise kvaliteeti projekti eri etappides. Taotlejaid innustatakse koostööpartnerluse projektide kavandamisel neid võimalusi ja mõõtmeid arvesse võtma.

Kaasamine ja mitmekesisus

Programmi „Erasmus+" eesmärk on edendada kõigis meetmetes võrdseid võimalusi ja võrdset juurdepääsu, kaasamist ja õiglust. Nende põhimõtete rakendamiseks on välja töötatud kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia,[267] et jõuda paremini erineva taustaga osalejateni, eriti vähemate võimalustega isikuteni, kelle jaoks on Euroopa projektides osalemine raskendatud. Koostööpartnerlused sobivad eriti hästi kaasamist ja mitmekesisust käsitleva projekti puhul, arendades kaasavaid ja mitmekesisusega arvestavaid tavasid ja meetodeid kooskõlas meetme asjakohase poliitilise prioriteediga. Sõltumata oma projektide teemast peaksid organisatsioonid projektitegevusi kavandades mõtlema ka nende juurdepääsetavusele ja kaasavusele, võttes arvesse vähemate võimalustega osalejate arvamusi ja kaasates neid kogu protsessi vältel otsuste tegemisse.

Keskkonnakestlikkus

Projektide kavandamisel tuleks silmas pidada keskkonnahoidlikkust ning rakendada keskkonnakestlikke tavasid kõigis projekti tahkudes. Organisatsioonid ja osalejad peaksid projekti kavandamisel järgima keskkonnasõbralikku lähenemisviisi – see innustab kõiki projektis osalejaid arutama ja teadvustama keskkonnaküsimusi, mõtlema selle üle, mida saab eri tasanditel ette võtta, ning aitab organisatsioonidel ja osalejatel kujundada projektitegevuste elluviimiseks välja alternatiivseid, keskkonnahoidlikumaid meetodeid.

Digitaalne mõõde

Koostööpartnerluse õnnestumiseks on väga oluline virtuaalkoostöö ja eksperimenteerimine virtuaalse ja põimõppe võimalustega. Eelkõige julgustatakse üld- ja täiskasvanuhariduse valdkonna projektide puhul kasutama Euroopa koolihariduse platvormi (sh eTwinning) või täiskasvanuhariduse platvormi EPALE, et teha koostööd enne projektitegevuste algust, nende ajal ja pärast nende lõpetamist. Noortevaldkonna projektides on koostööks tungivalt soovitatav kasutada Euroopa Noorteportaali ja Euroopa noortestrateegia platvormi.

Osalemine ja kodanikuaktiivsus

Programmiga toetatakse osalemist ja aktiivset kaasamist kõigis meetmetes. Koostööpartnerluste projektides tuleks pakkuda inimestele võimalusi osaleda demokraatlikus ja ühiskondlikus elus. Programmis keskendutakse ka teadlikkuse ja arusaamise suurendamisele Euroopa Liidu kohta, pöörates eelkõige tähelepanu ELi ühistele väärtustele, ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtetele, kultuurilisele identiteedile ja kultuuriteadlikkusele ning sotsiaalsele ja ajaloopärandile.

HINDAMISKRITEERIUMID

[267] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy.

Asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 25)	Hinnatakse, kas ▪ kavandatud projekt on meetme eesmärke ja prioriteete silmas pidades asjakohane; lisaks käsitatakse kavandatud projekti väga asjakohasena juhul, – kui see hõlmab kaasamise ja mitmekesisuse prioriteeti; – Erasmus+ riiklike büroode hallatavate projektide puhul: kas see haakub ühe või mitme riiklikus kontekstis olulise Euroopa prioriteediga, mille riiklik büroo on välja kuulutanud; – selliste projektide puhul, mille esitavad Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile hariduse, koolituse või noorte valdkonnas tegutsevad Euroopa valitsusvälised organisatsioonid: mil määral korraldab taotleja tegevusi, mis toetavad ELi poliitika rakendamist ühes neist sektoritest; ▪ kas projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; ▪ osalevate organisatsioonide profiil, kogemused ja tegevused on taotluse valdkonda silmas pidades asjakohased; ▪ projektitaotlus põhineb sisukal ja piisaval vajaduste analüüsil; ▪ projektitaotlus sobib sünergia loomiseks hariduse, koolituse, noorte ja spordiga seotud eri valdkondade vahel või võib avaldada tugevat mõju ühele või mitmele valdkonnale; ▪ projekt on innovaatiline; ▪ projektitaotlus täiendab muid algatusi, mille osalevad organisatsioonid on juba ellu viinud; ▪ kavandatud projekt toob ELi tasandil lisaväärtust tulemuste kaudu, mida ei oleks võimalik saavutada ühes riigis korraldatava tegevusega.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: ▪ projekti eesmärgid on selgelt määratletud ja realistlikud ning haakuvad osalevate organisatsioonide vajaduste ja eesmärkidega ning sihtrühmade vajadustega; ▪ projekti algatavad, arendavad ja viivad ellu rakendusvaldkonnas aktiivselt tegutsevad organisatsioonid; ▪ kavandatav metoodika on selge, piisav ja teostatav; ▪ projekti töökava on selge, täielik ja tõhus ning sisaldab vajalikke etappe projekti ettevalmistamiseks ja elluviimiseks ning tulemuste jagamiseks; ▪ projekt on kulutõhus ja iga tegevuse jaoks on ette nähtud piisavad ressursid; ▪ projektis on ette nähtud asjakohased kvaliteedikontrolli, seire- ja hindamismeetmed selle tagamiseks, et projekti viiakse ellu kvaliteetselt ning et peetakse kinni ajakavast ja eelarvest; ▪ nii kvalitatiivsed kui ka kvantitatiivsed näitajad on realistlikud ja teostatavad ning sobivad projektitaotluse üldise kvaliteedi tõendamiseks; ▪ tegevused on kavandatud juurdepääsetaval ja kaasaval viisil ning on avatud

	vähemate võimalustega inimestele; ▪ projekti raames kasutatakse digitaalseid vahendeid ja õppemeetodeid, et täiendada füüsilise õpperände tegevust ja parandada partnerorganisatsioonide vahelist koostööd; ▪ kui osalevate organisatsioonide valdkonnas (valdkondades) on programmi „Erasmus+“ veebiplatvormid ja -vahendid kättesaadavad, siis hinnatakse järgmist: mil määral kasutatakse projektis vajaduse korral programmi „Erasmus+“ veebiplatvorme ja -vahendeid (Euroopa koolihariduse platvorm, sh eTwinning, EPALE, Europass, Euroopa Noorteportaal, noortepass jne) projekti tegevuste ettevalmistamiseks ja elluviimiseks ning järelmeetmete võtmiseks; ▪ projekti kavandamisel on silmas peetud keskkonnahoidlikkust ning projekti eri tahkudes on rakendatud keskkonnasäästlikke tavasid; ▪ projekt soodustab osalemist ja kodanikuaktiivsust. Kui projekt hõlmab koolitus-, õpetamis- või õppimistegevust, siis hinnatakse järgmist: ▪ mil määral sobib see tegevus kokku projekti eesmärkidega ja kas sellesse kaasatakse piisaval arvul ja sobiva profiiliga osalejaid; ▪ õppimis-, õpetamis- ja koolitustegevuse praktilise korralduse ning juhtimis- ja toetusmeetodite kvaliteet; ▪ osalejate õpiväljundite tunnustamise ja valideerimise korra kvaliteet, võttes arvesse Euroopa läbipaistvus- ja tunnustamisvahendeid ja põhimõtteid.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	Hinnatakse, kas: ▪ projekti on kaasatud sobiv kooslus osalevatest organisatsioonidest (sh rohujuure tasandi organisatsioonid, kelle profiil, varasemad kogemused programmis osalemisega ja oskusteave võimaldavad saavutada edukalt projekti kõik eesmärgid; ▪ projekt hõlmab organisatsioone, kellel on taotluse valdkonnas asjakohased tõendatud kogemused; ▪ haridus- ja koolitus- või noortevaldkonna partnerluste puhul, kui taotluse esitab Euroopa valitsusväline organisatsioon, on konsortsiumisse kaasatud partnerorganisatsioone ka mujalt kui taotlust esitavast Euroopa vabaühendusest, st kas projekt on avatud koostööle väljaspool riiklikke organisatsioonide/filiaale; ▪ projektiga kaasatakse meetmesse uusi tulijaid ja vähemate kogemustega organisatsioone; ▪ kavandatud ülesannete jaotus väljendab kõikide osalevate organisatsioonide pühendumist ja aktiivset osalemist; ▪ projektitaotlus hõlmab tõhusaid koordineerimis- ja teabevahetusmehhanisme suhtluseks osalevate organisatsioonide ja teiste asjaomaste sidusrühmadega; ▪ kui see on asjakohane, siis hinnatakse, kas programmivälisest kolmandast riigist pärit osaleva organisatsiooni kaasamine annab projektile olulist lisaväärtust (kui see tingimus ei ole täidetud, arvatakse programmivälisest kolmandast riigist pärit osalev organisatsioon projektitaotlusest hindamisetapis välja).
Mõju	Hinnatakse, kas: ▪ projektitaotlus hõlmab konkreetseid ja loogilisi samme selleks, et rakendada

(maksimaalne punktisumma: 25)	projekti tulemusi osalevate organisatsioonide tavapärases töös; ▪ projektil on potentsiaal avaldada positiivset mõju osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele ning ka nende laiematele kogukondadele; ▪ projekti oodatavaid tulemusi on võimalik projekti elluviimise ajal ja pärast projekti lõppu rakendada ka laiemalt kui projektis osalevates organisatsioonides ning kohalikul, piirkondlikul, riigi ja Euroopa tasandil; ▪ projektitaotlus hõlmab konkreetseid ja tõhusaid samme selleks, et levitada projekti tulemusi osalevates organisatsioonides, jagada neid muude organisatsioonide ja üldsusega ning avalikult tunnustada Euroopa Liidu poolset rahastust; ▪ kui see on asjakohane, kas projektitaotlus on kirjeldatud seda, kuidas koostatavad materjalid, dokumendid ja meediasisu tehakse avatud litsentside kaudu vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid; ▪ projektitaotlus hõlmab konkreetseid ja tõhusaid samme selleks, et tagada projekti kestlikkus ning jätkuv mõju ja tulemuslikkus ka pärast seda, kui ELi toetus on ära kasutatud.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 70 punkti 100 maksimumpunktist. Peale selle peavad projektid koguma vähemalt 70 % kriteeriumi „Asjakohasus“ maksimumpunktidest (st vähemalt 18 punkti) ja vähemalt 50 % ülejäänud eespool nimetatud hindamiskriteeriumide maksimumpunktidest (st vähemalt 13 punkti kriteeriumi „Mõju“ eest, 15 punkti kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ eest ning 10 punkti kriteeriumi „Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ eest)[268].

Kui kaks või enam taotlust saavad sama koondpunktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma esmalt kriteeriumi „Projekti asjakohasus“ ning seejärel kriteeriumi „Mõju“ puhul.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Saadaval on kolm eelnevalt kindlaksmääratud kindlasummalist toetust, mis vastavad projektile antava toetuse kogusummale: **120 000 eurot, 250 000 eurot ja 400 000 eurot.** Taotlejad teevad kolme eelnevalt kindlaksmääratud summa vahel valiku vastavalt sellele, mis tegevusi nad soovivad korraldada ja mis tulemusi soovivad saavutada.

Projektide kavandamisel peavad taotlevad organisatsioonid koos oma projektipartneritega **valima kõige sobivama summa** oma projektiga seotud kulude katmiseks, lähtudes oma vajadustest ja eesmärkidest.

Projektitaotluses tuleb **kirjeldada tegevusi**, mida taotlejad kavatsevad taotletava kindlasummalise makse abil ellu viia, lähtudes säästlikkuse, tõhususe ja tulemuslikkuse põhimõtetest.

Kindlasummalise toetuse valikul peaks taotleja lähtuma projekti hinnangulisest kogumaksumusest. Selle hinnangu alusel peavad taotlejad **valima kindlasummalise toetuse, mis vastab kõige paremini nende vajadustele**, ent tagab seejuures rahaliste vahendite tõhusa kasutamise ning kooskõla kaasrahastamispõhimõttega (st et projekte tuleks kaasrahastada muudest rahastamisallikatest, mistõttu peaks projekti hinnanguline kogumaksumus olema suurem kui taotletav kindlasummaline toetus).

Kui taotleja ei suuda kahe summa vahel otsustada, on tal järgmised võimalused: a) vähendada projekti maksumust, näiteks leides viise, kuidas saavutada samad tulemused kulutõhusamalt, või kohandades projektitegevuste arvu/mahtu

[268] Kuna selle meetme hindamisel komakohti ei arvestata, ümardatakse selle kriteeriumi minimaalset punktisummat ülespoole (nt pool 25 punktist on 12,5, seega on minimaalne punktisumma 13 punkti).

vastavalt eelarvele; b) suurendada projekti mahtu, näiteks laiendades tegevuses osalejate sihtrühma, suurendades tegevuste arvu või saavutades projektis täiendavaid tulemusi.

Kooskõlas eespool kirjeldatud toetuse andmise kriteeriumidega on kvaliteedi hindamisel oluline kavandatud projekti tegevuste arvu, ulatuse ja keerukuse sobivus võrreldes taotletava summa ja projekti eesmärkidega.

Projekti kirjeldus

Igas projektitaotluses tuleb esitada selge projektijuhtimise metoodika (vajaduste analüüs, töökava, selge ülesannete jaotus, partnerite koostöökokkulepped jne). Taotlejad peaksid hindamiskriteeriumidega põhjalikult tutvuma ja käsitlema projektitaotluses kõiki hindamiskriteeriumide elemente.

Taotluses kirjeldavad taotlejad oma projektitaotlust, jagades selle **tööpakettideks**. Tööpaketi all mõistetakse selliste tegevuste kogumit, mis aitavad saavutada konkreetseid projekti eesmärke.

Iga projekt peab sisaldama spetsiaalset projektijuhtimise tööpaketti ja mitut rakendamise tööpaketti (soovitatav on maksimaalselt neli rakendamise tööpaketti projekti kohta). Iga rakendamise tööpakett koosneb tegevuste kogumist ning sellel peavad olema selgelt kindlaks määratud eesmärgid ja oodatavad tulemused. Projektijuhtimise tööpakett hõlmab seiret, koordineerimist, teabevahetust, hindamist, riskijuhtimist ja muid projekti elluviimiseks vajalikke tegevusi. Projektijuhtimise tööpaketile võib eraldada kuni 20 % projekti kogueelarvest.

Nende nõuete hindamisel lähtutakse proportsionaalsuse põhimõttest: mida suuremat summat taotletakse, seda üksikasjalikum ja kõikehõlmavam peab olema projekti metoodika.

Alltöövõtt on lubatud juhul, kui see ei hõlma põhitegevusi, millest oleneb otseselt meetme eesmärkide saavutamine. Sellisel juhul tuleb alltöövõtuna sooritatavaid ülesandeid ja nende jaoks eelarves ettenähtud summat projektitaotluses selgelt kirjeldada, välja arvatud juhul, kui taotlusvormil on märgitud teisiti.

Riiklikele büroodele esitatavate projektide puhul tutvuge palun kindlasummalise rahastamismudeli käsiraamatuga, et saada lisateavet koostööpartnerluste raames antavate kindlasummaliste toetuste kohta.

Maksekord

Toetuse täieliku väljamaksmise eelduseks on see, et kõik tegevused on kooskõlas projektitaotluses kirjeldatud kvaliteedikriteeriumidega lõpule viidud. Kui üks või mitu tegevust ei ole lõpule viidud, kui need on lõpule viidud vaid osaliselt või kui need tunnistatakse kvaliteedi hindamisel mitterahuldavaks, võidakse toetussummat puuduliku, osalise või hilinemisega rakendamise tõttu lõpparuande etapis asjakohasel viisil vähendada – selleks võidakse jätta teatavad tööpaketid või tegevused kinnitamata või vähendada kogusummat kindla suurusega protsendimäära võrra.

Lõpparuande hindamisel lähtutakse iga elluviidud tegevuse üksikasjalikust kirjeldusest, kvantitatiivsest ja kvalitatiivsest teabest selle kohta, mil määral on taotluses kirjeldatud projekti eesmärgid saavutatud, ja programmi „Erasmus+“ projektitulemuste platvormil üles laaditud projektitulemuste kvaliteedist.

VÄIKEPARTNERLUSED

Väikepartnerluste eesmärk on hõlbustada programmile juurdepääsu kooli- ja täiskasvanuhariduse, kutsehariduse ja -õppe ning noorte- ja spordivaldkonna väiksemate osalejate ja selliste üksikisikute puhul, kelleni on keeruline jõuda. Võrreldes koostööpartnerlustega on organisatsioonidele antavad toetused väiksemad, projektide kestus lühem ning haldusnõuded lihtsamad. Meetme eesmärk on toetada rohujuure tasandi organisatsioone, vähemate kogemustega organisatsioone ja programmi uusi tulijaid, et vähendada väiksema organisatsioonisuutlikkusega üksuste osalemist takistavaid tegureid. Meetmega toetatakse ka paindlikke tegevusvorme – riikidevaheliste tegevuste kombineerimist riigi tasandi tegevustega, ehkki nõutav on Euroopa mõõde. Nii tagatakse organisatsioonidele rohkem vahendeid selleks, et jõuda vähemate võimalustega isikuteni. Väikepartnerlustega on samuti võimalik aidata kaasa riikidevaheliste võrgustike loomisele ja arendamisele ning sünergia saavutamisele kohaliku, piirkondliku, riigi tasandi ja rahvusvahelise poliitikaga ja poliitikavaldkondade vahel.

MEETME EESMÄRGID

- **Võimaldada ja laiendada uute tulijate, vähemate kogemustega organisatsioonide ja väikeste organisatsioonide juurdepääsu programmile.** Need partnerlused peaksid olema organisatsioonidele esimeseks sammuks Euroopa tasandi koostöös.
- **Toetada vähemate võimalustega sihtrühmade kaasamist.**
- **Toetada Euroopa kodanikuaktiivsust ja tuua Euroopa mõõdet kohaliku tasandi tegevusse.**

Peale selle kehtivad väikepartnerluste puhul vastavalt iga projekti ulatusele ja mahule ka koostööpartnerluste põhieesmärgid:

- **parandada osalevate organisatsioonide ja asutuste töö ja tavade kvaliteeti**, kaasates uusi osalejaid, kes ei tegutse tavapäraselt ühes sektoris;
- **suurendada organisatsioonide suutlikkust** töötada riikidevaheliselt ja sektoriüleselt;
- **tegeleda ühiste vajaduste ja prioriteetidega haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonnas;**
- **aidata kaasa muutustele** (üksikisiku, organisatsiooni või sektori tasandil), mis aitaksid tuua paremaid tulemusi, arvestades iga organisatsiooni olemust.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAB VÄIKEPARTNERLUS TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

Väikepartnerluse puhul peavad programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks olema täidetud alljärgnevad kriteeriumid.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks peavad väikepartnerluste projektitaotlused vastama järgmistele rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.

Kes võib esitada taotluse?	Taotluse võib esitada iga ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud osalev organisatsioon. See organisatsioon esitab taotluse kõigi projekti kaasatud osalevate organisatsioonide nimel[269]. Kui taotlus esitatakse riiklikele büroodele üldhariduse, kutsehariduse ja -õppe, täiskasvanuhariduse ja noorte valdkonnas, võib organisatsioon esitada taotluse ainult üks kord tähtaja jooksul

[269] Riiklikele büroodele esitatavate taotluste puhul peavad osalevad organisatsioonid allkirjastama ühinemis- ja kirjaliku kinnituse vormi. Taotleja peab vormid esitama taotluse esitamise etapis. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

	Selleks et vältida Ukraina-vastase agressioonisõja eest vastutavale Venemaale spordi kaudu legitiimsuse või mainekasu andmist[270] ning tagada, et spordiaususe ja -väärtuste edendamise meetme eesmärki ei seata ohtu, ning et kaitsta programmi mainet ja ELi vahendite kasutamist, ei ole järgmistel üksustel õigust selles meetmes ühelgi viisil osaleda: 1. rahvusvahelised spordi juhtorganid, kes annavad Venemaa sportlastele loa võistelda spordiüritustel täielikult oma riiki esindades, sealhulgas kasutada riigilippu, hümni ja muid sümboleid; 2. üksused, mis korraldavad spordiüritusi, kus Venemaa sportlased osalevad täielikult oma riiki esindades, sealhulgas kasutades riigilippu, hümni ja muid sümboleid.
Mis liiki organisatsioonid saavad projektis osaleda?	Väikepartnerluses[271] võivad osaleda kõik avaliku või erasektori organisatsioonid,[272] mis asuvad ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis (vt käesoleva juhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid“). Olenemata valdkonnast, mida projekt mõjutab, on väikepartnerlused avatud igat liiki organisatsioonidele, kes tegutsevad mis tahes haridus-, koolitus-, noorte- või spordivaldkonnas või muudes sotsiaal-majanduslikes sektorites, samuti valdkonnaülese tegevusega organisatsioonidele (nt kohalikud, piirkondlikud või riiklikud asutused, tunnustamis- ja valideerimiskeskused, kaubanduskojad, kutseorganisatsioonid, nõustamiskeskused, kultuuri- ja spordiorganisatsioonid). Olenevalt projektis käsitletavast prioriteedist ja projekti eesmärkidest peaks väikepartnerlustes osalevate partnerite koosseis olema võimalikult asjakohane ja mitmekesine, et kasutada ära nende erinevaid kogemusi, profiile ja eriteadmisi.
Osalevate organisatsioonide arv ja profiil	Väikepartnerlus on riikidevaheline ning hõlmab vähemalt kaht organisatsiooni kahest eri ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist. Partnerluses osalevate organisatsioonide arv ei ole piiratud. Toetuse taotlemisel tuleb ära märkida kõik osalevad organisatsioonid. Üldhariduse, kutsehariduse ja -õppe, täiskasvanuhariduse ja noorte valdkonnas riiklikele büroodele esitatavate taotluste puhul ei tohi sama organisatsioon (üks OID) olla taotleja või partnerina seotud rohkem kui viie **taotlusega** ühe tähtaja kohta[273].
Kooskõla prioriteetidega	Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab väikepartnerlus olema seotud • vähemalt ühe horisontaalse prioriteediga ja/või • vähemalt ühe valdkondliku prioriteediga kõige enam mõjutatud haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonnas.

[270] Vt Euroopa Ülemkogu järeldused: https://www.consilium.europa.eu/media/c22plhwr/et-20261016-european-council-conclusions.pdf

[271] ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asuval kõrgkoolil, kes soovib koostööpartnerluses osaleda, peab olema kehtiv Erasmuse kõrgharidusharta (ECHE).

[272] Selle meetme puhul ei käsitata mitteametlikke noorterühmi organisatsioonina ja seepärast ei saa nad selles meetmes osaleda (ei taotlejate ega partneritena).

[273] Selle maksimumarvu puhul võetakse arvesse kõiki väikepartnerluse taotlusi, mis on esitatud kõigi rahastamiskõlblike valdkondade kohta.

	Programmi „Erasmus+“ riiklike büroode hallatavate kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse, täiskasvanuhariduse ja noortevaldkonna projektide puhul võivad riiklikud bürood nende prioriteetide seas omistada rohkem kaalu prioriteetidele, mis on nende riigi kontekstis eriti olulised (riigi kontekstis olulised Euroopa prioriteedid). Riiklikud bürood peavad potentsiaalseid taotlejaid nõuetekohaselt teavitama oma ametlike veebisaitide kaudu. Spordivaldkonna projektides võib keskenduda ainult ühele (horisontaalsele või valdkondlikule) prioriteedile.
Tegevuse toimumiskoht (kohad)	Kõik tegevused peavad toimuma projektis toetusesaajatena osalevate organisatsioonide riikides. Kui see on projekti eesmärkide või läbiviimisega seoses nõuetekohaselt põhjendatud, võivad tegevused toimuda ka mõne Euroopa Liidu institutsiooni asukohas,[274] kui tegevus korraldatakse ELi institutsioonis või koostöös ELi institutsiooniga, isegi kui projektis ei osale organisatsioone asjaomase institutsiooni asukohariigist.
Projekti kestus	6–24 kuud. Projekti kestus tuleb valida taotluse esitamise etapis, lähtudes projekti eesmärkidest ja selle aja sisse kavandatavate tegevuste liigist. Erandjuhtudel võib toetusesaaja taotlusel ja kokkuleppel riikliku büroo või rakendusametiga pikendada väikepartnerluse kestust. Toetuse kogusumma sel juhul ei muutu.
Kellele esitada taotlus?	**Väikepartnerlused kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse, täiskasvanuhariduse ja noorte valdkonnas, kui taotluse esitab mõnes nimetatud valdkonnas tegutsev organisatsioon:** • Selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud. **Väikepartnerlused spordivaldkonnas**: • Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile: Konkursikutse tunnus: ERASMUS-SPORT-2027-SSCP Mõlemal juhul saab partnerite konsortsium üheks tähtajaks esitada üksnes ühe taotluse rakendusametile / ühele büroole.
Millal esitada taotlus?	**Väikepartnerlused kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse, täiskasvanuhariduse ja noorte valdkonnas**, kui taotluse esitab mõnes nimetatud valdkonnas tegutsev organisatsioon: taotlejad peavad esitama oma toetustaotluse hiljemalt **9. märtsil kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** projektide puhul, mida hakatakse ellu viima ajavahemikus sama aasta 1. septembrist kuni 31. detsembrini.

[274] Euroopa Liidu institutsioonide asukohad on Brüssel, Frankfurt, Luxembourg ja Strasbourg. ELi institutsioonide loetelu on kättesaadav aadressil https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_et.

	Kutsehariduse ja -koolituse, üldhariduse, täiskasvanuhariduse ning noorte valdkonna väikepartnerluste taotluste esitamise võimalik lisatähtaeg: • riiklikud bürood võivad korraldada kutsehariduse ja -koolituse, üldhariduse, täiskasvanuhariduse ning noorte valdkonna projektide jaoks lisataotlusvooru, mille suhtes kohaldatakse samuti käesolevas juhendis sätestatud eeskirju. Riiklikud bürood teavitavad sellisest võimalusest oma veebisaidi kaudu. • Kui korraldatakse lisataotlusvoor, peavad taotlejad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **5. oktoobril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)** projektide puhul, mida hakatakse ellu viima järgmise aasta 1. jaanuarist kuni 31. augustini. **Väikepartnerlused spordivaldkonnas**: • taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **9. märtsil kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Väikepartnerluse projekt koosneb neljast etapist (ettevalmistamine, elluviimine ja järelmeetmed), mis algavad juba enne seda, kui projektitaotlus rahastamiseks välja valitakse. Osalevad organisatsioonid ja tegevustesse kaasatud osalejad peaksid kaasa lööma kõigis nimetatud etappides, et seeläbi saadud kogemustest õppida.

- Kavandamine (vajaduste, eesmärkide, projekti tulemuste ja õpiväljundite, tegevuse vormi, tegevuste ajakava jms kindlaksmääramine);
- ettevalmistamine (tegevuste kavandamine, tööprogrammi väljatöötamine, praktilised korraldused, kavandatavate tegevuste sihtrühma(de) kinnitamine, partneritega sõlmitavate lepingute ettevalmistamine jne);
- tegevuste elluviimine;
- järelmeetmed (tegevuste ja nende eri tasanditel avalduva mõju hindamine, projekti tulemuste jagamine ja kasutamine).

Väikepartnerluste raames võidakse muu hulgas korraldada riikidevahelist üksikisikute ja rühmaviisilise õppimise, õpetamise ja koolitamisega seotud tegevust, kui see annab lisaväärtust projekti eesmärkide saavutamise seisukohast.

Spordivaldkonna väikepartnerluste puhul on soovitatav, et kavandatud projekti oleks kaasatud vähemalt üks kohalik või piirkondlik spordiklubi.

Horisontaalsed aspektid, mida projekti kavandamisel arvesse võtta

Lisaks ametlike kriteeriumide täitmisele ja jätkusuutliku koostöökorra kokkuleppimisele kõigi projektipartneritega tasub arvesse võtta alljärgnevaid kaalutlusi, et suurendada koostööpartnerluste mõju ja nende töö kvaliteeti. Taotlejaid innustatakse väikepartnerluse projektide kavandamisel neid võimalusi ja mõõtmeid arvesse võtma.

Kaasamine ja mitmekesisus

Programmi „Erasmus+“ eesmärk on edendada kõigis meetmetes võrdseid võimalusi ja võrdset juurdepääsu, kaasamist ja õiglust. Nende põhimõtete rakendamiseks on välja töötatud kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia,[275] et jõuda paremini erineva taustaga osalejateni, eriti vähemate võimalustega isikuteni, kelle jaoks on Euroopa projektides osalemine

[275] https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy.

raskendatud. Väikepartnerlused sobivad eriti hästi kaasamist ja mitmekesisust käsitleva projekti puhul, arendades kaasavaid ja mitmekesisusega arvestavaid tavasid ja meetodeid kooskõlas meetme asjakohase poliitilise prioriteediga. Sõltumata oma projektide teemast peaksid organisatsioonid projektitegevusi kavandades mõtlema ka nende juurdepääsetavusele ja kaasavusele, võttes arvesse vähemate võimalustega osalejate arvamusi ja kaasates neid kogu protsessi vältel otsuste tegemisse.

Keskkonnakestlikkus

Projektide kavandamisel tuleks silmas pidada keskkonnahoidlikkust ning rakendada keskkonnakestlikke tavasid kõigis projekti tahkudes. Organisatsioonid ja osalejad peaksid projekti kavandamisel järgima keskkonnasõbralikku lähenemisviisi – see innustab kõiki projektis osalejaid arutama ja teadvustama keskkonnaküsimusi, mõtlema selle üle, mida saab eri tasanditel ette võtta, ning aitab organisatsioonidel ja osalejatel kujundada projektitegevuste elluviimiseks välja alternatiivseid, keskkonnahoidlikumaid meetodeid.

Digitaalne mõõde

Väikepartnerluse õnnestumiseks on väga oluline virtuaalkoostöö ja eksperimenteerimine virtuaalse ja põimõppe võimalustega. Eelkõige julgustatakse üld- ja täiskasvanuhariduse valdkonna projektide puhul kasutama Euroopa koolihariduse platvormi, platvormi eTwinning ning täiskasvanuhariduse platvormi (EPALE), et teha koostööd enne projektitegevuste algust, nende ajal ja pärast nende lõpetamist. Noortevaldkonna projektides on enne projektitegevuste algust, nende ajal ja pärast nende lõpetamist tehtavaks koostööks tungivalt soovitatav kasutada Euroopa Noorteportaali ja Euroopa noortestrateegia platvormi.

Osalemine ja kodanikuaktiivsus

Programmiga toetatakse osalemist ja aktiivset kaasamist kõigis meetmetes. Väikepartnerluste projektides tuleks pakkuda inimestele võimalusi osaleda demokraatlikus ja ühiskondlikus elus. Programmis keskendutakse ka teadlikkuse ja arusaamise suurendamisele Euroopa Liidu kohta, pöörates eelkõige tähelepanu ELi ühistele väärtustele, ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtetele, kultuurilisele identiteedile ja kultuuriteadlikkusele ning sotsiaalsele ja ajaloopärandile.

KÕRVALEJÄTMIS- JA VALIKUKRITEERIUMID

Lisaks eespool esitatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele hinnatakse taotlejaid asjakohaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide alusel. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

HINDAMISKRITEERIUMID

Asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: ▪ kavandatud projekt on meetme eesmärke ja prioriteete silmas pidades asjakohane. lisaks käsitatakse kavandatud projekti väga asjakohasena juhul, – kui see hõlmab kaasamise ja mitmekesisuse prioriteeti; – programmi „Erasmus+“ riiklike büroode hallatavate projektide puhul: kui see käsitleb üht või mitut riiklikus kontekstis olulist Euroopa prioriteeti, mille riiklik büroo on välja kuulutanud; – kui projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; ▪ osalevate organisatsioonide profiil, kogemused ja tegevused on taotluse valdkonda silmas pidades asjakohased;

	▪ kavandatud projekt annab ELi tasandil lisaväärtust, suurendades organisatsioonide suutlikkust osaleda piiriüleses koostöös ja võrgustike loomises.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: ▪ projekti eesmärgid on selgelt määratletud ja realistlikud ning haakuvad osalevate organisatsioonide vajaduste ja eesmärkidega ja sihtrühmade vajadustega; ▪ projekti algatavad, arendavad ja viivad ellu rakendusvaldkonnas aktiivselt tegutsevad organisatsioonid; ▪ kavandatavad tegevused on juurdepääsetavad ja kaasavad ning avatud vähemate võimalustega osalejatele; ▪ kavandatav metoodika on selge, piisav ja teostatav: – projekti töökava on selge, täielik ja tõhus ning sisaldab vajalikke etappe projekti ettevalmistamiseks ja elluviimiseks ning tulemuste jagamiseks; – projekt on kulutõhus ja iga tegevuse jaoks on ette nähtud piisavad ressursid; ▪ projektis rakendatakse digitaalseid vahendeid ja õppemeetodeid, et täiendada füüsilist tegevust ja parandada koostööd partnerorganisatsioonidega; ▪ kui see on asjakohane, siis hinnatakse: mil määral kasutatakse projektis programmi „Erasmus+“ veebiplatvorme (Euroopa koolihariduse platvorm, EPALE, Europass, Euroopa Noorteportaal, noortepass jne) projekti tegevuste ettevalmistamiseks, elluviimiseks ja järelmeetmete võtmiseks; ▪ projekti kavandamisel on silmas peetud keskkonnahoidlikkust ning projekti eri etappides on rakendatud keskkonnakestlikke tavasid; ▪ projekt soodustab osalemist ja kodanikuaktiivsust.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	Hinnatakse, kas: ▪ projekti on kaasatud sobiv kooslus osalevatest organisatsioonidest, võttes arvesse nende profiilile; ▪ projekt hõlmab organisatsioone, kellel on taotluse valdkonnas asjakohased tõendatud kogemused; ▪ projektiga kaasatakse meetmesse uusi tulijaid ja vähemate kogemustega organisatsioone; ▪ kavandatud ülesannete jaotus väljendab kõikide osalevate organisatsioonide pühendumist ja aktiivset osalemist; ▪ projektitaotlus hõlmab tõhusaid mehhanisme koostöö koordineerimiseks ja teabevahetuseks osalevate organisatsioonide vahel.
Mõju (maksimaalne punktisumma: 20)	Hinnatakse, kas: ▪ projektitaotlus hõlmab konkreetseid ja loogilisi samme selleks, et rakendada projekti tulemusi osaleva organisatsiooni tavapärases töös;

	▪ projektil on potentsiaal avaldada positiivset mõju osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele ning ka laiemale kogukonnale; ▪ projektitaotlus hõlmab sobivat viisi projekti väljundite hindamiseks; ▪ projektitaotlus hõlmab konkreetseid ja tõhusaid samme selleks, et levitada projekti tulemusi osalevates organisatsioonides, jagada neid muude organisatsioonide ja üldsusega ning avalikult tunnustada Euroopa Liidu poolset rahastust.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 60 punkti 100 maksimumpunktist. Peale selle peavad projektid koguma vähemalt 70 % kriteeriumi „Asjakohasus“ maksimumpunktidest (st vähemalt 21 punkti) ja vähemalt 50 % ülejäänud eespool nimetatud hindamiskriteeriumide maksimumpunktidest (st vähemalt 10 punkti kriteeriumi „Mõju“ eest, 15 punkti kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ eest ning 10 punkti kriteeriumi „Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ eest)[276].

Kui kaks või enam taotlust saavad sama koondpunktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma esmalt kriteeriumi „Projekti asjakohasus“ ning seejärel kriteeriumi „Mõju“ puhul.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Saadaval on kaks eelnevalt kindlaksmääratud kindlasummalist toetust: **30 000 eurot ja 60 000 eurot.** Taotlejad teevad kahe eelnevalt kindlaksmääratud summa vahel valiku vastavalt sellele, mis tegevusi nad soovivad korraldada ja mis tulemusi soovivad saavutada.

Projektide kavandamisel peavad taotlevad organisatsioonid koos oma projektipartneritega **valima kõige sobivama summa** oma projektiga seotud kulude katmiseks, lähtudes oma vajadustest ja eesmärkidest.

Projektitaotluses tuleb **kirjeldada tegevusi**, mida taotlejad kavatsevad valitud kindlasummalise toetuse abil ellu viia, lähtudes säästlikkuse, tõhususe ja tulemuslikkuse põhimõtetest.

Kindlasummalise toetuse valikul peaks taotleja lähtuma projekti hinnangulisest kogumaksumusest. Selle hinnangu alusel peavad taotlejad valima kindlasummalise toetuse, mis vastab kõige paremini nende vajadustele, ent tagab seejuures rahaliste vahendite tõhusa kasutamise ning kooskõla kaasrahastamispõhimõttega (st et projektide eelarvet tuleks kaasrahastada muudest rahastamisallikatest, mistõttu peaks projekti hinnanguline kogumaksumus olema suurem kui valitud kindlasummaline toetus).

Kui taotleja ei suuda kahe summa vahel otsustada, on tal järgmised võimalused: a) vähendada projekti maksumust, näiteks leides viise, kuidas saavutada samad tulemused kulutõhusamalt, või kohandades projektitegevuste arvu/mahtu vastavalt eelarvele; b) suurendada projekti mahtu – selleks on võimalik laiendada tegevuses osalejate sihtrühma, suurendada tegevuste arvu või kavandada täiendavaid projekti väljundeid.

Kvaliteedi hindamisel eespool loetletud hindamiskriteeriumide alusel keskendutakse oluliste elementidena sellele, kas kavandatavate projektitegevuste arv, ulatus ja keerukus on valitud summat arvesse võttes sobivad ning asjakohased projekti eesmärkide saavutamiseks.

Projekti kirjeldus

Võttes arvesse, et väikepartnerluste eesmärk on kaasata programmi uusi tulijaid ja väheste kogemustega organisatsioone ning hõlbustada nende juurdepääsu programmile, ei nõuta selle meetme alusel toetuse taotlemiseks ülemäära keerukat teavet, ent see peab olema kooskõlas ELi finantsmääruses sätestatud eeskirjadega.

[276] Kuna selle meetme hindamisel komakohti ei arvestata, ümardatakse selle kriteeriumi minimaalset punktisummat ülespoole (nt pool 25 punktist on 12,5, seega on minimaalne punktisumma 13 punkti).

Taotlejad peaksid hindamiskriteeriumid hoolikalt läbi lugema ja neid kõiki oma projektitaotluses käsitlema. Projektitaotlus peab sisaldama projekti eesmärke, kavandatavaid tegevusi ja oodatavaid tulemusi, mis peavad olema järjekindlad ja omavahel selgelt seotud. Projektitaotluses tuleb loetleda ja kirjeldada kavandatud projektitegevusi ning näidata ära igale meetmele eraldatud toetuse osa. Alltöövõtt on lubatud juhul, kui see ei hõlma põhitegevusi, millest oleneb otseselt meetme eesmärkide saavutamine. Sellisel juhul tuleb alltöövõtuna sooritatavaid ülesandeid ja neile eraldatud summat projektitaotluses selgelt kirjeldada.

Toetuse maksmine

Toetuse täieliku väljamaksmise eelduseks on see, et kõik tegevused on kooskõlas projektitaotluses kirjeldatud kvaliteedikriteeriumidega lõpule viidud. Kui üks või mitu tegevust ei ole lõpule viidud, kui need on lõpule viidud vaid osaliselt või kui need tunnistatakse kvaliteedi hindamisel mitterahuldavaks, võidakse toetussummat puuduliku, osalise või hilinemisega rakendamise tõttu lõpparuande etapis asjakohasel viisil vähendada – selleks võidakse jätta teatavad tegevused kinnitamata või vähendada kogusummat kindla suurusega protsendimäära võrra.

Lõpparuande hindamisel lähtutakse iga elluviidud tegevuse üksikasjalikust kirjeldusest, teabest selle kohta, mil määral on taotluses kirjeldatud projekti eesmärgid saavutatud, ja programmi „Erasmus+“ projektitulemuste platvormil üles laaditud projektitulemuste kvaliteedist.

KOOLIDE ARENDAMISEKS LOODUD EUROOPA PARTNERLUSED

Koolid on tulevaste põlvkondade kujundamisel esirinnas: põhioskuste omandamine, mis on isikliku ja kutsealase arengu jaoks kriitilise tähtsusega, Euroopa Liidu ja selle väärtuste tundmaõppimine, kaasavas ühiskonnas aktiivseteks kodanikeks saamine ning noores eas huvi tekkimine elukestva õppe vastu.

Üleskutse luua koolide arendamiseks Euroopa partnerlused toetab otseselt hariduse ja oskuste paketi rakendamist ning lähtub Euroopa haridusruumi[277] ja oskuste liidu[278] poliitilisest raamistikust. Partnerlused aitavad kaasa ka Euroopa haridusruumi kontekstis vastu võetud poliitikasoovituste rakendamisele, mis hõlmab muu hulgas nõukogu soovitust „Liikuvus Euroopas – õpirände võimalused kõigile“[279].

Hariduse ja oskuste paketi osana on Euroopa Komisjon teinud ettepaneku käivitada Euroopa koolide liidud, mis on uus kestlik ja strateegiline algatus, mille eesmärk on keskenduda põhioskuste parandamisele mõjusate meetmete ja mitmesuguste osalevate riikide koolide vahel kohapeal jagatud kogemuste kaudu, kusjuures püütakse leida sobivat meetmesisest geograafilist tasakaalu. Komisjoni ettepanekus programmi „Erasmus+“ (2028–2034) kohta tutvustatakse programmi „Erasmus+“ uue meetmena Euroopa koolide liite, kuni Euroopa seadusandjad on õigusliku aluse heaks kiitnud.

Kõnealuse konkursikutsega teevad koolide arendamise Euroopa partnerlused ettevalmistusi Euroopa koolide liitude jaoks, sest keskendutakse vähemalt ühe põhioskuse mõõdetavale paranemisele ning seatakse sisse koolide ja haridusasutuste vaheline koostöö, millele Euroopa koolide liidud saavad toetuda parimate tavade rakendamisel ja laiendamisel.

Koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlused aitavad kaasa põhioskuste arendamisele, kuna need partnerlused toetavad strateegilist innovatsiooni ja heade tavade jagamist üldharidussüsteemide peamiste osalejate vahel: haridusasutused, alg-, põhi- ja keskkoolid ning sotsiaalpartnerid ja muud sidusrühmad, näiteks õpetajate ühendused. Meede aitab haridusasutustel teha kindlaks ja võtta üle parimaid strateegiaid ning rakendada meetmeid vähemalt ühe põhioskuse (kirjaoskus, matemaatika, loodusteadused, digioskused, kodanikuoskused) parandamiseks, katsetada ja lõimida uuenduslikke õpetamismeetodeid ja õppekavasid, edendada õpetajate pidevat kutsealast arengut, millel on positiivne mõju õpetajaameti atraktiivsuse suurendamisele, ning parandada õpetamise ja koolituse kvaliteeti üldiselt.

MEETME EESMÄRGID

Koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerluste eesmärk on valmistada koole ja haridusasutusi ette Euroopa koolide liitude jaoks, suurendades nende suutlikkust planeerida, mõõta ja jätkata põhioskuste parandamist piiriülese koostöö kaudu ning eelkõige teha järgmist:

- seada eesmärgiks vähemalt ühe põhioskuse parandamine, parandades Euroopa koostöö kaudu koolides õppimise ja õpetamise kvaliteeti;
- tugevdada institutsionaalset suutlikkust ja struktuure, mis on vajalikud õpirände võimaluste laiendamiseks koolihariduses, eelkõige tekitades sünergia programmi „Erasmus+“ 1. põhimeetme raames pakutavate võimalustega;
- käivitada innovatsioon koolihariduse tavades, menetlustes ja poliitikas, rakendades edukate riikidevaheliste projektide tulemusi ja parimaid tavasid ning laiendades nende mõju projekti partnerorganisatsioonidest väljapoole.

MILLISEID TEGEVUSI VÕIVAD KOOLIDE ARENDAMISEKS LOODUD EUROOPA PARTNERLUSED ELLU VIIA?

Koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlused koostavad oma tulemuslikkuse parandamise kava ja seavad vastavad sihtmärgid, valides ülesanded kaheks kategooriaks jaotatud ülesannete hulgast.

[277] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0625
[278] https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/union-skills
[279] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202403364

1. **Põhioskuste parandamine koolides:**

   - **Sihipärane tugi õppijatele:** kasutada õpivajaduste varajast kindlakstegemist ja kujundavat hindamist ning selle alusel pakkuda sihipärast juhendamist ja täiendavat õppeaega.
   - **Uuenduslik ja koostööpõhine õpetamine ja õppimine:** kavandada ja katsetada uuenduslikke õppetegevusi ja õpetamismeetodeid (sh mitteformaalse ja informaalse õppe keskkondades), keskendudes põhioskustele. Selliseid tegevusi tuleb projekti kestel piisavalt sageli testida ja tulemusi mõõta, et määrata kindlaks tegevuste tõhusus ja rakendatavus erinevates kontekstides.
   - **Vastastikune õppimine ja mentorlus:** kavandada ja katsetada eri riikide õpetajaid, koolijuhte ja poliitikakujundajaid kaasavaid vastastikuseid õppetegevusi, töövarjuna tegutsemist ja mentorlust, keskendudes põhioskustele. Tegevus peaks keskenduma õppesisu pakkumisele või edukate koolijuhtimise tavade edasiandmisele.
   - **Õpetajate asendamine ja ressursside haldamine:** luua ja koordineerida mehhanisme, mille abil koondada kohalikul või piirkondlikul tasandil õpetajate ressursse ja neid hõlpsamini asendada, sealhulgas õpirände perioodidel.

2. **Suutlikkuse suurendamine piiriüleseks koostööks koolihariduse valdkonnas**

   - **Tugistruktuurid ja eksperditeadmised**: määrata spetsiaalsed õpirändekoordinaatorid ja luua kontaktpunktid, rahvusvahelised bürood või sarnased tugiteenused, mis võimaldavad ressursse ühiselt kasutada kohalikul või piirkondlikul tasandil. Kui see on asjakohane, töötada välja spetsiaalsed toetusmehhanismid vähemate võimalustega osalejate kaasamiseks riikidevahelistesse projektidesse ning pakkuda koolitöötajatele erikoolitust. Tuleb leida ja kaasata eksperte, et parandada projekti ja tegevuse kavandamist, keskendudes põhioskustele.
   - **Piiriüleste tegevuste süvalaiendamine:** standardida menetlusi, korraldada õpirändetegevuses osalejatele struktureeritud väljasõidueelset koolitust, lõimida koolide igapäevatöösse koolitöötajate ja õppijate õpirände Euroopa ja riiklikud kvaliteedistandardid, eemaldada haldustõkked, suurendada teadlikkust piiriülese õpirände ja koostöö võimalustest ja eelistest.
   - „**Õpirändeakende" katsetamine:** määrata kindlaks üks või mitu nädalat õppeaastas, mil õpetajate ja õpilaste lähetamine ja vastuvõtmine piiriülese õpirände raames peaks olema kooli igapäevatöö tavapärane osa, võttes samal ajal arvesse kooli tavapärast tööaega ja puhkepäevi. Teha kindlaks juhtimis- ja õpetamistavad, mis toetavad või takistavad selliseid õpirändevõimalusi; katsetada ja levitada parimaid lahendusi.
   - **Õpiväljundite tunnustamine:** leida ja edasi anda üldharidussüsteemide parimaid tavasid ning keskenduda oskuste tunnustamisele ja piiriülesele edasiandmisele. Edendada piiriüleste tunnustamislepingute, vastastikuse mõistmise memorandumite ja muude püsiva tunnustamisalase koostöö mehhanismide loomist.
   - **Projektitöö tunnustamine:** tuvastada ja levitada koolitöötajate projektitöö tunnustamise parimaid tavasid, et võimaldada piiriülese koostöö jätkusuutlikku ja kvaliteetset rakendamist.
   - **Suutlikkuse suurendamine koolijuhtide ja -töötajate koolitamise kaudu:** suurendada asutusesiseseid eksperditeadmisi, et pakkuda koolitöötajatele koolitust, sh projektide kavandamise ja juhtimise oskusi, koolitust õpetajatele, kes saadavad õpilasi välismaal või kaugjuhendavad õpirändes osalevaid õpilasi, väljasõidueelset koolitust õpirändes osalevatele õpilastele jne. Algetapis võib asutusesisese võimekuse loomiseks kasutada väliseksperte (st koolitada koolitajaid), tingimusel et osalevate organisatsioonide töötajad näitavad üles võimekust tegutseda teadmiste edasiandjatena.

Reisikulud ja õpiränne koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerluste raames

Projekti rahastamiskõlblikud kulud hõlmavad kõiki eespool nimetatud tegevuste elluviimisega seotud kulusid (sh reisikulud), mis on seotud projektipartnerite vaheliste kohtumistega, konkreetsete õppeprogrammide testimisega, ühisõppe meetoditega, töötajate koolitamisega jms.

Samas on programmi „Erasmus+“ õpirändetegevuse mõistel täpne tähendus, mis on määratletud peatükis „Üldhariduse valdkonna õpilaste ja töötajate õpiränne“ – see hõlmab hariduslikke, strateegilisi, riikidevahelisi ja struktureeritud (dokumenteeritud) õpirändetegevusi. Seepärast ei tohiks õpirännet segi ajada muude programmi „Erasmus+“ projekti raames välismaale reisimise põhjustega.

Koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlused ei või süstemaatiliselt dubleerida sama liiki tegevusi, mida rahastatakse 1. põhimeetme raames, kuid nad võivad aeg-ajalt rakendada 1. põhimeetmega sarnaseid tegevusvorme, kui need tegevused moodustavad eespool loetletud projektiülesannete lahutamatu osa.

Selleks et veelgi võimendada projektide tulemusi ja levitada edukaid tavasid õpirände parandamiseks (nt kaasates rohkem koole ja osalejaid), peaksid koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlused süvendama koostoimet 1. põhimeetme õpirändeprojektidega ja eelkõige akrediteerimissüsteemidega.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Kes võib esitada taotluse?	Taotlev organisatsioon (koordinaator) peab olema ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud kohalik või piirkondlik kooliasutus või koolide koordineerimisasutus. Taotlev organisatsioon esitab taotluse kõigi osalevate organisatsioonide nimel. Organisatsioon võib koordineerida üksnes ühte taotlust ühe tähtaja kohta.
Mis liiki organisatsioonid saavad projektis osaleda?	Partneritena võivad osaleda järgmist liiki organisatsioonid[280]: ▪ koolieelset, põhi- või keskharidust pakkuvad üldhariduskoolid, sealhulgas alushariduse- ja lapsehoiuteenuseid osutavad organisatsioonid; ▪ kohalikud ja piirkondlikud haridusasutused või koolide koordineerimisasutused; ▪ koolihariduse seisukohast olulised sotsiaalpartnerid; ▪ muud õpetajate, koolijuhtide ja haridustöötajate ühendused, lapsevanemate ühendused ja üldharidussüsteemi sidusrühmad. Partnerorganisatsioonid peavad olema asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis.
Osalevate organisatsioonide arv ja profiil	Igas partnerluses peab osalema vähemalt kuus organisatsiooni. Taotleva organisatsiooni riigis ja vähemalt ühes muus riigis peavad osalema järgmised organisatsioonid: ▪ vähemalt üks kohalik või piirkondlik haridusasutus või koolide koordineerimisasutus; vähemalt kaks koolieelset, põhi- või keskharidust pakkuvat üldhariduskooli, sealhulgas alushariduse ja lapsehoiu teenuseid osutavad organisatsioonid.
Rahastamiskõlblikud tegevused	Rahastamiskõlblike tegevuste loetelu on esitatud jaotises „Milliseid tegevusi võivad koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlused ellu viia?“.

[280] Igas ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis kehtestab rahastamiskõlbliku organisatsiooni määratluse riigi pädev asutus ning see avaldatakse asjaomase riikliku büroo veebisaidil koos vastavate näidetega. Projektikoordinaatorite ja projektipartnerite suhtes kohaldatakse sama rahastamiskõlblike kohalike ja piirkondlike haridusasutuste määratlust. Riiklik asutus võib otsustada neljanda punkti alla kuuluvaid rahastamiskõlblikke organisatsioone mitte määratleda, kui riiklikus kooliharidussüsteemis ei ole asjaomaseid organisatsioone.

	Selleks et projektid oleksid rahastamiskõlblikud, peavad need täitma vähemalt kolme ülesannet, sealhulgas vähemalt üht ülesannet kummastki järgmisest kahest kategooriast: „Õppimise ja õpetamise kvaliteedi parandamine koolis“ ning „Suutlikkuse suurendamine piiriüleseks koostööks koolihariduse valdkonnas“.
Tegevuse toimumiskoht	Kõik projekti tegevused peavad toimuma osalevate organisatsioonide riikides. Lisaks sellele, juhul kui see on seoses projekti eesmärkide või elluviimisega nõuetekohaselt põhjendatud, võivad ▪ tegevused toimuda ka Euroopa Liidu institutsiooni asukohas,[281] kui tegevusi korraldatakse ELi institutsioonis või koostöös ELi institutsiooniga, isegi kui projektis ei osale organisatsioone asjaomase institutsiooni asukohariigist; ▪ tulemuste jagamisega seotud tegevus toimuda ka teistes ELi liikmesriikides või programmiga liitunud kolmandates riikides.
Kellele esitada taotlus?	Taotlus esitatakse selle riigi riiklikule büroole, kus taotlev organisatsioon on asutatud.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **9. märtsil kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi).** Riiklikud bürood võivad otsustada avada teise tähtaja. Sel juhul teavitab riiklik büroo taotlejaid sellest oma veebisaidil. Täiendava tähtaja määramise korral peavad taotlejad esitama oma taotluse hiljemalt **5. oktoobril kell 12.00 (keskpäev Brüsseli aja järgi)**.
Projekti alguskuupäev	Projektide alguskuupäevad võivad olla järgmised: ▪ 1. taotlusvoor: sama aasta 1. oktoober; ▪ 2. taotlusvoor (kui avatakse): järgneva aasta 1. jaanuarist 31. maini.
Projekti kestus	36 kuud.

KÕRVALEJÄTMIS- JA VALIKUKRITEERIUMID

Lisaks eespool esitatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele hinnatakse taotlejaid asjakohaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide alusel. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

HINDAMISKRITEERIUMID

Esitatud taotlusi hinnatakse 100 punkti skaalal, lähtudes allpool esitatud kriteeriumidest ja nende kaalust. Selleks et taotluse saaks rahuldada, peab see koguma:

- vähemalt 70 punkti 100 maksimumpunktist ja
- vähemalt poole maksimaalsest punktisummast igas neljas hindamiskriteeriumide kategoorias[282].

Asjakohasus (maksimaalne	Mil määral vastab projektitaotlus järgmistele kriteeriumidele:

[281] Euroopa Liidu institutsioonide asukohad on Brüssel, Frankfurt, Luxembourg ja Strasbourg. ELi institutsioonide loetelu on kättesaadav aadressil https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies.

[282] Komakohti hindamisel ei kasutata. Nõutav miinimum ümardatakse vajaduse korral ülespoole, nt pool 25 punktist on 12,5, mistõttu on selle kriteeriumi minimaalne punktisumma 13 punkti.

punktisumma: 15)	▪ **asjakohasus meetme eesmärkide saavutamise seisukohast:** projektitaotlus aitab kaasa koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerluste eesmärkide saavutamisele; projektitaotluse eesmärk on parandada vähemalt ühte põhioskust, võttes aluseks kättesaadavad andmed õppijate õpitulemuste kohta (nt riiklikud hindamised, muud koolide endi tehtud hindamised jne); ▪ **vajaduste analüüs:** projektitaotlus põhineb osalevate riikide/piirkondade üldharidussüsteemide vajaduste ja probleemide põhjalikul analüüsil; ▪ **Euroopa lisaväärtus:** projektitaotlus loob ELi tasandil lisaväärtust tulemuste kaudu, mida ei oleks võimalik saavutada ühes riigis korraldatava tegevusega; ▪ **ELi väärtused:** projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu.
Projekti kavandamise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	Mil määral vastab projektitaotlus järgmistele kriteeriumidele: ▪ **tõenduspõhisus:** kavandatud meetmed tuginevad lähenemisviisidele, millel on tõendatud mõju põhioskustele, nt õpivajaduste varajane kindlakstegemine, kujundav hindamine, sihipärane juhendamine ja täiendav õppeaeg; ▪ **tööpaketid:** – kavandatav metoodika on selge, piisav ja teostatav; – projekti töökava on sidus, selge, täielik ja tõhus; ▪ **seire:** projektis on ette nähtud asjakohased kvaliteedikontrolli, seire- ja järelevalvemeetmed tagamaks, et projekt viiakse ellu kvaliteetselt ning peetakse kinni ajakavast ja eelarvest; ▪ **eelarvestamine:** projekt on kulutõhus ning iga tegevuse ja partneri jaoks on ette nähtud piisavad ressursid; ▪ **kaasamine ja mitmekesisus:** ulatus, mil määral on kavandatud tegevused juurdepääsetavad ja kaasavad; ▪ **digivaldkond:** projekt hõlmab selliste digitaalsete vahendite kasutamist nagu Euroopa koolihariduse platvorm (sh eTwinning) ja õppemeetodeid, mis täiendavad füüsilise õpirände tegevusi ja parandavad koostööd partnerorganisatsioonide vahel; ▪ **keskkonnakestlikkus:** projekti kavandamisel on silmas peetud keskkonnahoidlikkust ning projekti eri etappides on rakendatud keskkonnakestlikke tavasid; ▪ **osalemine ja kodanikuaktiivsus:** projekt soodustab osalemist ja kodanikuaktiivsust.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	Mil määral vastab projektitaotlus järgmistele kriteeriumidele: ▪ **projekti koordinaator:** koordineerival organisatsioonil on projekti edukaks juhtimiseks vajalikud teadmised, ressursid ja roll haridussüsteemis; ▪ **partnerluse koosseis:** – partneritest haridusasutustel on täiendavad kogemused, vajadused ja rollid haridussüsteemis; – partnerkoolidel on projektis selgelt ja proportsionaalselt jagatud rollid; – partnerkoolide piiriülese õpirände ja koostöökogemused on piisavalt mitmekesised; – partnerluse suurus ja ulatus on projektis kavandatud tulemuste saavutamiseks sobivad;

	▪ **ülesannete jaotus:** kavandatud ülesannete jaotus näitab kõigi osalevate organisatsioonide, eelkõige koordineerivate asutuste ja partneritest haridusasutuste pühendumust ja pidevat aktiivset osalemist; ▪ **vastastikune täiendavus:** projektitaotlus täiendab muid algatusi, mille osalevad organisatsioonid on juba ellu viinud, eelkõige Erasmuse akrediteeringuid 1. põhimeetme raames; ▪ **projekti koordineerimine:** projektitaotlus sisaldab tõhusaid mehhanisme projektis osalevate organisatsioonide vaheliseks koordineerimiseks ja teabevahetuseks projekti juhtkomitee või sarnase struktuuri vormis, millesse on kaasatud asjakohased haridusalased eksperditeadmised.
Mõju (maksimaalne punktisumma: 35 punkti)	Mil määral vastab projektitaotlus järgmistele kriteeriumidele: ▪ **projekti tulemused:** projektitaotluses on selgelt esile toodud, milliseid haridusasutuste ja koolide tavade, tegevussuundade ja toimimisviiside parandusi soovitakse projekti tulemusena saavutada; ▪ **projekti tulemuste jälgimine:** – valitud põhioskuste õpiväljundid: projektitaotluses seatakse sihtmärgiks valitud põhioskus(t)e lähtetase ja mõõdetavad eesmärgid ning selgitatakse, kuidas edusamme mõõdetakse, kasutades olemasolevaid hindamisi, sealhulgas projektis osalevate koolide ja haridusasutuste poolt välja töötatud hindamismeetodeid, kui need on olemas; – projektitaotluses on kindlaks määratud selged rakendamise vahe-eesmärgid ning kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad, mis tõendavad, et kavandatud parandused on toimunud; ▪ **mõju jälgimine:** projektitaotluses on kindlaks määratud selged kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad projekti tulemuste mõju jälgimiseks; ▪ **pikaajaline mõju:** – projektitaotlus hõlmab konkreetseid ja loogilisi samme selleks, et rakendada projekti tulemusi osalevate organisatsioonide tavapärases töös; – projekt sisaldab selget kava ja ettevalmistusi selle tulemuste kasutamise jätkamiseks pärast projekti lõppu; – laiendamine: projektis osalevad haridusasutused annavad edukad lähenemisviisid edasi teistele oma piirkonna koolidele, nii projekti ajal kui ka pärast seda; ▪ **tulemuste levitamine:** projektitaotlus hõlmab konkreetseid ja tõhusaid samme selleks, et levitada projekti tulemusi osalevates organisatsioonides, jagada neid muude organisatsioonide ja üldsusega ning avalikult tunnustada Euroopa Liidu poolset rahastust.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Iga valitud projekt saab kindlasummalise toetuse **400 000 eurot**.

Projektitaotluses tuleb kirjeldada tegevusi, mida taotlejad kavatsevad eespool mainitud kindlasummalise makse abil ellu viia, lähtudes säästlikkuse, tõhususe ja tulemuslikkuse põhimõtetest.

Projekti kirjeldus

Igas projektitaotluses tuleb esitada selge **projektijuhtimise metoodika** (vajaduste analüüs, töökava, ülesannete jaotus, partnerite koostöökokkulepped jne). Taotlejad peaksid hindamiskriteeriumid hoolikalt läbi lugema ja neid kõiki oma projektitaotluses käsitlema.

Taotluses kirjeldavad taotlejad oma projektitaotlust, jagades selle tööpakettideks. Iga partnerlus võib hõlmata kuni 12 tööpaketti: üks kohustuslik projektijuhtimise tööpakett, üks kohustuslik tööpakett projekti pikaajalise mõju kavandamiseks ja kolm kuni kümme rakendamise tööpaketti. Iga rakendamise tööpakett koosneb tegevustest, mis aitavad täita üht eespool punktis „Milliseid tegevusi võivad koolide arendamiseks loodud Euroopa partnerlused ellu viia?“ kirjeldatud ülesannet.

Projektijuhtimise tööpakett hõlmab seiret, koordineerimist, teabevahetust, hindamist, riskijuhtimist ja muid projekti elluviimiseks vajalikke tegevusi. Projektijuhtimise tööpaketile võib eraldada kuni 20 % projekti kogueelarvest.

Alltöövõtt on lubatud juhul, kui see ei hõlma põhitegevusi, millest oleneb otseselt meetme eesmärkide saavutamine. Sellisel juhul tuleb alltöövõtuna sooritatavaid ülesandeid ja nende jaoks eelarves ettenähtud summat projektitaotluses selgelt kirjeldada.

Maksekord

Toetuse täieliku väljamaksmise eelduseks on see, et kõik tegevused on kooskõlas projektitaotluses kirjeldatud kvaliteedikriteeriumidega lõpule viidud. Kui üks või mitu tegevust ei ole lõpule viidud, kui need on lõpule viidud vaid osaliselt või kui need tunnistatakse kvaliteedi hindamisel mitterahuldavaks, võidakse toetussummat puuduliku, osalise või hilinemisega rakendamise tõttu lõpparuande etapis asjakohasel viisil vähendada – selleks võidakse jätta teatavad tööpaketid või tegevused kinnitamata või vähendada kogusummat kindla suurusega protsendimäära võrra.

Lõpparuande hindamisel lähtutakse iga elluviidud tegevuse üksikasjalikust kirjeldusest, kvantitatiivsest ja kvalitatiivsest teabest selle kohta, mil määral on taotluses kirjeldatud projekti eesmärgid saavutatud, ja projektitulemuste kvaliteedist.

TIPPTASEME SAAVUTAMISE PARTNERLUSED

MIS ON TIPPTASEME SAAVUTAMISE PARTNERLUSED?

Tipptaseme saavutamise partnerlustega toetatakse pikaajaliselt kestlikke projekte. Selliste partnerluste raames toetatakse järgmisi meetmeid:

- programmi „Erasmus+“ Teacher Academies;
- kutsehariduse tipptaseme keskused;
- Erasmus Munduse meetmed:
    - Erasmus Munduse ühised magistriõppekavad;
    - Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmed.

Neid meetmeid haldab Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA).

ERASMUS+ TEACHER ACADEMIES 2.0

„Erasmus+“ Teacher Academies [2.0[283]] (õpetajate akadeemiad) on õpetajahariduse ja -koolituse pakkujate, koolide, haridusasutuste ja sotsiaalpartnerite Euroopa partnerlused, mille eesmärk on tugevdada õpetajahariduse Euroopa mõõdet. 2027. aastal nihkub meetme fookus hariduse ja oskuste paketi ning ELi õpetajate tegevuskava raames sellele, et keskenduda algajatele õpetajatele ja koolijuhtidele ning digitehnoloogia ja tehisintellekti lapsekesksele kasutamisele, õpetamisele mitmekesistes klassiruumides, klassi haldamisele, koostööpõhisele juhtimisele ning demokraatiale ja kerksusele.

Algajatel õpetajatel tuleb sageli klassiruumis rohkem pingutada, neil on raskem klassi hallata ja nende töötingimused on ebakindlamad. Sellise surve tõttu on algajatel õpetajatel sageli suurem stress ja rohkem häireid klassiruumis kui suuremate kogemustega kolleegidel.

Akadeemiad luuakse selleks, et muuta õpetaja elukutse atraktiivsemaks ning toetada õpetajate ja koolijuhtide kvaliteetset põhikoolitust ja pidevat kutsealast arengut. Akadeemiad peaksid toetama õpetajaid ja koolijuhte praeguste ja tekkivate ühiskondlike ja muude probleemide lahendamisel nii klassis kui ka mujal.

MEETME EESMÄRGID

Programmi „Erasmus+“ õpetajate akadeemiate eesmärk on tegeleda õpetajate ja koolijuhtide kutsealase arengu vajadustega ning aidata seeläbi kaasa õpetajaameti atraktiivsuse suurendamisele ja õpetajate tööl hoidmisele, eriti algajate õpetajate puhul, ning parandada koolijuhtide koolitusvõimalusi. . Akadeemiate ülesanne on teha kindlaks lüngad õpetajate esmaõppes ja täiendusõppes ja koolijuhtide hariduses ning täita need lüngad kursuste, moodulite, mentorlusprogrammide ja muude õppimisvõimaluste loomise abil.

Riiklikul ja Euroopa tasandil tegutsevad „Erasmus+“ õpetajate akadeemiad peaksid samuti sillutama teed asutustevahelistele struktuursetele partnerlustele. Töötades nii õpetajate põhikoolituse kui ka pideva kutsealase arengu nimel, keskenduvad akadeemiad tulemustele, mida oleks ilma piiriülese teadmiste jagamise ja koostööta raske saavutada. Sügavamate institutsiooniliste partnerluste loomine aitab muuta õpirände Euroopa õpetajahariduse lahutamatuks osaks, kõrvaldades praegused õpirännet takistavad tõkked ning tehes kindlaks õpirändestrateegiate ja -programmide õnnestumist soodustavad tingimused.

Konkreetselt on meetme „Erasmus+“ õpetajate akadeemiate eesmärk järgmine:

- parandada algajate õpetajate ja koolijuhtide suutlikkust lahendada kaasaegse klassiruumi probleeme ning vajaduse korral tugevdada toetust laiemas õpetajate kogukonnas;
- toetada lapsekeskseid lähenemisviise digiõppes ja tehisintellekti kasutamises;
- pakkuda algajatele õpetajatele rohkem mentorlust, sealhulgas koolitada mentoriteks kogenud õpetajaid ja koolijuhte;
- arendada kestlikku koostööd õpetajahariduse pakkujate, koolide ja haridusasutuste ning vajaduse korral õpetajate esindajate ja sotsiaalpartnerite vahel, et parandada õpetajahariduse kvaliteeti Euroopas, anda teavet õpetajahariduse poliitika kujundamiseks ja muuta see poliitika koolitavadeks;
- ületada takistused, mis takistavad koolijuhtide ja õpetajate õpirännet õpetajate põhikoolituse ja pideva kutsealase arengu valdkonnas;
- tugevdada õpetajate ja koolijuhtide hariduse Euroopa mõõdet uuendusliku ja praktilise koostöö kaudu õpetajate koolitajate ja õpetajatega ning koolijuhtidega teistes Euroopa riikides ning jagades kogemusi õpetajate ja koolijuhtide hariduse edasiseks arendamiseks Euroopas.

MEETME ULATUS

„Erasmus+“ õpetajate akadeemiad tegutsevad kahel tasandil:

[283] Järelliide „2.0“ tuleneb hariduse ja oskuste paketist.

1. riiklikul tasandil, luues kestliku ökosüsteemi, mis toetab õpetajahariduse tipptaset nii õpetajate esmaõppes kui ka täiendusõppes, kaasates õpetajate põhikoolituse pakkujaid, õpetajakoolituse pakkujaid, koole ja haridusasutusi ning vajaduse korral sotsiaalpartnereid, pöörates erilist tähelepanu algajatele õpetajatele ja koolijuhtidele;
2. Euroopa tasandil, koondades riiklikud ökosüsteemid laiemasse riikidevahelisse partnerlusse.

Geograafiline tasakaal: Kuna meetme süsteemseid eesmärke on võimalik saavutada ainult siis, kui „Erasmus+" õpetajate akadeemiad jõuavad õpetajahariduse süsteemidesse kõigis ELi liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides, annavad hindamiskriteeriumid ja võrdse punktisummaga taotluste paremusjärjestus kaalu selliste organisatsioonide osalemisele ja eelkõige koordineerivale rollile, mis on asutatud riikides, mis on seni olnud selles meetmes alaesindatud[284].

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Toetuse saamiseks peab koordinaator olema avalik-õiguslik või eraõiguslik kõrgkool, mis pakub õpetajate põhikoolitust (ISCED 0–4) ja millel on Erasmuse kõrgharidusharta. Koordinaator ei saa käesoleva projektikonkursi raames esitada rohkem kui ühe taotluse. Selleks et olla rahastamiskõlblik, peavad teised toetusesaajad ja seotud üksused (kui neid on) olema üks järgmistest juriidilistest isikutest (avalik-õiguslikest või eraõiguslikest asutustest): • õpetajaharidust andvad asutused, mis pakuvad õpetajatele (sh kutsehariduse ja -õppe õpetajatele), koolijuhtidele ning alushariduse ja lapsehoiu õpetajatele, haridustöötajatele ja juhtidele ISCED astmetel 0–4 õpetajate põhikoolitust ja/või pidevat kutsealast arengut; kui tegemist on kõrgkoolidega, peab neil olema Erasmuse kõrgharidusharta; • kohalikud, piirkondlikud ja riiklikud ametiasutused ning koolihariduse eest vastutavad koordineerimisasutused (sh ministeeriumid või samalaadsed avalik-õiguslikud asutused, samuti kohalikud, piirkondlikud ja riiklikud asutused, kes vastutavad õpetajahariduse ja -koolituse, õpetajate pideva kutsealase arengu ja õpetajate kvalifikatsioonistandardite kindlaksmääramise eest); • õpetajate, koolijuhtide ja koolihariduse valdkonna töötajate ühendused, õpetajate ja haridustöötajate liidud, lapsevanemate ühendused;

[284] Selle meetme kontekstis peetakse riiki koordinaatorite seisukohast alaesindatud riigiks, kui tema territooriumil on alates 2021. aastast Erasmus+ õpetajate akadeemiat koordineerinud kaks või vähem seaduslikult asutatud organisatsiooni, mis on välja valitud 2021.–2025. aasta projektikonkursside raames. Need riigid on: Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Leedu, Liechtenstein, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Norra, Portugal, Prantsusmaa, Põhja-Makedoonia, Rootsi, Rumeenia, Serbia, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi, Ungari, Ühendkuningriik.
Lisaks peetakse riiki partnerluse koosseisus alaesindatud riigiks, kui tema territooriumil on alates 2021. aastast Erasmus+ õpetajate akadeemiates partneritena seaduslikult asutatud 20 või vähem organisatsiooni, kes on valitud 2021.–2025. aasta projektikonkursside raames. Need riigid on: Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Island, Leedu, Liechtenstein, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Norra, Poola, Prantsusmaa, Põhja-Makedoonia, Rootsi, Serbia, Slovakkia, Sloveenia, Šveits, Taani, Tšehhi, Türgi, Ungari, Ühendkuningriik.

	• koolieelset, alg- või keskharidust pakkuvad koolid (sh esmakutseõpet pakkuvad keskkoolid ning alusharidust ja lapsehoidu pakkuvad organisatsioonid). Kõik osalevad organisatsioonid peavad olema asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis (vt käesoleva juhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid“). Muud liiki organisatsioonid, mis on asutatud ELi liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides, võivad osaleda liitunud partneritena. 1. ja 2. piirkonna organisatsioonid (v.a Valgevene – vt käesoleva juhendi A osa) võivad osaleda liitunud partneritena.
Konsortsiumi koosseis (osalevate organisatsioonide arv ja profiil)	Konsortsiumi peab kuuluma vähemalt 9 organisatsiooni vähemalt kolmest ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist. Iga konsortsiumis esindatud ELi liikmesriigi või programmiga liitunud kolmanda riigi kohta peab olema: • vähemalt üks kõrgkool, mis pakub õpetajate põhikoolitust ja millel on Erasmuse kõrgharidusharta; • vähemalt üks kohalik, piirkondlik või riiklik asutus või koordineerimisasutus, kes vastutab üldhariduse eest; • vähemalt üks koolieelset, alg- või keskharidust (sh esmane kutseharidus ja -õpe ning alusharidus ja lapsehoid) pakkuv üldhariduskool. Lisaks võib konsortsiumisse vajaduse korral kuuluda õpetaja täiendusõppe pakkuja.
Rahastamiskõlblikud tegevused	Projektitaotlustes tuleb käsitleda kohustuslikke tegevusi ja vähemalt ühte sihtvaldkonda. Kohustuslikke tegevusi ja sihtvaldkondi kirjeldatakse allpool jaotises „Projekti kavandamine“.
Geograafiline asukoht	Kõik projekti tegevused peavad toimuma osalevate organisatsioonide riikides.
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Taotlus tuleb esitada Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA) ELi rahastamis- ja hankeportaali (FTOP) kaudu. Konkursikutse tunnus: **ERASMUS-EDU-2027-PEX-TEACH-ACA** Enne taotluse esitamist vaadake asjakohaseid korduma kippuvaid küsimusi rahastus- ja hankeportaalis.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **23. veebruaril 2027 kell 17.00 (Brüsseli aja järgi).**

Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

PROJEKTI KAVANDAMINE: MILLISEID TEGEVUSI VÕIVAD „ERASMUS+“ ÕPETAJATE AKADEEMIAD LÄBI VIIA?

Iga „Erasmus+“ õpetajate akadeemia peab läbi viima **kõiki allpool loetletud kohustuslikke tegevusi** ja valima **vähemalt ühe pakutavatest sihtvaldkondadest.** Sihtvaldkonnad määravad kindlaks teemad, mida akadeemia oma töös käsitleb. Taotlejad võivad otsustada, milliseid teemasid ja mitu teemat nende sihtvaldkonna (sihtvaldkondade) raames käsitletakse.

Kohustuslikud tegevused: tugevdada õpetajate esmaõppe ja täiendusõppe Euroopa mõõdet

Iga tegevus peab olema suunatud vähemalt ühele järgmistest rühmadest: algajad õpetajad (sealhulgas tulevased õpetajad ja õpetajad, kes töötavad esimestel tööaastatel) või koolijuhid. Vajaduse korral võib pöörduda ka ametis olevate õpetajate poole.

1. **Ühised õppetegevused:** töötada välja ja viia ellu ühised õpetamis- ja koolitustegevused, nagu moodulid, mikrokvalifikatsioonitunnistused, kursused, suve- või talvekoolid, mentorlus ja muud haridusvormid. Need tegevused tuleb luua koos tulevaste õpetajate, algajate õpetajate, ametis olevate õpetajate ja/või koolijuhtidega ning neid tuleb rakendada projekti kestel.
2. **Sisseelamine ja juhendamine:** arendada, katsetada ja juurutada algajate õpetajate jaoks mõeldud struktureeritud sisseelamis- ja juhendamisprogramme, sealhulgas koolitada mentoreid. Selliseid programme peaksid õpetajahariduse pakkujad, koolid ja haridusasutused ühiselt kavandama ning üldtunnustatult peaksid need kuuluma kutsealase arengu ja töökoormuse sisse.
3. **Õpirändeaknad:** määrata kindlaks perioodid (edaspidi „õpirändeaknad“), mil õpirändetegevused on soositud, hõlpsasti elluviidavad ja täiendavad organisatsiooni tavapärast tegevust, ning katsetada neid perioode. Õpirändeakende kavandamine ja rakendamine peaks hõlmama sissepoole ja väljapoole suunatud tegevusi (samade või erinevate õpirändeakende ajal). Tulevaste õpetajate jaoks tuleks õpirändeaknad määrata õppeaasta jooksul ning algajate õpetajate, ametis olevate õpetajate ja koolijuhtide jaoks kooliaasta jooksul.
4. **Tunnustamine:** viia sisse partnerluse raames välja töötatud tegevuste kaudu saavutatud õpiväljundite ja õpirändeakende ajal rakendatud tegevuste õpiväljundite tunnustamine. Tunnustamiseks tuleks anda tulevastele õpetajatele Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunkte ning tunnustada algajate õpetajate, ametis olevate õpetajate ja koolijuhtide õpitulemusi ametlike meetmete abil, nagu karjääri edenemise eest ainepunktide saamine, arvessevõtmine kohustusliku pideva kutsealase arengu osana jms.
5. **Vähemate võimalustega tulevaste ja/või algajate õpetajate kaasamine:** võimaldada vähemate võimalustega tulevastele ja/või algajatele õpetajatele juurdepääs õppetegevusele.

Õpetajate akadeemiad peaksid tegema seiret, kuidas nende tegevused mõjutavad osalevaid algajaid õpetajaid ja koolijuhte, näiteks nende eneseusku ja õpetajatööle jäämist.

Sihtvaldkonnad

TALISe 2024. aasta aruandest[285] ilmneb, et õpetajad tunnevad, et nad on mitmekultuurilises/mitmekeelses keskkonnas õpetamiseks, õpilaste sotsiaal-emotsionaalse arengu toetamiseks ja digivahendite kasutamiseks vähem valmis kui traditsiooniliste aspektide, näiteks ainesisu puhul. Õpetajate esmaõppes ja täiendusõppes osalemine keskendub peamiselt traditsioonilistele teemadele ning rahuldamata on vajadus klassi haldamise, hariduslike erivajadustega õpilaste õpetamise, sotsiaal-emotsionaalse arengu toetamise ning digi-/tehisintellektipädevuste järele.

SIHTVALDKOND 1: DIGITEHNOLOOGIA JA TEHISINTELLEKTI ABIL ÕPETAMISE JA ÕPPIMISE TOETAMINE

2023. aasta rahvusvahelise digikirjaoskuse ja infopädevuse uuringu tulemused näitavad enda tajutavaid kutsealase

[285] https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/10/results-from-talis-2024_28fbde1d/90df6235-en.pdf

arengu lünki sellistes valdkondades nagu digitaalse suhtlusega seotud sotsiaalsete probleemidega toimetulek, digitehnoloogia kasutamine õppimise isikupärastamiseks, õpilaste suutlikkuse toetamine internetipõhiste teabeallikate usaldusväärsuse hindamisel ning kõrgema taseme digipädevused (nt visuaalsete programmeerimisplatvormide kasutamine). Õpetajad on teatanud, et tehisintellekt võib hõlbustada erivajadustega õpilaste toetamist, aidata neil kohandada materjale õpilaste eri võimetele, parandada tunnikavasid või automatiseerida mõningaid haldusülesandeid; samal ajal on õpetajad mures õpilastepoolse väära omistamise/plagiaadi, usaldusväärsuse puudumise, õpilaste andmete privaatsuse ja turvalisuse ohustamise ning desinformatsiooni pärast (TALIS 2024). Kõige sagedamini nimetatud takistuseks, mille tõttu tehisintellekti õpetamisel ei kasutata, on siiski tehisintellekti kasutamise alaste teadmiste ja oskuste puudumine – seda märkis ligi kolmveerand õpetajatest (74,3 %).

Lisaks rõhutatakse nõukogu 2023. aasta soovituses digioskuste ja -pädevuste õpetamise täiustamise kohta hariduses ja koolituses õpetajate toetamise ja digipädevuste arendamise tähtsust kõigil haridustasanditel. 2026. aasta eetikasuunistes haridustöötajatele tehisintellekti ja andmete kasutamise kohta õpetamisel ja õppimisel[286] rõhutatakse vajadust tagada kujunemisjärgus tehnoloogia ohutu, eetiline ja pedagoogiliselt sisukas kasutamine, samal ajal kui 2026. aasta ELi ja OECD alg- ja keskhariduse tehisintellektipädevuse raamistikus[287] on esitatud ühised lähenemisviisid tehisintellektipädevuse arendamiseks klassiruumis eri olukordades ja oskustasemetel.

Selle sihtvaldkonna eesmärk on parandada aluspädevusi, mis on vajalikud tagamaks, et digitehnoloogia, sealhulgas tehisintellekti kasutamine hariduses annab sisukaid õpitulemusi ning et haridustehnoloogiat arendatakse ja juhitakse heade haridustavade alusel.

Selles sihtvaldkonnas töötavad akadeemiad peaksid käsitlema järgmisi teemasid:

- tehisintellektipädevuse õpetamine ning tehisintellekti eetiline ja läbipaistev kasutamine hariduses, kasutades ka olemasolevaid materjale, nagu tehisintellektipädevuse raamistik ning ajakohastatud suunised haridustöötajatele tehisintellekti ja andmete eetilise kasutamise kohta õpetamisel ja õppimisel;
- tehisintellekti ja muu tehnoloogia potentsiaal toetada uuenduslikke pedagoogilisi lähenemisviise ja klassiruumi tavasid;
- tehisintellekti ja muude digivahendite roll õpetamis-, haldus- ja juhtimisülesannete toetamisel;
- koolijuhtide võimestamine oma koolis tõhusamaks digitehnoloogia ja tehisintellekti abil õpetamiseks ja õppimiseks;
- digitehnoloogia potentsiaal toetada kõiki õppijaid, eelkõige hariduslike erivajadustega õppijaid;
- kaasavate lähenemisviiside kasutamine, et osaleda ohutute, pedagoogiliselt usaldusväärsete digi- ja tehisintellektipõhiste hariduslahenduste, sealhulgas sisu ja tehnoloogia, samuti mitmekesiste klassiruumide jaoks pedagoogika kujundamises;
- meetodid ja tavad, mis keskenduvad laste digipädevusele ja heaolule.

SIHTVALDKOND 2: ÕPETAMINE MITMEKESISTES KLASSIRUUMIDES

See sihtvaldkond vastab reaalsusele, et üha rohkem õpetajaid kogu Euroopas töötab väga mitmekesistes klassiruumides, kus õppijatel on erinev sotsiaal-majanduslik taust, erinevad keelevajadused, hariduslikud erivajadused ja kultuurikogemused.

Nõukogu 2025. aasta järeldustes kaasavate ja õppijakesksete tavade kohta alushariduses ja lapsehoius ning koolihariduses on rõhutatud alushariduse ja lapsehoiu ning koolihariduse keskset rolli sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamisel ennetusmeetmete abil, aidates samal ajal kaasa ka pikaajalisele individuaalsele ja ühiskondlikule heaolule. Koolijuhid, õpetajad, koolitajad ja muud töötajad on kaasava hariduse edu tagamisel otsustava tähtsusega. Lisaks rõhutatakse nõukogu 2019. aasta soovituses tervikliku keeleõppekäsituse kohta keeleteadlikkuse tähtsust koolides ning kutsutakse üles toetama õpetajaid ja koolijuhte põhikoolituse ja nende pideva kutsealase arengu kaudu keelelise

[286] https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/actions/plan/ethical-guidelines-for-educators-on-using-artificial-intelligence

[287] https://ailiteracyframework.org/

mitmekesisusega tegelemisel klassiruumis.

Selles sihtvaldkonnas töötavad akadeemiad peaksid käsitlema järgmisi teemasid:

- kaasava õpikeskkonna arendamine, suurendades õpetajate pädevust tunda ära ebatüüpiline käitumine, eelarvamustest ajendatud kiusamine ja vaenukõne ning nendega tõhusalt tegeleda;
- koolijuhtide võimestamine oma koolis enamaks mitmekesistes klassiruumides õpetamiseks ja õppimiseks;
- neuroerinevustega arvestavate lähenemisviiside edendamine, keskendudes vaimsete ja/või õpihäiretega laste õppimis- ja sotsiaal-emotsionaalsetele vajadustele;
- koostöö edendamine individuaalsete õppekavade koostamiseks ja rakendamiseks koostöös õppijate ja perekondadega;
- sootundlike klassiruumide ja tavade arendamine;
- sotsiaal-emotsionaalse õppe strateegiate rakendamine;
- võrdsete võimaluste toetamine mitmekeelsetes ja -kultuurilistes klassides.

SIHTVALDKOND 3: KLASSI HALDAMINE JA STRESSIJUHTIMINE

Klassi haldamine on oluline, et luua turvaline, struktureeritud ja kaasav õpikeskkond, kus õpilased saavad aktiivselt osaleda ja oma pädevusi arendada. Nõukogu 2022. aasta soovituses õpiedu saavutamise teede kohta ja selle õpiedu poliitikaraamistikus on rõhutatud vajadust luua positiivne, turvaline ja kaasav õpikeskkond, ennetada kiusamist ja diskrimineerimist ning anda õpetajatele pädevus klassi haldamise, konfliktide lahendamise, sotsiaalse ja emotsionaalse õppe, sootundlikkuse ja mitmekesistes klassiruumides töötamise valdkonnas. Õpetajate võime hallata klassi dünaamikat mõjutab otseselt õpilaste kaasatust, motivatsiooni, heaolu ja õpitulemusi[288].

Selles sihtvaldkonnas töötavad akadeemiad peaksid käsitlema järgmisi teemasid:

- õpetajate toetamine, et parandada klassi haldamist, stressijuhtimist ja suhtlemisoskust;
- koolijuhtide võimestamine oma koolis enamaks mitmekesistes klassiruumides õpetamiseks ja õppimiseks;
- positiivsete, turvaliste ja toetavate õpikeskkondade loomine;
- õpilaste aktiivse kaasamise, koostöö ja personaalse õppe tugevdamine;
- positiivsete suhete loomine õpetaja ja õpilase vahel;
- klassi haldamise praktiliste strateegiate väljatöötamine, sealhulgas mitteverbaalne suhtlus, pingete leevendamine, konfliktide lahendamine ja kiusamise ennetamine;
- kaasavate ja sootundlike lähenemisviiside edendamine.

SIHTVALDKOND 4: ÜHINE JUHTIMINE

Tõhus koolijuhtimine on oluline tegur üldise õpetamis- ja õpikeskkonna kujundamisel, et muuta see tõhusaks, atraktiivseks ja õppimist soodustavaks. Seetõttu on oluline muuta haridusjuhtide roll professionaalsemaks, seda tugevdada ja toetada, sealhulgas atraktiivsete sissejuhatava koolituse vormide ja pideva kutsealase arengu abil[289]. Juhtimist ei tohiks siiski mõista üksnes kooli ametliku juhtimisena. Laiemas mõttes viitab see suutlikkusele algatada, suunata ja säilitada positiivseid muutusi koolis, mis võivad olla seotud pedagoogiliste lähenemisviiside, koolikultuuri, õpetajatevahelise koostöö, õpilaste toetamise või kooli strateegilise juhtimisega. See laiem arusaam hõlmab ka õpetajapoolset juhirolli täitmist, mis kujutab endast koostööd, mille kaudu õpetajad arendavad eksperditeadmisi ja

[288] https://education.ec.europa.eu/sites/default/files/document-library-docs/early-school-leaving-group2015-policy-messages_en.pdf.

[289] Nõukogu 2013. aasta järeldused tõhusa juhtimise kohta hariduses. https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2014:030:0002:0004:ET:PDF

edendavad kutsealast arengut, et parandada haridustavasid[290]. Seetõttu tuleks õpetajaid julgustada ja toetada tegutsema juhtidena nii klassiruumis kui ka mujal.

Selles sihtvaldkonnas töötavad akadeemiad peaksid käsitlema järgmisi teemasid:

- koolijuhtide võimestamine oma koolis enamaks koostööpõhiseks juhtimiseks;
- juhirolli jagamine õpetajate, õppijate ja muude töötajate vahel;
- positiivse koolikultuuri edendamine jagatud juhtimise kaudu;
- koostööpõhise koolikeskkonna loomine;
- tihedama koostöö loomine kooliväliste kogukondadega.

SIHTVALDKOND 5: DEMOKRAATIA JA VASTUPANUVÕIME

ELi 2025. aasta kriisivalmiduse strateegia kohaselt on valmisolek kollektiivne vastutus. Selle üldeesmärk on luua turvaline ja vastupidav Euroopa Liit, millel on ohtude ennetamiseks ja ohjamiseks vajalik suutlikkus. Selles kontekstis on haridusel äärmiselt oluline roll. Strateegias rõhutatakse, kui oluline on integreerida kriisivalmidus koolide õppekavadesse ja haridustöötajate koolitusse (alates alusharidusest). Eesmärk on anda õppijatele põhilised kriisivalmiduse oskused, sealhulgas meediapädevus, aktiivne ja teadlik kodakondsus ning võime desinformatsiooni ja infoga manipuleerimist ära tunda ja sellele reageerida. See nõuab ka õpetajate pädevuste edendamist, et nad saaksid integreerida kriisivalmiduse teemad oma õpetamisse ning suudaksid toetada õppijaid ebakindluse, häirete ja kriiside ajal.

See sihtvaldkond peaks hõlmama järgmisi teemasid:

- inimõigustealane haridus, võrdsus, mittediskrimineerimine ja mitmekesisuse austamine;
- meetodid ja tavad, mis toetavad õpilaste osalemist koolielus;
- demokraatlike klassiruumide arendamine;
- kogu kooli hõlmav lähenemisviis kerkse, kaasava ja osaluspõhise õpikeskkonna loomisele;
- koolijuhtide võimestamine oma koolis enamaks kerksuseks ja demokraatiaks;
- kriisiteadlikkus, riskialane haridus ja valmisolek.

HINDAMISKRITEERIUMID

Kohaldatakse järgmisi hindamiskriteeriumeid.

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 20)	• **Asjakohasus konkursikutse eesmärke silmas pidades:** mil määral on taotlus kooskõlas projektikonkursi eesmärkidega ja sellega luuakse tõhus partnerlus õpetajate põhikoolituse ja täiendusõppe parandamiseks, kõrvaldades puudujäägid õpetajate esmaõppes ja õpetajate täiendusõppes eelkõige algajate õpetajate puhul, samuti koolijuhtide hariduses, ning mil määral projektitaotlus neid rühi puudutab. • **ELi väärtused:** projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu.

[290] https://ailiteracyframework.org/.

	• **Vajaduste analüüs:** mil määral põhineb projektiettepanek iga partnerluses esindatud ökosüsteemi põhjalikul vajaduste analüüsil, millel on selgelt määratletud ja realistlikud eesmärgid. • **Uuenduslik lähenemisviis:** projektitaotluses kirjeldatakse selgelt täiustatud meetodeid ja tehnikaid ning projektitulemuste lisaväärtust. Projekt viib uuenduslike tulemuste ja lahendusteni oma valdkonnas üldiselt või selles geograafilises piirkonnas, kus projekti rakendatakse (nt sisu, loodavad väljundid, kasutatavad töömeetodid, projekti kaasatud või selle sihtrühmaks olevad organisatsioonid ja isikud). • **Euroopa lisaväärtus:** projektitaotluses on selgelt näidatud lisaväärtus üksikisiku, institutsioonilisel ja süsteemsel tasandil, mis tuleneb tulemustest, mida partneritel oleks ilma Euroopa koostööta raske saavutada, ning selge Euroopa lisaväärtus olemasolevas õpetajate akadeemiate süsteemis.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	• **Töökava**: projektitaotluses on esitatud sidus meetmete kogum, mis vastab kindlakstehtud vajadustele ja annab oodatud tulemusi; tööpakettidele eraldatud vahendid on kooskõlas nende eesmärkide ja tulemustega; projektitaotlus sisaldab vajalikke etappe projekti ettevalmistamiseks, elluviimiseks, seireks, tulemuste kasutamiseks, hindamiseks ja tulemuste levitamiseks. • **Tegevused**: kohustuslike tegevuste ja vähemalt ühe sihtvaldkonna raames tehtavat tööd kirjeldatakse selgelt, esitades nende oodatavad tulemused/saavutused ning täpsustades nende konkreetset panust asjaomastesse tööpakettidesse ja projekti üldeesmärkide saavutamisse. ▪ **Metoodika:** kavandatava metoodika selgus ja teostatavus ning selle sobivus soovitud tulemuste saavutamiseks. ▪ **Ühisloome:** olemas on selge ja konkreetne kava, et kaasata tegevuste kavandamisse ja elluviimisse tulevased, algajad ja juba ametis olevad õpetajad ja/või koolijuhid. ▪ **Juhtimine**: koordinaatoril on kvaliteetsed juhtimisoskused ning suutlikkus koordineerida riikidevahelisi võrgustikke ja olla keerulise ülesehitusega keskkonnas tegevuse eestvedajaks ning ta seab sisse põhjaliku juhtimiskorra. Tähtajad, korraldus, ülesanded ja vastutus on selgelt kindlaks määratud ning realistlikud. Kindlaks on määratud selged põhilised tulemusnäitajad ning nende hindamise ja saavutamise ajakava. ▪ **Eelarve**: projektitaotlus on kulutõhus ja iga tegevuse jaoks on ette nähtud piisavad ja põhjendatud ressursid. ▪ **Kvaliteedikontroll:** kontrollimeetmete (pidev kvaliteedi hindamine, vastastikune eksperdihinnang, võrdlusanalüüsid jne) ja kvaliteedinäitajatega on tagatud projekti elluviimise kvaliteet ja kulutõhusus. Projektiga seotud probleemid ja riskid on selgelt kindlaks tehtud ning nendega tegeletakse asjakohaste leevendusmeetmete abil.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	▪ **Koosseis:** projekti on kaasatud sobiv kooslus üksteist täiendavatest osalevatest organisatsioonidest, kelle profiil, pädevused, kogemused ja oskusteave võimaldavad edukalt saavutada projekti kõik eesmärgid, ning: o iga partneri roll on selgelt määratletud; o koolidel on projektis proportsionaalne roll; o koolihariduse eest vastutavad kohalikud, piirkondlikud või riiklikud ametiasutused või koordineerimisasutused on projekti kaasatud, et

	toetada süsteemi tasandi mõju ja tunnustamist; o projektitaotluses selgitatakse, kuidas partnerlus on vastastikune ja vastastikku kasulik ning pikaajalise perspektiiviga; o partnerlus hõlmab mitmesuguseid asjakohase kohaliku/piirkondliku ja riikliku tasandi osalejaid, et luua kestlikud riiklikud ökosüsteemid õpetajahariduse tipptaseme toetamiseks; o Euroopa tasandil ühendab partnerlus need riiklikud ökosüsteemid laiemaks ja geograafiliselt mitmekesiseks riikidevaheliseks partnerluseks. • **Geograafiline katvus** o partnerlust koordineerib organisatsioon riigist, mis on alates 2021. aastast kaasrahastatavates akadeemiates alaesindatud[291]; o partnerlus hõlmab organisatsioone riikidest, mis on alates 2021. aastast rahastatavates akadeemiates alaesindatud292. ▪ **Koostöö:** otsuste tegemist ja teabevahetust osalevate organisatsioonide, osalejate ja muude asjaomaste sidusrühmade vahel on selgelt ja mõistlikult kirjeldatud.
Mõju (maksimaalne punktisumma: 30)	▪ **Mõju**: projektitaotluses on kirjeldatud projekti potentsiaalset mõju o osalevate organisatsioonidele, nende töötajatele ja õppijatele projekti kestel ja pärast seda; o süsteemset mõju õpetajate esmaõppele ja täiendusõppele, eelkõige algajatele õpetajatele, ja/või koolijuhtide haridusele kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja/või Euroopa tasandil; o projektitaotlus sisaldab selgelt määratletud eesmärke ja näitajaid edusammude jälgimiseks ja oodatava mõju (lühi- ja pikaajalise mõju) hindamiseks. ▪ **Tulemuste jagamine ja kasutamine:** projektitaotluses on esitatud selge kava tulemuste levitamiseks ning see sisaldab asjakohaseid eesmärke, tegevusi, ajakava, vahendeid ja kanaleid, et tagada nii projekti kestel kui ka pärast seda tulemuste ja kasu tulemuslik levitamine sidusrühmadele, poliitikakujundajatele, koolidele, õpilastele jne; projektitaotluses on kirjeldatud, kuidas partnerid ja muud sidusrühmad projekti tulemusi kasutavad. See võimaldab mõõta tulemuste kasutamist projekti ajal ja pärast seda. ▪ **Kestlikkus:** projektitaotluses on ette nähtud pikaajalise tegevuskava koostamine projektitulemuste edasiseks kasutuselevõtuks pärast projekti lõppu. See kava peab põhinema konsortsiumi liikmete vahelistel püsivatel partnerlustel. Selles tuleks kindlaks määrata sobivad juhtimisstruktuurid ning selgitada, kuidas kavatsetakse projekti laiendada ja tagada rahaline kestlikkus, sealhulgas tuleks

[291] Sel eesmärgil peetakse riiki koordinaatorite seisukohast alaesindatud riigiks, kui tema territooriumil on alates 2021. aastast Erasmus+ õpetajate akadeemiat koordineerinud kaks või vähem seaduslikult asutatud organisatsiooni, mis on välja valitud 2021.–2025. aasta projektikonkursside raames. Need riigid on: Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Leedu, Liechtenstein, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Norra, Portugal, Prantsusmaa, Põhja-Makedoonia, Rootsi, Rumeenia, Serbia, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi, Ungari, Ühendkuningriik.

[292] Sel eesmärgil peetakse riiki partnerluse koosseisus alaesindatud riigiks, kui tema territooriumil on alates 2021. aastast Erasmus+ õpetajate akadeemiates partneritena seaduslikult asutatud 20 või vähem organisatsiooni, kes on valitud 2021.–2025. aasta projektikonkursside raames. Need riigid on: Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Island, Leedu, Liechtenstein, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Norra, Poola, Prantsusmaa, Põhja-Makedoonia, Rootsi, Serbia, Slovakkia, Sloveenia, Šveits, Taani, Tšehhi, Türgi, Ungari, Ühendkuningriik.

	osutada (Euroopa, riiklikele ja erasektori) rahalistele ressurssidele, millega tagatakse, et saavutatud tulemused ja projektist saadav kasu on pikaajalised.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste taotluste puhul, mis koguvad vähemalt 75 punkti (100 maksimumpunktist) ja saavutavad kõigi nelja hindamiskriteeriumi puhul miinimumpunktid: vähemalt 15 punkti kriteeriumi „Projekti asjakohasus“ eest; vähemalt 16 punkti kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ eest; vähemalt 11 punkti kriteeriumi „Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ ja vähemalt 16 punkti kriteeriumi „Mõju“ eest.

Kui kaks või enam taotlust saavutavad võrdse punktisumma, määratakse prioriteetsus alaesindatud riikides asutatud organisatsioonide arvu alusel, nagu on käesoleva meetme puhul määratletud, kusjuures esimesena kaalutakse sellises riigis asutatud organisatsiooni koordineerimist, millele järgnevad hindamiskriteeriumi „asjakohasus“, „projekti kavandamise ja rakendamise kvaliteet“ ja seejärel „mõju“ alusel antud punktid. Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasine prioriseerimine põhineda kogu projektiportfellil, projektide vahel positiivse koostoime loomisel ja muudel projektikonkursi eesmärkidega seotud teguritel. Need tegurid dokumenteeritakse hindamiskomitee aruandes.

Olemasolevate riiklike ja Euroopa õigusraamistike piires tuleks tulemused teha kättesaadavaks avatud õppematerjalidena ning asjakohastel kutse-, valdkondlikel või pädevate asutuste platvormidel. Projektitaotluses kirjeldatakse, kuidas loodavad andmed, materjalid, dokumendid ning audiovisuaalsed ja sotsiaalmeedia väljundid tehakse avatud litsentside kaudu vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. Taotlejale tehtava kindlasummalise toetuse suurus määratakse iga toetuse puhul kindlaks vastavalt taotleja esitatud eelarveprognoosile. Toetust andev asutus määrab summa kindlaks projekti eelarveprognoosi, hindamistulemuse ja 80 % rahastamismäära alusel.

ELi toetuse maksimumsumma projekti kohta on 1 500 000 eurot.

Kolmandate isikute rahaline toetamine toetuste või auhindade kujul ei ole lubatud.

Finantsauditite kulude katmine ei ole lubatud.

Vabatahtlike kulude katmine on lubatud. Osutatud ühikuhinnad tuleb viia vastavusse vabatahtlikega seotud ühikuhindu käsitlevas otsuses nimetatud ühikuhindadega.

VKEde omanike puhul on lubatud VKEde ühikuhindade katmine. Osutatud ühikuhinnad tuleb viia vastavusse VKEde omanikega seotud ühikuhindu käsitlevas otsuses nimetatud ühikuhindadega.

Projektikava peab sisaldama vähemalt ühe sellise aastakoosoleku (üks esindaja iga projekti täispartneri kohta) kulusid, mis korraldatakse Euroopa Komisjoni / Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti algatusel heade tavade vahetamiseks ja vastastikuseks õppimiseks „Erasmus+“ Teacher Academies projektide vahel.

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid:

a) eelarve peaks üksikasjalikult koostama taotleja ja see tuleks jagada sidusateks tööpakettideks (nt „projektijuhtimine“, „koolitus“, „ürituste korraldamine“, „teabevahetus ja levitamine“, „kvaliteedi tagamine“ jne);

b) projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi;

c) taotlejad peavad oma projektitaotluses esitama kindlasummalise makse jaotuse, näidates ära osakaalu tööpaketi kohta (ning igale toetusesaajale ja seotud üksusele igas tööpaketis määratud osakaalu);

d) hõlmatud kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, seadmete ja alltöövõtuga seotud kulusid ning muid kulusid (nt teabe levitamine, avaldamine või tõlkimine).

Projektitaotlusi hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluste kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes.

Pärast projektitaotluste hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa.

Toetuse parameetrid (toetuse maksimumsumma, rahastamismäär, rahastamiskõlblike kulude kogusumma jne) kehtestatakse toetuslepingus. Täpsem teave on esitatud käesoleva programmijuhendi C osa jaotises „Rahastamiskõlblikud otsesed kulud“.

Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. See rahastamiskord võimaldab keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

KUTSEHARIDUSE TIPPTASEME KESKUSED

Käesolev konkursikutse hõlmab kahte teemat:

- kutsehariduse tipptaseme keskuste projektide taotlused ning
- kutsehariduse tipptaseme keskuste Euroopa praktikakogukonna toetamine.

1. teema: kutsehariduse tipptaseme keskused;

Kutsehariduse tipptaseme keskuste eesmärk on olla kutsehariduse valdkonna reformide liikuma panevaks jõuks, tagades kvaliteetsed oskused ja pädevused, mis avavad kvaliteetseid töö- ja karjäärivõimalusi, vastavad uuendusliku, kaasava ja kestliku majanduse vajadustele ning aitavad lahendada peamistes majandussektorites esinevaid probleeme.

Peamine eesmärk on luua riikidevahelised koostöövõrgustikud, mis ühendavad kohalikke ja piirkondlikke kutsehariduse ja -õppe sidusrühmi (kutseharidus- ja -õppeasutused, ettevõtted, sotsiaalpartnerid, ametiasutused, kõrgkoolid, teadusasutused jne) tugevatesse ja laiaulatuslikesse partnerlustesse, luues seeläbi terviklikud oskuste ökosüsteemid innovatsiooni, regionaalarengu ja sotsiaalse kaasatuse jaoks.

Algatus põhineb kutsehariduse tipptaseme saavutamise alt-üles-lähenemisviisil, mis võimaldab kutseharidus- ja -õppeasutustel kiiresti kohandada oskuste pakkumist vastavalt projektipartnerite tuvastatud muutuvatele majanduslikele ja sotsiaalsetele vajadustele. See täiendab teisi oskuste pakti algatusi ja toimib nendega koostoimes.

Kutsehariduse tipptaseme lähenemisviiside rakendamine on olulisel kohal ELi üldises oskuste ja kutsehariduse poliitikas, mis on esitatud oskuste liidu ja Euroopa haridusruumi raames, nõukogu 2020. aasta soovituses kutsehariduse ja -õppe kohta, samuti Osnabrücki deklaratsioonis ja selle järgnenud Herningi deklaratsioonis. Kutsehariduse tipptaseme keskuste algatus on kindlalt seotud Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegiaga 2026-2030 (vastu võetud hariduse ja oskuste paketis), Euroopa sotsiaalõiguste samba, Euroopa rohelise kokkuleppe ja uue digistrateegiaga ning toetab tööstus- ja VKEde strateegiaid, nõukogu soovitust „Liikuvus Euroopas“ – õpirände võimalused kõigile, MATI-hariduse strateegilist kava ja puhta tööstuse kokkulepet.

Oskuste liit[293] on investeering inimestesse konkurentsivõimelise Euroopa Liidu nimel, mis vajab kvalifitseeritud inimesi, et reageerida uutele väljakutsetele ja jääda konkurentsivõimeliseks. See on algatus, mille eesmärk on parandada hariduse, koolituse ja elukestva õppe kvaliteeti. Kutsehariduse tipptaseme keskused võivad aidata kaasa oskuste liidule ning eelkõige Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegiale,[294] sealhulgas avaliku ja erasektori partnerluste kaudu, laiendades mikrokvalifikatsioonitunnistuste kasutamist jne.

Lisaks võetakse selle algatusega kasutusele kutsehariduse tipptaseme Euroopa mõõde, toetades ELi kutsehariduse ja -õppe poliitika rakendamist ning liikmesriikide, sotsiaalpartnerite ja kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutustega kokku lepitud meetmeid.

TEEMA EESMÄRGID

Kutsehariduse tipptaseme keskuste algatuse peamine eesmärk on luua ja arendada riikidevahelisi koostöövõrgustikke, mis ühendavad kohalikke ja piirkondlikke kutsehariduse ja -õppe sidusrühmi (kutseharidus- ja -õppeasutused, ettevõtted ja muud tööandjad, sotsiaalpartnerid, ametiasutused, kõrgkoolid, teadusasutused jne) tugevatesse ja laiapõhjalistesse avaliku ja erasektori partnerlustesse, luues seeläbi terviklikud oskuste ökosüsteemid innovatsiooni, regionaalarengu ja sotsiaalse kaasatuse jaoks ning toetades Euroopa konkurentsivõimet.

Partnerluste eesmärgid on järgmised:

[293] https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/union-skills

[294] https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/skills-jobs/vocational-education-and-training-vet/vocational-education-and-training-strategy_en

- tagada paindliku ja õppijakeskse kutsehariduse ja -õppe pakkumisega kvaliteetsed oskused, tänu millele avanevad kvaliteetsed töö- ja karjäärivõimalused, ning reageerida kiiresti uuendusmeelse, kaasava, konkurentsivõimelise ja kestliku majanduse vajadustele;
- toetada kohalikku ja piirkondlikku arengut, innovatsiooni ja sotsiaalset kaasatust ning tegutseda nende eestvedajana;
- anda panus kutsehariduse ja -õppe tipptaseme ülespoole suunatud lähenemisse, et tõsta kutsehariduse ja -õppe kvaliteeti süsteemi tasandil aina enamates riikides;
- tagada, et väljundid ja tulemused võetakse kasutusele ning et neil on mõju ka väljaspool projekti partnerorganisatsioone ja pärast projektiperioodi.

TEEMA ULATUS

Kutsehariduse tipptaseme keskused peaksid minema traditsioonilistest kutsehariduse ja -õppe sätetest kaugemale ning töötama välja uuenduslikke kutsehariduse ja -õppe tavasid, näiteks digitehnoloogia, sealhulgas tehisintellekti kasutamiseks, aitama suurendada kutsehariduse ja -õppe atraktiivsust ja kaasatust ning rakendusuuringuid ja innovatsiooni, hõlbustama õpetajate ja koolitajate õpirännet ja õpipoisiõpet ning kutsealast arengut, valmistama ühiselt ette kutsehariduse ja -õppe sätteid, sealhulgas mikrokvalifikatsioonitunnistuste valdkonnas, võitlema sooliste ja muude stereotüüpide vastu jne.

Kutsehariduse tipptaseme keskuste rakendatavat kutsehariduse tipptaseme kontseptsiooni iseloomustab õppijakeskne terviklik lähenemisviis, kus kutseharidus ja -õpe

- on lahutamatu osa **oskuste ökosüsteemidest**[295] ning toetab regionaalarengut,[296] innovatsiooni,[297] nutika spetsialiseerumise[298] ja klastrite strateegiaid,[299] samuti konkreetseid väärtusahelaid ja tööstusökosüsteeme;
- on osa **teadmiste kolmnurkadest**,[300] tehes tihedat koostööd muude haridus- ja koolitusvaldkondadega, teadusringkondade ja ettevõtetega;
- võimaldab õppijatel omandada nii **kutsealaseid** (mis on seotud töökohaga) kui ka **võtmepädevusi**[301] **kvaliteetse oskuste pakkumisega**, mis põhineb kvaliteedi tagamisel;
- loob **innovaatilisi partnerlusi**[302] töömaailmaga ning seda toetavad õpetajate ja koolitajate täienduskoolitus, uuenduslikud pedagoogikameetodid, õppijate ja töötajate õpiränne ning kutsehariduse ja -õppe rahvusvahelistumise strateegiad.

Kutsehariduse tipptaseme keskused tegutsevad kahel tasandil:

[295] **Oskuste ökosüsteemide** all mõistetakse piirkondlikke või valdkondlikke ühiskondlikke formatsioone, kus arendatakse inimeste võimekust, et saavutada teatav tulemus (Finegold, 1999). Need erinevad peamiselt tegevuskeskkonna ja sellega seotud ärimudelite, institutsiooniliste/poliitikaraamistike, tööjõu kaasamise viiside, töökohtade struktuuri, samuti ökosüsteemi moodustumiseks vajalike oskuste taseme ja süsteemide poolest (Buchanan jt, 2001). Vt „A guide to the skill ecosystem approach to workforce development".

[296] **Regionaalarengu poliitika** – regionaalareng on lai mõiste, ent selle all võib mõista üldisi jõupingutusi, mille eesmärk on toetada (töökohtade loomist ja jõukust soodustavat) majandustegevust piirkondades, et vähendada piirkondlikke erinevusi.

[297] Innovatsiooni all mõistetakse uue või märkimisväärselt täiustatud toote (kaup või teenus), protsessi, uue turundus- või organisatsioonilise meetodi rakendamist ettevõtluses, töökorralduses või välissuhetes.

[298] Nutikas spetsialiseerumine on kohapõhine lähenemisviis, mille puhul tehakse majanduse tugevuste ja potentsiaali analüüsi ning paljusid sidusrühmi hõlmava, ettevõtluse vaimus toimuva avastamisprotsessi alusel kindlaks strateegilised sekkumisvaldkonnad. Tegemist on väljapoole suunatud lähenemisviisiga, mille puhul käsitatakse innovatsiooni laias tähenduses.

[299] Tööstusklastrid on kohalikud spetsialiseerunud ettevõtete rühmad, sageli VKEd, ja muud seotud toetavad osalejad, kes teevad tihedat koostööd. Euroopas on ligikaudu 3 000 spetsialiseerunud klastrit. ELi uuendatud tööstuspoliitikas tunnistatakse, et klastrid on võimas vahend, millega toetada tööstusinnovatsiooni. Vt European Cluster Collaboration Platform (ECCP).

[300] Vt väljaanne „Education in the knowledge triangle".

[301] Nagu on määratletud nõukogu 22. mai 2018. aasta soovituses võtmepädevuste kohta elukestvas õppes.

[302] Vt Euroopa Koolitusfondi tegevus kaasava oskuste arendamise valdkonna avaliku ja erasektori partnerluste loomisel.

1. **riigi tasandil**, kus kaasatakse mitmesuguseid kohalikke sidusrühmi ja moodustatakse kohalikku innovatsiooni, regionaalarengut ja sotsiaalset kaasatust edendavaid oskuste ökosüsteeme, samuti tehakse rahvusvaheliste koostöövõrgustike kaudu koostööd teistes riikides asuvate kutsehariduse tipptaseme keskustega;
2. **rahvusvahelisel tasandil**, kus tuuakse kokku kutsehariduse tipptaseme keskusi, millel on ühine huvi järgmise suhtes:
    - konkreetsed sektorid[303] või tööstusökosüsteemid[304];
    - innovaatilised lähenemisviisid majanduslikele ja ühiskondlikele väljakutsetele (nt kliimamuutused, digipööre, tehisintellekt, kestliku arengu eesmärkide[305] saavutamine, rändajate ja ebasoodsas olukorras olevate rühmade integratsioon, madala kvalifikatsiooniga inimeste oskuste täiendamine jne) või
    - innovaatilised lähenemisviisid olemasolevate kutsehariduse tipptaseme keskuste tegevushaarde laiendamiseks ning nende tegevuse kvaliteedi ja tulemuslikkuse parandamiseks.

Selle projektikonkursi raames toetatakse seega projekte, mis toovad kokku eri riikidest pärit kohalikud või piirkondlikud partnerid, kes arendavad välja tegevused järgmise kolme mõõtme all: 1) õpetamine ja õppimine, 2) koostöö ja partnerlused ning 3) juhtimine ja rahastamine.

Kui see on asjakohane, peavad kutsehariduse tipptaseme keskused kohaldama ELi tasandi õigusakte ja vahendeid[306]. Näiteks kui antakse välja mikrokvalifikatsioonitunnistus, milles kirjeldatakse formaalses, mitteformaalses või informaalses õppes omandatud oskusi või saavutatud õpiväljundeid, tuleb projektides järgida Euroopa lähenemisviisi mikrokvalifikatsioonitunnistustele: ühine määratlus, mikrokvalifikatsioonitunnistuse kirjeldamise standardelemendid ning mikrokvalifikatsioonitunnistuste kujundamise ja väljaandmise põhimõtted. Kui toetusesaajad soovivad väljastada mikrokvalifikatsioonitunnistusi digitaalsel kujul, palutakse neil kaaluda ELi vahendi „Euroopa digitaalsed kvalifikatsioonitunnistused“ kasutamist.

Projektidega peab olema ette nähtud **pikaajalise tegevuskava** väljatöötamine projektitulemuste järkjärguliseks kasutuselevõtuks pärast projekti lõppu. See kava põhineb püsival partnerlusel haridus- ja koolitusteenuse osutajate ning peamiste tööturu osaliste vahel asjakohasel tasandil, samuti vajaduse korral avaliku sektori asutuste kaasamisel projekti ulatusliku mõju saavutamiseks. Kava peaks sisaldama asjakohaste juhtimisstruktuuride kindlaksmääramist ning laienemisvõimaluste ja rahalise kestlikkuse kavasid.

Kuigi programmi „Erasmus+“ kutsehariduse tipptaseme keskuste algatusega edendatakse kutsehariduse ja -õppe tipptaseme Euroopa mõõdet, on **ELi kutsehariduse ja -õppe tipptaseme poliitikal ka rahvusvaheline mõõde**, mida toetab **Euroopa Koolitusfond** (ETF). ETF on välja töötanud enesehindamisvahendi (ISATCOVE) ja tipptaseme märgise kontseptsiooni ning pakub tugiteenuseid kutsehariduse tipptasemest huvitatud organisatsioonidele.

[303] Vt näiteks põllumajanduse tootlikkust ja kestlikkust käsitlev Euroopa innovatsioonipartnerlus (EIP-AGRI).

[304] Vt 14 tööstusökosüsteemi, mida on kirjeldatud komisjoni teatises 2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamise kohta ning komisjoni talituste töödokumendis SWD(2021) 351 (2021. aasta aruanne ühtse turu kohta).

[305] Vt Berliini deklaratsioon kestlikku arengut toetava hariduse kohta.

[306] Näiteks Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (EQF), Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik kutsehariduse ja -õppe valdkonnas (EQAVET), nõukogu soovitus kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta, nõukogu soovitus võtmepädevuste kohta jne.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAVAD KUTSEHARIDUSE TIPPTASEME KESKUSED TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks peavad kutsehariduse tipptaseme keskuste projektitaotlused vastama järgmistele kriteeriumidele.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes ▪ on **juriidilised isikud** (avalik-õiguslikud või eraõiguslikud asutused); ▪ on asutatud ühes **rahastamiskõlblikus riigis**, st ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis; ▪ **tegutsevad kutsehariduse ja -õppe või töövaldkonnas**. Kutsehariduse ja -õppe või töövaldkonnas tegutsevad organisatsioonid 1.–3. piirkonnas asuvatest programmivälistest kolmandatest riikidest võivad samuti osaleda toetusesaaja või seotud üksuse, kuid **mitte koordinaatorina.** Muudes programmivälistes kolmandates riikides asuvad organisatsioonid võivad osaleda liitunud partneritena. **Erand**: selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) pärit organisatsioonid. Osalevad organisatsioonid võivad näiteks olla (mittetäielik loetelu): ▪ kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused; ▪ kutseharidust ja -õpet pakkuvaid asutusi esindavad organisatsioonid; ▪ äriühinguid, tegevusala, muid tööandjaid või sektorit esindavad organisatsioonid; ▪ riiklikud/piirkondlikud kvalifikatsiooniasutused; ▪ uurimisinstituudid; ▪ innovatsiooniasutused; ▪ regionaalarengu eest vastutavad asutused; ▪ kutsehariduse ja -õppe valdkonnas tegutsevad rahvusvahelised organisatsioonid.
Konsortsiumi koosseis (Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)	Partnerluses peab osalema vähemalt **kaheksa taotlejat** (toetusesaajad) vähemalt **neljast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist**. Igast nimetatud ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist peab osalema: • vähemalt **üks ettevõtjaid, tegevusala, muid tööandjaid või sektorit esindav organisatsioon** ning • vähemalt **üks kutseharidust ja -õpet pakkuv asutus** (keskhariduse ja/või kolmanda taseme hariduse tasemel). Konsortsiumi miinimumkoosseisus ei võeta arvesse seotud üksusi ega liitunud partnereid. Nad ei saa tegutseda koordineeriva organisatsioonina. **Koordineeriv organisatsioon** peab asuma ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. **1.–3. piirkonna rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides asuvad organisatsioonid** saavad samuti osaleda toetusesaajate või seotud üksustena, kui tõendatakse, et nende osalus annab projektile olulist lisaväärtust. Muudes programmivälistes kolmandates riikides asuvad organisatsioonid võivad osaleda liitunud partneritena. **Erand**: Valgevenest ja Venemaalt pärit organisatsioonid ei saa selles meetmes osaleda toetusesaajate, seotud üksuste ega liitunud partneritena.

Rahastamiskõlblikud tegevused	Taotleja peab taotluses käsitlema kolme tegevusmõõdet (esitades konkreetsete meetmete ja tulemuste üksikasjad). Iga mõõtme puhul tuleb valida minimaalne arv tegevusi vastavalt järgmisele loetelule: ▪ **vähemalt neli** tegevust **1. mõõtme (õpetamine ja õppimine)** all, ▪ **vähemalt kolm** tegevust **2. mõõtme (koostöö ja partnerlus)** all ning ▪ **vähemalt kaks** tegevust **3. mõõtme (juhtimine ja rahastamine)** all. Mõõtmeid kirjeldatakse allpool jaotises „Projekti kavandamine“.
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma mis tahes rahastamiskõlblikus riigis (vt käesoleva juhendi A osa)
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 48 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA) ELi rahastamis- ja hankeportaali kaudu. Konkursikutse tunnus: **ERASMUS-EDU-2027-PEX-COVE-TOP1** Enne taotluse esitamist vaadake asjakohaseid korduma kippuvaid küsimusi rahastus- ja hankeportaalis.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **16. septembril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Projektide raames võib viia ellu kutsehariduse ja -õppega seotud tegevusi Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 3.–8. tasemel, sealhulgas keskhariduse tasemel, sellise keskharidusejärgse hariduse tasemel, mida ei tunnustata kõrgharidusena, ja ka kolmanda taseme hariduse (nt rakenduskõrgkoolid, polütehnikumid jne) tasemel. Taotlused peaksid siiski **keskenduma peamiselt Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 3.–5. tasemele** ega tohiks hõlmata ainult kolmanda taseme õppijatele (Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 6.–8. tase) suunatud tegevusi. Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 6.–8. tasemele suunatud tegevused peaksid sisaldama tugevat töölõppimise komponenti.

Kutsehariduse tipptaseme keskusi iseloomustab **süsteemne lähenemisviis**, mille kaudu kutsehariduse ja -õppeasutused aitavad koos mitmesuguste teiste kohalike/piirkondlike partneritega aktiivselt kaasa **oskuste ökosüsteemide** loomisele. Kutsehariduse tipptaseme keskustest oodatakse palju enamat kui lihtsalt kvaliteetse kutsekvalifikatsiooni pakkumist.

Allpool on esitatud kutsehariduse tipptaseme keskuste tavapäraste tegevuste loetelu. Projektide eesmärgid saavutatakse nende tegevuste kombinatsioonile tuginedes (allpool esitatud loetelu sisaldab näiteid võimalike tegevuste kohta iga tegevuse raames)[307].

Projekti käivitamisel peaksid taotlejad kirjeldama, kuidas projektitaotluses kirjeldatud tegevused täiendavad ja/või loovad koostoimet ja väldivad kattumist juba käimasolevate kutsehariduse tipptaseme keskuste projektidega, samuti asjakohaste valdkondliku koostöö kavade, nullnetotööstuse akadeemiate ja muude oskuste akadeemiatega.

[307] Võib täiendada ka partnerite vahel kokkulepitud muude tegevustega.

Teave juba rahastatud kutsehariduse tipptaseme keskuste kohta on kättesaadav ELi rahastamis- ja hankeportaalis ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi veebisaidil[308]. Teave juba rahastatud projektide kohta on kättesaadav selleks ettenähtud veebisaidil[309].

Mõõtmete kirjeldus

1. mõõde – õpetamine ja õppimine

1. tegevus. Inimestele **tööturu vajadustele vastavate oskuste** pakkumine, tehes järgmist:

- oskuste pakkumise vastavusse viimine töövõimalustega, võttes arvesse ka valdkondliku koostöö kava[310] ning nullnetotööstuse akadeemiate, oskuste akadeemiate ja käimasolevate programmi „Erasmus+" kutsehariduse tipptaseme keskuste tehtud tööd, kui see on asjakohane ja kättesaadav;
- keskendumine nii **tehnilistele oskustele, sealhulgas MATI-ainetele,**[311] kui ka **võtmepädevustele**;[312]
- tulevikus vajatavate oskuste prognoosimine, kasutades tõhusaid vahendeid tööturu muutuvate vajaduste kiireks tuvastamiseks[313] eelkõige kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil, võttes arvesse ka valdkondliku koostöö kava[314] ning nullnetotööstuse akadeemiate ja käimasolevate programmi „Erasmus+" kutsehariduse tipptaseme keskuste tehtud tööd, kui see on asjakohane ja kättesaadav;
- **rohe-** ja **digipöördeks** vajalike oskuste kaasamine[315].

2. tegevus. Kutsehariduses ja -õppes **elukestva õppe ja kaasava** lähenemisviisi järgimine, tehes järgmist:

- õppimisvõimaluste tagamine igas vanuses ja igasuguse sotsiaal-majandusliku taustaga inimestele[316];
- pakutavate **esmakutseõppe** kvalifikatsioonide kombineerimine ümberõppeks ja oskuste täiendamiseks pakutavate **täiendusõppe** võimalustega kooskõlas oskuste prognoosimisest saadavate andmetega[317];
- kõrgema tasandi kutsehariduse ja -õppe programmide pakkumine, töötades välja paindlikud õppimisvõimalused ning luues mehhanismid kutseharidus- ja -õppeasutuste ning kõrgkoolide koostööks[318].

3. tegevus. **Kutsehariduse ja -õppe õppekavade ja kvalifikatsioonide** väljatöötamine, võimaldades paindlikkust ja individualiseeritud käsitlust. Selleks tehakse järgmist:

- mikrokvalifikatsioontunnistuste[319] väljatöötamine ja/või kasutamine, et tunnustada kiiresti muutuva ühiskonna ja tööturuga kohandatud lühiajaliste õppimisvõimaluste tulemusi;
- MATI-ainetes hariduse ja koolituse ühise pakkumise, sealhulgas mikrokvalifikatsioonitunnistuste väljatöötamine, järgides Euroopa lähenemisviisi, mis aitab kaasa õppijate ja töötajate õpirändele, tagades samal ajal selle tunnustamise, samuti õpiväljundite läbipaistvuse, mõistmise ja ülekantavuse;

---

308 https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=25692&langId=en; https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=25693&langId=en; https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26252&langId=en; https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26951&langId=en

309 https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/working-together/blueprint-sectoral-cooperation-skills_en

310s https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1415&langId=et

311 Vt MATI-hariduse strateegiline kava (õigusakt) – Euroopa haridusruum.

312 Nagu on määratletud nõukogu 22. mai 2018. aasta soovituses võtmepädevuste kohta elukestvas õppes

313 Vt Cedefopi töö teemadel „Oskused ja tööturg" ning „Oskuste sobitamine".

314 https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1415&langId=et

315 Vt Cedefopi väljaanded „Digital, greener and more resilient" ja „The green employment and skills transformation" ning ESCO rohepöördeks vajalike oskuste taksonoomia.

316 ILO juhend tehnilise ning kutsehariduse ja -õppe ning oskuste arendamise kaasavaks muutmise kohta.

317 Tuginedes ka olemasolevatele oskuste prognoosimise abivahenditele, näiteks Cedefopi abivahend OVATE tool, ning muudele sellistele oskustega seotud algatustele, mille eesmärk on pakkuda tööturu vajadustele vastavat koolitust (nt oskuste pakt ja valdkondliku koostöö kavad).

318 Vt kutse- ja kõrgkoolide koostöö protsessimudel ning OECD tulevane uuring „Pathways to Professions: Understanding higher vocational and professional tertiary education systems".

319 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32022H0627%2802%29&qid=1656349729862

- õppekavadesse õppijate rahvusvahelise õpirände lõimimine, tagades välisriigis omandatud õpitulemuste valideerimise ja tunnustamise;
- individuaalsete õppekavade või meetodite väljatöötamine iga õppija, sealhulgas täiskasvanute jaoks;
- selliste kvalifikatsioonide kujundamine, milles on lõimitud nii koolipõhise õppe kui ka töölõppimise komponendid;
- Euroopa digitaalsete kvalifikatsioonitunnistuste kasutamine selleks, et hõlpsasti autentida, valideerida ja ära tunda mis tahes suuruse, kuju või vormiga tunnistusi;
- tuginemine valdkondliku koostöö kavadele, kui see on asjakohane ja kättesaadav.

4. tegevus. **Uuenduslike õppijakesksete õpetamis- ja õppematerjalide ning -meetodite** väljatöötamine, tehes järgmist:

- interdistsiplinaarse, projekti- ja pädevuspõhise õppe, õppetehaste (learning factories), avatud töökodade[320] (makerspaces) ja muude uuenduslike meetodite[321] kasutamine;
- Euroopa pädevusraamistike[322] ja nendel põhinevate vahendite kasutamine, nt DigComp,[323] EntreComp,[324] LifeComp,[325] GreenComp,[326] SELFIE WBL,[327] vahend „Testige oma digioskusi“[328] ja Euroopa digioskuste tunnistus[329];
- uuenduslike õppevahendite ja digitehnoloogialahenduste kasutamine, näiteks laialt avatud e-õpe (MOOC), simulaatorid, virtuaal- ja liitreaalsus, tehisintellekt nii üldharidussüsteemis kui ka töölõppimisel;
- **õppijate tipptaseme**[330] edendamine meetmete abil, millega innustatakse kutsehariduses ja -õppes osalejaid avastama oma **innovatsiooni- ja loovuspotentsiaali**,[331] et tagada pikaajaline soodne kasu õppijatele, õpetajatele/koolitajatele ning kutseharidus- ja -õppeasutusele, kus õnnestub lõimida parim tava tavapärasesse õppekavasse[332].

5. tegevus. Investeerimine **õpetajate ja koolitajate põhi- ja täienduskoolitusse:**[333]

- pedagoogiliste, tehniliste, rohe- ja digioskuste, sealhulgas veebi- ja kaugõppeks vajalike oskuste arendamine;
- õpetajate ja koolitajate õpirände lisamine õppimis-, arengu- ja rahvusvahelistumise strateegiatesse[334];
- kindlaksmääratud juhtimissüsteemidel põhineva kvaliteedikultuuri rakendamise toetamine[335].

6. tegevus. Tugevate **kvaliteedi tagamise** mehhanismide loomine:

- tuginemine sellistele Euroopa abivahenditele ja instrumentidele nagu EQAVET;

---

320 Avatud töökojad (makerspaces) on koostööpõhised töökeskkonnad loometegevuseks, õppimiseks, avastamiseks ja jagamiseks (vt Teadusuuringute Ühiskeskuse aruanne).

321 Vt väljaanne „The state of positive education“ ja IPENi rahvusvaheline positiivse hariduse võrgustik.

322 Vt Margherita Bacigalupo artikkel „Competence frameworks as orienteering tools“.

323 Euroopa digipädevuse raamistik.

324 EntreComp – ettevõtluspädevuse raamistik.

325 Isikliku, sotsiaalse ja õppimispädevuse Euroopa raamistik.

326 Vt Euroopa kestlikkusalaste pädevuste raamistik, GreenComp ja UNESCO-UNEVOCi väljaanne „Greening Technical and Vocational Education and Training: A Practical Guide for Institutions“.

327 Kogu teave seoses vahendiga SELFIE töölõppimise jaoks on kättesaadav veebis.

328 Vt Testige oma digioskusi | Europass

329 Euroopa digioskuste tunnistus on meede, mis kehtestati digiõppe tegevuskavaga.

330 Vt nt Madalmaade kutsekeskhariduse (MBO) tipptaseme algatus.

331 Teadusuuringute Ühiskeskus on uurinud loovuse soodustamist elukestvas õppes, sealhulgas kutsehariduses ja -õppes.

332 Vt näiteks Teadusuuringute Ühiskeskuse uuring „Creativity – a transversal skill for lifelong learning“, tabel 3.

333 Vt Cedefopi töö seoses õpetajate ja koolitajate kutsealase arenguga.

334 Vt nõukogu järeldused õpetajate ja koolitajate liikuvuse, eelkõige Euroopa liikuvuse parandamiseks nende põhikoolituse ning tööalase täiendusõppe ja -koolituse ajal.

335 Vt ka ELi algatus „Teacher Academies“.

- meetmete võtmine, et tagada haridus- ja koolitusteenuse osutajate sertifitseerimine asjaomaste riiklike ja/või **rahvusvaheliste standardiorganisatsioonide** väljatöötatud standardite alusel, näiteks ISO 21001 või EFQMi standardid.

7. tegevus. **Tõhusate tagasisideahelate** ja **haridusasutuste lõpetanute edasise käekäigu jälgimise süsteemide** loomine:

- tõhusa tagasiside ja läbivaatamise menetluste, mehhanismide ja vahendite loomine kutseharidusorganisatsiooni strateegilise õppeprotsessi osana, et toetada kvaliteetsete haridusteenuste pakkumise arendamist ja parandada õppijate võimalusi;
- meetmete võtmine, et õppevõimalusi oleks võimalik õigeaegselt kohandada, lähtudes haridusasutuse lõpetanute edasise käekäigu jälgimise tõhusatest süsteemidest[336].

8. tegevus. **Nõustamisteenistuste** osutamine, tehes järgmist:

- kvaliteetse nõustamise[337] tagamine nii noortele kui ka täiskasvanutele, et toetada nende karjääri-, haridus- ja koolitusvalikuid ning elukestvas õppes osalemist;
- vajaduspõhise toetuse pakkumine haavatavatele inimestele;
- täiskasvanutele võimaluse andmine, et nad saaksid kasutada oma õigust koolitusele.

9. tegevus. Varasemate õpingute **valideerimine**:

- oskuste valideerimine, olenemata nende omandamise viisist, sealhulgas väljaspool formaalset haridus- ja koolitussüsteemi: tööl, kodus või vabatahtliku tegevuse raames[338] personaalse koolituse pakkumise alusena.

2. mõõde – koostöö ja partnerlus

10. tegevus. **Ettevõtlus- ja haridussektori partnerluste** loomine:

- vastastikku kasulike suhete loomine ettevõtlussektoriga, luues pikaajalisi ettevõtlus- ja haridussektori partnerlusi, sealhulgas innovatsiooni edendamiseks ja oskuste prognoosimiseks;
- koostöö õppekavade pidevaks läbivaatamiseks ja ajakohastamiseks, et tagada nende asjakohasus õppijate ja tööturu vajaduste seisukohast, eelkõige töölõppimise ja praktika jaoks, kooskõlas Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistikuga kutsehariduse ja -õppe valdkonnas ning koostoime saavutamiseks Euroopa Õpipoisiõppe Liiduga[339];
- ettevõtete, muude tööandjate ja eelkõige VKEde toetamine vajaduspõhise koolitusega, et võimaldada **täiendus- ja ümberõpet**;
- koostöö riiklike tööturuasutuste ja kodanikuühiskonnaga, et pakkuda töötutele ja tööturult eemalejäänud isikutele täiendus- ja ümberõpet;
- sektoripõhise ja piirkondliku koostöö toetamine, sealhulgas **oskuste paktiga**[340] ühinemine, ning koostoime loomine valdkondliku koostöö kavaga, kui see on asjakohane ja kättesaadav;
- VKEdele tehnilise toe, oskuste vajaduste hindamise, abivahendite ja meetodite pakkumine;

[336] Vt väljaanded „Tracking Learning and Career Paths of VET graduates to improve quality of VET provision“, „Mapping of VET graduate tracking measures“ ja „ Mapping the state of graduate tracking policies and practices“ ning nõukogu soovitus haridusasutuse lõpetanute käekäigu jälgimise kohta.

[337] Vt Euroguidance võrgustik, nõukogu resolutsioon „Elukestva nõustamise parem integreerimine elukestva õppe strateegiatesse“, väljaanne „Investing in career guidance“ ning Cedefopi töö elukestva nõustamise teemal.

[338] Vt Cedefopi töö mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise teemal, samuti nõukogu soovitus mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise kohta.

[339] Euroopa Õpipoisiõppe Liit – Tööhõive, sotsiaalküsimused ja sotsiaalne kaasatus – Euroopa Komisjon (europa.eu).

[340] Vt oskuste pakt.

- õppijatele töölõppimise, õpipoisiõppe ja praktikavõimaluste korraldamine, seadmete jagamine, samuti õpetajate ja koolitajate vahetuse korraldamine ettevõtete ja kutsehariduskeskuste vahel[341].

11. tegevus. **Rakendusuuringud** ja **innovatsioon**:

- koostöö tegemine ettevõtetega, eelkõige VKEdega, kutsehariduses ja -õppes osalejaid ja töötajaid hõlmavates **rakendusuuringute**[342] projektides;
- **innovatsioonikeskkondade** ja **tehnoloogia levikut edendavate keskuste**[343] kasutamine või nende koostööpõhine loomine, et toetada VKEde innovatsiooniprotsesse, kaasates kutsehariduses ja -õppes osalejaid ja töötajaid;
- uute teadmiste loomisele ja levitamisele kaasaaitamine[344].

12. tegevus. **Kutsehariduse ja -õppe rahvusvahelistumine** ning **õpiränne välismaal**:

- kutseharidus- ja -õppeasutuse arenguga tihedalt seotud rahvusvahelise tegevuse strateegilise planeerimise arendamine ning õpetamis- ja õpitavade kvaliteedi tõstmine[345];
- tugistruktuuride loomine ja meetmete väljatöötamine kutsehariduse ja -õppe valdkonnas õpirände (sh virtuaalse õpirände) kogemuste kvaliteedi edendamiseks ja tagamiseks kutsehariduse tipptaseme keskuste võrgustiku partnerite seas kooskõlas Erasmuse programmi kvaliteedistandarditega[346];
- algatuste käivitamine õppijate, õpetajate ja koolitajate (sh ettevõttesisesed koolitajad) ning ekspertide kaasamiseks, et nad kasutaksid ära programmi „Erasmus+“ (1. põhimeede) pakutavaid võimalusi osalemiseks õpirändes välismaal.
- kutseharidus- ja -õppeasutuse arenguga tihedalt seotud rahvusvahelise tegevuse strateegilise planeerimise arendamine ning õpetamis- ja õpitavade kvaliteedi tõstmine[347];

13. tegevus. **Ettevõtlusoskuste ja -algatuste** edendamine:

- ettevõtluskultuuri arendamine kutseharidus- ja -õppeorganisatsioonides,348 sealhulgas juhtide, töötajate, õpetajate ja koolitajate ning õppijate seas[349];
- koostöö tegemine kohalike partneritega, et arendada õppijate ettevõtlusoskusi ja -hoiakuid, mis vastaksid reaalsetele väljakutsetele;
- kutsehariduses ja -õppes osalejate jaoks ettevõtlusinkubaatorite loomine või nende kasutamise võimaldamine, et nad saaksid arendada oma ettevõtlusalaseid[350] algatusi.

14. tegevus. Kutsehariduse ja -õppe atraktiivsuse suurendamine:

---

341 See võib hõlmata koolitusliitude (vt Austria mudel) ja ettevõttesiseste koolituskeskuste (vt Saksamaa mudel) loomist ja tegevust. Vt ka ettevõtete ja haridusasutuste IKT-valdkonna partnerluse näide Madalmaadest.

342 Vt organisatsiooni Canadian Colleges and Institutes näide, milles kirjeldatakse, kuidas rakendusuuringutega tugevdatakse innovatsioonisuutlikkust ning kasutatakse ära tugevaid sidemeid ettevõtete ja kogukonnaga, ja NCVERi väljaanne „Developing VET applied research: steps towards enhancing VET's role in the innovation system“, samuti väljaanne „SMEs and TAFEs collaborating through applied research for growth“.

343 Nt Fraunhofer Academy, mille eesmärk on edendada teadmussiiret uurimisinstituutide teadustegevusest eraõiguslikesse äriühingutesse.

344 Vt ELi teadmiste väärindamise poliitika: teadusuuringute tulemuste kasutamine ühiskonna heaks ja komisjoni soovitus tegevusjuhiste kohta, mis käsitlevad tööstuse ja akadeemiliste ringkondade koosloomet teadmiste väärindamiseks.

345 Vt väljaanne „GO-international – A practical guide on strategic internationalisation in VET“.

346 Vt Erasmuse programmi kvaliteedistandardid – õpirände projektid – kutseharidus ja -õpe, täiskasvanud, koolid, ning õpirände- ja õppelepingute näidised.

347 Vt väljaanne „GO-international – A practical guide on strategic internationalisation in VET“.

348 Vt UNESCO-UNEVOCi praktiline juhend „Entrepreneurial learning for TVET institutions“.

349 Vt EntreComp: ettevõtluspädevuse raamistik. Vt JA Europe seoses inimeste ettevalmistamisega tööks ja ettevõtluseks.

350 Vt lõpparuanne „Entrepreneurship in Vocational Education and Training“, Austria ettevõtlusalase hariduse riikliku tegevuskava näide ning ettevõtlusalase hariduse edendamise juhend.

- töövõimalustest teavitamine kutsehariduse ja -õppe kaudu ning noorte ja täiskasvanute (sh põhi- ja keskkooliõpilased) innustamine valima kutsehariduse ja -õppe valdkonna õppesuundi;
- võitlemine **sooliste stereotüüpidega** kutsehariduses ja -õppes, sealhulgas MATI-hariduses ja -õppes[351];
- kutsehariduse ja -õppe atraktiivsuse suurendamisele suunatud teavituskampaaniate ja -tegevuste[352] käivitamine ning neis aktiivselt osalemine;
- **rahvusvaheliste kutsehariduse ja -õppe linnakute rajamine või suvelaagrite korraldamine**[353] õppijatele, õpetajatele ja koolitajatele, kutseharidus- ja -õppeasutuste juhtidele, ametiühingute liikmetele ning ka edasisi kutseõppevõimalusi kaaluvatele inimestele. Need võivad olla keskendunud konkreetsetele kutsealadele, toodetele või teenustele ning ka keerukatele ühiskondlikele ja majanduslikele väljakutsetele;

15. tegevus. **Kutsevõistlused:**

- õppijate osalemise soodustamine valdkondlikel, riiklikel ja rahvusvahelistel kutsevõistlustel, mille eesmärk on tõsta kutsehariduse ja -õppe atraktiivsust ja tipptaset (nt sellised võistlused nagu World Skills ja/või EuroSkills). Juhime tähelepanu, et auhinnad ei ole eelarves abikõlblikud kulud.

3. mõõde – juhtimine ja rahastamine

16. tegevus. Autonoomia ja **kutsehariduse ja -õppe** tõhus **juhtimine**:

- kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste suutlikkuse arendamine seoses otsuste iseseisva ja vastutustundliku tegemisega haridus-, organisatsiooni-, finants-, personali- ja muudes küsimustes, et teostada tegevust siseriiklike eeskirjade ja normidega ettenähtud ulatuses[354];
- asjaomaste sidusrühmade, eelkõige ettevõtete, kodade, kutse- ja valdkondlike ühenduste, ametiühingute, riiklike ja piirkondlike ametiasutuste ning sotsiaalpartnerite, sealhulgas õppijate esindajate kaasamine kutseharidus- ja -õppesüsteemide juhtimisse.

17. tegevus. **Oskuste arendamise ja juhtimise** strateegiline lähenemisviis:

- aktiivne osalemine riiklikes ja piirkondlikes oskuste juhtimise süsteemides;
- oskuste vaatenurgast panuse andmine tööhõive- ja sotsiaalpoliitika kujundamisse kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil.

18. tegevus. Koostööpõhine **oskuste ökosüsteemide** loomine:

- asjaomaste majandus- ja sotsiaalpartnerite ning muude haridus- ja koolitusasutuste ning asjaomaste avaliku sektori asutuste kaasamine, et luua kohalikke oskuste ökosüsteeme, mille eesmärk on toetada innovatsiooni, nutika spetsialiseerumise strateegiaid, klastreid ning sektoreid ja väärtusahelaid (tööstuslikud ökosüsteemid);
- tagades oskuste õigeaegse pakkumise kohapeal investeerivatele ettevõtetele, aitab kohalike oskuste ökosüsteemide loomine tuua piirkonda välisinvesteeringuid355;
- koostöö teiste programmi „Erasmus+“ kutsehariduse tipptaseme keskuste projektidega, eelkõige kutsehariduse tipptaseme keskuste praktikakogukonna[356] kaudu, jagades kogemusi ja tulemusi ning aidates sellega saavutada kutsehariduse tipptaseme keskuste algatuse laiemat mõju.

19. tegevus. Kestlike finantsmudelite väljatöötamine:

---

[351] Vt MATI-hariduse strateegiline kava (õigusakt) – Euroopa haridusruum.

[352] Vt näiteks Saksamaa Sommer der Berufsausbildung.

[353] Vt näiteks järgmised algatused: suvelaager, tehnikalaager ja suvelaager puuetega lastele.

[354] St autonoomia pedagoogilises, finants- ja tegevusjuhtimises koos tõhusate vastutusmehhanismidega. Vt ka Georg Spöttli artikkel „Autonomy of (Vocational) Schools as an Answer to Structural Changes“.

[355] Vt näited Kanadast ja Singapurist.

[356] Vt kutsehariduse tipptaseme keskuste praktikakogukond (copcoves.eu).

- avaliku ja erasektori rahastuse[357] ning tulu teenivate tegevuste ühendamine ja tulemuspõhiste rahastamisskeemide võimaluste täielik kasutamine (kui see on asjakohane).

20. tegevus. **Riigi tasandi ja ELi rahastamisvahendite** täies mahus kasutamine:

- näiteks selleks, et toetada haridus- ja koolitusmeetmeid, õppijate ja töötajate õpirännet, rakendusuuringuid, taristuinvesteeringuid eesmärgiga varustada kutseharidus- ja -õppekeskused tänapäevaste kõrgtehnoloogiliste seadmetega, juhtimissüsteemide rakendamist, et tagada kutsehariduse ja -õppe organisatsioonide ja nende osutatavate teenuste tipptase ja kestlikkus.

Projektide puhul peab **kõik valitud tegevused taotlusvormil selgelt kindlaks määrama ja iga valikut selgitama** ning kirjeldama, kuidas nende tegevuste kaudu tehtav töö annab konkreetselt panuse asjakohastesse tööpakettidesse ja projekti üldeesmärkide saavutamisse.

OODATAV MÕJU

Kutsehariduse tipptaseme keskuste Euroopa võrgustike järkjärguline loomine ja arendamine peaks suurendama kutsehariduse ja -õppe süsteemide reageerimisvõimet, et kohandada kutseharidust ja -õpet ning oskuste pakkumist muutuvate majanduslike ja sotsiaalsete vajadustega, tagades, et kutseharidus ja -õpe aitab tõhusalt pakkuda lahendusi olukorras, kus oskuste vajadused kiiresti muutuvad.

Kutsehariduse tipptaseme keskused, mis moodustavad olulise osa nn teadmiste kolmnurgast – projektid peaksid edendama koostööd ettevõtete, hariduse ja teaduse vahel – ning millel on oluline roll innovatsiooni ja arukat spetsialiseerumist toetavate oskuste pakkumisel, peaksid minema traditsioonilistest kutsehariduse ja -õppe sätetest kaugemale, et tagada kvaliteetsed oskused ja pädevused, mis toovad kaasa kvaliteetsed tööhõive- ja karjäärivõimalused, mis vastavad uuendusliku, kaasava ja kestliku majanduse vajadustele.

Projektväljundite laialdase levitamisega rahvusvahelisel, riigi ja/või piirkondlikul tasandil ning pikaajalise tegevuskava väljatöötamisega projektitulemuste järkjärguliseks kasutuselevõtuks – võttes arvesse riigi tasandi ja piirkondlikku arengut ning nutika spetsialiseerumise strateegiaid – tuleks projektidesse kaasata olulisi sidusrühmi nii osalevatest organisatsioonidest kui ka neist väljaspool, eelkõige asjaomaseid avaliku sektori asutusi, ning tagada püsiv mõju ka pärast projekti lõppu. Projektidelt oodatakse, et need annaksid Euroopa Komisjonile taotluse korral asjakohast teavet oma tegevuse ja tulemuste kohta projektiperioodi jooksul järelevalve eesmärgil jne.

HINDAMISKRITEERIUMID

Kohaldatakse järgmisi hindamiskriteeriumeid.

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 35)	▪ **Seos poliitikaga**: projektitaotluses on näidatud, kuidas kutsehariduse tipptaseme keskuste riikidevaheline koostöövõrgustik aitab saavutada selliste poliitiliste prioriteetide eesmärke, mis on hõlmatud nõukogu soovitusega jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta[358] ning Osnabrücki deklaratsiooni[359] ja sellele järgnenud Herningi deklaratsiooniga,[360] soovitusega „Liikuvus Euroopas“, oskuste liiduga[361] ja konkurentsivõime kompassiga. ▪ **ELi väärtused**: projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki

[357] Vt OECD „Education GPS“ ja poliitikadokument „Funding Mechanisms for Financing Vocational Training: An Analytical Framework“.
[358] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.417.01.0001.01.EST
[359] https://www.cedefop.europa.eu/files/osnabrueck_declaration_eu2020.pdf
[360] https://danish-presidency.consilium.europa.eu/media/23xla4rt/herning-declaration-2025-english.pdf
[361] https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/union-skills_et

	diskrimineerimise vastu. ▪ **Kokkusobivus**: mil määral vastab projektitaotlus konkursikutse eesmärkidele ning mil määral on selles eesmärgid selgelt kindlaks määratud, realistlikud ja haakuvad osalevate organisatsioonide seisukohast oluliste teemadega; mil määral vastab projektitaotlus sisukale ja piisavale vajaduste analüüsile; kuidas projektitaotluse eesmärgid ja tegevused täiendavad ja/või loovad sünergiat ning väldivad kattumist 2021.–2025. aasta projektikonkursside kutsehariduse tipptaseme keskuste projektidega, samuti kavade, nullnetotööstuse akadeemiate[362] ja muude oskuste akadeemiatega (sõltuvalt sellest, mis on asjakohane); mil määral on taotlus seotud puhta tööstuse kokkuleppe, Euroopa autotööstuse tegevuskava ja muude sektoritega, kus valitseb tööjõupuudus. ▪ **Innovatsioon**: Innovatsioon: projektitaotluses on arvesse võetud uusimaid meetodeid ja tehnikaid ning see aitab jõuda uuenduslike tulemuste ja lahendusteni vastavas valdkonnas üldiselt või geograafilises piirkonnas, kus projekti ellu viiakse (pidades silmas nt projekti sisu, loodavaid väljundeid, kasutatavaid töömeetodeid, projekti kaasatud või selle sihtrühmaks olevaid organisatsioone ja isikuid). ▪ **Piirkondlik mõõde**: projektitaotluses on näidatud, et projekt toetab regionaalarengut ja nutika spetsialiseerumise strateegiaid, lähtudes kindlakstehtud kohalikest/piirkondlikest probleemidest igas osalevas riigis. ▪ **Üldpõhimõtted:** ▪ projektitaotluses on selgelt näidatud lisaväärtus institutsioonilisel ja süsteemsel tasandil, mis tuleneb tulemustest, mida partneritel oleks ilma Euroopa koostööta raske saavutada; ▪ mil määral on projektitaotluses ette nähtud tegevused (nt oskuste prognoosimine, uuenduslikud õppekavad ja õpetamismeetodid, juhendamine jne), mis on seotud digioskuste arendamisega ning üleminekuga ring- ja rohemajandusele; ▪ projektitaotluses kirjeldatud meetmetel on horisontaalne mõõde, et käsitleda mitmekesisust, soolist võrdõiguslikkust ning mittediskrimineerimist ja sotsiaalset kaasatust, sealhulgas erivajadustega/ vähemate võimalustega inimeste puhul.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	▪ **Töökava:** Projektitaotlus sisaldab ühtset ja laiaulatuslikku valikut sobivatest tegevustest ja teenustest, mis võimaldavad täita kindlaksmääratud vajadusi ja saavutada oodatavaid tulemusi. tööpakettidele eraldatud vahendid on kooskõlas nende eesmärkide ja tulemustega; projektitaotlus sisaldab vajalikke etappe projekti ettevalmistamiseks, elluviimiseks, seireks, tulemuste kasutamiseks, hindamiseks ja tulemuste levitamiseks. ▪ **Tegevused**: iga kolme mõõtme all välja valitud tegevuste raames tehtavat tööd kirjeldatakse selgelt, esitades tegevuste eeldatavad väljundid /tulemused, täpsustades tegevuste konkreetset panust asjaomastesse tööpakettidesse ja projekti üldeesmärkide saavutamisse. Projekti põhitähelepanu keskendub kutseharidusele ja -õppele Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 3.–5. tasandil; kõigil Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 6.–8. tasemele suunatud tegevustel on tugev töölõppimise komponent. ▪ **Metoodika ja juhtimine:** kavandatud metoodika on oodatavate tulemuste saavutamiseks sobiv; koordinaatoril on kvaliteetsed juhtimisoskused ning suutlikkus koordineerida riikidevahelisi võrgustikke ja olla keerulise ülesehitusega keskkonnas tegevuse eestvedajaks ning ta seab sisse põhjaliku juhtimiskorra.

[362] Euroopa päikeseenergiaakadeemia ja Euroopa akuakadeemia.

	Tähtajad, korraldus, ülesanded ja vastutus on selgelt kindlaks määratud ning realistlikud. Kindlaks on määratud selged põhilised tulemusnäitajad ning nende hindamise ja saavutamise ajakava. ▪ **Eelarve**: projektitaotlus on kulutõhus ja iga tegevuse jaoks on ette nähtud piisavad ja põhjendatud ressursid. ▪ **Kvaliteedikontroll:** kontrollimeetmed (pidev kvaliteedihindamine, vastastikused eksperdihinnangud, võrdlusuuringud jne) ja kvaliteedinäitajad tagavad projekti rakendamise kõrge kvaliteedi. Projektitaotluses on selgelt esitatud projektiga seotud probleemid/riskid ja selles on asjakohaselt käsitletud leevendusmeetmeid. Projekti lahutamatu osana on kavandatud eksperdihindamise protsessid, Need protsessid hõlmavad sõltumatut välishindamist projekti keskel ja lõpus.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	▪ **Koosseis**: projekti on kaasatud sobiv kooslus üksteist täiendavatest osalevatest organisatsioonidest, kelle profiil, pädevused, kogemused ja oskusteave võimaldavad edukalt saavutada projekti kõik eesmärgid. iga partneri roll on selgelt kindlaks määratud ja selle lisaväärtust on selgitatud; mil määral on Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 3.–5. taseme kutsehariduse ja -õppe pakkujad aktiivselt projekti kaasatud; avaliku sektori asutused on projekti kaasatud või osalevad selles, et toetada süsteemi tasandi mõju ja tunnustamist; taotluses selgitatakse, kuidas nii kohalikul/piirkondlikul kui ka riikidevahelisel tasandil loodud partnerlused on vastastikused ja vastastikku kasulikud ning pikaajalise perspektiiviga. ▪ **Ülespoole suunatud lähenemine**: mil määral ühendab partnerlus kutsehariduse ja -õppe valdkonnas või töömaailmas tegutsevaid organisatsioone, kes on läbimas kutsehariduse tipptaseme väljakujundamise eri etappe, ning võimaldab nende partnerite vahel sujuvat ja tõhusat oskusteabe ja teadmiste vahetamist. ▪ **Geograafiline mõõde**: projektitaotlusega on toetatud partnerluse tasakaalustatud geograafilist koosseisu ja tõendatud selle asjakohasust kutsehariduse tipptaseme keskuste eesmärkide saavutamiseks; partnerlus hõlmab suurt hulka kohaliku ja piirkondliku tasandi osalejaid kutsehariduse ja -õppe kogukonnas ning tööturul. ▪ **1.–3. piirkonna programmivälistest kolmandatest riikidest (v.a Valgevene) pärit toetusesaajate kaasamine:** (kui see on asjakohane) osalevate organisatsioonide kaasamine kolmandatest riikidest, mis ei ole programmiga liitunud, annab projektile olulist lisaväärtust.
Mõju (maksimaalne punktisumma: 20)	▪ **Tulemuste levitamine ja kasutamine**: projektitaotluses on esitatud selge tegevuskava tulemuste levitamiseks ning see hõlmab sobivaid sihttasemeid, tegevusi, ajakava, töövahendeid ja kanaleid selleks, et projekti tulemused ja projektist saadav kasu jõuaks nii projekti kestel kui ka pärast projekti lõppu tõhusalt sidusrühmadeni, poliitikakujundajateni, nõustajateni, ettevõteteni, õpilasteni jne; projektitaotluses on kirjeldatud, kuidas partnerid ja muud sidusrühmad projekti tulemusi kasutavad. Selles on ette nähtud vahendid, mille abil mõõta tulemuste kasutamist projekti kestel ja pärast selle lõppu. ▪ **Mõju**: projektitaotluses on kirjeldatud projekti potentsiaalset mõju: ▪ osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele projekti ajal ning pärast projekti lõppu; väljaspool projektis otseselt osalevaid organisatsioone ja üksikisikuid, samuti selle võimalikku süsteemset mõju kutsehariduse ja -õppele piirkondlikul, riiklikul ja/või Euroopa tasandil. ▪ Projektitaotlus hõlmab meetmeid, sihttasemeid ja näitajaid, mis aitavad jälgida projekti edenemist ja hinnata (nii pika- kui ka lühiajalist) oodatavat mõju.

	▪ **Kestlikkus**: projektitaotlus sisaldab pikaajalist tegevuskava, mis käsitleb projektitulemuste järkjärgulist kasutuselevõttu ning püsivate partnerluste loomist haridus- ja koolitusteenuse osutajate ning tööstusharu peamiste sidusrühmade vahel asjakohasel tasandil; tegevuskavas on kindlaks määratud sobivad juhtimisstruktuurid ning selgitatud, kuidas kavatsetakse projekti laiendada ja tagada rahaline jätkusuutlikkus, sealhulgas on täpsustatud (Euroopa, riikide ja erasektori) rahalised ressursid, millega tagatakse, et saavutatud tulemused ja projektist saadav kasu on pikaajalised.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt **75 punkti** (100 maksimumpunktist) ning saavutavad kõigi nelja hindamiskriteeriumi puhul vajaliku miinimumtaseme: vähemalt 18 punkti kategoorias „Projekti asjakohasus“, vähemalt 13 punkti kategoorias „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ ning 11 punkti kategooriates „Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ ja „Mõju“.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel arvesse võtta kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

Võttes arvesse riikide ja Euroopa õigusraamistikes kehtestatud piiranguid, tuleb tulemused teha kättesaadavaks avatud õppematerjalidena ning samuti asjaomastel kutsealastel, valdkondlikel või pädevate asutuste platvormidel. Projektitaotluses kirjeldatakse, kuidas loodavad andmed, materjalid, dokumendid ning audiovisuaalsed ja sotsiaalmeedia väljundid tehakse avatud litsentside kaudu vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid.

Kvaliteedimärgis

Projektitaotlustele, mis ületavad hinnangu kohaselt kvaliteedikünnist ja mille punktisumma on kokku 75 või rohkem, kuid mida ei saa rahastada programmi „Erasmus+“ vahenditest käesoleva projektikonkursi raames vabade eelarvevahendite puudumise tõttu, võib anda kvaliteedimärgise, mis kinnitab projektitaotluse kvaliteeti ja hõlbustab selle alternatiivset rahastamist riigi või piirkondlikul tasandil.

Kvaliteedimärgis on tunnistus, mis antakse kvaliteetsetele projektitaotlustele, mida ei saa rahaliste vahendite puudumise tõttu programmi „Erasmus+“ raames rahastada[363]. Märgisega kinnitatakse projektitaotluse kvaliteeti ja see hõlbustab alternatiivse rahastuse otsimist. Riigi või piirkondliku tasandi rahastamisasutused võivad otsustada rahastada kvaliteedimärgisega projektitaotlust otse komisjoni sõltumatute ekspertide läbiviidud kvaliteetse hindamisprotsessi tulemuse alusel, ilma et nad viiksid läbi uue täieliku hindamisprotsessi. Kvaliteedimärgise andmine võib hõlbustada ka alternatiivset rahastamist Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) või Euroopa Sotsiaalfond+-ist (ESF+)[364].

Taotlejaid tuleks teavitada sellest, et kvaliteedimärgise tunnistuse andmine ei taga automaatset alternatiivset rahastamist, kuna otsus rahastada potentsiaalselt kvaliteedimärgise omaja projektitaotlusi kuulub täielikult ühtekuuluvuspoliitika fondide korraldusasutuste, ERFi või ESF+-i või muude riigi ja piirkondliku tasandi rahastamisasutuste **kaalutlusõiguse** alla.

[363] Erasmus+ määruse (EL) 2021/817 artikli 32 lõige 3.

[364] Ühissätete määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõige 4, EUR-Lex – 32021R1060 – ET – EUR-Lex (europa.eu).

Kui taotleja on taotlusvormis andnud eelneva loa, võib kvaliteedimärgise omaja projektitaotluse andmeid jagada riiklike büroode kaudu ühtekuuluvuspoliitika fondide korraldusasutustega ja teiste potentsiaalselt huvitatud rahastamisasutustega riigi või piirkondlikul tasandil, järgides täielikult projektitaotluse konfidentsiaalsust ja isikuandmete kaitset reguleerivaid eeskirju.

2. teema: Programmi „Erasmus+" kutsehariduse tipptaseme keskuste praktikakogukond

Selle teemaga toetatakse taotlejaid, et korraldada rohujuure tasandil kutsehariduse tipptaseme keskuste praktikakogukonda, mis hõlbustab koostööd, vastastikust õppimist ja koostoimet programmi „Erasmus+" kutsehariduse tipptaseme keskuste projektide vahel, eesmärgiga suurendada kutsehariduse tipptaseme keskuste algatuse mõju.

TEEMA EESMÄRGID

Kutsehariduse tipptaseme keskuste praktikakogukonna eesmärk on tugineda olemasolevatele algatustele ning tugevdada koostööaldis ja toetavat keskkonda, kus kutsehariduse tipptaseme keskused tulevad kokku, et jagada häid tavasid ja kogemusi, ning see aitab toimida Euroopa kutsehariduse tipptaseme võrgustikul, mida Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegia 2026–2030 hõlmab 2027. aastaks. Konkreetsemalt on praktikakogukonna eesmärk toetada tihedamat koostööd kutsehariduse tipptaseme keskuste projektide vahel, hõlbustades vastastikust õppimist, koostööd ja tulemuste levitamist projektide vahel ja neist väljaspool ning jagades pärast projekti lõppu kestlikkuse tagamiseks saadud kogemusi. See tugineb olemasolevate projektide ja algatuste kogemustele ja saavutustele.

Erieesmärgid on järgmised:

- **teadmiste jagamine ja õppimine,** et hõlbustada teadmiste, heade tavade ja kogemuste vahetamist kutsehariduse tipptaseme keskuste toetusesaajate vahel, edendades kogukonnas pidevat õppimist ja täiustamist;
- **võrgustike loomine ja koostöö**, et luua sidemeid ja edendada koostööd sarnaste huvidega ja/või sarnaseid sektoreid hõlmavate projektide vahel, edendades koostoimet, kogukonnas osalejate isevastutust ja kaasatust jne;
- **edendada ja toetada tulemuste levitamist** ja nende ülekantavust mitte ainult projektide vahel, vaid ka laiemale kutsehariduse ja -õppe sektorile, ning suurendada tulemuste ülekantavust ja nende kasutuselevõttu asjaomaste lõppkasutajate poolt.

Selle teema raames on rahastamiskõlblikud muu hulgas järgmised tegevused:

- ühise paindliku koostööstruktuuri haldamine, sealhulgas korrapärased veebikoosolekud ja temaatilised töörühmad, mis võimaldavad tõhusat suhtlust ja teadmiste jagamist asjakohastes küsimustes, näiteks seoses ühiste kvalifikatsioonide väljatöötamisega, koolituse pakkumise uuendamisega, ühiskondlike probleemide lahendamisega, üliõpilaste ja töötajate õpirände hõlbustamisega, õpipoisiõppe kavade väljatöötamisega, süsteemse mõju, kestlikkuse või tõhusa juhtimise toetamisega jne;
- olemasolevate ja tulevaste kutsehariduse tipptaseme keskuste projektide aktiivne kaasamine, et osaleda praktikakogukonnas ning jagada oma ideid, kogemusi, probleeme ja väljavaateid;
- iga-aastase kutsehariduse tipptaseme foorumi korraldamisele kaasaaitamine ja selle toetamine koostöös kutsehariduse tipptaseme keskuste projektidega;
- komisjoni talitustega suhtlemise ja teadmiste jagamise hõlbustamine ning vajaduse korral ühenduse loomine erinevate Euroopa algatustega;
- komisjoni talitustele teabe andmine probleemide võimalike lahenduste kohta, tuginedes kutsehariduse tipptaseme keskuste kogemustele;
- kutsehariduse tipptaseme keskustega seotud teavitamis-, edendamis- ja levitamistegevuse laiendamine;
- heade tavade, edulugude ja saadud kogemuste jagamise hõlbustamine projektide vahel ja mujal;
- avalike/suunatud ürituste korraldamine ja neis osalemine, et tutvustada kutsehariduse tipptaseme keskuste lisaväärtust laiale kutsehariduse ja -õppe kogukonnale, eelkõige oskuste pakti ja Euroopa Õpipoisiõppe Liidu raames;
- praktikakogukonna spetsiaalse teabeportaali loomine, tuginedes juba olemasolevale.

2. teema projektide hinnanguline arv on üks projekt.

Taotlejad peaksid arvesse võtma, et selle teema raames rahastatavad tegevused praktikakogukonna loomiseks peavad olema eraldiseisvad ja täiendama tegevusi, mida juba toetatakse 1. teema (kutsehariduse tipptaseme keskuse projektid või muud projektikonkursid) raames; identsete või kattuvate tegevuste puhul ei ole topeltrahastamine lubatud, mis tagab programmi vahendite tõhusa kasutamise, edendades samal ajal tõelist koostööd ja teadmiste jagamist.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAB PROGRAMMI „ERASMUS+“ KUTSEHARIDUSE TIPPTASEME KESKUSTE EUROOPA PRAKTIKAKOGUKOND TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes ▪ on **juriidilised isikud** (avalik-õiguslikud või eraõiguslikud asutused); ▪ on asutatud ühes **rahastamiskõlblikus riigis**, st ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis; ▪ **tegutsevad aktiivselt kutsehariduse ja -õppe valdkonnas.** Programmiväliste kolmandate riikide organisatsioonid võivad osaleda liitunud partneritena. **Erand**: Valgevenest (2. piirkond) ja Venemaalt (4. piirkond) pärit organisatsioonid ei saa selles meetmes osaleda. Osalevad organisatsioonid võivad näiteks olla (mittetäielik loetelu): ▪ kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused; ▪ kutseharidust ja -õpet pakkuvaid asutusi esindavad organisatsioonid; ▪ äriühinguid, tegevusala, muid tööandjaid või sektorit esindavad organisatsioonid; ▪ riiklikud/piirkondlikud kvalifikatsiooniasutused; ▪ uurimisinstituudid; ▪ innovatsiooniasutused; ▪ regionaalarengu eest vastutavad asutused; ▪ kutsehariduse ja -õppe valdkonnas tegutsevad rahvusvahelised organisatsioonid.
Konsortsiumi koosseis (Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)	Partnerluses peab osalema vähemalt **kaheksa taotlejat** (toetusesaajad) vähemalt **neljast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist**. Igast sellisest ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist peab osalema vähemalt **üks kutsehariduse ja -õppe valdkonnas** (kesk- ja/või kolmanda taseme hariduses) **tegutsev organisatsioon**. Konsortsiumi miinimumkoosseisus ei võeta arvesse seotud üksusi ega liitunud partnereid. Nad ei saa tegutseda koordineeriva organisatsioonina. **Koordineeriv organisatsioon** peab asuma ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. **Erand**: Valgevenest ja Venemaalt pärit organisatsioonid ei saa selles meetmes osaleda toetusesaajate, seotud üksuste ega liitunud partneritena.
Rahastamiskõlblikud tegevused	Vt teema kirjeldus.
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma mis tahes rahastamiskõlblikus riigis (vt käesoleva juhendi A osa)
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 48 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA) ELi rahastamis- ja hankeportaali kaudu.

	Konkursikutse tunnus: **ERASMUS-EDU-2027-PEX-COVE-TOP2** Enne taotluse esitamist vaadake asjakohaseid korduma kippuvaid küsimusi rahastus- ja hankeportaalis.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **16. septembril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

HINDAMISKRITEERIUMID

Kohaldatakse järgmisi hindamiskriteeriumeid.

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 35)	Mil määral projektitaotluses: • käsitletakse konkursikutse 2. teema eesmärke ja ulatust; • aidatakse kaasa konkursikutse 2. teemavaldkonna teemadele ja prioriteetidele; • rõhutatakse kogemusi kutsehariduse tipptaseme tavade/projektide ja varasemate kutsehariduse tipptaseme foorumite valdkonnas kooskõlas konkursikutse eesmärkidega; • kajastatakse juba olemasolevat koostööd programmi „Erasmus+“ kutsehariduse tipptaseme keskuste projektide vahel ning näidatakse selle jätkumist ja arengut; • • aidatakse kaasa selliste ELi ühiste väärtuste austamisele ja edendamisele nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võideldakse igasuguse diskrimineerimise vastu.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	Mil määral projektitaotluses: • kirjeldatakse kontseptsiooni ja metoodikat ning tõendatakse, et see lähenemisviis on eesmärkide saavutamiseks kõige sobivam; • kirjeldatakse veenvaid rakendusmeetmeid ja -meetodeid, et tagada tõhus projektijuhtimine, asjakohased kvaliteedi tagamise mehhanismid ja edusammude jälgimise hindamismeetodid, sealhulgas mõõdetavad kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed näitajad; • on esitatud eesmärkide saavutamiseks selge ja teostatav töökava, mis hõlmab tööpakette, ülesandeid, tulemusi, vahe-eesmärke ja ressursse kindlaksmääratud aja jooksul; • näidatakse kulutõhusust ja usaldusväärset finantsjuhtimist; • on esitatud riskijuhtimisstrateegia, sealhulgas asjakohased leevendusmeetmed.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	Mil määral projektitaotluses: • näidatakse täiendavaid organisatsioone, kellel on vajalik profiil, pädevused, kogemused ja eksperditeadmised, et saavutada edukalt projektikonkursi eesmärkide kõik aspektid, sealhulgas tugev seos programmi „Erasmus+“ kutsehariduse tipptaseme keskuste algatusega; • näidatakse tasakaalustatud geograafilist mõõdet, mis hõlmab mitut Euroopa piirkonda; • on esitatud ülesannete ja kohustuste selge jaotus kõigi toetusesaajate vahel; • näidatakse seotust olemasolevate kutsehariduse tipptaseme keskuste projektidega; • kirjeldatakse selgeid juhtimisstruktuure ja asjakohaseid otsustusmehhanisme, sealhulgas läbipaistvaid menetlusi, konfliktide lahendamist ja kommunikatsioonimeetmeid.

Mõju (maksimaalne punktisumma: 20)	Mil määral projektitaotluses: • käsitletakse ja tõendatakse edusamme käesoleva konkursikutse 2. teema all loetletud eesmärkide saavutamisel; • projektitaotlusega tagatakse käegakatsutav mõju sihtrühmadele ja asjaomastele sidusrühmadele kohalikul, riigi või piirkondlikul tasandil. See hõlmab meetmeid, sihttasemeid ja näitajaid, et jälgida edusamme ja hinnata oodatavat (nii lühi- kui ka pikaajalist) mõju; • on esitatud selge tegevuskava tulemuste levitamiseks ning see hõlmab sobivaid sihttasemeid, tegevusi, ajakava, töövahendeid ja kanaleid selleks, et projekti tulemused ja projektist saadav kasu jõuaks nii projekti kestel kui ka pärast projekti lõppu tõhusalt sidusrühmadeni, poliitikakujundajateni, nõustajateni, ettevõteteni, õpilasteni jne; samuti on projektitaotluses kindlaks määratud, kes partneritest vastutab tulemuste levitamise eest; • on esitatud selge kava teabevahetuseks ja tulemuste levitamiseks ning parimate tavade jagamiseks, sealhulgas asjakohaste teabevahetuskanalite kasutamiseks, et maksimeerida mõju; • näidatakse, kuidas tagatakse tulemuste kestlikkus ka pärast ELi rahastatud perioodi, sealhulgas võimalik koostoime / vastastikune täiendavus muude algatustega ja tulemuste edasine kasutamine asjaomaste lõppkasutajate poolt.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt **75 punkti** (100 maksimumpunktist) ning saavutavad kõigi nelja hindamiskriteeriumi puhul vajaliku miinimumtaseme: vähemalt 18 punkti kategoorias „Projekti asjakohasus“, vähemalt 13 punkti kategoorias „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ ning 11 punkti kategooriates „Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ ja „Mõju“.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel arvesse võtta kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

Võttes arvesse riikide ja Euroopa õigusraamistikes kehtestatud piiranguid, tuleb tulemused teha kättesaadavaks **avatud õppematerjalidena** ning samuti asjaomastel kutsealastel, valdkondlikel või pädevate asutuste platvormidel. Projektitaotluses kirjeldatakse, kuidas loodavad andmed, materjalid, dokumendid ning audiovisuaalsed ja sotsiaalmeedia väljundid tehakse avatud litsentside kaudu vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. Taotlejale tehtava kindlasummalise toetuse suurus määratakse iga toetuse puhul kindlaks vastavalt taotleja kavandatava meetme eelarveprognoosile. Toetust andev asutus määrab summa kindlaks projekti eelarveprognoosi, hindamistulemuse ja **80 %** rahastamismäära alusel.

ELi toetuse maksimumsumma projekti kohta on 4 000 000 eurot 1. teema puhul ja 1 500 000 eurot 2. teema puhul.

2. teema puhul loodame rahastada üht projekti.

Kolmandate isikute rahaline toetamine toetuste või auhindade kujul ei ole lubatud.

Finantsauditite kulude katmine ei ole lubatud.

Vabatahtlike kulude katmine on lubatud. Need peavad olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses vabatahtlikega seotud ühikuhindade kohta[365].

VKEde omanike puhul on lubatud VKEde ühikuhindade katmine. Need peaksid olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses VKEde omanikega seotud ühikuhindade kohta[366].

Asjaomane tööpakett peab sisaldama vähemalt ühe sellise aastakoosoleku (üks esindaja iga projekti täispartneri kohta) kulusid, mille korraldab või mida soovitab Euroopa Komisjon / Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet heade tavade vahetamiseks ja vastastikuseks õppimiseks kutsehariduse tipptaseme keskuste vahel.

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid.

a) Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui toetusesaaja(d) vajalikuks peab (peavad) ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks (nt eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise ning kvaliteedi tagamise jaoks).
b) Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi.
c) Taotlejad peavad taotluses märkima igale tööpaketile kindlasummalisest maksest eraldatava summa (ning iga tööpaketi puhul märkima, kui suure osa rahalistest vahenditest iga toetusesaaja ja seotud üksus saab).
d) Kirjeldatavad kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (nt teabe levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud) kulusid.

Projektitaotluseid hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluste kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes.

Pärast projektitaotluste hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa.

Toetuse parameetrid (toetuse maksimumsumma, rahastamismäär, rahastamiskõlblike kulude kogusumma jne) kehtestatakse toetuslepingus. Täpsem teave on esitatud käesoleva programmijuhendi C osa jaotises „Rahastamiskõlblikud otsesed kulud“.

Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. See rahastamiskord võimaldab keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

365 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-volunteers_en.pdf.

366 unit-cost-decision-sme-owners-natural-persons_en.pdf (europa.eu)

ERASMUS MUNDUSE MEETMED

Erasmus Munduse meetmed hõlmavad järgmist:

- **1. osa: Erasmus Munduse ühised magistriõppekavad;**
- **2. osa: Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmed.**

Selle meetme eesmärk on soodustada kõrgkoolide tipptaseme saavutamist ja ülemaailmset rahvusvahelistumist magistriõppekavade abil, mida rakendavad ühiselt ja tunnustavad vastastikku Euroopas asutatud kõrgkoolid ja mis on avatud teistes riikides tegutsevatele asutustele.

Erasmus Munduse ühised magistriõppekavad ja Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmed on eraldiseisvad. Enne Erasmus Munduse ühist magistriõppekava ei ole kohustuslik rakendada Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmeid. Toetuse andmine Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmeteks ei tähenda, et automaatselt antaks toetust Erasmus Munduse ühiste magistriõppekavade jaoks, ning Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmete projekti elluviimine ei ole hindamiskriteerium Erasmus Munduse ühiste magistriõppekavade korral.

1. osa: Erasmus Munduse ühised magistriõppekavad

Erasmus Munduse ühiste magistriõppekavade meetmega toetatakse kõrgetasemelisi lõimitud riikidevahelisi magistritaseme[367] õppekavasid, mida viib ellu eri riikide kõrgkoolide rahvusvaheline konsortsium vajaduse korral koos teiste hariduse valdkonnas ja/või muudes valdkondades tegutsevate partneritega, kellel on asjaomaste õppeainete/erialadega seotud eripädevus ja huvid.

Erasmus Munduse ühised magistriõppekavad pakuvad akadeemilist tipptaset ning peaksid toetama Euroopa kõrgharidusruumi lõimimist ja rahvusvahelistumist. Erasmus Munduse ühiste magistriõppekavade erilisus seisneb osalevate asutuste suures vastastikuses seotuses/lõimituses ning kõrgetasemelises akadeemilises sisus.

ERASMUS MUNDUSE ÜHISTE MAGISTRIÕPPEKAVADE EESMÄRGID

Erasmus Munduse ühiste magistriõppekavade meetme eesmärk on suurendada Euroopa kõrghariduse atraktiivsust ja akadeemilist tipptaset maailmatasandil ning meelitada Euroopasse andekaid üliõpilasi, toetades

(i) kõrgkoolide akadeemilist koostööd eesmärgiga demonstreerida Euroopa kõrghariduse tipptaset ja
(ii) kõigi Erasmus Munduse ühistes magistriõppekavades osalevate üliõpilaste individuaalset õpirännet; parimatele kandidaatidele pakutakse ELi rahastatud stipendiume.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAVAD ERASMUS MUNDUSE ÜHISED MAGISTRIÕPPEKAVAD TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Erasmuse programmist toetuse saamiseks peavad Erasmus Munduse ühiste magistriõppekavade projektitaotlused vastama järgmistele kriteeriumidele.

[367] Rahvusvahelise ühtse hariduse liigituse (ISCED 2011) 7. tase.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused), kes on • juriidilised isikud (avalik-õiguslikud või eraõiguslikud asutused); • kõrgkoolid, mis on asutatud ühes rahastamiskõlblikkus riigis, st ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või rahastamiskõlblikus kolmandas riigis, mis ei ole programmiga liitunud. ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud kõrgkoolil peab olema kehtiv Erasmuse kõrgharidusharta. Programmivälistes kolmandates riikides asutatud osalevatelt kõrgkoolidelt Erasmuse kõrgharidusharta omamist ei nõuta, ent nad peavad kinni pidama harta põhimõtetest. Kõrgkoolide ühendused või organisatsioonid, avalik-õiguslikud või eraorganisatsioonid (sh nendega seotud üksused), mis aitavad otseselt ja aktiivselt kaasa Erasmus Munduse ühise magistriõppekava elluviimisele ja on asutatud ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või rahastamiskõlblikus programmivälises kolmandas riigis, võivad samuti osaleda, kuid mitte koordinaatorina. Peale selle võib Erasmus Munduse ühisesse magistriõppekavasse kaasata ka liitunud partnerid (vabatahtlik). Täispartneritest kõrgkoolid peavad taotluse esitamise etapis[368] tõendama, et nad on täitnud oma jurisdiktsioonis ühisõppekava loomiseks vajalikud välise kvaliteeditagamise nõuded. Seda nõuet saab täita kas i) rakendades edukalt Euroopa lähenemisviisi ühisõppekavade kvaliteedikindlustamisele (kui siseriiklik õigus seda võimaldab), ii) konkreetselt ühisõppekavale antud akrediteeringuga/hinnanguga või iii) Erasmus Munduse ühise magistriõppekava osaks oleva iga riigipõhise komponendi akrediteeringuga. **Erand:** selle meetme raames ei ole ühelgi viisil rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) ja Venemaalt (4. piirkond) pärit organisatsioonid.
Konsortsiumi koosseis (Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)	Taotluse peab esitama konsortsium, kuhu kuulub vähemalt kolm kõrgkooli (toetusesaajad; v.a seotud üksused) kolmest eri riigist, millest vähemalt kaks on ELi liikmesriigid ja/või programmiga liitunud kolmandad riigid.
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma rahastamiskõlblikes riikides.
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 74 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse muudatuse kaudu). Varem rahastust saanud Erasmus Munduse ühiste magistrikraadide ja ühiste magistriõppekavade korral saab üksnes taotleda pikendust kõige varem aasta enne lepingu kehtivusaja lõppu. **Erand:** 2022. aastal välja valitud Erasmus Munduse ühised magistriõppekavad võivad kandideerida tingimusel, et nende kehtiv leping lõpeb enne 31. märtsi 2029. Mingil juhul ei tohi kaks magistriprogrammi, mida rahastatakse kahe eri toetuslepingu alusel, alata samal akadeemilisel aastal.

[368] V.a juhul, kui riigi/piirkondlikul tasandil on kehtestatud konkreetsed ametlikud sätted programmi Erasmus Mundus rakendamiseks (seda hindab EACEA igal üksikjuhtumil eraldi).

Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-PEX-EMJM-MOB Enne taotluse esitamist vaadake asjakohaseid korduma kippuvaid küsimusi rahastus- ja hankeportaalis.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **16. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Erasmus Munduse ühised magistriõppekavad peavad vastama järgmistele nõuetele.

1) Projekt peab hõlmama **ühiselt kavandatud ja täielikult lõimitud õppekava**, mis vastab taotluse esitamise kuupäeva seisuga kohaldatavatele Euroopa kõrgharidusruum[369] ühisõppekavade kvaliteedikindluse standarditele. Need standardid hõlmavad kõiki ühisõppekavade peamisi aspekte: ühist kavandamist, kasutuselevõttu, elluviimist ja kvaliteedi tagamist.

   Lisaks ühisõppekavade kvaliteedikindlustamise standarditele peetakse Erasmus Munduse ühiste magistriõppekavade puhul väga oluliseks järgmisi ühiseid/ühtseid menetlusi õppekava kasutuselevõtul.

   - Ühised üliõpilaste vastuvõtu nõuded ning kandideerimise, valiku tegemise, tasude maksmise, seire, eksamineerimise / edasijõudmise hindamise eeskirjad/kord.
   - Ühine õppekava väljatöötamine ja lõimitud õppe-/koolitustegevused, sh ühiselt kokku lepitud keelepoliitika ja ühine õppeperioodide tunnustamise protsess konsortsiumi kuuluvates kõrgkoolides.
   - Ühised teenused üliõpilastele (nt keelekursused, abi viisa taotlemisel).
   - Ühised tutvustamis- ja teadlikkuse suurendamine tegevused, et tagada ühisõppekava ja samuti Erasmus Munduse stipendiumikava nähtavus kogu maailmas. Tutvustamisstrateegia peaks hõlmama terviklikku ja kõikehõlmavat eriotstarbelist veebisaiti (inglise keeles ja samuti peamis(t)es õppekeel(t)es, kui selleks ei ole inglise keel), kus on esitatud kogu vajalik teave õppekava kohta üliõpilastele ja muudele olulistele sidusrühmadele, nt tulevased tööandjad.
   - Ühine haldus- ja finantsjuhtimine, mida korraldab konsortsium.
   - Pooldatakse ühiskraadide andmist, kui siseriiklik õigus seda lubab.

2) Erasmus Munduse ühist magistriõppekava peab **ellu viima kõrgkoolide konsortsium koos** vajaduse korral muude haridusvaldkonnas ja/või muudes valdkondades tegutsevate partneritega, kes on asutatud mõnes ELi liikmesriigis, programmiga liitunud või programmivälises kolmandas riigis. Konsortsiumis peab osalema vähemalt kolm täispartnerist kõrgkooli kolmest eri riigist, millest vähemalt kaks peavad olema ELi liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid.

   Kõik täispartneritest kõrgkoolid (ELi liikmesriikidest, programmiga liitunud või programmivälistest kolmandatest riikidest) peavad olema magistritasemel kraade andvad kõrgkoolid, kes annavad kraadi saamise tingimustele vastavatele üliõpilastele ühiskraadi või mitmekordse kraadi, mis tõendab Erasmus Munduse ühise magistriõppekava edukat lõpetamist. Enne esimeste Erasmus Munduse ühises magistriõppekavas osalevate üliõpilaste registreerimist peavad kõik Erasmus Munduse ühise magistriõppekava konsortsiumis osalevad

[369] https://www.eqar.eu/kb/joint-programmes/agreed-standards/.

organisatsioonid tagama, et asutuse tasandil on võetud vajalikud kohustused, millega kindlustakse nendepoolne tugev toetus. Need kohustused võetakse Erasmus Munduse ühise magistriõppekava partnerluslepinguga, mille peavad allkirjastama kõik partnerasutused (sh sealhulgas liitunud partnerid, kui taotlev konsortsium peab seda asjakohaseks). Osalevad kõrgkoolid programmivälistest kolmandatest riikidest peaksid selles partnerluslepingus võtma kohustuse pidada kinni Erasmuse kõrgharidusharta (ECHE) põhimõtetest. Erasmus Munduse ühise magistriõppekava partnerlusleping peab hõlmama kõiki Erasmus Munduse ühise magistriõppekava elluviimise ja stipendiumide haldamisega seotud akadeemilisi, korralduslikke, haldus- ja finantsküsimusi (vt allpool). Koos taotlusega tuleb esitada ka partnerluslepingu kavand.

Erasmus Munduse ühisesse magistriõppekavasse võib kaasata ka liitunud partnerid (vabatahtlik). Need organisatsioonid annavad kaudse panuse konkreetsete ülesannete täitmisse / meetmete elluviimisesse ja/või toetavad Erasmus Munduse ühise magistriõppekava levitamist ja kestlikkust. Selline panus võib seisneda näiteks teadmiste ja oskuste edasiandmises, lisakursuste pakkumises või lähetus- või praktikavõimaluste toetamises. Rahastamiskõlblikkuse ja lepinguliste küsimuste haldamise seisukohast ei käsitata neid programmi toetusesaajatena.

3) **Kõikjalt maailmast pärit parimate üliõpilaste immatrikuleerimine**[370]. Üliõpilaste värbamise, valiku ja õppekava täitmise jälgimise eest vastutab ainuisikuliselt Erasmus Munduse ühise magistriõppekava konsortsium. Üliõpilaste valik peab olema korraldatud läbipaistvalt ja erapooletult, tagades võrdsed võimalused. Teatav arv nendest üliõpilastest võib saada Erasmus Munduse ühise magistriõppekava stipendiumi.

   Erasmus Munduse ühisele magistriõppekavale võetakse õppima magistritaseme üliõpilasi, kes on omandanud esimese kõrghariduskraadi või on tõestanud kraade andvate riikide/õppeasutuste õigusaktide ja tavade kohaselt samaväärse taseme õppe läbimist. Esimene immatrikuleeritud üliõpilaste kursus peab alustama õpinguid hiljemalt projekti väljavalimisele järgneval akadeemilisel aastal.

   Täieliku läbipaistvuse tagamiseks ja selleks, et määrata kindlaks kõigi immatrikuleeritud üliõpilaste õigused ja kohustused, peavad mõlemad pooled (st immatrikuleeritud üliõpilased ja Erasmus Munduse ühise magistriõppekava konsortsium) enne üliõpilase õppekavale immatrikuleerimist sõlmima üliõpilaslepingu. Üliõpilaslepingu vorm tuleb avaldada Erasmus Munduse ühise magistriõppekava veebisaidil.

4) Õppekava peab sisaldama **kõigile immatrikuleeritud üliõpilastele kohustuslikku füüsilist õpirännet**. Taotluse esitamise etapis peab konsortsium kokku leppima partnerasutuste vahel toimuva õpirände suundades ja õppeperioodide vastastikuse tunnustamise mehhanismis.

   Erasmus Munduse ühises magistriõppekavas peab olema kõigile immatrikuleeritud üliõpilastele (olenemata sellest, kas neile on antud Erasmus Munduse ühise magistriõppekava stipendium) ette nähtud kohustuslik füüsiline õpiränne, mille käigus tuleb veeta vähemalt kaks õppeperioodi kahes riigis, millest vähemalt üks peab olema ELi liikmesriik või programmiga liitunud kolmas riik. Need kaks riiki peavad erinema üliõpilase elukohariigist immatrikuleerimise ajal. Kummagi kahe kohustusliku õppeperioodi jooksul peab õpikoormus vastama vähemalt ühe õppesemestri õpikoormusele (30 EAP või samaväärne koormus)[371]. Ülejäänud õppeperioode saab vabalt korraldada. Kõik magistriõppekava õppeperioodid tuleb läbida täispartneriteks olevates kõrgkoolides või nende otsese järelevalve all.

   Kohustuslikku õpirändeperioodi ei saa asendada virtuaalse õpirändega (kaugõppega).

5) Erasmus Munduse ühise magistriõppekava raames soodustatakse **töötajate ja külalisõppejõudude vahetust**, et parandada õpetamis-, koolitus-, teadus- ja haldustegevuste kvaliteeti.

6) **Erasmus Munduse ühise magistriõppekava eduka läbimise korral antakse üliõpilasele kas ühiskraad** (st üks diplom, mille annavad välja vähemalt kaks eri riikides (vähemalt üks neist peab olema ELi liikmesriik või

[370] Erasmus Munduse ühise magistriõppekava stipendiumid on avatud üliõpilastele kogu maailmast, välja arvatud Venemaa Föderatsioonis elavad isikud, keda ei saa valida nende kodakondsusest olenemata, ning Venemaa poolt ajutiselt okupeeritud Ukraina territooriumil elavad isikud, kes ei ole Ukraina kodanikud.

[371] 60 EAPga õppekavade puhul võib kumbki õppeperiood erandkorras vastata koormusele, mis on vähemalt 20 EAPd, või samaväärsele koormusele.

programmiga liitunud kolmas riik) asuvat kõrgkooli), **mitmekordne kraad** (st vähemalt kaks diplomit, mille annavad välja kaks eri riikides (vähemalt üks neist peab olema ELi liikmesriik või programmiga liitunud kolmas riik) asuvat kõrgkooli) või nende kraadide kombinatsioon.

7) **Lõpetanutele antav(ad) kraad(id)** peab (peavad) kuuluma nende riikide kõrghariduskraadide süsteemi, kus vastavad kõrgkoolid asuvad. Kraadi/kraade peavad vastastikku tunnustama kõik kraadi andnud täispartneritest kõrgkoolid. Konsortsiumid peaksid üliõpilastele õpingute lõpus andma ühise akadeemilise õiendi, mis hõlmab magistriõppekava kogu sisu.

Taotluse esitamise etapis tuleb Erasmus Munduse ühise magistriõppekava projektitaotluses esitada täielikult valmis ühisõppekavad, mida saab hakata rakendama ja kogu maailmas tutvustama kohe pärast seda, kui projekt välja valitakse. Erialade valik ei ole piiratud.

Allpool esitatud punktid tuleks taotlusse lisada projekti rakendamise **peamiste eeldatavate väljunditena**:

- projekti veebisait;
- tutvustusmaterjalid;
- üliõpilaslepingu vorm;
- kraadi(de) vorm(id);
- valikukoosolekute allkirjastatud protokollid;
- sisemise ja välise kvaliteedikontrolli aruanded;
- kestlikkuskava/äriplaan.

Taotlejatel soovitatakse esitada kokku maksimaalselt 15 väljundikategooriat.

Lisaks ühiste magistriõppekavade rakendamiseks antavale rahalisele toetusele (vt rahastamiseeskirjade jaotis allpool), saab kõiki Erasmus Munduse meetme alusel rahastatud projekte, mis lõppevad perioodil 2021–2027 (sh projektid, mis käivitati perioodil 2014–2020), jätkata kuni kolme lisaprogrammi ulatuses pärast meetme lõppu, tingimusel, et lõpparuande etapis omistab EACEA toetuslepingute hindamisel lepingule vähemalt 75 punkti. Asjaomaste magistriõppekavade puhul tuleb võtta kohustus i) järgida jätkuvalt meetme eesmärke, ulatust, oodatavat mõju; ii) tagada varem rahastatud magistriõppekava järjepidevus ning iii) esitada vastava perioodi lõpuks tegevusaruanne.

OODATAV MÕJU

Süsteemi tasandil

- Edendada akadeemilist koostööd Euroopa kõrgharidusruumis ja väljaspool seda, toetades ühist õpetamist ja ühisõppekavasid, kvaliteedi tõstmist ja akadeemilist tipptaset;
- suurendada kõrghariduse rahvusvahelist mõõdet Euroopa ja välismaiste kõrgkoolide koostöö ja kogu maailma parimatele üliõpilastele õpirändevõimaluste pakkumise abil;
- suurendada kõrghariduse, innovatsiooni ja teadustegevuse sünergiat;
- kõrvaldada õppimist takistavad tegurid, parandades juurdepääsu kvaliteetsele ja innovatsioonil põhinevale haridusele ning hõlbustades õpilaste ja õpetajate riikidevahelist liikumist;
- vastata ühiskondlikele ja tööturu vajadustele;
- anda panus uuendusmeelse hariduspoliitika väljatöötamisse.

Asutuse tasandil

- Luua nii Euroopas kui ka mujal asuvatele kõrgkoolidele rohkem võimalusi struktureeritud ja kestliku akadeemilise koostöö tegemiseks kogu maailmas;

- parandada magistriõppekavade ja juhendamise kvaliteeti;
- suurendada osalevate organisatsioonide rahvusvahelistumist ja parandada nende konkurentsivõimet;
- toetada uute võrgustike loomist ja parandada olemasolevate kvaliteeti;
- suurendada osaleva(te) organisatsiooni(de) atraktiivsust andekate üliõpilaste silmis;
- aidata kaasa kõrgkoolide rahvusvahelistumisele, suurendades rahvusvahelist teadlikkust õppekavade ja terviklike rahvusvahelistumise strateegiate (asutustevaheline koostöö ja inimeste piiriülene õpiränne) väljatöötamise kaudu.

Üksikisiku tasandil

- Parandada osalevate üliõpilaste tööalast konkurentsivõimet;
- parandada üliõpilaste võtmepädevusi ja oskusi;
- tutvustada rahvusvaheliste, erialade-, valdkondade- ja kultuuridevaheliste kogemuste kaudu uut mõtteviisi ja lähenemist akadeemilistele õpingutele;
- suurendada üliõpilaste võrgustike loomise ja suhtlemisvõimekust;
- suurendada üksikisikute panust teadmistepõhise majanduse ja ühiskonna heaks.

HINDAMISKRITEERIUMID

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 30)	**Taust ja üldeesmärgid** • Projekti põhi ja -üldeesmärgid ning nende asjakohasus Erasmus Munduse ühiste magistriõppekavade suhtes. **ELi väärtused**: • projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu. **Vajaduste analüüs ja erieesmärgid** • Projekti põhjendatus ja vajaduste analüüs, millel projektitaotlus põhineb; • küsimused/probleemid/lüngad ja erieesmärgid, millega kavatsetakse projektis akadeemilisel tasandil ning seoses ühiskondlike ja tööturu vajadustega tegeleda. **Vastastikune täiendavus muude meetmetega ja innovatsioon** • Strateegia tipptaseme ja innovatsiooni toetamiseks; • partnerkõrgkoolide moderniseerimis- ja rahvusvahelistumisstrateegiatesse antav panus; • projekti ainulaadsus ja lisaväärtus võrreldes juba pakutavate magistriõppekavadega; • strateegia, et edendada Euroopa kõrgharidusruumi atraktiivsust, lõimumist ja rahvusvahelistumist ning aidata kaasa selle poliitikaeesmärkide saavutamisele.

Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	**Kontseptsioon ja metoodika** • Erasmus Munduse ühise magistriõppekava seotus/lõimitus, võttes arvesse jaotises „Projekti kavandamine“ kirjeldatud nõudeid. Täpsemalt kirjeldatakse projektitaotluses: - akadeemilist programmi ja seda, kuidas kavatsetakse kogu konsortsiumi ulatuses tagada õpikogemuste tipptase ja uuenduslikkus; - õppeperioodide korraldust, sh õpirände miinimumnõudeid ja õpiväljundite/ainepunktide vastastikust tunnustamist; - üliõpilaste kandideerimise, valiku ja kursusel osalemise ning stipendiumide jaotamise põhimõtteid ja nõudeid; - üliõpilastele pakutavaid teenuseid; - õpirändes osalevate töötajate ja külalisõppejõudude panust õpetamis-, koolitus-, teadus- ja haldustegevustesse; - konkreetseid tugimeetmeid, mille abil tagatakse osalejatele võrdne ja kaasav juurdepääs ning selliste üliõpilaste/töötajate/külalisõppejõudude osalus, kellel on pikaajalistest füüsilistest, vaimsetest, intellektuaalsetest või meelelistest kahjustustest tulenevaid individuaalseid vajadusi. **Kvaliteedi tagamine, seire- ja hindamisstrateegia** • Magistriõppekava sisemise ja välise kvaliteedi tagamise meetmed; • ulatus, mil määral vastab ühiselt kavandatud ja täielikult lõimitud õppekava Euroopa kõrgharidusruumi ühisõppekavade kvaliteedikindlustamise standarditele; • ühiskraad/kraadid, mis lõpetanutele antakse, ja nende tunnustamine kõigi kraadi andnud täispartneritest kõrgkoolide tasandil, samuti ühine akadeemiline õiend. **Projekti meeskonnad, töötajad ja eksperdid** • Projekti meeskonnad ja kavandatav koostöö projekti elluviimiseks. **Kulutõhusus ja finantsjuhtimine** • ELi rahaliste vahendite haldamine, lisarahastuse kaasamine ja eelarvekava. **Riskijuhtimine** • Riskide kindlakstegemine projekti elluviimisel ning piisavate leevendusmeetmete kavandamine.

Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	**Konsortsiumi koosseis** • Konsortsiumi koosseisu põhjendatus ja partnerite vastastikune täiendavus; nende lisaväärtus Erasmus Munduse ühise magistriõppekava kasutuselevõtu jaoks ja viis, kuidas iga partner projektis osalemisest kasu saab; • konsortsiumi uuenduslik iseloom ja erineva Erasmus Munduse meetmes osalemise kogemuste tasemega partnerite kaasamine; kui see on asjakohane, siis hinnatakse: – kuidas on olemasolevat Erasmus Munduse konsortsiumi täiendatud; – kuidas on korraldatud koostöö väljaspool haridusvaldkonda tegutsevate organisatsioonidega ja mis eesmärki see täidab; • – iga partneri roll ja ülesanded ning projekti tegevustes osalemise ulatus. **Konsortsiumi juhtimine ja otsuste tegemine** • Koostöökorraldus, juhtorganid ja juhtimisvahendid, eelkõige seoses haldus- ja finantsjuhtimisega; • partnerkõrgkoolide institutsiooniline panus Erasmus Munduse ühise magistriõppekava rakendamisse; • partnerluslepingu kavandi piisavus Erasmus Munduse ühise magistriõppekava tõhusaks haldamiseks.
Mõju (maksimaalne punktisumma: 20)	**Mõju ja ambitsioonikus** • Mõju süsteemi tasandil (nii akadeemilistes ringkondades kui ka mujal, sh üldsuse ja ühiskonna jaoks), asutuse (partnerorganisatsioonide) tasandil ja üksikisiku tasandil (pöörates erilist tähelepanu tööalasele konkurentsivõimele); • projekti käigus immatrikuleeritavate üliõpilaste prognoositav arv; meetmed riikidevahelise tasakaalu tagamiseks üliõpilaste värbamisel. **Teabevahetus, tulemuste levitamine ja nähtavus** • Strateegia tipptasemel üliõpilaste ligimeelitamiseks kogu maailmast: sihtrühmad, partnerite ülesanded ja viis, kuidas innustatakse üliõpilasi andma oma panus programmi „Erasmus+“ maine/kogukonna tugevdamise heaks; • tulemuste levitamise, kasutamise ja nende nähtavaks tegemise strateegia. **Kestlikkus ja jätkuvus** • Areng keskmises/pikas perspektiivis ja projekti kestlikkuse strateegia pärast ELi rahastamise lõppu, sh muude rahastamisallikate kaasamine; • koostoime/vastastikune täiendavus muude (ELi ja muudest vahenditest rahastatava) tegevusega, mille puhul saab projekti tulemustest lähtuda.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 70 punkti ning saavutavad kõigi nelja hindamiskriteeriumi puhul miinimumtaseme (st vähemalt 22 punkti kriteeriumi „Projekti asjakohasus“ puhul, vähemalt 15 punkti kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul ning vähemalt 10 punkti kriteeriumide „Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ ja „Mõju“ puhul).

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest. Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks

määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Erasmus Munduse ühise magistriõppekava toetuse arvutamisel võetakse arvesse järgmist kolme komponenti:

- toetus õppekava kasutuselevõtuga seotud institutsiooniliste kulude katmiseks;
- lepingu kehtivusaja jooksul üliõpilastele antavate stipendiumide maksimumarv;
- lisatoetus puuetega üliõpilaste individuaalsete vajadustega seotud kulude katmiseks.

See toetus on mõeldud vähemalt nelja järjestikuse magistriprogrammi rahastamiseks, millest igaüks kestab 1–2 akadeemilist aastat (60, 90 või 120 EAPd).

Toetus Erasmus Munduse ühise magistriõppekava institutsiooniliste kulude katmiseks

Toetust arvestatakse ühikuhinnana immatrikuleeritud üliõpilase kohta ja selle eesmärk on katta osa Erasmus Munduse ühise magistriõppekava kasutuselevõtuga seotud kuludest.

Ühikuhinnad hõlmavad personalikulusid (õpetamisega seotud ja reisikulud), külalislektorite kutsumisega seotud kulusid, teavitamis- ja levitamiskulusid, korralduskulusid (sh immatrikuleeritud üliõpilaste täielik kindlustuskate, rahaline toetus immatrikuleeritud üliõpilastele, kellel on individuaalsed vajadused, kui neid ei kaeta lisatoetusega (vt allpool), majutusabi ja muud üliõpilastele pakutavad teenused), halduskulusid ja kõiki muid kulusid, mida on vaja eduka magistriõppekava kasutuselevõtuks.

Valitud projektides ei tohi nõuda üliõpilastelt taotlemistasu. Peale selle ei tohi projektides nõuda Erasmus Munduse stipendiaatidelt õppemaksu ega muude selliste kohustuslike kulude katmist, mis on seotud üliõpilase osalusega kursusel.

Institutsiooniliste kulude katmiseks ette nähtud toetuse maksimumsumma arvutatakse järgmiselt: **750 eurot kuus × DR × NRES,**

kus:

- **DR** = magistriõppekava maksimaalne kestus kuudes (st 12, 18, 24 kuud),
- **NRES** = immatrikuleeritud (stipendiumiga ja stipendiumita) üliõpilaste prognoositav arv kogu toetuslepingu kehtivusaja kohta.

Pidage meeles, et toetuse arvutamisel on NRESi ülempiir 100 (v.a sihtpiirkondadele suunatud lisastipendiumid, kui need on kohaldatavad).

Üliõpilaste stipendiumid

Stipendiumidega kaetakse teatav osa stipendiaatide reisi-, viisa-, sisseseadmis- ja elamiskuludest. Stipendiumi suurus arvutatakse igakuise ühikuhinna alusel ja seda makstakse kogu perioodi jooksul, mida stipendiaat vajab õppekava läbimiseks (vastavalt tegelikule päevade arvule). See periood hõlmab õpinguid, teadustegevust, õppepraktikat ning magistritöö koostamist ja kaitsmist vastavalt ühise magistriõppekava nõuetele. Selle perioodi jooksul makstakse stipendiumi üksnes täissummas ja statsionaarsetele üliõpilastele.

Stipendiumi antakse statsionaarsetele üliõpilastele kogu magistriprogrammi kestuse ajaks (st 12, 18, 24 kuuks). Varasema õppe tunnustamise korral stipendiumi kestust lühendatakse (stipendiumi miinimumkestus on üks akadeemiline aasta).

Üliõpilased, kes on varem saanud Erasmus Munduse ühise magistriõppekava stipendiumi, ei saa taotleda täiendavat Erasmus Munduse ühise magistriõppekava stipendiumi.

Erasmus Munduse ühise magistriõppekava stipendiumi võidakse pakkuda üliõpilastele kogu maailmast[372]. Konsortsiumid peaksid siiski tagama geograafilise tasakaalu – ühe riigi kodakondsusega kandidaatidele ei tohiks projekti elluviimise kestel anda enam kui 10 % stipendiumide koguarvust (seda reeglit ei kohaldata lisastipendiumide suhtes, mis võidakse määrata kindlatest sihtpiirkondadest pärit üliõpilastele).

Stipendiumi maksimumsumma arvutamine üliõpilase kohta

Stipendiumi summa arvutatakse järgmiselt: **1 400 eurot kuus × DS,**

kus **DS** = magistriõppekava kestus.

Erasmus Munduse ühisele magistriõppekavale toetuslepingu kehtivusajaks eraldatava stipendiumide maksimumsumma arvutamine

Stipendiumide maksimumsumma arvutatakse järgmiselt: **1 400 eurot kuus × DR × NRS,**

kus:

- **DR** = magistriõppekava maksimaalne kestus kuudes (st 12, 18, 24 kuud),
- **NRS** = stipendiumide prognoositav arv kogu toetuslepingu kehtivusaja kohta (maksimaalselt 50, v.a sihtpiirkondadele suunatud lisastipendiumid, kui need on kohaldatavad).

Toetus puudega üliõpilaste individuaalsete vajadustega seotud kulude katmiseks

Toetust individuaalsete vajadustega seotud kulude katmiseks on võimalik saada üksnes juhul, kui need vastavad toetuslepingus sätestatud rahastamiskõlblikkuskriteeriumidele. See on ette nähtud nende immatrikuleeritud (stipendiumiga või stipendiumita) üliõpilastega seotud kulude katmiseks, kellel on puue (nt pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline kahjustus), näiteks erivahendite või -teenuste ostmiseks (nt kolmandate isikute poolne tugi, töökeskkonna kohandamine, täiendavad reisi-/transpordikulud).

Toetust immatrikuleeritud üliõpilaste individuaalsete vajadustega seotud kulude katmiseks arvestatakse erivajadustega seotud ühikuhinna alusel:

a) 3 000 eurot;
b) 4 500 eurot;
c) 6 000 eurot;
d) 9 500 eurot;
e) 13 000 eurot;
f) 18 500 eurot;
g) 27 500 eurot;
h) 35 500 eurot;
i) 47 500 eurot;
j) 60 000 eurot.

Üliõpilase kohta ühikuhinna alusel makstava toetuse arvutamine

Immatrikuleeritud üliõpilased teatavad, mis vahendeid/teenuseid nad vajavad, ja nende maksumuse. Kohaldatavaks ühikuhinnaks määratakse summa, mis vastab hinnanguliste kulude summale või vahetult eelneva astme summale. Selle ühikuhinna alusel hüvitatakse osa kuludest ning see ei ole ette nähtud kõigi tegelike kulude katmiseks.

[372] Välja arvatud Venemaa Föderatsioonis elavad isikud, keda ei saa valida nende kodakondsusest olenemata, ning Venemaa poolt ajutiselt okupeeritud Ukraina territooriumil elavad isikud, kes ei ole Ukraina kodanikud.

NB: Kui kulud jäävad alla väikseima summa (st alla 3 000 euro), ei saa sellistele kuludele lisatoetust taotleda ning need tuleb katta Erasmus Munduse ühise magistriõppekava institutsiooniliste kulude jaoks ette nähtud toetusest või toetusesaajatest asutuste muudest rahastamisallikatest.

Erasmus Munduse ühisele magistriõppekavale toetuslepingu kehtivusajaks eraldatava maksimumtoetuse arvutamine

Taotluse esitamise etapis taotlevad taotlejad oma hinnangutest lähtudes maksimaalselt kahekordset suurimat võimalikku ühikuhinda, st maksimaalselt 2 × 60 000 eurot. Sellest summast makstakse asjaomastele üliõpilastele ühikuhindade alusel toetust.

Projekti elluviimisel makstakse ühikuhindade alusel hüvitamiseks igakuist toetust, mis arvutatakse järgmiselt:

{erivajaduse ühik × (1/kuude arv)}

Eespool esitatud valemis vastab kuude arv sellele, mitme kuu jooksul kasutati meetme elluviimiseks asjaomaseid erivajadustega seotud vahendeid või teenuseid, olenevalt vahendite või teenuste laadist. Ühekordsete kulude puhul on kuude arv 1.

TÄIENDAVAD RAHALISED VAHENDID SIHTPIIRKONDADEST PÄRIT ÜLIÕPILASTELE

Taotlejad saavad taotleda täiendavaid vahendeid üliõpilastele, kes on pärit programmivälistest kolmandatest riikidest, mis kuuluvad 1., 3., 5., 6., 7., 8., 9., 10. ja 11. piirkonda, mida rahastatakse ELi välistegevuse rahastamisvahenditest.

Erasmus Munduse ühiste magistriõppekavade jaoks, mille puhul rahastamist taotletakse, on võimalik saada magistrikursuse kogu kestuse jaoks kuni 18 lisastipendiumi (sh asjaomased institutsioonilised kulud) naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“[373] raames ning kuni kaks lisastipendiumi (sh asjaomased institutsioonilised kulud) ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA III)[374] raames. Neid lisastipendiume pakutakse selleks, et vastata ELi välistegevuse prioriteetidele seoses kõrgharidusega ning võtta arvesse asjaomaste programmiväliste kolmandate riikide majandusliku ja sotsiaalse arengu erinevat taset. Need stipendiumid määratakse rahastamiseks väljavalitud Erasmus Munduse ühistele magistriõppekavadele vastavalt paremusjärjestusele ning võttes arvesse olemasolevat eelarvet ja strateegia „Global Gateway“ prioriteete 5., 6. ja 8.–11. piirkonnas.

Lisateave igas eelarvepaketis saadaolevate summade kohta avaldatakse ELi rahastamis- ja hankeportaalis. Rahaliste vahendite kasutamisel tuleb tagada geograafiline tasakaal ning kõrgkoole julgustatakse värbama üliõpilasi vaeseimatest ja vähim arenenud programmivälistest kolmandatest riikidest.

Selle meetme puhul on kindlaks määratud alljärgnevad geograafilised eesmärgid ja soovituslik eelarvejaotus.

- 1. piirkond (Lääne-Balkan): erilist tähelepanu pööratakse stipendiumidele erialadel, mis on seotud kliimamuutuste, keskkonna ja energeetika, digitehnoloogia, inseneriteaduste, kestliku arengu ja töökohtade loomisega.
- 3. piirkond (lõunanaabrus): 14 % naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames eraldatavast eelarvest. Vähemalt 17 % sellest summast tuleks eraldada Tuneesiale.
- 5. piirkond (Aasia): 21 % naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames eraldatavast eelarvest. Prioriteetsena käsitatakse vähim arenenud riike.
- 6. piirkond (Kesk-Aasia): 9 % naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames eraldatavast eelarvest. Prioriteetsena käsitatakse vähim arenenud riike.
- 7. piirkond (Lähis-Ida): 3 % naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames eraldatavast eelarvest. Prioriteetsena käsitatakse vähim arenenud riike.
- 8. piirkond (Vaikse ookeani piirkond): 1 % naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames eraldatavast eelarvest. Prioriteetsena käsitatakse vähim arenenud riike.

[373] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=OJ:L:2021:209:TOC.

[374] https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1529.

- 9. piirkond (Sahara-tagune Aafrika): 27 % naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames eraldatavast eelarvest. Prioriteetsena käsitatakse vähim arenenud riike. Erilist tähelepanu pööratakse ka rändeküsimustes prioriteetsetele riikidele. Ühelegi riigile ei tohi eraldada enam kui 8 % piirkonna jaoks ette nähtud eelarvest.
- 10. piirkond (Ladina-Ameerika): 24 % naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames eraldatavast eelarvest. Tegevuseks Brasiilia ja Mehhikoga ei tohi kasutada kokku rohkem kui 30 % rahalistest vahenditest.
- 11. piirkond (Kariibi piirkond): 1 % naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames eraldatavast eelarvest.

Piirkondlikud sihteelarved ja prioriteedid on soovituslikud ja kehtivad projekti tasandil ning nende täitmist kontrollitakse tegevuse elluviimise etapis.

Lisaks eelistatakse 5., 6., 8., 9., 10. ja 11. piirkonnale rubriigi 6 raames lisastipendiume taotlevate taotluste puhul neid, mis käsitlevad vähemalt ühte strateegia „Global Gateway“ prioriteetidest, nimelt digi-, kliima- ja energia-, transpordi- ja tervishoiuvaldkonnas. Strateegia „Global Gateway“ prioriteetide hõlmatust hinnatakse vastavalt igas projektitaotluses käsitletavale teemavaldkonnale ja teemale.

Lõpliku toetuse arvutamine

Lõplik toetus arvutatakse lõpparuande esitamise etapis, lähtudes antud stipendiumide arvust, immatrikuleeritud üliõpilaste arvust ja individuaalsete vajadustega seotud kulude katmiseks määratud ühikuhindade tegelikust arvust, tingimusel et kogusumma ei ületa antud toetuse maksimumsummat. Projektides on võimalik paindlikult kasutada stipendiumide (v.a sihtpiirkondadele suunatud lisastipendiumid, kui need on kohaldatavad) jaoks ette nähtud rahalisi vahendeid individuaalsete vajadustega seotud kulude katmiseks (ja vastupidi), lähtudes tegelikest vajadustest ja kooskõlas toetuslepinguga. Rahaliste vahendite ümberpaigutamine rubriikide ja rahastamisvahendite vahel ei ole lubatud.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

2. osa: Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmed

Euroopa haridusruumi integratsiooni ja rahvusvahelise mõõtme tugevdamiseks on Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmete eesmärk suurendada Euroopa kõrgkoolide suutlikkust oma õppekavasid ajakohastada ja rahvusvahelistada, töötades koostöös eri ülikoolidega välja uusi magistriõppekavasid.

Uuenduslike rahvusvaheliste magistriõppekavade väljatöötamine on Euroopa ülikoolide jaoks väga oluline. Rahvusvaheline koostöö toob kaasa erinevaid akadeemilisi vaatenurki ja õppemeetodeid, mis rikastab õppekava ja laiendab üliõpilaste hariduskogemusi. Samuti meelitavad rahvusvahelised magistriõppekavad ligi üliõpilasi kogu maailmast, suurendades seega mitmekesisust ja talendireservi ning parandades ülikoolide mainet ja konkurentsivõimet ülemaailmsel tasandil.

Tehes koostööd nii Euroopa kui ka muu maailma asutustega, saavad Euroopa ülikoolid koondada ressursse ja teadmisi, et tegeleda selliste pakilist lahendust vajavate ülemaailmsete probleemidega nagu kliimamuutused, digipööre ja kestlik areng. Pikas perspektiivis soodustavad Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmed kvaliteedi tagamise, akrediteerimise ning kraadide ja ainepunktide tunnustamisega seotud ühiste mehhanismide väljatöötamist kõrghariduses.

Seega on Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmete põhieesmärk toetada uuenduslike ja tihedat lõimitud **uute rahvusvaheliste magistriõppekavade** väljatöötamist. Neid rahvusvahelisi õppekavasid peab ühiselt ellu viima ELi liikmesriikide või programmiga liitunud kolmandate riikide kõrgkoolidest koosnev rahvusvaheline konsortsium. Vajaduse korral võib kaasata ka programmiga mitteliitunud kolmandate riikide kõrgkoole[375]. Kaasata võib ka muid

[375] Erand: Valgevene (2. piirkond) ja Venemaa (4. piirkond) organisatsioonid ei saa selles meetmes osaleda.

haridusvaldkonnas ja/või muudes valdkondades tegutsevaid partnereid, kellel on asjaomaste õppeainete/erialadega seotud eripädevus ja huvid.

Toetusesaajad peaksid ette nägema haridustaseme, mis vastab rahvusvahelise ühtse hariduse liigituse (ISCED 2011) 7. tasemele.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAVAD ERASMUS MUNDUSE ÕPPEKAVADE VÄLJATÖÖTAMISE MEETMED TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks peavad Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmete projektitaotlused vastama järgmistele kriteeriumidele.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitamiseks peavad taotlejad olema • juriidilised isikud (avalik-õiguslikud või eraõiguslikud asutused); • kõrgharidusasutused, mis on asutatud ühes rahastamiskõlblikus riigis, st ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis; • omavad Erasmuse kõrgharidushartat.
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 15 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-EMJM-DESIGN Enne taotluse esitamist vaadake asjakohaseid korduma kippuvaid küsimusi rahastus- ja hankeportaalis
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **16. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmed on ühe toetusesaajaga projektid. Toetusesaaja sõlmib kontakte ja algatab koostöötegevusi eesmärgiga töötada välja magistriõppekava, mis vastaks lõimitud magistriõppekava määratlusele (vt Erasmus Munduse ühiseid magistriõppekavasid käsitlev jaotis „Projekti kavandamine“). Taotluse esitamise etapis peaks toetusesaaja määrama osalevad organisatsioonid. Need organisatsioonid ei osale aga toetuslepingule allakirjutamise protsessis. Kavandatavat tegevust kirjeldatakse taotlusvormi B osas ühe tööpaketina.

Rahastamisperioodi lõpuks peaksid ühiselt väljatöötatud magistriõppekavad

- pakkuma täielikult lõimitud õppekava, mida viib ellu kõrgkoolide konsortsium (kuhu kuulub kolmest eri riigist vähemalt kolm kõrgkooli, millest vähemalt kaks peavad olema ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist);
- meelitama ligi parimaid üliõpilasi kogu maailmast;
- sisaldama kõigile üliõpilastele kohustuslikku füüsilist õpirännet;

- andma üliõpilasele kas ühiskraadi (st konsortsiumis osalevad kõrgkoolid annavad ühe diplomi); kui see ei ole kõigis osalevates riikides võimalik, võib anda mitu kraadi või nende kombinatsiooni (mõned konsortsiumis osalevad kõrgkoolid annavad ühiskraadi ja teised konsortsiumi kõrgkoolid annavad oma diplomi).

Samuti eeldatakse, et projekti raames töötatakse välja järgmised ühised mehhanismid:

- ühised üliõpilaste vastuvõtu nõuded ning kandideerimise, valiku tegemise, seire, eksamineerimise / edasijõudmise hindamise eeskirjad/kord;
- ühine õppekava ja lõimitud õppe-/koolitustegevused;
- kava ühiste teenuste pakkumiseks üliõpilastele (nt keelekursused, abi viisa taotlemisel);
- ühine tutvustamis- ja teadlikkuse suurendamise strateegia;
- ühine haldus- ja finantsjuhtimisstrateegia;
- ühine kraadide andmise kord;
- ühise partnerluslepingu kavand, kusjuures lepingus osalevaid kõrgkoole peab olema vähemalt kolm. Leping peab hõlmama kõiki magistriõppekava kasutuselevõtuga seotud akadeemilisi, korralduslikke, haldus- ja finantsküsimusi;
- ühise üliõpilaslepingu kavand.

Eespool esitatud punktid tuleks taotlusse lisada projekti lõpus ette nähtud **peamiste eeldatavate väljunditena**.

Väljatöötatav magistriõppekava peab vastama Euroopa kõrgharidusruumi ühisõppekavade kvaliteedikindluse standarditele[376].

Enne projekti lõppu on soovitatav käivitada vähemalt akrediteerimis-/hindamisprotsess ja uurida võimalusi, mida pakub Euroopa lähenemisviis ühisõppekavade kvaliteedikindlustamisele (kui see on siseriiklike õigusnormide kohaselt lubatud).

OODATAV MÕJU

- Pakkuda Euroopa ja Euroopa-välistele kõrgkoolidele võimalusi uute partnerluste loomiseks;
- parandada magistriõppekavade ja juhendamise kvaliteeti ning edendada sellega seotud innovatsiooni;
- suurendada osalevate organisatsioonide rahvusvahelistumist ja parandada nende konkurentsivõimet;
- suurendada osaleva(te) organisatsiooni(de) atraktiivsust andekate üliõpilaste silmis kogu maailmas;
- aidata kaasa ülikoolide rahvusvahelistumisele, suurendades rahvusvahelist teadlikkust õppekavade ja terviklike rahvusvahelistumise strateegiate (asutustevaheline koostöö ja inimeste piiriülene õpiränne) väljatöötamise kaudu.

HINDAMISKRITEERIUMID

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 30)	• Projektitaotluse asjakohasus meetme eesmärkide saavutamisel; • projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; • võrreldes olemasolevate magistriprogrammide pakkumisega on projektitaotluses kavandatud programm uuenduslik. **Vajaduste analüüs ja erieesmärgid** Tihedalt lõimitud magistriõppekava väljatöötamise põhjendatus; projektitaotlus põhineb sisukal ja piisaval vajaduste analüüsil.

[376] https://www.eqar.eu/kb/joint-programmes/agreed-standards/.

Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	**Kontseptsioon ja metoodika** • Kavandatavate tegevuste piisavus ja teostatavus, et saavutada eesmärgid ja oodatavad tulemused. **Projektijuhtimine ja kvaliteedi tagamine** • Ette on nähtud meetmed, mille abil tagada, et projekt viiakse ellu kvaliteetselt ja õigeaegselt; • kavandatava magistrikursuse akrediteerimis-/hindamisprotsessi algatamiseks planeeritavad etapid, kasutades võimaluse korral ära võimalusi, mida pakub Euroopa lähenemisviis ühisõppekavade kvaliteedikindlustamisele. **Projekti meeskonnad, töötajad ja eksperdid** • Kavandatavate tegevuste jaoks ja tulemuste saavutamiseks ette nähtud ressursid (sh osalevad organisatsioonid); • kindlaksmääratud rollid ja ülesannete jaotus projekti meeskonnas.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	**Konsortsiumi koosseis** • Osalevate organisatsioonide eeldatav roll; nende panus projekti elluviimisse ja magistriõppekava väljatöötamisse; • nende osaluse põhjendatus, lisaväärtus ja vastastikune täiendavus.
Mõju (maksimaalne punktisumma: 20)	**Mõju ja ambitsioonikus** • Uue Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise projekti oodatav mõju ja ambitsioonikus, sealhulgas huvi tekitamine kogu maailma üliõpilaste, õppejõudude ja partnerorganisatsioonide seas. **Teabevahetus, tulemuste levitamine ja nähtavus** • Uue magistriõppekava propageerimiseks ja projekti väljundite levitamiseks ette nähtud tegevused. **Kestlikkus ja jätkuvus** • Kavandatavad sammud uue magistriõppekava edukaks käivitamiseks/rakendamiseks (sh institutsiooniline toetus) ja ettenähtud meetmed selle kestlikkuse tagamiseks (sh võimalike rahastamisallikate väljaselgitamine).

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 60 punkti ning saavutavad kõigi nelja hindamiskriteeriumi puhul miinimumtaseme (st vähemalt 16 punkti kriteeriumi „Projekti asjakohasus“ puhul, vähemalt 12 punkti kriteeriumide „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ ning „Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ puhul ja vähemalt 10 punkti kriteeriumi „Mõju“ puhul).

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest. Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit.

ELi toetus projekti kohta: 60 000 eurot.

Kindlasummalise maksega kaetakse kulud, mis on otseselt seotud uue magistriõppekava loomiseks vajalike tegevustega, nagu kohtumised ja konverentsid, uuringud, akrediteerimis-/hindamisprotsess jne. Toetust saab kasutada ka personalikulude, reisi- ja majutuskulude, halduskulude ja alltöövõtukulude katmiseks, kui need kulud on vajalikud Erasmus Munduse õppekavade väljatöötamise meetmete elluviimiseks.

Toetuse parameetrid määratakse kindlaks toetuslepingus.

Toetuse lõppmakse tegemiseks peavad toetusesaajad tõendama, et taotluses ette nähtud tegevused on täies mahus ja rahuldavalt läbi viidud ning tulemused on saavutatud.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

INNOVATSIOONIPARTNERLUSED

Innovatsioonipartnerluste meetmega toetatakse projekte, mille eesmärk on saavutada Euroopa tasandil süsteemne mõju seeläbi, et projekti väljundeid saab kasutada üleeuroopaliselt ja/või neid saab üle kanda eri teemavaldkondadesse või geograafilistesse piirkondadesse. Innovatsioonipartnerlustes keskendutakse teemavaldkondadele, mis on strateegilise tähtsusega Euroopa majanduskasvu, konkurentsivõime ja sotsiaalse ühtekuuluvuse seisukohast. Sellised partnerlused hõlmavad järgmisi meetmeid:

- innovatsiooniliidud.

Neid meetmeid haldab Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA).

INNOVATSIOONILIIDUD

Innovatsiooniliitude eesmärk on tugevdada Euroopa innovatsioonisuutlikkust, edendades innovatsiooni **koostöö ja teadmiste vahetamise** kaudu kõrgkoolide ning kutsehariduse ja -õppe (nii esma- kui ka jätku-kutseõppe) asutuste vahel ja laiemas sotsiaal-majanduslikus keskkonnas; see hõlmab ka teadusuuringuid.

Samuti on nende eesmärk edendada uute oskuste pakkumist ja tegeleda oskuste mittevastavuse probleemiga, kavandades ja luues **koostöös tööstuse/ettevõtlussektoriga uusi kõrghariduse ning kutsehariduse ja -õppe õppekavasid**, mis toetavad **algatusvõime** ja **ettevõtliku meelelaadi** arendamist ELis.

MEETME EESMÄRGID

Nende partnerlustega rakendatakse ühtset ja laiaulatuslikku valikut **sektoripõhistest või -ülestest** tegevustest, mis peaksid olema kohandatavad teadmiste tulevase arenguga kogu ELis.

Innovatsiooni edendamiseks keskendutakse **annete ja oskuste** arendamisele. Esiteks on **digipädevus** muutunud kogu tööturul ja kõikide töökohtade puhul järjest olulisemaks. Teiseks eeldab üleminek ring- ja rohemajandusele muudatusi kvalifikatsiooninõuetes ning riikliku hariduse ja koolituse õppekavades, et need vastaksid tööturul kujunevatele uutele vajadustele **roheoskuste ja kestliku arengu** järele. Kolmandaks nõuab digi- ja rohepööre uute tehnoloogialahenduste kiiremat kasutuselevõttu kõigis liidu majanduse ja ühiskonna sektorites ning **MATI-valdkonna oskuste edendamist** ja talentide toetamist.

1. teema: haridus- ja ettevõtlusliidud

Haridus- ja ettevõtlusliidud on riikidevahelised, struktureeritud ja tulemustele suunatud projektid, kus partnerid jagavad ühiseid eesmärke ja töötavad koos selle nimel, et edendada innovatsiooni, uusi oskusi, algatusvõimet ja ettevõtlikku mõtteviisi. Nende eesmärk on edendada innovatsiooni kõrghariduse, kutsehariduse, koolituse pakkujate, tööstuspartnerite ja muude ettevõtete vahelise tihedama koostöö kaudu, edendades samal ajal ettevõtluspädevust. Projektide raames töötatakse ühiselt välja õppekavad, mis hõlmavad tegelikke probleeme ja kogemusõpet, et tegeleda oskuste mittevastavusega tööturu vajadustele, toetada idu- ja kasvufirmasid ning lahendada ühiskondlikke ja majanduslikke probleeme, nagu kliimamuutused, digipööre ja selline murranguline tehnoloogia nagu tehisintellekt. 2027. aastal keskendutakse tõsisele oskuste nappusele Euroopa konkurentsivõime jaoks elutähtsates sektorites, mis on kooskõlas oskuste liidu algatusega.

Haridus- ja ettevõtlusliidud võimaldavad ettevõttel ning nii kõrg- kui ka kutseharidust pakkuvatel asutustel sõlmida partnerlusi ja teha koostööd. Ühes või mitmes majandussektoris tegutsevad liidud aitavad luua usaldusväärseid ja kestlikke suhteid ning need peavad olema kõikides aspektides uuendusmeelsed ja riikidevahelised. Ehkki igasse partnerlusse peab kuuluma vähemalt üks kutseharidus- ja -õppeasutus või üks kõrgkool, võib projektis käsitleda kas mõlemat või ühte nendest haridusvaldkondadest. Koostöö kutseharidus- ja -õppeorganisatsioonide ning kõrgharidusorganisatsioonide vahel peaks olema asjakohane ja kasulik mõlemale sektorile.

Liitudel on üks või mitu järgmist eesmärki:

- tugevdada koostööd haridusasutuste ja ettevõtjate vahel, et kavandada ühiselt innovatsioonile suunatud õppimisvõimalusi, mis vastavad strateegilistes sektorites tekkivatele oskuste vajadustele;
- lõimida probleemipõhised ja eluliste probleemide lahendamise formaadid õppekavadesse, võimaldades õppijatel rakendada teadmisi, et lahendada konkreetseid tööstusest lähtuvaid innovatsiooniprobleeme;
- suurendada õppijate ettevõtlus- ja innovatsioonisuutlikkust ettevõtjate juhitud juhendamise, turukeskkonnaga kokkupuutumise ning varajases etapis ideede väljatöötamise ja valideerimise võimaluste kaudu;
- edendada uuenduslike õpetamis- ja koolitustavade kasutuselevõttu püsivate koostööraamistike kaudu, mis toetavad koosloomist, teadmussiiret ja töölõppimist.

Kõrgkoole julgustatakse kasutama enne taotluse esitamist enesehindamisvahendit HEInnovate,[377] eriti juhul, kui nad projektitaotlust koordineerivad. HEInnovate aitab neil kindlaks teha oma tugevad ja nõrgad küljed ettevõtluse ja innovatsiooni valdkonnas. Projektitaotlust ja konsortsiumi koosseisu saab seega paremini ette valmistada ja ühendada kõik vajalikud eksperditeadmised.

2. teema: oskustealase valdkondliku koostöö liidud, mis viivad ellu oskustealase valdkondliku koostöö kava[378]

Oskustealase valdkondliku koostöö liidud rakendavad 2016. aasta oskuste tegevuskava raames käivitatud oskustealase valdkondliku koostöö kava (edaspidi „kava“), mis on oskuste pakti oluline osa. Oskuste pakt sai 2020. aasta Euroopa oskuste tegevuskava juhtalgatuseks ja oskuste liit tugevdab seda veelgi.

Pakti põhieesmärk on koondada ja innustada kõiki asjaomaseid sidusrühmi ning võimendada avaliku ja erasektori partnerlusi, eesmärgiga rakendada konkreetseid meetmeid tööjõu oskuste täiend- ja ümberõppeks, tehes ühiseid jõupingutusi ja luues partnerlusi (sh ELi tasandil), et täita tööturu vajadusi, toetada rohe- ja digipööret ning samuti riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke oskuste ja majanduskasvu strateegiaid. Seepärast antakse oskustealase valdkondliku koostöö liitude töötulemustega (st valdkondlike oskuste prognoosid, oskuste strateegiad, ametiprofiilid, koolitusprogrammid ja pikaajalised kavad) oluline panus oskuste paktiga ühinenud ökosüsteemipõhiste ulatuslike partnerluste töösse.

Oskuste paktiga ühinenud ökosüsteemipõhised ulatuslikud partnerlused tuginevad oskustealase valdkondliku koostöö kavale, mis toetab paktist tulenevate kohustuste täitmist. Lisaks tuleks projektitaotlustes käsitleda strateegilisi prioriteete, mis on sätestatud konkurentsivõime kompassis, puhta tööstuse kokkuleppes, autotööstuse tegevuskavas, kaitsealases valges raamatus ja tehisintellekti kasutamise strateegias 14 tööstusökosüsteemist ühe raames.

Need strateegiad peavad süsteemselt ja struktuurselt vähendama oskuste nappust ja oskuste mittevastavust tööturu vajadustele, suurendama sektori konkurentsivõimet ning tagama oskuste asjakohase kvaliteedi ja taseme. Valdkondlikud oskuste strateegiad peavad hõlmama selgeid tegevusi, vahe-eesmärke ja täpselt kindlaksmääratud eesmärke, et viia oskuste nõudlus vastavusse pakkumisega ja toetada seeläbi paktiga liitunud ökosüsteemipõhiste ulatuslike oskustealaste partnerluste üldist rakendamist. Liitude eesmärk on rajada alus nendeks oskustealasteks partnerlusteks ning kindlaks määrata pärast projektide lõppu võetavad meetmed.

Ametiprofiilidest lähtuvaid oskuste vajadusi kajastavate tõendite põhjal toetavad oskustealase valdkondliku koostöö kava ellu viivad liidud riikidevahelise haridus- ja koolitussisu väljakujundamist ja pakkumist ning ka õpetamis- ja koolitusmeetodite väljatöötamist, et tagada nende kiire kasutuselevõtt piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning kujunemisjärgus elukutsete puhul. Selleks peaksid liidud tuginema oma projektitaotlustes kutsehariduse tipptaseme keskuste,[379] nutika spetsialiseerumise strateegiaid rakendavate piirkondade,[380] Euroopa klastripartnerluste[381] ning samas tööstusökosüsteemis tegutsevate Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) teadmis- ja innovaatikakogukondade[382] senisele tööle.

Projektitaotlused peaksid hõlmama jätkuõppeprogrammide kavandamist, et tegeleda tööealiste isikute kiireloomuliste vajadustega oskuste järele. Samuti peaksid projektitaotlused hõlmama kujunemisjärgus elukutsete profiilide ja seotud kvalifikatsioonide arendamist, sh nii kutsekeskhariduses kui ka keskharidusjärgses kutsehariduses (EQFi 3.–5. tase) kui ka kolmanda taseme hariduses (EQFi 6.–8. tase). Peale selle peaksid projektitaotlused hõlmama selliste seotud tuumõppekavade ning haridus- ja koolitusprogrammide väljatöötamist, mille alusel saab vastavaid kvalifikatsioone omandada.

---

[377] https://heinnovate.eu/en.

[378] Jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetav Euroopa oskuste tegevuskava: https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223

[379] https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1501&langId=et

[380] https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home

[381] https://www.clustercollaboration.eu

[382] https://eit.europa.eu/

Igas projektis peab partneritena osalema nii kutseharidus- ja -õppeasutusi ning kõrgkoole kui ka tööturul osalejaid. Ideaaljuhul osalevad projektides ka poliitika kujundamisega tegelevad organid, sertifitseerimisasutused, üleeuroopalised valdkondlikud ühendused ja tööstusharu esindajad.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAVAD INNOVATSIOONILIIDUD TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Programmist „Erasmus+" toetuse saamiseks peavad **1. teema (haridus- ja ettevõtlusliidud)** projektitaotlused vastama järgmistele kriteeriumidele.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Taotlejad (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane) peavad olema ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud avalik-õiguslikud või eraõiguslikud organisatsioonid, näiteks: - kõrgkoolid; - väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad või suurettevõtjad (sh sotsiaalsed ettevõtted); - uurimisinstituudid; - kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused või nende võrgustikud; - valitsusvälised organisatsioonid; - kohaliku, piirkonna või riigi tasandi avaliku sektori asutused; - haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas tegutsevad organisatsioonid; - haridus-, koolitus- või noorteorganisatsioone või ettevõtteid esindavad vahendusorganisatsioonid, akrediteerimis-, sertifitseerimis-, tunnustamis- ja kvalifitseerimisasutused, kaubandus- ja tööstuskojad, kutseliidud, käsitööettevõtjate kojad, Euroopa või riiklikud sotsiaalpartnerid, haiglad või muud hoolekandeasutused, sh pikaajalise hoolduse asutused, hariduse, koolituse või tööhõive eest vastutavad piirkondliku või riigi tasandi asutused, tööturuasutused, riiklikud statistikaametid, majandusarengu agentuurid, valdkondlikud või kutseliidud, valdkondlike oskuste nõukogud, karjääri- ja kutsenõustamist ning teabe- ja tööhõiveteenuseid osutavad asutused. 1.–3. piirkonda kuuluvates programmivälistes kolmandates riikides asuvad organisatsioonid võivad samuti osaleda toetusesaajate, seotud üksuste või liitunud partneritena, kuid mitte koordinaatorina. Muudes programmivälistes kolmandates riikides asuvad organisatsioonid saavad osaleda ainult liitunud partneritena. **Erand:** selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) pärit organisatsioonid. **ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis** asutatud kõrgkoolil peab olema kehtiv Erasmuse kõrgharidusharta. Programmivälistes kolmandates riikides asutatud osalevatelt kõrgkoolidelt Erasmuse kõrgharidusharta omamist ei nõuta.

Konsortsiumi koosseis **(Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)**	Haridus- ja ettevõtlusliit: • peab hõlmama vähemalt nelja ELi liikmesriiki või programmiga liitunud kolmandat riiki ning sinna peab kuuluma vähemalt kaheksa taotlejat (toetusesaajad, v.a seotud üksused; • konsortsiumis peavad osalema taotlejatena (toetusesaajad, v.a seotud üksused) vähemalt neli tööturul osalejat (tööstusharud, ettevõtted või äriühingud või neid esindavad organisatsioonid, nagu kaubandus- või tööstuskojad, ametiühingud või kutseorganisatsioonid) ning vähemalt neli haridus- ja koolitusteenuste osutajat (kutseharidus- ja -õppeasutused ning kõrgkoolid); • igasse projektitaotlusesse peab olema taotlejatena (toetusesaajad, v.a üksused) kaasatud vähemalt üks kõrgkool ning üks kutseharidust ja -õpet pakkuv asutus. **1.–3. piirkonna rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides asuvad organisatsioonid** saavad samuti osaleda toetusesaajate või seotud üksustena, kui tõendatakse, et nende osalus annab projektile olulist lisaväärtust. Muudes programmivälistes kolmandates riikides asuvad organisatsioonid võivad osaleda liitunud partneritena. Seotud üksusi ja liitunud partnereid ei võeta konsortsiumi koosseisu puhul minimaalsetes rahastamiskõlblikkuse kriteeriumides arvesse ning nad ei saa tegutseda koordinaatorina. **Erand**: Valgevenest ja Venemaalt pärit organisatsioonid ei saa selles meetmes osaleda toetusesaajate, seotud üksuste ega liitunud partneritena.
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 24 või 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse muudatuse kaudu). Projekti kestus tuleb valida taotluse esitamise etapis, lähtudes projekti eesmärgist ja selle aja sisse kavandatavate tegevuste liigist.
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA) ELi rahastamis- ja hankeportaali kaudu. Konkursikutse tunnus, 1. teema: ERASMUS-EDU-2027-PI-ALL-INNO-EDU-ENTERP
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **14. septembril kell 17.00** (Brüsseli aja järgi).

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks peavad **2. teema (oskustealase valdkondliku koostöö liidud, mis viivad ellu oskustealase valdkondliku koostöö kava)** projektitaotlused vastama järgmistele kriteeriumidele.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Taotlejad (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane) peavad olema **ELi liikmesriigis** või **programmiga liitunud kolmandas riigis** seaduslikult asutatud avalik-õiguslikud või eraõiguslikud organisatsioonid, näiteks: - kõrgkoolid; - kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused; - kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste võrgustikud; - väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad või suurettevõtjad (sh sotsiaalsed ettevõtted); - uurimisinstituudid; - valitsusvälised organisatsioonid; - kohaliku, piirkonna või riigi tasandi avaliku sektori asutused; - haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas tegutsevad organisatsioonid; - haridus-, koolitus- või noorteorganisatsioone või ettevõtteid esindavad vahendusorganisatsioonid; - akrediteerimis-, sertifitseerimis-, tunnustamis- ja kvalifitseerimisasutused; - kaubandus- ja tööstuskojad, kutseliidud, käsitööettevõtjate kojad; - Euroopa või riikide tasandi sotsiaalpartnerid; - haiglad või muud hoolekandeasutused, sh pikaajalise hoolduse asutused; - hariduse, koolituse või tööhõive eest vastutavad piirkondliku või riigi tasandi asutused; - tööturuasutused; - riiklikud statistikaametid; - majandusarengu agentuurid; - valdkondlikud või kutseliidud; - valdkondlike oskuste nõukogud; - karjääri- ja kutsenõustamist ning teabe- ja tööhõiveteenuseid osutavad asutused. Programmivälistes kolmandates riikides asuvad organisatsioonid võivad samuti osaleda, kuid üksnes liitunud partneritena. **ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis** asutatud kõrgkoolil peab olema kehtiv Erasmuse kõrgharidusharta.
Konsortsiumi koosseis (Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)	Oskustealase valdkondliku koostöö liidu koosseis peab olema järgmine: • see peab hõlmama vähemalt kaheksat ELi liikmesriiki või programmiga liitunud kolmandat riiki ning sinna peab kuuluma vähemalt 12 taotlejat (toetusesaajad, v.a seotud üksused); • konsortsiumis peavad osalema taotlejatena (toetusesaajad, v.a seotud üksused) vähemalt viis tööturul osalejat (ettevõtted või äriühingud või neid esindavad organisatsioonid, nagu kaubandus- või tööstuskojad, ametiühingud või kutseorganisatsioonid) ning vähemalt viis haridus- ja koolitusteenuste osutajat (kutseharidus- ja -õppeasutused ning kõrgkoolid); • igasse projektitaotlusesse peab olema taotlejatena (toetusesaajad, v.a üksused) kaasatud vähemalt üks kõrgkool ning üks kutseharidust ja -õpet pakkuv asutus. Seotud üksusi ja liitunud partnereid ei võeta konsortsiumi koosseisu puhul minimaalsetes rahastamiskõlblikkuse kriteeriumides arvesse ning nad ei saa tegutseda koordinaatorina.
Sektorid või valdkonnad	Taotleja peab valima ainult ühe ökosüsteemi järgmisest 14 ökosüsteemist: **1. liikuvus, transport, autotööstus**: näiteks tehisintellekt; puhas tehnoloogia; kõrgtehnoloogilised materjalid jms. **2. tekstiilitööstus:** näiteks kõrgtehnoloogilised materjalid jms;

	3. taastuvenergia: näiteks tehisintellekt; puhas tehnoloogia; kõrgtehnoloogilised materjalid jms. **4. elektroonika:** näiteks robootika; kõrgtehnoloogilised materjalid jms. **5. jaekaubandus**: näiteks tehisintellekt, robootika, kvantarvutus jms; **6. ehitustööstus**: näiteks tehisintellekt; puhas tehnoloogia; kõrgtehnoloogilised materjalid jms. **7. lennundus ja kaitsetööstus:** näiteks tehisintellekt; puhas tehnoloogia; robootika, kõrgtehnoloogilised materjalid jms; **8. energiamahukad tööstusharud, sealhulgas toorained ja puhas tehnoloogia** **9. turism:** näiteks tehisintellekt, robootika jms; **10. põllumajanduslik toidutööstus:** näiteks tehisintellekt; puhas tehnoloogia; robootika, kõrgtehnoloogilised materjalid jms; **11. kultuuri- ja loometööstus:** näiteks tehisintellekt, kvantarvutus jms; **12. digivaldkond:** näiteks tehisintellekt; kvantarvutus; robootika jms; **13. lähiteenused ja sotsiaalmajandus**
	14. tervishoid: näiteks pikaajaline hooldus; bioteadused; neurotehnoloogia; tehisintellekt; kõrgtehnoloogilised materjalid jms. Oma projektitaotluseks peavad liidud valima ühe tööstusökosüsteemi, millele projektis keskendutakse[383]. Projektitaotlus võib olla seotud ökosüsteemiga, mida ei käsitleta üheski käimasolevas oskustealase valdkondliku koostöö kava projektis ega ELi oskuste akadeemias, või ökosüsteemiga, mida mõne käimasoleva oskustealase valdkondliku koostöö kava projekti või ELi oskuste akadeemia raames juba käsitletakse. Viimasel juhul peab projektitaotlus olema seotud valdkondadega, mida käimasolev(ad) oskustealase valdkondliku koostöö kava projekt(id) ega ELi oskuste akadeemia(d) ei hõlma[384].
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 48 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA) ELi rahastamis- ja hankeportaali kaudu. Konkursikutse tunnus, 2. teema: ERASMUS-EDU-2027-PI-ALL-INNO-BLUEPRINT
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **14. septembril kell 17.00** (Brüsseli aja järgi).

[383] Näiteks on siseveeteede sektoris või tsiviillennunduses osi, mis kuuluvad kahte eri tööstusökosüsteemi: reisijatevedu kuulub turismi ökosüsteemi alla, kaubavedu aga liikuvuse, transpordi ja autotööstuse ökosüsteemi alla. Vesinik on olenevalt kasutusalast kesksel kohal järgmistes ökosüsteemides: liikuvus, transport, autotööstus; taastuvenergia: energiamahukad tööstusharud; ehitus; lennundus ja kaitsetööstus. Projektitaotluses tuleks käsitleda vaid üht ökosüsteemi.

[384] https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1415&langId=et

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Iga liit viib ellu terviklikku, ulatuslikku ja mitmekesist valikut omavahel seotud tegevustest, mille eesmärk on edendada innovatsiooni kõrghariduses, kutsehariduses ja -õppes ning ettevõtetes (sh suur-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad ja sotsiaalsed ettevõtted) ning laiemas sotsiaal-majanduslikus keskkonnas.

1. teema: haridus- ja ettevõtlusliidud

Iga haridus- ja ettevõtlusliit peaks hõlmama vähemalt üht alljärgnevatest tegevustest (mittetäielik loetelu).

Tugevdada koostööd haridusasutuste ja tööstuse/ettevõtlussektori vahel ning kavandada ühiselt innovatsioonile suunatud õppimisvõimalusi, mis vastavad strateegilistes sektorites tekkivatele oskuste vajadustele:

- uute õppe- ja õpetamismeetodite ühine väljatöötamine ja rakendamine (sealhulgas valdkonnaülesed õppekavad, õppijakeskne ja tõeline probleemipõhine õpetamine ja õppimine, uuendusliku tehnoloogia ja mikrokvalifikatsioonitunnistuste kasutamine);
- selliste uute õpetamismeetodite ja õppevahendite väljatöötamine, mis hõlmavad valdkonnaüleste oskuste õppimist ja rakendamist kõrghariduse ning kutsehariduse ja -õppe programmides, mis on välja töötatud koostöös tööstuse ja ettevõtetega ning mille eesmärk on tugevdada tööalast konkurentsivõimet, loovust ja uusi kutsealaseid võimalusi;
- spetsiaalsete ühisprogrammide toetamine ja mikrokvalifikatsioonide ühine väljatöötamine valdkondades, kus valitseb oskuste tõsine nappus;
- turuvajaduste ja esilekerkivate kutsealade kindlakstegemine (nõudluse pool) ning süsteemide reageerimisvõime parandamine (pakkumise pool), sealhulgas selliste kogu sektorit hõlmavate riikidevaheliste õppekavade väljatöötamise ja pakkumise kaudu, mis integreerivad töölõppimise ja tegelikes tingimustes õpikeskkonnad;
- kõrgkoolide, kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste ning tööstuse/ettevõtlussektori vahelise koostöö tugevdamine, et ühiselt kavandada ja arendada innovatsioonile suunatud õppekavasid ja õppimisvõimalusi, mis on kooskõlas strateegiliste sektoritega.

Lõimida probleemipõhised ja eluliste probleemide lahendamise formaadid õppekavadesse, võimaldades õppijatel rakendada teadmisi, et lahendada konkreetseid tööstusest lähtuvaid innovatsiooniprobleeme:

- õppijakesksete ja tõelistel probleemidel põhinevate õpetamis- ja õppimisviiside, sealhulgas selliste probleemipõhiste õppevormide kasutuselevõtt, milles käsitletakse konkreetseid tööstusest lähtuvaid innovatsiooniprobleeme;
- probleemi- ja tööpõhiste õpptegevuste läbiviimine, sealhulgas innovatsiooniprobleemide lahendamine, koosloomelaborite korraldamine ja valdkonna juhtumiuuringute tegemine, ühiselt haridus- ja koolitusteenuse osutajate ning ärispetsialistide poolt, kusjuures kutsehariduse ja -õppe pakkujad tagavad tugevad rakenduskomponendid;
- ettevõtetes/tööstuspartnerites toimuv õpipoisiõpe ja õppevaldkonnaga seotud tegevus, mis on täielikult õppekavasse lõimitud ning mille tulemusi tunnustatakse ja hinnatakse ainepunktidega[385];
- üliõpilaste, teadlaste, õppejõudude ja ettevõtete töötajate vahetus, samuti stiimulid tööstuse ja ettevõtete töötajate kaasamiseks õpetamisse ja teadustegevusse;

[385] Vajaduse korral võiksid projektid olla seotud Euroopa Õpipoisiõppe Liiduga: https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147&langId=en#:~:text=The%20European%20Alliance%20for%20Apprenticeships%20%28EAfA%29%20unites%20governments,through%20national%20commitments%20and%20voluntary%20pledges%20from%20stakeholders

- keerulistele probleemidele lahenduste väljatöötamine ja katsetamine, sealhulgas toote- ja protsessiinnovatsioon, üliõpilaste, professorite ja praktikute koostöö kaudu.

Suurendada õppijate ettevõtlus- ja innovatsioonisuutlikkust ettevõtjate juhitud juhendamise, turukeskkonnaga kokkupuutumise ning varajases etapis ideede väljatöötamise ja valideerimise võimaluste kaudu:

- ettevõtlikkuse juurutamine kõigis valdkondades, õppekavades ja kursustel, et anda õppijatele pädevused, oskused ja motivatsioon arendada algatusvõimet ja ettevõtlikku mõtteviisi;
- uute õppimisvõimaluste loomine praktiliste kogemuste ja ettevõtluspädevuste rakendamise kaudu, sealhulgas uute teenuste, toodete ja prototüüpide väljatöötamine ning idu- ja võrsefirmade loomine;
- idu- ja kasvufirmade puhul ettevõtluse ja mentorluse toetamine, sealhulgas turukeskkonnaga kokkupuute loomine ja varase etapi ideede valideerimine;
- inkubaatorite loomine haridus- ja koolitusasutustes tihedas koostöös ettevõtlussektoriga, et toetada üliõpilasettevõtjaid koolituse, mentorluse ja rahastamisele juurdepääsu kaudu;
- täiendusõppe programmide ja tegevuste väljatöötamine ja katsetamine tööstuspartnerites ja muudes ettevõtetes ning koos nendega.

Edendada uuenduslike õpetamis- ja koolitustavade kasutuselevõttu püsivate koostööraamistike kaudu, mis toetavad koosloomist, teadmussiiret ja töölõppimist:

- kaasavate ja ühendatud kõrgharidus- ning kutseharidus- ja -õppesüsteemide ning ettevõtete loomine vastastikusel usaldusel, paindlikel võimalustel, piiriülesel tunnustamisel ja sertifitseerimisel ning õppijate ja töötajate liikuvusel põhinevate koostööraamistike kaudu;
- kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, tööstuse/ettevõtete ja teadusuuringute vahel teadmiste liikumise ja vahetuse, sealhulgas innovatsioonialase koostöö ja teadusandmete analüüsi soodustamine;
- uuenduslike õpetamis- ja koolitustavade kasutuselevõtu edendamine püsivate koostööraamistike kaudu, mis toetavad koosloomist, teadmussiiret ja töölõppimist;
- koostöö tõhustamine ettevõtjate ja avaliku sektori asutustega, et aidata kaasa piirkondlike innovatsioonistrateegiate ja aruka spetsialiseerumise strateegiate väljatöötamisele ja rakendamisele;
- oskuste nõudlusele mittevastavuse ja oskuste tõsise nappuse kindlakstegemine Euroopa konkurentsivõime jaoks olulistes sektorites ning nendega tegelemine, sealhulgas riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste ning erasektoriga tehtava koostöö kaudu;
- lahenduste väljatöötamine pakilistele sotsiaalsetele nõudmistele ja ühiskondlikele probleemidele, sealhulgas neile, mis on seotud vastupanuvõime, kestlikkuse ning muudatustega organisatsioonilistes struktuurides, protsessides ja teenustes, ja nende katsetamine.

Toetusesaaja kulud toetuse andja poolt Brüsselis korraldatud koosolekul osalemiseks on toetuskõlblikud, need kaetakse projekti raames ja lisatakse kavandatud eelarvesse (reisikulud kuni ühele inimesele, edasi-tagasi pilet Brüsselisse ja majutus kuni kaheks ööks).

2. teema: oskustealase valdkondliku koostöö liidud, mis viivad ellu oskustealase valdkondliku koostöö kava (Blueprint)

Rakendada tuleks alljärgnevaid tegevusi.

Oskustealase valdkondliku koostöö strateegilise lähenemisviisi väljatöötamine:

- Oskuste arendamise eesmärgil jätkusuutliku koostöö algatamine tööstusharu peamiste sidusrühmade, sh sotsiaalpartnerite, haridus- ja koolitusteenuste osutajate ning avaliku sektori asutuste vahel (riigi ja piirkondlikul tasandil). Samuti on projekti eesmärk luua koostöösuhteid konkreetse tööstusökosüsteemi kogu väärtusahelas tegutsevate suurte äriühingute ning mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) vahel.
- Oskuste pidev prognoosimine: kõigi asjaomaste ELi, riigi ja/või piirkondliku tasandi kvalitatiivsete tõendite ning kvantitatiivsete andmete esitamine lingitud avatud andmevormingus; ühise metoodika väljatöötamine selleks, et prognoosida tulevasi oskuste vajadusi, samuti jälgida edusamme (aastapõhiselt) ning oskuste nõudluse ja

pakkumise arengut tulevikusuundade usaldusväärsete stsenaariumide alusel, lähtudes ELi oskuste ülevaatest ning vajaduse korral tööst, mida on teinud OECD, Maailma Majandusfoorum ja olemasolevad valdkondlike oskuste ühendused.

- Sektoris/ökosüsteemis juba olemasolevate ümberõpet ja oskuste täiendamist toetavate (tööstuse ning avaliku ja erasektori sidusrühmade pakutavate) meetmete kaardistamine ning selliste meetmete kindlakstegemine, mida saaks väärtusahelates tegutsevate äriühingute toetamiseks laiendada.
- Oskuste prognoosimise põhjal tööstusökosüsteemi oskuste strateegia väljatöötamine, mis hõlmab prioriteetseid meetmeid, et toetada tööstusökosüsteemi tööjõu ning valdkonda potentsiaalselt suunduvate (nt majanduslikult mitteaktiivsete) isikute ümberõppe ja oskuste täiendamisega seotud eesmärkide saavutamist. Strateegias tuleks täpsustada, kuidas võivad töökohti ja oskuste vajadusi mõjutada tööstusökosüsteemi peamised suundumused, näiteks üleilmne, ühiskondlik ja tehnoloogia areng. Selles tuleks kirjeldada eeldatavat ajakava ning pöörata erilist tähelepanu digitehnoloogia ja süvatehnoloogia mõjule. Strateegias tuleks kindlaks teha ja määratleda ametiprofiilid ning seotud oskused, mis valdkonnas tõenäoliselt välja kujunevad (st täiesti uued elukutsed ja oskused). Samuti tuleks kindlaks teha peamised tööstusharu osalejad ja sidusrühmad, kes peaksid strateegia elluviimisel osalema. See strateegia peaks olema projekti üks esimesi põhiväljundeid – selles tuleb selgelt kirjeldada tegevusi ja vahe-eesmärke, esitada konkreetselt määratletud väljundid ning määrata kindlaks konkreetsed prioriteetsed meetmed, mis võimaldaksid nende kujunemisjärgus elukutsete puhul ühitada tulevast oskuste nõudlust ja pakkumist. Sellest strateegiast tuleks juhinduda oskuste pakti raames partnerluse loomisel.
- Vajaduse korral tagamine, et projekti tulemused on kättesaadavad avatud andmevormingus, et neid saaks kasutada Cedefopi oskuste ülevaates,[386] Euroopa oskuste vaatluskeskuse töös ning oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatori (ESCO) tarbeks.
- Asjaomaste ELi, riigi ja/või piirkondliku tasandi kvalitatiivsete tõendite ning kvantitatiivsete andmete esitamine lingitud avatud andmevormingus.

Taotlejad peaksid kirjeldama, kuidas projektitaotlus täiendab ja/või loob koostoimet ning väldib kattumist juba käimasolevate kutsehariduse tipptaseme keskuste projektide, nullnetotööstuse akadeemiate ja muude oskuste akadeemiatega.

Ametiprofiilide ja koolitussisu väljatöötamine muutuvate ja tekkivate ametiprofiilide jaoks:

- uute kutsehariduse ja -õppe moodulõppekavade, seonduvate esmakutseõppe kvalifikatsioonide (riiklikesse haridus- ja koolitussüsteemidesse lõimitavad terviklikud õppekavad) ning tööealise elanikkonna täiend- või ümberõpet võimaldavate koolitusprogrammide (moodulõpe oskustega seotud tekkivate vajadustega arvestamiseks) väljatöötamine, võttes arvesse tööstusökosüsteemi kujunemisjärgus elukutsete profiilide puhul kindlaks tehtud oskuste vajadusi;
  need õppekavad ja koolitusprogrammid koosnevad Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF) / riiklikele kvalifikatsiooniraamistikele vastavate ning oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatoril (ESCO) põhinevate õpiväljundite ühikutest; õppekavad peaksid võimaldama omandada töökohapõhiseid oskusi, ent ka võtmepädevusi,[387] sealhulgas eeskätt valdkonnaüleseid oskusi ja MATIK-erialade oskusi[388];
- uude koolitussisusse töölõppimise perioodide lisamine, sh andes õppijatele võimaluse rakendada teadmisi tegelikes tööoludes, ning võimaluse korral riikidevaheliste õpikogemuste võimaldamine;
- uue koolitussisu kvaliteedijuhtimine, rakendades kas Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistiku (EQAVET) ning Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardite ja suuniste (ESG) kohaseid kvaliteedi tagamise põhimõtteid või kasutades juba olemasolevaid kvaliteedi tagamise süsteeme, mis peaksid siiski olema kooskõlas EQAVETi ja ESGga;

[386] https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/skills-intelligence

[387] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.189.01.0001.01.EST&toc=OJ:C:2018:189:TOC

[388] Matemaatika, teadus, tehnoloogia, inseneeria ja kunstid.

- asjaomaste valdkondlike kvalifikatsioonide (sh riikidevahelised ühisprogrammid (mis hõlmavad Euroopa kutsealaseid põhiprofiile[389]), mida pakuvad mitu haridus- ja koolitusteenuste osutajat) edendamine, et lihtsustada piiriülest sertifitseerimist ning luua vastastikust usaldust, aidates suurendada õppijate ja spetsialistide õpirännet sektoris**.**

Tuumõppekavade ja koolitusprogrammide elluviimine

- meetodite väljatöötamine mitmesuguste sihtrühmade jaoks kohandatud õppekavade ja koolitusprogrammide elluviimiseks, kasutades uuenduslikku lähenemisviisi õpetamisele ja õppimisele, mis hõlmaks ka töölõppimist, IKT kasutamist (nt põimõpe, simulaatorid, liitreaalsus jne), virtuaalse/põimitud õpirände lahendusi õppijatele ja töötajatele ning avatud õppematerjale (nt õpe tehisintellekti toel, MOOCid[390]);
- meetmete väljatöötamine kutsealaste teadmiste põlvkondadevahelise ülemineku lihtsustamiseks;
- kirjeldamine, kuidas saab hindamismetoodikat ja -toiminguid kasutada kõigi õpivormide, sealhulgas töölõppimise puhul, ning varem omandatud oskuste ja pädevuste valideerimise lihtsustamiseks;
- töövõimaluste pakkujatega (nt tööandjad avalikust ja erasektorist ning tööturuasutused) suhtlemine, et viia neid kokku kursuse lõpetanutega, kasutades varasemaid ja uusi kontakte oskuste prognoosimise etapis kindlaks tehtud oskuste nõudluse poolelt;
- asjakohaste meetmete kindlakstegemine õppijate jälgimiseks pärast koolituse lõppu, et pakkuda tagasisideahelat[391]; need jälgimis- ja tagasisidesüsteemid võivad põhineda äriühingutelt, õppijatelt/töötajatelt, avalikest teabeallikatest ja tööturu sidusrühmadelt saadud teabel;
- sobivate meetmete väljapakkumine uute või kohandatud kutsehariduse ja -õppe ning kõrghariduse õppekavade ja kvalifikatsioonide ametlikuks tunnustamiseks partnerite asukohariikides ja asjaomases tööstusökosüsteemis.

Pikaajalise tegevuskava väljatöötamine projektitulemuste järkjärguliseks kasutuselevõtuks pärast projekti lõppu

- See kava põhineb haridus- ja koolitusteenuste osutajate, peamiste tööstusharu sidusrühmade ja (piirkondlike või riigi tasandi) ametiasutuste asjakohase tasandi püsival partnerlusel, et hõlbustada/tugevdada oskuste pakti raames eri sidusrühmi koondavaid oskustealaseid partnerlusi tööjõu ümberõppe ja oskuste täiendamise toetamiseks. See peaks hõlmama sobivate juhtimisstruktuuride kindlakstegemist ning laienemisvõimaluste ja rahalise kestlikkuse kavasid**.**
- Kavaga tuleb ette näha tulemuste piisav nähtavus ja ulatuslik levitamine, sealhulgas ELi ja riigi/piirkondlikul poliitilisel tasandil, ning see peab sisaldama üksikasjalikku teavet selle kohta, kuidas tulemused riigi ja/või piirkondlikul tasandil koostöös asjaomaste ametiasutustega kasutusele võetakse.
- Kavas tuleb kirjeldada, kuidas kavatsetakse projektitulemusi (eeskätt oskuste prognoosid, oskuste strateegia ja koolitusprogrammid) pärast 4-aastast projektiperioodi ajakohastada, sealhulgas tuleb ette näha edasised rahastamisallikad.
- Kavas tuleb osutada sellele, kuidas saab oskuste strateegiaid toetada ELi rahastamisvõimaluste (nt taaste- ja vastupidavusrahastu, ELi mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027, sh Euroopa struktuurifondid, programmid „InvestEU“ ja „Erasmus+“), samuti erasektori investeeringute ja riikliku/piirkondliku rahastamise abil. Seejuures tuleks arvesse võtta nutika spetsialiseerumise strateegiaid, Euroopa klasterpartnerlusi, kutsehariduse tipptaseme keskuste võrgustikke ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi innovaatikakogukondi.

<u>Kõik teemad (1. teema „Haridus- ja ettevõtlusliidud“, 2. teema „Oskustealase valdkondliku koostöö liidud, mis viivad ellu oskustealase valdkondliku koostöö kava“)</u>

Innovatsiooniliidud peavad vajaduse korral kasutama ELi-üleseid vahendeid ja tööriistu, nagu Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (1. teema puhul 4.–7. tase), ESCO, Europass (sh Euroopa digitaalsed kvalifikatsioonitunnistused

[389] Euroopa kutsealaste põhiprofiilide all kirjeldatakse ametiprofiilidele vastavaid peamiseid õpiväljundeid, mis on konkreetsete ametite/kutsealade puhul ühised ja asjakohased kõigi ELi riikide riiklike kutsehariduse ja -õppe programmide jaoks.

[390] MOOC on laialt avatud e-õppe kursus, kus võib osaleda piiramatul arvul osalejaid ja mis on veebis avatud juurdepääsuga. Lisaks tavapärastele õppematerjalidele, nagu loenguvideod, lektüür ja probleemide lahendamise töölehed, pakuvad paljud MOOCid interaktiivseid kasutajafoorumeid, et toetada kogukondlikku suhtlust üliõpilaste, õppejõudude ja õppeassistentide vahel.

[391] Vt keskpika ajavahemiku 2. eesmärk (MTD2) 2015. aastal Riias vastu võetud järeldustes: https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/200c516d-b8de-4c2a-a233-218671296c8d.

ja Euroopa õppemudel[392]), EQAVET ning ESG. Kui projektitaotlustes soovitatakse näiteks luua praktikakogukondi või arendada koostööks veebisaite, peaksid need vajaduse korral tuginema olemasolevatele veebiplatvormidele, nagu koolihariduse platvorm, EPALE või EPALE kutsehariduse ja -õppe praktikakogukond,[393] ning kasutama neid.

Selleks et katsetada uusi õppekavasid või uusi õpi- ja õppemeetodeid, võivad innovatsiooniliidud korraldada õppijate, õppejõudude, teadlaste ja töötajate õpirändetegevust, kui see toetab/täiendab partnerluse põhitegevust ja annab lisaväärtust projekti eesmärkide saavutamisel.

OODATAV MÕJU

Innovatsiooniliidud põhinevad strateegilisel ja kestlikul koostööl kutsehariduse ja -õppe, kõrghariduse ning tööstus- ja ettevõtlussektori vahel, et suurendada Euroopa innovatsioonisuutlikkust. Selliste partnerlustega tugevdatakse märkimisväärselt kõrghariduse ning kutsehariduse ja -õppe sünergiat, et edendada innovatsiooni, uusi oskusi, algatusvõimet ja ettevõtlikku mõtteviisi. Eeldatakse, et need kõrgharidusasutuste, kutsehariduse ja -õppe ning tööstus- ja ettevõtlussektori vahelised liidud aitavad arendada piirkondlikke innovatsiooni ökosüsteeme ja annavad otseselt väärtusliku panuse majandusse, integreerides töölõppimise. Kui ülikoolidel on teaduslikud teadmised ja andmed, mis võimaldavad neil anda otsese sisendi väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning toetada seeläbi kohalikku majandust, siis kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused pakuvad ettevõtete jaoks vajalikke oskusi ja kiirendavad sellega kohalikku majanduskasvu.

Laiemalt oodatakse innovatsiooniliitudelt panust ühiskondlike ja majanduslike probleemide lahendamisse nii hariduses kui ka tööhõives, tegelemist selliste oluliste valdkondadega nagu innovatsioon, oskuste pakkumine, oskuste tõsise nappuse kõrvaldamine, kliimamuutused, rohemajandus, demograafilised muutused, digipööre ja tehisintellekt. Eeliseid annab ka koostöö suurettevõtjatega. Innovatsiooniliidud keskenduvad kodanike vajadustele ja kiirendavad kõrghariduse ning kutsehariduse ja -õppe ajakohastamist.

Oskuste paktiga luuakse raamistik nii oskuste liidu meetmete elluviimiseks kui ka innovatsiooniliitude projektitulemuste levitamiseks ja kasutamiseks. Eeskätt kasutatakse oskustealase valdkondliku koostöö kava ellu viivate liitude töötulemusi partnerluste loomiseks oskuste pakti alusel. Nendega toetatakse konkurentsivõime kompassi,[394] puhta tööstuse kokkuleppe,[395] Euroopa autotööstuse tegevuskava[396], valge raamatu „Euroopa kaitsevalmidus 2030“[397] ja tehisintellekti kasutamise strateegia oskuste mõõdet.

Lisaks aitavad liidud rakendada Euroopa ülikoolistrateegiat[398] ja aitavad kaasa Euroopa haridusruumi[399] loomisele. Samuti saavad nad kaasa aidata ELi idu- ja kasvufirmade strateegia[400] rakendamisele ning anda oma panuse ja teha koostööd Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT)[401] teadmis- ja innovaatikakogukondadega nendes sektorites, kus nad tegutsevad. Liidud panustavad ka algatusse „Uus Euroopa Bauhaus“,[402] mille eesmärk on kujundada uusi kestlikke ja kaasavaid eluviise, et saavutada rohelise kokkuleppe eesmärgid.

Innovatsiooniliitudel on eelduste kohaselt üksikisiku, organisatsiooni ja süsteemi tasandil lühiajaline ja pikaajaline mõju laiemale sidusrühmade ringile. See mõju kestab eeldatavalt ka pärast projekti lõppemist ja ulatub partnerlustesse kaasatud organisatsioonidest kaugemale. Eeldatakse partnerlussuhete ja tegevuste jätkumist. Seepärast ei tohiks

[392] https://europass.europa.eu/et/node/2128
[393] https://epale.ec.europa.eu/en/practitioners-in-vet
[394] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_25_339
[395] https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/clean-industrial-deal_et
[396] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/qanda_25_636
[397] https://commission.europa.eu/topics/defence/future-european-defence_et
[398] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52022DC0016
[399] https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area_et.
[400] https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/8f899486-6e4e-48df-8633-9582375f41eb_en?filename=ec_rtd_eu-startup-scaleup-strategy-swd.pdf
[401] https://eit.europa.eu/
[402] https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_et

tulemused/väljundid olla eraldiseisvad, vaid peaksid olema seotud olemasolevate ettevõtmiste, kavade, projektide, platvormide, tegevuskohtadega jms või nendesse lõimitud.

HINDAMISKRITEERIUMID

1. teema (haridus- ja ettevõtlusliidud) projektide suhtes kohaldatakse järgmisi hindamiskriteeriume.

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 25)	**Taust ja üldeesmärgid** • **Seos ELi poliitika ja algatustega:** projektitaotluses võetakse arvesse Euroopa Komisjoni poliitilisi prioriteete ja erieesmärke kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, oskuste ja innovatsiooni ning tööstuse/ettevõtlussektori valdkonnas ning aidatakse neid saavutada; projektitaotluses võetakse arvesse olemasolevaid oskuste ja annete arendamise ELi vahendeid ja algatusi ning sellega aidatakse neid nähtavaks muuta. • **Eesmärk**: projektitaotlus on meetme eesmärke ja prioriteete silmas pidades asjakohane. • **ELi väärtused**: projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu. **Vajaduste analüüs ja erieesmärgid** • Projekti eesmärgid põhinevad vajaduste põhjalikul analüüsil kooskõlas erieesmärkidega. Projektis tehakse kindlaks asjakohased küsimused/probleemid/lüngad ja käsitletakse neid. Erieesmärgid on selgelt määratletud, mõõdetavad, realistlikud ja projekti kestuse jooksul saavutatavad. Iga eesmärgi saavutamiseks on määratud kindlaks asjakohased näitajad (sh mõõtühik, lähteväärtus ja sihtväärtus). • Mil määral hõlmab projektitaotlus partnereid, kes annavad oma panuse erieesmärkide saavutamisse. • **Digioskused**: mil määral on projektitaotlusega ette nähtud digioskuste (sh tehisintellekti) lõimimine ühe või mitme omavahel seotud ametiprofiili koolitussisusse. • **Roheoskused**: ulatus, mil määral on projektitaotlusega ette nähtud ringmajandusele ülemineku ja rohepöördega seotud oskuste lõimimine ühe või mitme omavahel seotud ametiprofiili koolitussisusse. • **Vastupanuvõimega seotud oskused**: mil määral hõlmab projektitaotlus oskusi, mis on seotud kohanemisvõime, muutuste juhtimise ja üksteisest kogukonnana hoolimisega. • **MATI-oskused:** mil määral hõlmab projektitaotlus MATI-valdkonnaga seotud oskusi, kui see on asjakohane. Panus oskuste tõsise nappuse kõrvaldamisse sektorites, mis on Euroopa konkurentsivõime jaoks üliolulised. • Panus uute haridusprogrammide/-moodulite kavandamisse Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 4.–7. tasemel, integreerides **innovatsiooni- või probleemipõhise õppe.** **Vastastikune täiendavus muude meetmetega ja innovatsioon – Euroopa lisaväärtus** • **Vastastikune täiendavus:** mil määral tuginevad projekt ja selle kavandatud tegevused tulemustele, mis on saadud varasematest kohapealsetest tegevustest, ja täiendavad neid. • **Innovatsioon**: projektitaotluses on arvesse võetud tipptasemel meetodeid ja töövõtteid, nagu inkubaatorite ja tegelikes tingimustes õpikeskkondade loomine haridus- ja koolitusasutustes, ning see viib projektipõhiste uuenduslike tulemuste ja turuvajadustele vastavate lahendusteni, näiteks aidates kaasa oskuste liidu ja MATI-hariduse strateegilise kava elluviimisele.

	• **Euroopa lisaväärtus**: projektitaotluses on selgelt näidatud projekti riikidevahelisusest ja võimalikust ülekantavusest tulenev lisaväärtus.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	**Kontseptsioon ja metoodika** • **Sidusus ja metoodika:** projekti üldine ülesehitus tagab kooskõla järgmiste aspektide vahel: projekti eesmärgid, metoodika, tegevused, kestus ja kavandatud eelarve. Projektitaotluses on esitatud sidus ja terviklik kogum asjakohaseid meetmeid, et rahuldada kindlakstehtud vajadusi ja saavutada oodatavad tulemused. **Ülesehitus**: tööprogramm on selge ja arusaadav ning hõlmab kõiki etappe (ettevalmistamine, elluviimine, kasutamine, seire, hindamine ja tulemuste levitamine). **Projekti juhtimine, kvaliteedi tagamine ning seire- ja hindamisstrateegia** • **Juhtimine:** ette on nähtud kindel juhtimiskord, millega tagatakse, et projekti rakendamine on kvaliteetne ja viiakse õigeaegselt lõpule. • **Kvaliteedi tagamine:** projektitaotluses kirjeldatakse meetodeid, millega tagatakse hea kvaliteet, järelevalve, kavandamine ja kontroll, ning viidatakse asjakohastele ELi vahenditele ja tööriistadele, nagu Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 4.–7. tase (innovatsiooni- või probleemipõhist õpet integreerivate haridusprogrammide/moodulite puhul), Europass (sh Euroopa digitaalsed kvalifikatsioonitunnistused ja Euroopa õppemudel403), ESCO, ESG ja EQAVET. • **Hindamisstrateegia:** projektitaotlus sisaldab hindamismeetodeid ja -näitajaid (kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed), et jälgida ja kontrollida tegevusi ja tulemusi (sh mõõtühik, lähteväärtus ja sihtväärtused). Projektitaotluses mõõtmiseks kavandatud näitajad on asjakohased, realistlikud ja mõõdetavad. Tööprogramm sisaldab sõltumatut välist kvaliteedihindamist projekti keskel ja paar kuud enne projekti lõppu, et projekti oleks võimalik kohandada. **Kulutõhusus ja finantsjuhtimine** • **Eelarve:** eelarves on ette nähtud eduks vajalikud asjakohased vahendid, see on selgelt seotud projektitaotluses käsitletud tegevustega ning seda ei ole üle- ega alahinnatud. • **Finantsjuhtimine ja -kontroll**: projektitaotluses on esitatud vastuvõetud projekti finantsjuhtimise kord ja eelkõige on kirjeldatud seda, kuidas rahalisi vahendeid jaotatakse ja hallatakse konsortsiumi sees. • **Kriitilised riskid ja riskijuhtimisstrateegia:** projektitaotluses kirjeldatakse kriitilisi riske, projekti rakendamisega seotud ebakindlust või raskusi ning meetmeid/strateegiat nendega tegelemiseks.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	**Konsortsiumi koosseis** • **Koosseis**: partnerluse koosseis on kooskõlas meetme ja projekti eesmärkidega. Kaasatud on sobiv kooslus asjaomastest organisatsioonidest, sealhulgas kõrgharidus-, kutseharidus- ja -õppe-, tööstus- ja ettevõtlussektori organisatsioonid, kellel on vajalikud profiilid ja oskused, asjakohased kogemused, mis on seotud nende rolliga projektis, eksperditeadmised ja juhtimistugi, mis on vajalikud projekti edukaks rakendamiseks. Kaasatud on partnerid, kes esindavad piisaval määral asjaomast sektorit või sektoriülest lähenemisviisi. • **Pühendumus**: projekti partnerite panus on märkimisväärne, asjakohane ja vastastikku täiendav. Vastutuse ja ülesannete jagunemine on selge ja asjakohane ning väljendab

[403] https://europass.europa.eu/et/node/2128

	kõikide osalevate organisatsioonide pühendumist ja aktiivset osalemist oma eripädevuse ja suutlikkuse piires. • **Programmiväliste kolmandate riikide kaasamine:** asjakohasel juhul osalevate organisatsioonide kaasamine programmivälistest kolmandatest riikidest annab liidule olulist lisaväärtust. **Konsortsiumi juhtimine ja otsuste tegemine** • **Ülesanded**: koordinaatoril on riikidevaheliste võrgustike kvaliteetse juhtimise ja koordineerimise ning keerulise ülesehitusega keskkondades tegevuse eestvedamise kogemused. Konkreetsete ülesannete jagamisel on aluseks võetud iga partneri spetsiifiline oskusteave. • **Koostöö/meeskonnavaim**: projektitaotluses on kavandatud usaldusväärne mehhanism, et tagada osalevate organisatsioonide, osalejate ja muude asjakohaste sidusrühmade tulemuslik koordineerimine, konfliktide lahendamine, otsustusprotsess ja teabevahetus. • **Tasuvus**: liit toob igale partnerorganisatsioonile selget lisaväärtust ja kasu.
Mõju (maksimaalne punktisumma: 20)	**Mõju ja ambitsioonikus** • **Tulemuste kasutamine**: projektitaotluses kirjeldatakse, kuidas partnerid ja teised sidusrühmad kasutavad liidu töö tulemusi. Selles on ette nähtud vahendid, mille abil mõõta tulemuste kasutamist projekti kestel ja pärast selle lõppu. • **Mõju**: projektitaotluses on välja toodud projekti sotsiaalne, majanduslik ja poliitiline olulisus ning mõjuala. Projekt tagab kohalikul/piirkondlikul, riigi ja Euroopa tasandil mõju asjaomastele sihtrühmadele ja sidusrühmadele, kellel on oluline roll asjaomases majandussektoris, sh hariduses ja koolituses. See hõlmab meetmeid ning ka eesmärke ja näitajaid, et jälgida edusamme (sh vajaduse korral koolitatud inimeste arvu) ja hinnata oodatavat (nii lühi- kui ka pikaajalist) mõju. Kui see on asjakohane, tuleks kaaluda ka võimalikku mõju poliitikakujundamisele ja panust sellesse. **Teabevahetus, tulemuste levitamine ja nähtavus** • **Tulemuste levitamine**: projektitaotluses on selgelt kindlaks määratud sihtrühmad (sidusrühmad, eksperdid, praktikud, lõppkasutajad, poliitikakujundajad jms) ning kindel tulemuste levitamise kava, mis hõlmab sobivaid tegevusi (koos ajakavaga), vahendeid ja kanaleid, millega tagatakse, et projekti tulemused ja projektist saadav kasu levivad tulemuslikult nii projekti kestel kui ka pärast projekti lõppu. Projektitaotlus peaks sisaldama ka näitajaid levitustegevuse mõju mõõtmiseks. **Kestlikkus ja jätkuvus** • **Avatud juurdepääs**: kui see on asjakohane, kirjeldatakse projektitaotluses seda, kuidas koostatavad materjalid, dokumendid ja meediasisu tehakse avatud litsentside kaudu vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid. • **Kestlikkus:** projektitaotluses on selgitatud, kuidas töötatakse välja tegevuskava projektitulemuste kasutuselevõtuks riigi ja piirkondlikul tasandil. Projektitaotlus sisaldab asjakohaseid meetmeid ja kindlakstehtud rahastamisallikaid (Euroopa, riigi ja erasektori tasandil) selle tagamiseks, et saavutatud tulemused ja kasutegurid püsiksid ka pärast projekti lõppu. Kui see on asjakohane, tuleks taotluses selgitada, kuidas tagatakse projekti tulemusena kavandatud poliitika rakendamine Euroopa, riiklikul või piirkondlikul tasandil.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt **70 punkti** ning saavutavad kõigi nelja hindamiskriteeriumi puhul vajaliku miinimumtaseme: vähemalt 13 punkti kategoorias „Projekti asjakohasus“,

16 punkti kategoorias „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“, 13 punkti kategoorias „Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ ning 11 punkti kategoorias „Mõju“.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

2. teema (oskustealase valdkondliku koostöö liidud, mis viivad ellu oskustealase valdkondliku koostöö kava)
projektide suhtes kohaldatakse järgmisi hindamiskriteeriume.

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 25)	**Taust ja üldeesmärgid** • **Seos ELi poliitika ja algatustega:** projektitaotlus aitab ellu viia oskuste pakti, mis omakorda toetab oskuste liidu rakendamist. Selles näidatakse üksikasjalikult, kuidas see toetab oskuste pakti partnerluse raames tehtavat tööd. Projektitaotluses võetakse arvesse ja aidatakse saavutada Euroopa eesmärke kõrghariduses, kutsehariduses ja -õppes ning tööstusökosüsteemi seisukohalt olulises ELi valdkondlikus poliitikas, toetatakse vastavas tööstusökosüsteemis oskuste arendamist pakti partnerluses ning rakendatakse ELi läbipaistvuse vahendeid. Projektitaotluses, milles keskendutakse tööstusökosüsteemile, mille puhul on mõni oskustealase valdkondliku koostöö kava ellu viiva liidu või kutsehariduse tipptaseme keskuse projekt juba ellu viidud või kus on loodud nullnetotööstuse akadeemia või muu ELi oskuste akadeemia, tuleb selgelt täpsustada, kuidas see põhineb varasemal projektil või loodud akadeemial ja kuidas see täiendab asjaomas(t)e oskuste akadeemia(te) tööd. Projektide ulatus, väljundid ja tegevused ei tohi kattuda. Strateegilisteks prioriteetideks peetakse järgmisi valdkondi: energiamahukad tööstusharud (sh toorained), puhas tehnoloogia, taastuvenergia,[404] tehisintellekt, kvantarvutus, pooljuhid, bioteadused, pikaajaline hooldus, neurotehnoloogia, kõrgtehnoloogilised materjalid, robootika, kosmosetehnoloogia,[405] autotööstus[406] ja kaitsesektor[407]. • **Eesmärk**: projektitaotlus on meetme eesmärke ja prioriteete silmas pidades asjakohane. Eeskätt nähakse projektitaotluses ette äärmiselt oluliste ametiprofiilide väljatöötamine kujunemisjärgus elukutsete puhul ning seotud kvalifikatsioonide väljatöötamine õpiväljundite ühikutena nii EQFi 3.–5. tasemel kui ka 6.–8. tasemel. Projektitaotlus hõlmab seotud haridus- ja koolitusprogrammide väljatöötamist, katsetamist ja esialgset pakkumist; need programmid kavandatakse ja viiakse ellu moodulõppel põhinevate paindlike ja juurdepääsetavate õpivõimaluste kaudu, võttes arvesse varem omandatud oskuste valideerimist. • **ELi väärtused:** projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu. **Vajaduste analüüs ja erieesmärgid** • Projekti eesmärgid põhinevad vajaduste põhjalikul analüüsil kooskõlas erieesmärkidega. Projektis tehakse kindlaks asjakohased küsimused/probleemid/lüngad ja käsitletakse neid.

[404] Puhta tööstuse kokkulepe – Euroopa Komisjon
[405] ELi konkurentsivõime taastamise kompass
[406] Tegevuskava innovatsiooni, jätkusuutlikkuse ja konkurentsivõime edendamiseks autotööstuses
[407] Euroopa kaitse tulevik – Euroopa Komisjon

	Erieesmärgid on selgelt määratletud, mõõdetavad, realistlikud ja projekti kestuse jooksul saavutatavad. Iga eesmärgi puhul määratakse kindlaks asjakohased näitajad saavutuste mõõtmiseks (sh mõõtühik, lähteväärtus ja sihtväärtus). • Mil määral hõlmab projektitaotlus partnereid, kes annavad oma panuse erieesmärgi saavutamisse. • **Sektori/valdkonna esindatus**: liitu kaasatud partnerid esindavad piisaval määral asjaomast sektorit või tööstusökosüsteemi. • **Digioskused:** mil määral on projektitaotlusega ette nähtud digioskuste lõimimine ühe või mitme omavahel seotud ametiprofiili koolitussisusse. • **Roheoskused**: ulatus, mil määral on projektitaotlusega ette nähtud ringmajandusele ülemineku ja rohepöördega seotud oskuste lõimimine ühe või mitme omavahel seotud ametiprofiili koolitussisusse. • **Vastupanuvõimega seotud oskused**: mil määral hõlmab projektitaotlus oskusi, mis on seotud kohanemisvõime, muutuste juhtimise ja üksteisest kogukonnana hoolimisega. • **Süvatehnoloogiaoskused**: mil määral hõlmab projektitaotlus süvatehnoloogia valdkondadega seotud oskusi, kui see on asjakohane. **Vastastikune täiendavus muude meetmetega ja innovatsioon – Euroopa lisaväärtus** • **Vastastikune täiendavus:** mil määral tuginevad projekt ja selle kavandatud tegevused tulemustele, mis on saadud varasematest kohapealsetest tegevustest, ja täiendavad neid. • **Innovatsioon**: projektitaotluses on arvesse võetud tänapäevaseid meetodeid ja töövõtteid ning see viib uuenduslike tulemuste ja lahendusteni. • **Euroopa lisaväärtus**: projektitaotluses on selgelt esile toodud projekti riikidevahelisuse kaudu loodav lisaväärtus.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	**Kontseptsioon ja metoodika** • **Sidusus ja metoodika:** projekti üldine ülesehitus tagab kooskõla järgmiste aspektide vahel: projekti eesmärgid, metoodika, tegevused, kestus ja kavandatud eelarve. Projektitaotluses projektitaotluses on esitatud sidus ja terviklik kogum asjakohaseid meetmeid, et rahuldada kindlakstehtud vajadused ja saavutada oodatavad tulemused. **Struktuur**: tööprogramm on selge ja arusaadav ning hõlmab kõiki etappe (ettevalmistamine, elluviimine, kasutamine, seire, hindamine ja tulemuste levitamine). **Projekti juhtimine, kvaliteedi tagamine ning seire- ja hindamisstrateegia** • **Juhtimine:** ette on nähtud kindel juhtimiskord, millega tagatakse, et projekti rakendamine on kvaliteetne ja viiakse õigeaegselt lõpule. • **Kvaliteedi tagamine:** projektitaotluses kirjeldatakse meetodeid, millega tagatakse hea kvaliteet, järelevalve, kavandamine ja kontroll, ning viidatakse asjakohastele ELi vahenditele ja tööriistadele, nagu Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 4.–7. tase (innovatsiooni- või probleemipõhist õpet integreerivate haridusprogrammide/moodulite puhul), Europass (sh Euroopa digitaalsed kvalifikatsioonitunnistused ja Euroopa õppemudel408), ESCO, ESG ja EQAVET. • **Kvalifikatsioonide tunnustamise ja valideerimise korra kvaliteet:** kooskõla Euroopa läbipaistvus- ja tunnustamisvahendite ja põhimõtetega. • **Hindamisstrateegia:** projektitaotlus sisaldab hindamismeetodeid ja -näitajaid (kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed), et jälgida ja kontrollida

[408] https://europass.europa.eu/et/node/2128

	tegevusi ja tulemusi (sh mõõtühik, lähteväärtus ja sihtväärtused). Projektitaotluses mõõtmiseks kavandatud näitajad on asjakohased, realistlikud ja mõõdetavad. Tööprogramm sisaldab sõltumatut välist kvaliteedihindamist projekti keskel ja paar kuud enne projekti lõppu, et projekti oleks võimalik kohandada. **Kulutasuvus ja finantsjuhtimine** • **Eelarve**: eelarves on ette nähtud edu tagamiseks vajalikud eelarvevahendid, mis ei ole ei liiga suured ega liiga väikesed ning on proportsionaalsed projektitaotluse mahuga. Projektitaotluses, milles keskendutakse mõnes käimasolevas oskustealase valdkondliku koostöö kava ellu viiva liidu projektis juba käsitletavale tööstusökosüsteemile, tuleb esitada eelarve, millest on selgelt näha, et välistatud on topeltrahastamine, sest projektiga täiendatakse käimasolevas projektis tehtud tööd ja lähtutakse sellest. • **Finantsjuhtimine ja -kontroll**: projektitaotluses on esitatud vastuvõetud projekti finantsjuhtimise kord ja eelkõige on kirjeldatud seda, kuidas rahalisi vahendeid jaotatakse ja hallatakse konsortsiumi sees. **Riskijuhtimine** • **Kriitilised riskid ja riskijuhtimisstrateegia:** projektitaotluses kirjeldatakse kriitilisi riske, projekti rakendamisega seotud ebakindlust või raskusi ning meetmeid/strateegiad nendega tegelemiseks.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	**Konsortsiumi koosseis** • **Koosseis**: mil määral koosneb partnerlus oskuste pakti liikmetest. Kaasatud on sobiv kooslus asjaomastest organisatsioonidest, sh kutseharidus- ja -õppeasutused, kõrgkoolid ja ettevõtted, kaasa arvatud VKEd, kellel on vajalik profiil, oskused, kogemused, oskusteave ja haldustugi, mis on vajalikud projekti edukaks elluviimiseks. Taotluses kavandatud partnerluse puhul on välja toodud asjaomase tööstusökosüsteemi asjatundlikkus ja representatiivsus ning selge seos oskuste pakti partnerlusega selles tööstusökosüsteemis. Väga asjakohased on projektitaotlused, kus liidu tegevustes osalevad sotsiaalpartnerid Euroopa ja/või riikide tasandil. Asjaomaste partnerite geograafiline paiknemine ja esindatus ELi liikmesriikides ja liitu kaasatud piirkondades peaks olema selline, et liidul oleks kaasatud riikides ja piirkondades suur rakendamissuutlikkus (nt pakti partnerlusse kaasatud Euroopa valdkondlike organisatsioonide ja/või Euroopa sotsiaalpartnerite osalemise kaudu). • **Pühendumus**: projekti partnerite panus on märkimisväärne, asjakohane ja vastastikku täiendav. Vastutuse ja ülesannete jagunemine on selge ja asjakohane ning väljendab kõikide osalevate organisatsioonide pühendumist ja aktiivset osalemist oma eripädevuse ja suutlikkuse piires. **Konsortsiumi juhtimine ja otsuste tegemine** • **Ülesanded**: koordinaatoril on kvaliteetsed juhtimisoskused ning suutlikkus koordineerida riikidevahelisi võrgustikke ja olla keerulise ülesehitusega keskkonnas tegevuse eestvedajaks. Konkreetsete ülesannete jagamisel on aluseks võetud iga partneri spetsiifiline oskusteave. • **Koostöö/meeskonnavaim**: projektitaotluses on kavandatud tõhus mehhanism, et tagada osalevate organisatsioonide, osalejate ja muude asjakohaste sidusrühmade sujuv koordineerimine, otsustusprotsess ja teabevahetus. • **Tasuvus**: liit toob asjaomasele ulatuslikule oskustealasele partnerlusele selget lisaväärtust ja kasu.
Mõju	**Mõju ja ambitsioonikus**

(maksimaalne punktisumma: 20)	• **Tulemuste kasutamine**: projektitaotluses on kirjeldatud, kuidas liidu töö tulemused vastavalt oskuste pakti asjaomaste liikmete eesmärkidele ja kohustustele kasutusele võetakse. • **Mõju**: projektitaotluses on välja toodud projekti sotsiaalne ja majanduslik olulisus ning projekti mõjuala. Projekt tagab kohalikul, piirkondlikul, riigi ja Euroopa tasandil mõju sihtrühmadele ja asjaomastele sidusrühmadele, kellel on oluline roll asjaomases ökosüsteemis, sh hariduses ja koolituses, näiteks oskuste paktiga ühinenud sidusrühmad. See hõlmab meetmeid ning ka eesmärke ja näitajaid, et jälgida edusamme (sh vajaduse korral koolitatud inimeste arvu) ja hinnata oodatavat (nii lühi- kui ka pikaajalist) mõju. **Teabevahetus, tulemuste levitamine ja nähtavus** • **Tulemuste levitamine**: projektitaotluses on esitatud selge kava tulemuste levitamiseks ning see hõlmab sobivaid tegevusi (koos ajakavaga), vahendeid ja kanaleid selleks, et projekti tulemused ja projektist saadav kasu jõuaksid tõhusalt sidusrühmadeni. **Kestlikkus ja jätkuvus** • **Avatud juurdepääs**: kui see on asjakohane, kirjeldatakse projektitaotluses seda, kuidas koostatavad materjalid, dokumendid ja meediasisu tehakse avatud litsentside kaudu ja lingitud avatud andmevormingus vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid. • **Kestlikkus**: projektitaotluses on selgitatud, kuidas töötatakse välja tegevuskava projektitulemuste kasutuselevõtuks riigi ja piirkondlikul tasandil. Projektitaotlus sisaldab asjakohaseid meetmeid ja kindlakstehtud rahastamisallikaid (Euroopa, riigi ja erasektori tasandil) selle tagamiseks, et liidu saavutatud tulemused ja kasutegurid püsiksid ka pärast projekti lõppu.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt **70 punkti** ning saavutavad kõigi nelja hindamiskriteeriumi puhul vajaliku miinimumtaseme: vähemalt 13 punkti kategooria „Projekti asjakohasus“ puhul, vähemalt 16 punkti kategooria „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul, 13 punkti kategooria „Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ puhul ja 11 punkti kategooria „Mõju“ puhul.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. Taotlejale tehtava kindlasummalise toetuse suurus määratakse iga toetuse puhul kindlaks vastavalt taotleja kavandatava meetme eelarveprognoosile. Toetust andev asutus määrab summa kindlaks projekti eelarveprognoosi, hindamistulemuse ja **80 %** rahastamismäära alusel.

ELi toetuse maksimumsummad projekti kohta:

- **<u>1. teema: haridus- ja ettevõtlusliidud</u>**
  - 1 000 000 eurot (kaheaastane projekt)
  - 1 500 000 eurot (kolmeaastane projekt)

- **Teema 2: oskustealase valdkondliku koostöö liidud, mis viivad ellu oskustealase valdkondliku koostöö kava**
    - 4 000 000 eurot (nelja-aastane projekt)

Kolmandate isikute rahaline toetamine toetuste või auhindade kujul ei ole lubatud.

Finantsauditite kulude katmine ei ole lubatud.

Vabatahtlike kulude katmine on lubatud. Need peavad olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses vabatahtlikega seotud ühikuhindade kohta[409]. Selliste VKEde omanike puhul, kes ei saa palka, on lubatud VKEde ühikuhindade katmine. Need peaksid olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses VKEde omanikega seotud ühikuhindade kohta[410][411].

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid.

a) Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui toetusesaaja(d) vajalikuks peab (peavad) ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks (nt eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise ning kvaliteedi tagamise jaoks).
b) Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi.
c) Taotlejad peavad taotluses märkima hinnangulised kulud iga tööpaketi kohta (ning iga tööpaketi puhul märkima, kui suure osa rahalistest vahenditest iga toetusesaaja ja seotud üksus saab).
d) Kirjeldatavad kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (nt teabe levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud) kulusid.

Projektitaotlusi hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluste kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes. Kindlasummalise makse summa võib moodustada kõige enam 80% pärast hindamist kindlaks määratavast prognoositavast eelarvest.

Pärast projektitaotluse hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa.

Toetuse parameetrid (toetuse maksimumsumma jne) kehtestatakse toetuslepingus. Täpsem teave on esitatud käesoleva programmijuhendi C osa jaotises „Rahastamiskõlblikud otsesed kulud“.

Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. Rahastamiskord peaks võimaldama keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

409 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-volunteers_en.pdf

411 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-sme-owners-natural-persons_en.pdf

SUUTLIKKUSE SUURENDAMINE KÕRGHARIDUSE VALDKONNAS

Kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise meetmega toetatakse rahvusvahelisi koostööprojekte, mis põhinevad kõrghariduse valdkonnas tegutsevate organisatsioonide mitmepoolsel partnerlusel. Kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise projektide tegevustest ja väljunditest peab olema kasu rahastamiskõlblikele programmivälistele kolmandatele riikidele, nende kõrgkoolidele ja kõrgharidussüsteemidele. Kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega ja Pariisi kokkuleppega suurendatakse selle meetmega kõrghariduse asjakohasust, parandatakse kõrghariduse kvaliteeti ja kohanemisvõimet ning edendatakse kõrghariduse ajakohastamist programmivälistes kolmandates riikides, et soodustada sotsiaal-majanduslikku taastumist, majanduskasvu ja õitsengut ning aidata neil riikidel toime tulla hiljutiste suundumustega, eeskätt majanduse üleilmastumise, ent ka inimarengu hiljutise raugemise, ebakindluse ning sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnaalase ebavõrdsusega. Kava kohaselt peaksid kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise projektid aitama saavutada laiemaid poliitikaeesmärke, mida Euroopa Komisjoni ja programmiväliste kolmandate riikide või asjaomase piirkonna vahel taotletakse, sealhulgas strateegia „Global Gateway“ investeerimispaketid ja Vahemere piirkonna lepe selle sihtriikides[412].

MEETME EESMÄRGID

Programmivälistes kolmandates riikides on meetme eesmärk eelkõige järgmine:

- suurendada kõrghariduse asjakohasust ELi strateegia „Global Gateway“ ja selles seatud investeerimisprioriteetide edukaks rakendamiseks;
- suurendada kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide puhul kõrghariduse integreerimist laienemiskavasse ja selle asjakohasust;
- parandada kõrghariduse kvaliteeti ning suurendada selle asjakohasust tööturu ja ühiskonna seisukohast;
- parandada kõrgkoolide üliõpilaste pädevust, oskuste taset ja tööalast konkurentsivõimet uute ja innovaatiliste õppekavade väljatöötamise abil;
- edendada kõrghariduses kaasavat haridust, võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi, mittediskrimineerimist ja kodanikupädevuse arendamist;
- parandada kõrgkoolides töötajatele ja üliõpilastele suunatud õppe- ja hindamismehhanisme, kvaliteedi tagamist, juhtimist, valitsemistava, kaasatust, innovatsiooni, teadmusbaasi, digi- ja ettevõtlussuutlikkust ning ka rahvusvahelistumist;
- suurendada kõrgkoolide, kõrghariduse eest vastutavate asutuste ja pädevate asutuste suutlikkust kõrgharidussüsteemi ajakohastada, eeskätt seoses valitsemistava ja rahastamisega; selleks aidatakse kindlaks teha ja ellu viia reformiprotsesse ning teha nende üle järelevalvet;
- täiustada õpetajate koolitust ja täienduskoolitust, et parandada haridussüsteemi kvaliteeti pikaajalisemas perspektiivis;
- edendada asutuste koostööd, suutlikkuse suurendamist ja heade tavade vahetust;
- soodustada kõrgkoolide koostööd kogukonna ja tööstuse sidusrühmadega ning teadusuuringute ja teadmiste ulatuslikumat rakendamist tegelike probleemide lahendamisel;
- soodustada maailma eri piirkondade vahelist koostööd ühisalgatuste kaudu.

OODATAV MÕJU

- Kõrgharidusinvesteeringute suurem asjakohasus, mõju ja nähtavus ELi strateegia „Global Gateway“ rakendamisel ELi partnerriikides, Vahemere piirkonna leppe rakendamisel selle sihtriikides ning ELi laienemisreformi kavade ja Ukraina taastekava rakendamisel;
- ajakohastatud kõrgkoolid, mida iseloomustab nii teadmussiire kui ka majanduslik ja sotsiaalne lisaväärtus, mis tekib õppe- ja teadustegevuse tulemuste ülekandest kogukonnale / riigi tasandil;
- parem juurdepääs kõrgharidusele ja kõrghariduse parem kvaliteet, eeskätt vähemate võimalustega isikutele ning eri piirkondade vaeseimates riikides elavatele inimestele;
- äärepoolsetes piirkondades asuvate kõrgkoolide suurem osalus;
- valitsemistava, mis tagab tulemusliku ja tõhusa poliitikakujundamise ja rakendamise kõrghariduse valdkonnas;
- piirkondlik integratsioon ja võrreldavate kvaliteeditagamis- ja tunnustamisvahendite loomine, et soodustada akadeemilist koostööd ning üliõpilaste, töötajate ja teadlaste õpirännet;

[412] https://north-africa-middle-east-gulf.ec.europa.eu/joint-communication-pact-mediterranean_et

- tugevam seos ja koostöö erasektoriga peamistes sektorites, edendades innovatsiooni ja ettevõtlikkust;
- tööturu vajaduste arvessevõtmine akadeemilisel tasandil ja seeläbi üliõpilaste tööalase konkurentsivõime suurendamine;
- üliõpilaste suurem algatusvõime ja ettevõtlikkus;
- üliõpilaste ja töötajate suurem digipädevus;
- asutuste omandiõigus kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise projektide tulemuste suhtes, mis tagab kestlikkuse;
- riikide isevastutus positiivsete ideede ja parima tava kõrghariduse valdkonnas üldkasutatavaks muutmisega;
- suurem suutlikkus ja professionaalsus, mis võimaldab töötada rahvusvahelisel tasandil: paremad juhtimisoskused ja rahvusvahelistumise strateegiad.

MEETME PRIORITEEDID

Oodatakse, et meetmega aidatakse saavutada järgmisi prioriteete. Iga projekti eesmärgid peavad olema kooskõlas ühega neist peamistest prioriteetidest.

Euroopa roheline kokkulepe – kõrgharidussüsteemid on keskse tähtsusega Euroopa rohelise kokkuleppe toetamisel, kuna need arendavad teadmisi, pädevusi, oskusi ja väärtusi ning võimaldavad esile kutsuda olulisi muutusi inimeste käitumisviisides. Sellega seoses peetakse prioriteediks projekte, mille eesmärk on:

- toetada majanduse moderniseerimist ning tõsta majanduse konkurentsivõimet ja innovatiivsust, mis kindlustab õiglase rohepöörde elluviimise; soodustada keskkonnakestlike töökohtade levikut ja sillutada teed kliimaneutraalse ühiskonna suunas; projektis lähtutakse soorolle ümberkujundavast lähenemisviisist ning välditakse keskendumist valdkondadele, kus domineerivad mehed;
- pakkuda asjakohaseid lahendusi keskkonnaprobleemidele, sealhulgas linna- ja maaelu arengule, keskkonnahoidlikule ja tõhusale energiale, tervishoiule, veemajandusele ja jäätmekäitlusele, kestlikule transpordile, kõrbestumise ärahoidmisele, elurikkuse vähenemisele ja loodusvarade kestlikule kasutamisele, tugevdades põllumajandusliku toidutööstuse väärtusahelaid riiklikul ja piirkondlikul tasandil;
- suurendada kõigis ühiskonna- ja majandussektorites kliimateadlikkust, kestlikkust ja vastupanuvõimet;
- kiirendada üleminekut õiglasele rohe- ja ringmajandusele ning tegeleda piirkondlike ja piirkonnaüleste keskkonnaprobleemidega, eelkõige tugevdades sidemeid erasektoriga ning suurendades tänase tööturu jaoks vajalikke teadmisi ja keskkonnahoidlikke oskusi;
- arendada pädevust mitmesugustes kestlikkuse seisukohalt asjakohastes sektorites ning valdkondlike roheoskuste strateegiaid ja metoodikaid, samuti tulevikku suunatud õppekavasid, mis vastavad paremini üksikisikute vajadustele.

Digipööre – hariduse kvaliteedi ja kaasavuse suurendamine digitehnoloogia abil, võimaldades samal ajal õppijatel omandada olulisi digipädevusi ja sektoripõhiseid digioskusi, on ELi ja paljude maailma riikide jaoks strateegilise tähtsusega. Digipööre mõjutab üha enam kõrgharidussüsteemi, ent sellel süsteemil on ka oluline roll digipöörde eeliste ja võimaluste ärakasutamisel ning digilõhe vähendamisel. Sellega seoses peetakse prioriteediks projekte, mille eesmärk on:

- toetada digioskuste arendamist ja omaksvõtmist, et muuta digipööre võimalikult terviklikuks ja kaasavaks;
- aidata ületada digilõhet, edendades digipädevust, digiettevõtlust, sootundlikke programme ja strateegiaid, eelkõige äärealadel ja maapiirkondades ning haavatavates kogukondades;
- töötada välja ühenduvuslahendused, mis innustavad kodanikke kaugõppe ja uuendusliku õpetamise kaudu;
- toetada digimajandust ning tugevdada teaduslikku, tehnilist ja innovatsioonisuutlikkust, soodustades hariduse, teadusuuringute ja ettevõtluse vahelisi sidemeid digiteerimise valdkonnas, sealhulgas projektide kaudu, mis on seotud andmetaristu, andmehalduse, tehisintellekti ja VKEde/ettevõtete digiteerimisega;
- parandada digiõppe ökosüsteeme, suurendades õpetajate ja akadeemiliste töötajate digioskusi ja -pädevusi.

Rändajate integreerimine – haridus- ja koolitussüsteemidel on oluline roll rändega seotud probleemide lahendamisel ja rändest tulenevate eeliste ärakasutamisel. Need süsteemid aitavad uutel tulijatel omandada tööturul vajalikke oskusi ja mõista vastuvõtva riigi kultuuri ning need aitavad kohalikel elanikel suhtuda avatult mitmekesisusse ja muutustesse. Sellega seoses peetakse prioriteediks projekte, mille eesmärk on:

- toetada kraadide ja kvalifikatsioonide tunnustamist ning soodustada piirkondlikku ainepunktisüsteemi, et luua piirkondlikud kõrgharidusruumid ja piirkonnasisene ühenduvus;
- võimaldada rändajatele ja põgenikele vastuvõtvates riikides juurdepääsu haridusele, sealhulgas keeleõppele ja stipendiumidele;
- töötada välja terviklikud mudelid, mis vastavad pagulastest üliõpilaste ainulaadsetele vajadustele ja tagavad juurdepääsu haridusele, toetades jõuliselt akadeemilist, sotsiaalset, füüsilist ja psühholoogilist arengut.

Valitsemine, rahu, julgeolek ja inimareng – pühendumine õigusriigile, inim- ja põhiõigustele, võrdsusele, demokraatiale ja heale valitsemistavale on stabiilse, õiglase ja jõuka ühiskonna alustala. See meede võib aidata rajada aluse, et tugevdada kodanikuaktiivsust ja arendada eriteadmisi nendes valdkondades. Kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise projektide abil on võimalik välja selgitada pikaajalised lahendused kõrghariduse nõrga valitsemistava probleemile. Sellega seoses peetakse prioriteediks projekte, mille eesmärk on toetada akadeemilist koostööd ja algatusi järgmistes valdkondades:

- valitsemine, õigusriik, demokraatia, põhiväärtused, inimõiguste kaitse ja korruptsioonivastane võitlus;
- diskrimineerimise vastane võitlus, meediapädevuse ning sõltumatu meedia rolli ja kodanikuühiskonna edendamine;
- rahu ja julgeolek, inimareng, kultuuridevaheline dialoog, mitmekesisuse austamine, sallivus, sooline võrdõiguslikkus, naiste ja noorte mõjuvõimu suurendamine;
- sotsiaalsed, majanduslikud ja kultuurilised õigused, tervis ja heaolu.

Kestlik majanduskasv ja töökohtade loomine – eluks ja tööks vajalike oskuste arendamiseks on vaja kõrgharidust. Kõrgharidus suurendab ka inimeste tööalast konkurentsivõimet ning on kestliku majanduskasvu eeltingimus. Peamine eesmärk on tegeleda praeguse ebakõlaga haridustulemuste ja tööturu nõudmiste vahel, sealhulgas töölõppimise arendamisega. Sellega seoses peetakse prioriteediks projekte, mille eesmärk on:

- edendada teaduse, tehnoloogia, inseneeria, kunsti ja matemaatika (STEAM) alaste oskuste ja nendega seotud soolise kaasatuse pakkumist ja kasutuselevõttu, mis on seotud õiglase rohepöördega kliimaneutraalsuse suunas;
- edendada noorte ja naiste ettevõtlust ning arendada innovatsioonikeskusi ja idufirmasid, et aidata luua kohalikke töövõimalusi ja hoida ära ajude äravoolu;
- tugevdada sidemeid akadeemilise sektori, teadusuuringute ja ettevõtluse vahel, et vastata praegusele ja tulevasele oskuste vajadusele, eelkõige ettevõtluses, ning edendada oskusi, mida on vaja väärtusahelate arendamiseks riiklikul ja piirkondlikul tasandil;
- toetada noorte oskuste täiendamist;
- tugevdada sidemeid tööturuga, et edendada töökohtade loomist, töövõimalusi ja erasektori kaasamist oskuste arendamisse;
- arendada õpetajate esma- ja jätkuharidust ning täiendusõpet, et tegeleda koolist väljalangemise struktuursete põhjustega ning võidelda püsiva majandusliku ja soolise ebavõrdsuse vastu.

Need prioriteedid kehtivad kogu meetme kohta, mis on struktureeritud piirkondade ja tegevussuundade kaupa.

1. ja 2. tegevussuuna (vt allpool esitatud tegevussuundade määratlus) puhul kehtivad eespool nimetatud prioriteedid igas piirkondlikus kontekstis järgmiselt.

- **Lääne-Balkan:** Euroopa roheline kokkulepe, digipööre; rändajate integreerimine; valitsemine, rahu, julgeolek ja inimareng; kestlik majanduskasv ja töökohad.
- **Idanaabrus:** Euroopa roheline kokkulepe, digipööre; rändajate integreerimine; valitsemine, rahu, julgeolek ja inimareng; kestlik majanduskasv ja töökohad.
- **Vahemere lõunapiirkond:** Euroopa roheline kokkulepe, digipööre; rändajate integreerimine; valitsemine, rahu, julgeolek ja inimareng; kestlik majanduskasv ja töökohad. 2. tegevussuuna puhul peetakse Vahemere lõunapiirkonnas esmatähtsaks Euroopa – Vahemere piirkonnas uuenduslike ühiste õppeprogrammide väljatöötamist, mis võimaldab Vahemere mõlemal kaldal asuvatel kõrgkoolidel kavandada ja rakendada uuenduslikke ühiseid õppekavasid.
- **Aasia:** Euroopa roheline kokkulepe, digipööre; rändajate integreerimine; valitsemine, rahu, julgeolek ja inimareng; kestlik majanduskasv ja töökohad.

- **Kesk-Aasia:** Euroopa roheline kokkulepe; digipööre; kestlik majanduskasv ja töökohtade loomine.
- **Lähis-Ida:** Euroopa roheline kokkulepe; digipööre; kestlik majanduskasv ja töökohtade loomine.
- **Vaikse ookeani piirkond:** Euroopa roheline kokkulepe; digipööre; kestlik majanduskasv ja töökohtade loomine.
- **Sahara-tagune Aafrika:** Euroopa roheline kokkulepe, digipööre; kestlik majanduskasv ja töökohad; rändajate integreerimine ja inimareng; valitsemine, rahu ja julgeolek.
- **Ladina-Ameerika:** Euroopa roheline kokkulepe, digipööre; valitsemine, rahu, julgeolek ja inimareng; kestlik majanduskasv ja töökohad.
- **Kariibi mere piirkond:** Euroopa roheline kokkulepe, digipööre; valitsemine, rahu, julgeolek ja inimareng; kestlik majanduskasv ja töökohad.

GEOGRAAFILISED EESMÄRGID

Kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise projekte saab rakendada järgmiselt:

- **riigi tasandi projektid**, st projektid, kus osalevad asutused ainult ühest rahastamiskõlblikust programmivälisest kolmandast riigist;
- mitut riiki hõlmavad (**piirkondlikud) projektid** ühes rahastamiskõlblikus piirkonnas;
- mitut riiki hõlmavad projektid, milles osaleb rohkem kui ühte rahastamiskõlblik piirkond (**piirkondadevahelised projektid**). Piirkondadevahelised projektid on seotud kõigi kaasatud piirkondade jaoks oluliste prioriteetsete valdkondadega; nende puhul tuleb tõendada asjakohasust iga piirkonna jaoks ning esitada ühiste vajaduste ja eesmärkide üksikasjalikku analüüsi sisaldav põhjendus.

Kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise meetme eelarvet kasutatakse projektide toetamiseks järgmiselt:

- riigi tasandi ja piirkondlikud projektid: soovituslikult 90 % meetme eelarvest;
- piirkondadevahelised projektid: soovituslikult 10 % meetme eelarvest.

Meetme eesmärk on toetada projektide temaatilist mitmekesisust ning piisavat geograafilist esindatust teatavas piirkonnas, võttes arvesse projektide arvu riigi kohta. Sahara-taguses Aafrikas ei tohiks ükski riik saada 1. ja 2. tegevussuuna puhul üle 8 % piirkonnale eraldatud rahalistest vahenditest.

Igas piirkonnas on kõigi kolme tegevussuuna jaoks ette nähtud soovituslik eelarve, kuid eelarvevahendeid on võimalik tegevussuundade vahel ümber paigutada.

Lisateave saadaolevate summade kohta avaldatakse ELi rahastamis- ja hankeportaalis: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home.

PROJEKTIDE TEGEVUSSUUNAD

Selleks et tegeleda programmivälistes kolmandates riikides lahendamist vajavate küsimustega, hõlmab kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise meede kolme konkreetset tegevussuunda.

1. tegevussuund: parem juurdepääs koostöövõimalustele kõrghariduse valdkonnas

Selle tegevussuuna eesmärk on kaasata kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise meetme elluviimisse vähemate kogemustega kõrgkoole ja väiksema tegevussuutlikkusega osalejaid, et soodustada uute tulijate juurdepääsu[413]. Need partnerlused peaksid olema programmivälistes kolmandates riikides asuvatele väiksema tegevussuutlikkusega kõrgkoolidele ja organisatsioonidele esimeseks puutepunktiks, et jõuda vähemate võimalustega isikuteni ning laiendada neile suunatud teavitustegevust. Selle tegevussuuna alusel rahastatakse väikesemahulisi projekte, et rahastamiskõlblike programmiväliste kolmandate riikide kõrgkoolidel oleksid oma riigi või piirkonna lõikes võrdsed võimalused oma tegevust rahvusvahelistada. Selle tegevussuuna alla kuuluvad projektid keskenduvad eeskätt järgmistele valdkondadele programmivälistes kolmandates riikides:

- kõrgkoolid vähim arenenud programmivälistes kolmandates riikides;

[413] Vt uue tulija mõiste D osas „Põhimõistete sõnastik“.

- programmiväliste kolmandate riikide äärepoolsetes piirkondades asuvad kõrgkoolid;
- uued tulijad või vähemate kogemustega kõrgkoolid ja teaduskonnad programmivälistest kolmandatest riikidest;
- vähemate võimalustega üliõpilased ja töötajad.

Tegevused

Kavandataval tegevusel ja projektitulemustel peab olema selge lisaväärtus sihtrühma kuuluvatele toetusesaajatele järgmistes valdkondades:

- tegevus, mille eesmärk on suurendada sihtrühma kuuluvate kõrgkoolide juhtimis-/haldussuutlikkust;
- tegevus, mille eesmärk on tagada kvaliteetne ja asjakohane haridus;
- tegevus, mille eesmärk on suurendada vähemate võimalustega üliõpilaste/töötajate juurdepääsuvõimalusi.

Näited tegevustest, mida võib 1. tegevussuuna raames ellu viia, on esitatud rahastus- ja hankeportaalis.

2. tegevussuund: partnerlused kõrghariduse ümberkujundamiseks

Selle tegevussuuna projektidega võetakse kõrghariduses kasutusele uusi lähenemisviise ja viiakse ellu algatusi, mis põhinevad vastastikõppel, kogemuste vahetamisel ja heal taval ning tulevad kasuks nii kõrgkoolidele kui ka ühiskonnale laiemalt. Projektide tulemused peaksid tagama sihtrühma kuuluvatele kõrgkoolidele märkimisväärse pikaajalise mõju, mis püsib ka pärast projektide lõppu ning tuleb kasuks kogu ühiskonnale.

Eeskätt ühitatakse nendes projektides alljärgnevaid elemente, et toetada programmiväliste kolmandate riikide kõrgkoole.

- **Innovatsioon kõrghariduses**, et suurendada selle asjakohasust tööturul ja ühiskonnas. Oodatakse, et kavandatavate projektidega aidatakse suurendada kõrgkoolides pakutavate võimaluste vastavust tööandjate vajadustele ning pakutakse välja lõimitud lahendusi, et suurendada üliõpilaste tööalast konkurentsivõimet. Selleks on võimalik võtta terviklikke sekkumismeetmeid, sealhulgas:
    - töötada välja innovaatilisi õppekavasid ja lisada innovaatilisi elemente olemasolevatesse õppekavadesse;
    - rakendada uuenduslikke õpi- ja õpetamismeetodeid (nt õppijakeskne ja probleemipõhine õpetamine ja õpe);
    - teha aktiivselt koostööd ettevõtete ja teadusringkonnaga, korraldada täiendusõppeprogramme ja -tegevust koos ettevõtetega ja ettevõtetes;
    - tugevdada kõrgkoolide suutlikkust teha tulemuslikku võrgustikutööd teadusuuringute ning teadusliku ja tehnoloogilise innovatsiooni vallas.

- **Reformide edendamine kõrgkoolides**, et nendest kujuneksid majandus- ja sotsiaalarengu tõukejõud. Projektidega tuleks aidata kõrgkoolidel välja töötada ja ellu viia institutsioonilisi reforme, et edendada kõrgkoolides demokraatiat, kaasavust, võrdseid võimalusi ja vastutust ning tagada, et kõrgkoolid osaleksid täiel määral kodanikuühiskonnas. Institutsiooniliste reformide alla kuuluvad uued valitsemis- ja juhtimissüsteemid ning -struktuurid, valmidus digioskuste seisukohast, tänapäevased ülikoolides osutatavad teenused, kvaliteeditagamisprotsessid ning vahendid ja meetodid juhtivate, akadeemiliste, tehniliste ja haldustöötajate tegevuse kutseliseks muutmiseks ja kutsealaseks arenguks. Selle tegevussuuna edukal elluviimisel on keskse tähtsusega ettevõtlusvaimu ning pädevuste ja oskuste arendamine kõrgkoolides. Valdkonnaüleste oskuste omandamise, ettevõtlushariduse ja ettevõtlusoskuste praktilise rakendamise abil saavad kõrgkoolid suunata oma teadmised ja ressursid kogukonna hüvanguks kohalikul/riigi/piirkondlikul tasandil.

Tegevus

Kavandataval tegevusel ja projektitulemustel peab olema selge lisaväärtus sihtrühma kuuluvatele toetusesaajatele. Need võivad olla suunatud sisu või struktuuri poolest uuenduslikele õppekavadele, uutele õppemeetoditele, -vahenditele ja -materjalidele, Bologna protsessil põhinevatele reformidele, tunnustatavate ja ainepunktidega hinnatavate praktikakavade/õppepraktikate kasutuselevõtule, kihtkursuste süsteemide kasutuselevõtule, keeruliste probleemide lahendamisele või pakilise ühiskondliku nõudluse rahuldamisele ning haavatavate rühmadega tegelemisele või hoiakute ja väärtuste muutmisele, keskuste ja innovatsiooniinkubaatorite loomisele, personali või üliõpilaste piiratud kestusega

vahetusele, kõrgkoolide rahvusvahelistumise strateegiatele ja vahenditele, juhtimis- ja haldussüsteemide reformimise strateegiatele, akadeemiliste töötajate oskuste täiendamise vahenditele ja meetoditele või selliste asjakohaste õppeprogrammide, uute koolituskavade ja õppemeetodite tugevdamisele, mis on kooskõlas strateegiaga „Global Gateway“ ning annavad teavet riigi ja/või piirkonna prioriteetide kohta.

Näited tegevustest, mida võib 2. tegevussuuna raames ellu viia, on esitatud rahastus- ja hankeportaalis.

Palestiina digitaalse kõrghariduse ökosüsteemi toetamine
2. tegevussuuna raames hõlmab see meede 3. piirkonna puhul 2027. aastal Palestiinale suunatud sihipärast algatust, et toetada avatud haridusalase digikeskkonna loomist – või muude keskkondade tõhustamist –, et pakkuda Gaza üliõpilastele kvaliteetset kõrgharidust kõrgharidusõpingute jätkamiseks või alustamiseks, kui taristu on muutunud mittetoimivaks.

3. tegevussuund: struktuurireformide projektid

Selle tegevussuuna projektide abil toetatakse programmivälistes kolmandates riikides jõupingutusi, et kujundada välja ühtsed, kaasavad ja kestlikud kõrgharidussüsteemid, mis vastavad riikide sotsiaal-majanduslikele vajadustele ning soodustavad laiemalt teadmistepõhise majanduse rajamist, sealhulgas teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (MATI) valdkonnas. Tegevussuund hõlmab ka edukate tulemuste üldkasutatavaks muutmist ja laiendamist, samuti koostoimet selles valdkonnas kahepoolsete tugiprogrammide raames juba antava ja planeeritava toetusega. Struktuurireformide projektides tegeletakse rahastamiskõlblike programmiväliste kolmandate riikide vajadustega, et reformida ja moderniseerida nende kõrgharidussüsteeme, toetades kestlikku süsteemset ja struktuurilist arengut ning innovatsiooni kõrgharidussektori tasandil. Projektidesse kaasatakse programmiväliste kolmandate riikide pädevaid asutusi (eelkõige haridusministeeriumid), kõrgkoole, teadusasutusi ning muid asjaomaseid asutusi/organeid ja sidusrühmi.

3. tegevussuund ja strateegia „Global Gateway“ prioriteedid

3. tegevussuuna projektid järgmistes piirkondades **peavad olema kooskõlas** Global Gateway prioriteetidega. See nõue on oluline ja seda hinnatakse asjakohasuse hindamiskriteeriumi raames hoolikalt.

- 5a (Aasia)
- 6 (Kesk-Aasia)
- 8a (Vaikse ookeani piirkond)
- 9 (Sahara-tagune Aafrika)
- 10 (Ladina-Ameerika)
- 11 (Kariibi mere piirkond)

Asjaomaste riikide puhul asjakohased prioriteedid leiab järgmiselt aadressilt: https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/erasmus-global-gateway-priorities_en

Näited tegevustest, mida võib 3. tegevussuuna raames ellu viia, on esitatud rahastus- ja hankeportaalis.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid	Toetuse saamiseks peavad taotlejad (toetusesaajad ja vajaduse korral seotud üksused) olema avalik-õiguslikud või eraõiguslikud juriidilised isikud, kes kuuluvad järgmistesse kategooriatesse:

(Kes võib esitada taotluse?)	- kõrgkoolid või kõrgkoolide organisatsioonid; - tööturul või haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas tegutsevad organisatsioonid või asutused. Need üksused peavad olema asutatud ühes rahastamiskõlblikus riigis, st: - ELi liikmesriigis, - programmiga liitunud kolmandas riigis, - rahastamiskõlblikus piirkonnas asuvas programmivälises kolmandas riigis. Selle meetme raames on rahastamiskõlblikud **1., 2.,[414] 3., 5a., 6., 7a., 8a., 9., 10. ja 11. piirkond**. **Koordinaator** Eespool kirjeldatud üksustest võivad **ainult kõrgkoolid või kõrgkoolide organisatsioonid** olla kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise projekti taotluse puhul koordinaatorid. **Kõrgkoolide üldeeskirjad:** • ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asuval kõrgkoolil peab olema kehtiv Erasmuse kõrgharidusharta; • rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides asutatud kõrgkoole peavad olema sellisena tunnustanud pädevad asutused koos nende seotud üksustega (kui neid on). Nad peavad pakkuma täielikke õppekavasid, mille täitmisel antakse kõrghariduskraadid ja kolmanda taseme haridust415 tõendavad tunnustatud diplomid. • Algatuse „Palestiina digitaalse kõrghariduse ökosüsteemi toetamine“ koordinaator peab olema Palestiinast.

Konsortsiumi koosseis	Järgida tuleb järgmist miinimumkoosseisu.
	
	Riigi tasandi projektid (avatud ainult 2.,[416] 3., 5a., 6., 7a., 8a., 9. piirkonnale)**:**
	
	• vähemalt kaks ELi liikmesriiki või programmiga liitunud kolmandat riiki;
	  o igast sellisest riigist peab olema kaasatud vähemalt üks kõrgkool;
	• vähemalt üks rahastamiskõlblik programmiväline kolmas riik;
	  o millesse on kaasatud vähemalt kaks kõrgharidusasutust[417].
	• 3. tegevussuuna projektidesse tuleb kaasata ka riigis kõrghariduse eest vastutav riiklik pädev asutus (nt ministeerium).
	
	• Programmivälistest kolmandatest riikidest pärit osalevate organisatsioonide arv **peab olema võrdne** ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest pärit osalevate organisatsioonide arvuga **või suurem**.
	
	Mitut riiki hõlmavad projektid (avatud kõikidele rahastamiskõlblikele piirkondadele):
	
	• vähemalt kaks ELi liikmesriiki või programmiga liitunud kolmandat riiki;
	  o igast sellisest riigist peab olema kaasatud vähemalt üks kõrgkool;
	• vähemalt kaks rahastamiskõlblikku programmivälist kolmandat riiki.

[414] Selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) pärit organisatsioonid.

415 Rahvusvahelise ühtse hariduse liigituse (ISCED 2013) järgi, kolmanda taseme haridus, vähemalt 5. tase. Kutsekeskharidust või kutseõpet keskhariduse baasil ehk ISCED 2011 4. taseme haridust ei aktsepteerita.

[416] Selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) pärit organisatsioonid.

[417] Erand: selliste programmiväliste kolmandate riikide puhul, kus kogu riigi kohta on riigi pädevate asutuste tunnustatud kõrgkoole alla viie või kus üks asutus hõlmab enam kui 50 % kogu riigi üliõpilaskonnast, võetakse vastu taotlused, mis hõlmavad vaid üht kõrgkooli nendest riikidest.

	○ Selle miinimumarvu riikide puhul peab iga riik kaasama vähemalt kaks kõrgkooli[418]. Programmivälised kolmandad riigid võivad olla samast piirkonnast (piirkondlikud projektid) või eri piirkondadest (piirkondadevahelised projektid). • 3. tegevussuuna projektidesse tuleb kaasata ka programmivälistes kolmandates riikides kõrghariduse eest vastutavad riiklikud pädevad asutused (nt ministeerium). • Programmivälistest kolmandatest riikidest pärit osalevate organisatsioonide arv **peab olema võrdne** ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest pärit osalevate organisatsioonide arvuga või suurem. **Kõikide konsortsiumide üldeeskirjad:** • seoses vastavusega konsortsiumi koosseisu miinimumnõuetele, mida kirjeldati eespool, **ei käsitata** kõrgkoolide organisatsioone kõrgkoolidena; • seotud üksusi ja liitunud partnereid ei võeta konsortsiumi koosseisus arvesse.
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma projektis osalevate organisatsioonide riikides.
Projekti kestus	1. ja 2. tegevussuuna projektid peaksid tavaliselt kestma 24 või 36 kuud. 3. tegevussuuna projektid peaksid tavaliselt kestma 36 või 48 kuud. Pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse muudatuse kaudu.
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA) tuleb taotlus esitada ELi rahastamis- ja hankeportaali veebipõhise taotlussüsteemis. **1. piirkond – Lääne-Balkan** Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE Tegevussuuna tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE-REGION 1 **2. piirkond – idanaabrus** Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE Tegevussuuna tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE-REGION 2 **3. piirkond – Vahemere lõunapiirkond** Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE Tegevussuuna tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE-REGION 3 **5a. piirkond – Aasia** Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE Tegevussuuna tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE-REGION 5a **6. piirkond – Kesk-Aasia** Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE

[418] Erand: vt eelmine joonealune märkus.

	Tegevussuuna tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE-REGION 6 **7a. piirkond – Lähis-Ida** Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE Tegevussuuna tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE-REGION 7a **8a. piirkond – Vaikse ookeani piirkond** Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE Tegevussuuna tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE-REGION 8a **9. piirkond – Sahara-tagune Aafrika** Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE Tegevussuuna tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE-REGION 9 **10. piirkond – Ladina-Ameerika** Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE Tegevussuuna tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE-REGION 10 **11. piirkond – Kariibi piirkond** Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE Tegevussuuna tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE-REGION 11 **C-R piirkond – piirkondadevaheline** Konkursikutse tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE Tegevussuuna tunnus: ERASMUS-EDU-2027-CBHE CROSS-REGIONAL
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **9. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.

HINDAMISKRITEERIUMID, MIDA KOHALDATAKSE KÕIKIDE TEGEVUSSUUNDADE PUHUL

Projekte hinnatakse **kahes etapis** alljärgnevalt kirjeldatud kriteeriumide alusel.

1. etapp

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 30)	• **Üldeesmärk**: projektitaotlus aitab saavutada ELi laiemaid poliitikaeesmärke, eelkõige aitab see ellu viia Global Gateway strateegiat. Projektitaotluses käsitletakse selgelt sihtpiirkonna (-piirkondade) eelnevalt kindlaks määratud piirkondlikke prioriteete ning see on kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise meetme ja tegevussuuna eesmärkide ja tegevussuuna seisukohast asjakohane. Selles võetakse piisaval määral arvesse ühe või mitme sihtriigi või -piirkonna ja sihtrühmade ning lõplike toetusesaajate vajadusi ja piiranguid asjakohasel ajal. Arvesse võetakse asjaomaste vähemate võimalustega osalejate vajadusi. • **ELi väärtused**: projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu.

	• **Eesmärgid**: need on selgelt kindlaks määratud, ning konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, realistlikud ja tähtajalised (SMART). Need on seotud küsimustega, mis on olulised osalevatele organisatsioonidele (kooskõlas sihtrühma kuuluvate kõrgkoolide ajakohastamise, arendamise ja rahvusvahelistumise strateegiaga) ning rahastamiskõlblike programmiväliste kolmandate riikide kõrghariduse arendamise strateegiate seisukohast. • **ELi lisaväärtus**: projektitaotluses on näidatud, et sarnaseid tulemusi ei ole võimalik saavutada ELi liimesriikide või programmiga liitunud kolmandate riikide kõrgkoolide koostööta ja liidu rahaliste vahenditeta. **Eeskätt 2. tegevussuuna puhul:** • projektitaotluses on esitatud selge analüüs selle kohta, kuidas sekkumisvaldkond vastab asjaomase piirkonna sotsiaal-majandusliku kasvu ja autonoomia prioriteetidele, ning selles keskendutakse kindlakstehtud sekkumisvaldkonnas uuenduslikele elementidele ja tipptasemel meetoditele ja töövõtetele. • 5a., 6., 8a., 9., 10. ja 11. piirkonna puhul peetakse väga asjakohaseks projektitaotlusi, milles käsitletakse strateegiaga „Global Gateway“ seotud prioriteetseid valdkondi. **Eeskätt 3. tegevussuuna puhul:** • projektitaotluses keskendutakse kõrgharidussüsteemi(de) reformidele ja ajakohastamisele kooskõlas sihtrühma kuuluvate programmiväliste kolmandate riikide arengustrateegiatega. • NB! Piirkondade 5a, 6, 8a, 9, 10 ja 11 puhul käsitletakse projektitaotluses kindlaks määratud prioriteetseid valdkondi[419]. Kui projektitaotlus ei vasta nimetatud piirkondade puhul neile prioriteetsetele valdkondadele, ei saavuta see asjakohasuse kriteeriumi puhul minimaalset punktisummat.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	• **Sidusus:** projekti üldise ülesehitusega on tagatud projekti eesmärkide, metoodika ning kavandatava tegevuse ja eelarve kokkusobivus. Projektitaotlus sisaldab ühtset ja laiaulatuslikku valikut sobivatest tegevustest, mis võimaldavad täita kindlakstehtud vajadusi ja saavutada oodatavaid tulemusi. • **Metoodika**: sekkumisloogika on hea kvaliteediga, kavandatud väljundid ja tulemused on sidusad ja teostatavad ning selgelt on kindlaks tehtud põhieeldused ja -riskid. Projektitaotlus (st objektiivselt kontrollitavate näitajate valik, andmete kättesaadavus, lähteandmed, sihtväärtused jms) vastab ülesehituselt ja sisult nõuetele. • **Töökava**: töökava kvaliteet ja tulemuslikkus, sh ulatus, mil määral vastavad tööpakettidele ettenähtud ressursid asjaomastele eesmärkidele ja oodatavatele tulemustele; ressursside ja oodatavate tulemuste seos on paigas ning töökava on realistlik ja hõlmab põhjalikult kindlaks määratud tegevust, tähtaegu, tulemusi ja vahe-eesmärke. • **Eelarve**: projektitaotlus on kulutõhus ning ette on nähtud projekti edukaks elluviimiseks vajalikud rahalised vahendid.

[419] https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/erasmus-global-gateway-priorities_en

	• **Kvaliteedikontroll**: kontrollimeetmete (pidev kvaliteedi hindamine, vastastikune eksperdihinnang, võrdlusanalüüsid, leevendusmeetmed jne) ja kvaliteedinäitajatega on tagatud projekti elluviimise hea kvaliteet. • **Keskkonnakestlikkus**: projekti kavandamisel on silmas peetud keskkonnahoidlikkust ning projekti eri etappides on rakendatud keskkonnakestlikke tavasid (nt keskkonnakestlik reisimine).
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	• **Juhtimine**: projektitaotluses on ette nähtud põhjalik juhtimiskord. Tähtajad, juhtimisstruktuurid, koostöökord ja vastutusalad on selgelt kindlaks määratud ning realistlikud. • **Koosseis**: partnerlusse on kaasatud sobiv kooslus organisatsioonidest, kellel on projektitaotluses kirjeldatud eesmärkide saavutamiseks ja tegevussuuna erisuste seisukohast vajalik pädevus. Projektitaotlus hõlmab kõige asjakohasemat ja mitmekesisemat mitteakadeemiliste partnerite ringi. 2. piirkonna riikide puhul: 1. ja 2. tegevussuuna puhul eelistatakse projekte, milles osalevad kõrgkoolid, mis asuvad muudes linnades kui pealinnad ja/või maapiirkondades ja/või äärepoolsemates piirkondades. 5a., 6., 7a. ja 8a. piirkonna riikide puhul: 1. ja 2. tegevussuuna puhul eelistatakse projekte, milles osalevad kõrgkoolid või organisatsioonid vähim arenenud riikidest. • **Ülesanded**: rollid ja ülesanded on määratud iga partneri konkreetset oskusteavet, profiili ja kogemustebaasi arvestades ning need on asjakohased. • **Koostöö**: projektitaotluses on kavandatud tõhusad mehhanismid, et tagada partnerorganisatsioonide ja muude asjakohaste sidusrühmade sujuv koostöö, teabevahetus ja konfliktide lahendamine. • **Pühendumus**: projekti partnerite panus on märkimisväärne, asjakohane ja vastastikku täiendav. Projektitaotluses on kirjeldatud partnerite, eelkõige programmivälistest kolmandatest riikidest pärit partnerite osalust, pühendumust ja vastutust projekti erieesmärkide ja tulemuste puhul. **Eeskätt 2. tegevussuuna puhul:** • projektitaotlus hõlmab asjaomaseid mitteakadeemilisi organisatsioone ja sidusrühmi, kes annavad uuendusliku lisaväärtuse projekti eesmärkide saavutamisel. Selliste projektitaotluste puhul, mille eesmärk on toetada väärtusahelaid peamistes prioriteetsetes investeerimisvaldkondades riiklikul või piirkondlikul tasandil, on erasektor partnerlusse kaasatud ja osaleb selgelt kõikidel vajalikel tasanditel. **Eeskätt 3. tegevussuuna puhul:** • projektitaotluses on näidatud, et meetme juhtimisse ja rakendamisse on tugevalt kaasatud riikide pädevad asutused kõrghariduse valdkonnas. • Kui see on asjakohane, on projektitaotlusesse kaasatud mitteakadeemilised sidusrühmad (nt ettevõtjad ja tööstus), kes täiendavad kavandatud eesmärke ja tegevusi oskuste ja tööturu vaatenurgaga.
Kestlikkus, mõju ja oodatavate tulemuste levitamine (maksimaalne punktisumma: 20)	• **Tulemuste kasutamine**: projektitaotluses on kirjeldatud, kuidas partnerid ja muud sidusrühmad projekti tulemusi kasutavad, kuidas tagatakse mitmekordistav mõju (st võimalus korrata ja laiendada meetme tulemusi sektori ning ka kohalikul/piirkondlikul/riigi või rahvusvahelisel tasandil); ette on nähtud vahendid tulemuste kasutamise määra mõõtmiseks projekti rahastamise kestel ja pärast seda.

	• **Kommunikatsioon ja tulemuste levitamine**: projektitaotluses on esitatud selge ja tõhus teavituskava ja tulemuste levitamise strateegia ning selles on kirjeldatud sobivaid tegevusi (koos ajakavaga), vahendeid ja kanaleid selleks, et projekti tulemused ja projektist saadav kasu jõuaks nii projekti rahastamise kestel kui ka pärast selle lõppu tõhusalt kõigi asjaomaste sidusrühmadeni ja projektis mitteosalevate sihtrühmadeni asjaomastele sidusrühmadele suunatud teavitustegevuse kaudu. • **Mõju**: projektitaotlusega tagatakse käegakatsutav mõju sihtrühmadele ja asjaomastele sidusrühmadele kohalikul, riigi või piirkondlikul tasandil. See hõlmab meetmeid ning ka eesmärke ja näitajaid, et jälgida edusamme ja hinnata oodatavat (nii lühi- kui ka pikaajalist) mõju üksikisiku, asutuse ja süsteemi tasandil. • **Kestlikkus**: projektitaotluses on selgitatud, kuidas tagatakse projekti tulemuste kestlikkus rahalises mõttes (pärast projekti rahastamise lõppu) ja asutuse tasandil (tegevuste ja teenuste jätkuvus) ning kuidas tagatakse vastutus kohalikul tasandil ja (kui see on asjakohane) kuidas erasektor kaasatakse projekti rahastamise ajal ja pärast selle lõppu. **Eeskätt 1. tegevussuuna puhul:** • projektiga tagatakse järjepidev ja jätkusuutlik lahendus selleks, et kõrvaldada takistused vähemate võimalustega üliõpilaste/töötajate puhul ja suurendada nende juurdepääsu kõrgkoolide pakutavatele õpivõimalustele ja ressurssidele. • Projektiga tõenäoliselt suurendatakse programmiväliste kolmandate riikide asutuste suutlikkust teha rahvusvahelist koostööd. **Eeskätt 2. tegevussuuna puhul:** • projektiga tagatakse oluline mõju programmiväliste kolmandate riikide asutustele, eelkõige innovatsioonisuutlikkuse suurendamise ja valitsemistava ajakohastamise abil ning avatusega laiemale ühiskonnale, tööturule ja kogu maailmale. • Projektitaotluses on selgelt näidatud, et projektil on potentsiaali avaldada laiemat mõju ühiskonnale ja/või majandussektorile. **Eeskätt 3. tegevussuuna puhul:** • projektitaotluses on selgelt kirjeldatud, kuidas projekti tulemused viivad kõrghariduspoliitika reformide või kõrgharidussüsteemide ajakohastamiseni. • 5a., 6., 8a., 9., 10. ja 11. piirkonna puhul on projektitaotluses kirjeldatud, kuidas projekti tulemused soodustavad kõrgkoolide ja kõrgharidussektori kestlikku kaasamist asjakohasesse Global Gateway prioriteetsesse valdkonda.

Projektid võivad koguda kuni 100 punkti. Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 60 punkti (võimalikust 100 punktist). Peale selle peavad projektid koguma iga eespool nimetatud toetuse määramise kriteeriumi puhul vähemalt poole maksimumpunktidest (st kriteeriumide „projekti asjakohasus“ ning „projekti ülesehituse ja elluviimise kvaliteet“ puhul vähemalt 15 punkti ning kriteeriumide ning „partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ ja „mõju“ puhul vähemalt 10 punkti).

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

Seejärel järjestatakse projektitaotlused piirkondade ja tegevussuundade kaupa kahanevas järjekorras.

2. etapp

Teises etapis konsulteeritakse hindamiskomisjoni poolt rahastamiseks esitatud projektitaotluste (ja reservnimekirja) asjus asjaomases rahastamiskõlblikus programmivälises kolmandas riigis paikneva ELi delegatsiooniga (rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides paiknevate ELi delegatsioonidega).

Ainult ELi delegatsiooni(de)ga peetud konsultatsiooni edukalt läbinud projektid võivad saada ELi rahastuse piirkonna kohta saadaoleva eelarve piires.

LISATEAVE

Taotluse heakskiitmine ei tähenda kohustust pakkuda rahastamist taotletud mahus. Taotletud summat võidakse vähendada meetme tegevussuundade suhtes kohaldatavate finantseeskirjade ja hindamistulemuste alusel.

Üldjuhul, kuid võttes arvesse riikide ja Euroopa õigusraamistikes kehtestatud piiranguid, tuleb tulemused teha kättesaadavaks avatud õppematerjalidena ning samuti asjaomastel kutsealastel, valdkondlikel või pädevate asutuste platvormidel. Projektitaotluses kirjeldatakse, kuidas loodavad andmed, materjalid, dokumendid ning audiovisuaalsed ja sotsiaalmeedia väljundid tehakse avatud litsentside kaudu vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Lisaks tuleks arvesse võtta ka järgmisi aspekte.

1. **Partnerasutuste panus projekti**

Kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise projekti õnnestumiseks tuleb tagada kõigi partnerasutuste, eeskätt programmivälistes kolmandates riikides asuvate partnerasutuste tugev osalus. Kui partnerasutused kaasatakse projektitaotluse koostamisse, saavad nad võtta vastutuse projekti tulemuste saavutamise ja projekti kestlikkuse eest. Kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise projektidesse võib kaasata liitunud partnereid, kes aitavad projektis täita konkreetseid ülesandeid / ellu viia tegevust või toetavad projekti tulemuste levitamist ja kestlikkust. Lepinguliste küsimuste haldamise seisukohast ei käsitata liitunud partnereid partnerluse osana ning nad ei saa rahastust.

2. **Vajaduste analüüs**

Kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise projektitaotluse koostamisel tuleb esimese olulise etapina hinnata vajadusi. Vajadusi tuleb hinnata selleks, et teha kindlaks parandamist vajavad valdkonnad/erialad ning nende puuduste põhjused. See omakorda võimaldab kavandada asjakohased sekkumismeetmed puuduste kõrvaldamiseks ning seeläbi suurendada kõrgkooli suutlikkust.

3. **Rakendamine ja järelevalve**

Kui vajaduste analüüs on tehtud, saab koostada rakenduskava, et tegeleda kindlakstehtud puudustega.

Arvesse tuleks võtta järgmisi põhielemente.

- **Õppekavade ajakohastamine/väljatöötamine.** Õppekava väljatöötamise projektide puhul eeldatakse, et need hõlmavad õppejõudude koolitust ning et neis käsitletakse selliseid küsimusi nagu kvaliteeditagamine ja kõrgkooli lõpetanute tööalane konkurentsivõime seoste kaudu tööturuga. Õppekavad peavad saama enne projekti rahastamisperioodi lõppu ametliku akrediteeringu ja/või loa. Uute või ajakohastatud kursuste õpetamine peab algama projekti elluviimise kestel piisava arvu üliõpilaste ja ümberkoolitatud õpetajatega ning see peab toimuma

projekti kestusest vähemalt kolmandiku vältel. Õppekava reformimise projektide raames pakutava koolituse puhul võib sihtrühm olla ka haldustöötajad, nagu raamatukogu-, labori- ja IT-töötajad. Projektide raames on tungivalt soovitatav lõimida ajakohastatud õppekavadesse üliõpilaste õppepraktika ettevõtetes. Õppepraktika peab olema vajalike oskuste omandamiseks sobiva kestusega.

- Üliõpilaste kaasamine. Projektides tuleks ette näha üliõpilaste kaasamine (nt uute õppekavade väljatöötamisse), mis ei piirdu vaid projekti katseetapiga.
- **Töötajate ja üliõpilaste õpiränne.** Õpirändetegevus peab olema suunatud peamiselt programmiväliste kolmandate riikide üliõpilastele ja töötajatele: töötajad (nt juhid, teadlased, haridustehnoloogid, tehnilised ja haldustöötajad), kes töötavad toetust saavates asutustes töölepingu alusel ning osalevad projektis; ühesse toetust saavasse õppeasutusse immatrikuleeritud üliõpilased (lühitsükkel, esimene õppetsükkel (bakalaureus või sellega võrdsustatud haridus), teine õppetsükkel (magister või sellega võrdsustatud haridus) või kolmas õppetsükkel (doktoriõpe)). Üliõpilaste õpiränne ELi riikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide vahel ei ole rahastamiskõlblik. Õpiränne peab olema piisava kestusega, et võimaldada õpet ja vajalike oskuste omandamist kooskõlas projekti eesmärkidega, ega tohiks tavaliselt olla lühem kui üks nädal. Füüsilist õpirännet on soovitatav kombineerida virtuaalse õpirändega, et valmistada füüsilist õpirännet ette, seda toetada ning võtta järelmeetmeid. Samuti saab virtuaalset õpirännet korraldada selleks, et jõuda erivajaduste või vähemate võimalustega isikuteni ja aidata neil üle saada takistustest, mis on seotud füüsilise õpirändega.
- Selleks et kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise projektiga oleks võimalik saavutada oodatavaid tulemusi ja mõju, mis ei piirdu vaid partnerluse endaga, peab projekti lahutamatu osa olema **kvaliteedi tagamine**. Ette tuleb näha kvaliteedikontrollimeetmed, sh näitajad ja võrdlusalused, mis võimaldavad tagada, et projekt viiakse ellu kvaliteetselt, õigeaegselt ja kulutõhusalt.
- **Konsortsiumikokkulepe**. Praktilistel ja õiguslikel põhjustel on tungivalt soovitatav kehtestada konsortsiumi liikmete vaheline sisekord, mis võimaldaks toime tulla erakorraliste või ettenägematute asjaoludega. Konsortsiumi liikmed võiksid selle sõlmida projekti alguses.
- Seadmed. Rahastamiskõlbliku kuluna käsitatakse üksnes selliste seadmete ostukulu, mis on otseselt vajalikud projekti eesmärkide saavutamiseks ning soetatakse hiljemalt 12 kuu jooksul enne projekti lõppu. Seadmed on ette nähtud üksnes partnerluses osalevatele programmiväliste kolmandate riikide kõrgkoolidele ning need peavad olema kantud selle kõrgkooli ametlikku inventarinimekirja, kelle jaoks need osteti.
- **Mõju ja kestlikkus.** Kõrghariduse valdkonna suutlikkuse suurendamise projektidelt oodatakse pikaajalist struktuurilist mõju rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides. Projektitaotlustes tuleb kirjeldada oodatavat mõju vajaduse korral kolmel tasandil (üksikisiku, asutuse ja süsteemi tasandil) ning meetodeid ja vahendeid mõju hindamiseks.
- **Keskkonnahoidlik elluviimine**. Projekti tegevuse elluviimisel, sealhulgas projekti juhtimisel tuleks järgida keskkonnahoidlikke tavasid.
- **Avatud juurdepääs**. Projektitaotlusega tuleks tagada, et koostatavad materjalid, dokumendid ja meediasisu tehakse avatud litsentside kaudu vabalt ja ilma ebaproportsionaalsete piiranguteta kättesaadavaks ning neid levitatakse.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. Taotlejale tehtava kindlasummalise toetuse suurus määratakse iga toetuse puhul kindlaks vastavalt taotleja kavandatava meetme eelarveprognoosile. Toetust andev asutus võtab iga toetuse kindlasummalise makse kindlaksmääramisel arvesse projektitaotlust, hindamise tulemust, 90 % rahastamismäära ning toetuse maksimumsummat.

ELi toetused projekti kohta on järgmised:

- **1. tegevussuund** – parem juurdepääs koostöövõimalustele kõrghariduse valdkonnas: 200 000–400 000 eurot projekti kohta.

- **2. tegevussuund** – partnerlused kõrghariduse ümberkujundamiseks: 400 000–800 000 eurot projekti kohta. Palestiina digitaalse kõrghariduse ökosüsteemi toetamine: kuni 2 000 000 eurot ainsale väljavalitud projektile.

- **3. tegevussuund** – struktuurireformide projektid: 600 000–1 000 000 eurot projekti kohta.

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid.

- Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui toetusesaajad vajalikuks peavad ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks (nt eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise, kvaliteedi tagamise, seadmete jms jaoks).

- Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi / oodatavaid tulemusi.

- Taotlejad peavad taotluses märkima hinnangulised kulud iga tööpaketi kohta (ning iga tööpaketi puhul märkima, kui suure osa rahalistest vahenditest iga toetusesaaja ja seotud üksus saab).

- Kirjeldatavad kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (nt teabe levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud) kulusid.

- Seadmete kulud peaksid moodustama maksimaalselt 35 % antavast ELi toetusest ja ELi toetus katab 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

- Alltöövõtt peaks moodustama maksimaalselt 10 % antavast ELi toetusest.

- Rahalise toetuse andmine kolmandatele isikutele ei ole lubatud.

- Projektis osalevate vabatahtlikega seotud kulude katmine on lubatud. Need peavad olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses vabatahtlikega seotud ühikuhindade kohta[420].

- VKEdega seotud ühikuhindade katmine ei ole lubatud.

Projektitaotlusi hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluste kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes. Erilist tähelepanu pööratakse projektitaotluse üldisele kvaliteedile ja mõõdetavate eesmärkide olemasolule.

Täpsem teave on esitatud C osas „Finantstingimustele vastavuse kontrollimine“ ning toetuslepingu näidises, mis on avaldatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home

420 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-volunteers_en.pdf.

SUUTLIKKUSE SUURENDAMINE KUTSEHARIDUSE JA -ÕPPE VALDKONNAS

selle meetmega toetatakse rahvusvahelisi koostööprojekte, mis põhinevad ELi liikmesriikides või programmiga liitunud ja programmivälistes kolmandates riikides spordivaldkonnas tegutsevate organisatsioonide mitmepoolsel partnerlusel. Projektide eesmärk on parandada kutseharidus- ja -õppeasutuste ning -süsteemide asjakohasust, juurdepääsetavust ja kohanemisvõimet programmivälistes kolmandates riikides, et soodustada sotsiaal-majanduslikku arengut.

Korraldades ühisalgatusi, mis soodustavad koostööd maailma eri piirkondade vahel, on selle meetme eesmärk suurendada kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste suutlikkust – eriti haldamise, juhtimise, kaasamise, kvaliteedi tagamise ja innovatsiooni valdkonnas- et nad oleksid paremini valmis suhtlema erasektor/ettevõtete/äriühingutega, eesmärgiga uurida töövõimalusi ning ühiselt arendada reageerivaid sekkumisi kutsehariduse ja -õppe valdkonnas. Rahvusvahelised partnerlused peaksid aitama parandada kutsehariduse ja -õppe kvaliteeti programmivälistes kolmandates riikides, tugevdades eelkõige kutsehariduse ja -õppe valdkonna töötajate ja õpetajate suutlikkust ning tugevdades sidet kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste ja tööturu vahel.

Kava kohaselt peaksid kutsehariduse ja -õppe valdkonna suutlikkuse suurendamise projektid aitama saavutada laiemaid poliitikaeesmärke, mida Euroopa Komisjoni ja programmiväliste kolmandate riikide või asjaomase piirkonna vahel taotletakse, sh Global Gateway algatuse investeerimispaketid, laienemiskava, talendipartnerluste ja talendireservi arendamine, nagu on sätestatud komisjoni 2022. aasta aprilli teatises „Oskustööliste ja andekate inimeste meelitamine ELi“[421].

MEETME EESMÄRGID

Konkreetsemalt on meetme eesmärk:

- suurendada kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste suutlikkust tugevdada koostööd kutsehariduse ja -õppe valdkonna avaliku ja erasektori sidusrühmade vahel, et tagada nõudlusele orienteeritud ja võimalustest lähtuvad sekkumised kutsehariduse ja -õppe valdkonnas;
- parandada kutsehariduse ja -õppe kvaliteeti ning reageerimist sotsiaal-majanduslikele võimalustele ja sotsiaalsetele muudatustele, et suurendada oskuste pakkumise vastavus tööturu vajadustele;
- viia kutsehariduse ja -õppe pakkumine vastavusse kohalike, piirkondlike ja riiklike arengustrateegiatega.

TEEMAVALDKONNAD

Kutsehariduse ja -õppe suutlikkuse suurendamine hõlmab muu hulgas alljärgnevad teemavaldkondi. Projektitaotluses tuleks keskenduda ühele või mitmele alljärgnevale teemale:

- töölõppimine (noored ja/või täiskasvanud);
- kvaliteedi tagamise mehhanismid;
- kutsehariduse ja -õppe õpetajate/koolitajate kutsealane areng;
- võtmepädevused, sealhulgas ettevõtlikkus ja kodanikupädevus;
- avaliku ja erasektori dialoog ja partnerlused kutsehariduse ja -õppe valdkonnas;
- innovatsioon kutsehariduse ja -õppe valdkonnas;
- rohe- ja digipöördeks vajalikud rohe- ja digioskused;
- MATI[422] kutsehariduses ja -õppes vastavalt tööturu vajadustele;
- oskuste vastavusse viimine praeguste ja tulevaste töövõimalustega, mis on kooskõlas allpool nimetatud piirkondlike prioriteetidega;
- õppekavade ja koolitusmoodulite väljatöötamine.

Lisaks võivad taotlejad keskenduda teemavaldkondadele, mida ei ole eespool loetletud. Sel juhul tuleb tõendada, et need teemavaldkonnad on iseäranis olulised konkursikutse eesmärkide ja kindlakstehtud vajaduste täitmiseks.

[421] eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0657

[422] Matemaatika, teadus, tehnoloogia, inseneeria.

TEGEVUS

Kogu kavandatav tegevus peab olema otseselt seotud meetme eesmärkide ja teemavaldkondadega, st see peab vastama ühele või mitmele eespool loetletud teemavaldkonnale; tegevust tuleb üksikasjalikult kirjeldada kogu rakendusperioodi hõlmavas projektikirjelduses.

Meetme rahvusvahelist ja ülemaailmset mõõdet arvestades tuleb projekti tegevustes keskenduda kutsehariduse ja -õppe valdkonnas tegutsevate organisatsioonide suutlikkuse suurendamisele peamiselt nendes meetmega hõlmatud programmivälistes kolmandates riikides.

Rahastatavates projektides on võimalik lõimida mitmesuguseid koostöö-, teabevahetus- ja muid tegevusi, sealhulgas näiteks:

- võrgustike loomine ja arendamine ning heade tavade vahetamine programmivälistes kolmandates riikides kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste ning ELi liikmesriikides või programmiga liitunud kolmandates riikides kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste vahel;
- vahendite, programmide ja muude materjalide väljatöötamine, et suurendada programmiväliste kolmandate riikide asutuste suutlikkust (praktikakavad, koolitusprogrammid ning vahendid kutsehariduse ja -õppe õpiväljundite hindamiseks ja valideerimiseks, osalevate asutuste individuaalsed tegevuskavad, kutsesuunitluse ja -nõustamise ning juhendamise meetodid jms);
- mehhanismide loomine, et kaasata erasektorit nii õppekavade väljatöötamisse kui ka elluviimisse ning pakkuda kutsehariduses ja -õppes osalejatele kvaliteetseid töölõppimise kogemusi;
- pedagoogiliste lähenemisviiside, õpetamis- ja koolitusmaterjalide ning -meetodite väljatöötamine ja edasiandmine, sealhulgas töölõppimine, virtuaalne õpiränne, avatud õppematerjalid ja IKT võimaluste parem ärakasutamine;
- rahvusvahelise (virtuaalse) vahetustegevuse kavandamine ja korraldamine peamiselt töötajatele (sh õpetajad ja teised, mitteõpetavad töötajad, nt koolijuhid, juhatajad, nõustajad, nõunikud jne).

Kui kavandatakse õppijate ja töötajate õpirännet, peaks see tegevus otseselt toetama projekti eesmärkide täitmist ning olema tihedalt lõimitud projekti üldisse loogilisse raamistikku.

Kavandatav tegevus peaks andma lisaväärtust ja aitama otseselt kaasa projekti tulemuste saavutamisele.

PIIRKONDLIKUD PRIORITEEDID

Olemasolev eelarve on jagatud maailma eri piirkondade vahel (st Lääne-Balkani riigid, idanaabruse riigid, Vahemere lõunapiirkonna riigid, Sahara-tagune Aafrika, Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkond) ning iga eelarvepaketi suurus on erinev. Projektitaotlused järjestatakse piirkondade kaupa (vt allpool tegevussuuna tunnuse järgi) vastavalt konkreetsele eelarvepaketile.

Lisateave igas eelarvepaketis saadaolevate summade kohta avaldatakse ELi rahastamis- ja hankeportaalis.

ELi tasandil on kindlaks määratud mitu geograafilise tasakaalu ja erieesmärkidega seotud prioriteeti. Peale selle julgustatakse organisatsioone tegema koostööd partneritega vaeseimatest ja vähim arenenud programmivälistest kolmandatest riikidest.

Selle meetme puhul on kindlaks määratud alljärgnevad piirkondlikud prioriteedid.

Kui taotlus hõlmab ühte või mitut Euroopa Koolitusfondi (ETF) partnerriiki, tuleks projektitaotluses esitada tõendid selle kohta, et järgitakse ETFi soovitusi, mis on sõnastatud Torino protsessi[423] kättesaadavates ja asjakohastes riigipõhistes aruannetes[424].

Lääne-Balkani riigid

- Prioriteetseks peetakse projekte, mis aitavad saavutada selle piirkonna majandus- ja investeerimiskava[425,,] ning kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide reformikavade[426] eesmärke ja/või täita Euroopa Koolitusfondi soovitusi Torino protsessi raames (vt eespool);
- eelistatakse õppijate (üliõpilased) ja töötajate (õpetajad, koolitajad, direktorid, juhid jne) õpirände projekte.

Idanaabruse riigid

- Prioriteetseks peetakse projekte, mis aitavad saavutada Moldova majandus- ja investeerimiskava,[427], Moldova majanduskasvu kava ja reformikava[428] ning Ukraina rahastu[429] eesmärke ja/või täita Euroopa Koolitusfondi soovitusi Torino protsessi raames (vt eespool).

Vahemere lõunapiirkonna riigid

- Prioriteetseks peetakse projekte, mis aitavad saavutada selle piirkonna majandus- ja investeerimiskava[430] ning Vahemere piirkonna leppe[431] eesmärke ja/või täita Euroopa Koolitusfondi soovitusi Torino protsessi raames (vt eespool).

Sahara-tagune Aafrika

- Prioriteetsena käsitatakse vähim arenenud riike; erilist tähelepanu pööratakse ka rändeküsimustes prioriteetsetele riikidele; ühelegi riigile ei eraldata enam kui 8 % piirkonna jaoks ette nähtud eelarvest;
- prioriteetseks peetakse projekte, mis käsitlevad vähemalt ühte strateegia „Global Gateway“ prioriteeti Sahara-taguses Aafrikas (kas riigi- või piirkonnapõhist)[432];
- prioriteetseks peetakse projekte, mis aitavad edendada avaliku ja erasektori dialoogi ning tõhusat koostööd kutseharidus- ja -õppeasutuste ja erasektori vahel ning vastavad tööturu vajadustele.

Ladina-Ameerika

- Prioriteetseks peetakse piirkondlikke projekte (projektid, kus osaleb enam kui üks rahastamiskõlblik programmiväline kolmas riik) või väikese või keskmisest suurema sissetulekuga riikides ellu viidavaid projekte;

---

[423] Torino protsess on osalusprotsess, mille tulemusena tehakse tõenduspõhine analüüs riigi kutsehariduse ja -õppe poliitika kohta. 2010. aastal kasutusele võetud ja iga kahe aasta tagant läbiviidav Torino protsess annab ülevaate ETFi partnerriikide kutsehariduse ja -õppe süsteemide arengust, tehtud edusammudest ja tulevikuprioriteetidest.

[424] https://www.etf.europa.eu/et/publications-and-resources/publications/trp-assessment-reports

[425] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_1811https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/30108255-efa8-4274-962a-c24faee32734_en?filename=communication_on_wb_economic_and_investment_plan_october_2020_en.pdf

[426] https://enlargement.ec.europa.eu/commission-implementing-decision-approving-reform-agendas-and-multiannual-work-programme-under_et

[427] https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/swd_2021_186_f1_joint_staff_working_paper_en_v2_p1_1356457_0.pdf (1. lisa sisaldab majandus- ja investeerimiskava).

[428] https://enlargement.ec.europa.eu/growth-plan-moldova-commission-proposal_et

[429] Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määruse (EL) 2024/792 (millega luuakse Ukraina rahastu) artikkel 3: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400792.

[430] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/joint-staff-working-document-renewed-partnership-southern-neighbourhood-economic-and-investment-plan_en

[431] https://north-africa-middle-east-gulf.ec.europa.eu/joint-communication-pact-mediterranean_et

[432] https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/erasmus-global-gateway-priorities_en

- prioriteetseks peetakse projekte, mis käsitlevad vähemalt ühte strateegiaga „Global Gateway“ seotud prioriteeti Ladina-Ameerikas (kas riigi- või piirkonnapõhist)[433];
- prioriteetseks peetakse projekte, mis aitavad edendada avaliku ja erasektori dialoogi ning tõhusat koostööd kutseharidus- ja -õppeasutuste ja erasektori vahel ning vastavad tööturu vajadustele.

Kariibi mere piirkond

- Prioriteetseks peetakse piirkondlikke projekte (projektid, kus osaleb enam kui üks rahastamiskõlblik programmiväline kolmas riik) või vähim arenenud ning väikese või keskmisest suurema sissetulekuga riikides ellu viidavaid projekte;
- prioriteetseks peetakse projekte, mis käsitlevad vähemalt ühte strateegia „Global Gateway“ prioriteeti Kariibi mere piirkonnas (kas riigi- või piirkonnapõhist)[434];
- prioriteetseks peetakse projekte, mis aitavad edendada avaliku ja erasektori dialoogi ning tõhusat koostööd kutseharidus- ja -õppeasutuste ja erasektori vahel ning vastavad tööturu vajadustele.

Kui projektidega käsitletakse ülaltoodud piirkondlikke prioriteete, tuleb näidata, kuidas ja mil määral neid käsitletakse.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Kutsehariduse ja -õppe valdkonna suutlikkuse suurendamise projekt koosneb neljast etapist:

- projektiidee kindlaksmääramine ja algatamine;
- projekti ettevalmistamine, väljatöötamine ja kavandamine;
- projekti elluviimine ja tegevuste jälgimine;
- projekti läbivaatamine ja mõju hindamine.

Osalevad organisatsioonid ja tegevustesse kaasatud osalejad peaksid kaasa lööma kõigis nimetatud etappides, et seeläbi saadud kogemustest õppida.

- **Projektiidee kindlaksmääramine ja algatamine:**

  tehke kindlaks probleem, vajadus või võimalus, mida saaksite projektiidees konkursikutse alusel käsitleda; tehke kindlaks peamised tegevused ja tulemused, mida võiks projektist oodata; nimetage asjaomased sidusrühmad ja võimalikud partnerid; sõnastage projekti eesmärk (eesmärgid); tagage projekti kooskõla osalevate organisatsioonide strateegiliste eesmärkidega; tehke esialgsed plaanid, et anda projektile hoog sisse, koostage järgmisse etappi liikumiseks vajaminev teave jne.

- **Ettevalmistamine, väljatöötamine ja kavandamine:**

  määrake kindlaks projekti maht ja asjakohane lähenemisviis; kirjeldage selgelt metoodikat, mida kavatsete rakendada projekti eesmärkide ja tegevuste kooskõla tagamiseks; määrake kindlaks asjaomaste ülesannete täitmise ajakava; koostage vajalike ressursside prognoos ja täpsustage projekti, nt vajaduste hinnanguga; määrake kindlaks kindlad (konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, realistlikud ja tähtajalised) eesmärgid ja mõjunäitajad; tehke kindlaks projekti- ja õpiväljundid; töötage välja tööprogramm, määrake kindlaks tegevuse vormid, oodatav mõju ja prognoositav kogueelarve; koostage projekti elluviimise kava ning mõistlik ja realistlik teabevahetuskava, k.a projekti juhtimise, seire, kvaliteedikontrolli, aruandluse ja tulemuste levitamisega seotud strateegilised küsimused; määrake kindlaks kavandatava tegevuse praktiline kord ja sihtrühm(ad); sõlmige kokkulepped partneritega, koostage projektitaotlus jne.

- **Elluviimine ja tegevuste jälgimine:**

[433] https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/erasmus-global-gateway-priorities_en

[434] https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/erasmus-global-gateway-priorities_en

viige projekt kooskõlas kavaga ellu, täites aruandluse ja teabevahetusega seotud nõudeid; jälgige tegevuste kulgu ja hinnake projekti tulemuslikkust vastavalt projektikavadele; tehke kindlaks ja võtke parandusmeetmed, et tegeleda projektikava kõrvalekallete, probleemide ja riskidega; selgitage välja kindlaksmääratud kvaliteedikriteeriumidele mittevastavad valdkonnad, võtke parandusmeetmeid jne.

- **Läbivaatamine ja mõju hindamine:**

  projekti tulemuslikkuse hindamisel tuleb lähtuda selle eesmärkidest ja rakenduskavadest; hinnatakse tegevusi ja nende eri tasanditel avalduvat mõju ning seda, kuidas projekti tulemusi on jagatud ja kasutatud jne.

Peale selle oodatakse projektidelt (kui see on asjakohane), et:

- projekti lõimitakse pikaajaline tegevuskava tulemuste järkjärguliseks kasutuselevõtuks pärast projekti lõppu (jätkuva partnerluse kaudu), sealhulgas meetmed laiendamiseks ja rahalise jätkusuutlikkuse tagamiseks;
- projektis tagatakse tulemuste asjakohane nähtavus ja levitamine riikidevahelisel, riigi ja/või piirkondlikul tasandil ja koostöös asjaomaste partneritega.

Horisontaalsed aspektid, mida projekti kavandamisel arvesse võtta

Lisaks ametlike kriteeriumide täitmisele ja kestliku koostöökorra kokkuleppimisele kõigi projektipartneritega tasub arvesse võtta alljärgnevaid kaalutlusi, et suurendada suutlikkuse suurendamise projektide mõju ja nende elluviimise kvaliteeti projekti eri etappides.

Taotlejaid innustatakse suutlikkuse suurendamise projektide kavandamisel neid võimalusi ja mõõtmeid arvesse võtma.

- **Kaasamine ja mitmekesisus**

  Programmiga toetatakse projekte, mille raames edendatakse sotsiaalset kaasatust ja püütakse paremini jõuda vähemate võimalustega isikuteni, sealhulgas puudega ja sisserändaja taustaga inimesed, samuti maapiirkondades ja äärepoolsetes piirkondades elavad inimesed ning inimesed, kes seisavad silmitsi sotsiaal-majanduslike raskuste või muud liiki probleemidega, mis põhjustavad diskrimineerimist (soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel).

  Nende projektidega aidatakse lahendada probleeme, mis takistavad kõnealustel rühmadel programmi alusel pakutavaid võimalusi kasutamast, samuti aidatakse luua kaasavaid keskkondi, mis soodustavad võrdseid võimalusi ja võrdõiguslikkust ning vastavad laiema kogukonna vajadustele.

- **Keskkonnakestlikkus**

  Programmiga toetatakse teadlikkuse suurendamist keskkonna ja kliimamuutustega seotud küsimustest.

  Projektides tuleks arendada pädevust mitmesugustes kestlikkuse seisukohalt asjakohastes sektorites ning valdkondlike roheoskuste strateegiaid ja metoodikaid, samuti tulevikku suunatud õppekavasid, mis vastavad paremini üksikisikute vajadustele.

  Programmiga toetatakse ka selliste uuenduslike tavade katsetamist, mille eesmärk on valmistada õppijaid ning kutseharidust ja -õpet pakkuvaid asutusi ette ellu viima muutusi (hoidma kokku ressursse, vähendama energiatarbimist ja jäätmeteket, kompenseerima CO_2 jalajälge ja heidet, tegema kestlikke valikuid seoses toitumise ja õpirändega jne).

- **Digitaalne mõõde**

  Programmiga toetatakse põhi- ja keskhariduse ning kutsehariduse ja -õppe digipöörde kavasid. Sellega edendatakse digitehnoloogia otstarbekat kasutamist.

  See hõlmab tegevust, mille abil arendatakse digipedagoogikat ja oskusteavet seoses digivahendite (sh juurdepääsetavad ja tugitehnoloogiad) kasutamise ning digitaalse õpisisu loomise ja uuendusliku kasutamisega.

- **Ühised väärtused ning kodanikuaktiivsus ja -osalus**

  Programmiga toetatakse kodanikuaktiivsust ja elukestva õppe eetikat. Projektides tuleks pakkuda inimestele võimalusi osaleda demokraatlikus ja ühiskondlikus elus.

Programmis keskendutakse ka teadlikkuse ja arusaamise suurendamisele Euroopa Liidu kohta, pöörates eelkõige tähelepanu ELi ühistele väärtustele, ühtsuse ja mitmekesisuse põhimõtetele, kultuurilisele identiteedile ja kultuuriteadlikkusele ning sotsiaalsele ja ajaloopärandile.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAB KUTSEHARIDUSE JA -ÕPPE VALDKONNA SUUTLIKKUSE SUURENDAMISE PROJEKT TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Programmist „Erasmus+" toetuse saamiseks peavad kutsehariduse ja -õppe suutlikkuse suurendamise projektide taotlused vastama järgmistele kriteeriumidele.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid **(Kes võib esitada taotluse?)**	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (**toetusesaajad ja seotud üksused**, kui see on asjakohane), kes • on **juriidilised isikud** (avalik-õiguslikud või eraõiguslikud asutused); • **tegutsevad aktiivselt kutsehariduse ja -õppe valdkonnas või tööturul**. Osalevad organisatsioonid võivad näiteks olla (mittetäielik loetelu): - kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused; - äriühinguid, tegevusala, muid tööandjaid või sektorit esindavad organisatsioonid; - riiklikud/piirkondlikud kvalifikatsiooniasutused; - tööturuasutused; - uurimisinstituudid; - innovatsiooniasutused; - regionaalarengu eest vastutavad asutused; - rahvusvahelised organisatsioonid; - riiklikud koolitus- ja praktikafondid. • on asutatud ühes rahastamiskõlblikus riigis, st **ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või rahastamiskõlblikus piirkonnas asuvas programmivälises kolmandas riigis.** Selle meetme raames on rahastamiskõlblikud **1., 2.[435], 3., 9., 10. ja 11. piirkond** (vt käesoleva juhendi A osa). **Koordinaator** peab olema organisatsioon, mis **tegutseb aktiivselt kutsehariduse ja -õppe valdkonnas**. Ta esitab taotluse kõigi projekti kaasatud osalevate organisatsioonide nimel. Koordineeriv organisatsioon ei saa olla seotud üksus. Programmivälistest kolmandatest riikidest pärit organisatsioonid ei saa olla koordinaatorid. Muud üksused, näiteks **liitunud partnerid,** võivad osaleda konsortsiumi raames muudes rollides. **Erand**: selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest ja Venemaalt pärit organisatsioonid kui programmiga liitunud partnerid.

[435] Selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) pärit organisatsioonid.

Konsortsiumi koosseis **(Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)**	Projektitaotluse peab esitama konsortsium, kuhu kuulub vähemalt **neli taotlejat** (toetusesaajad, v.a seotud üksused ja liitunud partnerid) **vähemalt kolmest rahastamiskõlblikust riigist**: • vähemalt kaks ELi liikmesriiki või programmiga liitunud kolmandat riiki; o igast osalevast riigist peab olema kaasatud vähemalt üks organisatsioon; • vähemalt üks rahastamiskõlblik programmiväline kolmas riik; o vähemalt kaks organisatsiooni osalevast rahastamiskõlblikust kolmandast riigist / osalevatest rahastamiskõlblikest programmivälistest kolmandatest riikidest samast piirkonnast; o erinevatest rahastamiskõlblikest piirkondadest pärit organisatsioonid ei saa samades projektides osaleda. Piirkondadevahelised projektid ei ole rahastamiskõlblikud. **Konsortsiumisse peab kuuluma vähemalt üks keskhariduse tasemel (ISCEDi 3. tase) kutseharidust ja -õpet pakkuv asutus.** ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest pärit organisatsioonide arv **ei tohi olla suurem** kui rahastamiskõlblikest programmivälistest kolmandatest riikidest pärit organisatsioonide arv. Seotud üksusi ja liitunud partnereid ei võeta konsortsiumi koosseisus arvesse.
Geograafiline asukoht **(tegevuse toimumiskoht)**	Tegevus peab toimuma projektis osalevate organisatsioonide riikides. Juhul kui seda on seoses projekti eesmärkide või elluviimisega **nõuetekohaselt põhjendatud**, võib: ▪ tegevus toimuda ka **mõne Euroopa Liidu institutsiooni asukohas**, isegi kui projektis ei osale organisatsioone asjaomase institutsiooni asukohariigist; ▪ **tulemuste jagamise ja tutvustamisega** seotud tegevus võib toimuda ka asjaomastel temaatilistel riikidevahelistel üritustel/konverentsidel teistes ELi liikmesriikides, programmiga liitunud kolmandates riikides või rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides.
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma **36 kuud** (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).

Kellele esitada taotlus?	Taotlus tuleb esitada Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA) ELi rahastamis- ja hankeportaali kaudu. **Konkursikutse tunnus:** • **ERASMUS-EDU-2027-CB-VET-WB** – kutsehariduse ja -õppe suutlikkuse suurendamine Lääne-Balkani riikides • **ERASMUS-EDU-2027-CB-VET-NE** – kutsehariduse ja -õppe suutlikkuse suurendamine ELi idapoolsetes naaberriikides • **ERASMUS-EDU-2027-CB-VET-SMC** – kutsehariduse ja -õppe suutlikkuse suurendamine Vahemere lõunapiirkonna riikides • **ERASMUS-EDU-2027-CB-VET-SSA** – kutsehariduse ja -õppe suutlikkuse suurendamine Sahara-taguses Aafrikas • **ERASMUS-EDU-2027-CB-VET-LA** – kutsehariduse ja -õppe suutlikkuse suurendamine Ladina-Ameerikas • **ERASMUS-EDU-2027-CB-VET-CA** – kutsehariduse ja -õppe suutlikkuse suurendamine Kariibi mere piirkonna riikides Enne taotluse esitamist vaadake asjakohaseid korduma kippuvaid küsimusi ELi rahastamis- ja hankeportaalis.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad toetustaotluse esitama hiljemalt **12. mail kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

HINDAMISKRITEERIUMID

Kohaldatakse järgmisi kriteeriume.

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 30)	▪ **Seos eesmärkide, teemavaldkondade, horisontaalsete aspektide ja suutlikkuse suurendamisega**: projektitaotlus on selge ning kooskõlas meetme eesmärkide, teemavaldkondade ja horisontaalsete aspektidega; eelkõige on selgelt kindlaks määratud suutlikkuse suurendamise tegevused ning nendega suurendatakse reaalselt programmivälistest kolmandatest riikidest pärit osalevate organisatsioonide suutlikkust. ▪ **Piirkondlikud prioriteedid**: projektitaotluses osutatakse konkreetselt piirkondlikele prioriteetidele, sealhulgas käesoleva meetme all loetletud asjakohastele poliitikadokumentidele, ja käsitletakse neid. ▪ **ELi väärtused**: projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	▪ **Kohalikud vajadused ja kontekst:** projektitaotlus põhineb osalevate organisatsioonide, lõplike abisaajate ja programmivälistest kolmandatest riikidest pärit sihtrühmade vajaduste põhjalikul analüüsil ning on nende kohalikus kontekstis (kohalikes kontekstides) teostatav. ▪ **Sidusus ja metoodika:** projekti üldise ülesehitusega on tagatud projekti eesmärkide ja tegevuste kokkusobivus. Projektitaotlus sisaldab ühtset ja laiaulatuslikku valikut

	sobivatest tegevustest ja teenustest, mis võimaldavad täita kindlakstehtud vajadusi ja saavutada oodatavaid tulemusi. Projektitaotlus sisaldab vajalikke etappe projekti ettevalmistamiseks, elluviimiseks, seireks, tulemuste kasutamiseks, hindamiseks ja tulemuste levitamiseks. ▪ **Töökava:** töökava on selge, usaldusväärne ja tasakaalustatud ning tegevuste ja tulemuste kirjeldamiseks kasutatakse kehtivaid kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid näitajaid. ▪ **Osalejate valimine:** projektitaotluses on näidatud, et projektitaotlusega seotud tegevustesse kaastavate osalejate valimise korra kvaliteet on kooskõlas kaasamise ja mitmekesisuse eesmärkidega. ▪ **Tunnustamine ja valideerimine:** projektitaotlusega nähakse ette osalejate õpiväljundite tunnustamise ja valideerimise kehtiv kord ning Euroopa läbipaistvus- ja tunnustamisvahendite (EQF,[436] EQAVET,[437] Europass,[438] ESCO[439] ja asjaomased pädevusraamistikud, nagu DigComp,[440] EntreComp,[441] LifeComp,[442] GreenComp[443]) järjepidev kasutamine. ▪ **Kvaliteedikontrollimeetmed:** projektitaotluses on esitatud kvaliteedikontrollimeetmed, mille eesmärk on tagada, et projekti rakendamine on kvaliteetne ning et see viiakse lõpule õigeaegselt ja vastavalt eelarvele. ▪ **Kulutõhusus:** projektitaotlus on kulutõhus ja täidab eesmärki eraldada igale tegevusele asjakohased vahendid; eelarve on tasakaalus ja selles võetakse arvesse kutsehariduses ja -õppes suutlikkuse suurendamise projektide eesmärki: toetada programmiväliste kolmandate riikide kutseharidus- ja -õppeasutuste ning -süsteemide asjakohasust, juurdepääsetavust ja reageerimisvõimet. ▪ **Õpirändetegevused:** õpirändetegevuse osalejate valimise ja/või kaasamise meetmed on asjakohased[444] (kui õpirändetegevus on taotluse osa). ▪ **Innovatsioon**: projektitaotluses võetakse arvesse tipptasemel meetodeid, võtteid ja varasemaid sarnaseid algatusi, mida osalevad organisatsioonid on juba ellu viinud; see viib uuenduslike tulemuste ja lahendusteni oma valdkonnas üldiselt või geograafilises piirkonnas, kus projekti rakendatakse.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	▪ **Koosseis**: projektitaotlusse on kaasatud sobiv kooslus üksteist täiendavatest osalevatest organisatsioonidest, kelle profiil, kogemused ja oskusteave võimaldavad edukalt saavutada projekti kõik eesmärgid. Projektitaotluses näidatakse, et koordineerival üksusel on kutsehariduse ja -õppe valdkonnas kindlad ja tõendatud kogemused ning et keskhariduse taseme (ISCED 3) kutsehariduse ja -õppe pakkujad on aktiivselt kaasatud. ▪ **Pühendumus**: projekti partnerite panus on märkimisväärne, asjakohane ja vastastikku täiendav. Projektitaotluses on kirjeldatud partnerite, eelkõige programmivälistest kolmandatest riikidest pärit partnerite osalust, pühendumust ja vastutust projekti erieesmärkide ja tulemuste puhul. ▪ **Koordineerimine ja koostöö:** projektitaotluses näidatakse, et osalevate organisatsioonide ja muude asjaomaste sidusrühmade vahel on olemas tõhusad

[436] https://europa.eu/europass/en/europass-tools/european-qualifications-framework
[437] https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1536&langId=et
[438] https://europa.eu/europass/et/europass-tools
[439] https://esco.ec.europa.eu/et
[440] https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/european-initiatives/digital-competence-framework-digcomp
[441] https://joint-research-centre.ec.europa.eu/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework_en
[442] https://pact-for-skills.ec.europa.eu/community-resources/publications-and-documents/lifecomp-european-framework-personal-social-and-learning-learn-key-competence_en
[443] https://pact-for-skills.ec.europa.eu/community-resources/publications-and-documents/greencomp-european-sustainability-competence-framework_en
[444] Vt käesoleva juhendi A osa jaotis „Osalejate kaitse, tervis ja ohutus“ ning muud 1. põhimeetme õpirändeprojektide suhtes kohaldatavad nõuded ja soovitused.

	koordineerimis-, koostöö- ja teabevahetusmehhanismid.
Mõju (maksimaalne punktisumma: 20)	• **Mõju:** projektitaotluses on kirjeldatud mõju o osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele projekti ajal (lühiajaline mõju) ning pärast projekti lõppu (keskpikk ja pikaajaline mõju); o kohalikul, piirkondlikul, riigi ja/või rahvusvahelisel tasandil muudele kui projektis otseselt osalevatele organisatsioonidele ja isikutele; o kas mõjunäitajad on kindlad (konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, asjakohased ja tähtajalised)? • **Tulemuste levitamine ja kasutamine**: projektitaotluses on esitatud tulemuste levitamise kava koos selgete ja asjakohaste eesmärkidega; sellega nähakse ette avatud juurdepääs saavutatud tulemustele ja näidatakse, kuidas partnerid ja muud sidusrühmad projekti tulemusi kasutavad. Selles on ette nähtud vahendid, mille abil mõõta tulemuste kasutamist projekti kestel ja pärast selle lõppu. • **Kestlikkus:** projekti kestlikkuse tagamise kavade kvaliteet: projekti suutlikkus tagada jätkuv mõju ja tulemuslikkus ka pärast seda, kui ELi toetus on ära kasutatud. Kui see on asjakohane, siis kuidas erasektor kaasatakse projekti rahastamise ajal ja pärast selle lõppu.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt **70** punkti (võimalikust 100 punktist). Peale selle peavad projektid koguma iga eespool nimetatud hindamiskriteeriumi puhul vähemalt poole maksimaalsest punktisummast (st kriteeriumi „Projekti asjakohasus“ puhul vähemalt 20 punkti; vähemalt 15 punkti kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ eest ning 10 punkti kriteeriumi „Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ ja „Mõju“ eest.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

OODATAV MÕJU

- Toetust saanud projektide oodatav mõju peaks avalduma järgmiste tulemustena: programmiväliste kolmandate riikide kutseharidus- ja -õppesüsteemi tihedamad seosed tööturuga;
- kutsehariduse ja -õppe oskuste, pädevuste, teadmiste ja kvalifikatsioonide kogumi parem seotus kohalike/piirkondlike/riiklike strateegiate ja prioriteetidega;
- kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste suurem suutlikkus, eelkõige juhtimise, valitsemise, kaasamise, kvaliteedi tagamise, innovatsiooni ja rahvusvahelistumise valdkonnas;
- töötajate, juhatajate, poliitikakujundajate ja staažikate õpetajate suurem teadlikkus tööturu ning kutsehariduse ja -õppe seoseid tugevdavatest lähenemisviisidest;
- kutsehariduse ja -õppe õpetajate ja koolitajate paremad teadmised ning tehnilised, juhtimis- ja pedagoogilised oskused;

- õpetajate/koolitajate, kutsehariduses ja -õppes osalejate ja tööandjate soovituste parem arvessevõtmine õppekavades, oskuste, pädevuste, teadmiste ja kvalifikatsioonide kogumi kavandamisel ja koolitusreformides;
- kutsehariduses ja -õppes osalejate paremal tasemel pädevused, oskused ja tööalane konkurentsivõime;
- suurem koostöö maailma eri piirkondade vahel ühisalgatuste kaudu;
- osalevate organisatsioonide suurem keskkonnakestlikkuse alane pädevus;
- sihtrühma paremad digioskused ja -pädevused tänu asjakohastele tegevustele ja algatustele;
- suurem sotsiaalne ja kultuuridevahelise suhtlemise pädevus kutsehariduse ja -õppe valdkonnas.

Võttes arvesse riikide ja Euroopa õigusraamistikes kehtestatud piiranguid, tuleb tulemused teha kättesaadavaks **avatud õppematerjalidena** ning samuti asjaomastel kutsealastel, valdkondlikel või pädevate asutuste platvormidel. Projektitaotluses kirjeldatakse seda, kuidas loodavad andmed, materjalid, dokumendid ning audiovisuaalsed ja sotsiaalmeedia väljundid tehakse avatud litsentside kaudu vabalt ja ilma ebaproportsionaalsete piiranguteta kättesaadavaks ning kuidas neid levitatakse.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. Taotlejale tehtava kindlasummalise toetuse suurus määratakse iga toetuse puhul kindlaks vastavalt taotleja kavandatava meetme eelarveprognoosile. Toetust andev asutus määrab summa kindlaks projekti eelarveprognoosi, hindamistulemuse ja **80 %** rahastamismäära alusel.

ELi toetuse maksimumsumma projekti kohta on **500 000 eurot**.

Kolmandate isikute rahaline toetamine toetuste või auhindade kujul ei ole lubatud.

Finantsauditite kulude katmine ei ole lubatud.

Vabatahtlike kulude katmine on lubatud. Need peavad olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses vabatahtlikega seotud ühikuhindade kohta[445].

VKEde omanike puhul on lubatud VKEde ühikuhindade katmine. Need peaksid olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses VKEde omanikega seotud ühikuhindade kohta[446].

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid.

- Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui toetusesaaja(d) vajalikuks peab (peavad) ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks (nt eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise ning kvaliteedi tagamise jaoks).
- Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi.
- Taotlejad peavad taotluses märkima igale tööpaketile kindlasummalisest maksest eraldatava summa (ning iga tööpaketi puhul märkima, kui suure osa rahalistest vahenditest iga toetusesaaja ja seotud üksus saab).
- Kirjeldatavad kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (nt teabe levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud).
- Alltöövõtt peaks moodustama maksimaalselt 10 % antavast ELi toetusest.

[445] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-volunteers_en.pdf

[446] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-sme-owners-natural-persons_en.pdf.

Projektitaotluseid hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluste kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes.

Pärast projektitaotluste hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa.

Toetuse parameetrid (toetuse maksimumsumma jne) kehtestatakse toetuslepingus. Täpsem teave on esitatud käesoleva programmijuhendi C osa jaotises „Rahastamiskõlblikud otsesed kulud“.

Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. See rahastamiskord võimaldab keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

SUUTLIKKUSE SUURENDAMINE NOORTEVALDKONNAS

Noortevaldkonnas suutlikkuse suurendamise projektid on rahvusvahelised koostööprojektid, mis põhinevad ühelt poolt ELis ja programmiga liitunud kolmandates riikides ning teiselt poolt programmivälistes kolmandates riikides noortevaldkonnas tegutsevate organisatsioonide mitmepoolsel partnerlusel. Viimaste puhul on see meede suunatud üksnes 1. piirkonna (Lääne-Balkan), 2. piirkonna (idanaabrus), 3. piirkonna (Vahemere lõunapiirkond) ja 9. piirkonna (Sahara-tagune Aafrika) riikidele. Projektide eesmärk on toetada rahvusvahelist koostööd noorte ja mitteformaalse õppimise valdkonnas ning soodustada sellega noorteorganisatsioonide ja noorte seas kestlikku sotsiaal-majanduslikku arengut ja heaolu.

MEETME EESMÄRGID

Meede on suunatud noortevaldkonnas tegutsevatele organisatsioonidele ja selle eesmärk on:

- suurendada noortega väljaspool formaalõpet töötavate organisatsioonide suutlikkust;
- edendada mitteformaalset õppimist rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides, eelkõige vähemate võimalustega noortele suunatud organisatsioonides, ning soodustada noorte osalemist kogu nende mitmekesisuses, et suurendada nende pädevust ja tegutsemisvõimalusi, võimaldades neil seega tagada noorte aktiivse osaluse ühiskondlikus elus;
- toetada noorsootöö arengut rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides ning aidata parandada noorsootöö kvaliteeti ja tunnustamist;
- edendada selliste kavade ja programmide väljatöötamist, katsetamist ja kasutuselevõttu rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides, mis võimaldavad tõhustada mitteformaalsel õppimisel põhinevat õpirännet;
- toetada rahastamiskõlblike programmiväliste kolmandate riikide organisatsioone, et aidata kaasa ELi noortestrateegia (2019–2027), sealhulgas Euroopa noorte 11 eesmärgi, Euroopa noorsootöö tegevuskava ja ELi välistegevuse noorte tegevuskava (2022–2027) rakendamisele ning võtta järelmeetmeid seoses 2023. aastal käivitatud Euroopa oskusteaastaga;
- toetada kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide organisatsioonide tihedamat kaasamist ELi noortedialoogi;
- toetada noorte valdkonnas Vahemere piirkonna leppe[447] eesmärke selle sihtriikides (3. piirkond);
- edendada ühisalgatuste kaudu koostööd ühelt poolt ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide ning teiselt poolt selle meetme puhul rahastamiskõlblike maailma eri piirkondades asuvate programmiväliste kolmandate riikide noorteorganisatsioonide vahel;
- soodustada väiksemate organisatsioonide ning äärepoolsetest piirkondadest ja väiksematest kohtadest pärit organisatsioonide osalemist;
- suurendada väljaspool formaalõpet noortega töötavate noorteorganisatsioonide sünergiat ja vastastikust täiendavust formaalõppe süsteemide ja/või tööturuga.

TÄIENDAVAD ERIEESMÄRGID 9. PIIRKONNALE (SAHARA-TAGUNE AAFRIKA) SUUNATUD PROJEKTIDE PUHUL

Eelmises jaotises esitatud üldeesmärgid kehtivad ka 9. piirkonnale suunatud projektide puhul. Lisaks töötatakse see meede üksnes 9. piirkonna puhul välja Aafrika-Euroopa noorteakadeemia raames[448] ning see aitab ka saavutada Aafrika noorte õpirände juhtalgatuse eesmärke. See algatus on osa strateegia „Global Gateway“ Aafrika-Euroopa investeeringute paketist, mille eesmärk on suurendada mõlemas maailmajaos ELi ja Aafrika vahelist strateegilist koostööd õpirände ja noortevaldkonnas, ning aitab kaasa selle poliitikaeesmärkide saavutamisele. Algatus aitab kaasa noorte ELi välistegevusse kaasamise tegevuskava (2022–2027) ja 2022. aastal toimunud ELi ja Aafrika Liidu 6. tippkohtumisel võetud kohustuste täitmisele.

[447] https://north-africa-middle-east-gulf.ec.europa.eu/joint-communication-pact-mediterranean_et
[448] https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/youth-mobility-africa_en

Selles raamistikus on Sahara-tagusele Aafrikale suunatud noortevaldkonna suutlikkuse suurendamise eesmärk toetada ka projekte, mis edendavad noorte õpirännet, et soodustada nende aktiivset osalemist ühiskonnas ning aidata neil omandada ja arendada pädevusi eluks ja tulevaseks kutsetööks.

Taotlejatel soovitatakse eelistada vähim arenenud riike selles piirkonnas ja pöörata erilist tähelepanu rändeküsimustes prioriteetsetele riikidele[449]; ühelegi riigile ei eraldata enam kui 8 % selle piirkonna jaoks ette nähtud eelarvest.

TEEMAVALDKONNAD

Projektitaotlustes tuleks keskenduda selliste noorteorganisatsioonide toetamisele, kes töötavad noortega väljaspool formaalõpet ühes või mitmes järgmises teemavaldkonnas:

- poliitikas osalemine, kodanikuaktiivsus ja dialoog poliitikakujundajatega;
- vähemate võimalustega noorte kaasamine;
- demokraatia, õigusriik ja väärtused, noorte juhtroll;
- noorte tööalase konkurentsivõime/mõjuvõimu suurendamine ja kaasamine;
- rahu ja konfliktijärgne lepitamine;
- keskkond ja kliima;
- diskrimineerimisvastane võitlus ja sooline võrdõiguslikkus;
- digioskused (sh tehisintellekt) ja ettevõtlusoskused.

TEGEVUS

Kõigile rahastamiskõlblikele piirkondadele suunatud projektide puhul asjakohased tegevused

Kogu kavandatav tegevus peab olema otseselt seotud meetme üld- ja erieesmärkidega, st see peab vastama ühele või mitmele eespool loetletud teemavaldkonnale, ning tegevust tuleb üksikasjalikult kirjeldada kogu rakendusperioodi hõlmavas projektikirjelduses. Meetme rahvusvahelist mõõdet arvesse võttes on oluline keskenduda projekti tegevustes **noorteorganisatsioonide suutlikkuse suurendamisele, nii et nad oleksid paremini valmis noori toetama peamiselt meetmega hõlmatud programmivälistes kolmandates riikides**.

Rahastatavates projektides on võimalik lõimida noortega väljaspool formaalõpet töötavate noorteorganisatsioonide mitmesuguseid **koostöö-, teabevahetus- ja muid tegevusi**, millega:

- aidatakse edendada poliitikadialoogi, koostööd, võrgustikutööd ja tavade vahetamist;
- edendatakse noorteorganisatsioonide ja avaliku sektori asutuste strateegilist koostööd, eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides;
- edendatakse noorteorganisatsioonide koostööd hariduse ja koolituse valdkonnas ning ka tööturul tegutsevate organisatsioonidega;
- suurendatakse noortenõukogude, noorteplatvormide ning noortega tegelevate kohalike, piirkondlike ja riiklike asutuste suutlikkust, eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides;
- suurendatakse noorteorganisatsioonide haldamis-, juhtimis- ja innovatsioonisuutlikkust ning nende juhtpositsiooni ja rahvusvahelistumist, eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides;
- toetatakse eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides teadlikkuse suurendamise ja teavituskampaaniate väljatöötamist noorteorganisatsioonide poolt, samuti teabe-, side- ja meediavahendite väljatöötamist;
- aidatakse noorteorganisatsioonidel, eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides, välja töötada noorsootöö meetodeid, vahendeid ja materjale, sealhulgas soodustatakse projektide ühise loomise ja kavandamise algatusi, võimaldades projektide osaluspõhist loomist;

[449] Vähim arenenud riikide puhul vt DAC-List-of-ODA-Recipients-for-reporting-2024-25-flows.pdf
Rändeküsimustes on olulisemad järgmised programmivälised kolmandad riigid: Burkina Faso, Côte d'Ivoire, Djibouti, Eritrea, Etioopia, Gambia, Ghana, Guinea, Kamerun, Lõuna-Sudaan, Mali, Mauritaania, Nigeeria, Niger, Senegal, Somaalia, Sudaan ja Tšaad.

- aidatakse noorteorganisatsioonidel, eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides, luua uusi noorsootöö vorme ning pakkuda koolitust ja tuge; samuti lihtsustatakse mitteformaalse õppega seotud õpirännet.

Tegevused võib hõlmata näiteks alljärgnevat:

- vahendite ja meetodite väljatöötamine noorsootöötajate ja koolitajate sotsiaalse ja kutsealase arengu tagamiseks;
- mitteformaalse õppimise meetodite väljatöötamine, eeskätt meetodid, millega toetatakse pädevuste, sealhulgas meediapädevusega seotud oskuste omandamist/parandamist;
- uute õppepraktika vormide väljatöötamine ja ühiskonnas tegelikult esinevate olukordade matkimine;
- uute noorsootöö vormide väljatöötamine, eelkõige avatud ja paindliku õppe, virtuaalkoostöö ja avatud õppematerjalide strateegiline kasutamine ning IKT võimaluste parem ärakasutamine;
- ürituste/seminaride/õpikodade ja/või heade tavade vahetuse korraldamine koostöö, võrgustikutöö, teadlikkuse suurendamise ja vastastikuse õppimise eesmärgil;
- noorsootöötajatele õpirändetegevuse korraldamine, et katsetada partnerluse raames välja töötatud vahendeid ja meetodeid. Meeles tuleb pidada, et õpirändetegevus peab olema teisejärguline meetme põhieesmärkide suhtes ning olema vajalik nende eesmärkide saavutamiseks.

Täiendavad kohustuslikud tegevused 9. piirkonnale (Sahara-tagune Aafrika) suunatud projektide puhul
9. piirkonnale suunatud projektide puhul peab projektitaotlus hõlmama noortevahetusi **ja/või** noorte osalustegevust, nagu eespool kirjeldatud.

Noortevahetused[450]
Noortevahetuste puhul kohtuvad eri riikide noorterühmad[451] – selle meetme puhul ühelt poolt ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide ning teiselt poolt Sahara-taguse Aafrika riikide noorterühmad –, kes kogunevad lühikeseks ajaks, et viia ühiselt ellu mitteformaalse õppimise programmi (õpikojad, harjutused, arutelud, rollimängud, simulatsioonid, vabaõhutegevused jne) neile huvipakkuval teemal[452]. Kvaliteetne noortevahetus:

- põhineb noorte osalejate selgelt kindlaksmääratud vajadustel; tugineb nende aktiivsele ja otsesele osalemisele tegevuste ettevalmistamisel, läbiviimisel ja järelmeetmetes;
- hõlmab mitmesuguse taustaga osalejate rühmi ja kasutab seda mitmekesisust tulemuslikult ära;
- julgustab osalejaid mõtisklema ühist huvi pakkuvate teemade ja väärtuste üle;
- peab tagama tõhusad menetlused ja korra selleks, et tagada oma tegevustes osalejate turvalisus, kaitse ja mittediskrimineerimine, eriti alaealiste osalejate korral;
- tagab, et osalevad organisatsioonid tunnustavad osalejate mitteformaalse ja informaalse õppe käigus omandatud õpiväljundeid.

Noorte osalustegevus
Tegemist on väljaspool formaalhariduse ja -koolituse süsteemi korraldatava tegevusega, millega toetatakse, edendatakse ja hõlbustatakse noorte osalust demokraatlikus elus. See hõlmab õpikodasid, kohtumisi, seminare või muid üritusi, mis ühendavad eri riikidest (nii Sahara-tagusest Aafrikast kui ka ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest) pärit noori ning mille raames pakutakse neile võimalusi teabe saamiseks, aruteluks ja aktiivseks osaluseks nende igapäevaelus olulistel teemadel. Selle tegevuse eesmärk on

- pakkuda noortele võimalusi tegutseda kodanikuühiskonnas ja õppida selles osalema;

[450] Taotlejatele, kes soovivad korraldada noortevahetusi 1., 2. ja 3. piirkonnaga, tuletatakse meelde, et see on võimalik 1. põhimeetme kaudu. Vt käesoleva programmijuhendi jaotis „Õpiränne noortevaldkonnas“.
[451] Selle meetme puhul 18–30aastased.
[452] Toetust ei anta järgmistele tegevustele: akadeemilised õppereisid; tegevused, mille eesmärk on teenida rahalist kasu; tegevused, mida võib lugeda turismiks; festivalid; puhkusereisid; esinejate ringreisid, korralised koosolekud, täiskasvanute poolt noortele korraldatavad koolitused.

- suurendada teadlikkust ühistest väärtustest ja põhiõigustest ning aidata kaasa 11 ELi noortevaldkonna eesmärgi hulgast ühe või mitme eesmärgi saavutamisele[453];
- suurendada noorte vastupanuvõimet desinformatsioonile, väärinfole ja propagandale;
- võimestada noori rääkima kaasa nende elu mõjutava poliitika kujundamisel, viies nad kokku kohaliku, piirkondliku, riigi ja rahvusvahelise tasandi poliitikakujundajatega.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Noortevaldkonna suutlikkuse suurendamise projekt koosneb neljast etapist, mis algavad juba enne seda, kui projektitaotlus rahastamiseks välja valitakse,[454] st 1) projekti kindlaksmääramine ja algatamine; 2) projekti ettevalmistamine, väljatöötamine ja kavandamine; 3) projekti elluviimine ja tegevuste jälgimine; 4) projekti läbivaatamine ja mõju hindamine.

Osalevad organisatsioonid ja tegevustesse kaasatud osalejad peaksid kaasa lööma kõigis nimetatud etappides, et seeläbi saadud kogemustest õppida.

- **Projektiidee kindlaksmääramine ja algatamine**: tehke kindlaks probleem, vajadus või võimalus, mida saaksite projektiidees konkursikutse alusel käsitleda; tehke kindlaks peamised tegevused ja tulemused, mida võiks projektist oodata; nimetage asjaomased sidusrühmad ja võimalikud partnerid; sõnastage projekti eesmärk (eesmärgid); tagage projekti kooskõla osalevate organisatsioonide strateegiliste eesmärkidega; tehke esialgsed plaanid, et anda projektile hoog sisse, koostage järgmisse etappi liikumiseks vajaminev teave jne.
- **Projekti ettevalmistamine, väljatöötamine ja kavandamine:** määrake kindlaks projekti maht ja asjakohane lähenemisviis; kirjeldage selgelt metoodikat, mida kavatsete rakendada projekti eesmärkide ja tegevuste kooskõla tagamiseks; määrake kindlaks asjaomaste ülesannete täitmise ajakava; koostage vajalike ressursside prognoos ja täpsustage projekti, nt vajaduste hinnanguga; määrake kindlaks kindlad (konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, realistlikud ja tähtajalised) eesmärgid ja mõjunäitajad; tehke kindlaks projekti- ja õpiväljundid; töötage välja tööprogramm, määrake kindlaks tegevuse vormid, oodatav mõju ja prognoositav kogueelarve; koostage projekti elluviimise kava ning mõistlik ja realistlik teabevahetuskava, k.a projekti juhtimise, seire, kvaliteedikontrolli, aruandluse ja tulemuste levitamisega seotud strateegilised küsimused; määrake kindlaks kavandatava tegevuse praktiline kord ja sihtrühm(ad); sõlmige kokkulepped partneritega, koostage projektitaotlus jne.
- **Projekti elluviimine ja tegevuste jälgimine**: viige projekt kooskõlas kavaga ellu, täites aruandluse ja teabevahetusega seotud nõudeid; jälgige tegevuste kulgu ja hinnake projekti tulemuslikkust vastavalt projektikavadele; tehke kindlaks ja võtke parandusmeetmed, et tegeleda projektikava kõrvalekallete, probleemide ja riskidega; selgitage välja kindlaksmääratud kvaliteedikriteeriumidele mittevastavad valdkonnad, võtke parandusmeetmeid jne.
- **Läbivaatamine ja mõju hindamine**: projekti tulemuslikkuse hindamisel tuleb lähtuda selle eesmärkidest ja rakenduskavadest; hinnatakse tegevusi ja nende eri tasanditel avalduvat mõju ning seda, kuidas projekti tulemusi on jagatud ja kasutatud jne.

<u>Horisontaalsed aspektid, mida projekti kavandamisel arvesse võtta</u>

Lisaks ametlike kriteeriumide täitmisele ja jätkusuutliku koostöökorra kokkuleppimisele kõigi projektipartneritega tasub arvesse võtta alljärgnevaid kaalutlusi, et suurendada suutlikkuse suurendamise projektide mõju ja nende elluviimise kvaliteeti projekti eri etappides. Taotlejaid innustatakse suutlikkuse suurendamise projektide kavandamisel neid võimalusi ja mõõtmeid arvesse võtma.

[453] https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals_et

[454] Meeles tuleb pidada, et kuigi ettevalmistustegevus võib alata enne projektitaotluse esitamist või rahastamiseks väljavalimist, saab kulusid kanda ja tegevusi ellu viia alles pärast toetuslepingule allakirjutamist.

Keskkonnakestlikkus

Projektide kavandamisel tuleks silmas pidada keskkonnahoidlikkust ning rakendada keskkonnakestlikke tavasid kõigis projekti tahkudes. Organisatsioonid ja osalejad peaksid projekti kavandamisel järgima keskkonnasõbralikku lähenemisviisi – see innustab kõiki projektis osalejaid arutama ja teadvustama keskkonnaküsimusi, mõtlema selle üle, mida saab eri tasanditel ette võtta, ning aitab organisatsioonidel ja osalejatel kujundada projektitegevuste elluviimiseks välja alternatiivseid, keskkonnahoidlikumaid meetodeid.

Kaasamine ja mitmekesisus

Programmi „Erasmus+“ eesmärk on edendada kõigis meetmetes võrdseid võimalusi ja võrdset juurdepääsu, kaasamist ja õiglust. Nende põhimõtete rakendamiseks on välja töötatud kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia, et jõuda paremini erineva taustaga osalejateni, eriti vähemate võimalustega isikuteni, kelle jaoks Euroopa projektides osalemine on raskendatud. Organisatsioonid peaksid projektitegevusi kavandades mõtlema nende juurdepääsetavusele ja kaasavusele, võttes arvesse vähemate võimalustega osalejate arvamusi ja kaasates neid kogu protsessi vältel otsuste tegemisse.

Digitaalne mõõde

Projektide õnnestumiseks on väga oluline virtuaalkoostöö ja eksperimenteerimine virtuaalse ja põimõppe võimalustega. Eeskätt on enne projektitegevuste algust, nende ajal ja pärast nende lõpetamist tehtavaks koostööks tungivalt soovitatav kasutada Euroopa Noorteportaali ja Euroopa noortestrateegia platvormi.

Ühised väärtused ning kodanikuaktiivsus ja -osalus

Projektidega edendatakse kodanikuaktiivsust ja eetikat ning aidatakse arendada sotsiaalset ja kultuuridevahelise suhtlemise pädevust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust. Samuti on kesksel kohal eesmärk suurendada teadlikkust ja parandada arusaamist Euroopa Liidu rollist maailmas.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAB NOORTEVALDKONNA SUUTLIKKUSE SUURENDAMISE PROJEKT TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks peavad noortevaldkonna suutlikkuse suurendamise projektide taotlused vastama järgmistele kriteeriumidele.

Kes võib esitada taotluse?	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes on – juriidilised isikud: • noortevaldkonnas tegutsevad valitsusvälised organisatsioonid (sh Euroopa noorte valitsusvälised organisatsioonid ja riiklikud noortenõukogud) või • noortevaldkonnas tegutsevad kohaliku, piirkonna või riigi tasandi avaliku sektori asutused; • muud avalik-õiguslikud või eraorganisatsioonid võivad samuti osaleda, kuid mitte koordinaatorina; – seaduslikult asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis või 1. piirkonda (Lääne-Balkan), 2. piirkonda (idanaabrus[455]), 3. piirkonda (Vahemere lõunapiirkonna riigid) või 9. piirkonda (Sahara-tagune Aafrika) kuuluvas programmivälises kolmandas riigis. Meeles tuleb pidada, et Sahara-tagusest Aafrikast pärit organisatsioonid võivad osaleda, kuid mitte koordinaatoritena. Vt ka programmijuhendi A osa jaotis „Rahastamiskõlblikud riigid“. Sama organisatsioon ei saa käesoleva projektikonkursi raames esitada koordinaatorina rohkem kui ühe taotluse.
Konsortsiumi koosseis (Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)	Projektitaotluse peab esitama vähemalt neljast taotlejast (toetusesaajad, v.a seotud üksused) koosnev konsortsium, mis vastab järgmistele tingimustele: • vähemalt üks juriidiline isik ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist; • vähemalt kaks juriidilist isikut kahest erinevast rahastamiskõlblikust programmivälisest kolmandast riigist, mis kuuluvad samasse rahastamiskõlblikku piirkonda, mida on nimetatud eespool punktis „Kes saab esitada taotluse?“. o Erinevatest rahastamiskõlblikest piirkondadest pärit organisatsioonid ei saa samades projektides osaleda. Piirkondadevahelised projektid ei ole rahastamiskõlblikud. Seotud üksusi ja liitunud partnereid ei võeta konsortsiumi koosseisus arvesse.
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma taotlevate organisatsioonide (koordinaator, toetusesaajad ja seotud üksused, kui neid on) riikides. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib tegevus toimuda ka teistes selle meetme raames rahastamiskõlblikes riikides.
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma vahemikus 12–36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-YOUTH-2027-CB
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **2. märtsil kell 17.00** (Brüsseli aja järgi).

[455] Selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest pärit organisatsioonid. Armeeniast ja Aserbaidžaanist pärit organisatsioonid võivad osaleda, kuid mitte koordinaatoritena.

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

HINDAMISKRITEERIUMID

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 30)	▪ Projektitaotluse asjakohasus, pidades silmas meetme eesmärke; ▪ projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; ▪ hinnatakse, kas: o vajaduste analüüs põhineb kontrollitavatel üldistel ja konkreetsetel andmetel, mis on seotud taotlejate, partnerite ja sihtrühmade tegeliku olukorraga; o eesmärgid on selgelt määratletud ja realistlikud ning seotud osalevatele organisatsioonidele ja sihtrühmadele oluliste küsimustega; o projektitaotlus on innovaatiline ja/või täiendab muid algatusi, mille osalevad organisatsioonid on juba ellu viinud; o suutlikkuse suurendamise tegevused on selgelt kindlaks määratud ning on suunatud osalevate organisatsioonide suutlikkuse suurendamisele; o projekt suurendab noorteorganisatsioonide suutlikkust kaasata vähemate võimalustega noori, eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides. Üksnes 9. piirkonnale suunatud projektide puhul: noortevahetuste või noorte osalustegevuse asjakohasus projekti suutlikkuse suurendamise üldeesmärkide seisukohast.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	▪ Tööprogramm on selge, täielik ja kvaliteetne ning sisaldab vajalikke etappe projekti ettevalmistamiseks, elluviimiseks, seireks, hindamiseks ja tulemuste levitamiseks; ▪ kindlakstehtud vajaduste täitmiseks kavandatava metoodika asjakohasus ja kvaliteet; ▪ projekti eesmärkide ja edendatava tegevuse kokkusobivus; ▪ töökava kvaliteet ja tulemuslikkus, sh ulatus, mil määral vastavad tööpakettidele ettenähtud ressursid asjaomastele eesmärkidele ja oodatavatele tulemustele; ▪ kavandatavate mitteformaalse õppimise meetodite kvaliteet; ▪ kui see on asjakohane, osalejate õpiväljundite tunnustamise ja valideerimise korra kvaliteet ning Euroopa läbipaistvus- ja tunnustamisvahendite järjepidev kasutamine; ▪ kvaliteedikontrollimeetmete olemasolu selle tagamiseks, et projekti viiakse ellu kvaliteetselt ning et peetakse kinni ajakavast ja eelarvest, ning nende meetmete asjakohasus; ▪ mil määral on projekt kulutõhus ja iga tegevuse jaoks on ette nähtud piisavad ressursid; ▪ tõendid õpirändetegevustes (kui neid on) osalejate valiku ja/või kaasamise meetmete vajalikkuse ja asjakohasuse kohta (vt käesoleva juhendi A osa jaotis „Osalejate kaitse, tervis ja turvalisus“ ning muud 1. põhimeetme alla kuuluvate õpirändeprojektide suhtes kohaldatavad nõuded ja soovitused); ▪ üksnes 9. piirkonnale suunatud projektide puhul: meetmete asjakohasus, et tagada noortevahetuste või noorte osalustegevuste kvaliteet, osalejate turvalisus ja kaitse ning õpirände praktiliste takistuste arvessevõtmine (näiteks viisamenetlus); noorte aktiivse osalemise põhimõtte kohaldamine ja osalejate kaasamine noortevahetuse või noorte osalustegevuse kõikides etappides; meetmed, mida osalevad organisatsioonid peavad võtma, et tagada noortevahetuste ja noorte osalustegevuste tugev õppemõõde ning õpiväljundite tunnustamine (sh aruteluprotsess osalejate õpiväljundite väljaselgitamiseks ja dokumenteerimiseks, kasutades selleks võimaluse korral Euroopa läbipaistvus- ja tunnustamisvahendeid, eelkõige noortepassi).

Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	▪ Hinnatakse, kas: - projekti on kaasatud sobiv kooslus üksteist täiendavatest osalevatest organisatsioonidest, kelle profiil, kogemused ja oskusteave võimaldavad edukalt saavutada projekti kõik eesmärgid; - vastutuse ja ülesannete jaotus kajastab kõikide osalevate organisatsioonide pühendumist ning aktiivset osalust; ▪ olemas on tõhusad mehhanismid koordineerimiseks ja teabevahetuseks osalevate organisatsioonide vahel ja teiste asjaomaste sidusrühmadega.
Mõju (maksimaalne punktisumma: 20)	▪ Projekti tulemuste hindamise meetmete kvaliteet; ▪ projekti võimalik mõju: - osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele projekti ajal ning pärast projekti lõppu; - seoses osalevate organisatsioonide omandatava suutlikkusega suurendada noorte mõjuvõimu ja edendada nende aktiivset osalemist projektivälistes tegevustes; - kohalikul, piirkondlikul, riigi ja/või rahvusvahelisel tasandil muudele kui projektis otseselt osalevatele organisatsioonidele ja isikutele; ▪ tulemuste levitamise kava kvaliteet: nende meetmete asjakohasus ja kvaliteet, mille eesmärk on jagada projekti tulemusi osalevate organisatsioonide seas ning mujal; ▪ kui see on asjakohane, siis selle kirjeldus, kuidas koostatavad materjalid, dokumendid ja meediasisu tehakse avatud litsentside kaudu vabalt ja ilma ebaproportsionaalsete piiranguteta kättesaadavaks ning kuidas neid levitatakse; ▪ projekti kestlikkust tagavate meetmete kvaliteet: suutlikkus säilitada projekti mõju ja tulemuslikkus ka pärast seda, kui ELi toetus on ära kasutatud; ▪ üksnes 9. piirkonnale suunatud projektide puhul: mil määral toob noortevahetus või noorte osalustegevus osalevatele organisatsioonidele ja üksikosalejatele tegelikku kasu ning võib omada laiemat mõju (nt kohalikul, piirkondlikul, riigi või riikidevahelisel tasandil).

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 60 punkti. Peale selle peavad projektid koguma iga eespool nimetatud toetuse määramise kriteeriumi puhul vähemalt poole maksimumpunktidest (st kriteeriumide „projekti asjakohasus“ ning „projekti ülesehituse ja elluviimise kvaliteet“ puhul vähemalt 15 punkti ning kriteeriumide ning „partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ ja „mõju“ puhul vähemalt 10 punkti).

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

Võttes arvesse riikide ja Euroopa õigusraamistikes kehtestatud piiranguid, tuleb tulemused teha kättesaadavaks avatud õppematerjalidena ning samuti asjaomastel kutsealastel, valdkondlikel või pädevate asutuste platvormidel. Projektitaotluses kirjeldatakse, kuidas loodavad andmed, materjalid, dokumendid ning audiovisuaalsed ja sotsiaalmeedia väljundid tehakse avatud litsentside kaudu vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid.

OODATAV MÕJU

Toetatavad projektid peaksid oma oodatavat mõju tõendama, suurendades noorteorganisatsioonide suutlikkust, eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides, et:

- aidata ellu viia ELi noortestrateegia 2019–2027, Euroopa noorsootöö tegevuskava ja noorte ELi välistegevusse kaasamise tegevuskava (2022–2027)[456] kaasamise, ühendamise ning mõjuvõimu suurendamisega seotud prioriteete;
- toetuda Euroopa noorte eesmärkide, noortedialoogi ja muude noorteprojektide tulemustele;
- parandada noorte osalust demokraatlikus elus, edendades kodanikuaktiivsust ja suhtlust poliitikakujundajatega (mõjuvõimu suurendamine, uued oskused, noorte kaasamine projektide väljatöötamisse jne), eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides;
- suurendada rahastamiskõlblike programmiväliste kolmandate riikide noorte ettevõtlikkust ja innovatsioonisuutlikkust;
- töötada riikidevaheliselt, tagades ühtlasi kaasatuse, solidaarsuse ja kestlikkuse;
- edendada ja toetada riikidevahelist õpet ja koostööd spordiinimeste ja poliitikakujundajate vahel, eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides;
- laiendada olemasolevaid tavasid ja teavitustegevust väljapoole partnerlust, sealhulgas kasutada otstarbekalt ära digivahendeid, et jääda ühendatuks kõikides tingimustes, isegi kauguse, isolatsiooni või eraldatuse korral;
- võimaldada kohalikel kogukondadel tulemusi kasutada, luues töövõimalusi ja arendades uuenduslikke ideid, mida oleks võimalik korrata ja laiendada muudesse valdkondadesse programmivälistes kolmandates riikides;
- tõendada vähemate võimalustega sihtrühmade ja programmivälistest kolmandatest riikidest pärit üksikisikute kaasatust ja juurdepääsu;
- töötada välja uusi vahendeid ja mitteformaalse õppimise meetodeid – eeskätt sellised, millega toetatakse pädevuste, sealhulgas meediapädevusega seotud oskuste omandamist/parandamist – ning uuenduslikke tavasid, eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides;
- levitada tulemusi noorteorganisatsioonidesse kaasatud noortele huvipakkuval ja tulemuslikul viisil;
- üksnes 9. piirkonnale suunatud projektide puhul ja kooskõlas Aafrika noorte õpirände juhtalgatuse eesmärkidega peaksid kavandatud noortevahetused või noorte osalustegevused toetama Aafrika noorte mõjuvõimu suurendamist, näiteks kestliku tööalase konkurentsivõime ja kodanikuaktiivsuse saavutamiseks, ning suurendama poliitilist dialoogi, koordineerimist ja koostöö väärindamist Aafrika ja Euroopa partnerite vahel.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Toetus on kindlasummaline toetus. See tähendab, et hüvitatakse kindel summa, mis põhineb kindlasummalisel maksel või rahastamisel, mis ei ole kuludega seotud. Toetust andev asutus määrab summa kindlaks projekti eelarveprognoosi ja 80 % rahastamismäära alusel.

1., 2. ja 3. piirkonnale suunatud projektid: ELi toetuse maksimumsumma projekti kohta on 300 000 eurot.

9. piirkonnale (Sahara-tagune Aafrika) suunatud projektid: ELi toetuse maksimumsumma projekti kohta on 450 000 eurot (sh noortevahetused ja noorte osalustegevused).

Kolmandate isikute rahaline toetamine toetuste või auhindade kujul ei ole lubatud.

Vabatahtlike kulude katmine ei ole lubatud.

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

- Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui toetusesaaja(d) vajalikuks peab (peavad) ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks[457] (nt eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise ning kvaliteedi tagamise jaoks).
- Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi.
- Taotlejad peavad taotluses märkima hinnangulised kulud iga tööpaketi kohta (ning iga tööpaketi puhul märkima, kui suure osa rahalistest vahenditest iga toetusesaaja ja seotud üksus saab).
- Kirjeldatavad kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (nt teabe levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud) kulusid.

[456] https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/youth/youth-action-plan_et

[457] Tööpaketi all mõistetakse selliste tegevuste kogumit, millega aidatakse saavutada ühiseid erieesmärke.

- Alltöövõtu korral peaks see moodustama kuni 10 % antavast ELi toetusest ja olema nõuetekohaselt põhjendatud.

Üksnes 9. piirkonnale suunatud projektide puhul: taotlused peavad sisaldama konkreetset tööpaketti noortevahetuse või noorte osalustegevuse kohta. Selle tööpaketi eelarve peab olema kooskõlas projekti kavandatud väljunditega, st õpirändetegevuste arvuga, võttes nõuetekohaselt arvesse kõiki muid tegureid, arvestama tegevuse kestust, reisikulusid ning võimalikke erakorralisi kulusid.

Projektitaotluseid hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluse kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes. Pärast projektitaotluste hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa. Toetuse parameetrid (toetuse maksimumsumma, rahastamismäär, rahastamiskõlblike kulude kogusumma jne) kehtestatakse toetuslepingus. Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. Rahastamiskord peaks võimaldama keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest. Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

SUUTLIKKUSE SUURENDAMINE SPORDIVALDKONNAS

Suutlikkuse suurendamise projektid on rahvusvahelised koostööprojektid, mis põhinevad programmiriikides ning 1. piirkonnas (Lääne-Balkan) ja 2. piirkonnas (idanaabrus) asuvates programmivälistes kolmandates riikides spordivaldkonnas tegutsevate organisatsioonide mitmepoolsel partnerlusel. Projektide eesmärk on toetada sporditegevust ja -poliitikat programmivälistes kolmandates riikides, et edendada väärtusi ning pakkuda õppevahendit, mis võimaldab soodustada üksikisikute isiklikku ja sotsiaalset arengut ning suurendada kogukondade ühtekuuluvust.

MEETME EESMÄRGID

Meetme eesmärgid on järgmised:

- suurendada rahvaspordiorganisatsioonide suutlikkust;
- edendada programmivälistes kolmandates riikides spordiga tegelemist ja kehalist aktiivsust;
- edendada spordi kaudu sotsiaalset kaasatust;
- edendada spordi kaudu positiivseid väärtusi (nt aus mäng, sallivus, meeskonnavaim);
- soodustada maailma eri piirkondade vahelist koostööd ühisalgatuste kaudu.

TEEMAVALDKONNAD/ERIEESMÄRGID

Projektitaotluses tuleks keskenduda teatavatele kavandamisetapis kindlaks määratud teemavaldkondadele. Eriti olulised valdkonnad on muu hulgas:

- ühiste väärtuste, diskrimineerimisest hoidumise ja soolise võrdõiguslikkuse edendamine spordi kaudu;
- selliste oskuste arendamine (spordi kaudu), mis on vajalikud selleks, et parandada ebasoodsas olukorras olevate rühmade osalust ühiskonnas (nt iseseisvus, juhtimisoskused jms);
- rändajate integreerimine;
- konfliktijärgne lepitamine.

TEGEVUS

Kogu kavandatav tegevus peab olema otseselt seotud meetme üld- ja erieesmärkidega, st see peab vastama ühele või mitmele eespool loetletud teemavaldkonnale; tegevust tuleb üksikasjalikult kirjeldada kogu rakendusperioodi hõlmavas projektikirjelduses. Meetme rahvusvahelist ja üleilmset mõõdet arvestades tuleb projekti tegevustes samuti keskenduda spordiorganisatsioonide suutlikkuse suurendamisele peamiselt 1. või 2. piirkonda kuuluvates programmivälistes kolmandates riikides.

Rahastatavates projektides on võimalik lõimida mitmesuguseid koostöö-, teabevahetus- ja muid tegevusi, sealhulgas näiteks:

- organisatsioonide/riikide/piirkondade võrgustike loomine ja arendamine;
- parima tava / ideede arendamine ja vahetamine;
- ühiste sporditegevuste ja kaasnevate hariduslike ürituste korraldamine;
- mitteformaalse õppimise meetodite uute vormide, vahendite, tavade ja materjalide kasutuselevõtt, kasutamine, jagamine ja rakendamine sporditöötajate praktika ja õpirände kaudu;
- teadlikkuse suurendamine ebasoodsas olukorras olevate rühmade diskrimineerimisest spordivaldkonnas;
- kodanikuühiskonna kaasatuse ja aktiivsuse edendamine.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Spordivaldkonna suutlikkuse suurendamise projekt koosneb neljast etapist, mis algavad juba enne seda, kui projektitaotlus rahastamiseks välja valitakse[458]. Need neli etappi on projektiidee kindlaksmääramine ja algatamine,

[458] Meeles tuleb pidada, et kuigi ettevalmistustegevus võib alata enne projektitaotluse esitamist või rahastamiseks väljavalimist, saab kulusid kanda ja tegevusi ellu viia alles pärast toetuslepingule allakirjutamist.

projekti ettevalmistamine, väljatöötamine ja kavandamine, projekti elluviimine ja tegevuste jälgimine ning projekti läbivaatamine ja mõju hindamine.

Osalevad organisatsioonid ja tegevustesse kaasatud osalejad peaksid kaasa lööma kõigis nimetatud etappides, et seeläbi saadud kogemustest õppida.

- **Projektiidee kindlaksmääramine ja algatamine**: tehke kindlaks probleem, vajadus või võimalus, mida saaksite projektiidees konkursikutse alusel käsitleda; tehke kindlaks peamised tegevused ja tulemused, mida võiks projektist oodata; nimetage asjaomased sidusrühmad ja võimalikud partnerid; sõnastage projekti eesmärk (eesmärgid); tagage projekti kooskõla osalevate organisatsioonide strateegiliste eesmärkidega; tehke esialgsed plaanid, et anda projektile hoog sisse, koostage järgmisse etappi liikumiseks vajaminev teave jne.
- **Projekti ettevalmistamine, väljatöötamine ja kavandamine:** määrake kindlaks projekti maht ja asjakohane lähenemisviis; kirjeldage selgelt metoodikat, mida kavatsete rakendada projekti eesmärkide ja tegevuste kooskõla tagamiseks; määrake kindlaks asjaomaste ülesannete täitmise ajakava; koostage vajalike ressursside prognoos ja täpsustage projekti, nt vajaduste hinnanguga; määrake kindlaks kindlad (konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, realistlikud ja tähtajalised) eesmärgid ja mõjunäitajad; tehke kindlaks projekti- ja õpiväljundid; töötage välja tööprogramm, määrake kindlaks tegevuse vormid, oodatav mõju ja prognoositav kogueelarve; koostage projekti elluviimise kava ning mõistlik ja realistlik teabevahetuskava, k.a projekti juhtimise, seire, kvaliteedikontrolli, aruandluse ja tulemuste levitamisega seotud strateegilised küsimused; määrake kindlaks kavandatava tegevuse praktiline kord ja sihtrühm(ad); sõlmige kokkulepped partneritega, koostage projektitaotlus jne.
- **Projekti elluviimine ja tegevuste jälgimine**: viige projekt kooskõlas kavaga ellu, täites aruandluse ja teabevahetusega seotud nõudeid; jälgige tegevuste kulgu ja hinnake projekti tulemuslikkust vastavalt projektikavadele; tehke kindlaks ja võtke parandusmeetmed, et tegeleda projektikava kõrvalekallete, probleemide ja riskidega; selgitage välja kindlaksmääratud kvaliteedikriteeriumidele mittevastavad valdkonnad, võtke parandusmeetmeid jne.
- **Läbivaatamine ja mõju hindamine**: projekti tulemuslikkuse hindamisel tuleb lähtuda selle eesmärkidest ja rakenduskavadest; hinnatakse tegevusi ja nende eri tasanditel avalduvat mõju ning seda, kuidas projekti tulemusi on jagatud ja kasutatud jne.

Horisontaalsed aspektid, mida projekti kavandamisel arvesse võtta

Lisaks ametlike kriteeriumide täitmisele ja jätkusuutliku koostöökorra kokkuleppimisele kõigi projektipartneritega tasub arvesse võtta alljärgnevaid kaalutlusi, et suurendada suutlikkuse suurendamise projektide mõju ja nende elluviimise kvaliteeti projekti eri etappides. Taotlejaid innustatakse suutlikkuse suurendamise projektide kavandamisel neid võimalusi ja mõõtmeid arvesse võtma.

Kaasamine ja mitmekesisus

Programmi „Erasmus+“ eesmärk on edendada kõigis meetmetes võrdseid võimalusi ning võrdset juurdepääsu, kaasamist ja õiglust. Nende põhimõtete rakendamiseks on välja töötatud kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia, et jõuda paremini erineva taustaga osalejateni, eriti vähemate võimalustega isikuteni, kelle jaoks on Euroopa projektides osalemine raskendatud. Organisatsioonid peaksid projektitegevusi kavandades mõtlema nende juurdepääsetavusele ja kaasavusele, võttes arvesse vähemate võimalustega osalejate arvamusi ja kaasates neid kogu protsessi vältel otsuste tegemisse.

Keskkonnakestlikkus

Projektide kavandamisel tuleks silmas pidada keskkonnahoidlikkust ning rakendada keskkonnakestlikke tavasid kõigis projekti tahkudes. Organisatsioonid ja osalejad peaksid projekti kavandamisel järgima keskkonnasõbralikku lähenemisviisi – see innustab kõiki projektis osalejaid arutama ja teadvustama keskkonnaküsimusi, mõtlema selle üle, mida saab eri tasanditel ette võtta, ning aitab organisatsioonidel ja osalejatel kujundada projektitegevuste elluviimiseks välja alternatiivseid, keskkonnahoidlikumaid meetodeid.

Digitaalne mõõde

Projektide õnnestumiseks on väga oluline virtuaalkoostöö ja eksperimenteerimine virtuaalse ja põimõppe võimalustega.

Ühised väärtused ning kodanikuaktiivsus ja -osalus

Projektidega edendatakse kodanikuaktiivsust ja eetikat ning aidatakse arendada sotsiaalset ja kultuuridevahelise suhtlemise pädevust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust. Samuti on kesksel kohal eesmärk suurendada teadlikkust ja parandada arusaamist Euroopa Liidu rollist maailmas.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAB SPORDIVALDKONNA SUUTLIKKUSE SUURENDAMISE PROJEKT TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks peavad spordivaldkonna suutlikkuse suurendamise projektitaotlused vastama järgmistele kriteeriumidele.

Kes võib esitada taotluse?	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes – on juriidilised isikud (avalik-õiguslikud või eraõiguslikud asutused); – tegutsevad aktiivselt spordivaldkonnas; – on seaduslikult asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis või 1. piirkonda (Lääne-Balkan) või 2. piirkonda (idanaabrus) [459] kuuluvas programmivälises kolmandas riigis. Konsortsiumi koordinaator peab olema mittetulundusühing. Sellised organisatsioonid võivad olla näiteks järgmised: • avalik-õiguslik asutus, mis vastutab spordiküsimuste eest kohalikul, piirkonna või riigi tasandil; • kohaliku, piirkonna, riigi, Euroopa või rahvusvahelise tasandi spordiorganisatsioon; • riiklik olümpiakomitee või riiklik spordiliit; • organisatsioon, mis esindab liikumist „Sport kõigile“; • kehalise aktiivsuse propageerimisega tegelev organisatsioon; • aktiivse puhkuse valdkonda esindav organisatsioon. Selleks et vältida Ukraina-vastase agressioonisõja eest vastutavale Venemaale spordi kaudu legitiimsuse või mainekasu andmist[460] ning tagada, et spordiaususe ja -väärtuste edendamise meetme eesmärki ei seata ohtu, ning et kaitsta programmi mainet ja ELi vahendite kasutamist, ei ole järgmistel üksustel õigust selles meetmes ühelgi viisil osaleda: 1. rahvusvahelised spordi juhtorganid, kes annavad Venemaa sportlastele loa võistelda spordiüritustel täielikult oma riiki esindades, sealhulgas kasutada riigilippu, hümni ja muid sümboleid; 2. üksused, mis korraldavad spordiüritusi, kus Venemaa sportlased osalevad täielikult oma riiki esindades, sealhulgas kasutades riigilippu, hümni ja muid sümboleid.

[459] Selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest pärit organisatsioonid. Armeeniast ja Aserbaidžaanist pärit organisatsioonid võivad osaleda, kuid mitte koordinaatoritena.

[460] Vt Euroopa Ülemkogu järeldused: https://www.consilium.europa.eu/media/c22plhwr/et-20261016-european-council-conclusions.pdf

Konsortsiumi koosseis	Suutlikkuse suurendamise projektid on riikidevahelised ja nendes peab osalema vähemalt **neli organisatsiooni vähemalt kolmest riigist ning need peavad vastama järgmistele tingimustele**: - vähemalt üks ja kõige enam kaks organisatsiooni ELi liikmesriikidest või programmiga liitunud kolmandatest riikidest. Kui osalevaid organisatsioone on kaks, ei tohi nad olla samast ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist; - vähemalt kaks organisatsiooni vähemalt ühest 1. piirkonda (Lääne-Balkan) või 2. piirkonda (idanaabrus) kuuluvast rahastamiskõlblikust programmivälisest kolmandast riigist. 1. ja 2. piirkonnast pärit organisatsioonid ei saa samas projektitaotluses osaleda (st 1. ja 2. piirkonda hõlmavad partnerlused ei ole rahastamiskõlblikud). ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest pärit organisatsioonide arv ei tohi olla suurem kui programmivälistest kolmandatest riikidest pärit organisatsioonide arv. Seotud üksusi ja liitunud partnereid ei võeta konsortsiumi koosseisus arvesse.
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma tegevuses osalevate organisatsioonide riikides, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, mil tegevust on meetme eesmärke silmas pidades vaja ellu viia mujal. Lisaks: - tegevus võib toimuda ka mõne Euroopa Liidu institutsiooni asukohas, isegi kui projektis ei osale organisatsioone asjaomase institutsiooni asukohariigist; - tulemuste jagamise ja tutvustamisega seotud tegevus võib toimuda ka asjaomastel temaatilistel riikidevahelistel üritustel/konverentsidel teistes ELi liikmesriikides, programmiga liitunud kolmandates riikides või programmivälistes kolmandates riikides.
Projekti kestus	Suutlikkuse suurendamise projektid peaksid tavaliselt kestma 12–36 kuud. Projekti kestus tuleb valida taotluse esitamise etapis, lähtudes projekti eesmärgist ja selle aja sisse kavandatava tegevuse liigist. Pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu.
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-SPORT-2027-CB
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **9. märtsil kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

OODATAV MÕJU

Toetatavates projektide tuleks oodatava mõjuna:

- suurendada rahvaspordiorganisatsioonide osalust ja suutlikkust;
- suurendada naiste osalust spordis ja edendada kehalist aktiivsust;
- parandada ebasoodsas olukorras olevate rühmade sotsiaalset kaasatust;
- suurendada spordivaldkonna suutlikkust töötada riikidevaheliselt, tagades kaasavuse, solidaarsuse ja kestlikkuse;

- edendada ja toetada riikidevahelist õpet ja koostööd spordiinimeste ja poliitikakujundajate vahel, eelkõige rahastamiskõlblikes programmivälistes kolmandates riikides;
- levitada tulemusi spordiorganisatsioonidesse kaasatud spordiinimestele huvipakkuval ja tulemuslikul viisil.

HINDAMISKRITEERIUMID

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 30)	• Projektitaotluse asjakohasus, pidades silmas meetme eesmärke; • projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; • hinnatakse, kas: o eesmärgid on selgelt määratletud ja realistlikud ning seotud osalevatele organisatsioonidele ja sihtrühmadele oluliste küsimustega; o projektitaotlus on innovaatiline ja/või täiendab muid algatusi, mille osalevad organisatsioonid on juba ellu viinud; o suutlikkuse suurendamise tegevused on selgelt kindlaks määratud ning on suunatud osalevate organisatsioonide suutlikkuse suurendamisele.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	• Tööprogramm on selge, täielik ja kvaliteetne ning sisaldab vajalikke etappe projekti ettevalmistamiseks, elluviimiseks, seireks, hindamiseks ja tulemuste levitamiseks; • kindlakstehtud vajaduste täitmiseks kavandatava metoodika asjakohasus ja kvaliteet; • projekti eesmärkide ja kavandatava tegevuse kokkusobivus; • töökava kvaliteet ja tulemuslikkus, sh ulatus, mil määral vastavad tööpakettidele ettenähtud ressursid asjaomastele eesmärkidele ja oodatavatele tulemustele; • kavandatavate mitteformaalse õppimise meetodite (kui neid on) kvaliteet; • kvaliteedikontrollimeetmete olemasolu selle tagamiseks, et projekti viiakse ellu kvaliteetselt ning et peetakse kinni ajakavast ja eelarvest, ning nende meetmete asjakohasus; • mil määral on projekt kulutõhus ja iga tegevuse jaoks on ette nähtud piisavad ressursid.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	Hinnatakse, kas: • projekti on kaasatud sobiv kooslus üksteist täiendavatest osalevatest organisatsioonidest, kelle profiil, kogemused ja oskusteave võimaldavad edukalt saavutada projekti kõik eesmärgid; • projekt hõlmab spordiklubisid, rohujuure tasandi spordiorganisatsioone, spordiliite või olümpiakomiteesid; • vastutuse ja ülesannete jaotus kajastab kõikide osalevate organisatsioonide pühendumist ning aktiivset osalust; • olemas on tõhusad mehhanismid koordineerimiseks ja teabevahetuseks osalevate organisatsioonide vahel ja teiste asjaomaste sidusrühmadega.
Mõju (maksimaalne punktisumma: 30)	• Projekti tulemuste hindamise meetmete kvaliteet; • projekti võimalik mõju o osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele projekti ajal ning pärast projekti lõppu; o kohalikul, piirkondlikul, riigi ja/või rahvusvahelisel tasandil muudele kui projektis otseselt osalevatele organisatsioonidele ja isikutele; • tulemuste levitamise kava kvaliteet: nende meetmete asjakohasus ja kvaliteet, mille eesmärk on jagada projekti tulemusi osalevate organisatsioonide seas ning mujal; • kui see on asjakohane, kirjeldatakse projektitaotluses seda, kuidas koostatavad materjalid, dokumendid ja meediasisu tehakse avatud litsentside kaudu vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid; • projekti kestlikkust tagavate meetmete kvaliteet: suutlikkus säilitada projekti mõju ja tulemuslikkus ka pärast seda, kui ELi toetus on ära kasutatud.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 60 punkti (võimalikust 100 punktist). Peale selle peavad need saavutama iga eespool nimetatud hindamiskriteeriumi puhul vähemalt poole maksimumpunktidest.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

Võttes arvesse riikide ja Euroopa õigusraamistikes kehtestatud piiranguid, tuleb tulemused teha kättesaadavaks avatud õppematerjalidena ning samuti asjaomastel kutsealastel, valdkondlikel või pädevate asutuste platvormidel. Projektitaotluses kirjeldatakse, kuidas loodavad andmed, materjalid, dokumendid ning audiovisuaalsed ja sotsiaalmeedia väljundid tehakse avatud litsentside kaudu vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. Taotlejale tehtava kindlasummalise toetuse summa määratakse iga toetuse puhul kindlaks vastavalt taotleja kavandatava meetme eelarveprognoosile. Toetust andev asutus võtab iga toetuse kindlasummalise makse kindlaksmääramisel arvesse projektitaotlust, hindamise tulemust, rahastamismäärasid ning konkursikutses osutatud toetuse maksimumsummat.

ELi toetus projekti kohta peaks olema vahemikus **100 000–200 000 eurot**.

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid.

a) Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui toetusesaaja(d) vajalikuks peab (peavad) ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks (nt eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise ning kvaliteedi tagamise jaoks).
b) Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi.
c) Taotlejad peavad projektitaotluses märkima hinnangulised kulud iga tööpaketi kohta (ning iga tööpaketi puhul märkima, kui suure osa rahalistest vahenditest iga toetusesaaja ja seotud üksus saab).
d) Kirjeldatavad kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (nt teabe levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud) kulusid.

Projektitaotlusi hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluste kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes.

Pärast projektitaotluste hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa. 80 % kaasrahastamismäära kohaldatakse hinnanguliste rahastamiskõlblike kulude kogusumma suhtes, mis määratakse kindlaks pärast hindamist.

Toetuse parameetrid (toetuse maksimumsumma jne) kehtestatakse toetuslepingus.

Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. Rahastamiskord peaks võimaldama keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

MITTETULUNDUSLIKUD EUROOPA SPORDIÜRITUSED

MEETME EESMÄRGID

Meetme eesmärk on toetada Euroopa mõõtmega spordiürituste korraldamist järgmistes valdkondades:

- vabatahtlik tegevus spordis;
- sotsiaalne kaasatus spordi kaudu;
- võitlus diskrimineerimisega spordis, sh soolise võrdõiguslikkuse tagamine;
- tervislike eluviiside edendamine kõigi inimeste heaks; Sellest prioriteedist lähtuvate projektide põhieesmärk on:
    a) algatuse „HealthyLifestyle4All“ kolme samba rakendamine;
    b) tervist tugevdavat kehalist aktiivsust käsitleva nõukogu soovituse ja ELi füüsilise tegevuse suuniste rakendamine;
    c) Euroopa spordinädala elluviimise toetamine;
    d) spordiga tegelemise ja kehalise aktiivsuse kui tervise parandamise vahendite edendamine;
    e) kõigi selliste tegevuste soodustamine, millega julgustatakse inimesi spordiga tegelema ja olema kehaliselt aktiivne;
    f) traditsiooniliste spordialade ja mängude edendamine.

Selle meetme raames välja valitud projektid peavad keskenduma ühele neist eesmärkidest. Neil võib olla ka teisi eesmärke, kuid peamine eesmärk peab olema projektitaotluses selgelt välja toodud ja projektis kesksel kohal. Kuigi selle meetme peamine eesmärk on toetada spordiürituste korraldamist, võivad neile eelneda või järgneda muud tegevused (seminarid, koolituskursused, kohtumised või muud asjakohased tegevused), et ürituseks valmistuda või tagada sellest saadav kasu.

Meetmega antakse rahalist toetust järgmiste ürituste korraldamiseks:

- Euroopa mõõtmega kohalikud spordiüritused;
- üleeuroopalised spordiüritused;
- Euroopa mõõtmega suured spordiüritused;

Euroopa mõõtmega suured spordiüritused, mille eesmärk on saavutada väga suur mõju ja rakendada järelmeetmeid, et tagada ühiskondlik kasu ja kaasamise edendamine spordi kaudu.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAVAD MITTETULUNDUSLIKUD EUROOPA SPORDIÜRITUSED TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Erasmus+ toetuse saamiseks peavad mittetulunduslike Euroopa spordiürituste projektitaotlused vastama järgmistele kriteeriumidele.

Kes võib esitada taotluse?	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes – on juriidilised isikud (avalik-õiguslikud või eraõiguslikud asutused); – on asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis; – tegutsevad aktiivselt spordivaldkonnas. Selline organisatsioon võib olla näiteks (mittetäielik loetelu): • avalik-õiguslik asutus, mis vastutab spordiküsimuste eest kohalikul, piirkonna või riigi tasandil; • kohaliku, piirkonna, riigi, Euroopa või rahvusvahelise tasandi spordiorganisatsioon; • riiklik olümpiakomitee või riiklik spordiliit; • organisatsioon, mis esindab liikumist „Sport kõigile“;

	• kehalise aktiivsuse propageerimisega tegelev organisatsioon; • aktiivse puhkuse valdkonda esindav organisatsioon; • haridus-, koolitus- või noortevaldkonnas tegutsev organisatsioon. Selleks et vältida Ukraina-vastase agressioonisõja eest vastutavale Venemaale spordi kaudu legitiimsuse või mainekasu andmist[461] ning tagada, et spordiaususe ja -väärtuste edendamise meetme eesmärki ei seata ohtu, ning et kaitsta programmi mainet ja ELi vahendite kasutamist, ei ole järgmistel üksustel õigust selles meetmes ühelgi viisil osaleda: 1. rahvusvahelised spordi juhtorganid, kes annavad Venemaa sportlastele loa võistelda spordiüritustel täielikult oma riiki esindades, sealhulgas kasutada riigilippu, hümni ja muid sümboleid; 2. üksused, mis korraldavad spordiüritusi, kus Venemaa sportlased osalevad täielikult oma riiki esindades, sealhulgas kasutades riigilippu, hümni ja muid sümboleid.
Konsortsiumi koosseis	Mittetulunduslik Euroopa spordiüritus on riikidevaheline ning hõlmab alljärgnevaid osalejaid: • **Euroopa mõõtmega kohalikud üritused (I tüüp):** vähemalt kolm organisatsiooni kolmest riigist ja maksimaalselt viis organisatsiooni viiest ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist; • **Euroopa mõõtmega kohalikud üritused (II tüüp):** vähemalt kuus organisatsiooni kuuest eri ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist; I ja II tüüpi projektide puhul ei võeta seotud üksusi ja liitunud partnereid konsortsiumi koosseisus arvesse; • **üleeuroopalised üritused**: vähemalt kümme organisatsiooni (üks taotleja ja üheksa osalevat organisatsiooni liitunud partneritena) kümnest eri ELi liikmesriigist või programmiga liitunud kolmandast riigist; • **Euroopa mõõtmega suurüritused**: vähemalt 15 organisatsiooni (üks taotleja ja 14 osalevat organisatsiooni liitunud partneritena) 15st eri ELi liikmesriigist ja programmiga liitunud kolmandast riigist. Konsortsiumi koosseis peab vastama taotletud toetuse nõuetele.
Rahastamiskõlblikud tegevused	**Euroopa mõõtmega kohalike ürituste (I ja II tüüp**) puhul peavad mittetulunduslikud spordiüritused toimuma igas projekti kaasatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. **Üleeuroopalise ürituse** puhul peab spordiüritus toimuma riigis, kus on asutatud koordinaator, välja arvatud juhul, kui taotluses on nõuetekohaselt põhjendatud, miks see nii ei ole. Sellisel juhul võib üritus toimuda riigis, kus on asutatud üks osalevatest organisatsioonidest. **Euroopa mõõtmega suurürituse** puhul peab tegevus toimuma ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Selline spordiüritus peab tutvustama vähemalt seitset erinevat spordiala ja hõlmama üritusele järgneva aasta jooksul elluviidavaid tegevusi, et tagada sellega seotud ühiskondlik kasu (nt sotsiaalne, hariduslik, keskkonnaalane, tervis) ja kaasamise edendamine spordi kaudu.

[461] Vt Euroopa Ülemkogu järeldused: https://www.consilium.europa.eu/media/c22plhwr/et-20261016-european-council-conclusions.pdf

Projekti kestus	Projekti kestus peaks tavaliselt olema 12 või 18 kuud, lähtudes projekti eesmärgist ja selle aja sisse kavandatavate tegevuste liigist. Pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu.
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). **Euroopa mõõtmega kohalik üritus (I ja II tüüp)** ning **üleeuroopaline üritus**: • Konkursikutse tunnus: ERASMUS-SPORT-2027-SNCESE. **Euroopa mõõtmega suurüritused:** • Konkursikutse tunnus: ERASMUS-SPORT-2027-LSSNCESE.
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt 19. jaanuaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi).

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

PROJEKTI KAVANDAMINE

ELi toetust antakse organisatsioonidele, kes vastutavad spordiürituse ettevalmistamise ja korraldamise ning sellega seotud järelmeetmete eest.

Toetatakse järgmisi standardtegevusi (mittetäielik loetelu):

- ürituse ettevalmistamine ja korraldamine;
- sportlastele, treeneritele, korraldajatele ja vabatahtlikele spordiürituse eelse teavitustegevuse korraldamine;
- spordiürituse kõrvaltegevuste (konverentsid, seminarid) korraldamine;
- vabatahtlike koolitamine;
- järeltegevused (hindamised, tulevikuplaanide koostamine);
- spordiürituse teemaga seotud teabevahetustegevus.

Meetme raames ei toetata järgmisi spordiüritusi:

- riiklike, Euroopa või rahvusvaheliste spordiliitude/-liigade korraldatavad regulaarsed spordivõistlused (riigi, Euroopa või maailmameistrivõistlused), v.a juhul, kui rahalist toetust taotletakse laiemale üldsusele mõeldud kõrvaltegevuste korraldamiseks.

OODATAV MÕJU

Meetme oodatav mõju on järgmine:

- suurem teadlikkus spordi rollist sotsiaalse kaasamise, võrdsete võimaluste ja tervist tugevdava kehalise aktiivsuse edendamisel;
- suurem osalemine spordis ja vabatahtlikus tegevuses, suurem kehaline aktiivsus.

HINDAMISKRITEERIUMID

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: • projektitaotlus on meetme eesmärke silmas pidades asjakohane; • projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; • projektitaotlus põhineb sisukal ja piisaval vajaduste analüüsil; • projekt on innovaatiline; • projektitaotlus täiendab muid algatusi, mille osalevad organisatsioonid on juba ellu viinud; • projektitaotlus toob ELi tasandil lisaväärtust tulemuste kaudu, mida üks riik ei suudaks üksi tegutsedes saavutada.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	Hinnatakse, kas: • projekti töökava on selge, täielik ja tõhus ning sisaldab vajalikke etappe projekti ettevalmistamiseks ja elluviimiseks, seireks, hindamiseks ja tulemuste jagamiseks; • projekt on kulutõhus ja iga tegevuse jaoks on ette nähtud piisavad ressursid; • kavandatav metoodika on selge, piisav ja teostatav; • projektis on ette nähtud asjakohased kvaliteedikontrollimeetmed selle tagamiseks, et projekti viiakse ellu kvaliteetselt ning et peetakse kinni ajakavast ja eelarvest; • projektis rakendatakse digitaalseid vahendeid ja õppemeetodeid, et täiendada füüsilise õpirände tegevust ja parandada koostööd partnerorganisatsioonidega. • üritused on selgelt kavandatud vastavalt sihtrühmale.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	Hinnatakse, kas: • projekti on kaasatud sobiv kooslus osalevatest organisatsioonidest, kelle profiil ja oskusteave võimaldavad saavutada edukalt projekti kõik eesmärgid; • projekt hõlmab spordiklubisid, rohujuure tasandi spordiorganisatsioone, spordiliite või olümpiakomiteesid; • kavandatud ülesannete jaotus väljendab kõikide osalevate organisatsioonide pühendumist ja aktiivset osalemist; • projektitaotlus hõlmab tõhusaid koordineerimis- ja teabevahetusmehhanisme suhtluseks osalevate organisatsioonide ja teiste asjaomaste sidusrühmadega. • iga osaleva organisatsiooni rolli konkreetsetel üritustel on selgelt kirjeldatud ja põhjendatud.

Mõju (maksimaalne punktisumma: 30)	Hinnatakse, kas: • igal spordiüritusel on potentsiaali meelitada ligi osalejaid sihtrühma(de)st; • projektitaotlus hõlmab konkreetseid ja loogilisi samme selleks, et rakendada projekti tulemusi osaleva organisatsiooni tavapärases töös; • projektil on potentsiaal avaldada positiivset mõju osalejatele ja osalevatele organisatsioonidele ning ka laiemale kogukonnale; • projekti oodatavaid tulemusi on võimalik projekti elluviimise ajal ja pärast projekti lõppu rakendada ka laiemalt kui projektis osalevates organisatsioonides ning kohalikul, piirkondlikul, riigi ja Euroopa tasandil; • projektitaotlus hõlmab sobivaid plaane ja meetodeid projekti tulemuste hindamiseks; • projektitaotlus hõlmab konkreetseid ja tõhusaid samme selleks, et levitada projekti tulemusi osalevates organisatsioonides, jagada neid muude organisatsioonide ja üldsusega ning avalikult tunnustada Euroopa Liidu poolset rahastust; • projektitaotlus hõlmab konkreetseid ja tõhusaid samme selleks, et tagada projekti kestlikkus ning jätkuv mõju ja tulemuslikkus ka pärast seda, kui ELi toetus on ära kasutatud.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad **vähemalt 60 punkti**. Peale selle peavad need saavutama iga eespool nimetatud hindamiskriteeriumi puhul vähemalt poole maksimumpunktidest.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Mittetulunduslikeks Euroopa spordiüritusteks antakse toetust kindlasummaliste maksetena, välja arvatud Euroopa mõõtmega suurürituste kategoorias. Lähtudes projektiga hõlmatud ürituste ja selles osalevate organisatsioonide arvust, valivad taotlejad ühe järgmistest eelnevalt kindlaksmääratud summadest. Kindlasummalise makse summa oleneb projektiga hõlmatud ürituste ja selles osalevate organisatsioonide arvust.

Spordiürituse kategooria		**Kindlasummaline makse**
Euroopa mõõtmega kohalikud üritused: vähemalt üks üritus riigi kohta. **(**ERASMUS-SPORT-2027-SNCESE**)**	**I tüüp**: vähemalt kolm organisatsiooni kolmest erinevast rahastamiskõlblikust riigist ning kõige enam viis organisatsiooni viiest erinevast rahastamiskõlblikust riigist.	200 000 eurot
	II tüüp: vähemalt kuus organisatsiooni kuuest erinevast rahastamiskõlblikust riigist.	300 000 eurot

Üleeuroopalised üritused: üks üritus, kus osaleb vähemalt kümme osalevat organisatsiooni vähemalt kümnest erinevast rahastamiskõlblikust riigist (k.a taotlev organisatsioon). **(**ERASMUS-SPORT-2027-SNCESE**)**	450 000 eurot
Euroopa mõõtmega suurüritused: üks üritus, kus osaleb vähemalt 15 organisatsiooni 15 erinevast rahastamiskõlblikust riigist. **(**ERASMUS-SPORT-2027-LSSNCESE)	1 000 000–1 500 000 eurot

a) Euroopa mõõtmega kohalikud üritused (I tüüp): 200 000 eurot

Projektitaotlustes keskendutakse mitme toetusesaajaga projektidele, mille korral kõik kulud katavad taotlev organisatsioon ja partnerorganisatsioonid. Kindlaksmääratud osalevaid organisatsioone (3–5) käsitatakse kaastoetusesaajatena ning korraldatavad üritused ja kaastegevused toimuvad igas kaasatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis.

Taotlused sisaldavad erijaotist, kus kirjeldatakse **ülesannete ja ELi toetussumma jaotumist projektipartnerite vahel**. Samuti tuleb esitada projekti iga tegevuse elluviimise ajakava ning märkida projektitulemuste esitamise tähtaeg.

Taotlejad peavad projektitegevused rühmitama **tööpakettideks**. Iga tööpakett on seotud erieesmärkidega ning taotlejad peavad kindlaks määrama kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed näitajad, mille alusel saab jälgida nende eesmärkide saavutamise määra.

b) Euroopa mõõtmega kohalikud üritused (II tüüp): 300 000 eurot

Projektitaotluses keskendutakse mitme toetusesaajaga projektidele, mille korral kõik kulud katavad taotlev organisatsioon ja partnerorganisatsioonid. Kindlaksmääratud osalevaid organisatsioone (vähemalt 6) käsitatakse kaastoetusesaajatena ning korraldatavad üritused ja kaastegevused toimuvad igas kaasatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis.

Taotlused sisaldavad erijaotist, kus kirjeldatakse **ülesannete ja ELi toetussumma jaotumist projektipartnerite vahel**. Samuti tuleb esitada projekti iga tegevuse elluviimise ajakava ning märkida projektitulemuste esitamise tähtaeg.

Taotlejad peavad projektitegevused rühmitama **tööpakettideks**. Iga tööpakett on seotud erieesmärkidega ning taotlejad peavad kindlaks määrama kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed näitajad, mille alusel saab jälgida nende eesmärkide saavutamise määra.

c) Üleeuroopalised üritused: 450 000 eurot

Projektitaotlustes käsitletakse ühe toetusesaajaga projekte, mis tähendab, et rahalised vahendid saab eraldada üksnes ühele taotlevale organisatsioonile. Osalevaid organisatsioone ei käsitata projektipartneritena. Liitunud partneritena ei saa nad projekti raames programmist rahastust saada.

Esitada tuleb projekti iga tegevuse elluviimise ajakava ning märkida projektitulemuste esitamise tähtaeg.

Taotlejad peavad projektitegevused rühmitama **tööpakettideks**. Iga tööpakett on seotud erieesmärkidega ning taotlejad peavad kindlaks määrama kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed näitajad, mille alusel saab jälgida nende eesmärkide saavutamise määra.

d) Euroopa mõõtmega suurüritused (eelarvepõhine): 1 000 000 kuni 1 500 000 eurot

Toetuse summa jääb eeldatavasti vahemikku 1 000 000 kuni 1 500 000 eurot. Antav toetus võib olla taotletud summast väiksem.

Toetus on eelarvepõhine, selle andmisel lähtutakse nii tegelikest kuludest ja ühikuhindadest kui ka ühtsest määrast. Sellest rahastatakse teatavat liiki rahastamiskõlblikke kulusid, mis on projekti raames tegelikult tekkinud.

Toetuse üksikasjalikud parameetrid (toetuse maksimumsumma, rahastamismäär, rahastamiskõlblikud kulud jne) kehtestatakse toetuslepingus. Kulud hüvitatakse vastavalt toetuslepingus kehtestatud rahastamismäärale (80 %).

Rahalise toetuse andmine kolmandatele isikutele ei ole lubatud. Vabatahtlike ja VKEde kulude katmine on lubatud. Täpsem teave on esitatud käesoleva programmijuhendi C osa jaotises „Rahastamiskõlblikud otsesed kulud“.

Toetuse maksmine

Toetuse täieliku väljamaksmise eelduseks on see, et kõik tööpaketid on kooskõlas projektitaotluses kirjeldatud kvaliteedikriteeriumidega lõpule viidud. Kui üks või mitu tööpaketti ei ole lõpule viidud, kui need on lõpule viidud vaid osaliselt või kui need tunnistatakse kvaliteedi hindamisel mitterahuldavaks, võidakse toetussummat kooskõlas toetuslepinguga asjakohasel määral vähendada.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

3. PÕHIMEEDE: TOETUS POLIITIKA ARENDAMISEKS JA KOOSTÖÖKS

3. põhimeetmega toetatakse poliitika arendamist ja koostööd, aidates süsteemi tasandil ellu viia olemasolevaid poliitikapõhimõtteid ning välja töötada uusi, ajakohastamist ja reformi soosivaid poliitikapõhimõtteid haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonnas.

Selle põhimeetme raames ellu viidavate meetmete eesmärk on:

- valmistada ette ELi poliitiline tegevuskava haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonnas ning toetada selle elluviimist, hõlbustades avatud koordinatsiooni meetodite haldamist ja toimimist;
- viia ellu Euroopa poliitikaeksperimente, mida juhivad kõrgetasemelised avaliku sektori asutused ning mis hõlmavad paljudes riikides kohapeal toimuvat ja usaldusväärsetel hindamismeetoditel põhinevat poliitikameetmete katsetamist;
- koguda tõendeid ja teadmisi haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna süsteemide ja poliitika kohta riigi ja Euroopa tasandil, et soodustada läbimõeldud poliitikakujundamist;
- suurendada oskuste ja kvalifikatsioonide läbipaistvust ning hõlbustada nende tunnustamist, ent samuti lihtsustada ainepunktide ülekandmist, edendada kvaliteedi tagamist ja digitaalsete kvalifikatsioonitunnistuste kasutamist ning toetada mitteformaalse ja informaalse õppimise valideerimist, oskuste juhtimist ja nõustamist;
- toetada poliitikadialoogi sidusrühmadega Euroopa Liidust ja mujalt konverentside, ürituste ja muu tegevuse abil, millesse kaasatakse haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna poliitikakujundajad, nendes valdkondades tegutsejad ning teised sidusrühmad, et suurendada teadlikkust asjaomastest Euroopa poliitilistest tegevuskavadest ning tutvustada Euroopat kui suurepärast õppe- ja teadustöö sihtkohta;
- parandada programmi elluviimise kvaliteeti, hõlbustades teadmiste ja tavade ülekandmist riiklike büroode vahel, andes riiklikele büroodele ja komisjonile vahendid mõttekodade korraldamiseks, mis aitavad tegevusi ja strateegiaid täiendada, et programmi viidaks ellu paremas kooskõlas poliitikasuundadega, ning tagades töövahendid, mis aitavad paremini ära kasutada sünergiast ja vastastikusest täiendavusest tulenevat potentsiaali;
- luua igas eluetapis inimestele võimalusi omandada oma erialal (nt avalik haldus, põllumajandus ja maaelu areng, uued tehnoloogiad, ettevõtlus jne) õpikogemusi välismaal;
- võimaldada programmi „Erasmus+“ rakendavatel asutustel tegutseda juhendajana programmi „Erasmus+“ projektide laiendamisel, et taotleda toetusi või luua sünergiat riigi ja piirkonna tasandil hallatavate Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toetuse, teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi ning rände, turvalisuse, õiguse ja kodakondsuse, tervishoiu ja kultuuriga seotud programmide abil;
- toetada üritusi, kampaaniaid ja muid tegevusi, mis annavad kodanikele ja organisatsioonidele teavet programmi „Erasmus+“ ja Euroopa Liidu poliitika kohta haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonnas;
- aidata kindlaks teha ja levitada toetust saanud projektidest välja kasvanud häid tavasid ja edulugusid, et suurendada nende nähtavust ja laiendada neid kohalikul, riigi ja Euroopa tasandil.

MIS MEETMEID TOETATAKSE?

Käesoleva programmijuhendi alusel rakendatakse järgmist meedet:

- algatus „Euroopa noored üheskoos“.

Seda meedet haldab Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA).

3. põhimeede hõlmab mitut muud meedet, millega toetatakse poliitikareformi haridus-, koolitus- ja noortevaldkonnas ning mida viib ellu Euroopa Komisjon otse või Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti korraldatavate projektikonkursside kaudu. Need meetmed jagunevad järgmiste eesmärkide alusel:

- toetus Euroopa poliitika väljatöötamiseks;
- toetus Euroopa Liidu töövahenditele ja meetmetele, mille eesmärk on parandada oskuste, pädevuste ja kvalifikatsioonide kvaliteeti, suurendada nende läbipaistvust ja edendada nende tunnustamist;

- poliitikadialoog ja koostöö peamiste sidusrühmade ja rahvusvaheliste organisatsioonidega;
- meetmed, mis aitavad programmi kvaliteetselt ja kaasaval viisil ellu viia;
- koostöö liidu muude algatustega ja toetus liidu muudele poliitikavaldkondadele;
- tulemuste levitamine ja teadlikkuse suurendamine.

Lisateavet leiab Euroopa Komisjoni ja rakendusameti veebisaidilt.

ALGATUS „EUROOPA NOORED ÜHESKOOS“

Algatuse „Euroopa noored üheskoos“ projektide eesmärk on luua võrgustikke, mille raames edendatakse piirkondlikke partnerlusi, mida viivad tihedas koostöös ellu noored kogu Euroopast (ELi liikmesriikidest ja programmiga liitunud kolmandatest riikidest). Võrgustikud peaksid korraldama noortevahetusi, edendama koolitusi (nt noortejuhtidele) ning võimaldama noortel endil algatada ühisprojekte nii kohapealsete kui ka veebipõhiste tegevuste kaudu.

MEETME EESMÄRGID

Meetme „Euroopa noored üheskoos“ projektide eesmärk on sisse seada koostöö, et võimaldada kogu Euroopa noortel algatada ühisprojekte, korraldada vahetusi ja edendada koolitust (nt noortejuhtidele/noorsootöötajatele) nii kohapealse kui ka veebipõhise tegevuse abil. Meetmega toetatakse noorteorganisatsioonide riikidevahelist partnerlust alates rohujuuretasandist kuni ulatuslikuma tasandini, et tugevdada nende tegevuse Euroopa mõõdet.

Olulised temaatilised prioriteedid on koostöö ELi noortestrateegia (2019–2027)[462] elluviimiseks ja Euroopa noorte eesmärkide saavutamiseks ning nende edendamine. Euroopa noorte eesmärgid kajastuvad ka Euroopa Komisjoni presidendi von der Leyeni poliitilistes suunistes[463]. Projektitaotlustes võib käsitleda ka Euroopa noorteaasta 2022 järeltegevust (nt noortetesti või noorteküsimuste süvalaiendamise protsesside uurimine) ja Euroopa tuleviku konverentsi[464] tulemusi. Selle meetme kontekstis on olulised 2029. aasta Euroopa Parlamendi valimised.

ERIEESMÄRGID

Meetmega püütakse konkreetselt toetada vähemalt üht järgmist erieesmärki:

- edendada ja arendada riikidevahelisemat struktureeritud koostööd (nii kohapeal kui ka veebis) eri noorteorganisatsioonide vahel, et luua või tugevdada partnerlusi, milles keskendutakse kõikide inimeste solidaarsusele ja kaasavale demokraatlikule osalusele, võttes arvesse tagasilööke sotsiaal-majanduslikele struktuuridele ning kooskõlas ELi noortestrateegia (2019–2027), Euroopa noorte eesmärkide, ELi noortedialoogi ja Euroopa noorteaasta 2022 järeltegevusega (nt noorte osalemine, noorteküsimuste süvalaiendamine, noortetesti protsessid);
- edendada kuut ELi põhiväärtust,[465] mis on meie ühiskonna alus: inimväärikuse austamine; vabadus; demokraatia; võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine;
- kaasata algatustesse noorteorganisatsioone, et koolituste korraldamise kaudu julgustada noori osalema demokraatiaprotsessis ja ühiskonnas, tutvustada noorte eurooplaste sarnasusi ning õhutada arutelusid ja mõttevahetusi teemal, kuidas on noored seotud Euroopa Liiduga ning selle väärtuste ja demokraatlike alustega. Sellised algatused võivad hõlmata teadlikkuse suurendamise tegevust, kodanikuosaluse üritusi ja dialoogivõimalusi, mis on seotud peamiste demokraatlike protsessidega Euroopa, riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil, sealhulgas asjakohasel juhul tegevust 2029. aasta Euroopa Parlamendi valimiste eel. See hõlmab selliste ürituste korraldamist, millega edendatakse alaesindatud noorte osalust poliitikas, noorteorganisatsioonides ja muudes kodanikuühiskonna organisatsioonides, kaasates selliseid vähemate võimalustega noori nagu haavatavad ja ebasoodsas sotsiaal-majanduslikus olukorras olevad noored ning maapiirkondadest ja äärepoolsetest piirkondadest pärit noored;
- leida uusi lahendusi, et suurendada noorteorganisatsioonide mõjuvõimu, toetades koostöö ning võrgustike loomise, arendamise ja juhtimise uuenduslikke viise; see võib hõlmata noorteorganisatsioonide digikoostöö tõhustamist mitteformaalse õppimise meetodite ja korraldusmudelite abil, näiteks alternatiivsed vahetusviisid ja vastastikune abi; 2025. aasta mais toimunud neljandal Euroopa noorsootööalasel kokkutulekul vastu võetud deklaratsioon ja Euroopa noorsootöö strateegia tegevuskava peaksid moodustama Euroopa noorsootöö tegevuskava rakendamise uue tugiraamistiku;

---

[462] Nõukogu resolutsioon 2018/C 456/01, avaldatud 2018. aasta detsembris: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:42018Y1218(01)&from=ET

[463] Vt https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/IP_19_5542.

[464] https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_et

[465] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012M002&from=ET.

- tugevdada rohujuure tasandi noorteorganisatsioonide tegevuse Euroopa mõõdet, sealhulgas tegevust selle kohta, kuidas paremini koos elada ja aidata kavandada kestlikke tulevasi riikidevahelise elu viise kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe, algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“[466] ja põlvkondadevahelise õigluse strateegiaga[467].

TEGEVUS

Meede on suunatud (kasumit mittetaotlevatele) valitsusvälistele organisatsioonidele ja avalik-õiguslikele asutusele, kes suudavad kavandatavate projektidega kaasata noori partnerlustesse, mis hõlmavad eri ELi liikmesriike ja programmiga liitunud kolmandaid riike ning nende eri piirkondi, ja aidata kaasa ELi noortestrateegia väljatöötamisele ja rakendamisele, poliitika kujundamisele ning suhtlemisele noortevaldkonna peamiste sidusrühmadega.

Algatuse „Euroopa noored üheskoos“ projektide üks põhiosa võib olla noorte õpirändetegevus, mille raames antakse noortele kogu Euroopast võimalus osaleda piiriüleses vahetuses ning mitteformaalses või informaalses õppimises, mida on omakorda võimalik ette valmistada ja toetada veebiplatvormide abil, et aidata saavutada käesoleva meetme eesmärke. See õpirändetegevus peab olema meetme eesmärke ja parima hinna-kvaliteedi suhte põhimõtet arvesse võttes väga selgelt põhjendatud. Kogu tegevus peaks aitama kaasata rohkem noori nii noorteorganisatsioonidest kui ka väljastpoolt, sealhulgas vähemate võimalustega noori, et tagada häälte mitmekesisus[468]. Tuleks võtta meetmeid, mis tagavad noortele suunatud tegevuste tugeva õppemõõte ja õpiväljundite tunnustamise (sh aruteluprotsess osalejate õpiväljundite väljaselgitamiseks ja dokumenteerimiseks, julgustades kasutama Euroopa läbipaistvus- ja tunnustamisvahendeid, eelkõige noortepassi).

MIS KRITEERIUMIDELE PEAB ALGATUSE „EUROOPA NOORED ÜHESKOOS“ PROJEKT TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks peavad algatuse „Euroopa noored üheskoos“ projektide taotlused vastama järgmistele kriteeriumidele.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes on – ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud juriidilised isikud: • noortevaldkonnas tegutsevad valitsusvälised organisatsioonid (sh Euroopa noorte valitsusvälised organisatsioonid ja riiklikud noortenõukogud); • noortevaldkonnas tegutsevad kohaliku, piirkonna või riigi tasandi avaliku sektori asutused; • kasumit taotlevad organisatsioonid võivad samuti osaleda, kuid mitte koordinaatorina. Toetusesaajad võivad olla näiteks järgmised:

[467] https://ec.europa.eu/assets/eac/intergenerational-fairness-communication/intergenerational_fairness_strategy_layout.pdf

[468] Rakendussuunised – programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy.

	• mittetulundusühing, ühendus, valitsusväline organisatsioon (sh Euroopa noorte valitsusväline organisatsioon); • riiklik noortenõukogu; • kohaliku, piirkonna või riigi tasandi avaliku sektori asutus; • haridus- või teadusasutus; • sihtasutus. Sama organisatsioon ei saa käesoleva projektikonkursi raames esitada koordinaatorina rohkem kui ühe taotluse.
Konsortsiumi koosseis (Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)	Projektitaotluse peab esitama konsortsium, kuhu kuulub vähemalt viis taotlejat (toetusesaajad, v.a seotud üksused) vähemalt viiest ELi liikmesriigist ja/või programmiga liitunud kolmandast riigist. Liitunud partnerid on lubatud. Seotud üksusi ja liitunud partnereid ei võeta konsortsiumi koosseisu puhul minimaalsetes rahastamiskõlblikkuse kriteeriumides arvesse.
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis.
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 24 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Brüsselis asuvale Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-YOUTH-2027-YOUTH-TOG
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **2. märtsil kell 17.00** (Brüsseli aja järgi).
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Algatuse „Euroopa noored üheskoos“ projekt koosneb neljast etapist, mis algavad juba enne seda, kui projektitaotluse rahastamiseks välja valitakse, st 1) projektiidee kindlaksmääramine ja algatamine; 2) projekti ettevalmistamine, väljatöötamine ja kavandamine; 3) projekti elluviimine ja tegevuste jälgimine; 4) projekti läbivaatamine ja mõju hindamine. Osalevad organisatsioonid ja tegevustesse kaasatud osalejad peaksid kaasa lööma kõigis nimetatud etappides, et seeläbi saadud kogemustest õppida.

- **Projektiidee kindlaksmääramine ja algatamine:** tehke kindlaks probleem, vajadus või võimalus, mida saaksite projektiidees konkursikutse alusel käsitleda; tehke kindlaks peamised tegevused ja tulemused, mida võiks projektist oodata; nimetage asjaomased sidusrühmad ja võimalikud partnerid; sõnastage projekti eesmärk (eesmärgid); tagage projekti kooskõla osalevate organisatsioonide strateegiliste eesmärkidega; tehke esialgsed plaanid, et anda projektile hoog sisse, koostage järgmisse etappi liikumiseks vajaminev teave jne.
- **Projekti ettevalmistamine, väljatöötamine ja kavandamine:** määrake kindlaks projekti maht, asjakohane lähenemisviis ja vastavate ülesannete täitmise ajakava; koostage vajalike ressursside prognoos ja täpsustage projekti, nt vajaduste hinnanguga; määrake kindlaks kindlad (konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, realistlikud ja tähtajalised) eesmärgid ja mõjunäitajad; tehke kindlaks projekti- ja õpiväljundid; töötage välja tööprogramm, määrake kindlaks tegevuse vormid, oodatav mõju ja prognoositav kogueelarve; koostage projekti

elluviimise kava, k.a projekti juhtimise, seire, kvaliteedikontrolli, aruandluse ja tulemuste levitamisega seotud strateegilised küsimused; määrake kindlaks kavandatava tegevuse praktiline kord ja sihtrühm(ad); sõlmige kokkulepped partneritega, koostage projektitaotlus jne.

- **Elluviimine ja tegevuste jälgimine:** viige projekt kooskõlas kavaga ellu, täites aruandluse ja teabevahetusega seotud nõudeid; jälgige tegevuste kulgu ja hinnake projekti tulemuslikkust vastavalt projektikavadele; tehke kindlaks ja võtke parandusmeetmed, et tegeleda projektikava kõrvalekallete, probleemide ja riskidega; selgitage välja kindlaksmääratud kvaliteedikriteeriumidele mittevastavad valdkonnad, võtke parandusmeetmeid jne.
- **Läbivaatamine ja mõju hindamine:** hinnake projekti tulemuslikkust, lähtudes selle eesmärkidest ja rakenduskavadest; hinnake tegevusi ja nende eri tasanditel avalduvat mõju, jagage ja kasutage projekti tulemusi jne.

Horisontaalsed aspektid, mida projekti kavandamisel arvesse võtta

Lisaks ametlike kriteeriumide täitmisele ja jätkusuutliku koostöökorra kokkuleppimisele kõigi projektipartneritega tasub arvesse võtta alljärgnevaid kaalutlusi, et suurendada algatuse „Euroopa noored üheskoos“ projektide mõju ja nende elluviimise kvaliteeti projekti eri etappides. Taotlejaid innustatakse suutlikkuse suurendamise projektide kavandamisel neid võimalusi ja mõõtmeid arvesse võtma.

Keskkonnakestlikkus

Projektide kavandamisel tuleks silmas pidada keskkonnahoidlikkust ning rakendada keskkonnakestlikke tavasid kõigis projekti tahkudes. Organisatsioonid ja osalejad peaksid projekti kavandamisel järgima keskkonnasõbralikku lähenemisviisi – see innustab kõiki projektis osalejaid arutama ja teadvustama keskkonnaküsimusi, mõtlema selle üle, mida saab eri tasanditel ette võtta, ning aitab organisatsioonidel ja osalejatel kujundada projektitegevuste elluviimiseks välja alternatiivseid, keskkonnahoidlikumaid meetodeid.

Kaasamine ja mitmekesisus

Programmi „Erasmus+“ eesmärk on edendada kõigis meetmetes võrdseid võimalusi ja võrdset juurdepääsu, kaasamist ja õiglust. Nende põhimõtete rakendamiseks on välja töötatud kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia, et jõuda paremini erineva taustaga osalejateni, eriti vähemate võimalustega isikuteni, kelle jaoks Euroopa projektides osalemine on raskendatud. Organisatsioonid peaksid projektitegevusi kavandades mõtlema nende juurdepääsetavusele ja kaasavusele, võttes arvesse vähemate võimalustega osalejate arvamusi ja kaasates neid kogu protsessi vältel otsuste tegemisse.

Valdkonnaülese põhimõttena peaksid osalevad organisatsioonid rakendama strateegiaid selleks, et ühendada rohujuure tasandil erineva taustaga noori. See hõlmab vähemate võimalustega noortest koosneva mitmekesise rühma kaasamist, sealhulgas äärepoolsetest/maapiirkondadest pärit ja/või rändetaustaga noored. Seega tuleks kõikide tegevustega aidata edendada noortele suunatud teavitustegevust ja noorte aktiivset kaasamist, et kõigil noortel oleks võimalus väljendada oma seisukohta.

Digitaalne mõõde

Projektide õnnestumiseks on väga oluline virtuaalkoostöö ja eksperimenteerimine virtuaalse ja põimõppe võimalustega. Eeskätt on enne projektitegevuste algust, nende ajal ja pärast nende lõpetamist tehtavaks koostööks tungivalt soovitatav kasutada Euroopa Noorteportaali ja Euroopa noortestrateegia platvormi.

Ühised väärtused ning kodanikuaktiivsus ja -osalus

Projektidega edendatakse kodanikuaktiivsust ja eetikat ning aidatakse arendada sotsiaalset ja kultuuridevahelise suhtlemise pädevust, kriitilist mõtlemist ja meediapädevust. Samuti on kesksel kohal eesmärk suurendada teadlikkust ja parandada arusaamist Euroopa Liidu kontekstist.

HINDAMISKRITEERIUMID

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 30)	• **Üldeesmärk ja ELi lisaväärtus:** projektitaotlus hõlmab sellise ELi lisaväärtusega projekti loomist ja arendamist, millega toetatakse noorte jaoks olulist ELi tasandi poliitikat, eelkõige ELi noortestrateegiat (2019–2027), näiteks toetades poliitika kavandamist ja rakendamist, poliitilisi arutelusid ja noorte sidusrühmadega tehtavat koostööd kooskõlas ELi noortestrateegia (2019–2027), Euroopa noorteaasta 2022 järeltegevuse ja Euroopa noorsootöö tegevuskavaga. • **ELi väärtused**: projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu. • **Eesmärgid**: projektitaotluses esitatud eesmärgid on asjakohased vähemalt ühe meetme üldeesmärgi ja vähemalt ühe selle erieesmärgi suhtes. Peale selle on projektitaotluses esitatud eesmärgid selgelt kindlaksmääratud, konkreetsed, saavutatavad, mõõdetavad, realistlikud ja tähtajalised. Need on seotud osalevatele organisatsioonidele oluliste küsimustega ning neil on selge lisaväärtus valitud sihtrühmadele. • **Vajadused**: projektitaotluses on näidatud, et taotlus põhineb põhjalikul vajaduste analüüsil, mis omakorda tugineb võimalikult suures ulatuses kontrollitavatele faktidele ja arvandmetele ning mida täiendavad kõigi konsortsiumis esindatud riikide ja osalevate organisatsioonide seisukohast olulised üldised ja konkreetsed andmed. Oodatakse selget vajaduste analüüsi, mis kajastab taotlejate, partnerite ja sihtrühmade tegelikku olukorda. • **Noorte kaasamine**: projektitaotlus näitab, et partnerlus kaasab aktiivselt mitmekesist noorterühma, sealhulgas äärepoolsetest/maapiirkondadest pärit noori ja/või vähemate võimalustega noori.

Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 30)	• **Kavandamine:** projektitaotlus on selge, täielik, konkreetne ja kvaliteetne ning sisaldab asjakohaseid etappe projekti ettevalmistamiseks, rakendamiseks, järelevalveks ja hindamiseks, tuginedes usaldusväärsetele projektijuhtimismeetoditele. • **Metoodika:** projekti viiakse ellu sobiva metoodika abil. Eesmärgid on kooskõlas tegevustega ning need on selgelt kindlaks määratud, sh kirjeldatud on kindlakstehtud probleemide, vajaduste ja lahenduste loogilisi seoseid. Töökava on sidus ja konkreetne. Olemas on sobivad kvaliteedikontrollimeetmed ja kvaliteedinäitajad selle tagamiseks, et projekti viiakse ellu nõuetekohaselt, pidades silmas nõutavat kvaliteeti, ulatust, ajakava ja eelarvet. Olemas on konkreetne ja sobiv riskijuhtimiskava ja hädaolukorra lahendamise plaan. • **Kulutõhusus**: kavandatud eelarve on sidus ja sobiv projekti elluviimiseks ning kavandatud nii, et tagada parim hinna ja kvaliteedi suhe. Tööpakettidele eraldatavad ressursid on piisavad eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks. Eelarve võimaldab katta rohujuure tasandi organisatsioonide ja haavatavate noorte vajadused, et soodustada nende kaasamist programmi „Erasmus+“. • **Õppemõõde:** projekt sisaldab tugevat õppekomponenti, millel on noorte osalejate jaoks selgelt kindlaks määratud õpiväljundid. See tagab aruteluprotsessi nende õpiväljundite väljaselgitamiseks ja dokumenteerimiseks, julgustades kasutama Euroopa läbipaistvus- ja tunnustamisvahendeid, eelkõige noortepassi, kooskõlas mitteformaalse õppimise põhimõtete ja noorte suutlikkuse suurendamise lähenemisviisiga.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 20)	• **Partnerluse profiil:** partnerluses osaleb sobiv kooslus üksteist täiendavatest organisatsioonidest, kellel on profiil, oskused, kogemused, oskusteave ja haldustugi, mis on vajalikud eesmärkide saavutamiseks. Kui konsortsiumis osaleb kasumit taotlevaid organisatsioone, siis on selgelt välja toodud nende pakutav lisaväärtus. • **Geograafiline haare**: partnerluse geograafiline haare peegeldab Euroopa majanduslikku, sotsiaalset ja/või kultuurilist mitmekesisust, et tagada tõeliselt üleeuroopaline koostöö. • **Kohalike valitsusväliste organisatsioonide areng**: partnerlus suudab suurendada nende kohalike valitsusväliste organisatsioonide suutlikkust ja täiendada nende teadmisi, kes ei ole Euroopa tasandil veel tugevalt kanda kinnitanud, et tagada kogu Euroopa valitsusväliste organisatsioonide ulatuslikum vastastikune koostöö. • **Pühendumine ja ülesanded**: vastutuse ja ülesannete jagunemine partnerluses on selge ja asjakohane. Koordinaatoril on kvaliteetsed juhtimisoskused ning suutlikkus koordineerida riikidevahelisi võrgustikke ja olla keerulise ülesehitusega keskkondades tegevuse eestvedajaks; noored on sobival viisil kaasatud projekti elluviimise kõikidesse etappidesse. • **Koostöökord**: kavandatud on tõhusad juhtimismehhanismid, et tagada osalevate organisatsioonide, osalejate ja muude asjakohaste sidusrühmade tõhus koordineerimine, otsustusprotsess, teabevahetus ja konfliktide lahendamine.

Mõju (maksimaalne punktisumma: 20)	• **Mõju ja kestlikkus**: projektitaotluses määratakse kindlaks viisid, kuidas soodustada vähemalt üht meetme eeldatavat mõjuvaldkonda. Projekti eeldatava mõju saavutamiseks tehtavad sammud on selgelt kindlaks määratud, loogilised ja usutavad. Lisaks sellele on projekti väljunditel positiivne ja käegakatsutav mõju osalejatele ja partnerorganisatsioonidele. Eelkõige aitab projekt tõenäoliselt rohujuure tasandi organisatsioonidel laiendada selliste riigi, piirkondliku või kohaliku tasandi tegevuste haaret, millel veel ei ole piiriülest mõõdet (tegevuse laiendamine või arendamine ELi tasandil projekti kestel ja pärast projekti lõppu); samuti on suur projekti võimalik mõju laiemale noortekogukonnale. Projektitaotluses on kirjeldatud, kuidas projekti väljundid võivad kaasa aidata noortevaldkonna süsteemsetele muutustele nii projekti kestel kui ka pärast selle lõppu, et võimaldada pikaajalist koostööd ELi tasandil ja/või ajendada ELi uute noortepoliitika põhimõtete ja algatuste väljatöötamist. • **Teavitamine ja tulemuste levitamine**: projektitaotluses on kirjeldatud, et suudetakse noorteni jõuda ning teavitada nende noorte esindatavate kogukondade probleemidest ja lahendustest laiemat sihtrühma üleilmsel tasandil. Eeskätt on projektitaotluses ette nähtud mõistlik tegevuskava tulemuste levitamiseks ja nendest teavitamiseks ning see sisaldab sobivaid sihttasemeid, tegevuste ja ülesannete jaotust partnerite vahel, ajakava, töövahendeid ja kanaleid, mis aitavad tagada, et projekti tulemused ja projektist saadav kasu jõuaks nii projekti kestel kui ka pärast projekti lõppu tõhusalt poliitikakujundajateni ja lõppkasutajateni. Kõik meetmed on proportsionaalsed projekti ulatusega ja sisaldavad konkreetseid tegevusi, mida tuleb nii projekti ajal kui ka pärast selle lõppu ellu viia.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt **60 punkti**, samuti võetakse arvesse kõigi nelja hindamiskriteeriumi puhul miinimumtaset (st vähemalt 15 punkti kriteeriumide „Projekti asjakohasus“ ja „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul ning vähemalt 10 punkti kriteeriumide „Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet“ ja „Mõju“ puhul).

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel koondkriteeriumi „Kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

OODATAV MÕJU

Toetatavad projektid peavad tõendama oma eeldatavat panust ELi noortepoliitikasse, st:

- lähtuma ELi noortestrateegia (2019–2027) eesmärkidest ning eelkõige tõendama, kuidas aidatakse projektiga saavutada strateegia prioriteete seoses kaasamise, ühendamise ning mõjuvõimu suurendamisega;
- lähtuma Euroopa noorte eesmärkide, ELi noortedialoogi, Euroopa noorteaasta 2022 järeltegevuse ning muude Euroopa tulevikule keskenduvate noortearutelu projektide ja arvamusuuringute tulemustest, nagu Euroopa noorsootöö tegevuskava,[469] ning seostama neid poliitikakujundamisega kohalikul/piirkondlikul/riigi/Euroopa tasandil;
- parandama noorte osalust demokraatlikus elus, edendades kodanikuaktiivsust ja suhtlust poliitikakujundajatega (mõjuvõimu suurendamine, uued oskused, noorte kaasamine projektide väljatöötamisse jne);
- parandama rohujuure tasandil tegutseva noortesektori suutlikkust töötada riikidevaheliselt, et suurendada kaasatust, solidaarsust ja kestlikkust ning edendada riikidevahelist õppimist ning noorte ja poliitikakujundajate koostööd;

[469] EUR-Lex – 42020Y1201(01) – ET – EUR-Lex (europa.eu).

- laiendama olemasolevat parimat tava ja teavitustegevust väljapoole tavapärast võrgustikku (tavapäraseid võrgustikke), sealhulgas kasutada otstarbekalt ära digivahendeid, et jääda ühendatuks kõikides tingimustes, isegi kauguse, isolatsiooni või eraldatuse korral;
- levitama tulemusi tulemuslikult ja paeluvalt nii noorteorganisatsioonidesse kaasatud noorte seas kui ka nende noorte seas, kes ei ole seotud noorsootöö struktuuridega või kes on vähemate võimalustega, eesmärgiga luua süstemaatilisemaid partnerlusi.

Võttes arvesse riikide ja Euroopa õigusraamistikes kehtestatud piiranguid, tuleb tulemused teha kättesaadavaks **avatud õppematerjalidena** ning samuti asjaomastel kutsealastel, valdkondlikel või pädevate asutuste platvormidel. Projektitaotluses kirjeldatakse, kuidas loodavad andmed, materjalid, dokumendid ning audiovisuaalsed ja sotsiaalmeedia väljundid tehakse avatud litsentside kaudu vabalt kättesaadavaks, kuidas neid levitatakse ning tagatakse, et nendega ei kaasne mingeid ebaproportsionaalseid piiranguid.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Toetus on kindlasummaline toetus[470]. See tähendab, et hüvitatakse kindel summa, mis põhineb kindlasummalisel maksel või rahastamisel, mis ei ole kuludega seotud. Toetust andev asutus määrab summa kindlaks projekti eelarveprognoosi, hindamistulemuse ja 80 % rahastamismäära alusel.

ELi toetuse maksimumsumma projekti kohta: 500 000 eurot

Kolmandate isikute rahaline toetamine toetuste ja auhindade kujul on lubatud järgmistel tingimustel:

- konkursikutsed peavad olema avatud, laialdaselt avaldatud ning vastama läbipaistvust, võrdset kohtlemist, huvide konflikti ja konfidentsiaalsust käsitlevatele ELi standarditele;
- konkursikutsed peavad jääma avatuks vähemalt kaheks kuuks;
- konkursikutse tulemused tuleb avaldada osalejate veebisaitidel, avalikustades muu hulgas valitud projektide kirjelduse, toetuse andmise kuupäevad, projektide kestuse ning lõplike abisaajate ametlikud nimed ja riigid;
- konkursikutsetel peab olema selge Euroopa mõõde.

Kolmandate isikute rahaline toetamine on lubatud selliste projektide puhul, mis võimaldavad noortel endil ühisprojekte algatada.

Projektitaotluses tuleb selgelt märkida, miks on vaja kolmandaid isikuid rahaliselt toetada ja kuidas seda hallatakse, ning esitada loetelu eri liiki tegevustest, mille jaoks võib kolmas isik rahalist toetust saada. Samuti tuleb projektitaotluses selgelt kirjeldada saavutatavaid tulemusi.

Kolmandate isikute rahalise toetuse maksimumsumma on 60 000 eurot toetuse kohta.

Vabatahtlike kulude katmine ei ole lubatud.

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid.

a) Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui toetusesaaja(d) vajalikuks peab (peavad) ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks (nt eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise ning kvaliteedi tagamise jaoks).

b) Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi.

[470] 18. oktoobri 2022. aasta otsus, millega lubatakse kasutada programmi „Erasmus+“ (2021–2027) raames kindlasummalisi makseid ja ühikuhindade alusel hüvitamist.

c) Taotlejad peavad oma taotluses esitama hinnanguliste kulude jaotuse koos iga tööpaketi osakaaluga (ning iga tööpaketi puhul märkima, kui suure osa rahalistest vahenditest iga toetusesaaja ja seotud üksus saab).

d) Kirjeldatavad kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (nt teabe levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud) kulusid.

e) Alltöövõtu korral peaks see moodustama kuni 10 % antavast ELi toetusest ja olema nõuetekohaselt põhjendatud.

Projektitaotlusi hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluste kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes.

Pärast projektitaotluste hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja

hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa.

Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. Rahastamiskord peaks võimaldama keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

JEAN MONNET' MEETMED

Jean Monnet' meetmetega pakutakse võimalusi nii kõrghariduse valdkonnas kui ka hariduse ja koolituse muudes valdkondades ning aidatakse levitada teadmisi Euroopa Liidu integreerumisega seotud küsimustest. Toetatakse järgmisi meetmeid:

- Jean Monnet' meetmed kõrghariduse valdkonnas;
- Jean Monnet' meetmed hariduse ja koolituse muudes valdkondades;
- Jean Monnet' poliitiline mõttevahetus (kõrghariduse valdkonnas ning hariduse ja koolituse muudes valdkondades).

Neid meetmeid haldab Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA).

JEAN MONNET' MEETMED KÕRGHARIDUSE VALDKONNAS

Kõrghariduse valdkonna Jean Monnet' meetmete eesmärk on toetada kogu maailmas **õpetamist ja teadustööd** Euroopa Liidu uuringute valdkonnas.

„Euroopa Liidu uuringud" tähendab Euroopa Liitu, selle ajalugu, eesmärke, struktuure, funktsioone ja/või poliitikat käsitlevate teemade õpetamist ja õppimist ning asjakohast uurimistööd.

Olles keskendunud Euroopa Liidu mõõtmele, peaksid Jean Monnet' meetmed edendama aktiivset Euroopa kodakondsust ja selliseid Euroopa Liidu põhiväärtusi nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine (Euroopa Liidu lepingu[471] artikkel 2). Lisaks peaksid need edendama ka selliseid väärtusi nagu kaasamine, mitmekesisus ja võrdsed võimalused. Taotlejad peaksid neid aspekte projekti tegevuste kavandamisel ja rakendamisel arvesse võtma.

Euroopa Liidu poliitika puhul peavad Jean Monnet' meetmed aitama levitada teadmisi selle kohta, kuidas see poliitika võib ELis ja/või välismaal elavate kodanike igapäevaelule kasu tuua ja/või kuidas see võib mõjutada poliitikakujundamise süsteemi sarnastes valdkondades kas ELis liikmesriigi tasandil või välismaal riiklikul, piirkondlikul või ülemaailmsel tasandil. Esile tuleks tuua väga selge seos projektitaotluse teema ja projektitaotluses käsitletava ELi poliitika ja/või ELi teema vahel.

Lisaks on Jean Monnet' meetmete eesmärk aidata kaasa kolmandatele riikidele suunatud avalikule diplomaatiale, edendades ELi väärtusi ning suurendades ELi põhimõtete ja sihtide nähtavust. Samuti aitavad nad edendada ELi strateegia „Global Gateway" prioriteete selle sihtpiirkondades[472].

Jean Monnet' meetmed aitavad edendada teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) õpetamist, õppimist ja uurimist seoses asjakohase Euroopa Liidu poliitikaga.

Õpetamise ja teadustöö eesmärke ja taotlemiskriteeriume kirjeldatakse allpool.

MEETMETE EESMÄRGID

Õpetamisele ja teadustööle suunatud Jean Monnet' meetmega:

- edendatakse kogu maailmas tipptaset Euroopa Liidu uuringutega seotud õpetamises ja teadustöös ning soodustatakse järgmise põlvkonna karjääri edendamist ELi uuringute vallas;
- soodustatakse teadusringkonna ja ühiskonna dialoogi, kaasates kohaliku ja riigi tasandi poliitikakujundajaid, ametnikke, kodanikuühiskonna osalejaid ning haridus- ja meediavaldkonna eri tasandite esindajaid;
- suurendatakse teadmisi ja mõistmist, millest oleks kasu ELi poliitika kujundamisel, ja tugevdatakse ELi rolli üleilmastunud maailmas;
- püütakse jõuda laiema üldsuseni ja levitatakse teadmisi ELi teemadest ühiskonnas laiemalt kui ainult akadeemilistes ringkondades ja spetsialistide hulgas ning tuuakse EL kodanikele lähemale;
- püütakse toetada programmivälistele kolmandatele riikidele suunatud avalikku diplomaatiat, edendades ELi väärtusi, sealhulgas kaasamist ja mitmekesisust, ning suurendades Euroopa Liidu põhimõtete ja eesmärkide nähtavust.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Õpetamisele ja teadustööle suunatud Jean Monnet' meede tuleb ellu viia alljärgnevalt. **moodulid, õppetoolid või tippkeskused.**

- Jean Monnet' **moodulid** on lühiajalised kõrgkooli õpetamisprogrammid või -kursused Euroopa Liidu uuringute erialal. Iga mooduli miinimumkestus on 40 õpetamistundi õppeaastas ning kolme aasta jooksul. Moodulite puhul võib keskenduda ühele konkreetsele Euroopa uuringute valdkonnale või nende käsitlusviis võib olla

[471] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex%3A12016M002

[472] Programmi „Erasmus+" 5.–11. piirkond; vt https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway_et.

valdkonnaülene ning nõuda seega mitme õppejõu ja eksperdi akadeemilist panust. Need võivad toimuda ka lühiajaliste spetsialiseerumis- või suveprogrammide kujul.

- **Õppetoolid** on Euroopa Liidu uuringutele (nagu on kirjeldatud eespool) spetsialiseerunud ametikohad ülikoolide õppejõududele (kestus kolm aastat). Jean Monnet' õppetooli tegevust viib ellu vaid üks õppejõud, kes tagab minimaalsed 90 õpetamistundi õppeaastas. Õppetoolil võib samuti olla selle tegevust täiendav tugimeeskond (sh täiendavad õpetamistunnid).
- **Jean Monnet' tippkeskused** on Euroopa Liitu käsitlevate teemadega tegelevad pädevus- ja teadmuskeskused. Need peaksid koondama kõrgetasemeliste ekspertide teadmisi ja pädevust, et suurendada Euroopa uuringute eri valdkondade ja ressursside koostoimet (nagu on kirjeldatud eespool) ning luua riikidevahelised ühistegevused. Need tagavad ka avatuse kodanikuühiskonnale. Jean Monnet' tippkeskuste oluline ülesanne on jõuda üliõpilasteni teaduskondades, kus Euroopa Liidu teemasid tavaliselt ei käsitleta, ning samuti poliitikakujundajateni, ametnikeni, kodanikuühiskonna organisatsioonideni ja laiema üldsuseni.

Jean Monnet' meetmete raames toetust saavad isikud (moodulite õppejõud, õppetoolide juhatajad ja tippkeskustes osalejad) peavad korraldama tegevusi ja üritusi, millesse kaasatakse poliitikakujundajaid, ametnikke, kodanikuühiskonda ja laiemat üldsust.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAB ÕPETAMISELE JA TEADUSTÖÖLE SUUNATUD JEAN MONNET' MEEDE TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Jean Monnet' moodulite puhul kohaldatakse alljärgnevaid rahastamiskõlblikkuse kriteeriume.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes on - kõrgkoolid ja - asutatud ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või programmivälises kolmandas riigis. ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud kõrgkoolil peab olema Erasmuse kõrgharidusharta. Lubatud on ainult ühe taotleja esitatud taotlused. Erand: selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) ja Venemaa Föderatsioonist (4. piirkond) pärit organisatsioonid.
Rahastamiskõlblikud tegevused	Jean Monnet' mooduli õpetamistegevus Euroopa Liidu uuringute erialal (nagu on kirjeldatud eespool) peab moodustama vähemalt 40 tundi õppeaastas. See hõlmab kontakttunde rühmaloengute, -seminaride ja -konsultatsioonide vormis, sealhulgas kaugõppe raames, ent mitte individuaalset juhendamist ega/või nõustamist. Moodulite puhul on suvekursused rahastamiskõlblikud.
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma rahastamiskõlblikes riikides (vt käesoleva juhendi A osa).
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).

Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-JMO-2027-HEI-TCH-RSCH-MODULE
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **3. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Jean Monnet' õppetoolide puhul kohaldatakse alljärgnevaid rahastamiskõlblikkuse kriteeriume.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes on - kõrgkool ja - asutatud ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või programmivälises kolmandas riigis. ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud kõrgkoolil peab olema Erasmuse kõrgharidusharta. Lubatud on ainult ühe taotleja esitatud taotlused. Erand: selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) ja Venemaa Föderatsioonist (4. piirkond) pärit organisatsioonid.
Rahastamiskõlblikud tegevused	Jean Monnet' õppetooli õpetamistegevus Euroopa Liidu uuringute erialal (nagu on kirjeldatud programmijuhendis) peab taotlevas kõrgkoolis moodustama vähemalt 90 tundi õppeaastas ja seda tegevust teostav õppetooli juhataja peab olema taotleva kõrgkooli alaline töötaja. See hõlmab kontakttunde rühmaloengute, -seminaride ja -konsultatsioonide vormis, sealhulgas kaugõppe raames, ent mitte individuaalset juhendamist ega/või nõustamist. Suvekursused ei ole rahastamiskõlblikud.
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma rahastamiskõlblikes riikides (vt käesoleva juhendi A osa).
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-JMO-2027-HEI-TCH-RSCH-CHAIR
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **3. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Jean Monnet' tippkeskuste puhul kohaldatakse alljärgnevaid rahastamiskõlblikkuse kriteeriume.

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes on - kõrgkoolid ja - asutatud ELi liikmesriigis, programmiga liitunud kolmandas riigis või programmivälises kolmandas riigis. ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud kõrgkoolil peab olema Erasmuse kõrgharidusharta. Ühes osalevas kõrgkoolis toetatakse samaaegselt vaid üht Jean Monnet' tippkeskust. Lubatud on ainult ühe taotleja esitatud taotlused. Erand: selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) ja Venemaa Föderatsioonist (4. piirkond) pärit organisatsioonid.
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma rahastamiskõlblikes riikides (vt käesoleva juhendi A osa).
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-JMO-2027-HEI-TCH-RSCH-COE
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **3. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

HINDAMISKRITEERIUMID

Jean Monnet' moodulite puhul kohaldatakse allpool esitatud hindamiskriteeriume.

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 25)	Hinnatakse ulatust, mil määral aitab projektitaotlus saavutada Jean Monnet' meetmete eesmärke, st: • on suunatud ELi uuringutele (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis); • soodustab teadusringkonna ja ühiskonna dialoogi, kaasates kohaliku ja riigi tasandi poliitikakujundajaid, ametnikke, kodanikuühiskonna osalejaid ning haridus- ja meediavaldkonna eri tasandite esindajaid; • suurendab teadmisi ja mõistmist, millest oleks kasu ELi poliitika kujundamisel, ja tugevdab ELi rolli üleilmastunud maailmas; • hõlmab aktiivset teavitus- ja haridustööd, millega levitatakse teadmisi ELi teemadest ühiskonnas laiemalt kui ainult akadeemilistes ringkondades ja spetsialistide hulgas ning tuuakse EL kodanikele lähemale Mil määral on projektitaotlus asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, kaasamine, mitmekesisus ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu. Ulatus, mil määral jõutakse projektitaotlusega esmatähtsate sihtrühmadeni: • Euroopa Liidu uuringute eriala (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis) üliõpilased; • üliõpilased, kes ei puutu automaatselt kokku ELi uuringutega (muudes valdkondades kui õigusteadus, majandusteadus ja politoloogia); • programmiväliste kolmandate riikide puhul potentsiaal edendada ELi avalikku diplomaatiat.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	Metoodika: projekti kvaliteet, uudsus ja teostatavus ning kavandatud metoodika rakendatavus; asjaolu, kas tööprogramm: • on esitatud selgel, terviklikul ja sidusal viisil ning kas seejuures on nõuetekohaselt kirjeldatud ettevalmistamise, elluviimise, hindamise, järelmeetmete ja tulemuste levitamise etappide asjakohast kava; • on kooskõlas projekti eesmärkide ja tegevustega; seire- ja hindamisstrateegia.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	Meeskonna pädevus ja antav lisaväärtus; kavandatavates tegevustes osalevate (vajaduse korral akadeemiliste ja mitteakadeemiliste) põhitöötajate profiili ja oskusteabe asjakohasus ja vastastikune täiendavus Euroopa Liidu uuringute seisukohast (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis) ning lähtudes projektitaotluse konkreetsest teemast.

Mõju (maksimaalne punktisumma: 25)	Projekti oodatav mõju, sh pikaajaline mõju: • Jean Monnet' meedet ellu viivale õppeasutusele; • Jean Monnet' meetmes osalevatele üliõpilastele ja õppijatele järgmise kaudu: o täiendatud või innovaatilised õppekavad; o suurem suutlikkus meelitada ligi tipptasemel üliõpilasi; o tugevdatud koostöö teistest riikidest pärit partneritega; o suuremate rahaliste vahendite eraldamine ELi-teemaliseks õpetamistegevuseks või teadustööks õppeasutuses; o suurem suutlikkus tegeleda ELi-teemalise õpetamistegevuse ja teadustööga; • muudele kohalikul, piirkondlikul, riigi ja/või Euroopa tasandil kaasatud organisatsioonidele ja üksikisikutele. Tulemuste levitamine ja teabevahetus: • nende meetmete asjakohasus ja kvaliteet, mille eesmärk on levitada tegevuse tulemusi Jean Monnet' meedet ellu viivas õppeasutuses ning mujal: o teabe levitamine; o teadlikkuse suurendamine projektidest ja tulemustest, osalejate ja organisatsioonide nähtavuse suurendamine; o lisaks kõrgkoolidele ka muude rühmadeni jõudmine; o ülekantavus ja üleviidavus uutesse poliitikastrateegiatesse ning parematesse tavadesse; • ulatus, mil määral aitavad kavandatud levitamismeetodid jõuda sihtrühmadeni järgmise kaudu: o meediakajastus (sh sotsiaalmeedia, väljaanded jne); o üritused. Kestlikkus ja jätkuvus: projektitaotlus sisaldab asjakohaseid meetmeid ja ressursse selle tagamiseks, et projekti tulemused ja kasutegurid püsivad ka pärast projekti lõppu.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 70 punkti. Peale selle peavad need saavutama iga eespool nimetatud hindamiskriteeriumi puhul vähemalt 15 punkti.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus" puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet" puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju" puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

Jean Monnet' õppetoolide puhul kohaldatakse allpool esitatud hindamiskriteeriume.

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 25)	Hinnatakse ulatust, mil määral aitab projektitaotlus saavutada Jean Monnet' meetmete eesmärke, st: • on suunatud Euroopa Liidu uuringutele (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis); • soodustab teadusringkonna ja ühiskonna dialoogi, kaasates kohaliku ja riigi tasandi poliitikakujundajaid, ametnikke, kodanikuühiskonna osalejaid ning haridus- ja meediavaldkonna eri tasandite esindajaid; • suurendab teadmisi ja mõistmist, millest oleks kasu ELi poliitika kujundamisel, ja tugevdab ELi rolli üleilmastunud maailmas; • hõlmab aktiivset teavitus- ja haridustööd, millega levitatakse teadmisi ELi teemadest ühiskonnas laiemalt kui ainult akadeemilistes ringkondades ja spetsialistide hulgas ning tuuakse EL kodanikele lähemale Mil määral on projektitaotlus asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, kaasamine, mitmekesisus ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu. Ulatus, mil määral jõutakse projektitaotlusega esmatähtsate sihtrühmadeni: • Euroopa Liidu uuringute eriala (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis) üliõpilased; • üliõpilased, kes ei puutu automaatselt kokku ELi uuringutega (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis); • programmiväliste kolmandate riikide puhul potentsiaal edendada ELi avalikku diplomaatiat.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	Metoodika: projekti kvaliteet, uudsus ja teostatavus ning kavandatud metoodika rakendatavus; asjaolu, kas tööprogramm: • on esitatud selgel, terviklikul ja sidusal viisil ning kas seejuures on nõuetekohaselt kirjeldatud ettevalmistamise, elluviimise, hindamise, järelmeetmete ja tulemuste levitamise etappide asjakohast kava; • on kooskõlas projekti eesmärkide ja tegevustega; seire- ja hindamisstrateegia.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	• Õppetooli juhataja tipptasemel profiil ja kvalifikatsioon Euroopa Liidu uuringute erialal (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis); • õppetooli juhataja ja kavandatavates projektitegevustes osalevate põhitöötajate profiili ja kvalifikatsiooni asjakohasus ja täiendavus nii Euroopa Liidu uuringute (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis) seisukohast kui ka lähtudes projektitaotluse konkreetsetest teemadest; • tõendid ELi teemasid käsitleva teadustööga seotud kogemuste taseme kohta.

Mõju (maksimaalne punktisumma: 25)	Projekti oodatav mõju, sh pikaajaline mõju: • Jean Monnet' meedet ellu viivale õppeasutusele; • Jean Monnet' meetmes osalevatele üliõpilastele ja õppijatele järgmise kaudu: o täiendatud või innovaatilised õppekavad; o suurem suutlikkus meelitada ligi tipptasemel üliõpilasi; o tugevdatud koostöö teistest riikidest pärit partneritega; o suuremate rahaliste vahendite eraldamine ELi-teemaliseks õpetamistegevuseks või teadustööks õppeasutuses; o suurem suutlikkus tegeleda ELi-teemalise õpetamistegevuse ja teadustööga; • muudele kohalikul, piirkondlikul, riigi ja/või Euroopa tasandil kaasatud organisatsioonidele ja üksikisikutele. Tulemuste levitamine ja teabevahetus: • nende meetmete asjakohasus ja kvaliteet, mille eesmärk on levitada tegevuse tulemusi Jean Monnet' meedet ellu viivas õppeasutuses ning mujal: o teabe levitamine; o teadlikkuse suurendamine projektidest ja tulemustest, osalejate ja organisatsioonide nähtavuse suurendamine; o lisaks kõrgkoolidele ka muude rühmadeni jõudmine; o ülekantavus ja üleviidavus uutesse poliitikastrateegiatesse ning paremateesse tavadesse; • ulatus, mil määral aitavad kavandatud levitamismeetodid jõuda sihtrühmadeni järgmise kaudu: o meediakajastus (sh sotsiaalmeedia, väljaanded jne); o üritused. Kestlikkus ja jätkuvus: projektitaotlus sisaldab asjakohaseid meetmeid ja ressursse selle tagamiseks, et projekti tulemused ja kasutegurid püsivad ka pärast projekti lõppu.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 70 punkti. Peale selle peavad need saavutama iga eespool nimetatud hindamiskriteeriumi puhul vähemalt 15 punkti.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus" puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet" puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju" puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

Jean Monnet' tippkeskuste puhul kohaldatakse allpool esitatud hindamiskriteeriume.

Projekti asjakohasus **(maksimaalne punktisumma: 25)**	Hinnatakse ulatust, mil määral aitab projektitaotlus saavutada Jean Monnet' meetmete eesmärke, st: • on suunatud ELi uuringutele (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis); • soodustab teadusringkonna ja ühiskonna dialoogi, kaasates kohaliku ja riigi tasandi poliitikakujundajaid, ametnikke, kodanikuühiskonna osalejaid ning haridus- ja meediavaldkonna eri tasandite esindajaid; • suurendab teadmisi ja mõistmist, millest oleks kasu ELi poliitika kujundamisel, ja tugevdab ELi rolli üleilmastunud maailmas; • hõlmab aktiivset teavitus- ja haridustööd, millega levitatakse teadmisi ELi teemadest ühiskonnas laiemalt kui ainult akadeemilistes ringkondades ja spetsialistide hulgas ning tuuakse EL kodanikele lähemale Mil määral on projektitaotlus asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, kaasamine, mitmekesisus ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu. Ulatus, mil määral jõutakse projektitaotlusega esmatähtsate sihtrühmadeni: • kavandatava tippkeskuse pakutava kvalifikatsiooni saajad; • ELi uuringute erialaga mitteseotud teaduskonnad/osakonnad; • programmiväliste kolmandate riikide puhul potentsiaal edendada ELi avalikku diplomaatiat.

Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet
 	
(maksimaalne punktisumma: 25)
	• Metoodika: projekti kvaliteet, uudsus ja teostatavus ning kavandatud metoodika rakendatavus;
	• asjaolu, kas tööprogramm:
	  ○ on esitatud selgel, terviklikul ja sidusal viisil ning kas seejuures on nõuetekohaselt kirjeldatud ettevalmistamise, elluviimise, hindamise, järelmeetmete ja tulemuste levitamise etappide asjakohast kava;
	  ○ on kooskõlas projekti eesmärkide ja tegevustega;
	• ulatus, mil määral on tööpakettidele eraldatavad ressursid piisavad eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks;
	• seire- ja hindamisstrateegia.

Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	• Tippkeskuses osalejate rühma kvaliteet ja lisaväärtus; • kavandatavates tegevustes osalevate töötajate profiili ja kvalifikatsiooni asjakohasus ja täiendavus nii Euroopa Liidu uuringute seisukohast kui ka lähtudes projektitaotluse konkreetsetest teemadest; • koostöökorraldus kõrgkoolis ja ülesannete jaotus; • kõrgkooli pühendumus tippkeskuse arendamisele ja alalhoidmisele.

Mõju **(maksimaalne punktisumma: 25)**	Projekti oodatav mõju, sh pikaajaline mõju: • Jean Monnet' meedet ellu viivale õppeasutusele; • Jean Monnet' meetmes osalevatele teaduskondadele/osakondadele järgmise kaudu: o konkreetse teadustöö täiendatud või innovaatiline sisu, uute vaatenurkade arendamine; o suurem suutlikkus meelitada ligi tipptasemel üliõpilasi ja teadlasi; o tugevdatud koostöö teistest riikidest pärit partneritega ja suutlikkus luua nendega kontakte; o suuremate rahaliste vahendite eraldamine ELi-teemaliseks õpetamistegevuseks või teadustööks õppeasutuses; o suurem suutlikkus tegeleda ELi-teemalise õpetamistegevuse ja teadustööga; • muudele kohalikul, piirkondlikul, riigi ja/või Euroopa tasandil kaasatud organisatsioonidele ja üksikisikutele. Tulemuste levitamine ja teabevahetus: • nende meetmete asjakohasus ja kvaliteet, mille eesmärk on levitada tegevuse tulemusi Jean Monnet' meedet ellu viivas õppeasutuses ning mujal: o teabe levitamine; o teadlikkuse suurendamine projektidest ja tulemustest, osalejate ja organisatsioonide nähtavuse suurendamine; o lisaks kõrgkoolidele ka muude rühmadeni jõudmine; o ülekantavus ja üleviidavus uutesse poliitikastrateegiatesse ning paremateesse tavadesse; • ulatus, mil määral aitavad kavandatud levitamismeetodid jõuda sihtrühmadeni järgmise kaudu: o meediakajastus (sh sotsiaalmeedia, väljaanded jne); o üritused. Kestlikkus ja jätkuvus: projektitaotlus sisaldab asjakohaseid meetmeid ja ressursse selle tagamiseks, et projekti tulemused ja kasutegurid püsivad ka pärast projekti lõppu.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 70 punkti. Peale selle peavad need saavutama iga eespool nimetatud hindamiskriteeriumi puhul vähemalt 15 punkti.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus" puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet" puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju" puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

GEOGRAAFILISED EESMÄRGID

Seda meedet rahastatakse ELi välistegevuse rahastust. Ettenähtud eelarve on jagatud eri piirkondade vahel erineva suurusega eelarvepakettideks. Lisateave igas eelarvepaketis saadaolevate summade kohta avaldatakse ELi rahastamis- ja hankeportaalis[473].

OODATAV MÕJU

Seoses meetmetes vahetult osalevate isikutega tagatakse õpetamisele ja teadustööle suunatud Jean Monnet' meetmetega nii üliõpilastele kui ka teadlastele/õppejõududele soodne pikaajaline mõju, mida mõõdetakse kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete näitajate abil.

Kvantitatiivsed näitajad:

- õpetatavate erialade ELi mõõdet tugevdavate kõrgkoolide arv;
- õpetamisel ja teadustöös käsitletavate ELi teemade arv sellistes teaduskondades/osakondades, kus ELi vaatenurka üldiselt ei arendata, v.a harilikult ELiga seostatavate teemade puhul;
- Jean Monnet' meetmetega hõlmatud üliõpilaste arv;
- uute õppetooli juhatajate arv;
- ELiga seotud teemasid käsitlevate väljaannete arv;
- nende poliitikadokumentide arv, millega toetatakse poliitikakujundajaid ELiga seotud teemadel;
- Jean Monnet' projektide arv programmivälistes kolmandates riikides;
- nende foorumite ja platvormide arv, mille eesmärk on parandada koostööd ja dialoogi teadusringkondade ja muu maailma vahel;
- noorte teadlaste suuremad võimalused erialaseks täiendamiseks ja karjääri toetamiseks.

Kvalitatiivsed näitajad:

- paremad teadmised Euroopa poliitika kohta;
- mil määral teevad kõrgkoolid ELiga seotud teemadel koostööd ühiskonnaga laiemalt ja muude kui teadusringkondadega;
- muude kui teadusringkondade suurem teadlikkus ELiga seotud küsimustest;
- Jean Monnet' projektide tulemuste parem levitamine ühiskonnas, sealhulgas poliitikakujundajate seas.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. See rahastamiskord peaks võimaldama keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

ELi toetuse maksimumsummad projekti kohta:

- Jean Monnet' moodulid: 35 000 eurot
- Jean Monnet' õppetoolid: 60 000 eurot
- Jean Monnet' tippkeskused: **100 000** eurot

Kindlasummaliste sissemaksetega kaetakse personali-, reisi- ja elamiskulud, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulud ning ka muud (nt teabe levitamise, avaldamise, tõlkimisega seotud) kulud.

Jean Monnet' moodulid ja õppetoolid

Taotlejad peavad taotluses märkima soovitava kindlasummalise toetuse eelnevalt kindlaksmääratud summa vastavalt alljärgnevatele tabelitele. Nendes tabelites on esitatud õpetamistundide koguarvule vastava kindlasummalise makse kogusumma riigi kohta.

[473] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home

Jean Monnet' moodulid

1) Jean Monnet' moodulid ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide puhul

Riik / õpetamistunnid kolmeaastase perioodi jooksul (min 40 h aastas)	Bulgaaria, Liechtenstein, Põhja-Makedoonia, Rumeenia, Serbia	Horvaatia, Läti, Türgi	Eesti, Leedu, Poola, Slovakkia, Tšehhi, Ungari	Kreeka, Malta, Portugal, Sloveenia	Hispaania, Island, Itaalia, Küpros	Iirimaa, Prantsusmaa, Soome, Ühendkuningriik	Austria, Belgia, Luksemburg, Madalmaad, Norra, Rootsi, Saksamaa, Taani
120–150	13 500 eurot	16 000 eurot	18 000 eurot	23 000 eurot	26 000 eurot	31 000 eurot	33 000 eurot
151–180	17 000 eurot	19 500 eurot	22 000 eurot	27 000 eurot	32 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
181–210	19 500 eurot	23 000 eurot	26 000 eurot	32 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
211–240	22 500 eurot	26 500 eurot	30 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
241–270	25 500 eurot	30 000 eurot	34 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
271–300	28 500 eurot	33 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
301–330	31 500 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
331–360	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot

2) Jean Monnet' moodulid programmivälistes kolmandates riikides

Riik / õpetamistunnid kolmeaastase perioodi jooksul (min 40 h aastas)	Antigua ja Barbuda, Barbados, Liibüa, Mehhiko, Saint Kitts ja Nevis, Tšiili, muud riigid	Bahrein, Trinidad ja Tobago	Ekvatoriaal-Guinea, Iisrael, Omaan, Saudi Araabia, Seišellid	Lõuna-Korea, Uus-Meremaa	Jaapan	Ameerika Ühendriigid, Araabia Ühendemiraadid, Austraalia, Brunei, Hongkong, Kanada, Katar, Kuveit, Singapur
120–150	13 500 eurot	18 000 eurot	23 000 eurot	26 000 eurot	31 000 eurot	33 000 eurot
151–180	16 500 eurot	22 000 eurot	27 000 eurot	32 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
181–210	19 500 eurot	26 000 eurot	32 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
211–240	22 500 eurot	30 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
241–270	25 500 eurot	34 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
271–300	28 500 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
301–330	31 500 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot
331–360	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot	35 000 eurot

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

Toolid

1) Jean Monnet' õppetoolid ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide puhul

Riik / õpetamistunnid kolmeaastase perioodi jooksul (min 90 tundi aastas)	Bulgaaria, Liechtenstein, Põhja-Makedoonia, Rumeenia, Serbia	Horvaatia, Läti, Türgi	Eesti, Leedu, Poola, Slovakkia, Tšehhi, Ungari	Kreeka, Malta, Portugal, Sloveenia	Hispaania, Island, Itaalia, Küpros	Iirimaa, Prantsusmaa, Soome, Ühendkuningriik,	Austria, Belgia, Luksemburg, Madalmaad, Norra, Rootsi, Saksamaa, Taani

270–300	21 500 eurot	22 500 eurot	30 000 eurot	37 000 eurot	44 000 eurot	51 000 eurot	55 500 eurot
301–330	24 000 eurot	25 000 eurot	33 500 eurot	40 500 eurot	48 500 eurot	55 000 eurot	60 000 eurot
331–360	26 000 eurot	27 000 eurot	37 000 eurot	44 000 eurot	53 000 eurot	59 000 eurot	60 000 eurot
361–390	28 000 eurot	29 000 eurot	40 500 eurot	47 500 eurot	57 500 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
391–420	30 000 eurot	31 000 eurot	44 000 eurot	51 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
421–450	32 500 eurot	33 500 eurot	47 500 eurot	54 500 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
451–480	35 000 eurot	36 000 eurot	51 000 eurot	58 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
481–510	37 500 eurot	38 500 eurot	54 500 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
511–540	40 000 eurot	41 000 eurot	58 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
541–570	42 500 eurot	43 500 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
571–600	45 000 eurot	46 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
601–630	47 500 eurot	48 500 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
631–660	50 000 eurot	51 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
661–690	52 500 eurot	53 500 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
691–720	55 000 eurot	56 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
721–750	57 500 eurot	58 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
> 750	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot

2) Jean Monnet' õppetoolid programmiväliste kolmandate riikide puhul

Riik / õpetamistunnid kolmeaastase perioodi jooksul (min 90 tundi aastas)	**Antigua ja Barbuda, Barbados, Liibüa, Mehhiko, Saint Kitts ja Nevis, Tšiili, muud riigid**	**Bahrein, Trinidad ja Tobago**	**Ekvatoriaal-Guinea, Iisrael, Omaan, Saudi Araabia, Seišellid**	**Lõuna-Korea, Uus-Meremaa**	**Jaapan**	**Ameerika Ühendriigid, Araabia Ühendemiraadid, Austraalia, Brunei, Hongkong, Kanada, Katar, Kuveit, Singapur**
270–300	25 000 eurot	29 000 eurot	37 000 eurot	44 000 eurot	51 000 eurot	55 500 eurot
301–330	27 500 eurot	32 500 eurot	40 500 eurot	48 500 eurot	55 000 eurot	60 000 eurot
331–360	30 000 eurot	36 000 eurot	44 000 eurot	53 000 eurot	59 000 eurot	60 000 eurot
361–390	32 500 eurot	39 500 eurot	47,500 eurot	57 500 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
391–420	35 000 eurot	41 000 eurot	51 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
421–450	37 000 eurot	46 500 eurot	54 500 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
451–480	39 000 eurot	50 000 eurot	58 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
481–510	41 000 eurot	53 500 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
511–540	43 500 eurot	57 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
541–570	46 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
571–600	48 500 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
601–630	51 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
631–660	53 500 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
661–690	56 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
691–720	58 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot

721–750	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot
> 750	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot	60 000 eurot

Taotlejad peavad taotluses märkima iga riigi jaoks eelnevalt kindlaksmääratud kindlasummalise koondmakse vastavalt alljärgnevale tabelile. Meeles tuleb pidada, et iga riigi kindlasummaline makse vastab õpetamistundide koguarvule kolme aasta jooksul. Tabelis on märgitud lõplik ELi toetus 75 % kaasrahastamismääraga.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

Jean Monnet' tippkeskused

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. Taotlejale tehtava kindlasummalise toetuse summa määratakse iga toetuse puhul kindlaks vastavalt taotleja kavandatava meetme eelarveprognoosile. Toetust andev asutus võtab iga toetuse kindlasummalise makse kindlaksmääramisel arvesse projektitaotlust, hindamise tulemust, rahastamismäärasid ning konkursikutses osutatud toetuse maksimumsummat.

ELi toetuse maksimumsumma projekti kohta on 100 000 eurot

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid.

a) Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui vaja ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks (nt eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise ning kvaliteedi tagamise jaoks).

b) Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi.

c) Taotlejad peavad projektitaotluses esitama hinnangulised kulud iga tööpaketi kohta.

d) Kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud) kulusid.

Projektitaotlusi hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluste kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes.

Pärast projektitaotluste hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa. 80 % kaasrahastamismäära kohaldatakse hinnanguliste rahastamiskõlblike kulude kogusumma suhtes, mis määratakse kindlaks pärast hindamist.

Lubatud on kolmandate isikute rahaline toetamine toetuste või auhindadega.

Projektitaotluses tuleb selgelt märkida, miks on vaja kolmandaid isikuid rahaliselt toetada ja kuidas seda hallatakse, ning esitada loetelu eri liiki tegevustest, mille jaoks võib kolmas isik rahalist toetust saada. Samuti tuleb projektitaotluses selgelt kirjeldada saavutatavaid tulemusi.

Kolmandale isikule makstava rahalise toetuse maksimumsumma ei tohi ületada 60 000 eurot.

Vabatahtlike kulude katmine on lubatud. Need peavad olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses vabatahtlikega seotud ühikuhindade kohta[474].

Toetuse parameetrid (toetuse maksimumsumma jne) kehtestatakse toetuslepingus.

Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. Rahastamiskord peaks võimaldama keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis[475] avaldatud toetuslepingu näidises.

[474] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-volunteers_en.pdf

[475] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home

JEAN MONNET' MEETMED HARIDUSE JA KOOLITUSE MUUDES VALDKONDADES

Kodanikuaktiivsuse ning vabaduse, sallivuse ja mittediskrimineerimise ühiste väärtuste edendamisel on olulisel kohal teadlikkus Euroopa Liidu eesmärkidest ja toimimisest.

Õpetajad ja koolitajad on huvitatud täienduskoolitusvõimalustest ning üha suuremal arvul õpetajaid soovib suurendada oma pädevust, et olla võimeline looma klassiruumis kaasav õhkkond info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) abil ning andma tunde mitmekeelses ja mitmekultuurilises keskkonnas. Samuti vajavad nad võimalusi täiendada end üldhariduse Euroopa mõõtme alal, eeskätt selleks, et õpetada Euroopa Liiduga seotud teemasid köitval viisil.

Üldeesmärk on parandada nii üldhariduses kui ka kutseõppes (ISCEDi 1.–4. tase) teadmisi Euroopa Liidust ja selle institutsioonide toimimisest ning tegeleda probleemiga, et inimeste teadlikkus Euroopa Liidust on sageli vähene ja et selle kohta levib palju desinformatsiooni, mis omakorda süvendab inimeste rahulolematust liidu ja selle poliitikaga.

JEAN MONNET' ÕPETAJAKOOLITUS

Selle meetme raames korraldavad kõrgkoolid või õpetajakoolitust pakkuvad asutused/bürood tegevust, et võimaldada kooliõpetajatel ning kutseharidust ja -õpet pakkuvatel asutustel arendada uusi oskusi, et olla võimeline õpetama ja arutlema ELi teemadel, ning suurendada seeläbi nende mõjuvõimu tänu paremale arusaamisele EList ja selle toimimisest.

Õpetajakoolituse (nii õpetajate põhikoolituse kui ka täienduskoolituse) pakkujad tugevdavad oma asutusesiseseid teadmisi ja oskusi seoses ELi teemade õpetamisega ning seega tagavad õpetajatele parema ettevalmistuse ELi-teemalise sisu lõimimiseks oma tegevusse.

Õpetajakoolituse tegevusega toetatakse haridustöötajaid koolides ning kutseharidus- ja -õppeasutustes (ISCEDi 1.–4. tase).

MEETME EESMÄRGID

Jean Monnet' õpetajakoolituse eesmärk on toetada koole ning kutseharidust ja -õpet pakkuvaid asutusi õppekavadesse ja õppekavavälisesse tegevusse lõimitava ELi-teemalise sisu kavandamisel, korraldamisel ja edastamisel. Peamised eesmärgid on:

- võimaldada koolidel ning kutseharidust ja -õpet pakkuvatel asutustel (ISCEDi 1.–4. tase) suurendada õpetajate teadmisi ELi teemadest;
- pakkuda struktureeritud ELi-teemalist koolitust koolidele ning kutseharidust ja -õpet pakkuvatele asutustele, tagada materjal ja meetodid eri tasemete õpetajakoolituseks, olenemata õpetajate taustast ja kogemustest;
- korraldada konkreetseid individuaal- või rühmakoolitusi (moodulkursused, majutusega kursused, põimõpe, veebikursused) õpetajatele, kes on huvitatud EList ja on valmis lõimima ELi teemasid oma igapäevatöösse;
- suurendada õpetajate kindlustunnet ELi mõõtme lõimimisel oma igapäevatöösse.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Õpetajad, kes on omandanud uusi ja uuenduslikke meetodeid Euroopa Liidu teemade õpetamiseks, oskavad lõimida Euroopa Liiduga seotud fakte ja teadmisi õppekavadesse ning õppekavavälisesse tegevusse.

Õpetajakoolitust pakkuv asutus/büroo on asutus, mille üks põhitegevusalasid on õpetajakoolituse/-hariduse pakkumine.

Jean Monnet' **õpetajakoolituse/-hariduse** projekt peaks hõlmama õpetajakoolituse/-hariduse tegevuse ettevalmistamist ja elluviimist. See tegevus võib toimuda sihtkursuste või moodulõppekursustena, sh kaugõppe vormis (MOOC ja/või põimõpe). **Õpetajakoolituse/-hariduse** projekt peab põhinema formaalõppel ja lõpetamisel peavad osalejad saama tunnistuse.

Kavandatav tegevus peaks hõlmama ka osalejate toetamist (nt toetus reisi- ja elamiskulude katmiseks, õpikute ja muude erivahendite tagamine, tasudest vabastamine).

Jean Monnet' õpetajakoolituse/-hariduse projekt peab hõlmama üht järgmistest:

- ELi teemade õpetamist võimaldavale metoodikale keskenduv koolitus;
- ELi teemadele keskenduv koolitus;
- Euroopa Liidu teemadega seotud õpikogemused, mis täiendavad olemasolevaid kursusi (klasside ühisõpe, koostöine õpetamine);
- seminarid, suve- ja intensiivkursused, muud liiki ELi kogemused, millesse kaasatakse teisi sidusrühmi.

Eespool kirjeldatud tegevust on võimalik ellu viia järgmiselt:

- sihtotstarbeline juhendamine koolituskursuste valikul;
- lähi-, veebi- ja või põimõppel põhinev koolitus.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAB JEAN MONNET' ÕPETAJAKOOLITUS TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblik on taotleja (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes on - kõrgkool, kes pakub kooliõpetajatele ja/või kutseharidus- ja -õppeasutuste (ISCEDi 1.–4. tase) põhi- ja/või täiendusõpet ning kellel on Erasmuse kõrgharidusharta, või - õpetajakoolituse/-hariduse asutus või amet, kes pakub kooliõpetajatele ja/või kutseharidus- ja -õppeasutuste (ISCEDi 1.–4. tase) õpetajatele põhi- ja/või täienduskoolitust. Taotlejad peavad olema asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Lubatud on ainult ühe taotleja esitatud taotlused.
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Projektitaotlused peavad olema seotud tegevusega, mis toimub rahastamiskõlblikes riikides (vt käesoleva juhendi A osa).
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-JMO-2027-OFET-TT
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **3. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

HINDAMISKRITEERIUMID

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 25)	Projektitaotluses tuleb tõendada projekti asjakohasust käesoleva meetme eesmärke arvesse võttes. Asjakohasust hinnatakse muu hulgas siis, kui projektitaotlus: - on suunatud ELi uuringutele (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis); - võimaldab kooliõpetajatel arendada uusi oskusi; - tagab parema arusaamise EList ja selle toimimisest; - võimaldab õpetajatel lõimida oma tegevusse ELi teemadega seotud õpisisu. Mil määral on projektitaotlus asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, kaasamine, mitmekesisus ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu. Ulatus, mil määral jõutakse projektitaotlusega esmatähtsate sihtrühmadeni: - koolid ning kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused (ISCEDi 1.–4. tase); - õpetajad.

Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet
 	
(maksimaalne punktisumma: 25)
	- Metoodika: projektitaotluse kvaliteet, uudsus ja teostatavus ning selle metoodika rakendatavus;
	- asjaolu, kas tööprogramm:
	  o on esitatud selgel, terviklikul ja sidusal viisil ning kas seejuures on nõuetekohaselt kirjeldatud ettevalmistamise, elluviimise, hindamise, järelmeetmete ja tulemuste levitamise etappide asjakohast kava;
	  o tagab projektitaotluses kirjeldatud eesmärkide ja tegevuste kooskõla;
	  o hõlmab osalejate toetamist (nt toetus reisi- ja elamiskulude katmiseks, õpikute ja muude erivahendite tagamine, tasudest vabastamine);
	- ulatus, mil määral on tööpakettidele eraldatavad ressursid piisavad eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks;
	- seire- ja hindamisstrateegia.

Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	- Meeskonna pädevus ja antav lisaväärtus;
	- kavandatavates tegevustes osalevate (vajaduse korral akadeemiliste ja mitteakadeemiliste) põhitöötajate profiili ja oskusteabe asjakohasus ja vastastikune täiendavus:
	  o Euroopa Liidu uuringute eriala (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis) seisukohast;
	  o projektitaotluses käsitletava konkreetse teema seisukohast.

Mõju (maksimaalne punktisumma: 25)	- Õpetajakoolituse oodatav ja pikaajaline mõju: a) koolide ning kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste (ISCEDi 1.–4. tase) puhul: o suurem suutlikkus õpetada ELi teemasid; o täiendatud või uuenduslik õppesisu, uued lähenemisviisid ELi teemade lõimimiseks õppekavadesse; o tegevust korraldava asutuse puhul: o tõhusam koostöö partneritega ja suutlikkus luua nendega kontakte; o kavandatavate koolitustegevuste arv ja tase ning toetusesaajate võimalik arv; o suuremate rahaliste vahendite eraldamine, et täiendada paremini suunatud koolitustegevust asutuses; b) Jean Monnet' meetmest kasu saavate õpetajate puhul: o parem oskus lõimida oma tegevusse ELi teemadega seotud õppesisu. - Tulemuste levitamine ja teabevahetus: o nende meetmete asjakohasus ja kvaliteet, mille eesmärk on levitada tegevuse tulemusi Jean Monnet' meedet ellu viivas õppeasutuses ning mujal; o teadlikkuse suurendamine projektidest ja tulemustest, osalejate ja organisatsioonide nähtavuse suurendamine; o lisaks otsesele sihtrühmale ka muude rühmadeni jõudmine; o ulatus, mil määral aitavad kavandatavad levitamismeetodid jõuda sihtrühmadeni. - Kestlikkus ja jätkuvus: projektitaotlus sisaldab asjakohaseid meetmeid ja ressursse selle tagamiseks, et projekti tulemused ja kasutegurid püsivad ka pärast projekti lõppu.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 70 punkti. Peale selle peavad need saavutama iga eespool nimetatud hindamiskriteeriumi puhul vähemalt 15 punkti.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus" puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet" puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju" puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

OODATAV MÕJU

Jean Monnet' õpetajakoolituse/-hariduse projekt peaks tagama soodsa pikaajalise mõju nii õpetajate põhi- ja/või täienduskoolitust pakkuvatele asutustele kui ka nendes tegevustes osalejatele.

Jean Monnet' õpetajakoolituse/-hariduse projekti mõju mõõdetakse kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete näitajate abil (vt tabel allpool), mis on seotud meetme eesmärkidega, mida on kirjeldatud sissejuhatavas jaotises „Meetme eesmärgid".

Taotlejatel soovitatakse kasutada oma taotluses järgmisi näitajaid ja määrata nende sihtväärtused.

Eesmärgid	**Näitajad**
Võimaldada koolidel ning kutseharidust ja -õpet pakkuvatel asutustel (ISCEDi 1.–4. tase) suurendada õpetajate teadmisi ELi teemadest	Meetmes osalevate klasside ja õpilaste arv (liigitatuna soo alusel)
Pakkuda struktureeritud ELi-teemalist koolitust koolidele ning kutseharidust ja -õpet pakkuvatele asutustele, tagada materjalid ja meetodid eri tasemete õpetajakoolituseks, olenemata õpetajate taustast ja kogemustest	Meetmes osalevate õpetajate arv (liigitatuna soo alusel)
Korraldada konkreetseid individuaal- või rühmakoolitusi (moodulkursused, majutusega kursused, põimõpe, veebikursused) õpetajatele, kes on huvitatud EList ja on valmis lõimima ELi teemasid oma igapäevatöösse	Meetmes osalevate õpetajate arv (liigitatuna soo alusel)
Suurendada õpetajate kindlustunnet ELi mõõtme lõimimisel oma igapäevatöösse	ELiga seotud õpitulemuste hindamisel edukuse määr protsentides

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. Taotlejale tehtava kindlasummalise toetuse suurus määratakse iga toetuse puhul kindlaks vastavalt taotleja kavandatava meetme eelarveprognoosile. Toetust andev asutus määrab summa kindlaks projekti eelarveprognoosi, hindamistulemuste, 80 % rahastamismäära ja konkursikutses kindlaks määratud toetuse maksimumsumma alusel.

ELi toetuse maksimumsumma projekti kohta on 300 000 eurot

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid.

a) Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui toetusesaaja(d) vajalikuks peab (peavad) ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks (näiteks eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise ning kvaliteedi tagamise jaoks jne).

b) Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi.

c) Taotlejad peavad projektitaotluses märkima hinnangulised kulud iga tööpaketi kohta (ning iga tööpaketi puhul märkima, kui suure osa rahalistest vahenditest iga toetusesaaja ja seotud üksus saab).

d) Kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (nt teabe levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud) kulusid.

Projektitaotlusi hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluse kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes.

Pärast projektitaotluste hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa. 80 % kaasrahastamismäära kohaldatakse hinnanguliste rahastamiskõlblike kulude kogusumma suhtes, mis määratakse kindlaks pärast hindamist.

Toetuse parameetrid (toetuse maksimumsumma jne) kehtestatakse toetuslepingus.

Lubatud on kolmandate isikute rahaline toetamine toetuste või auhindadega.

Projektitaotluses tuleb selgelt märkida, miks on vaja kolmandaid isikuid rahaliselt toetada ja kuidas seda hallatakse, ning esitada loetelu eri liiki tegevustest, mille jaoks võib kolmas isik rahalist toetust saada. Samuti tuleb projektitaotluses selgelt kirjeldada saavutatavaid tulemusi.

Kolmandale isikule makstava rahalise toetuse maksimumsumma ei tohi ületada 60 000 eurot. Vabatahtlike kulude katmine on lubatud. Need peavad olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses vabatahtlikega seotud ühikuhindade kohta[476].

Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. Rahastamiskord peaks võimaldama keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

[476] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-volunteers_en.pdf

ELi KÄSITLEVA ÕPPE ALGATUSED HARIDUSE JA KOOLITUSE MUUDES VALDKONDADES

ELi käsitleva õppe algatustega toetatakse koole ning kutseharidus- ja -õppeasutusi (ISCEDi 1.–4. tase) ELiga seotud teemadele (sh demokraatia, ELi ajalugu, ELi toimimine, kultuuriline mitmekesisus) keskenduva konkreetse õpisisu pakkumisel. Tegevus peab toimuma õppeaasta jooksul ning see võib hõlmata projektinädalaid, õpikäike ning muid kaasahaaravaid tegevusi.

Neid tegevusi pakuvad koolid ning kutseharidus- ja -õppeasutused (ISCEDi 1.–4. tase), kes võivad ELi teemalise õpisisu välja töötada ja ellu viia ning õpikogemusi luua kas iseseisvalt või koostöös kõrgkoolide või muude asjaomaste organisatsioonidega (valitsusvälise organisatsioonid, ühendused jms). Selle jaotise alusel korraldatava tegevusega aidatakse omandada inspireerival moel teadmisi Euroopa Liidu kohta ning tugevdada õpilastes ELi kuulumise tunnet, ELi mõju nende elule ning ELi mehhanismidest ja poliitikast arusaamist.

MEETME EESMÄRGID

Jean Monnet' **ELi käsitleva õppe algatustega** soodustatakse Euroopa Liidu mõõtme lõimimist koolide ning kutseharidus- ja -õppeasutuste (ISCEDi 1.–4. tase) hariduskultuuri ning aidatakse tugevdada Euroopa identiteeti ja kodanikuaktiivsust õpilaste ja õpetajate seas.

Algatuse peamised eesmärgid on eelkõige järgmised:

- Euroopa Liidu teemasid õpetavate koolide ning kutseharidus- ja -õppeasutuste (ISCEDi 1.–4. tase) suurem arv ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis;
- Euroopa Liidu teemadega seotud õpikogemustes osalevate klasside suurem arv koolides ning kutseharidus- ja -õppeasutustes (ISCEDi 1.–4. tase);
- ELi teemasid käsitlevate põhiliste õppeainete või õppekavaväliste tegevuste suurem arv koolides ning kutseharidus- ja -õppeasutustes (ISCEDi 1.–4. tase) igas ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis;
- selliste õpetajate suurem arv, kes võtavad osa ELi-alase pädevuse parandamise tegevusest;
- ELi uuenduslike õpetamis- ja õpimeetodite parem kvaliteet, eeskätt seoses ELi prioriteetidega;
- õpilaste paremad õpitulemused ELi teemadel ning suurem teadlikkus ja arusaamine EList, selle ajaloost, väärtustest ja eesmärkidest, aga ka otsustusprotsessidest ja institutsioonidest, mis noorte eurooplaste igapäevaelu mõjutavad, ning üliõpilaste ja õpetajate suurem kodanikuaktiivsus.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Jean Monnet' ELi käsitleva õppe algatused on suunatud koolidele ning kutseharidus- ja -õppeasutustele (ISCEDi 1.–4. tase).

Jean Monnet' ELi käsitleva õppe algatused peavad hõlmama üht või mitut alljärgnevat tegevust:

- ametlikult õppekavadesse lõimitud Euroopa Liidu teemade õpetamine (ühes või mitmes olemasolevas õppeaines);
- Euroopa Liidu teemadega seotud õpikogemused, mis täiendavad olemasolevaid kursusi: klasside ühisõpe, koostöine õpetamine jne;
- õppekavavälised seminarid, õpikäigud, muud ELiga seotud kogemused, kuhu kaasatakse teised organisatsioonid.

Selle meetme puhul mõistetakse õpetamistunni all ühetunnist õpikogemust koolis või kutseharidus- ja -õppeasutuses. Tegemist võib olla klassiõppega või muus vormis õppega (st töötoad, kohtumised ekspertidega, õpikäigud), kuid see peab olema seotud konkreetsete õpiväljundite ja ELi uuringute / ELi väärtustega.

Riiklikke ametiasutusi võidakse teavitada selle meetme raames taotluse esitanud avalik-õiguslikest koolidest riigiti, sealhulgas edastada piiratud isikuandmed, nagu kontaktisiku nimi ja e-posti aadress, et hõlbustada nende üksuste valideerimisprotsessi.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAVAD JEAN MONNET' ELi KÄSITLEVA ÕPPE ALGATUSED TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes on - koolid või kutseharidus- ja -õppeasutused (ISCEDi 1.–4. tase); - asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Lubatud on ainult ühe taotleja esitatud taotlused.
Rahastamiskõlblikud tegevused	Jean Monnet' ELi käsitleva õppe algatus (ELi teemade õpetamine) peab moodustama 40 õpetamistundi õppeaasta kohta kolmel järjestikusel aastal.
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-JMO-2027-OFET-LEARNING-EU
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **3. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

HINDAMISKRITEERIUMID

Projekte hinnatakse järgmiste kriteeriumide alusel.

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 25)	Projektitaotluses tuleb tõendada projekti asjakohasust käesoleva meetme eesmärke arvesse võttes. Asjakohasust hinnatakse muu hulgas järgmise alusel: • projektiks kavandatavate ELi teemade liik ja arv; • projektitaotluse innovaatilisus ja loomingulisus; • digimeetodite kasutamine, kui see on võimalik; • uued õpetamis- ja õpimeetodid, et teha Euroopa Liidu teemad huvitavamaks ning kohandada neid õpilaste vajadustega. Projektitaotlus on asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, kaasamine, mitmekesisus ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu.

Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	Kvaliteedi küsimuses tuleks projektitaotluses tõendada järgmist: • kavandatava metoodika kvaliteet ja rakendatavus; • kasutatavad õpetamismeetodid, sh rühmaloengud, seminarid, õpetused, kaugõpe, kuid mitte individuaalne juhendamine; • kavandatud tööprogrammi selgus ja kõigi selle etappide (ettevalmistamine, elluviimine, hindamine ja järelmeetmed) sisu.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	Projektitaotluses tuleks tõendada alljärgnevat: • kooli / kutseharidus- ja -õppeasutuse juhtkonna selge pühendumus; • selge kohustus tagada õpetajatele tugi õpisisu ettevalmistamisel ning ka õpetamisel; • tegevuste seire ning nende tulemuste nähtavus, mille käesolevas algatuses osalevad töötajad saavutavad; • asjaomaste pedagoogiliste oskustega töötajate osalus.
Mõju (maksimaalne punktisumma: 25)	Projektitaotluses tuleks tõendada alljärgnevat: • tõendid selle kohta, et kavandatud on asjakohased meetmed ja ressursid selle tagamiseks, et tulemused ja kasutegurid püsivad ka pärast projekti lõppu; • selge kirjeldus strateegia kohta, mille alusel levitatakse tulemusi nii asutuses kui ka mujal; • selgitus selle kohta, millist mõju oodatakse koolidele ning kutseharidus- ja -õppeasutustele (ISCEDi 1.–4. tase), õpilastele ja õpetajatele, kes tegevuses osalevad.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 70 punkti. Peale selle peavad need saavutama iga eespool nimetatud hindamiskriteeriumi puhul vähemalt 15 punkti.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

OODATAV MÕJU

Jean Monnet’ ELi käsitleva õppe algatuse projektid peaksid avaldama soodsat pikaajalist mõju nii koolidele ja kutseharidust ja -õpet pakkuvatele asutustele kui ka nende tegevustes osalejatele, eelkõige õpetajatele ja üliõpilastele.

Jean Monnet’ ELi käsitleva õppe algatuse projektide mõju mõõdetakse kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete näitajate abil (vt tabel allpool), mis on seotud meetme eesmärkidega, mida on kirjeldatud sissejuhatavas jaotises „Meetme eesmärgid“.

Taotlejatel soovitatakse kasutada oma taotluses järgmisi näitajaid ja määrata nende sihtväärtused.

Eesmärgid	**Näitajad**

Euroopa Liidu teemadega seotud õpikogemustes osalevate klasside suurem arv koolides ning kutseharidus- ja -õppeasutustes (ISCEDi 1.–4. tase)	Meetmes osalevate klasside ja õpilaste arv (liigitatuna soo alusel)
ELi teemasid käsitlevate põhiliste õppeainete või õppekavaväliste tegevuste suurem arv koolides ning kutseharidus- ja -õppeasutustes (ISCEDi 1.–4. tase) igas ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis	ELi teemasid käsitlevate õppeainete ja ürituste arv ja liik
Selliste õpetajate suurem arv, kes võtavad osa ELi-alase pädevuse parandamise tegevusest	Meetmes osalevate õpetajate arv (liigitatuna soo alusel)
ELi uuenduslike õpetamis- ja õpimeetodite parem kvaliteet, eeskätt seoses ELi prioriteetidega	Uuenduslikke meetodeid hõlmavate projektide arv
Õpilaste paremad õpitulemused ELi teemadel ning suurem teadlikkus ja arusaamine EList, selle ajaloost, väärtustest, eesmärkidest ning ka otsustusprotsessidest ja institutsioonidest, mis noorte eurooplaste igapäevaelu mõjutavad	ELiga seotud õpitulemuste hindamisel edukuse määr protsentides (liigitatuna soo alusel)

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. See rahastamiskord peaks võimaldama keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

ELi toetuse maksimumsumma projekti kohta on **35 000 eurot**.

Kindlasummaliste sissemaksetega kaetakse personali-, reisi- ja elamiskulud, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulud ning ka muud (nt teabe levitamise, avaldamise, tõlkimisega seotud) kulud.

ELi käsitleva õppe algatused							
Riigid / õpetamistunnid kolmeaastase perioodi jooksul (min 40 h aastas)	**Bulgaaria, Liechtenstein, Põhja-Makedoonia, Rumeenia, Serbia**	**Horvaatia, Läti, Türgi**	**Eesti, Leedu, Poola, Slovakkia, Tšehhi, Ungari**	**Kreeka, Malta, Portugal, Sloveenia**	**Hispaania, Island, Itaalia, Küpros**	**Iirimaa, Prantsusmaa, Soome, Ühendkuningriik,**	**Austria, Belgia, Luksemburg, Madalmaad, Norra, Rootsi, Saksamaa, Šveits, Taani**

120–150 õpetamistundi	12 250 EUROT	14 250 EUROT	16 000 EUROT	20 000 EUROT	23 500 EUROT	27 000 EUROT	30 000 EUROT
151–180 õpetamistundi	14 750 EUROT	17 500 EUROT	19 500 EUROT	24 000 EUROT	29 000 EUROT	33 000 EUROT	35 000 EUROT
181–210 õpetamistundi	17 250 EUROT	20 750 EUROT	23 500 EUROT	28 000 EUROT	34 000 EUROT	35 000 EUROT	35 000 EUROT
211–240 õpetamistundi	19 750 EUROT	24 000 EUROT	27 000 EUROT	32 000 EUROT	35 000 EUROT	35 000 EUROT	35 000 EUROT
≥241 õpetamistundi	22 000 EUROT	27 250 EUROT	31 000 EUROT	35 000 EUROT	35 000 EUROT	35 000 EUROT	35 000 EUROT

Taotlejad peavad taotluses märkima iga riigi jaoks eelnevalt kindlaksmääratud kindlasummalise koondmakse vastavalt alljärgnevale tabelile. Meeles tuleb pidada, et iga riigi kindlasummaline makse vastab õpetamistundide koguarvule kolme aasta jooksul. Tabelis on märgitud lõplik ELi toetus 80 % kaasrahastamismääraga.

JEAN MONNET' POLIITILINE MÕTTEVAHETUS

Kõrghariduse valdkonna ulatuslike temaatiliste võrgustike põhieesmärk on koguda partnerite vahel kokku, jagada ja arutada uurimistulemusi, kursuste sisu, kogemusi ja materjale (uuringud, artiklid jms). Igas võrgustikus luuakse vahend, mille abil partnerid saavad jagada oma teadustöid, teha eelretsensioone ning edastada märkusi esitatud dokumentide kohta. Võrgustiku koordinaator valib teatava aja tagant välja kõige uuenduslikumad ja huvipakkuvamad tulemused, mis edastatakse komisjonile.

Jean Monnet' võrgustikud hariduse ja koolituse muudes valdkondades edendavad selliste koolide ning kutseharidus- ja -õppeasutuste võrgustike loomist ja arendamist, mille eesmärk on vahetada häid tavasid, jagada kogemusi nii sisu kui ka meetodite kohta ning koguda teadmisi Euroopa integratsiooni teemade õpetamisel. Eeskätt tuleks võrgustikes keskenduda sellele, kuidas anda õppijatele ELiga seotud fakte ja teadmisi edasi innovaatilisel ja loomingulisel viisil. Selle konkursikutse alusel oodatakse taotlusi koolidelt ning kutseõppeasutustelt, mis on asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis.

TEMAATILISED VÕRGUSTIKUD KÕRGHARIDUSE VALDKONNAS

2027. aastal on ette nähtud järgmised temaatilised võrgustikud:

- Jean Monnet' sisepoliitika võrgustik:
  - Euroopa poliitilise ala strateegiline autonoomia: digitaalne ja majanduslik sõltumatus
  - hariduse ja kultuuri roll integratsioonis ja koostöös Euroopas
- Jean Monnet' välispoliitika võrgustik:
  - EL-Ukraina-Moldova
  - EL-Kanada, sealhulgas ka kriitiliste toorainete teemavaldkond

Jean Monnet' kõrgharidusvõrgustike peamine eesmärk on toetada akadeemilist ja avalikku arutelu Euroopa integratsiooni teemadel, sealhulgas liidu tulevaste probleemide ja võimaluste üle, kooskõlas programmi „Erasmus+" määruse artikliga 8, näiteks kogudes, jagades ja arutades partnerite vahel teadusuuringute tulemusi, kursuste sisu ja kogemusi ning tooteid (uuringud, artiklid jne). Esitades komisjonile korrapäraselt võrgustike koostöö uuenduslikke ja huvitavaid tulemusi, aitavad võrgustikud kaasa ka komisjoni poliitikakujundamisele, pakkudes tõendeid ja uusi teadmisi projektikonkursside temaatiliste prioriteetide poliitilise arengu kohta.

Põhieesmärgi rakendamisel keskenduvad võrgustikud Ukraina-Moldova ning Kanada eelkõige õpetamise ja teadusuuringute tipptaseme edendamisele Euroopa Liidu uuringute valdkonnas, samas kui Euroopa integratsiooniküsimusi käsitlevate arutelude konkreetne suunitlus võib lähtuda ka liidu tulevastest väljakutsetest ja võimalustest, sealhulgas nendest, mida Euroopa Komisjoni president on välja toonud oma 2026. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus[477]. Jean Monnet' välispoliitika võrgustiku ELi-Kanada puhul on kriitiliste toorainete nappusega seotud kaalutlused liidu tuleviku seisukohast eriti olulised ning võrgustik töötab seetõttu välja võimalused süvendatud koostööks selles valdkonnas, püüeldes samal ajal peaeesmärgi poole.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Jean Monnet' sisepoliitika võrgustikud: programmist „Erasmus+" toetuse saamiseks peavad projektitaotlused vastama järgmistele kriteeriumidele

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes - on ELi liikmesriigis või programmiga „Erasmus+" liitunud kolmandas riigis asutatud kõrgkoolid; - omavad Erasmuse kõrgharidushartat.

[477] https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/state-union_et.

	NB! Selle meetme alusel ei saa taotlust esitada Euroopa huvides tegutsevad määratud Euroopa asutused (nimetatud määruses, millega luuakse programm „Erasmus+“).
Konsortsiumi koosseis (Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)	Projektitaotluse peab esitama vähemalt 12 taotlejast koosnev konsortsium, mis vastab järgmistele tingimustele: - vähemalt seitse üksust erinevatest ELi liikmesriikidest ja/või programmiga „Erasmus+“ liitunud kolmandatest riikidest. Konsortsiumi koosseisus võetakse arvesse ainult toetusesaajaid (v.a seotud üksused).
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma rahastamiskõlblikes riikides (vt käesoleva juhendi A osa).
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-JMO-2027-NETWORKS-HEI-EU-DIG-ECO ERASMUS-JMO-2027-NETWORKS-HEI-EU-EDU-CUL
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **3. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Jean Monnet' välispoliitika võrgustik EL-Ukraina-Moldova: programmist „Erasmus+“ toetuse saamiseks peavad projektitaotlused vastama järgmistele kriteeriumidele

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes on ELi liikmesriikides ja/või programmiga „Erasmus+“ liitunud kolmandates riikides ja/või Ukrainas (2. piirkond) asutatud kõrgkoolid. Moldovas (2. piirkond) asutatud kõrgkoolid võivad samuti osaleda, kuid mitte koordinaatorina. ELi liikmesriigis või programmiga „Erasmus+“ liitunud kolmandas riigis asutatud kõrgkoolil peab olema Erasmuse kõrgharidusharta. Selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) ja Venemaa Föderatsioonist (4. piirkond) pärit organisatsioonid. NB! Selle meetme alusel ei saa taotlust esitada Euroopa huvides tegutsevad määratud Euroopa asutused (nimetatud määruses, millega luuakse programm „Erasmus+“).
Konsortsiumi koosseis (Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)	Projektitaotluse peab esitama vähemalt 10 taotlejast (toetusesaajad, v.a seotud üksused) koosnev konsortsium, mis vastab järgmistele tingimustele: • vähemalt viis üksust on pärit Ukrainast (2. piirkond); • koordinaator peab olema asutatud ELi liikmesriigis, programmiga „Erasmus+“ liitunud kolmandas riigis või Ukrainas (2. piirkond).

	Konsortsiumi koosseisus võetakse arvesse ainult toetusesaajaid (v.a seotud üksused).
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma rahastamiskõlblikes riikides (vt käesoleva juhendi A osa).
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-JMO-2027-NETWORKS-HEI-NON-EU-UKRAINE-MOLDOVA
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **3. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

Jean Monnet' välispoliitika võrgustik EL-Kanada, sealhulgas ka kriitiliste toorainete temaatiline valdkond: programmist „Erasmus+" toetuse saamiseks peavad projektitaotlused vastama järgmistele kriteeriumidele

Rahastamiskõlblikud osalevad organisatsioonid (Kes võib esitada taotluse?)	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes on ELi liikmesriikides ja/või programmiga „Erasmus+" liitunud kolmandates riikides ja/või Kanadas (12. piirkond) asutatud kõrgkoolid. ELi liikmesriigis või programmiga „Erasmus+" liitunud kolmandas riigis asutatud kõrgkoolil peab olema Erasmuse kõrgharidusharta. Selle meetme raames ei ole rahastamiskõlblikud Valgevenest (2. piirkond) ja Venemaa Föderatsioonist (4. piirkond) pärit organisatsioonid. NB! Selle meetme alusel ei saa taotlust esitada Euroopa huvides tegutsevad määratud Euroopa asutused (nimetatud määruses, millega luuakse programm „Erasmus+").
Konsortsiumi koosseis (Osalevate organisatsioonide arv ja profiil)	Projektitaotluse peab esitama vähemalt 9 taotlejast (toetusesaajad, v.a seotud üksused) koosnev konsortsium, mis vastab järgmistele tingimustele: • vähemalt kolm üksust on pärit Kanadast (12. piirkond); • koordinaator peab olema asutatud ELi liikmesriigis, programmiga „Erasmus+" liitunud kolmandas riigis või Kanadas (12. piirkond). Konsortsiumi koosseisus võetakse arvesse ainult toetusesaajaid (v.a seotud üksused).
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma rahastamiskõlblikes riikides (vt käesoleva juhendi A osa).
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA).

	Konkursikutse tunnus: ERASMUS-JMO-2027-NETWORKS-HEI-NON-EU-CANADA
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **3. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)**.
Kuidas esitada taotlus?	Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

HINDAMISKRITEERIUMID

Kõigi võrgustike suhtes kohaldatakse järgmisi hindamiskriteeriume.

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 25)	• Projektitaotluse asjakohasus, pidades silmas konkursikutses kindlaks määratud prioriteetset teemat; • projektitaotluse asjakohasus selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, kaasamine, mitmekesisus ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu; • ulatus, mil määral sobib projektitaotlus selleks, et toetada uute õpetamis-, uurimis- või arutelutegevuste väljatöötamist; • tõendatud akadeemiline lisaväärtus.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	• Metoodika: kavandatava tegevuse kvaliteet, uudsus ja teostatavus; • akadeemiliste materjalide analüüsimiseks ja retsenseerimiseks kavandatava süsteemi kvaliteet; • tulemuste ELi poliitikasse suunamiseks kavandatava mudeli kvaliteet; • asjaolu, kas tööprogramm on esitatud selgel, terviklikul ja sidusal viisil ning kas seejuures on nõuetekohaselt kirjeldatud ettevalmistamise, elluviimise, hindamise, järelmeetmete ja tulemuste levitamise etappide asjakohast kava; • ulatus, mil määral on tegevusteks eraldatavad ressursid piisavad eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks; • seire- ja hindamisstrateegia.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	• Võrgustiku koosseis, pidades silmas geograafilist ulatust ja pädevuste vastastikust täiendavust; • partnerlusesisene töökorraldus: o kavandatavates tegevustes osalejate profiili ja oskusteabe asjakohasus ja vastastikune täiendavus vastavalt projektitaotluse konkreetsele teemale; • koostöökorraldus ning rollide, vastutusalade ja ülesannete jaotus.

Mõju (maksimaalne punktisumma: 25)	Võrgustike oodatav mõju, sh pikaajaline mõju. Tulemuste levitamine ja teabevahetus: • nende meetmete asjakohasus ja kvaliteet, mille eesmärk on levitada tegevuse tulemusi võrgustikus osalevas õppeasutuses ning mujal: o teadlikkuse suurendamine tegevusest ja tulemustest, osalejate ja organisatsioonide nähtavuse suurendamine; • ulatus, mil määral aitavad kavandatud levitamismeetodid jõuda sihtrühmadeni järgmise kaudu: meediakajastus (sh sotsiaalmeedia, väljaanded jne); o üritused. Kestlikkus ja jätkuvus: projektitaotlus sisaldab asjakohaseid meetmeid ja ressursse selle tagamiseks, et tulemused ja kasutegurid püsivad ka pärast projekti lõppu.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 70 punkti. Peale selle peavad need saavutama iga eespool nimetatud hindamiskriteeriumi puhul 15 punkti.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

OODATAV MÕJU

Kõrghariduse valdkonna võrgustikud toetavad akadeemilist ja avalikku arutelu Euroopa integratsiooni küsimustes kooskõlas programmi „Erasmus+“ käsitleva määruse artikliga 8, kogudes, jagades ja arutades partnerite vahel teadusuuringute tulemusi, kursuste sisu ja kogemusi ning väljundeid (uuringud, artiklid jne). Võrgustike koostööst saadud uuenduslike ja huvipakkuvate tulemuste korrapärase edastamisega komisjonile aitavad võrgustikud komisjonil poliitikat kujundada, pakkudes tõendeid ja uut teavet konkursikutsete temaatiliste prioriteetidega seotud poliitikasuundumuste kohta.

GEOGRAAFILISED EESMÄRGID

Sisepoliitika valdkonna võrgustik peaks oma tegevustes keskenduma liikmesriikidele ja programmiga „Erasmus+“ liitunud kolmandatele riikidele. Välispoliitika võrgustikud toetavad Jean Monnet’ meetmete prioriteetidega seotud akadeemilist koostööd Euroopa kõrgharidusasutuste ning Ukraina, Moldova ja Kanada kõrgharidusasutuste vahel ning piirduvad seetõttu liikmesriikide, programmiga „Erasmus+“ assotsieerunud kolmandate riikide ning Ukraina ja Moldova (2. piirkond) või Kanadaga (12. piirkond).

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. Taotlejale tehtava kindlasummalise toetuse summa määratakse iga toetuse puhul kindlaks vastavalt taotleja kavandatava meetme eelarveprognoosile. Toetust andev asutus võtab iga toetuse kindlasummalise makse kindlaksmääramisel arvesse projektitaotlust, hindamise tulemust, rahastamismäärasid ning konkursikutses osutatud toetuse maksimumsummat.

ELi toetuse maksimumsumma ELi siseküsimuste võrgustiku kohta on 1 000 000 eurot

ELi toetuse maksimumsumma välispoliitiliste küsimuste võrgustiku kohta on 1 200 000 eurot

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid.

a) Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui toetusesaaja(d) vajalikuks peab (peavad) ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks (näiteks eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise ning kvaliteedi tagamise jaoks jne).

b) Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi.

c) Taotlejad peavad projektitaotluses märkima hinnangulised kulud iga tööpaketi kohta (ning iga tööpaketi puhul märkima, kui suure osa rahalistest vahenditest iga toetusesaaja ja seotud üksus saab).

d) Kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (nt teabe levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud) kulusid.

Projektitaotlusi hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluste kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes.

Pärast projektitaotluste hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa. 80 % kaasrahastamismäära kohaldatakse hinnanguliste rahastamiskõlblike kulude kogusumma suhtes, mis määratakse kindlaks pärast hindamist.

Toetuse parameetrid (toetuse maksimumsumma, rahastamismäär, rahastamiskõlblike kulude kogusumma jne) kehtestatakse toetuslepingus.

Lubatud on kolmandate isikute rahaline toetamine toetuste või auhindadega.

Projektitaotluses tuleb selgelt märkida, miks on vaja kolmandaid isikuid rahaliselt toetada ja kuidas seda hallatakse, ning esitada loetelu eri liiki tegevustest, mille jaoks võib kolmas isik rahalist toetust saada. Samuti tuleb projektitaotluses selgelt kirjeldada saavutatavaid tulemusi.

Kolmandale isikule makstava rahalise toetuse maksimumsumma ei tohi ületada 60 000 eurot. Vabatahtlike kulude katmine on lubatud. Need peavad olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses vabatahtlikega seotud ühikuhindade kohta[478].

Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. Rahastamiskord peaks võimaldama keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

[478] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-volunteers_en.pdf

JEAN MONNET' VÕRGUSTIKUD HARIDUSE JA KOOLITUSE MUUDES VALDKONDADES

Koolide ning kutseharidus- ja -õppeasutuste (ISCEDi 1.–4. tase) ja/või õpetajakoolitust/-haridust pakkuvate kõrgkoolide võrgustike eesmärk on anda uuele Jean Monnet' tegevussuunale rahvusvaheline mõõde ning võimaldada heade tavade vahetamist ja ka koostöise õpetamise kogemuste omandamist teatavas riikide rühmas.

Nende tegevuste abil saavad eri tingimustes tegutsevad valdkonnatöötajad välja kujundada ühised arusaamad Euroopa Liidu teemade õppemetoodikast, arvestades et riikide õigusaktide ja õppekavade ülesehituse erinevuste tõttu on töötajatel erinevad probleemid ja piirangud.

MEETME EESMÄRGID

Jean Monnet' hariduse ja koolituse muude valdkondade **võrgustike** eesmärk on tagada koolidele ning kutseharidus- ja -õppeasutustele (ISCEDi 1.–4. tase) ja/või õpetajakoolituses/-hariduses osalevatele kõrgkoolidele tugi, et täiendada teadmisi sellest, kuidas õpetada Euroopa Liidu teemasid; samuti annavad need õppetegevusele rahvusvahelise mõõtme.

Võrgustiku tegevus põhineb õpetajate vastastikusel teadmiste vahetamisel (konkreetsete teemade ja meetodite koostööpõhine käsitlemine, koostöise õpetamisega seotud kogemused, ühistegevus). Tegevused võivad hõlmata näiteks alljärgnevat.

- teabe vahetamine sisu kohta ja rakendatud meetodite tulemuste tutvustamine;
- eri koolide / kutseharidus- ja -õppeasutuste (ISCEDi 1.–4. tase) ning/või õpetajakoolitust/-haridust pakkuvate asutuste koostöö edendamine, võimaldades neil omandada rahvusvahelisi kogemusi ja arendada euroopalikku mõtteviisi;
- teadmiste vahetamine ja õpiränne koostöiseks õpetamiseks;
- koostöö soodustamine ning tugeva ja kestliku teadmusplatvormi loomine koolide ning kutseharidus- ja -õppeasutuste (ISCEDi 1.–4. tase) ja/või õpetajakoolituses/-hariduses osalevate kõrgkoolide seas.

PROJEKTI KAVANDAMINE

Jean Monnet' hariduse ja koolituse muude valdkondade võrgustikud peavad hõlmama üht või mitut alljärgnevat tegevust:

- õppekavajärgse ja -välise tegevusega seotud õpetamismeetodite koondamine ja arutamine;
- Euroopa Liidu teemadega seotud heade õpitavade kogumine ja jagamine;
- koostöise ja meeskonnapõhise õpetamise kogemuste korraldamine nii õpirände kui ka veebi kaudu.

Eespool kirjeldatud tegevust on võimalik ellu viia järgmiselt:

- dokumentide ja juhendite koostamine heade tavade levitamiseks;
- kohapealsed ja veebis peetavad kohtumised;
- koostöine või meeskonnapõhine õpetamine.

Riiklikke ametiasutusi võidakse teavitada selle meetme raames taotluse esitanud avalik-õiguslikest koolidest riigiti, sealhulgas edastada piiratud isikuandmed, nagu kontaktisiku nimi ja e-posti aadress, et hõlbustada nende üksuste valideerimisprotsessi.

MIS KRITEERIUMIDELE PEAVAD JEAN MONNET' HARIDUSE JA KOOLITUSE MUUDE VALDKONDADE VÕRGUSTIKUD TOETUSE TAOTLEMISEKS VASTAMA?

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Kes võib esitada taotluse?	Rahastamiskõlblikuna käsitatakse taotlejaid (toetusesaajad ja seotud üksused, kui see on asjakohane), kes on - kool, kutseharidus- ja -õppeasutus (ISCEDi 1.–4. tase) või kõrgkool, kellel on kehtiv Erasmuse kõrgharidusharta ning kes pakub koolide ja/või kutseharidus- ja -õppeasutuste (ISCEDi 1.–4. tase) õpetajatele põhi- ja/või täienduskoolitust; asutatud ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis.
Konsortsiumi koosseis	Projektitaotluse peab esitama vähemalt kuuest taotlejast koosnev konsortsium, mis vastab järgmistele tingimustele: - vähemalt kolm üksust erinevatest ELi liikmesriikidest ja/või programmiga liitunud kolmandatest riikidest; - vähemalt neli kooli ja/või kutseharidust ja -õpet pakkuvat asutust (ISCEDi 1.–4. tase); - maksimaalselt kaks kõrgkooli, kes pakuvad põhi- ja/või täienduskoolitust kooliõpetajatele ja/või kutseharidus- ja -õppeasutuste õpetajatele (ISCEDi 1.–4. tase). Konsortsiumi koosseisus võetakse arvesse ainult toetusesaajaid (v.a seotud üksused).
Geograafiline asukoht (tegevuse toimumiskoht)	Tegevus peab toimuma rahastamiskõlblikes riikides (vt käesoleva juhendi A osa).
Projekti kestus	Projektid peaksid tavaliselt kestma 36 kuud (pikendamine on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja tehakse toetuslepingu muudatuse kaudu).
Kellele esitada taotlus?	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA). Konkursikutse tunnus: ERASMUS-JMO-2027-NETWORKS-SCHOOLS
Millal esitada taotlus?	Taotlejad peavad oma toetustaotluse esitama hiljemalt **3. veebruaril kell 17.00 (Brüsseli aja järgi**).

Taotlevaid organisatsioone hinnatakse asjaomaste menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumide põhjal. Lisateabe saamiseks tutvuge käesoleva juhendi C osaga.

HINDAMISKRITEERIUMID

Projekte hinnatakse järgmiste hindamiskriteeriumide alusel.

Projekti asjakohasus (maksimaalne punktisumma: 25)	• Hinnatakse ulatust, mil määral aitab projektitaotlus saavutada Jean Monnet' meetmete eesmärke, st: o on suunatud ELi uuringutele (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis); o võimaldab kooliõpetajatel arendada uusi oskusi; o aitab vahetada teavet ja tavasid seoses sellega, kuidas suurendada õppijate teadmisi EList; o hõlbustab õpetajate õpirännet, et tegeleda koostöise õpetamise/juhendamisega koos partneritega; o tagab parema arusaamise EList ja selle toimimisest; o võimaldab õpetajatel lõimida oma tegevusse ELi teemadega seotud õpisisu. • Mil määral on projektitaotlus asjakohane selliste ELi ühiste väärtuste austamise ja edendamise seisukohast nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, kaasamine, mitmekesisus ning võitlus igat liiki diskrimineerimise vastu. • Ulatus, mil määral jõutakse projektitaotlusega esmatähtsate sihtrühmadeni: o koolid ning kutseharidust ja -õpet pakkuvad asutused (ISCEDi 1.–4. tase); o õpetajad; o üliõpilased.
Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	• Metoodika: kavandatava tegevuse kvaliteet, uudsus ja teostatavus. • asjaolu, kas tööprogramm: o on esitatud selgel, terviklikul ja sidusal viisil ning kas seejuures on nõuetekohaselt kirjeldatud ettevalmistamise, elluviimise, hindamise, järelmeetmete ja tulemuste levitamise etappide asjakohast kava; o on kooskõlas projekti eesmärkide ja tegevustega; • ulatus, mil määral on tööpakettidele eraldatavad ressursid piisavad eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks; • seire- ja hindamisstrateegia.
Partnerluse ja koostöökorralduse kvaliteet (maksimaalne punktisumma: 25)	• Partnerlusesisene töökorraldus: o kavandatavates tegevustes osalejate profiili ja oskusteabe asjakohasus ja vastastikune täiendavus Euroopa Liidu uuringute seisukohast (nagu on kirjeldatud sissejuhatavas punktis) ning lähtudes projektitaotluse konkreetsest teemast; • koostöökorraldus ning rollide, vastutusalade ja ülesannete jaotus.

Mõju (maksimaalne punktisumma: 25)	• Võrgustike oodatav mõju, sh pikaajaline mõju:
	  • koolide ning kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste puhul:
	  o suurem suutlikkus õpetada ELi teemasid;
	  o innovaatiline sisu, mis võimaldab õpetada ELi teemasid koolides uute lähenemisviiside abil;
	  o tugevdatud koostöö partneritega ja suutlikkus luua nendega kontakte;
	  o suuremate rahaliste vahendite eraldamine ELi-teemaliseks õpetamistegevuseks õppeasutuses;
	  • võrgustikes otseselt ja kaudselt osalevate õpetajate puhul:
	  o suuremad oskused seoses ELi teemadega ning ELi-teemalise õpisisu parem lõimimine tegevusse.
	• Tulemuste levitamine ja teabevahetus:
	  • nende meetmete asjakohasus ja kvaliteet, mille eesmärk on levitada tegevuse tulemusi võrgustikus osalevas õppeasutuses ning mujal:
	  o teadlikkuse suurendamine tegevusest ja tulemustest, osalejate ja organisatsioonide nähtavuse suurendamine;
	  o peale koolide ning kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste ka muude rühmadeni jõudmine;
	  • ulatus, mil määral aitavad kavandatud levitamismeetodid jõuda sihtrühmadeni järgmise kaudu:
	  o meediakajastus (sh sotsiaalmeedia, väljaanded jne);
	  o üritused.
	• Kestlikkus ja jätkuvus: projektitaotlus sisaldab asjakohaseid meetmeid ja ressursse selle tagamiseks, et projekti tulemused ja kasutegurid püsivad ka pärast projekti lõppu.

Rahastamist kaalutakse üksnes selliste projektitaotluste puhul, mis koguvad vähemalt 70 punkti. Peale selle peavad need saavutama iga eespool nimetatud hindamiskriteeriumi puhul vähemalt 15 punkti.

Kui projektitaotlused saavutavad võrdse punktisumma, eelistatakse projekte, millel on kõrgeim punktisumma kriteeriumi „Asjakohasus“ puhul. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Projekti kavandamise ja elluviimise kvaliteet“ puhul saadud punktisummadest. Kui need punktisummad on võrdsed, lähtutakse prioriteetsuse määramisel kriteeriumi „Mõju“ puhul saadud punktisummadest.

Kui see ei võimalda prioriteetsust kindlaks määrata, võib edasisel prioriseerimisel võtta arvesse kogu projektiportfelli ja positiivse sünergia loomist projektide vahel või muid konkursikutse eesmärkidega seotud tegureid. Need tegurid dokumenteeritakse valikukomisjoni aruandes.

OODATAV MÕJU

Kvantitatiivne mõju: toetusesaajate arv ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis / piirkonnas.

Kvalitatiivne mõju: Jean Monnet’ hariduse ja koolituse muude valdkondade võrgustikud peaksid tagama soodsa pikaajalise mõju üldhariduses ning kutsehariduses ja -õppes (ISCEDi 1.–4. tase), võttes arvesse, et võrgustikes osalejad saavad omandada teadmisi edukatest tavadest seoses sellega, kuidas anda õpilastele ja üliõpilastele edasi fakte ja teadmisi Euroopa Liidust.

Hariduse ja koolituse muude valdkondade võrgustikud suurendavad üldharidus- ning kutseharidus- ja -õppeasutuste võimalusi laiendada Euroopa Liidu teemasid lõimivaid tegevusi.

Samuti on Jean Monnet’ hariduse ja koolituse muude valdkondade võrgustike raames toetatavate tegevuste eesmärk tagada osalevate organisatsioonide tasandil järgmised tulemused:

- suurem suutlikkus lõimida oma tegevusse ELi teemasid;

- suurem rahvusvaheline nähtavus.

GEOGRAAFILISED EESMÄRGID

Rahastatavad tegevused keskenduvad ELi liikmesriikidele ja programmiga liitunud kolmandatele riikidele kooskõlas rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega.

MILLISED ON RAHASTAMISEESKIRJAD?

Selle meetme puhul kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit. Taotlejale tehtava kindlasummalise toetuse summa määratakse iga toetuse puhul kindlaks vastavalt taotleja kavandatava meetme eelarveprognoosile. Toetust andev asutus võtab iga toetuse kindlasummalise makse kindlaksmääramisel arvesse projektitaotlust, hindamise tulemust, rahastamismäärasid ning konkursikutses osutatud toetuse maksimumsummat.

ELi toetuse maksimumsumma projekti kohta on 300 000 eurot

Kuidas määratakse kindlaks projekti kindlasummaline makse?

Taotlejad peavad täitma taotlusvormis esitatud üksikasjaliku eelarvetabeli, võttes arvesse alljärgnevaid nõudeid.

a) Eelarve peaks olema nii üksikasjalik kui toetusesaaja(d) vajalikuks peab (peavad) ning olema jaotatud ühtseteks tööpakettideks (näiteks eraldi tööpaketid projektijuhtimise, koolituse, ürituste korraldamise, õpirände ettevalmistamise ja elluviimise, teabevahetuse ja tulemuste levitamise ning kvaliteedi tagamise jaoks jne).

b) Projektitaotluses tuleb kirjeldada iga tööpaketi alla kuuluvaid tegevusi.

c) Taotlejad peavad projektitaotluses märkima hinnangulised kulud iga tööpaketi kohta (ning iga tööpaketi puhul märkima, kui suure osa rahalistest vahenditest iga toetusesaaja ja seotud üksus saab).

d) Kulud võivad hõlmata personali-, reisi- ja elamiskulusid, töövahendite ja alltöövõtuga seotud kulusid ning ka muid (nt teabe levitamise, avaldamise või tõlkimisega seotud) kulusid.

Projektitaotlusi hinnatakse sise- ja/või välisekspertide abiga tavapärase hindamismenetluse korras. Eksperdid hindavad projektitaotluste kvaliteeti konkursikutses kindlaksmääratud nõuete alusel ning meetme oodatavat mõju, kvaliteeti ja tulemuslikkust arvesse võttes. 80 % kaasrahastamismäära kohaldatakse hinnanguliste rahastamiskõlblike kulude kogusumma suhtes, mis määratakse kindlaks pärast hindamist.

Pärast projektitaotluse hindamist määrab eelarvevahendite käsutaja hindamistulemuste alusel kindlaks kindlasummalise makse summa.

Toetuse parameetrid (toetuse maksimumsumma jne) kehtestatakse toetuslepingus. Täpsem teave on esitatud käesoleva programmijuhendi C osa jaotises „Rahastamiskõlblikud otsesed kulud“.

Lubatud on kolmandate isikute rahaline toetamine toetuste või auhindadega.

Projektitaotluses tuleb selgelt märkida, miks on vaja kolmandaid isikuid rahaliselt toetada ja kuidas seda hallatakse, ning esitada loetelu eri liiki tegevustest, mille jaoks võib kolmas isik rahalist toetust saada. Samuti tuleb projektitaotluses selgelt kirjeldada saavutatavaid tulemusi.

Kolmandale isikule makstava rahalise toetuse maksimumsumma ei tohi ületada 60 000 eurot.

Vabatahtlike kulude katmine on lubatud. Need peavad olema ühikuhindade kujul, nagu on määratletud komisjoni otsuses vabatahtlikega seotud ühikuhindade kohta[479].

Projekti saavutuste hindamisel lähtutakse saavutatud väljunditest. Rahastamiskord peaks võimaldama keskenduda sisendite asemel pigem väljunditele ning lähtuda seeläbi mõõdetavate eesmärkide saavutamise kvaliteedist ja tasemest.

Täpsem teave on esitatud ELi rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

[479] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-volunteers_en.pdf

C OSA. TEAVE TAOTLEJATELE

Kõigil potentsiaalsetel taotlejatel, kes kavatsevad esitada programmi „Erasmus+“ raames projektitaotluse ELi rahalise toetuse saamiseks, palutakse hoolikalt tutvuda käesoleva jaotisega, mis on koostatud kooskõlas ELi finantsmääruse[480] kehtivate sätetega.

Kõik toetuste suhtes kohaldatavad lepingutega seotud sätted ja finantssätted on esitatud toetuslepingu näidistes, mis tehakse rakendusameti (EACEA) elluviidavate projektide puhul kättesaadavaks rahastamis- ja hankeportaalis[481] ning riiklike büroode elluviidavate projektide puhul asjaomase programmi „Erasmus+“ riikliku büroo[482] veebisaidil. Kui asjaomane teave erineb käesolevas juhendis esitatud teabest, on toetuslepingu sätted ülimuslikud C osas esitatud sätete suhtes.

KUIDAS PROGRAMMI „ERASMUS+“ TAOTLUS ESITADA?

Programmi „Erasmus+“ projekti esitamiseks peavad taotlejad läbima allpool kirjeldatud neli etappi.

1) Registreerimine. Iga taotleja peab olema järgmisel viisil registreeritud.

   a. Rakendusameti hallatavate meetmete puhul peavad taotlejad, seotud üksused ja liitunud partnerid registreeruma rahastamis- ja hankeportaalis ning saama osaleja tunnuskoodi (PIC)[483]. Organisatsioonid/rühmad, kes on juba saanud osaleja tunnuskoodi muudes ELi programmides osalemisel, ei pea uuesti registreeruma. Selle varasema registreerimise käigus saadud osaleja tunnuskood kehtib taotlemisel programmi „Erasmus+“ raames.

   b. Riiklike büroode hallatavate meetmete puhul peavad taotlejad registreeruma (kui nad ei ole seda veel teinud) programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse organisatsioonide registreerimise süsteemis[484] ning saama organisatsiooni tunnuskoodi (OID);

2) Kontrollimine, kas asjaomase meetme/valdkonna puhul on täidetud programmi kriteeriumid.

3) Finantstingimustele vastavuse kontrollimine.

4) Taotluse koostamine ja esitamine.

TOETUSTAOTLUSTE SISU

Toetustaotluse sisu sõltub konkursikutse ja kasutatava elektroonilise platvormi eripärast (vt allpool „4. etapp. Taotluse koostamine ja esitamine“). Üldiselt sisaldab toetustaotlus järgmisi elemente, mida võidakse nõuda taotlemise eri etappides:

[480] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (uuesti sõnastatud; ELT L 2024/2509, 26.9.2024). ELi finantsmäärus on kättesaadav aadressil https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=OJ:L_202402509.

[481] ELi rahastamis- ja hankeportaal: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home

[482] Programmi „Erasmus+“ riiklikud bürood: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/et/contacts/national-agencies?facets__permanent%7Cfield_eac_topics=1964.

[483] Osaleja tunnuskoodi märkimine taotlusvormil on kohustuslik.

[484] Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse organisatsioonide registreerimise süsteem: https://webgate.ec.europa.eu/erasmus-esc/index/organisations/register-my-organisation.

a) teave avalduse esitaja õigusliku seisundi kohta, sealhulgas selle kohta, kas tegemist on valitsusvälise organisatsiooniga;

b) kirjalik kinnitus menetlusest kõrvalejätmist põhjustava olukorra puudumise ning rahastamiskõlblikkuse ja valikukriteeriumide täitmise kohta;

c) vajaduse korral teave, mis on vajalik taotleja finants- ja tegevussuutlikkuse tõendamiseks, ja/või seda tõendavad dokumendid;

d) vajaduse korral meetme või tööprogrammi kirjeldus ja hinnanguline eelarve ja

e) märge sama meetme jaoks saadud või taotletud liidu rahaliste vahendite allikate ja summade kohta.

1. ETAPP. REGISTREERIMINE

Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti hallatavad meetmed

ELi rahastus- ja hankeportaali elektroonilises taotlussüsteemis registreerumiseks peab taotleja esindaja toimima alljärgnevalt.

- Looma EU Logini konto (v.a juhul, kui taotlejat esindaval isikul on juba konto). Uue EU Logini konto saab luua veebisaidil https://webgate.ec.europa.eu/cas/.
- Minema ELi rahastamis- ja hankeportaali aadressil https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home ning (vajaduse korral) registreerima esindatava organisatsiooni/rühma. Juhised ja korduma kippuvad küsimused on kättesaadavad portaalis.

Taotleja peab registreeruma ainult üks kord Euroopa Komisjoni osalejate registri[485] kaudu. Kui taotleja on registreeritud, saab ta osaleja tunnuskoodi (PIC). Osaleja tunnuskood on 9-kohaline kordumatu tunnus, mida läheb vaja taotluste esitamisel. See teeb taotlejal taotlusvormi täitmise lihtsamaks (st kui vormil märgitakse osaleja tunnuskood, kuvatakse automaatselt kogu teave, mille taotleja esitas registreerimisetapis).

Programmi „Erasmus+" riiklike büroode hallatavad meetmed

Programmi „Erasmus+" ja Euroopa solidaarsuskorpuse organisatsioonide registreerimise süsteemis registreerumiseks peab taotleja esindaja toimima alljärgnevalt.

- Looma EU Logini konto (v.a juhul, kui taotlejal on konto). Uue EU Logini konto saab luua veebisaidil https://webgate.ec.europa.eu/cas/.
- Sisenema programmi „Erasmus+" ja Euroopa solidaarsuskorpuse organisatsioonide registreerimise süsteemi aadressil https://webgate.ec.europa.eu/erasmus-esc ning (vajaduse korral) registreerima esindatava organisatsiooni/rühma.

Organisatsioonid peaksid end registreerima ainult üks kord. Kui organisatsioon on registreeritud, saab ta organisatsiooni tunnuskoodi (OID). Organisatsioon saab programmi „Erasmus+" ja Euroopa solidaarsuskorpuse organisatsioonide registreerimise süsteemis oma organisatsiooni tunnuskoodi vaadata ja sellega seotud teavet muuta.

Organisatsiooni tunnuskoodi sisestamisel taotlusvormile lisatakse sellele automaatselt kogu teave, mille organisatsioon registreerimisetapis esitas, ning kuvatakse vormil.

[485] Euroopa Komisjonil on erinevates ELi programmides osalevate organisatsioonide veebipõhine register ehk nn osalejate register.

Kui sama üksus registreerib end mitu korda ja kasutab mitut tunnuskoodi, võib see ELi finantsmääruse kohaselt kvalifitseeruda valeandmete esitamiseks ja viia selleni, et riiklik büroo jätab asjaomase üksuse mõjutatud väljavalimismenetlustest kõrvale.

Registreerimisprotsessi osana peavad taotlejad organisatsioonide registreerimise süsteemi üles laadima identifitseerimisvormi, mille saab alla laadida Euroopa Komisjoni veebisaidilt[486]. Taotleja liigist (füüsilised isikud, eraõiguslikud äriühingud või avalik-õiguslikud asutused) olenevalt tuleb täita üks kolmest identifitseerimisvormist.

Identifitseerimisvormi suhtes kohaldatakse isikuandmete kaitse põhimõtteid[487] ja pärast selle täitmist peavad riiklikud bürood selle kinnitama.

Kui tegemist on konsortsiumi taotlusega, peaksid identifitseerimisvormi esitama kõik konsortsiumi liikmed. Pangakonto andmed tuleb siiski esitada ainult koordinaatori kohta. Vormi tuleb lisada viide panga asukohariigile, isegi kui taotleja on ametlikult registreeritud teises riigis.

Üle 60 000 euro suuruste toetuste puhul võib olla vaja finantssuutlikkuse tõendamiseks üles laadida eridokumente. Lisateave on esitatud allpool jaotises „Valikukriteeriumid“.

2. ETAPP. PROGRAMMI KRITEERIUMIDE TÄITMISE KONTROLLIMINE

Oma projekti koostades ja enne ELi rahastuse taotlemist peavad osalejad kontrollima, kas nemad ja projekt vastavad järgmistele kriteeriumidele**: taotluse vastuvõetavus, rahastamiskõlblikkus, kõrvalejätmise** ning **valiku- ja hindamiskriteeriumid**.

TAOTLUSE VASTUVÕETAVUSE KRITEERIUMID

Taotlused tuleb saata hiljemalt konkursikutses märgitud taotluste esitamise tähtajaks.

Taotlused peavad olema loetavas ja juurdepääsetavas vormingus.

Taotlused peavad olema täielikud ning sisaldama kõiki nõutavaid osi ja kohustuslikke lisasid. Pärast taotluste esitamise tähtaega saab korraldusasutuse taotluse korral parandada nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel vaid tehnilisi vigu.

Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti hallatavad meetmed

Taotlused tuleb esitada elektrooniliselt ELi rahastamis- ja hankeportaali kaudu. Taotlused (koos lisade ja tõendavate dokumentidega) tuleb esitada taotlussüsteemis avaldatud vormidel.

Projektitaotlus peab olema täielik ning sisaldama kogu nõutud teavet ning kõiki nõutavaid lisasid ja tõendavaid dokumente:

- taotlusvormi A osa – sisaldab haldusteavet osalejate (tulevane koordinaator, toetusesaajad ja seotud üksused) kohta ning projekti kokkuvõtlikku eelarvet (tuleb täita otse veebis);
- taotlusvormi B osa – sisaldab projekti tehnilist kirjeldust (tuleb portaali taotluste esitamise süsteemist alla laadida, ära täita ning seejärel kokku panna ja uuesti üles laadida) ning
- taotlusvormi C osa (olemasolu korral tuleb täita otse veebis) – sisaldab täiendavaid projektiandmeid.

Väikese toetussummaga (60 000 eurot või vähem) projektikonkursside puhul on taotluse (B osa) maksimaalne lehekülgede arv 40, suure toetussummaga (4 000 000 eurot) projektikonkursside puhul 120 ja kõigi muude projektikonkursside puhul 70. Sellest reeglist tehakse erand järgmiste meetmete puhul: kõrghariduse suutlikkuse

[486] https://commission.europa.eu/publications/business-partners-legal-entities-and-bank-accounts_et#description
[487] https://commission.europa.eu/document/download/2230f5f6-9b83-45f3-b591-3b9258559a34_en?filename=lef_baf_privacy_notice-en.pdf

suurendamise meede – 40 lehekülge, kutsehariduse ja -õppe suutlikkuse suurendamise meede – 40 lehekülge, virtuaalsed vahetused kõrghariduse ja noortevaldkonnas – 40 lehekülge, kutsehariduse tipptaseme keskused – 70 lehekülge ja Erasmus Mundus ühiste magistriõppekavade meede – 70 lehekülge. Lisalehekülgi hindajad arvesse ei võta. Üleliigsed leheküljed tehakse hindajatele automaatselt kättesaamatuks ja neid ei võeta arvesse.

Kui taotleja lisab taotlusvormi teise organisatsiooni ja selle tunnuskoodi (PIC), märkides, et see organisatsioon viib projekti ellu toetusesaajana, peab taotlejal olema selle organisatsiooni sõnaselge kirjalik nõusolek. Selle nõusoleku tõendamist võib nõuda igal ajal ja kui taotleja ei suuda seda esitada, võidakse taotlus tagasi lükata.

Programmi „Erasmus+" riiklike büroode hallatavad meetmed

Taotlused tuleb esitada elektrooniliselt programmi „Erasmus+" ja Euroopa solidaarsuskorpuse veebisaidil[488] avaldatud vormidel.

Kui taotleja lisab taotlusvormi teise organisatsiooni ja selle tunnuskoodi (OID), märkides, et see organisatsioon viib projekti ellu toetusesaajana, peab taotlejal olema selle organisatsiooni sõnaselge kirjalik nõusolek. Selle nõusoleku tõendamist võib nõuda igal ajal ja kui taotleja ei suuda seda esitada, võidakse taotlus tagasi lükata.

RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE KRITEERIUMID

Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide alusel määratakse kindlaks, kas taotleja saab projektikonkursil osaleda ja esitada meetme elluviimiseks projektitaotluse.

Taotleja ja projekt on rahastamiskõlblikud siis, kui need vastavad kõigile rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele selle meetme puhul, mille raames projektitaotlus esitatakse. Kui projekt taotluse esitamise etapis nendele rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele ei vasta, lükatakse see edasise hindamiseta tagasi. Juhime tähelepanu, et rahastamiskõlblikkuse tingimused peavad olema täidetud kogu projekti kestel, mitte ainult toetuse allkirjastamise ajal. Kui rakendamise või lõpparuande etapis selgub, et need kriteeriumid ei ole täidetud või ei ole enam täidetud, võidakse läbi viidud tegevusi pidada rahastamiskõlbmatuteks ja nõuda, et algselt projektile eraldatud ELi toetus makstaks toetust andvale asutusele tagasi.

Programmi „Erasmus+" juhendi alusel ellu viidavate meetmete suhtes kohaldatavaid konkreetseid rahastamiskõlblikkuse kriteeriume kirjeldatakse käesoleva juhendi B osas.

Tagasilükkamise põhjus

Kui see on asjakohane, võib taotluse tagasi lükata erinevatel põhjustel, nagu on üksikasjalikult kirjeldatud käesolevas juhendis või konkreetses konkursikutse dokumendis. Vastutav eelarvevahendite käsutaja lükkab väljavalimismenetluses tehtud pakkumuse tagasi, kui selle on teinud osaleja, kes on[489]:

a) menetlusest kõrvalejätmist põhjustavas olukorras (vt kõrvalejätmist käsitlev jaotis allpool);

b) menetluses osalemiseks vajalike andmetena esitanud valeandmeid või on nõutavad andmed esitamata jätnud[490];

[488] https://ec.europa.eu/erasmus-applications

[489] ELi finantsmääruse artikkel 143.

[490] Näiteks kui taotleja väidab, et tal on teatav finantsiline kindlustatus või toetus, mis ei vasta tõele, näiteks kui ta hindab tulusid üle või esitab valeandmeid rahaliste vahendite kättesaadavuse kohta või väidab valelikult, et tal on asjaomases valdkonnas või sektoris kogemusi või eriteadmisi, et vastata rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.

c) varem osalenud väljavalimismenetluses kasutatavate dokumentide ettevalmistamises, kui sellest tulenevalt on tegemist võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisega, sealhulgas konkurentsi moonutamisega, mida ei saa muul moel heastada[491].

Lisaks võib taotluse tagasi lükata ka muudel põhjustel, sealhulgas järgmistel põhjustel (loetelu ei ole ammendav):

- vastuvõetamatus (esitamine pärast tähtaega, kehtetu organisatsiooni tunnuskood (OID), puudulikult täidetud taotlusvorm, vajalike dokumentide puudumine jne);
- mitte vastamine meetme rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele;
- sanktsioonide või piiravate meetmete kohaldamine;
- ebapiisav finantssuutlikkus;
- ebapiisav tegevussuutlikkus;
- hindamiskriteeriumide mittetäitmine;
- kavandatava meetme mittevastavus tagasiulatuvuse keelu või topeltrahastamise keelu põhimõtetele[492].

ELi piiravad meetmed

Teatavate üksuste (nt üksused, kelle suhtes kohaldatakse ELi piiravaid meetmeid vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 29 ja ELi toimimise lepingu artiklile 215) suhtes võidakse kohaldada eripiiranguid ja -sanktsioone. Üksustel, kes on kantud sanktsioonide loetellu ja/või kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, nagu on märgitud aadressil https://www.sanctionsmap.eu,[493] ei ole õigust osaleda üheski rollis, sealhulgas toetusesaajate, seotud üksuste, liitunud partnerite, alltöövõtjate või rahaliselt toetatavate kolmandate isikutena (kui neid on). Muud määruse (EL) nr 833/2014[494] kohaldamisalasse kuuluvad üksused võivad osaleda üksnes juhul, kui konkursikutse tingimused seda lubavad, ja tingimusel, et toetust andev asutus teeb neile artikli 5/ lõike 2 punkti e alusel erandi, et toetada üksikisikute liikuvust ja inimestevahelisi kontakte.

Huvide konflikt finantsjuhtimises osalejate tasandil

Huvide konflikt on olukord, kus allpool osutatud finantsjuhtimises osaleja või muu isiku ülesannete erapooletut ja objektiivset täitmist ohustavad perekonna-, emotsionaalsete, poliitiliste või rahvuslike sidemete või majanduslike huvidega seotud põhjused või mis tahes muud põhjused, mis tulenevad otsestest või kaudsetest isiklikest huvidest. Finantsjuhtimises osalejad ELi finantsmääruse tähenduses ja teised isikud, sealhulgas kõigi tasandite riiklikud ametiasutused, kes on seotud eelarve otsese, kaudse või jagatud täitmisega, sealhulgas seda ettevalmistavate toimingutega, ning eelarve auditeerimise või kontrolliga, ei astu samme, mille tagajärjel võivad nende oma huvid sattuda liidu huvidega vastuollu. Nad võtavad ka sobivaid meetmeid, et hoida ära huvide konflikti tekkimine oma ametikohast tulenevate ülesannete täitmisel ja lahendada olukorrad, mida võib objektiivselt pidada huvide konfliktiks.

Komisjon on arvamusel, et järgmiste üksuste puhul tekib või võib tekkida huvide konflikt ja seepärast neil ei ole või ei pruugi olla õigust osaleda programmi meetmete rakendamises.

- Riiklikud asutused, kes teostavad järelevalvet riiklike büroode ja programmi „Erasmus+“ elluviimise üle oma riigis, ei saa esitada taotlust ega osaleda üheski riiklike büroode hallatavas meetmes üheski riigis, kuid nad võivad taotleda osalemist (taotlejate või partneritena) rakendusameti või hariduse, noorte, spordi ja kultuuri

[491] Näiteks juhul, kui taotleja on varem osalenud konkursikutsete koostamises või kui taotleja on võtnud tööle isiku / või tal on muu seos isikuga, kes tegutses taotleja toetustaotluse hindamisel eksperdina ja kes ei deklareerinud huvide konflikti.

[492] Vt allpool jaotis „ELi toetuste suhtes kohaldatavad põhimõtted“ ning finantsmääruse artikkel 191.

[493] Juhime tähelepanu, et ametlik loetelu on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ja vastuolude korral on selle sisu ülimuslik ELi sanktsioonide kaardi suhtes: https://www.sanctionsmap.eu.

[494] Vt nõukogu määruse (EL) nr 833/2014 (mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas) artikkel 5/ (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0833-20250720):
1. Keelatud on anda otsest või kaudset toetust, sealhulgas rahastust ja rahalist abi või muud hüve liidu, Euratomi või liikmesriigi riikliku programmi ja lepingute raames Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509 tähenduses
a) Venemaal asutatud juriidilisele isikule, üksusele või asutusele; b) juriidilisele isikule, üksusele või asutusele, kelle omandiõigusest üle 50 % kuulub otse või kaudselt mõnele käesoleva lõike punktis a osutatud üksusele.
2. Lõike 1 kohaseid keelde ei kohaldata järgmise suhtes: e) üksikisikute liikuvus ja inimestevahelised kontaktid.

peadirektoraadi hallatavates meetmetes, kui see ei ole asjaomase meetme puhul sõnaselgelt välistatud (nagu on osutatud käesoleva juhendi B osas).

- Riiklikud bürood, või kui riiklikul bürool ei ole eraldi juriidilise isiku staatust, juriidilised isikud, kelle osa[495] riiklik büroo on, ei saa taotleda ega osaleda üheski käesoleva juhendi alusel rakendatavas meetmes.

- Programmis „Erasmus+“ või programmi „Erasmus+“ rakendamiseks vastu võetud komisjoni iga-aastases tööprogrammis kindlaks määratud või nimetatud struktuurid ja võrgustikud, mida haldab sama juriidiline isik, kes haldab ka riiklikku bürood, ei saa esitada taotlust ega osaleda üheski riiklike büroode hallatavas meetmes üheski riigis, kuid nad võivad taotleda osalemist (taotlejate või partneritena) rakendusameti või hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraadi hallatavates meetmetes, kui see ei ole asjaomase meetme puhul sõnaselgelt välistatud (nagu on osutatud käesoleva juhendi B osas). Nad peaksid suutma tõendada, et neil ei ole huvide konflikti kas seetõttu, et nad rakendavad ettevaatusabinõusid, või seetõttu, et nende sisemine korraldus tagab huvide selge lahus hoidmise. Peale selle tuleb iga meetme või tegevuse puhul, mille jaoks antakse ELi vahendeid, kindlaks teha kulud ja tulud. Otsuse, millega kinnitatakse, et neil ei ole tegelikku huvide konflikti, teeb rakendusameti või hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat.

- Juriidilised isikud, kelle juures tegutsevad programmi „Erasmus+“ riiklikud bürood, kuid kellel on ka muu tegevus seoses programmiga „Erasmus+“ või väljaspool kõnealust programmi, samuti nende juriidiliste isikutega seotud üksused, ei saa esitada taotlust ega osaleda üheski riiklike büroode hallatavas meetmes üheski riigis. Põhimõtteliselt võivad nad siiski taotleda osalemist rakendusameti või hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraadi hallatavates meetmetes, välja arvatud juhul, kui see on asjaomase meetme puhul sõnaselgelt välistatud (nagu on osutatud käesoleva juhendi B osas). Sellisel juhul peavad nad siiski tõendama, et nende puhul ei esine huvide konflikti kas seetõttu, et nad rakendavad ettevaatusabinõusid, või seetõttu, et nende sisemine korraldus tagab huvide selge lahus hoidmise (nt vähemalt eraldi raamatupidamisarvestus, eraldi aruandlus- ja otsustusprotsessid, meetmed, millega takistatakse juurdepääsu piiratud juurdepääsuga teabele). Peale selle tuleb iga meetme või tegevuse puhul, mille jaoks antakse ELi vahendeid, kindlaks teha kulud ja tulud. Otsuse, millega kinnitatakse, et neil ei ole tegelikku huvide konflikti, teeb taotluse saanud institutsioon omal vastutusel ja oma pädevuse raames.

MENETLUSEST KÕRVALEJÄTMISE KRITEERIUMID

Varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteem

Varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteemi, mille komisjon on loonud liidu finantshuvide kaitse tugevdamiseks ja usaldusväärse finantsjuhtimise tagamiseks, kohaldatakse kõigi suhtes, kes soovivad osaleda käesolevas juhendis kirjeldatud meetmetes. Süsteemi eesmärk on tagada, et programmis osalevad isikud ja organisatsioonid kasutaksid ELi rahalisi vahendeid ausalt ja nõuetekohaselt. Kohaldatakse finantsmääruses varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteemi kohta sätestatud üksikasjalikke eeskirju.

Vastavalt finantsmääruse artikli 137 lõikele 2 kohaldatakse eelarve otsese ja kaudse täitmise puhul varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi järgmise suhtes:

a) osalejad ja vahendite saajad;

b) üksused, kelle suutlikkusele taotleja või pakkuja kavatseb toetuda, või töövõtja alltöövõtjad;

c) iga liidu vahendeid saav isik või üksus, kui eelarvet täidetakse vastavalt artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktile c ja artikli 157 lõikele 4, tuginedes artikli 158 lõike 7 kohaselt edastatud teabele;

[495] Vt Erasmus+ määruse artikli 27 lõike 1 punkt a.

d) tagatise andjad;

e) artiklis 26 osutatud sponsorid;

f) artikli 138 lõikes 6 osutatud kõrvalejäetud üksuse tegelikud kasusaajad ja sellega seotud üksus;

g) artikli 138 lõike 5 esimese lõigu punktides a–c osutatud füüsilised isikud.

See ei piira artikli 157 lõike 7 kohaldamist ega riiklike büroodega sõlmitud, rahalist toetust käsitlevates lepingutes sätestatud eeskirju, kui tegemist on isikute või üksustega, kes saavad liidu rahalisi vahendeid, kui eelarvet täidetakse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punkti c kohaselt.

Riiklike büroode hallatavate meetmete puhul peab riiklik büroo kaaluma, kas esineb menetlusest kõrvalejätmist põhjustav olukord, nagu on kirjeldatud ELi finantsmääruse artiklis 138. Kui riiklik büroo tuvastab menetlusest kõrvalejätmist põhjustava olukorra olemasolu kas varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteemis tehtud registreerimise põhjal või kooskõlas oma riigisisese õigusega, kui menetlusest kõrvalejätmist põhjustav olukord põhineb lõplikul kohtuotsusel või lõplikul haldusotsusel, jätab ta taotleja väljavalimismenetlusest kõrvale. Taotlejale tuleks anda võimalus esitada märkusi sellise otsuse kohta, millega ta väljavalimismenetlusest kõrvale jäetakse, ning teda tuleks teavitada olemasolevatest halduslikest ja kohtulikest õiguskaitsevahenditest kõnealuse otsuse vaidlustamiseks. Komisjon võib sellist teavet kasutada ka selleks, et algatada üksuse registreerimine varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteemis vastavalt ELi finantsmäärusele.

Riiklikud bürood teavitavad viivitamata komisjoni tuvastatud pettusest ja õigusnormide rikkumise juhtumitest ja nende järelmeetmetest ning edastavad kogu teabe pettuse, korruptsiooni või muu liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse kahtluse kohta.

Menetlusest kõrvalejätmist põhjustavad olukorrad ja menetlusest kõrvalejätmise otsused

Programmi meetmetes ei saa osaleda taotlejad, kelle suhtes kohaldatakse ELi menetlusest kõrvalejätmise otsust või kes on ühes järgmistest menetlusest kõrvalejätmist põhjustavatest olukordadest, mis ei võimalda neil saada ELi rahalisi vahendeid[496]:

a) isik või üksus on pankrotis, tema suhtes on algatatud maksejõuetus- või likvideerimismenetlus, tema vara haldab likvideerija või kohus, ta on sõlminud kokkuleppe võlausaldajatega, peatanud äritegevuse või on liidu õiguse või liikmesriigi õiguse alusel toimuva samalaadse menetluse tõttu analoogses olukorras;

b) lõpliku kohtuotsuse või lõpliku haldusotsusega on tõendatud, et isik või üksus on jätnud täitmata kohaldatavast õigusest tulenevad maksude või sotsiaalkindlustusmaksete tasumisega seotud kohustused;

c) lõpliku kohtuotsuse või lõpliku haldusotsusega on tõendatud, et isik või üksus on süüdi tõsises ametialases rikkumises, olles rikkunud kohaldatavaid õigusnorme või selle kutseala eetilisi norme, mille esindaja taotleja on, või olles pannud toime süülise teo, mis mõjutab tema ametialast usaldusväärsust, kui selline tegevus osutab süülisele tahtlusele või raskele hooletusele, sealhulgas eelkõige järgmisele:

   (i) menetlusest kõrvalejätmise aluste puudumise või rahastamiskõlblikkuse või valikukriteeriumide täitmise või juriidiliste kohustuste täitmise kontrollimiseks nõutavate andmete moonutamine pettuse või hooletuse teel;

   (ii) teiste isikute või üksustega kokkuleppe sõlmimine konkurentsi moonutamise eesmärgil;

   (iii) intellektuaalomandi õiguste rikkumine;

   (iv) lubamatu mõjutamine või püüe lubamatult mõjutada otsustusprotsessi, et saada liidu vahendeid, kasutades valeandmete esitamise kaudu ära finantsjuhtimises osalejate või muude finantsmääruse artikli 61 lõikes 1 osutatud isikutega seotud huvikonflikti;

[496] Vt ELi finantsmääruse (EL) 2024/2509 artiklid 138 ja 143: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=OJ:L_202402509.

(v) püüe saada konfidentsiaalseid andmeid, mis võivad anda talle väljavalimismenetluses põhjendamatu eelise;

(vi) õhutamine diskrimineerimisele, vihkamisele või vägivallale isikute rühma või rühma liikme vastu või muu samalaadne tegevus, mis on vastuolus ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtustega, millel liit rajaneb, kui selline rikkumine mõjutab isiku või üksuse eetilisust ja kahjustab või ähvardab konkreetselt mõjutada juriidilise kohustuse täitmist;

d) lõpliku kohtuotsusega on tõendatud, et taotleja on süüdi ühes järgmises rikkumises:

(i) pettus;

(ii) korruptsioon;

(iii) osalemine kuritegeliku ühendusega seotud tegevuses;

(iv) rahapesu ja terrorismi rahastamine;

(v) terroriaktid või terroristliku tegevusega seotud õigusrikkumised või sellistele kuritegudele kihutamine, neile kaasaaitamine või katse neid toime panna;

(vi) lapstööjõu kasutamine või muud inimkaubandusega seotud süüteod;

e) eelarvest rahastatava juriidilise kohustuse täitmisel on isiku või üksuse peamiste kohustuste täitmise osas esinenud märkimisväärseid puudusi, mis:

(i) on viinud juriidilise kohustuse ennetähtaegse lõpetamiseni;

(ii) on viinud leppetrahvide või muude lepingujärgsete karistuste kohaldamiseni või

(iii) on avastatud eelarvevahendite käsutaja, OLAFi, Euroopa Prokuratuuri (EPPO) või kontrollikoja poolt tehtud kontrollide, auditite või juurdluste tulemusena;

f) lõpliku kohtuotsuse või lõpliku haldusotsusega on tõendatud, et isik või üksus on eiranud eeskirju nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95[497] artikli 1 lõike 2 tähenduses;

g) lõpliku kohtuotsuse või lõpliku haldusotsusega on tõendatud, et isik või üksus on loonud üksuse teises jurisdiktsioonis kavatsusega hoida kõrvale maksu-, sotsiaalsetest või muudest juriidilistest kohustustest, mille täitmine on kohustuslik tema registrijärgse asukoha, juhatuse asukoha või peamise tegevuskoha jurisdiktsioonis;

h) lõpliku kohtuotsuse või lõpliku haldusotsusega on tõendatud, et üksus on loodud punktis g osutatud kavatsusega;

i) üksus või isik on tahtlikult ja ilma mõjuva põhjuseta vastu[498] eelarvevahendite käsutaja või tema esindaja või audiitori, OLAFi, Euroopa Prokuratuuri või kontrollikoja läbiviidavale uurimisele, kontrollile või auditile.

Lisaks jätab vastutav eelarvevahendite käsutaja vastavalt ELi finantsmääruse artikli 138 lõikele 5 isiku või üksuse menetlusest kõrvale, kui:

(a) füüsiline või juriidiline isik, kes on artikli 137 lõikes 2 osutatud isiku või üksuse haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liige või kellel on volitus neid isikuid või üksuseid esindada, nende nimel otsuseid teha või neid kontrollida, on ühes või mitmes artikli 138 lõike 1 punktides c– i osutatud olukorras;

(b) artikli 137 lõikes 2 osutatud taotleja võlgade eest piiramatut vastutust kandev füüsiline või juriidiline isik on ühes või mitmes artikli 138 lõike 1 punktis a või b osutatud olukorras;

[497] Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

[498] „Uurimise, kontrolli või auditi vastu olemine“ tähendab tegevusi, mille eesmärk või tagajärg on uurimise, kontrolli või auditi tegemiseks vajalike toimingute takistamine, raskendamine või edasilükkamine, näiteks keeldumine anda vajalik juurdepääs oma ruumidele või muudele äritegevuseks kasutatavatele aladele, teabe varjamine või selle avalikustamisest keeldumine või valeandmete esitamine.

(c) füüsiline isik, kes on väljavalimismenetluse või juriidilise kohustuse täitmise seisukohast hädavajalik, on ühes või mitmes artikli 138 lõike 1 punktides c–i osutatud olukorras.

Artikli 138 lõikes 3 osutatud juhtudel võib vastutav eelarvevahendite käsutaja **jätta isiku või üksuse ajutiselt menetlusest kõrvale** ilma finantsmääruse artiklis 145 osutatud toimkonna soovituseta juhul, kui asjaomase isiku või üksuse osalemine väljavalimismenetluses või selle isiku või üksuse valimine liidu vahendite haldajaks ohustaks tõsiselt ja otseselt liidu finantshuve. Sellisel juhul edastab vastutav eelarvevahendite käsutaja asja viivitamata arutamiseks artiklis 145 osutatud toimkonnale ja teeb lõpliku otsuse hiljemalt 14 päeva jooksul pärast toimkonna soovituse saamist.

Artikli 138 lõike 1 punktides c–i nimetatud juhtudel võib riiklik büroo või rakendusamet avaldada menetlusest kõrvalejätmise, ja kui see on kohaldatav, rahalise karistuse kohta järgmise teabe:

(a) asjaomase isiku või üksuse nimi;

(b) kõrvalejätmist põhjustav olukord;

(c) kõrvalejätmise kestus ja/või rahalise karistuse summa.

Lõpliku kohtuotsuse või asjakohasel juhul lõpliku haldusotsuse puudumisel artikli 138 lõike 1 punktides c–i nimetatud juhtudel jätab vastutav eelarvevahendite käsutaja isiku või üksuse menetlusest kõrvale kõnealustes punktides osutatud tegevusele antud **esialgse õigusliku hinnangu** alusel, võttes arvesse finantsmääruse artiklis 145 osutatud toimkonna soovituses sisalduvaid tuvastatud asjaolusid või muid järeldusi.

Eespool osutatud asjaolud ja järeldused hõlmavad eelkõige järgmist:

(a) määruse (EL) 2017/1939 kohases tõhustatud koostöös osalevate liikmesriikide puhul Euroopa Prokuratuuri korraldatud ning kontrollikoja, OLAFi või siseaudiitori korraldatud auditite või juurdluste või eelarvevahendite käsutaja vastutusel korraldatud mis tahes muu kontrolli, auditi või kontrollimise käigus kindlaks tehtud asjaolud;
(b) mittelõplikud haldusotsused, mis võivad hõlmata kutseala eetiliste normide kohaldamise kontrolli eest vastutava pädeva järelevalveorgani võetud distsiplinaarmeetmeid;
(c) asjaolud, millele on osutatud artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punkti c kohaselt liidu vahendeid haldavate isikute ja üksuste otsustes;
(d) liidu konkurentsiõiguse rikkumist puudutavad komisjoni otsused või liidu või liikmesriigi konkurentsiõiguse rikkumist puudutavad pädeva siseriikliku asutuse otsused.

Üldsätted

Menetlusest kõrvalejätmise kriteeriume kohaldatakse kõigi programmi „Erasmus+“ meetmetes osalevate organisatsioonide suhtes.

Kõik taotlejad peavad deklareerima, kas nad on praegu ühes või mitmes menetlusest kõrvalejätmist põhjustavas olukorras ja kas nad on juba võtnud parandusmeetmeid sellise olukorra parandamiseks[499]. Selleks peavad nad esitama koos toetustaotlusega kirjaliku kinnituse menetlusest kõrvalejätmist põhjustava olukorra puudumise ning rahastamiskõlblikkuse ja valikukriteeriumide täitmise kohta[500]. Lisaks juhttaotleja (koordinaatori) esitatud kirjalikule kinnitusele peavad selle kinnituse esitama ka kaastoetusesaajad (kui neid on). Riiklike büroode hallatavate meetmete puhul lisatakse kaastoetusesaajate kirjalikud kinnitused ühinemisvormile.

Kui vastutav eelarvevahendite käsutaja seda nõuab ja kui see on vajalik menetluse nõuetekohase läbiviimise tagamiseks, esitab taotleja ELi finantsmääruse artiklis 138 loetletud isikute puhul tõendid menetlusest kõrvalejätmist põhjustava olukorra puudumise kohta. Kui see on asjakohane ja kooskõlas riigisisese õigusega, võib eelarvevahendite käsutaja

[499] See kehtib ka isikute suhtes, kellel on taotlejate, nende tegelike kasusaajate ja vajaduse korral alltöövõtjate esindamis- või kontrolliõigus.
[500] Kooskõlas ELi finantsmääruse artikli 199 lõike 1 punktiga b ja vastavalt ELi finantsmääruse artikli 139 lõikele 1 (kirjalik kinnitus ja tõendid menetlusest kõrvalejätmist põhjustava olukorra puudumise kohta).

olenevalt menetlusest kõrvalejätmist põhjustavast olukorrast[501] aktsepteerida asjakohase tõendina hiljutist karistusregistri väljavõtet/karistusregistrikande puudumise tõendit või samaväärset dokumenti, mille on hiljuti välja andnud tema asukohariigi õigus- või haldusasutus, asukohariigi pädeva asutuse hiljutist tõendit, õigusasutuse või notari ees antud vande all tehtud avaldust või taotleja asukohariigi haldusasutuse või kvalifitseeritud kutseorganisatsiooni ees antud ametlikku ütlust.

VALIKUKRITEERIUMID

Riiklik büroo või rakendusamet hindab valikukriteeriumide alusel taotleja finants- ja tegevussuutlikkust kavandatav projekt lõpule viia. Finants- ja tegevussuutlikkust kontrollitakse toetusetaotluses, taotlusele lisatud kirjalikus kinnituses ja vajaduse korral tõendavates dokumentides sisalduva teabe analüüsi põhjal[502].

Finantssuutlikkus

Finantssuutlikkus tähendab, et taotlejal on stabiilsed ja piisavad rahastamisallikad, mis võimaldavad tal tegevusi jätkata kogu selle ajavahemiku jooksul, milleks toetus antakse, ning osaleda tegevuste rahastamises. Seepärast peab toetustaotlus sisaldama teavet, mis on vajalik, et tõendada taotleja finantssuutlikkust kavandatav meede või tööprogramm ellu viia. Mitmes projektis osalevatel organisatsioonidel peab olema piisav suutlikkus rakendada kõik neid projekte. Vajaduse korral võib kontrollida ka seotud üksuste finantssuutlikkust.

Finantssuutlikkuse kontroll põhineb neutraalsetel finantsnäitajatel, kuid selles võetakse arvesse ka muid aspekte, nagu sõltuvus ELi rahastamisest ning eelmiste aastate puudujääk ja tulud. Üksusi, kelle puhul on tuvastatud tõsiseid õigusnormide rikkumisi või pettusi, käsitatakse automaatselt ebapiisava finantssuutlikkusega üksustena ja need jäetakse menetlusest välja.

Finantssuutlikkust ei kontrollita, kui taotlus lükatakse tagasi mõnel muul põhjusel või kui see ei vasta mõnele muule kohustuslikule kriteeriumile.

<u>Kontrollist vabastatud üksused</u>

Finantssuutlikkuse kontrolli ei kohaldata järgmiste üksuste suhtes[503]:

- haridustoetust saavad füüsilised isikud;
- otsetoetust saavad füüsilised isikud, kes seda kõige enam vajavad, näiteks töötud ja pagulased;
- avalik-õiguslikud asutused, sealhulgas liikmesriigi organisatsioonid;
- rahvusvaheliste organisatsioonide puhul;
- sellist intressitoetust või tagatistasu toetust taotlevad isikud ja üksused, mille eesmärk on tugevdada toetusesaaja finantssuutlikkust või toota tulu;
- väga väikese maksumusega toetusi (kuni 15 000 eurot) taotlevad isikud või üksused[504].

[501] Vt ELi finantsmääruse artikli 139 lõiked 2 ja 3. Toetuse andja võib paluda taotlejal esitada tõend selle kohta, et teda ei ole kriminaalkorras karistatud, tagamaks, et taotleja või isik, kes on mõnes ELi finantsmääruse artikli 138 lõike 5 punktides a ja b nimetatud olukorras või kes on hädavajalik toetuse andmiseks või projekti rakendamiseks sama artikli punkti c alusel, nagu on loetletud eespool, ei ole menetlusest kõrvalejätmist põhjustavas olukorras. Kui see on riigisisese õiguse kohaselt vajalik, võib toetuse andja paluda taotlejal taotleda riiklikult pädevalt asutuselt tõendi esitamist otse toetuse andjale.

[502] ELi finantsmääruse artikli 201 lõige 4.

[503] ELi finantsmääruse artikli 201 lõige 5.

[504] Kuni 15 000 euro suuruste toetuste taotlejad on finantssuutlikkuse kontrollist vabastatud ja seetõttu ei ole piisava finantssuutlikkuse kinnitamata jätmine iseenesest taotluse tagasilükkamise põhjus. Sellegipoolest peavad kõik taotlejad, olenemata taotletava toetuse väärtusest, esitama kirjaliku kinnituse, kuna see hõlmab paljusid muid olulisi kriteeriume. Kõigi 15 001–60 000 euro suuruste toetuste taotluste puhul kontrollitakse finantssuutlikkust kirjalikus kinnituses esitatud ettevõtja kinnituse alusel ning selleks ei ole vaja esitada muid tõendavaid dokumente. ELi finantsmääruse artikli 277 lõike 8 kohaselt ei nõuta alates järgmisest mitmeaastasest finantsraamistikust kuni 15 000 euro suuruste taotluste puhul kirjalikku kinnitust.

Lisaks sellele, kui haridus-, koolitus-, noorte ja spordivaldkonna avalik-õiguslikud asutused, institutsioonid ja organisatsioonid on viimase kahe aasta jooksul saanud üle 50 % oma tuludest avaliku sektori allikatest, loetakse neil olevat programmi tegevuste korraldamiseks vajalik finants-, kutse- ja haldussuutlikus ning neilt ei nõuta selle suutlikkuse tõendamiseks täiendavate dokumentide esitamist[505].

Vajalikud dokumendid

Kõik taotlejad peavad esitama kirjaliku kinnituse, milles nad muu hulgas kinnitavad, et neil on projekti elluviimiseks vajalik finantssuutlikkus. Kinnitus lisatakse taotlusvormile eriosana.

Kui ELi toetust taotleb üksus, kes ei ole finantssuutlikkuse kontrollist vastavalt eespool kirjeldatule vabastatud, ja summa ületab 60 000 eurot, peab taotleja lisaks kirjalikule kinnitusele esitama – kuid ainult nõudmisel – rahastamis- ja hankeportaali (Osalejate register – vahekaart „Finantssuutlikkus“) / organisatsioonide registreerimise süsteemi kaudu järgmised dokumendid[506]:

- koordinaator kasumiaruanne;
- bilanss ja
- muud dokumendid ja ametlikud tõendid, kui neid nõutakse[507].

Rakendusameti hallatavate meetmete puhul saab lisateavet dokumendist „Eeskirjad juriidilise isiku valideerimise, juriidilise isiku määratud esindaja määramise ja finantssuutlikkuse hindamise kohta“: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/rules-lev-lear-fca_en.pdf

Kui toetust taotletakse meetmele, mille summa ületab 750 000 eurot, siis võidakse lisaks eespool kirjeldatule nõuda tunnustatud olemasolu korral välisaudiitori koostatud auditiaruannet, millega kinnitatakse raamatupidamisarvestus kolme viimase majandusaasta kohta, mille andmed on kättesaadavad; kõnealune aruanne tuleb esitada alati, kui audit on liidu või riigisisesest õigusest tulenevalt kohustuslik. Kui auditi aruannet ei ole või see ei ole nõutav, esitab taotleja kuni kolme viimase lõpetatud eelarveaasta raamatupidamisaruande kohta omaenda kinnituse, mille kirjutab alla tema volitatud esindaja[508].

Üksused, kes ei saa eespool osutatud dokumente esitada, sest nad on äsja asutatud, võivad nende dokumentide asemel esitada hinnangulised finantsandmed / finants- või kindlustusdeklaratsiooni, milles kirjeldatakse taotleja finantsriske.

Koordinaator peab need dokumendid rahastus- ja hankeportaali (Osalejate register – vahekaart „Finantssuutlikkus“) /organisatsioonide registreerimise süsteemi üles laadima ainult siis, kui ELi kesksed valideerimistalitused võtavad osalejate registri või asjakohase riikliku büroo kaudu ühendust ja paluvad taotlejal esitada vajalikud tõendavad dokumendid. Rakendusameti poolt otse hallatavate meetmete puhul saadetakse see nõue asjaomase süsteemi sõnumifunktsiooni kaudu.

Kui taotlus esitatakse mitme taotleja (konsortsium) nimel, võib riiklik büroo või rakendusamet pärast riskihindamist otsustada kontrollida ainult juhttaotleja (koordinaatori) finantssuutlikkust. Kui finantssuutlikkuse suhtes on kahtlusi, võib riiklik büroo või rakendusamet nõuda kontrolli eesmärgil samu, eespool nimetatud dokumente, mida nõutakse kõigilt teistelt osalevatelt organisatsioonidelt.

Finantssuutlikkuse hinnang kehtib põhimõtteliselt 18 kuud alates viimati hinnatud arvestusperioodi lõppkuupäevast. Kui osaleja taotleb selle ajavahemiku jooksul mõnda muud toetust, siis finantsdokumente uuesti ei nõuta. Kui aga on põhjendatud alus kahelda finantssuutlikkuses või kui rakendusameti hallatavate meetmete puhul muutuvad vahepeal juriidilise isiku valideerimise, juriidilise isiku määratud esindaja määramise ja finantssuutlikkuse hindamise eeskirjad,[509]

[505] Vt Erasmus+ määruse (EL) 2021/817 artikli 21 lõige 3 ning ELi finantsmääruse põhjendus 35, artikli 2 punkt 44 ja artikli 201 lõike 5 punkt c. Euroopa toetusi ei käsitata finantssuutlikkuse kontrollimise erandi kohaldamisel avaliku sektori vahenditena, kuna liikmesriigi organisatsiooni piisava finantstagatise peab andma liikmesriik.
506 Kuni kolme viimase majandusaasta kohta.
[507] Toetust andev asutus võib nõuda ka muid dokumente, näiteks maksudeklaratsiooni või tõendit finantsaruannete esitamise kohta asjaomasele maksuametile.
[508] ELi finantsmääruse artikli 199 lõike 1 punkt d.

võib uue hindamise algatada isegi enne 18 kuu möödumist.

Toetuse suurusest olenemata võib riiklik büroo või rakendusamet alati nõuda taotlejalt puuduva teabe esitamist või tõendavate dokumentide selgitamist.

Kui pärast nende dokumentide analüüsimist otsustab riiklik büroo või rakendusamet, et finantssuutlikkus on nõrk, võib ta

- nõuda tugevdatud finantsvastutuse korda, st kaastoetusesaajate või seotud üksuste solidaarvastutust;
- paluda konsortsiumil koordinaator/toetusesaaja välja vahetada;
- otsustada teha eelmakse osamaksetena;
- vähendada eelmakseid;
- otsustada nõuda pangalt/finantseerimisasutuselt tagatist (ühe või mitme) eelmakse jaoks või
- otsustada eelmakset mitte teha.

Kui leitakse, et finantssuutlikkus ei ole piisav, lükatakse vastav projektitaotlus tagasi.

Tegevussuutlikkus

Tegevussuutlikkus tähendab, et taotlejal on kavandatava projekti elluviimiseks vajalik kutsealane pädevus ja kvalifikatsioon (kvantiteet ja kvaliteet), näiteks piisavalt kvalifitseeritud personali, kellel on asjaomases valdkonnas erialane kvalifikatsioon ja varasem töökogemus, samuti peavad neil olema asjakohased materiaalsed vahendid ja varustus. Tegevussuutlikkuse hindamist võib laiendada ka partnerlusele tervikuna, kuna rakendamise kvaliteet sõltub kõigi partnerorganisatsioonide suutlikkusest. Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib sõltuvalt oma riskianalüüsist loobuda kohustusest kontrollida avalik-õiguslike asutuste, liikmesriigi organisatsioonide või rahvusvaheliste organisatsioonide tegevussuutlikkust.

Riiklikele büroodele esitatavad taotlused

Tegevussuutlikkuse tõendamiseks peavad taotlejad esitama taotlusvormil järgmise teabe:

- organisatsiooni(de) üldine tutvustus;
- projekti juhtimise ja elluviimise eest vastutavate töötajate profiil (kvalifikatsioon ja kogemus);
- konsortsiumi koosseisu kirjeldus (vajaduse korral).

See teave võib olla asjakohane ja seda võib hinnata paralleelselt teatavate meetmete kvaliteedi hindamiskriteeriumi alusel, mida hinnatakse konkreetse projekti taotluse kontekstis. Seetõttu peaksid taotlejad, kui see on konkursikutse tingimuste kohaselt asjakohane, lisama taotlusvormile ka teabe varasemate projektide ja tegevuste ning publikatsioonide kohta, kui need on olemas.

Tegevussuutlikkust ei kontrollita, kui taotlus lükatakse tagasi mõnel muul põhjusel või kui see ei vasta mõnele muule kohustuslikule kriteeriumile.

Tõendavad dokumendid

Kõik taotlejad peavad esitama kirjaliku kinnituse, milles nad muu hulgas kinnitavad, et neil on projekti elluviimiseks vajalik tegevussuutlikkus.

Kaudselt hallatavate meetmete puhul on üle 60 000 euro suuruste toetuste taotlejatel (välja arvatud akrediteeritud taotlejad 1. põhimeetme alla kuuluvate meetmete puhul) soovitatav esitada koos riiklikule büroole esitatava taotlusega järgmised dokumendid, kui need on kättesaadavad ning poliitikavaldkonna ja konkreetse meetme puhul asjakohased:

- osalevate organisatsioonide publikatsioonide loetelu (kui neid on);
- ammendav loetelu viimase nelja aasta jooksul poliitikavaldkonna või erimeetmetega seotud varasematest ja käimasolevatest projektidest ja tegevustest.

Nii publikatsioonide kui ka projektide puhul peavad taotlejad ise määrama ja esitama oma taotlust kõige paremini toetava loetelu.

Kui toetus ületab 60 000 eurot, võib taotlejalt ja partneritelt nõuda täiendavaid tõendavaid dokumente, kui see on vajalik nende tegevussuutlikkuse kinnitamiseks.

Kahtluse korral[510] võib riiklik büroo kasutada ka muid teabeallikaid, näiteks varasemate auditite tulemusi, varasemate või käimasolevate projektide juhtide tagasisidet (sh teistelt riiklikelt büroodelt saadud tagasisidet), kontrollkäikude aruandeid või teavet organisatsiooni veebisaidilt või sotsiaalmeediaprofiilidest, et hinnata tegevussuutlikkust ja selle omandamise võimet. Riiklik büroo võib taotluses esitatud teabe kontrollimiseks küsida ka täiendavaid tõendavaid dokumente ja lisateavet (näiteks projektis osalevate võtmeisikute asjaomase kutsealase töökogemuse tõendamiseks nende elulookirjeldused (CVd)).

Üksusi, kelle tegevussuutlikkuse kontrollimise kohustusest on loobutud kas Erasmus+ määruse[511] kohaselt või vastutava eelarvevahendite käsutaja otsusel finantsmääruse artikli 201 lõike 5 alusel, loetakse konsortsiumi valikukriteeriumide analüüsimisel hea tegevussuutlikkusega üksusteks.

Koordinaatori ümber korraldatud konsortsiumi puhul peab see üksus esitama tõendid asjaomases programmivaldkonnas olevate haldus- ja juhtimisoskuste kohta, kuna need on vajalikud meetme koordineerimiseks, seireks ja aruandluseks. Kui projekti koordinaatoriks määratud üksus ei suuda tõendada, et tal on need oskused, võib taotluse tagasi lükata.

Peale selle peab täiskasvanuhariduse, kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse ja noortevaldkonna akrediteeringut taotlevatel isikutel olema vähemalt kaks aastat kogemust tegevuses, millega seoses nad akrediteeringut taotlevad. Asjakohase kogemusena võetakse arvesse ka kogemust, mis on saadud enne avaliku sektori asutuste (nt koolide või hariduskeskuste) ühinemist või sarnast struktuurimuutust.

Õpirände konsortsiumi koordinaator peab olema võimeline konsortsiumi koordineerima, võttes arvesse kavandatavat Erasmuse plaani, konsortsiumi eesmärki, kavandatavat ülesannete jaotust ning Erasmuse programmi kvaliteedistandardeid (kättesaadavad Euroopa veebisaidil: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/documents-and-guidelines/erasmus-quality-standards-mobility-projects-vet-adults-schools), mida on taotluse osana kasutatud.

Eespool nimetatud tingimuste täitmist kontrollitakse taotluse (sh teave taotleja varasema osaluse kohta ajavahemiku 2014–2020 ja 2021–2027 programmis „Erasmus+“) ja organisatsioonide registreerimise süsteemis esitatud dokumentide alusel.

Toetuse suurusest olenemata võib riiklik büroo alati nõuda taotlejalt puuduva teabe esitamist või tõendavate dokumentide selgitamist.

Taotlejad, kes ei esita kogu taotlusvormil nõutavat teavet või riikliku büroo nõutavat lisateavet ettenähtud aja jooksul, võidakse selle alusel diskvalifitseerida.

Kui leitakse, et tegevussuutlikkus ei ole piisav, lükatakse taotlus tagasi.

Rakendusametile esitatavad taotlused

Tegevussuutlikkust hinnatakse taotluste kvaliteedi hindamise ajal, võttes arvesse taotlejate ja nende projektimeeskondade pädevust ja kogemust, sealhulgas tegevuseks vajalikke (inim-, tehnilisi ja muid) ressursse.

[510] See kehtib mis tahes toetussumma kohta, tingimusel et taotleja ei ole vabastatud.

[511] Kui haridus-, koolitus-, noorte ja spordivaldkonna avalik-õiguslikud asutused, institutsioonid ja organisatsioonid on viimase kahe aasta jooksul saanud üle 50 % oma tuludest avaliku sektori allikatest, loetakse neil olevat programmi tegevuste korraldamiseks vajalik finants-, kutse- ja haldussuutlikus. Neilt ei nõuta sellise suutlikkuse tõendamiseks täiendavate dokumentide esitamist (Erasmus+ määruse artikli 21 lõige 3). Euroopa Liidu projektitoetusi ei käsitata kõnealuse erandi põhjendamisel tuluna.

Taotlejatel on piisav tegevussuutlikkus, kui käesolevas konkursikutses tegevussuutlikkuse kohta esitatud nõuded on täidetud.

Suutlikkuse tõendamiseks peavad taotlejad esitama taotlusvormil alljärgneva teabe (osa B):

- projekti juhtimise ja elluviimise eest vastutavate töötajate üldiseloomustus (kvalifikatsioonid ja kogemused);
- konsortsiumi koosseisu kirjeldus;
- loetelu ELi rahastatud projektidest viimase nelja aasta jooksul.

HINDAMISKRITEERIUMID

Hindamiskriteeriumid võimaldavad riiklikul bürool või täitevasutusel:

- hinnata esitatud projekti-/akrediteerimistaotluste kvaliteeti, pidades silmas programmi „Erasmus+“ põhimeetmete raames seatud eesmärke ja prioriteete ning oodatavaid tulemusi;
- anda toetusi/akrediteeringuid projektidele, mis viivad liidu rahastamise üldise tulemuslikkuse kõrgeimale tasemele;
- hinnata toetus-/akrediteerimistaotlusi.

Hindamiskriteeriume ei hinnata, kui taotlus lükatakse tagasi mõnel muul põhjusel või kui see ei vasta ühelegi muule kohustuslikule kriteeriumile. Projektikonkursi ettenähtud eelarve raames kaalutakse selliste projektitaotluste rahastamist, mida ei ole muudel põhjustel tagasi lükatud ning mis ületavad individuaalsed künnised ja üldise kvaliteedikünnise. Ülejäänud rahastamiskõlblikud projektitaotlused kantakse reservnimekirja või lükatakse tagasi.

Programmi „Erasmus+“ juhendi alusel elluviidavate meetmete suhtes kohaldatavaid hindamiskriteeriume kirjeldatakse käesoleva juhendi B osas.

3. ETAPP. FINANTSTINGIMUSTELE VASTAVUSE KONTROLLIMINE

TOETUSE VORMID

Enamikku toetustest rahastatakse kindlasummaliste maksete või ühikuhindade vormis (lihtsustatud toetusvormid). Sellist liiki toetuste kasutamine programmi „Erasmus+“ raames on heaks kiidetud otsusega, millega lubatakse kasutada programmi „Erasmus+“ (2021–2027) raames kindlasummalisi makseid ja ühikuhinde alusel hüvitamist. Kõnealuse otsuse kohaselt tagatakse lihtsustatud toetusvormide ja nende tasemete kehtestamise metoodikaga usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimine ning kaasrahastamise ja topeltrahastamise vältimise põhimõtete mõistlik järgimine.

Toetus võib olla järgmises vormis:

Eelarvepõhised tegelikud segakulud

See hõlmab toetusi eelarvekategooriate ja toetusesaajate kaupa. See toetusvorm põhineb tegelikel kuludel ja muudel lihtsustatud rahastamisviisidel. See hõlmab tavaliselt järgmist:

- hüvitamine ühikuhindade alusel, mida kasutatakse konkreetsete eelnevalt selgelt kindlaks määratud rahastamiskõlblike kulude kategooriate puhul, väljendatuna summana ühiku kohta: näiteks individuaalne toetus 1. põhimeetme raames ellu viidavate õpirändeprojektide puhul;
- teatava protsendi tegelikult tekkinud hüvitatavate kulude hüvitamine; näiteks erakorralised kulud 1. põhimeetme raames ellu viidavate õpirändemeetmete puhul;

Kindlasummaline makse

See tähendab, et toetusega hüvitatakse kindel summa, mis põhineb kindlasummalisel maksel või rahastamisel, mis ei ole kuludega seotud. Kindlasummaline makse arvutatakse vastavalt metoodikale, mis on sätestatud komisjoni otsuses, millega lubatakse kasutada programmi „Erasmus+“ (2021–2027) raames kindlasummalisi makseid ja ühikuhindade alusel hüvitamist,[512] ning kasutades esitatud üksikasjalikku eelarvetabelit/kalkulaatorit (kui on olemas).

See võib olla järgmine:

- eelarvepõhine kindlasummaline makse: toetust andev asutus määrab summa kindlaks projekti eelarveprognoosi, hindamistulemuse ja konkursikutses kindlaks määratud rahastamismäära alusel (käesoleva juhendi B osa). Eelarveprognoos peab vastama tegelikel kuludel põhinevate ELi toetuste rahastamiskõlblikkuse põhitingimustele (EACEA hallatavate meetmete puhul vt annoteeritud toetusleping, artikkel 6);

- eelnevalt kindlaksmääratud kindlasummaline makse: toetust andev asutus on summa konkursikutses eelnevalt kindlaks määranud (käesoleva juhendi B osa);

- eespool nimetatute kombinatsioon.

Programmi „Erasmus+“ alusel rakendatava rahastamismehhanismi raames makstakse toetust enamasti ühikuhindade alusel hüvitamise või kindlasummalise maksena. Seda liiki toetused aitavad taotlejatel hõlpsasti välja arvutada vajaliku toetussumma ning lihtsustavad projekti realistlikku finantsplaneerimist.

Selleks et teada saada, mis liiki toetust iga käesolevas juhendis käsitletud programmi „Erasmus+“ meetme raames rahastatava tegevuse puhul kohaldatakse, vaadake iga meetme kirjeldust B osa jaotises „Millised on rahastamiseeskirjad?“.

ELi TOETUSTE SUHTES KOHALDATAVAD PÕHIMÕTTED JA MUUD SÄTTED

Tagasiulatuva jõu puudumise põhimõte

Ühtegi ELi toetust ei või anda tagasiulatuvalt juba lõpule viidud projektide jaoks.

Juba alustatud projekti jaoks võib ELi toetust anda üksnes juhul, kui taotleja tõendab projektitaotluses, et projekti alustamine enne toetuslepingu sõlmimist oli vajalik. Sellistel juhtudel ei tohi rahastamiskõlblikud kulud olla kantud enne toetustaotluse esitamise päeva.

Kui taotleja alustab projekti elluviimist enne toetuslepingule allakirjutamist, teeb ta seda oma riisikol.

Projektitaotluse esitamine mitu korda / mitu projektitaotlust

Rahastamiskõlblikud üksused võivad taotleda rahastamist ja osaleda eri projektitaotlustes nii sama projektikonkursi kui ka erinevate projektikonkursside raames. Rahastamisprotsessi tõhususe, õigluse ja selguse tagamiseks ning topeltrahastamise vältimiseks on allpool loetletud erieeskirjad, mis käsitlevad sama projektikonkursi raames esitatud identseid või väga sarnaseid projektitaotlusi.

Rakendusameti hallatavad meetmed:

[512] Otsus, millega lubatakse kasutada programmi „Erasmus+“ (2021–2027) raames kindlasummalisi makseid ja ühikuhindade alusel hüvitamist:

- kui eri projektitaotlustes kirjeldatakse väga sarnaseid projekte, võetakse vastu ja hindamisele ainult üks projektitaotlus. Taotlejatel palutakse teised projektitaotlused tagasi võtta (või need lükatakse tagasi).

- Projektitaotlusi saab muuta ja need uuesti esitada kuni taotluste esitamise tähtajani.

Riiklike büroode hallatavad meetmed:

- Kui sama taotleja esitab samale riiklikule büroole või erinevatele riiklikele büroodele mitu korda sama taotluse, lükatakse kõik taotlused tagasi.

- Kui sama taotleja esitab (või eri taotlejad esitavad) samale riiklikule büroole või erinevatele riiklikele büroodele peaaegu identsed või sarnased taotlused, korraldatakse nende suhtes erihindamine ja need võidakse kõik tagasi lükata.

- Projektitaotlusi saab muuta ja need uuesti esitada kuni taotluste esitamise tähtajani.

Selleks et tagada paljudele organisatsioonidele juurdepääs rahastamisele, mis muudab programmi kaasavaks ja juurdepääsetavaks, on lisaks käesolevas juhendis esitatud konkreetsed ülempiiri eeskirjad, millega määratakse kindlaks eri projektitaotluste maksimaalne arv, millele üks üksus saab sama projektikonkursi või vooru raames teatavate meetmete puhul esitada või milles ta võib osaleda. Selle eesmärk on tagada rahaliste vahendite laialdasem ja õiglasem jaotamine, võimaldades rohkematel uustulnukatel ja laiemal osalejate ringil programmist kasu saada. Sellised ülempiiri (kui need on kohaldatavad) on esitatud käesoleva juhendi B osas rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide all.

Originaalsisu ja autorlus

Programmi „Erasmus+“ raames tuleb austada intellektuaalomandi õigusi ja esitatud tööde originaalsust. Kõik projektide ja akrediteeringute taotlused peavad sisaldama taotlejate või vajaduse korral taotleja ja toetust ühiselt taotlevate partnerorganisatsioonide või konsortsiumiliikmete koostatud originaalsisu. Kui viidatakse kolmanda isiku sisule, tuleb nõuetekohaselt viidata intellektuaalomandi õigustele ja neid tunnustada. Kui need kriteeriumid ei ole plagiaadi tõttu täidetud, ei kuulu projektitaotlus läbivaatamisele. Intellektuaalomandi õiguste kinnitatud rikkumine kujutab endast ELi finantsmääruse kohast kõrvalejätmist põhjustavat olukorda[513] ja toob kaasa tagasilükkamise. Seetõttu peavad taotlejad tagasilükkamise ohu vältimiseks tagama, et nende projektitaotlused on täiesti originaalsed, neis viidatakse nõuetekohaselt kõigile allikatele ning need vastavad kohaldatavatele intellektuaalomandi eeskirjadele ja eetikasuunistele.

Kui taotlejad kaaluvad generatiivse tehisintellekti vahendite kasutamist projektitaotluse koostamiseks, peaksid nad teadvustama plagiaadi võimalust ja nad peaksid hoolikalt järele mõtlema, et tagada taotluse asjakohasus ja täpsus, selle vastavus intellektuaalomandi eeskirjadele ja selle originaalsisu.

Rahvusvahelisi õpirändetegevusi taotlevad kõrgkoolid võivad taotluste kavandamisel kaasata ka programmivälistes riikides paiknevaid partnerkõrgkoole.

Taotluse koostamise protsess ning taotleja ja muude osalevate organisatsioonide (kui neid on) arutelu taotluses sisalduvate eri elementide üle on oluline, et tagada tegevuste kvalitatiivne rakendamine ja aidata kaasa nende organisatsioonide suutlikkuse suurendamisele. Riiklikud bürood ja rakendusamet kontrollivad automaatselt kõiki taotlusi, et tuvastada topeltrahastamise ja plagieerimise riskid. Taotluse koostamisel väliste üksuste abile tuginemine suurendab originaalsuse puudumise riski, eriti kui need välised üksused abistavad ka teisi potentsiaalseid taotlejaid. Kui taotluse sisu on sarnane juba rahastatud või rahastatava projektiga, koostatakse kriitiliste sarnasuste aruanne, milles esitatakse teiste taotlustega sarnasuse protsent. Kui taotleja ei põhjenda sarnasust, võib selline tuvastatud sarnasus kaasa tuua taotluse tagasilükkamise.

Toetused ei kata ka kulusid, mis on seotud väliste organisatsioonide või isikute palkamisega taotluse või mis tahes järgnevate aruannete koostamiseks, kuna neid peetakse põhiülesanneteks, mida ei tohi alltöövõtuna teha. Seetõttu ei

[513] ELi finantsmääruse artikli 138 lõike 1 punkti c alapunkt iii.

saa ühelegi teisele organisatsioonile ega välisele isikule taotluse või mis tahes järgnevate aruannete koostamise eest maksta ega neid muul viisil hüvitada, kuna selliseid kulusid ei hüvitata ja neid peeta toetuse tingimuste kohaselt rahastamiskõlblikuks.

Kui riiklik büroo või rakendusamet teeb kindlaks, et intellektuaalomandi õigusi on rikutud või et kirjalikus kinnituses on esitatud väärasid väited, võib ta taotluse valikumenetlusest tagasi lükata või toetuse saanud projekti/akrediteeringu igal ajal lõpetada. Riiklikele büroodele esitatud taotluste puhul palutakse taotlejatel kirjalikus kinnituses kinnitada, et projektitaotlus sisaldab taotleja või vajaduse korral taotleja ja partnerorganisatsiooni või konsortsiumiliikme koostatud originaalsisu ning et ühelegi teisele taotleja või partnerluse välisele organisatsioonile ega üksikisikule ei ole taotluse koostamise eest makstud ega muul viisil hüvitist antud.

Kumulatiivne rahastamine ja topeltrahastamise keeld

Iga projekti kohta võib ühele ja samale toetusesaajale anda programmi eelarvest ainult ühe toetuse.

Meede, mis on saanud programmist toetust, võib saada toetust ka mõnest muust liidu programmist, tingimusel et neist toetustest ei kaeta samu kulusid. Mõnest muust liidu programmist saadud toetussumma suhtes kohaldatakse asjaomase programmi reegleid. Kumulatiivne rahastamine ei tohi ületada meetme rahastamiskõlblikke kogukulusid[514].

Samu kulusid ei rahastata mingil juhul liidu eelarvest teist korda. Topeltrahastamise ohu vältimiseks peab taotleja kinnitama, et tema organisatsioon ei ole konkreetse meetme jaoks saanud muud ELi toetust, ning samuti võtma kohustuse teatada mis tahes tulevasest ELi toetusest, mis on seotud konkreetse meetmega, ja kõikidest tema organisatsioonile antud ELi tegevustoetustest. Seda kontrollitakse kirjaliku kinnituse kaudu.

Kasumi taotlemist keelav põhimõte

Liidu eelarvest rahastatava toetuse eesmärk ega tagajärg ei tohi olla projekti raames toetusesaajale kasumi tootmine[515]. Kasumina on määratletud lõppmakse tegemisel arvutatud summa, mille võrra on toetusesaajale laekunud summad suuremad meetme jaoks liidu toetusena saadud rahastamiskõlblikest kuludest ning meetme või tööprogrammi rakendamise käigus saadud tuludest[516].

Kasumi taotlemise keelamise põhimõtet ei kohaldata alljärgneva suhtes[517]:

(a) meetmed, mille eesmärk on toetusesaaja finantssuutlikkuse parandamine, ja meetmed, mis teenivad tulu meetmete jätkusuutlikkuse tagamiseks toetuslepingu alusel antava liidu rahastamise perioodile järgneval ajal;
(b) füüsilistele isikutele makstavad õppe-, teadus-, koolitus- või haridustoetused või muud otsetoetused, mida makstakse neid kõige enam vajavatele füüsilistele isikutele, näiteks töötutele ja pagulastele;
(c) mittetulundusühingute rakendatavad meetmed;
(d) kuludega sidumata rahastamise vormis antavad toetused[518];
(e) väikesed toetussummad (60 000 eurot või vähem).

[514] Vt Erasmus+ määruse artikkel 32.

[515] ELi finantsmääruse artikkel 195.

[516] Laekunud summade all peetakse silmas ainult projekti raames saadud tulu ning rahastajate osalust selles ulatuses, mis on ette nähtud konkreetselt rahastamiskõlblike kulude katmiseks. Kasum (või kahjum) on eespool kirjeldatu alusel seega järgmiste summade vahe:

- esialgu heakskiidetud toetussumma ja meetmest saadud tulu ning
- toetusesaaja kantud rahastamiskõlblike kulude summa.

Võimalik kasum nõutakse vastavalt toetuslepingule sisse. Riiklikul bürool või rakendusametil on õigus nõuda kasumi arvelt tagasi selline protsent, mis vastab sellele, kui suure osa moodustas liidu rahaline toetus toetusesaaja poolt meetme elluviimisel tegelikult kantud rahastamiskõlblikest kuludest. Meetmete korral, mille elluviimiseks antakse toetust rahastamiskõlblikest kuludest teatava osa hüvitamisena, esitatakse lisaselgitused kasumi arvutamise kohta.

[517] ELi finantsmääruse artikli 195 lõige 3.

[518] Vt ELi finantsmääruse artikli 125 lõike 1 esimese lõigu punkt a.

Kasumi tekkimise korral on komisjonil õigus kasumi arvelt tagasi nõuda selline protsent, mis vastab sellele, kui suure osa moodustas liidu rahaline toetus toetusesaaja poolt meetme elluviimisel tegelikult kantud rahastamiskõlblikest kuludest.

Lihtsustatud vormis toetuste puhul tagatakse ühikuhindade, ühikuhindade alusel antava rahalise toetuse ja ühekordsete maksete määrade puhul kasumi taotlemist keelava põhimõtte järgimine[519].

Toetuse tulemusel tekkinud kasumi arvutamisel ei võeta arvesse mitterahalise osaluse vormis kaasrahastamist.

Kaasrahastamine

Toetustega peab kaasnema kaasrahastamine. Seetõttu ei eraldata meetme rakendamiseks vajalikke vahendeid ainuüksi toetusest. Kaasrahastamine võib toimuda toetusesaaja omavahendite, meetme raames saadava tulu või kolmandate isikute rahalise või mitterahalise osaluse vormis.

Kui ELi toetust antakse ühikuhindade, kindlasummalise makse või ühtse määra alusel rahastamise vormis – nagu enamiku käesolevas juhendis käsitletavate meetmete puhul – tagab komisjon meetme puhul tervikuna kasumi taotlemist keelava põhimõtte ja kaasrahastamise põhimõtte järgimise juba eelnevalt, kui ta määrab kindlaks vastavad ühikuhinnad, kindlasummalise makse summad või ühtsed määrad. Kasumi taotlemist keelava põhimõtte ja kaasrahastamise põhimõtte järgimist eeldatakse üleüldiselt ning seepärast ei pea taotlejad projekti käigus kantud kulusid põhjendama.

Toetuse maksmine ühikuhindade alusel hüvitamise, kindlasummaliste maksete või ühtse määra alusel rahastamise vormis ei mõjuta õigust pääseda juurde toetusesaajate kohustuslikele dokumentidele ja teabele. Kui kontrolli või auditi tulemusena selgub, et toetuse saamise aluseks olnud sündmus ei ole toimunud (nt projektiga seotud tegevus ei ole taotlemise etapis heaks kiidetud kujul aset leidnud, osalejad ei ole meetmetest osa võtnud jne) ning toetusesaajale on ühikuhindade alusel hüvitamise, kindlasummaliste maksete või ühtse määra alusel rahastamise vormis tehtud alusetu makse, on riiklikul bürool või rakendusametil õigus toetuse summa tagasi nõuda. Kui kavandatud tegevust ei viida ellu või kavandatud tulemusi ei saavutata või seda tehakse puudulikult (sh mõni lepinguline kohustus jäetakse täitmata) võidakse toetust vähendada, võttes arvesse seda, mil määral meede ellu viidi. Lisaks võib Euroopa Komisjon teha statistika kogumise ja järelevalve eesmärgil toetusesaajate valimi põhjal uuringuid, et selgitada välja ühikuhindade alusel hüvitamise, kindlasummaliste maksete või ühtse määra alusel rahastamise vormis rahastatavate projektide tegelikud kulud.

KULUDE RAHASTAMISKÕLBLIKKUSE EESKIRJAD

Selleks et kulud ja maksed[520] oleksid rahastamiskõlblikud, peavad need vastama toetuslepingus sätestatud ja allpool esitatud rahastamiskõlblikkuse tingimustele[521].

Rahastamiskõlblikud kulud – üldised tingimused[522]

1) **Tegelikud kulud**:

- peavad olema toetusesaajal tegelikult tekkinud kulud;
- peavad olema kantud toetuslepingus sätestatud rakendamisperioodil, välja arvatud lõpparuannete ja auditeerimistõenditega seotud kulud, mis võivad olla kantud pärast seda;
- peavad olema deklareeritud ühe toetuslepingus sätestatud eelarvekategooria all;
- peavad olema tekkinud seoses toetuslepingus kirjeldatud meetmega ja selle rakendamiseks vajalikud;
- need peavad olema tuvastatavad ja kontrollitavad, eelkõige kirjendatud toetusesaaja raamatupidamisarvestuses ja määratud kindlaks vastavalt selles riigis kohaldatavatele

[519] Euroopa Komisjoni otsus, millega lubatakse kasutada programmi „Erasmus+“ (2021–2027) raames kindlasummalisi makseid ja ühikuhindade alusel hüvitamist.

[520] Nagu on sätestatud otsuses, millega lubatakse kasutada programmi „Erasmus+“ (2021–2027) raames kindlasummalisi makseid ja ühikuhindade alusel hüvitamist.

[521] Rakendusameti hallatavate meetmete puhul on kohaldatavad üksikasjalikud finantssätted esitatud rahastamis- ja hankeportaalis avaldatud toetuslepingu näidises.

[522] ELi finantsmääruse artiklid 125 ja 189.

raamatupidamisstandarditele, kus toetusesaaja on registrisse kantud, ja vastavalt toetusesaaja tavapärasele kuluarvestustavale;

- peavad olema kooskõlas kohaldatavate maksu-, töö- ja sotsiaalkindlustusalaste õigusaktide nõuetega;
- on mõistlikud, õigustatud ja vastavad usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttele, eelkõige säästlikkuse ja tõhususe poolest.

2) **Ühikuhinnad ja osalused**:

- peavad olema deklareeritud ühe toetuslepingus sätestatud eelarvekategooria all;

i) ühikud peavad:

- olema toetusesaaja poolt rakendamisperioodil tegelikult kasutatavad või toodetavad;
- olema meetme elluviimiseks vajalikud ja

ii) ühikute arv peab olema tuvastatav ja kontrollitav ning vajaduse korral andmete ja dokumentidega tõendatud;

3) Kindlasummalised maksed:

- peavad olema deklareeritud ühe toetuslepingus sätestatud tegevuse/tööpaketi all;
- töö peab olema toetusesaaja poolt nõuetekohaselt teostatud kooskõlas toetuslepinguga;
- tulemused/väljundid peavad olema saavutatud rakendamisperioodil.

Nende rakendusameti hallatavate meetmete puhul, mille korral kasutatakse kindlasummaliste maksete alusel rahastamise mudelit, määrab kindlasummalise makse kindlaks toetust andev asutus (EACEA) projekti eelarveprognoosi alusel. Täpsem teave on esitatud käesoleva juhendi B osas. Lisaks kohaldatakse järgmist:

- kuna toetuste kindlasummaliste maksete kindlaksmääramise aluseks on üksikasjalik eelarvetabel (ja kuna kindlasummalised maksed peavad olema projekti tegelike kulude usaldusväärsed ligikaudsed näitajad), peavad hõlmatud kulud vastama tegelikel kuludel põhinevate ELi toetuste rahastamiskõlblikkuse põhitingimustele (vt annoteeritud toetusleping, artikkel 6). See on eriti oluline ostude ja alltöövõtu puhul, mis peavad olema parima hinna ja kvaliteedi suhtega (või kui see on asjakohane, madalaima hinnaga) ning huvide konfliktideta. Kui eelarvetabel sisaldab rahastamiskõlbmatuid kulusid, võib toetust vähendada (isegi hiljem projekti elluviimise ajal või pärast selle lõppu);
- kui konkreetse kindlasummalise meetme üksikasjalikusse eelarvetabelisse saab lisada vabatahtlike ühikukulud,[523] tutvuge käesoleva juhendi B osaga. Vabatahtlike kulud ei ole tavapärane kulukategooria. Kulusid ei teki, kuna vabatahtlikud töötavad tasuta, kuid sellegipoolest võidakse need kulud eelarvesse lisada eelnevalt kindlaksmääratud ühikukuluna (vabatahtliku kohta), mis võimaldab saada vabatahtlike tööst kasu toetuse saamise eesmärgil (suurendades hüvitise suuruse kuni 100%ni tavapärastest kuludest, st muudest kulukategooriatest kui vabatahtlikega seotud kuulud). Lisateave on kättesaadav annoteeritud toetuslepingu artiklis 6.2.A.5.;
- vaadake B osa selle kohta, kas kindlasummalise toetuse puhul on VKE omaniku / füüsilise isiku ühikukulu[524] lubatud ja selle saab lisada konkreetse meetme üksikasjalikku eelarvetabelisse;
- kindlasummalise toetuse raames kasutage reisi- ja elamiskulude puhul reisi- ja elamiskulude ühikuhindu[525];
- vaadake B osa selle kohta, kas kolmandatele isikutele antava rahalise toetuse kulud on lubatud ja kas need saab lisada konkreetse kindlasummalise meetme eelarvetabelisse. Maksimumsumma kolmanda isiku kohta on 60 000 eurot, kui B osas ei ole täpsustatud teisiti;
- vaadake B osa selle kohta, kas on kehtestatud töövahendite kuludega seotud erikord;

[523] Komisjoni 10. aprilli 2019. aasta otsus, millega lubatakse kasutada ühikukulusid vabatahtlike poolt meetme või tööprogrammi raames tehtud töö personalikulude deklareerimiseks (C(2019) 2646).

[524] Komisjoni 30. juuli 2024. aasta otsus, millega lubatakse kasutada ühikukulusid selliste väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete omanike ning muude füüsiliste isikute personalikulude puhul, kes ei saa palka nende endi poolt meetme või tööprogrammi raames tehtud töö eest (C(2024) 5328).

[525] Komisjoni 31. juuli 2024. aasta otsus, millega lubatakse kasutada mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 meetme või tööprogrammi raames reisi-, majutus- ja elamiskulude ühikuhindu (C(2024) 5405). Ajakohastatud ühikukulud on esitatud ajakohastatud toetuslepingu näidise lisas 2a, mis on kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/additional-information-on-unit-costs-and-contributions_en.pdf

- kommunikatsioonikulud, mis on seotud projekti tutvustamisega osalejate veebisaitidel või sotsiaalmeedia kontodel, on rahastamiskõlblikud; spetsiaalselt projektide jaoks loodud veebisaitidega seotud kulud ei ole rahastamiskõlblikud.

Rahastamiskõlblikud kulud – eritingimused

Rahastamiskõlblikud tegelikud kulud võivad olla otsesed või kaudsed.

Otsesed kulud

Rahastamiskõlblikud otsesed kulud on erikulud, mis on otseselt seotud meetme rakendamisega ja mida seetõttu saab otseselt sellega seotuna raamatupidamises arvele võtta. Tegelike kuludena hüvitatavad eelarvekategooriad on esitatud käesoleva juhendi B osas.

Toetusesaaja raamatupidamisarvestuse ja sisekontrolli kord peab võimaldama projekti raames deklareeritud kulude ja tulude kooskõlastavat võrdlemist vastavate raamatupidamiskirjete ja tõendavate dokumentidega.

Käibemaks

Käibemaks, mis kohaldatavate liikmesriigi käibemaksualaste õigusaktide kohaselt ei ole mahaarvatav ega tagastatav, on rahastamiskõlblik[526]. Ainus erand tehakse tegevuste või tehingute puhul, mida riigid ning piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ametiasutused ning teised avalik-õiguslikud asutused teevad ametivõimudena[527]. Käibemaksudirektiivi ei kohaldata ELi mittekuuluvate riikide suhtes. Programmivälistes kolmandates riikides paiknevad organisatsioonid võidakse vabastada maksudest (sh käibemaks), lõivudest ja tasudest, kui Euroopa Komisjon ja vastav programmiväline kolmas riik, kus organisatsioon on asutatud, on sõlminud lepingu.

Rahastamiskõlblikud kaudsed kulud

Kaudsed kulud on kulud, mis ei ole otseselt seotud meetme rakendamisega ja mida ei saa seega otseselt meetme arvele panna. Konkreetsete meetmete rahastamiseeskirjade üksikasjad on esitatud käesoleva juhendi B osas.

Noorsootöötajate õpirände projektide puhul on kaudse kuluna rahastamiskõlblik kindla määraga summa, mis ei ületa 7 % projekti rahastamiskõlblikest otsestest kuludest ning mis kajastab toetusesaaja üldiseid halduskulusid, mis ei ole rahastamiskõlblike otseste kuludena juba hõlmatud (nt elektri- või internetiarved, ruumidega seotud kulud jne), kuid mida võib käsitada projektiga seotud kuludena.

Kaudsed kulud ei tohi hõlmata summasid, mis on kirjendatud muudesse eelarvekategooriatesse. Kaudsed kulud ei ole rahastamiskõlblikud, kui toetusesaaja juba saab tegevustoetust liidu eelarvest (näiteks programmi „Erasmus+“ raames kodanikuühiskonna koostööd käsitleva projektikonkursi raames), välja arvatud juhul, kui ta suudab tõendada kulude lahusust (st tegevustoetus ei kata mingeid kulusid, mida meetmetoetus katab).

Rahastamiskõlbmatud tegelikud kulud

Rahastamiskõlblikud ei ole järgmised tegelikud kulud:

- kulud või maksed, mis ei vasta käesoleva juhendi B osas esitatud tingimustele;
- toetusesaaja kapitalitulu ja makstavate dividendidega seotud kulud;
- võlad ja võlgade teeninduskulud;
- eraldised kahjumi või võlgade katmiseks;
- võlgnetav intress;
- valuutakursikahjum;
- pangakulud, mida toetusesaaja pank nõuab toetuse andja tehtud ülekannete eest;

[526] Liikmesriikide õigusaktid, millega võeti siseriiklikkusse õigusesse üle käibemaksudirektiiv 2006/112/EÜ.

[527] Vt direktiivi artikli 13 lõige 1.

- ülemäärased või põhjendamatud kulud;
- mahaarvatav või tagastatav käibemaks (sh avaliku võimu kandjana tegutsevate avalik-õiguslike asutuste makstud käibemaks) (vt eespool käibemaksu käsitlev lõik);
- toetuslepingu peatamise ajal läbi viidud tegevusega seotud kulud või maksed;
- kolmandate isikute mitterahaline osalus;
- kulud või maksed, mille toetusesaaja on deklareerinud muude ELi toetuste (või ELi liikmesriigi, ELi-välise riigi või ELi eelarvet täitva muu asutuse antud toetuste) alusel, välja arvatud järgmistel juhtudel:
    - kui meetmetoetust kombineeritakse samal ajavahemikul antava tegevustoetusega ja toetusesaaja suudab tõendada, et tegevustoetus ei kata meetmetoetusega seotud (otseseid või kaudseid) kulusid;
- riiklike ametiasutuste (või piirkondlike/kohalike omavalitsuste) töötajate kulud seoses tegevusega, mis on osa ametiasutuse tavapärasest tegevusest (st toetusest sõltumata tegevus);
- ELi institutsioonide, organite ja asutuste töötajate või esindajatega seotud kulud või maksed (eelkõige reisi- ja elamiskulud);
- seadmete rentimise või liisimise korral väljaostumaksumus rendi- või liisinguperioodi lõpul;
- pangakontode avamise ja kasutamise kulud (sh riikliku büroo ülekandekulud, mida võtab toetusesaaja pank).

Rahastamisallikad

Üldiselt hõlmavad toetuse saanud projektid kas otseselt või kaudselt kaasrahastamist,[528] mis esineb kindlasummaliste maksete, ühikuhindade või ühtsete määrade vormis. Kui konkursikutse tingimused seda ette näevad, peaks taotleja märkima taotlusvormil laekumised muudest allikatest kui ELi toetus. Otsene kaasrahastamine võib toimuda näiteks toetusesaaja omavahenditest või kolmandate isikute rahalisest toetusest. Kui lõpparuande esitamise ja lõppmakse taotluse esitamise ajal on tõendeid ülejäägi kohta, vaadake eespool esitatud jaotisi kasumi taotlemise keelu ja kaasrahastamise kohta ning asjaomaseid toetuslepingu sätteid.

Kolmandate isikute mitterahalist osalust ei loeta kaasrahastamise võimalikuks allikaks.

4. ETAPP. TAOTLUSE KOOSTAMINE JA ESITAMINE

TAOTLUSE VORMID

Programmi „Erasmus+“ raames ELi toetuse taotlemiseks peavad taotlejad kasutama iga meetme jaoks ettenähtud spetsiaalset vormi.

- **Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti hallatavate meetmete puhul** tuleb asjakohase projektikonkursi taotlused esitada **elektrooniliselt** rahastamis- ja hankeportaali kaudu[529]. Taotlused (koos lisade ja tõendavate dokumentidega) tuleb esitada taotlussüsteemis avaldatud vormidel. Taotlejad peavad täitma vormi ühes ELi ametlikus keeles, samas kui projekti kokkuvõte peaks alati olema inglise keeles. Lisateave taotluse esitamise protsessi kohta (sh IT-küsimused) on esitatud veebijuhendis, mis on kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/om_en.pdf.

- **Programmi „Erasmus+“ riiklike büroode hallatavate meetmete puhul** tuleb taotlused (sh lisad) esitada **elektrooniliselt** programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse veebisaidil võimalusi käsitlevas jaos

[528] ELi finantsmääruse artikkel 193.

[529] Taotlusvormid on kättesaadavad ELi rahastamis- ja hankeportaali projektikonkursside jaos aadressil https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/calls-for-proposals?order=DESC&pageNumber=1&pageSize=50&sortBy=startDate&isExactMatch=true&status=31094501,31094502&frameworkProgramme=43353764.

avaldatud vormidel[530]. Lisateave taotluse esitamise protsessi kohta on kättesaadav programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse juhendites aadressil https://wikis.ec.europa.eu/display/NAITDOC.

Konsortsiumi esitatavate projektide puhul esitab koordinaator kõigi liikmete nimel projekti kohta ühe taotluse. Taotlus tuleb esitada asjaomasele riiklikule büroole või rakendusametile (vt käesoleva juhendi B osas iga meetme puhul jaotis „Kellele esitada taotlus?”).

Posti, kulleri, faksi või e-postiga saadetud taotlusi vastu ei võeta.

Riiklike büroode hallatavate meetmete puhul tuleb elektrooniline vorm täita ühes ELi liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides kasutatavatest ametlikest keeltest. Taotleja peab ka allkirjastama nõutavas vormis **kirjaliku kinnituse** ja esitama selle samal ajal taotluse esitamisega. Mitme toetusesaajaga meetmete puhul peavad partnerid (tulevased kaastoetusesaajad) allkirjastama ja esitama **ühinemise ja kirjaliku kinnituse vormi**, st dokumendi, milles on ühendatud kirjalik kinnitus, koordinaatori volitus ja toetuslepinguga ühinemise vorm. Ühinemise ja kirjaliku kinnituse vorm tuleks esitada koos taotlusega iga kaastoetusesaaja kohta. Kui seda taotlusega koos ei esitata, võib riiklik büroo seda hiljem nõuda, kehtestades selle esitamiseks kohustusliku tähtaja. Juhime tähelepanu, et isegi kui taotlus on rahastamiseks heaks kiidetud, ei saa toetuslepingut allkirjastada enne, kui iga kaastoetusesaaja kohta on esitatud kõnealune vorm.

Taotlus tuleb esitada üksnes ühele riiklikule büroole või rakendusametile.

Kui samas valikuvoorus on samale riiklikule büroole või rakendusametile esitatud sama taotluse mitu verisooni, loeb riiklik büroo või rakendusamet alati kehtivaks viimase enne tähtaja lõppu esitatud versiooni.

Tähtajast kinnipidamine

Taotlused tuleb esitada iga meetme jaoks kindlaks määratud tähtajaks. Iga meetme projektide esitamise tähtajad on esitatud käesoleva juhendi B osa jaotises „Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid“.

NB! Programmi „Erasmus+“ riiklike büroode hallatavate meetmete puhul tuleb elektroonilised vormid olenemata tähtajast alati esitada kella 12.00ks (keskpäev Brüsseli aja järgi).

Käesolevas programmijuhendis käsitletavate rakendusameti ((EACEA) hallatavate meetmete puhul tuleb projektitaotlused kooskõlas komisjoni rahastamis- ja hankeportaali nõuetega esitada kella 17.00ks (Brüsseli aja järgi).

Taotluste tagasilükkamise vältimiseks peaksid teises ajavööndis asuvate riikide taotlejad võtma hoolikalt arvesse ajavahet.

MIS SAAB PÄRAST TAOTLUSE ESITAMIST?

Kõik riiklikule büroole või rakendusametile laekunud taotlused läbivad hindamismenetluse.

Hindamismenetlus

Taotluse saanud riiklik büroo või rakendusamet hindab projektitaotlusi ainult käesolevas juhendis kirjeldatud kriteeriumide alusel. Nende kriteeriumide hindamise järjekorra määrab kindlaks eelarvevahendite käsutaja. Hindamine hõlmab järgmist tegevust.

- Kontrollimine, kas taotlus vastab taotluse vastuvõetavuse kriteeriumidele.
- Kontrollimine, kas taotleja ja kavandatavad tegevused vastavad rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele.
- Kontrollimine, kas taotleja vastab menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumidele (st tegevus- ja

[530] Taotlusvormid on kättesaadavad programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse veebisaidi võimalusi käsitleval veebilehel https://webgate.ec.europa.eu/erasmus-esc/index/.

finantssuutlikkus).

- Taotluse kvaliteedi hindamine, et selgitada välja, mil määral vastab see hindamiskriteeriumidele. Selline kvaliteedihindamine viiakse enamikul juhtudel läbi sõltumatute ekspertide abiga. Hindamisel lähtuvad eksperdid Euroopa Komisjoni koostatud suunistest. Programmi „Erasmus+“ riiklike büroode hallatavate meetmete puhul tehakse need suunised kättesaadavaks Euroopa Komisjoni veebisaidil ja igas riigis programmi „Erasmus+“ projektide haldamise eest vastutava büroo veebisaidil.

- Kontrollimine, ega projektitaotlusega ei kaasne topeltrahastamise oht. Vajaduse korral tehakse selline kontroll koostöös teiste büroode või rakendusameti või sidusrühmadega.

Kui taotlus lükatakse mõnel eespool nimetatud põhjusel tagasi või kui see ei vasta ühelegi kohustuslikule kriteeriumile, siis muid kriteeriume ei hinnata.

Riiklik büroo või rakendusamet määrab ametisse hindamiskomisjoni, kes haldab kogu valikuprotsessi. Riiklik büroo või rakendusamet valib hindamiskomisjoni hinnangu alusel (vajaduse korral välisekspertide abiga) välja projektitaotlused, millele soovitatakse toetust anda, ning koostab nende loetelu.

Hindamise käigus võidakse taotlejatelt kõigi käesolevas juhendis käsitletavate meetmete puhul nõuda lisateavet või selgitusi koos taotlusega esitatud tõendavate dokumentide kohta, tingimusel et selline teave või sellised selgitused projektitaotlust oluliselt ei muuda. Lisateave ja selgitused on eriti põhjendatud juhtudel, kui taotleja on teinud ilmselgeid tehnilisi vigu või kui mitme toetusesaajaga lepingute kaudu rahastatavate projektide puhul on puudu partnerite üks või mitu ühinemisvormi (mitme toetusesaajaga lepingute kohta vt allpool jaotis „Toetusleping“).

Kui seda peetakse vajalikuks, võib riiklik büroo võtta selgituste, kinnituste või lisateabe saamiseks taotlejatega ühendust mitte ainult kirjalikult, vaid ka telefoni teel, või kavandada sel eesmärgil füüsilise või veebipõhise kohtumise, millele järgneb taotlejale esitatud kirjalik kokkuvõte sellest suhtlusest.

Lõplik otsus

Hindamismenetluse lõpus valib riiklik büroo või rakendusamet välja toetust saavad projektid, lähtudes järgmisest:

- hindamiskomisjoni esitatud paremusjärjestus;

- konkreetse meetme (või meetme konkreetse tegevuse) jaoks kasutada olev eelarve.

Hindamismenetluse tulemusest olenemata ei tagastata taotlejatele pärast menetluse lõppu taotluse faile ega lisamaterjale.

Tulemuste teatamine

Hindamistulemustest teavitatakse kõiki taotlejaid hindamistulemuste kirjaga. Selles kirjas esitatakse täiendavad suunised toetuslepingule allakirjutamise protsessi järgmiste etappide kohta.

Kui näiteks samalaadsete otsustega seonduva suure isikute arvu tõttu ei ole võimalik iga otsust üksikasjalikult põhjendada, võib esitada standardvastused. Need standardvastused sisaldavad vastuvõetud otsuse tegemise peamisi põhjuseid.

Edukad taotlejad kutsutakse osalema toetuse ettevalmistamises. Ülejäänud kantakse reservnimekirja või nende taotlus lükatakse tagasi. Kutse toetuse ettevalmistamises osalemiseks ei ole ametlik rahastamiskohustus.

Enne toetuse andmist peab riiklik büroo või rakendusamet tegema mitmesugused juriidilised kontrollid: juriidilise isiku valideerimine, finantssuutlikkuse hindamine, menetlusest kõrvalejätmise kontroll jne. Rakendusameti hallatavate meetmete puhul palutakse taotlejatel esitada oma organisatsiooni finantsandmed ja määrata juriidilise isiku määratud esindaja.

Kaebused

Kui taotleja leiab, et tema ettepaneku tagasilükkamine põhines valikumenetluses tehtud veal, võib ta esitada kaebuse (pidades kinni hindamistulemustest teavitavas kirjas esitatud tähtajast ja korrast)[531]. Kaebustes tuleb keskenduda taotluste hindamisega seotud aspektidele (nt vastuvõetavuse või rahastamiskõlblikkuse kontroll, hindamismenetlus jne), mitte nende põhjendatusele. Taotlejad võivad seega tõstatada menetlusnormide rikkumisi, faktivigu, ilmseid hindamisvigu või võimu kuritarvitamist (nt hinnangute ja märkuste vahelise sidususe puudumine, järelduste puudulik või ebapiisav põhjendamine, huvide konflikti olemasolu, kaalutlusõiguse piiride ületamine jne).

Kaebuse põhitekst ei tohi ületada 7 000 tähemärki (sh tühikud). Manused ja lingid muudele dokumentidele või allikatele jäetakse kõrvale.

Kui riiklikele büroodele esitatud kaebus on pikem või mittetäielik, palutakse kaebuse esitajal seda kahe nädala jooksul kohandada või täiendada. Vastasel juhul loetakse see tagasivõetuks ja toimik suletakse. Arvesse ei võeta projektitaotluse sisu kordamist või tehnilise hindamise tulemuse või põhjendustega mittenõustumist.

Rakendusameti hallatavate meetmete puhul pidage meeles, et teavituskirjad, mida ei ole 10 päeva jooksul alates saatmisest avatud, loetakse kättetoimetatuks ning tähtaegu arvestatakse alates avamise/kättetoimetamise hetkest[532]. Juhime tähelepanu ka sellele, et elektrooniliselt esitatud kaebuste puhul võib esineda muid tähemärgipiiranguid.

Toetuse andmise otsusest teavitamise ja toetuslepingule allakirjutamise orienteeruv ajakava

Programmi „Erasmus+“ riiklike büroode hallatavate 1. põhimeetme projektide puhul teavitatakse toetuse andmise otsusest ja kirjutatakse toetuslepingule alla orienteeruvalt nelja kuu möödudes taotluste esitamise tähtajast.

Programmi „Erasmus+“ riiklike büroode hallatavate 2. põhimeetme projektide puhul teavitatakse toetuse andmise otsusest ja kirjutatakse toetuslepingule alla orienteeruvalt viie kuu möödudes taotluste esitamise tähtajast.

Rakendusameti hallatavate 2. ja 3. põhimeetme projektide puhul teavitatakse toetuse andmise otsusest orienteeruvalt kuue kuu möödudes taotluste esitamise tähtajast ja toetuslepingule kirjutatakse alla orienteeruvalt üheksa kuu möödudes taotluste esitamise tähtajast.

MIS JUHTUB, KUI TAOTLUS ON HEAKS KIIDETUD?

Toetusleping

Kui projekt valitakse programmi „Erasmus+“ raames ELi toetuse saamiseks välja, allkirjastab riiklik büroo või rakendusamet taotlejaga toetuslepingu. Taotleja saab toetuslepingu, mis tuleb allkirjastada ja tagastada riiklikule büroole või rakendusametile. Riiklik büroo või rakendusamet allkirjastab lepingu viimasena. Kui mõlemad pooled on toetuslepingule alla kirjutanud, saab taotlejast ELi toetuse saaja ja ta võib hakata projekti ellu viima.

Toetusleping võidakse sõlmida ühe toetusesaajaga lepinguna, mille alusel saab toetust üksainus saaja, või mitme toetusesaajaga lepinguna, mille alusel saavad toetust kõik konsortsiumi kuuluvad partnerorganisatsioonid. Mitme toetusesaajaga lepingu allkirjastab koordinaator (juhttaotleja), kes on riikliku büroo või rakendusameti ainus kontaktisik. Kõik teised projektis kaastoetusesaajatena osalevad organisatsoonid allkirjastavad ühinemisvormi, millega antakse koordinaatorile õigus tegutseda koordinaatorina. Riiklike büroode hallatavate meetmete puhul on ühinemisvorm, kirjalik kinnitus ja koordinaatori volitus koos ühes dokumendis (ühinemise ja kirjaliku kinnituse vorm). Taotluse esitamise etapis tuleb esitada kõikide partnerite poolt koordinaatorile antud ühinemisvormid. Kui ühinemisvorm antakse hilisemas etapis, tuleb see teha kättesaadavaks hiljemalt toetuslepingule allakirjutamise ajaks.

NB! Üliõpilaste ja kõrgkoolide töötajate õpirände projektide, kutsehariduse ja -õppe valdkonna õppijate ja töötajate õpirände projektide, üldhariduse valdkonna õpilaste ja töötajate ning täiskasvanuhariduse valdkonna töötajate õpirände projektide puhul ei nõuta ühinemisvorme partnerorganisatsioonidelt, kes on pärit teistest riikidest kui taotleva

[531] Vt rakendusameti hallatavate meetmete kohta ELi rahastamis- ja hankeportaalis kättesaadav veebijuhend: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/om_en.pdf.

[532] Vt ka ELi rahastamis- ja hankeportaali tingimused: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/ftp/tc_en.pdf.

organisatsiooni riik. Kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe, üldhariduse ning täiskasvanuhariduse valdkonna riiklike konsortsiumide liikmesorganisatsioonid peavad siiski esitama taotlevale organisatsioonile ühinemisvormi.

Toetuse summa

Taotluse heakskiitmine ei tähenda kohustust pakkuda rahastamist taotletud mahus. Taotletud rahastamist võidakse vähendada meetme suhtes kohaldatavate konkreetsete finantseeskirjade alusel.

Toetuse andmine ühes valikuvoorus ei taga toetuse andmist järgmistes voorudes. Tuleb märkida, et lepinguga ettenähtud toetuse summa on maksimaalne ja seda ei saa suurendada – isegi mitte siis, kui toetusesaaja taotleb suuremat summat. Kui riiklik büroo on toetust andev asutus, võib ühikuhinnal põhinevat mudelit kasutavate meetmete puhul lepingus ette nähtud toetussummat suurendada, kui riiklik büroo selle muudatuse abil heaks kiidab, kasutades ettenägematute kulude reservi, et katta erakorralised kulud / kaasamise toetus ja/või täiendavad ühikud pärast ümberjaotamist.

Rakendusameti või riikliku büroo ülekantud vahendid peavad olema sellel kontol või allkontol, mille toetusesaaja esitas toetuse maksmiseks, eristatavad.

Maksmise kord

Programmi „Erasmus+“ raames toetatavate projektide puhul võib maksmise kord olenevalt meetme liigist, toetuslepingu kehtivusajast ja finantsriski kohta antud hinnangust erineda.

Muud maksed või sissenõudmised peale esimese eelmakse tehakse toetusesaaja esitatud aruannete või maksetaotluste analüüsi alusel (kõnealuste dokumentide vormid tehakse aasta jooksul kättesaadavaks riiklike büroode veebisaitidel või rakendusameti hallatavate meetmete korral rahastus- ja hankeportaalis).

Programmi „Erasmus+“ raames kohaldatavat maksmise korda kirjeldatakse allpool.

Eelmakse

Toetuslepingus kokku lepitud eelmakse kantakse toetusesaajale üle 30 päeva jooksul alates kuupäevast, mil viimane kahest lepinguosalisest toetuslepingule alla kirjutab (lepingu jõustumise kuupäev), ja vajaduse korral pärast asjakohaste finantstagatiste saamist (vt allpool jaotis „Finantstagatis“). Eelmakse eesmärk on tagada toetusesaajale käibevahendid. Riiklikud bürood või rakendusamet võivad otsustada jagada esimese eelmakse mitmeks osamakseks. Samuti võivad nad otsustada eelmakseid vähendada või neid üldse mitte teha, kui toetusesaaja finantssuutlikkust peetakse nõrgaks või kui riiklik büroo peab seda riskihindamise põhjal vajalikuks.

Järgmised eelmaksed

Teatavate meetmete puhul kantakse järgmised eelmaksed toetusesaajale üle 60 kalendripäeva jooksul pärast seda, kui toetusesaaja järgmise eelmakse taotlus on riiklikule büroole või rakendusametile laekunud; seda tehakse juhul, kui järgmise eelmakse taotlusega koos esitatakse ka eelmakse aruanne. Järgmisi eelmakseid võib taotleda juhul, kui vähemalt 70 % eelmisest eelmaksest on ära kasutatud. Kui eelmis(t)e eelmakse(te) kasutamise aruanne näitab, et meetme kulude katmiseks on ära kasutatud alla 70 % eelmis(t)est eelmakse(te)st, tuleb uue eelmakse summat vähendada eelmise eelmakse kasutamata summade võrra.

Perioodilised aruanded või edu-/tehnilised aruanded

Toetusesaajatel võidakse paluda esitada perioodiline aruanne, mis tuleb lisada vahemakse taotlusele.

Muudel juhtudel võidakse toetusesaajatelt nõuda eduaruannet, milles kirjeldatakse projekti elluviimise seisu. Eduaruannete põhjal ei tehta järgmist makset. Perioodiline ja eduaruanne tuleb esitada toetuslepingus märgitud tähtajaks.

Lõppmakse tegemine või jääksumma sissenõudmine

Toetusesaajale tehtava lõppmakse summa määratakse kindlaks lõpparuande alusel, mis tuleb esitada toetuslepingus märgitud tähtajaks. Kui a) toetusega seotud sündmused ei leia aset või leiavad aset kavandatust erineval viisil või b) toetusesaaja tegelikud toetuskõlblikud kulud on taotlemise etapis kavandatutest väiksemad või c) võetud meetmete / saavutatud tulemuste kvaliteet on ebapiisav, võidakse rahastamist proportsionaalselt vähendada või, kui see on asjakohane, nõutakse toetusesaajalt eelmaksetena saadud ülemääraste summade tagastamist.

Mõne meetme puhul maksab riiklik büroo või rakendusamet määratud toetuse 100 % ulatuses välja eelmaksetena. Sellisel juhul lõppmakset ei tehta. Kui aga toetusesaaja poolt toetuslepingus märgitud tähtajaks esitatava lõpparuande alusel selgub, et a) toetusega seotud sündmused ei leia aset või leiavad aset kavandatust erineval viisil või b) toetusesaaja tegelikud toetuskõlblikud kulud on taotlemise etapis kavandatutest väiksemad või c) võetud meetmete / saavutatud tulemuste kvaliteet on ebapiisav, nõutakse toetusesaajalt juba eelmaksetena saadud ülemääraste summade tagastamist.

Eelmakseid (või nende osi) võib tasaarvestada (toetusesaajate nõusolekuta) summadega, mille toetusesaaja võlgneb toetuse andjale, kuni summani, mis tuleb kõnealusele toetusesaajale maksta.

Lõppmakse tehakse 60 kalendripäeva jooksul alates lõpparuande kättesaamisest.

MUUD OLULISED SÄTTED

ELi väärtused, tõsine ametialane väärkäitumine ja huvide konflikt

Taotlejad peavad olema teadlikud, et kui neile antakse toetus, kohustab toetusleping asjaosalisi tegutsema kooskõlas rangeimate eetikanormidega ning eetilisi põhimõtteid käsitlevate kehtivate ELi, rahvusvaheliste ja riiklike õigusaktidega. Meetme rakendamise ajal peavad toetusesaajad juhinduma ELi väärtustest (nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõigused, sealhulgas vähemuste õigused) ning tagama nende järgimise. Rikkumise korral võib toetust andev asutus toetust vähendada või selle tagasi nõuda ja toetuslepingu lõpetada. Kui organisatsioon on programmi raames akrediteeritud, võib rikkumine kaasa tuua ka akrediteeringu lõpetamise.

Diskrimineerimisele, vihkamisele või vägivallale õhutamine isikute rühma või rühma liikme vastu või sarnane tegevus, mis on vastuolus Euroopa Liidu lepingu[533] artiklis 2 sätestatud liidu alusväärtustega, on vastuvõetamatu ning vastuolus programmi väärtuste ja eesmärkidega, olenemata sellest, kas selline tegevus toimub enne projekti rakendamist, selle ajal või pärast seda. Kooskõlas ELi finantsmäärusega võib sellist käitumist käsitada ELi rahalistest vahenditest kõrvalejätmise alusena, kui lõpliku kohtuotsuse või lõpliku haldusotsusega on tõendatud, et isik või üksus on süüdi tõsises ametialases väärkäitumises, olles rikkunud kohaldatavaid õigusnorme või selle kutseala eetilisi norme, mille esindaja ta on, või olles pannud toime süülise teo, mis mõjutab tema ametialast usaldusväärsust, kui selline tegevus osutab süülisele tahtlusele või raskele hooletusele[534]. Kõrvalejäetud üksused ei saa ELi rahalisi vahendeid[535].

Taotlejad peaksid arvesse võtma ka seda, et pärast toetuse andmist ja toetuslepingu allkirjastamist peavad nad võtma kõik meetmed, et vältida huvide konflikti, kui lepingu erapooletut ja objektiivset täitmist võivad ohustada perekondlikud, emotsionaalsed, poliitilised või rahvuslikud sidemed, majandushuvid või muud otsesed või kaudsed huvid. Nad peavad toetust andvat asutust viivitamata teavitama ametlikult olukorrast, mis kujutab endast huvide konflikti või võib seda tõenäoliselt põhjustada, ning võtma viivitamata kõik vajalikud meetmed sellise olukorra parandamiseks. Toetust andev asutus võib kontrollida võetud meetmete sobivust ja nõuda täiendavate meetmete võtmist kindlaksmääratud tähtajaks. Sama kohustus vältida huvide konflikti kehtib ka alltöövõtjate suhtes.

Üldiselt peavad osalevad organisatsioonid meedet rakendama vastavalt oma taotluses kirjeldatule ning kooskõlas toetuslepingu sätete, konkursikutse tingimuste, kohaldatavate kvaliteedistandardite ning kõigi kohaldatavatest ELi, rahvusvahelisest ja riigisisestest õigusaktidest tulenevate juriidiliste kohustustega.

Finantstagatis

[533] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012M002

[534] ELi finantsmääruse artikli 138 lõike 1 punkti c alapunkt vi.

[535] Täpsemad üksikasjad on esitatud menetlusest kõrvalejätmise kriteeriume käsitlevas jaotises.

Kui finantssuutlikkust peetakse nõrgaks, võib riiklik büroo või rakendusamet eelmaksega seotud finantsriskide piiramiseks nõuda üle 60 000 euro toetust saavalt toetusesaajalt eelnevalt tagatise esitamist. Tagatist võidakse nõuda eelmakse(te) summa(de) ulatuses.

Sellise tagatise tulemusena vastutab pank või finantseerimisasutus toetusesaaja toetuslepingust tulenevate kohustuste eest tagasivõtmatult või esimesel nõudmisel väljamakstava tagasivõetamatu tagatise andjana.

Eurodes finantstagatise esitab ELi liikmesriigis asutatud tunnustatud pank või finantseerimisasutus. Kui toetusesaaja on asutatud ELi mittekuuluvas riigis, võib riiklik büroo või rakendusamet nõustuda sellega, et tagatise esitab kõnealuses kolmandas riigis asutatud pank või finantseerimisasutus, kui ta on seisukohal, et kõnealune pank või finantseerimisasutus pakub samaväärset finantstagatist ja on omadustelt sarnane ELi liikmesriigis asutatud panga või finantseerimisasutusega.

Tagatise võib asendada kolmanda isiku solidaartagatisega või mitme kolmanda isiku tagatisega sama toetuslepingu poolteks olevatelt osalevatelt organisatsioonidelt.

Tagatis vabastatakse pärast seda, kui eelmakse on toetusesaajale kooskõlas toetuslepingus sätestatud tingimustega tehtud vahemakse või lõppmaksega järk-järgult tasaarvestatud. Kui lõppmakse asemel toimub sissenõudmine, vabastatakse tagatis pärast toetusesaaja teavitamist või see jääb sõnaselgelt jõusse kuni lõppmakse tegemiseni või, kui lõppmakse asemel toimub sissenõudmine, siis ajani, kui toetusesaaja võlateatest teavitamisest on möödunud kolm kuud.

Alltöövõtt ja hankelepingu sõlmimine

Põhimõtteliselt on teenuste alltöövõtt piiratud viisil lubatud, kui see ei hõlma põhitegevusi, millest sõltub otseselt meetme eesmärkide saavutamine. Reeglina ei saa alltöövõtu korras täita ülesandeid, mida toetuslepingu alusel peab täitma koordinaator[536]. Toetusesaaja võib kasutada alltöövõttu või rakenduslepinguid põhitegevusega mitteseotud tegevuste jaoks, nagu konkreetsed tehnilised teenused, mis on osa meetme ülesannetest ning nõuavad erioskusi (õigus-, raamatupidamis-, maksu-, personali-, IT- jne valdkonnas). Seepärast võidakse toetusesaaja seda liiki teenustega seoses kantud kulusid lugeda rahastamiskõlblikeks kuludeks juhul, kui need vastavad kõikidele muudele toetuslepingus kirjeldatud kriteeriumidele, nagu parim hinna ja kvaliteedi suhe ning huvide konflikti puudumine.

Kui projekti elluviimine nõuab kaupade, tööde või teenuste hankeid (lepingut), peavad toetusesaajad lepingu sõlmima majanduslikult soodsaima pakkumuse või vajaduse korral madalaima hinnaga pakkumuse alusel, vältides sealjuures mis tahes huvide konflikti ja säilitades dokumendid auditeerimise jaoks.

Kui rakenduslepingu väärtus ületab 60 000 eurot, võib riiklik büroo või rakendusamet rakendada toetusesaaja suhtes lisaks eelmises lõigus osutatutele erieeskirju. Sellised erieeskirjad avaldatakse riiklike büroode või rakendusameti veebisaidil.

Käesolevas juhendis sätestatud alltöövõtu piirangute järgimise hindamisel võib riiklik büroo võtta arvesse oma riigisisese tööõiguse eripära, et teha kindlaks, kas toetust saava organisatsiooni ja üksikisiku vahel loodud töösuhe on oma olulistes aspektides alltöövõtusuhe ja kujutab endast tegelikult projekti põhiülesannete allhanke keelust kõrvalehoidmist.

Teave antud toetuste kohta

Kooskõlas läbipaistvuse põhimõtte ja tagantjärele avalikustamise nõudega tuleb liidu rahaliste vahendite saajaid käsitlev teave avaldada komisjoni, rakendusameti ja/või riiklike büroode veebisaidil esimese poole aasta jooksul pärast selle eelarveaasta lõpetamist, mille jaoks rahalised vahendid anti.

Teated võib avaldada ka muudes asjakohastes teabekanalites, sealhulgas Euroopa Liidu Teatajas.

Riiklikud bürood ja rakendusamet avaldavad järgmise teabe:

[536] Avalik-õiguslike asutuste puhul võivad koordinaatorid delegeerida osa oma toetuslepingust tulenevatest ülesannetest üksusele, kellel on „haldamisõigus“.

- toetusesaaja nimi ja asukoht;
- toetuse summa;
- toetuse laad ja eesmärk.

Nimetatud teabe avaldamisest loobutakse toetusesaaja nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral, kui avalikustamine võib seada ohtu asjaomaste isikute õigused ja vabadused, mida kaitstakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, või kahjustada toetusesaajate ärihuve.

Mis puudutab füüsiliste isikutega seotud isikuandmeid, eemaldatakse avaldatud teave kaks aastat pärast rahaliste vahendite eraldamise eelarveaasta lõppu.

Sama kehtib juriidiliste isikute ametlikes nimedes sisalduvate isikuandmete kohta (nt ühenduste või äriühingute puhul, mille nimi sisaldab nende asutajate nime).

Seda teavet ei avalikustata füüsiliste isikute kohta, kes saavad stipendiume, ja muud liiki otsetoetuste kohta, mida makstakse neid kõige enam vajavatele füüsilistele isikutele (pagulased ja töötud). Ka toetust saavatel organisatsioonidel ei ole lubatud avaldada programmi „Erasmus+“ raames õpirändetoetust saavate isikute kohta seda liiki teavet.

Liidu meetmete nähtavus

Konkreetsetes konkursikutsetes/meetmetes ja toetuslepingutes on üksikasjalikult sätestatud konkreetsed nõuded, mis puudutavad projekti nähtavust, projekti tulemuste ja mõju jagamist ning iga toetatud projekti avalikustamise kohustust. Toetusesaajad peavad Euroopa Liidu toetuse selgelt ära märkima igasuguses teabevahetuses ja kõikides väljaannetes, olenemata kasutatavast vormist või teabevahendist, sealhulgas internetis, ning seoses tegevusega, mille jaoks toetust kasutatakse. Seda tuleb teha kooskõlas konkursikutse ja toetuslepingu sätetega. Kui neid sätteid täiel määral ei järgita, võidakse toetusesaaja toetust vähendada.

Kontrollid, auditid ja seire

Riiklik büroo või rakendusamet ja/või Euroopa Komisjon võib/võivad korraldada seoses toetuse kasutamisega tehnilisi ja finantskontrolle ning auditeid.

Kui konkreetse projekti või osaleja puhul tekib probleeme (nt tegevus- või finantssuutlikkusega seotud probleemid), võib olla vaja neid tähelepanelikumalt jälgida ja võtta toetuslepingus kirjeldatud meetmeid. Sellise seire eesmärk on aidata toetusesaajatel riske juhtida, et need ei realiseeruks ja meetme saaks edukalt lõpule viia. Toetust andev asutus võib ka kindlasummaliste maksete, ühikuhindade ja ühtse määra alusel rahastamise perioodilise hindamise eesmärgil kontrollida toetusesaaja (või kaastoetusesaaja) säilitatavaid kohustuslikke dokumente. Toetusesaaja (või kaastoetusesaaja) kohustub oma esindaja allkirjaga esitama tõendid toetuse nõuetekohase kasutamise kohta. Euroopa Komisjon, rakendusamet, riiklikud bürood ja/või Euroopa Kontrollikoda, Euroopa Pettustevastane Amet, Euroopa Prokuratuur või nende volitatud asutus võivad kontrollida toetuse kasutamist pärast lõppmakse tegemist igal ajal kuni viie aasta jooksul või kuni 60 000 euro suuruste toetuste puhul kuni kolme aasta jooksul. Seepärast peavad toetusesaajad säilitama selle perioodi jooksul tõendavad originaaldokumendid, statistilised andmed ja muud toetusega seotud dokumendid.

Olenevalt asjaomase meetme liigist ning antud toetuse summast ja vormist võidakse kasutada eri liiki auditeid.

Kontrolli ja auditeid käsitlevad üksikasjalikud sätted esitatakse toetuslepingus.

Riskihindamine ja riskide seire

Riskihindamine on ELi toetuste haldamise oluline osa, kuna see aitab kaitsta avaliku sektori vahendeid, suurendada projektide edukust ning edendada vastutustundlikkust ja läbipaistvust. See on nii ELi rahastatavate projektide taotlusprotsessi kui ka nende juhtimise oluline osa ning aitab tagada, et vahendeid eraldatakse ja kasutatakse tulemuslikult ja tõhusalt ning kooskõlas asjakohaste põhimõtete ja eeskirjadega.

Taotluste koostamisel nõutakse taotlejatelt sageli riskide kindlaks tegemist ja maandamist. See on asjakohane ka projektide valimise etapis. ELi finantsmäärus lubab eelarvevahendite käsutajal mitmel juhul loobuda kohustusest või nõuda taotlejalt riskihindamise põhjal lisadokumente. Mõne meetme puhul nõutakse ka, et taotlejad esitaksid riskijuhtimiskava, ja kui see on nii, siis on see kava projekti hindamise osa. Usaldusväärne finantsjuhtimine eeldab, et kui toetuse andja tuvastab riski, võib ta liidu finantshuvide kaitsmiseks võtta ettevaatusabinõusid, näiteks vähendada eelmakseid või need kaotada või nõuda eelmaksetagatist. Toetusesaaja ja projektiga seotud riskide seire toimub ka projekti rakendamise ajal konkreetse toetuslepingu alusel tehtavate kontrollide, tugevdatud järelevalve, hindamiste, auditite või uurimiste raames.

Koostöö ja programmi järjepidev rakendamine komisjoni, Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti (EACEA) ja riiklike büroode kasutatava IT-süsteemi kaudu

Selleks et tagada programmi järjepidev rakendamine kõigis osalevates riikides[537] ja ELi finantshuvide kaitse,[538] võib seoses projektide valiku ja toetuse andmisega, topeltrahastamise vältimise, järelevalve ja muude juhtumitega Erasmus+ määruse kohaste järelevalve- ja esmakontrollide kontekstis teha Euroopa Komisjoni, EACEA ja riiklike büroode volitatud isikutele kättesaadavaks teabe taotleja, taotluse, rahastamiskõlblikkuse ja menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumidele vastavuse ning sellega seotud tegevus- ja finantssuutlikkuse hindamise kohta ja muu asjakohase teabe, sealhulgas varem rahastatud projektide kohta, ning toetuse andmise korral teabe projekti rakendamise ja selle mis tahes tugevdatud järelevalve kohta.

Kogu juurdepääs teabele toimub vastavalt allpool täpsustatud isikuandmete kaitse teatisele.

EACEA puhul saab andmed teha kättesaadavaks rahastamis- ja hankeportaali kaudu vastavalt kehtivatele isikuandmete kaitse põhimõtetele[539]. EACEA ja riiklike büroode vaheline teabevahetus peab olema kooskõlas nende vahel sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumite sätetega.

Liidu finantshuvide kaitse

Komisjon võtab vajalikke meetmeid, mis tagavad, et Erasmus+ määruse alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse liidu finantshuve kelmuse, pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastaste ennetavate meetmete ja tõhusa kontrolliga ning rikkumiste avastamise korral alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ja kui see on asjakohane, proportsionaalsete ja hoiatavate haldus- ja rahaliste karistustega[540]. See hõlmab järelevalve teostamist programmi meetmete ja riiklike büroode hallatavate tegevuste üle, miinimumnõuete kehtestamist riiklike büroode ja sõltumatute auditeerimisasutuste kontrollidele, allpool kirjeldatud andmete töötlemist ning tihedat koostööd riiklike büroodega, kes vastutavad toetusesaajate esmase kontrolli eest.

Toetuse taotlejad peavad olema teadlikud, et iga isik või üksus, kes saab liidu rahalisi vahendeid, peab tegema liidu finantshuvide kaitsel täielikult koostööd ja andma vajalikud õigused ja nõutava juurdepääsu vahendite saamise tingimusena vastutavale eelarvevahendite käsutajale, Euroopa Prokuratuurile määruse (EL) 2017/1939 kohases tõhustatud koostööd osalevate liikmesriikide puhul, OLAFile ja kontrollikojale ning vajaduse korral asjaomastele riiklikele ametiasutustele, et nad saaksid oma volitusi täielikult kasutada[541].

Andmekaitse

Riiklik büroo või rakendusamet või Euroopa Komisjon töötleb kõiki taotlusvormil või toetuslepingus esitatud isikuandmeid kooskõlas järgmiste õigusaktidega.

- Kui andmete töötlemine on vajalik Euroopa Komisjoni ametlike suuniste või juhiste täitmiseks või programmi „Erasmus+“ elluviimiseks: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725,[542] mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning

[537] Vt ELi finantsmääruse artikkel 128 ning Erasmus+ määruse artikli 28 lõiked 7 ja 8.
[538] Vt eelkõige ELi finantsmääruse artikkel 194 topeltrahastamise keelu kohta.
[539] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/ftp/privacy-statement_en.pdf
[540] Erasmus+ määruse artikli 30 lõige 1
[541] Finantsmääruse artikkel 129
[542] https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj

isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (EMPs kohaldatav tekst).

- Kui andmeid töödeldakse muul eesmärgil, st kui see ei ole vajalik Euroopa Komisjoni ametlike suuniste või juhiste täitmiseks ega programmi „Erasmus+“ elluviimiseks:
    - isikuandmete kaitse üldmäärus (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679[543]), mida kohaldatakse
        - kõigi ELis/EMPs asuva vastutava töötleja või volitatud töötleja töödeldavate isikuandmete suhtes;
        - kõigi selliste isikuandmete suhtes, mille andmesubjektid asuvad töötlemise algul ELis/EMPs;
    - muu andmetöötluse korral kohaldatakse riiklikke andmekaitsealaseid õigusakte.

Nendel juhtudel on Euroopa Komisjoni asemel ja kooskõlas kohaldatavate andmekaitsealaste õigusaktidega vastutav töötleja see üksus, kes otsustab andmete kõnealustel muudel eesmärkidel töötlemise vahendite ja eesmärkide üle.

Taotleja vastused taotlusvormil esitatud küsimustele on vajalikud toetustaotluse hindamiseks ja edasiseks töötlemiseks programmi „Erasmus+“ juhendi alusel, välja arvatud juhul, kui küsimus on märgitud valikuliseks. Liidu asjaomase toetusprogrammi eest vastutav osakond või üksus (kes tegutseb vastutava töötlejana) töötleb isikuandmeid üksnes sel eesmärgil. Isikuandmeid võidakse edastada teadmisvajaduse alusel taotluste hindamise või toetuse haldamise menetlusega seotud kolmandatele isikutele, ilma et see piiraks andmete edastamist Euroopa Liidu õiguse alusel järelevalve ja inspekteerimise eest vastutavatele asutustele või programmi või selle mis tahes meetmete hindamiseks volitatud asutustele. Liidu finantshuvide kaitseks võidakse isikuandmeid edastada eeskätt siseauditi talitusele, Euroopa Kontrollikojale, finantsrikkumiste uurimise eritoimkonnale, Euroopa Pettustevastasele Ametile või Euroopa Prokuratuurile ning neid andmeid võivad omavahel vahetada komisjoni ja rakendusametite eelarvevahendite käsutajad. Taotlejal on õigus tutvuda oma isikuandmetega ja nõuda nende parandamist. Vaidluse korral on taotlejal õigus pöörduda igal ajal abi saamiseks Euroopa Andmekaitseinspektori poole.

Üksikasjalikud isikuandmete kaitse põhimõtted isikuandmete töötlemise kohta programmi „Erasmus+“ raames, sealhulgas kontaktandmed ühenduse võtmiseks isikuandmete töötlemisega seotud küsimuste korral, on kättesaadavad järgmisel aadressil: www.webgate.ec.europa.eu/erasmus-esc/index/privacy-statement.

EACEA hallatavate meetmete puhul tutvuge järgmise dokumendiga: www.ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/ftp/privacy-statement_en.pdf.

Enne projektitaotluse esitamist teavitab taotleja üksikisikuid, kelle isikuandmeid taotlus sisaldab, eespool nimetatud asjaomastest isikuandmete kaitse põhimõtetest.

Riiklike büroode või rakendusameti (EACEA) hallatavate programmi „Erasmus+“ meetmete raames teavitatakse taotlejaid – ning kui tegemist on juriidilise isikuga, siis isikuid, kes on taotleja haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmed või kellel on volitused taotlejat esindada, tema nimel otsuseid teha või teda kontrollida, või taotleja võlgade eest piiramatut vastutust kandvaid füüsilisi või juriidilisi isikuid – sellest, et kui nad peaksid sattuma mõnda ELi finantsmääruses (EL, Euratom) 2024/2509 nimetatud olukorda, võib ameti eelarvevahendite käsutaja nende isikuandmed (füüsiliste isikute puhul perekonna- ja eesnimi ning juriidiliste isikute puhul nendega seotud esindus-, otsustus- või kontrollivolitust omavate isikute aadress, õiguslik vorm ning perekonna- ja eesnimi) registreerida varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteemis (EDES).

[543] https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj

D OSA. PÕHIMÕISTETE SÕNASTIK

Käesolevas jaotises on esitatud programmi „Erasmus+“ põhimõistete määratlused. Sõnastik on esitatud (inglise keele põhjal) tähestikulises järjekorras jaotistena, mis sisaldavad nii üldmõisteid kui ka konkreetsete valdkondadega seotud erimõisteid.

Üldmõisted

Saatev isik	Isik, kes saadab osalejaid (õppijad, töötajad, noori või noorsootöötajad) õpirändetegevuses, et tagada nende turvalisus, osutada tuge ja abi ning aidata osalejal õpirändekogemuse ajal tõhusalt õppida. Saatev isik võib saata üksikisikutele suunatud tegevustes osalevaid vähemate võimalustega isikuid või alaealisi ja noori osalejaid, kellel on vähe kogemusi välismaal viibimisega. Kui tegemist on rühmategevusega haridus- ja koolitusvaldkonnas, peavad õpiprotsessi toetamiseks rühma saatvad isikud olema kvalifitseeritud haridustöötajad.
Akrediteerimine	Haldusmenetlus, mille eesmärk on tagada, et organisatsioonid, kes soovivad saada mõne meetme alusel lihtsustatud juurdepääsu programmi „Erasmus+“ rahalistele vahenditele, vastavad teatavatele kriteeriumidele ja miinimumnõuetele. Akrediteeringu andmine on kaheetapilise taotluste esitamise menetluse esimene etapp teatavate toetuste puhul ega too kaasa kohest rahaliste vahendite eraldamist programmi „Erasmus+“ raames.
Seotud üksus	Seotud üksusteks (kooskõlas finantsmääruse artikliga 190) võib lugeda järgmisi üksusi: • juriidilised isikud, kes on toetusesaajatega õiguslikult või põhikapitali kaudu seotud, ning see seos ei piirdu kõnealuse meetmega ega ole loodud ainult selle meetme rakendamise eesmärgil; • mitu üksust, kes täidavad toetuse saamise kriteeriume ja moodustavad koos ühe üksuse, mida saab käsitada ainsa toetusesaajana, sealhulgas juhul, kui üksus on moodustatud konkreetselt selle meetme jaoks. Seotud üksused peavad vastama rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele ega tohi vastata menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumidele ning vajaduse korral peavad nad vastama ka taotlejate suhtes kohaldatavatele valikukriteeriumidele. Neid ei võeta konsortsiumi koosseisu puhul minimaalsetes rahastamiskõlblikkuse kriteeriumides (kui neid on) siiski arvesse. Projektipartneriks kandideerivaid ema-, tütar- ja sõsarorganisatsioone võib käsitada taotleja/toetusesaajaga seotud üksustena. Näiteks üksust, mis on taotleja/toetusesaajaga sama otsese või kaudse kontrolli all, näiteks millel on taotleja/toetusesaajaga sama omanik, võib käsitada temaga seotud üksusena.

Taotleja	Füüsiline isik või üksus, kes on või ei ole juriidiline isik ja kes on esitanud taotluse toetuse andmise menetluses, sealhulgas kõik osalevad organisatsioonid või mitteametlikud noorterühmad. Taotlejad võivad esitada taotluse kas individuaalselt või teiste projekti kaasatud organisatsioonide nimel. Viimati nimetatud juhul on taotleja ühtlasi koordinaator. Rakendusameti (EACEA) hallatavate meetmete puhul on taotlejad need üksused, kellest saavad toetuslepinguga hõlmatud toetusesaajad ja seotud üksused, kui nende taotlust rahastatakse.
Taotluse esitamise tähtaeg	Lõppkuupäev, milleks tuleb taotlus esitada riiklikule büroole või rakendusametile, et taotlust loetaks vastuvõetavaks.
Liitunud partnerid	Liitunud partnerid on avalikus või erasektoris tegutsevad üksused, kes aitavad kaasa konkreetsete projektiga seotud ülesannete täitmisele / projektitegevuse elluviimisele või toetavad projekti edendamist ja kestlikkust, kuid keda lepinguhalduse seisukohast ei käsitata toetusesaajatena ning kes ei saa programmist projekti raames toetust (neil ei ole õigust nõuda kulude katmist ega rahalisi vahendeid).
Põhioskused	Kirjaoskus, matemaatika, loodusteadused ja tehnoloogia; need oskused kuuluvad võtmepädevuste hulka.
Toetusesaaja	Füüsiline isik või üksus, kes on või ei ole juriidiline isik ja kellega on sõlmitud toetusleping. Kui toetusesaajaid on mitu (mitme toetusesaajaga lepingutes), võib neid nimetada ka kaastoetusesaajateks.
Põimitud õpiränne	Õpirändetegevus, milles on füüsiline õpiränne kombineeritud virtuaalse komponendiga, et soodustada koostööpõhist vastastikust veebiõpet/rühmatööd.
Konkursikutse (taotlusvoor)	Komisjoni poolt või nimel avaldatav kutse esitada kindlaksmääratud tähtajaks meedet käsitlev projektitaotlus, mis vastab kavandatud eesmärkidele ja kehtestatud tingimustele. Konkursikutsed avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas* (C-seerias) ja/või komisjoni, riikliku büroo või rakendusameti asjakohastel veebisaitidel.
Tehniline viga	Väike viga või hooletus, mis on dokumendis tahtmatult tehtud ja mis muudab teksti tähendust, nagu trükiviga või tahtmatu lisandus või sõna, väljendi või joonise väljajätt.
Kaasrahastamine	Põhimõte, mille kohaselt peab osa ELi toetatava projekti kuludest kandma toetusesaaja või et need kulud tuleb katta muude välisvahenditega kui ELi toetus.
Äriühing	Tsiviil- või kaubandusõiguse alusel asutatud juriidiline isik, sealhulgas ühistu, ning muu avalik-õiguslik või eraõiguslik juriidiline isik, välja arvatud mittetulundusühendus.
Konsortsium	Kahe või enama osaleva organisatsiooni koondumine projekti ettevalmistamiseks ja elluviimiseks ning järelmeetmete võtmiseks. Konsortsium võib olla riiklik (st see hõlmab samas riigis asutatud organisatsioone) või rahvusvaheline (hõlmab eri riikidest pärit osalevaid organisatsioone).
Koordinaator / koordineeriv organisatsioon	Osalev organisatsioon, kes taotleb partnerorganisatsioonide konsortsiumi nimel programmi „Erasmus+“ toetust. Lisaks sellele, et koordinaator on ise toetusesaaja, on tal toetuslepinguga ette nähtud erikohustused.

Digipädevus	Seisneb suutlikkuses kasutada digitehnoloogiaid oskuslikult, kriitiliselt ja vastutustundlikult õppimise, töö, meelelahutuse ja ühiskonnaelus osalemise eesmärgil. See hõlmab info- ja andmepädevust, teabevahetust ja koostööd, meediapädevust, digitaalse infosisu loomist (sealhulgas programmeerimist), turvalisust (sealhulgas digitaalset heaolu ja küberjulgeolekuga seotud pädevusi), intellektuaalomandi õigustega seotud küsimusi ning probleemide lahendamist ja kriitilist mõtlemist.
Ettevõte	Ükskõik milline majandustegevusega tegelev üksus, olenemata selle suurusest, õiguslikust vormist või majandussektorist, milles see tegutseb.
EQF (Euroopa kvalifikatsiooniraamistik)	Ühine võrdlusraamistik kaheksa kvalifikatsioonitaseme jaoks, mida väljendatakse õpiväljundite kaudu. Mida suurem on taseme number, seda rohkem on oskusi. Osutatud süsteem on teisendamisvahend mitmesuguste kvalifikatsioonisüsteemide ja -tasemete vahel. Pidevõppe Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku eesmärk on parandada kvalifikatsioonide läbipaistvust, võrreldavust ja ülekantavust (2017/C 189/03).
ESCO (oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaator)	Selle abil tehakse 25 Euroopa keeles kindlaks ja liigitatakse ELi tööturu ning hariduse ja koolituse seisukohast olulised oskused ja pädevused (kompetentsid), kvalifikatsioonid ja ametid. Süsteemis esitatakse ametiprofiilid, mis võimaldavad kindlaks teha ametite, oskuste, pädevuste ja kvalifikatsioonide vahelised seosed. ESCO on välja töötatud avatud IT-vormingus ja see on kõigile tasuta kasutamiseks kättesaadav.
Asutatud	Organisatsioon või asutus loetakse asutatuks kohas, kus see kuulub õigusliku ja maksualase jurisdiktsiooni alla. See määratakse tavaliselt kindlaks teatavate riigi kehtestatud tingimuste täitmisel, mille alusel saab asjaomase riigi ametiasutus sellist organisatsiooni või asutust ametlikult tunnustada. Mitteametliku noorterühma puhul võetakse programmi „Erasmus+“ toetuse saamise õiguse kaalumisel arvesse rühma esindaja seaduslikku elukohta ja maksuresidentsust (nende „huvikeskust“[544]). Sel eesmärgil ei aktsepteerita täiendavaid elamislube.
Euroopa Liidu liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid	Programmis „Erasmus+“ täiel määral osalevad ELi riigid ja ELi mittekuuluvad riigid, kus on asutatud riiklik büroo. ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide loetelu on esitatud käesoleva juhendi A osa jaotises „Kes võib osaleda programmis „Erasmus+“?“. Programmiga liitunud kolmandad riigid on sõlminud liiduga Erasmus+ määruse artikli 19 kohase lepingu.
Europass	Europassi veebiplatvormil (Euroopa oskuste tegevuskava meede) saavad üksikisikud ja organisatsioonid kasutada veebipõhiseid vahendeid ning tutvuda teabega õppimisvõimaluste, kvalifikatsiooniraamistike ja kvalifikatsioonide, nõustamise, oskuste prognoosimise, enesehindamisvahendite ning oskuste ja kvalifikatsioonide dokumenteerimise kohta, samuti võimaldab portaal juurdepääsu õppimis- ja töövõimalustele. Europassi platvormil on kättesaadavad ka vahendid ja tarkvara digitaalselt tõendatud kvalifikatsioonitunnistuste toetamiseks Euroopa digitaalsete kvalifikatsioonitunnistuste kaudu, nagu on ette nähtud digiõppe tegevuskavaga. Platvorm on ühendatud õpivõimalusi käsitlevate andmete riiklike allikate ning kvalifikatsiooniandmebaaside ja -registritega.

[544] Kahtluse korral vt elukoha kindlaksmääramise kohta määruse (EÜ) nr 987/2009 artikkel 11.

Euroopa valitsusväline organisatsioon	Käesoleva programmi kohaldamisel on Euroopa valitsusväline organisatsioon valitsusest sõltumatu vabatahtlik mittetulundusühendus, mis ei ole erakond ega ametiühing ning mis tegutseb ametlikult tunnustatud struktuuri kaudu, mis hõlmab Euroopa asutust/sekretariaati, mis on olnud mõnes ELi liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis seaduslikult asutatud vähemalt kaks aastat, ning vähemalt üheksas ELi liikmesriigis ja programmiga liitunud kolmandas riigis asuvat riiklikku organisatsiooni/osakonda. Need riiklikud organisatsioonid/osakonnad peavad • tõendama, et nad on õiguslikult seotud[545] asjaomase Euroopa asutuse/sekretariaadiga; • tegutsema haridus-, koolitus- või noortevaldkonnas. Euroopa valitsusväline organisatsioon peab koosnema vähemalt üheksast üksusest (Euroopa asutus/sekretariaat ja vähemalt kaheksa riiklikku organisatsiooni/osakonda), mis asuvad üheksas ELi liikmesriigis ja programmiga liitunud kolmandas riigis.
Esmataotleja	Osalev organisatsioon, kes ei ole varem (viimase seitsme aasta jooksul) saanud projekti koordinaatorina (taotlejana) toetust käesoleva programmi alusel toetatava või varasema programmi alusel toetatud teatavat liiki meetme raames.
Vääramatu jõud	Olukord või sündmus, mis takistab organisatsioonidel ja üksikisikutel täita oma kohustusi projekti tegevuste läbiviimisel. See olukord või sündmus peab olema ettenägematu, erakorraline ja väljaspool poolte kontrolli. Vääramatu jõud ei tohi olla tingitud organisatsioonide või teiste tegevuses osalevate isikute vigadest või hooletusest ning peab olema vältimatu, kuigi nad on nõuetekohaselt täitnud hoolsuskohustust.
Roheoskused	Vähese CO_2 heitega majandusele ülemineku seisukohast olulised pädevused ja teadmised, mis võivad olla üldist laadi (nt seotud kestliku põllumajanduse, mullakaitse, energiatarbimise ja jäätmetekke vähendamisega) või tehnilisemat laadi (nt taastuvenergiaalased teadmised).
Keskkonnakestlik reisimine	Reisimine, mille puhul kasutatakse vähemalt poole marsruudi läbimiseks vähese heitega transpordivahendit, näiteks bussi, rongi või jalgratast, või koossõiduvõimalusi. Laevaga reisimist käsitatakse keskkonnahoidliku reisimisena, kui seda kombineeritakse muude vähese heitega transpordivahenditega.
Vastuvõttev organisatsioon	(Peamine) organisatsioon, mis pakub oma ressursse ja oskusteavet kasutades õpirändetegevuses osalejatele õppesisu. Vastuvõttev organisatsioon teeb saatva organisatsiooniga koostööd, et määrata kindlaks eeldatavad õpiväljundid ja nende saavutamiseks kasutatavad meetodid. Seejärel viib ta õppeprogrammi läbi ning teostab tegevuse ajal seiret ja juhendamist.
Informaalne õppimine	Igapäevategevustest ja kogemustest õppimine, mis ei ole korraldatud ega struktureeritud (eesmärkide, õppeaja korralduse ja õpitoe näol). See ei pruugi olla õppija seisukohast ette kavatsetud.
Rahvusvaheline (meede)	Programmi „Erasmus+“ kontekstis viitab see kõikidele sellistele meetmetele, kus osaleb vähemalt üks ELi liikmesriik või programmiga liitunud kolmas riik ning vähemalt üks programmiväline kolmas riik.

[545] Vt mõiste „õiguslikult seotud“ käesolevas sõnastikus.

Töövarjuna tegutsemine	Viibimine teise riigi partnerorganisatsioonis eesmärgiga end koolitada, jälgides selleks vastuvõtva organisatsiooni praktikute igapäevatööd, vahetades häid tavasid, omandades oskusi ja teadmisi ning/või luues osaleva vaatlemise kaudu pikaajalisi partnerlusi.
Võtmepädevused	Nõukogu 22. mai 2018. aasta soovituses 2018/C 189/01 (võtmepädevuste kohta elukestvas õppes) kirjeldatud peamiste teadmiste, oskuste ja suhtumiste kogum, mida kõik isikud vajavad eneseteostuseks ja -arenguks, tööalaseks konkurentsivõimeks, sotsiaalseks kaasatuseks, kestlikuks elustiiliks, edukaks eluks rahumeelses ühiskonnas, terviseteadlikuks eluks ja kodanikuaktiivsuseks.
Õpiränne	Füüsiline elama asumine elukohariigist erinevasse riiki selleks, et õppida, osaleda koolitusel või mitteformaalses või informaalses õppimises.
Õpiväljundid	Väljendavad teadmiste, oskuste ja pädevusena määratletuna seda, mida osaleja õppeprotsessi lõppedes teab, millest ta aru saab ja mida ta teha suudab.
Juriidiline isik / õigussubjekt	Füüsiline isik või juriidiline isik, kes on asutatud ja sellisena tunnustatud riigisisese õiguse, liidu õiguse või rahvusvahelise õiguse alusel, kellel on juriidilise isiku staatus ning kes võib enda nimel tegutsedes kasutada õigusi ja kanda kohustusi, või finantsmääruse artikli 200 lõike 2 punktis c osutatud juriidilise isiku staatuseta üksus.
Juriidilise isiku määratud esindaja	Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti hallatavate meetmete puhul valideeritakse organisatsioon osalejate registris; samal ajal peab selle seaduslik esindaja (peavad selle seaduslikud esindajad) määrama juriidilise isiku määratud esindaja. Kui komisjon on juriidilise isiku määratud esindaja valideerinud, täidab juriidilise isiku määratud esindaja järgmisi ülesandeid: • haldab organisatsiooni juriidilist ja finantsteavet; • haldab isikute juurdepääsuõigusi organisatsioonis (kuid mitte projekti tasandil); • määrab organisatsiooni esindajad, kes on volitatud elektrooniliselt allkirjastama toetuslepinguid (LSIGN) või finantsaruandeid (FSIGN) rahastus- ja hankeportaali kaudu. Juriidilise isiku määratud esindaja valideerimise kõiki etappe kirjeldatakse rahastus- ja hankeportaalis.
Vähemate kogemustega organisatsioon	Osalev organisatsioon, kes ei ole saanud käesoleva programmi alusel toetatava või varasema programmi alusel toetatud teatavat liiki meetme raames viimase seitsme aasta jooksul toetust enam kui kahel korral. See kategooria hõlmab esmataotlejaid (vt määratlus eespool).
Elukestev õpe	Igasugune kõigis eluetappides ja kõigis vormides toimuv formaalne, mitteformaalne või informaalne õppimine, mille tulemusel täienevad ja muutuvad ajakohasemaks teadmised, oskused, pädevused ja hoiakud või ühiskonnas osalemine isiklikul, kodanikuks olemise, kultuurilisel, ühiskondlikul või tööhõivega seotud tasandil, sealhulgas nõustamis- ja juhendamisteenuses osalemine; see hõlmab alusharidust ja lapsehoidu, üldharidust, kutseharidust ja -õpet, kõrgharidust, täiskasvanuharidust, noorsootööd ning teisi õpikeskkondi väljaspool formaalharidus- ja koolitussüsteemi ning tavaliselt edendatakse sellega valdkondadevahelist koostööd ja paindlikke õpivõimalusi.
Uus tulija	Osalev organisatsioon, kes ei ole koordinaatori või partnerina saanud varem toetust käesoleva programmi alusel toetatava või varasema programmi alusel toetatud teatavat liiki meetme raames.

Mikrokvalifikatsioonitunnistus	Mikrokvalifikatsioonitunnistusega tunnustatakse ja tõendatakse läbipaistvate standardite ja nõuete alusel ning hindamise abil õpiväljundeid, mille õppija on omandanud lühiajalise õpikogemise tulemusena. Tõendamiseks väljastatakse tunnistus, kus on esitatud tunnistuse omaniku nimi, saavutatud õpiväljundid, hindamismeetod, tunnistuse väljastanud asutus ja vajaduse korral kvalifikatsiooniraamistiku tase ja omandatud ainepunktid. Mikrokvalifikatsioonitunnistused väljastatakse õppijale, need on jagatavad ja ülekantavad ning neid on võimalik koondada laiemateks kvalifikatsioonitunnistusteks või kvalifikatsioonideks.
Õpirändeleping/õppeleping	Saatva ja vastuvõtva organisatsiooni ning osalevate isikute vaheline leping, milles määratakse kindlaks õpirändeperioodi eesmärgid ja sisu, et tagada selle asjakohasus ja kvaliteet. Vastuvõttev organisatsioon võib kasutada lepingut ka alusena välismaal veedetud perioodi tunnustamisel.
Kuu	Toetuste arvutamisel võrdub üks kuu 30 päevaga.
Laialt avatud e-õpe (MOOC)	Täielikult veebipõhine kursus, mis on tasuta avatud kõigile ning millel puuduvad osalemistingimused või muud piirangud; sellistel kursustel on sageli suur arv osalejaid. Nendel kursustel võib olla inimestevahelisi komponente (nt julgustatakse pidama osalejate kohalikke kohtumisi) ja need võivad hõlmata formaalset hindamist, kuid tavaliselt kasutatakse vastastikust hindamist, enesehindamist ja automaatset hindamist. On palju eri liiki MOOCe, mis on suunatud konkreetsetele valdkondadele, sihtrühmadele (nt kutseõpe, õpetajad) või õpetamismeetoditele. Programmi „Erasmus+“ raames rahastatavad MOOCid peavad olema kõigile avatud ning nii osalemine kui ka kursuse läbimist tõendav tunnistus või muu tõend on osalejatele tasuta. Õppematerjalidele avatud juurdepääsu nõue kehtib ka MOOCide ja muude tervikkursuste suhtes.
Riiklik büroo	Määratud asutus, kes vastutab programmi rakendamise korraldamise eest konkreetses liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Igas riigis võib olla üks või mitu riiklikku bürood (Eestis on riiklik büroo Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse Agentuur).
Riiklik asutus	Asutus, kes vastutab riigi tasandil programmi haldamise seire ja järelevalve eest liikmesriigis või programmiga liitunud kolmandas riigis. Igas riigis võib olla üks või mitu riiklikku asutust.
Mitteformaalne õppimine	Õppimine kavandatud õppetegevuse kaudu, mille puhul on olemas ka teatav õpitugi, ent mis ei ole formaalse haridus- ja koolitussüsteemi osa.
Valitsusväline organisatsioon	Vabatahtlik, valitsusest sõltumatu mittetulundusühendus, mis ei ole erakond või ametiühing[546].
Ametiprofiil	Konkreetse ameti puhul tavaliselt asjakohaste oskuste, pädevuse, teadmiste ja kvalifikatsioonide kogum.
Organisatsiooni tunnuskood (OID)	Organisatsioonile vastav kordumatu number. Seda numbrit saab kasutada siis, kui taotletakse riiklike büroode hallatavate programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse meetmete raames akrediteerimist või toetust.
Avatud juurdepääs	Toetuse väljundite, näiteks avaldatavate materjalide tegemine üldsusele vabalt ja piiranguteta kättesaadavaks, tavaliselt digiplatvormide ja -hoidlate kaudu. Programmi „Erasmus+“ puhul kehtib nõue tagada avatud juurdepääs õppematerjalidele ning programmi raames soodustatakse avatud juurdepääsu teadustöö tulemustele ja andmetele.

[546] Vt ELi finantsmääruse artikli 2 punkt 49.

Avatud õppematerjalid	Mis tahes liiki õppematerjalid (nt õpikud, töölehed, tunnikavad, õppevideod, terviklikud e-kursused, õppemängud), mida saab vabalt kasutada, kohandada ja jagada. Avatud õppematerjalid avaldatakse avatud litsentside alusel või on üldkasutatavad (st autoriõigusega antav kaitse on aegunud). Tasuta materjalid, mida üldsus ei saa kohandada ega jagada, ei ole avatud õppematerjalid.
Avatud litsents	Avatud litsents võimaldab autoriõiguse omajatel (loojad või muud õiguste omajad) anda üldsusele seadusliku loa oma teoseid vabalt kasutada. Programmi „Erasmus+“ puhul kehtiva avatud juurdepääsu nõude kohaselt peab selline avatud litsents võimaldama vähemalt kasutamist, kohandamist ja levitamist. Avatud litsentsile tuleks viidata teoses endas või kohas, kus seda levitatakse. Avatud litsentsiga õppematerjale nimetatakse avatud õppematerjalideks.
Programmi „Erasmus+“ projektitegevuses osaleja	Üksikisik, kes osaleb projektis täiel määral ja kellele võidakse maksta osa Euroopa Liidu rahastusest, mis on ette nähtud osalemiskulude (eeskätt reisi- ja elamiskulude) katmiseks.
Osalev organisatsioon	Programmi „Erasmus+“ projektis koordinaatori või partnerina osalev organisatsioon või mitteametlik noorterühm.
Partnerorganisatsioon	Riiklike büroode hallatavate meetmete rakendamisel on partnerorganisatsioon projekti ametlikul viisil (kaastoetusesaajana) kaasatud organisatsioon, mis ei ole koordinaatori rollis.
Partnerlus	Asutuste või organisatsioonide rühma sõlmitav kokkulepe ühistegevuse ja -projektide elluviimiseks.
Vähemate võimalustega osaleja	Inimesed, kellel on raskusi, mis taksitavad neil programmiga pakutavatest võimalustest osa saamast majanduslikel, sotsiaalsetel, kultuurilistel, geograafilistel või tervislikel põhjustel, rändetausta, puude või õpiraskuste tõttu või muudel põhjustel, sealhulgas põhjustel, mis võivad viia diskrimineerimiseni Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 21 tähenduses.
Vastastikõpe	Õppetegevus, mis on osalejatele vastastikku kasulik ning mille käigus osalejad jagavad teadmisi, mõtteid ja kogemusi. Vastastikõppe tavad võimaldavad suhelda teiste osalejatega (ehk teised õppijad) ning osaleda tegevustes, mis pakuvad võimalust üksteiselt õppida ning seejuures saavutada haridusliku, kutsealase ja/või isikliku arenguga seotud eesmärke.
Kutsealane areng	Osalejate (õppijad ja töötajad) kutseoskuste parandamine pädevuste ja kvalifikatsiooni arendamise ning üldjuhul arenguvajaduste analüüsi abil kindlaks tehtavate oskuste omandamise teel. Kutsealane areng hõlmab kõiki õppimisvõimalusi alates formaalõppel põhinevast koolitusest ja seminaridest kuni informaalse õppe võimalusteni.
Ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas tegutsev kasumit taotlev asutus	Ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas tegutsev organisatsioon, kes integreerib oma strateegiatesse ja põhitegevusse lisaks finantseesmärkidele ka sotsiaalsed, keskkonnaalased ja eetilised küsimused ning kellel on märkimisväärsed kogemused noorsoosektoris, tingimusel et tema osalemine käesoleva programmi raames rahastatavates tegevustes ei ole ärilise eesmärgiga ega suunatud kasumi teenimisele.
Projekt	Ühtne meetmete kogum, mis on kavandatud ja viiakse ellu kindlaksmääratud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks.
Kvalifikatsioon	Hindamis- ja valideerimisprotsessi ametlik tulemus, milleni jõutakse juhul, kui pädev asutus otsustab, et isik on saavutanud teatavatele standarditele vastavad õpiväljundid.
Vastuvõttev organisatsioon	Osalev organisatsioon, kes võtab vastu programmi „Erasmus+“ projektis osalejaid ja korraldab tegevusi.

Kool	Asutus, mis pakub üld-, kutse- või tehnilist haridust ükskõik mis tasemel alates koolieelsest haridusest kuni keskhariduseni, sealhulgas alusharidus ja lapsehoid. Vastavas riigis kehtiv üldhariduse valdkonnas rahastamiskõlblike koolide määratlus on esitatud asjaomase riikliku büroo veebisaidil.
Kooliõpilane	Isik, kes on registreerunud õpinguteks asutuses, kus saab omandada üldharidust alates alusharidusest kuni üldkeskhariduseni, või iga väljaspool haridusasutust õppiv isik, keda pädevad asutused peavad vastavas piirkonnas programmis osalemise seisukohast toetuskõlblikuks.
Saatev organisatsioon	Osalev organisatsioon, kes saadab ühe või mitu osalejat programmi „Erasmus+“ projekti tegevuses osalema.
Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd)	Ettevõtted (vt eespool esitatud määratlus), kus on vähem kui 250 töötajat ning mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot.
Sotsiaalne ettevõte	Ettevõte – sõltumata õiguslikust vormist –, mis ei ole noteeritud reguleeritud turul direktiivi 2014/65/EÜ artikli 4 punkti 21 tähenduses ning 1) mille peaeesmärk põhikirja või muude põhikirjajärgsete dokumentide kohaselt ei ole mitte omanikele, liikmetele ja osanikele kasumi teenimine, vaid mõõdetava positiivse sotsiaalse mõju saavutamine, mille käigus ettevõte: a) pakub uuenduslikke teenuseid või tooteid, mis annavad sotsiaalset kasu, ja/või b) kasutab toodete valmistamisel või teenuste osutamisel uuenduslikku meetodit, mis kajastab tema sotsiaalset eesmärki; 2) mis kasutab oma kasumit esmajoones oma peaeesmärgi saavutamiseks ning on kehtestanud kasumi osanikele ja omanikele jagamiseks kindlaks määratud menetlused ja eeskirjad, mis tagavad, et kasumi mis tahes jaotamine ei takista peaeesmärgi saavutamist; 3) mida juhitakse ettevõtlikul, vastutustundlikul ja läbipaistval moel, eelkõige kaasates töötajaid, kliente ja/või sidusrühmi, keda tema äritegevus mõjutab.
Töötaja	Isik, kes on kas oma erialase või vabatahtliku tegevuse tõttu seotud hariduse, koolituse või mitteformaalse õppimisega mis tahes tasandil. See hõlmab õppejõude, õpetajaid, sealhulgas lasteaiaõpetajaid, koolitajaid, koolijuhte, noorsootöötajaid, sporditöötajaid, alusharidus- ja lastehoiutöötajaid, õpetamisega otseselt mitteseotud töötajaid ja muid spetsialiste, kes korrapäraselt õppimise edendamises osalevad.
Õiguslikult seotud	Asjaomaste organisatsioonide koostöö põhineb ametlikult vormistatud / dokumenteeritud suhtel, mis ei piirdu ainuüksi taotletava projektiga ega ole loodud üksnes projekti elluviimiseks. See seos võib esineda mitmel kujul ning võib oma olemuselt olla ülimalt integreeritud (nt emaorganisatsioon koos riiklike tegevusüksuste / seotud üksustega, kes võivad, kuid ei pruugi olla eraldiseisvad juriidilised isikud) või vabam (nt võrgustik, mille tegevus põhineb selgelt kindlaksmääratud liikmesuse korral, mis võib muu hulgas hõlmata liikmemaksu tasumist, liikmelepingu allkirjastamist, kahe poole õiguste ja kohustuste kindlaksmääramist jne).
Õpikäik	Reis, mille kestel osaleja tutvub teise organisatsiooni või asutusega, selle tavade ja süsteemidega. See võimaldab osalejal omandada õpikogemuse, mis põhineb otsekontaktil ning vastuvõtva organisatsiooni meetodite ja tavade vaatlusel.

Programmivälised kolmandad riigid	Programmivälised kolmandad riigid on riigid, mis ei ole sõlminud liiduga Erasmus+ määruse artikli 19 kohast lepingut. Vastavalt Erasmus+ määruse artiklile 20 võivad liidu huvides igakülgselt põhjendatud juhtudel olla määruse artiklites 5–7, artikli 8 punktides a ja b ning artiklites 9–14 osutatud meetmed osalemiseks avatud ka programmiväliste kolmandate riikide õigussubjektidele. Neis riikides ei ole riiklikku bürood loodud. Nende programmiväliste kolmandate riikide loetelu, kelle õigussubjektid võivad esitada programmi „Erasmus+“ projektikonkursside raames taotlusi, on esitatud käesoleva juhendi A osa jaotises „Kes võib osaleda programmis „Erasmus+“?“. Otsuse sellistele üksustele toetuse andmise kohta teeb eelarvevahendite käsutaja iga juhtumi puhul eraldi, võttes arvesse liidu huvi põhjendatust.
Praktika (õppepraktika)	Teatava perioodi veetmine teises riigis asuvas ettevõttes või organisatsioonis, et omandada tööturul vajaminevat eripädevust ja töökogemust ning parandada arusaamist asjaomase riigi majandus- ja sotsiaalkultuurist.
Riikidevaheline (meede)	Programmi „Erasmus+“ kontekstis tähendab see igasugust tegevust, millega on seotud vähemalt kaks ELi liikmesriiki ja programmiga liitunud kolmandat riiki, kui ei ole märgitud teisiti.
Valdkonnaülesed (pehmed / igapäevaelu puudutavad) oskused	Hõlmavad võimet kriitiliselt mõelda, uudishimulikkust ja loomingulisust, algatusvõimet, võimet lahendada probleeme ja teha koostööd, suhelda tõhusalt mitmekultuurilises ja valdkondadevahelises keskkonnas, kohanemisvõimet, võimet tulla toime pinge ja ebakindlusega. Need oskused kuuluvad võtmepädevuste hulka.
Liidu läbipaistvus- ja tunnustamisvahendid	Vahendid, mis aitavad sidusrühmadel mõista, hinnata ja vajaduse korral tunnustada õpiväljundeid ja kvalifikatsioone kogu Euroopa Liidus.
Mitteformaalse ja informaalse õppimise valideerimine	Menetlus, mille käigus volitatud asutus kinnitab, et isik on saavutanud asjaomastele standarditele vastavad õpiväljundid, ning mis koosneb järgmisest neljast etapist: 1.inimesega rääkides tema konkreetsete kogemuste kindlaksmääramine; 2.nende dokumenteerimine, et muuta inimese kogemused nähtavaks; 3.kõnealuste kogemuste ametlik hindamine ja 4.hindamistulemuste sertifitseerimine, mille tulemusena võidakse anda osaline või täielik kvalifikatsioon.
Toimumiskoht	Füüsiline koht, kus tegevus toimub.
Virtuaalkoostöö	Mis tahes vormis koostöö, kus kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid, et hõlbustada ja toetada asjakohaseid programmi meetmeid.
Virtuaalõpe	Teadmiste, oskuste ja pädevuste omandamine selliseid infotehnoloogia- ja kommunikatsioonivahendeid kasutades, mis võimaldavad pakkuda osalejatele sisukat riikidevahelist või rahvusvahelist õpikogemust.
Tööpakett	Projektitöö liigenduse osa, millega rühmitatakse teatavad ühiste erieesmärkidega projektitegevused.
Noored	Programmi „Erasmus+“ kontekstis mõistetakse noorte all isikuid vanuses 13–30 aastat.

Kõrgharidus

Ainepunkt	Üksikisiku õpiväljundite hindamise ühik, mida saab kvalifikatsiooni omandamiseks koguda või teistesse õppekavadesse või kvalifikatsioonidesse üle kanda.

Ainepunktide omandamisega seotud õpirändeperiood (lühiajaline õpiränne)	Piiratud kestusega õppe- või praktikaperiood, mis veedetakse saatvas haridusasutuses käsil olevate õpingute raames välismaal, et koguda ainepunkte. Pärast õpirändeetappi naasevad üliõpilased õpingute jätkamiseks oma haridusasutusse.
Kraadi omandamisega seotud õpirändeperiood (kraadiõpe välisriigis)	Õppeperiood, mis veedetakse välismaal, et läbida kogu kraadi või tunnistuse saamiseks vajalik õpe sihtriigis/sihtriikides.
Akadeemiline õiend	Ametliku kvalifikatsioonidokumendi lisa, mille eesmärk on anda lisateavet kokkulepitud vormis läbitud õpingute kohta ning mida tunnustatakse rahvusvaheliselt; kõrgharidusdiplomile lisatud dokument, mis sisaldab standardkirjeldust kvalifikatsiooni omaniku läbitud õpingute laadist, tasemest, kontekstist, sisust ja staatusest. Kõrgkoolid koostavad selle Euroopa Komisjoni, Euroopa Nõukogu ja UNESCO kokku lepitud standardite kohaselt. Rahvusvahelise ühisõppekava puhul on soovitatav anda välja ühine akadeemiline õiend, mis hõlmab kogu õppekava ja mille on kinnitanud kõik asjaomast kraadi andvad ülikoolid.
Topeltkraad / mitmekordne kraad	(Vähemalt) Kaht eraldiseisvat kraadi tõendav tunnistus, mis antakse ühisõppekava edukal läbimisel. Topeltkraad on teatavat liiki mitmekordne kraad. Mõlema kraadi tunnistusele peab alla kirjutama asjaomase õppeasutuse eest vastutav pädev asutus ning neid tuleb ametlikult tunnustada kraadi andnud eri õppeasutuste asukohariikides.
Erasmuse kõrgharidusharta (ECHE)	Euroopa Komisjoni antud akrediteering, mis annab ELi liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide kõrgkoolidele õiguse esitada programmi „Erasmus+“ raames toetustaotlus ning osaleda õpirände- ja koostöötegevustes. Erasmuse kõrgharidusharta omistamine on teatavate toetuste puhul esimene etapp kaheetapilises taotluste esitamise menetluses ja see ei too kaasa kohest rahastamist programmist „Erasmus+“. Programmivälised Lääne-Balkani kolmandad riigid võivad osaleda Euroopa ülikoolide algatuse konkursikutsetel ja neile võidakse anda harta akrediteering. Hartas on sätestatud aluspõhimõtted, millest asutus peaks kvaliteetse õpirände ja koostöö korraldamisel ja elluviimisel lähtuma, ning loetletud tingimused, mida asutus nõustub järgima selleks, et tagada kvaliteetsed teenused ja menetlused ning usaldusväärse ja läbipaistva teabe esitamine.
ECTS (Euroopa ainepunktisüsteem)	Õppimis-, õpetamis- ja hindamisprotsesside läbipaistvusel põhinev õppijakeskne süsteem ainepunktide kogumiseks ja ülekandmiseks. Süsteemi eesmärk on hõlbustada kvalifikatsioonide ja õppeperioodide tunnustamise kaudu õppekavade ja õpirände kavandamist, elluviimist ja hindamist. See on süsteem, mis aitab välja töötada, kirjeldada ja pakkuda õppekavasid ning anda kõrghariduse kaudu omandatavaid kvalifikatsioone. ECTSi kasutamine koos väljundipõhiste kvalifikatsiooniraamistikega muudab õppekavad ja kvalifikatsioonid läbipaistvamaks ja hõlbustab kvalifikatsioonide tunnustamist.
Kõrgkool	Asutus, mis vastavalt riigisisesele õigusele või tavale annab tunnustatud kraadi või muu tunnustatud kolmanda taseme kvalifikatsiooni, olenemata sellise õppeasutuse nimest, samuti muu võrreldav kolmanda taseme asutus, mille puhul riiklikud asutused leiavad, et see asutus võib oma vastavas piirkonnas programmis osaleda.

Ühiskraad	Üks kraadi tõendav tunnistus, mis antakse ühisõppekava edukal läbimisel. Tunnistusele peavad ühiselt alla kirjutama kaks või enam osalevat õppeasutust ja see peab saama ametliku tunnustuse kõikides osalevate õppeasutuste asukohariikides.
Ühisõppekavad	Ühiselt välja töötatud kõrghariduse õppekavad (õppe- või teadustöö valdkonnas), mida pakuvad ja tunnustavad täielikult kaks või enam kõrgkooli. Ühisõppekavasid võidakse ellu viia ükskõik millisel kõrghariduse tasandil, st bakalaureuse-, magistri- või doktoriõppes ning isegi lühitsükliõppe korral. Ühisõppekavad võivad olla riiklikud (kui kõik osalevad ülikoolid on samast riigist) või riikidevahelised/rahvusvahelised (kui osalevate kõrgkoolide seas on esindatud vähemalt kaks riiki).
Ühetsüklilised õppekavad	Lõimitud/pikaajalised õppekavad, mille käigus omandatakse kas esimese või teise astme kraad ja mida mõnes riigis iseloomustab endiselt paremini programmi kestus aastates kui kogutud ainepunktide arv. Enamikus neist riikidest on need väljapoole Bologna protsessi kohast esimese astme mudelit jäävad õppekavad meditsiini, hambaravi, veterinaarmeditsiini, õenduse ja ämmaemandaõppe erialal ning enamikul juhtudel hõlmavad need 1–8 % üliõpilaskonnast. Reguleeritud kutseala omandamiseni viivad lõimitud õppekava kestus on sõltuvalt asjaomasest reguleeritud kutsealast üldjuhul viis-kuus aastat (300–360 EAP).
Kõrghariduse kolmas tasand	Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistiku kolmas tasand, milles kõrghariduse eest vastutavad ministrid leppisid Bologna protsessi raamistikus kokku 2005. aasta mais Bergenis toimunud kohtumisel. Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistiku kolmanda tasandi kirjeldus vastab EQFi 8. taseme õpiväljundite kirjeldusele.

Kutseharidus ja -õpe[547]

Õpipoisiõpe (õpipoiss)[548]	Ilma et see mõjutaks liikmesriikides kasutusel olevat terminoloogiat, mõistetakse õpipoisiõppe all formaalse kutsehariduse ja -õppe korraldust, mis: a) ühendab mahuka töölõppimise äriühingutes ja muudes töökohtades õppimisega haridus- või õppeasutustes; b) annab riiklikult tunnustatud kvalifikatsiooni; c) põhineb lepingul, milles määratakse kindlaks õpipoisi, tööandja ja asjakohasel juhul kutseharidus- ja kutseõppeasutuse õigused ja kohustused ning d) tagab õpipoisile töölõppimise eest palga või muu hüvitise.
EQAVET (Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik kutsehariduse ja -õppe valdkonnas)	Poliitikakujundajatele ette nähtud võrdlusvahend, mis põhineb eesmärkide püstitamist ja kavandamist, rakendamist, hindamist ja läbivaatamist hõlmaval neljaetapilisel kvaliteeditsüklil. See on riikide valitsuste sõltumatust austav vabatahtlik süsteem, mida peaksid kasutama avaliku sektori asutused ja muud kvaliteedi tagamisse kaasatud organid.

[547] Muud kutsehariduse ja -õppe terminid on kättesaadavad Cedefopi ametlikus väljaandes: https://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf.

[548] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0502%2801%29

Kutsevõistlused	Rahvusvahelised valdkonnaüritused, mille käigus kutsehariduses ja -õppes osalejad võistlevad omavahel ning mille keskne eesmärk on edendada ja tunnustada kutseharidust ja -õpet, vahetada kogemusi, oskusteavet ja uuenduslikke tehnilisi lahendusi. Üritusi korraldatakse ettevõtjate, kutsehariduse ja -õppe pakkujate, kaubanduskodade ja teiste asjaomaste sidusrühmade tihedas koostöös, et suurendada kutsehariduse ja -õppe atraktiivsust ja toetada tipptaseme saavutamist, luua ülemaailmsed koolitusstandardid ja võrdlussüsteemid ning mõjutada koostöö ja uurimistegevuse abil tööstusharu, valitsust ja haridussektorit. Kutsevõistlustega aidatakse tuua oskustega inimesed rohkem esile, tunnustatakse neid ja näidatakse, kui olulised on oskused majanduskasvu ja isikliku edu saavutamisel. Nende eesmärk on innustada noori panema end proovile, et seeläbi arendada oskusi ja püüelda tipptaseme poole.
Kutseharidus ja -õpe	Haridus ja koolitus, mille eesmärk on varustada noori ja täiskasvanuid konkreetse ameti puhul või laiemalt tööturul vajaminevate teadmiste, oskuste ja pädevusega. Seda võidakse pakkuda nii formaalhariduse kui ka mitteformaalse õppimise tingimustes kõigil Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku (EQF) tasemetel, sealhulgas kolmandal tasemel, kui see on asjakohane. Programmi „Erasmus+“ elluviimisel on kutsehariduse ja -õppe meetmete alusel rahastamiskõlblikud projektid, milles keskendutakse esma- või jätku-kutseõppele.
Kutsehariduses ja -õppes osaleja	Isik, kes on registreerunud õpinguteks esma- või jätku-kutseõppe õppekava alusel või isik, kes on hiljuti vastava õppekava läbinud või omandanud selle tulemusel kvalifikatsiooni.
Töölõppimine	Teadmiste ja oskuste omandamine ülesannete täitmise ja nende analüüsimise kaudu kutsealases kontekstis, kas töökohas (nt kihtkursus) või kutseharidus- ja -õppeasutuses.

Täiskasvanuharidus

Täiskasvanuharidus	Täiskasvanutele pakutav igat liiki (formaalne, mitteformaalne, informaalne) haridus, v.a kutseharidus (täiendusõpe kuulub kutsehariduse ja -õppe alla).
Täiskasvanud õppija	Täiskasvanud isik, kes naaseb – pärast formaalhariduse omandamist või esmaõppe läbimist või nendest eemalejäämist mõne täiendusõppe (formaalse, mitteformaalse või informaalse) vormi juurde, mis ei ole seotud kutsehariduse ega -õppega.

Noortevaldkond

Nõustaja	Rühma mittekuuluv tugiisik, kes toetab noori nende projekti ettevalmistamisel, elluviimisel ja hindamisel.
Kogukonna arendamine	Kogukonna loomine või tugevdamine selliste üksikisikute seas, kellel on ühine vajadus või huvi või kes on läbi elanud ühise kogemuse, mis neid seob. Kogukonna arendamise protsessi abil loodud kogukond on rühm, kus vahetatakse aktiivselt tavasid ja mõtteid kogukonna kui terviku edasise arengu nimel.
Dialoogi mehhanismid	Noorte ja noorteorganisatsioonide ning otsusetegijatega peetav dialoog ning jätkuva ühise mõttetöö foorum, mille raames käsitletakse noortevaldkonnas tehtava üleeuroopalise koostöö prioriteete, rakendamist ja järelmeetmeid.

Digitaalne noorsootöö	Digitaalmeedia ja -tehnoloogia proaktiivne kasutamine ja käsitlemine noorsootöös. Digitaalmeedia ja -tehnoloogia võib olla noorsootöö vahend, tegevus või sisu. Digitaalne noorsootöö ei ole noorsootöö meetod – seda saab kasutada mis tahes noorsootöö vormi puhul ning sellel on samad eesmärgid mis noorsootööl üldiselt.
Juhendaja	Isik, kes aitab (noorte) rühmal paremini koostööd teha, mõista ühiseid eesmärke ja kavandada, kuidas neid eesmärke programmi „Erasmus+“ tegevustega saavutada.
Rühmajuht	Noorte õpirände projektide puhul täiskasvanu (vähemalt 18-aastane), kes saadab noortevahetuses osalevaid noori ja kindlustab nende tulemusliku õppe (noortepassi saamise), kaitse ja turvalisuse.
Mitteametlik noorterühm	Vähemalt neljast (13–30-aastasest) noorest koosnev rühm, millel kohaldatava riigisisese õiguse kohaselt puudub juriidilise isiku staatus, tingimusel et nende esindajal on õigus võtta rühma nimel juriidilisi kohustusi. Kui rühmas on alaealisi, võtab üks rühma liikmetest, kes on vähemalt 18-aastane, endale esindaja rolli ja vastutuse rühma nimel. Rühm tuleb registreerida ja kinnitada organisatsioonide registreerimise süsteemis (ORS)[549]. Registreerimiseks tuleb rühma moodustamist tõendada rühma liikmete poolt allkirjastatud registreerimisvormiga. Õiguskindluse tagamiseks võib olla vaja registreerimisvormil olevaid allkirju ametlikult autentida, kui toetust andev asutus seda nõuab. Organisatsioonide registreerimise süsteemis juba registreeritud rühmad peavad ka allkirjastatud registreerimisvormi oma ORSi profiili üles laadima, et saada õigus taotleda noorte mitteametliku rühmana toetust 2026. aasta ja sellele järgnevate projektikonkursside raames. Vorm on organisatsioonide registreerimise süsteemist alla laetav nimetuse „Informal Group of Young People – Registration Form“ (Noorte mitteametlik rühm – registreerimisvorm) all. Mitteametlikud noorterühmad võivad teatavate programmi „Erasmus+“ meetmete puhul olla taotlejad ja partnerid. Lihtsustamise otstarbel samastatakse need rühmad käesolevas juhendis juriidiliste isikutega (organisatsioonidega, asutustega jne) ning 1. põhimeetme puhul, milles neil on õigus osaleda, käsitatakse neid programmis „Erasmus+“ osalevate organisatsioonidena.
Liikuv tegevus	Enam kui ühes riigis toimuv tegevus. Liikuv tegevus on selline tegevus, mille käigus kõik osalejad liiguvad ühel ja samal ajal.
Kohalik noorte tegevustes osaleja	Õpirändetegevuses osaleja, kes reisib vähem kui 10 km kaugusel asuvasse tegevuse toimumiskohta. Sellised osalejad ei saa reisitoetust, kuid olenevalt meetmest võivad nad saada individuaalset toetust, korraldustoetust ja/või kaasamistoetust.
Nutikas noortetöö	Noortetöö innovaatiline edasiarendamine, mis hõlmab noortega tehtava töö digitaalseid tegevusi ja sisaldab teadusuuringute, kvaliteedi ja poliitika komponenti.
Noortetegevus	Kooliväline tegevus (nt noortevahetus, tegutsemine vabatahtlikuna või noortele mõeldud koolitus), mille viib ellu noor kas üksinda või rühmas, eeskätt noorteorganisatsioonide kaudu, ja mida iseloomustab mitteformaalne lähenemine õppimisele.
Noorsootöötaja	Spetsialist või vabatahtlik, kes on seotud mitteformaalse õppimisega ning kes toetab noorte isiklikku, sotsiaalhariduslikku ja kutsealast arengut.

[549] https://webgate.ec.europa.eu/erasmus-esc

Noortepass	Euroopa vahend, mille abil parandatakse programmi „Erasmus+“ raames toetatavates projektides osalevate noorte ja noorsootöötajate õpiväljundite tunnustamist. Noortepass hõlmab järgmist: • tunnistused, mille osalejad võivad saada programmi mitme meetme raames, ning • kindlaksmääratud protsess, millega aidatakse noortel, noorsootöötajatel ja noorteorganisatsioonidel kajastada programmi „Erasmus+“ projektiga noorte ja mitteformaalse õppimise valdkonnas saavutatud õpiväljundeid. Ühtlasi on noortepass osa Euroopa Komisjoni ulatuslikumast strateegiast eesmärgiga parandada mitteformaalse ja informaalse õppimise ning noorsootöö tunnustamist nii Euroopas kui ka mujal.

Sport

Rahvasport	Füüsiline vaba aja tegevus, mida korrapäraselt harrastavad mitteprofessionaalsel tasemel igas vanuses inimesed tervise, hariduse või sotsiaalsetel eesmärkidel.
Sporditöötaja	Spordivõistkonna või individuaalse sportlase juhendamises, treenimises ja seonduvas haldustegevuses kas tasu eest või vabatahtlikult osalev isik.